

સૂત ભવિષ્ય અને વર્તમાન નેશુ કાળનું જ્ઞાન

પ્રાપ્ત કરાવનાર

ભવિષ્યવેત્તા

અને

ભવિષ્ય ભણવાની વિદ્યા

(સચિત્ર)

લેખક અને પ્રકાશક.

જેઠાલાલ દેવશંકર દવે.

મીલીક

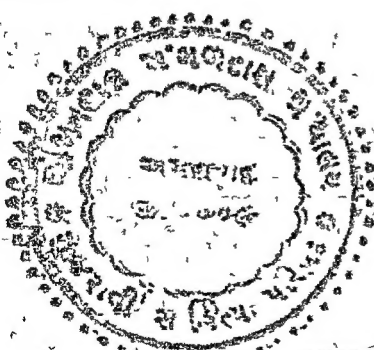
પ્રકાશક,
જેઠાલાલ દેવશંકર દવે.

માલિક,
ભાગ્યેશ્વર પ્રેસ, તંત્રી ભાગ્યેશ્વર.
ખાડીઆ—અમદાવાદ.

42452

આ પુસ્તક સને ૧૮૬૭ ના રૂપ માં આઈટ મુદ્રા તેમજ ચાલુ
૧૯૧૪ ના કૉપીરાઈટ આઈટ મુદ્રા રજીસ્ટર કરાવ્યું છે માટે
તેની કાપણે નક્ક કરવી નહિ કે કાપ પથ્ય ખીજ ભાષામાં
ભાષાંતર કરવું નહિ, કારણ કે સર્વ પ્રકારના હક
પ્રકાશકને સ્વાધિન છે.

શ્રી ભાગ્યેશ્વર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
જેઠાલાલ દેવશંકર દવેએ પોતાને
માટે છાપી અને પ્રસીદ્ધ કર્યું.
ખાડીઆ—અમદાવાદ.

પહેલી આવૃત્તિની પ્રસ્તાવના.

આપણા ઋષિમુનિઓએ જૂન લવિષ્ય અને વર્તમાન કાળની હકીકત જાણવાને માટે વેદમાં જ્યોતિષ શાસ્ત્રની હકીકત વર્ણવેલી છે.

વેદ ચાર છે તેમ તે ઉપરથી ધર્મશાસ્ત્રો છ છે, અને તે છ શાસ્ત્રમાં જ્યોતિષ પણ એક શાસ્ત્ર છે.

જ્યોતિષ શાસ્ત્રને આપણા શાસ્ત્રકારોએ સર્વ શાસ્ત્રમાં નેત્ર-રૂપ વર્ણવેલું છે કારણ કે તે લવિષ્યમાં આવી પડનાર સુખ દુઃખને આગળથી જણાવે છે, જેમ નેત્ર સિવાયનો અર્ધજો સાધુમ આ મંસારમાં દર્શી વસ્તુને ન દેખી જાકાથી ખાડા ખેંચામાં અને દહામ કુવો આવે તો તેમાં પણ ખડી પોતાના પ્રાણ પોતાને આંખો નહિ હોવાથી ગુપાવે છે તેમ જ્યોતિષ શાસ્ત્રને જે માણસો જાણતા નથી તે માણસો લવિષ્યમાં પોતા ઉપર આવી પડનાર દુઃખો, આગળથી નહિ જાણી સકવાથી તેનાની પોતાને ખચ થ કરી શકતા નથી અને આવી પડનાર દુઃખો ભોગવી દુઃખી થાય છે.

જ્યોતિષશાસ્ત્ર લવિષ્યમાં આવી પડનાર દુઃખોને આગળથી જણાવે છે કે અમુક વખતે અમુક દુઃખ આવી પડશે અને તેથી જ્યોતિષ શાસ્ત્ર જાણનાર, પોતાને આવી પડનાર દુઃખમાંથી પોતાનો આગળથી ખચાવ કરી શકે છે અને સુખ મેળવી શકે છે.

જૂત, લવિષ્ય અને વર્તમાન કાળની હકીકત જાણવાને જ્યોતિષ શાસ્ત્ર સિવાય બીજી એક પણ વિદ્યા આપણા શાસ્ત્રોએ વર્ણવેલી નથી.

આકાશમાંના ગ્રહો, ગ્રહોની એક રાશીમાંથી બીજી રાશીમાં થતી ગતિ, ગ્રહોની એક બીજા ઉપરની દ્રષ્ટિ, અમુક રાશીઓના સ્વામિની, બીજી રાશીમાં થતી ગતિ, તથા પોતાની રાશીમાં સ્થિત વખતે દરેક માણસને તેની જન્મ વખતની ગ્રહોની સ્થિતિના પ્રમાણમાં જુદી જુદી અસર થાય છે તે, જ્યોતિષ શાસ્ત્ર ઉપરથી દરેક માણસને ગ્રહોની કેવી કેવી અસર થાય છે અને તે ઉપરથી તેના લવિષ્યમાં શું શું બનશે તે જાણી શકાય છે.

વળી કષ્ટ વખતે કેટલું કામ કરવાથી સિદ્ધ થાય તે તેમજ કાષ્ટ પણ કામનો આરંભ કરતા પહેલાં તે કામમાં કેટલું મળે તેવી આશાથી તે કામ કરવામાં આવે છે, અને તે અમુક વખતે અમુક

કામનો આરંભ કરવાથી તેમાં ફતેહ મળશે તે પણ જ્યોતિષ શાસ્ત્ર ઉપરથી જાણી શકાય છે.

અમુક સંયોગો હોય તો વરસાદ વરસે, અમુક સંયોગો હોય તો વરસાદ ન વરસે, અમુક સંયોગો હોય તો અનાજ વિગેરેના ભાવ વધે અને અમુક સંયોગો હોય તો અનાજ વિગેરેના ભાવ ઘટે વિગેરે હકીકત પણ આપણા શાસ્ત્રમાં વર્ણવેલી છે.

અમુક વખતે અમુક ગ્રહો કઈ રાશીમાં છે અમુક વખતે કયો સંવત્સર, માસ, તિથી, વાર, નક્ષત્ર, યોગ, કરણ, રતુ, ચંદ્ર વિગેરે છે તે પણ જ્યોતિષશાસ્ત્ર ઉપરથી જાણી શકાય છે અને તે દરેક સંવત્સર, માસ, તિથી, વાર, નક્ષત્ર, યોગ, કરણ, રતુ અને ચંદ્રમાં કયું કયું કામ કરવાથી સિદ્ધ થાય તે પણ જ્યોતિષ શાસ્ત્રમાં જાણાવેલું છે.

કોઈ પણ લગ્ન વિગેરે શુભ કામ કરતાં પહેલાં તે લગ્ન કઈ વખતે કરવાથી તથા કેવી સ્ત્રીનું કેસા પુરુષ સાથે કરવાથી યશસ્વી નિવડશે તે આખત લગ્ન કુંડળી, એક બીજાને મળતા ગ્રહો, તથા લેણા દેણી વગેરે જેમ અમુક મહુરત નક્કી કરવામાં આવે છે અને તે જ્યોતિષ શાસ્ત્ર ઉપરથી જાણી શકાય છે.

અમુક વખતે અમુક માણસને અમુક ગ્રહની કેવી અસર થશે અને તે ઉપરથી તેને શું શું સુખ તથા દુઃખ મળશે તે આખત સારા નરતા ગ્રહો અને તેનું ફળ તથા દાન, તેમજ દિનદશા, મહાદશા અને પનોતી તથા તેનું ફળ પણ જ્યોતિષશાસ્ત્ર ઉપરથી જોઈ શકાય છે.

અમુક માસ, તિથી, વાર, નક્ષત્ર, યોગ, કરણ, લગ્ન અને ચંદ્રમાં અમુક ધડીએ અમુક માણસનો જન્મ થાય તો તેને તે દરેક કેવું કેવું ફળ લાવિષ્યમાં આપશે તથા તે વખતની જન્મકુંડળી બનાવી તે ઉપરથી ષડ્વર્ગની કુંડળીઓ અને જન્મોતરી બનાવી તે વખતના ગ્રહોની રાશી, અને ગ્રહોની અમુક રાશીમાં સ્થિતિ ઉપરથી તેની આખી જીંદગીનું લાવિષ્ય જાણી શકાય છે, અને તેને અમુક વખતે અમુક સુખ, અને અમુક વખતે અમુક દુઃખ પડશે તથા આટલા વર્ષ જીવી તે મૃત્યુ પામશે તેમજ મૃત્યુ પામ્યા પછી તે આવી ગતિને પામશે તે પણ જેમ અને જાણી શકાય છે.

વળી હસ્તાદિ અવયવો ઉપર આવેલી રેખા આદિ ચિન્હો ઉપરથી તેને અમુક વખતે અમુક સુખ તથા દુઃખ મળશે અને આ-

ટલી ઉમર જીવશે તે જાણવાને માટે આપણા શાસ્ત્રકારોએ સામુદ્રિક શાસ્ત્ર બનાવ્યું છે અને તે ઉપરથી પણ ભવિષ્યકાળની જાણીતો હોવાનું જોઈ શકાય છે.

વળી અમુક કામ થશે કે કેમ તે આગળ સ્વરોહ્યશાસ્ત્ર તથા રમણશાસ્ત્ર ઉપરથી પણ આગગથી જાણી શકાય છે.

જૂત, ભવિષ્ય અને વર્તમાન કાળની હકીકત જાણવાની દરેક માણસને ફરજ છે અને તે જાણવા માટે આ પ્રમાણે જ્યોતિષશાસ્ત્ર, સામુદ્રિક અને રમણશાસ્ત્ર પણ જાણવું જ જોઈએ.

આપણાં શાસ્ત્રો સંસ્કૃતમાં લખાવતાં હોવાથી ધણાજ થોડા માણસો તેનો લાભ લઈ શકે છે અને ધણા માણસો તેનાથી અજાન રહી દુઃખી થાય છે.

વળી ધણા માણસો જ્યોતિષ એ ઢોંગ અને વહેમ છે એમ સમજી તેથી થતા લાભો ખોટાં એકા છે ત્યારે બીજી પ્રજાએ આપણા શાસ્ત્રોનો લાભ લઈ તે ખરાં છે એમ જાની તેનાથી પોતાની ઉન્નતિ સાધવા માંડી છે.

માટે દરેક માણસે જો સુખી થવું હોય તો આ જ્યોતિષશાસ્ત્ર જાનવું જ જોઈએ અને જાણવું જ જોઈએ.

જ્યોતિષ વિગેરે શાસ્ત્રો એકજ પુસ્તકમાં ગુજરાતીમાં નહિ હોવાથી અને જે છે તે છુટક જુદા જુદા દિવસોમાં જુદા જુદા પુસ્તકોએ હોવાથી તે મધ્યનો લાભ ધણા માણસો લઈ શકતા નથી અને તેથી આ વિદ્યાના અજ્ઞાનથી અધિકારમાં ભટક્યા કરે છે.

વળી આ જ્યોતિષશાસ્ત્ર કે જે હંમેશાં બ્રાહ્મણોએ તો શીખવું જ જોઈએ કારણ કે આજકાલ દરેક માણસ એમ જાણે છે કે જ્યોતિષ તો બ્રાહ્મણો જાણે માટે ચાલે. બ્રાહ્મણોને પુછીએ, પણ કેટલાક બ્રાહ્મણો તો સંસ્કૃત જ્ઞાનના અંધારે આ વિદ્યાથી અજાનજ રહેલા હોય છે. તો તેઓને પણ આ વિદ્યાના અજ્ઞાનથી પોતાને દુઃખ પડે છે એટલું જ નહિ પણ ધણા બ્રાહ્મણો કે જે પોતાની આજીવિકા પોતાના યજ્ઞમાન કાર્ય (ગીરખંડ) કરાવી ચલાવે છે, તેમને તો આ વિદ્યાના અજ્ઞાનથી પોતાની આજીવિકા મોટું નુકસાન થાય છે અને વળી ‘આ મહારાજને કશું આવડતું નથી.’ એમ કહી કેટલાક માણસો વગોવે છે તેથી તેમની પ્રતિજ્ઞાને પણ ખામી લાગે છે.

આથી આ વિદ્યાનો દરેક માણસ લાભ લઈ સુખી થાય તેમજ પોતાના તથા પારકાના ભવિષ્યમાં બનવાના સર્વ પ્રસંગોનું આ પુ.

સ્તંભ ઉપરથી જ્ઞાન મેળવી પોતે દુઃખથી બચે અને બીજને બચાવે તેટલાજ માટે આ પુસ્તક કે જેમાં જ્યોતિષ શાસ્ત્ર, સામુદ્રિક શાસ્ત્ર અને રમણશાસ્ત્ર વિગેરે આવી જાય છે, તે બનાવવાની જરૂર પડી છે.

આ પુસ્તક અથથી ઇતિ સુધી વાંચી તેનો અભ્યાસ કરી તે પ્રમાણે વર્તવાથી ભૂત, ભવિષ્ય, અને વર્તમાન જાણતી તમામ હકીકત દરેક માણસ જાણી શકશે.

આ પુસ્તકનો દરેક માણસ લાજ લઇ સુખી થશે તો આ પુસ્તક લખવામાં લેખકને થયેલા તન, મન અને ધનની મહેનત તથા ખર્ચનો બહોળો વળી જશે એમ માનવામાં આવે છે.

આ લેખક તરફથી જેમ જેમ એક પછી એક પુસ્તકો પ્રસિદ્ધ થતાં ગયાં અને તેનો સન્નનો તરફથી જેમ જેમ યોગ્ય સત્કાર થતો ગયો તેમ તેમ તેને આ કાર્યમાં આગળ વધવાને હોંસન આવતી મળે.

પ્રથમ સરવૈ રેવન્યુ અને ફોજદારી કાયદાનું જુથ સને ૧૯૦૫માં બહાર પાડ્યું અને તે એકદમ સન્નનોમાં તેમજ રેવન્યુ ડીપાર્ટમેન્ટની પરીક્ષા આપનારા તથા ડીઓ અને કારકુનોના હથોથારરૂપ નીવડ્યું અને થોડાજ વખતમાં પહેલી આવૃત્તિ ખપી ગઇ અને બીજી આવૃત્તિ કાઢવાની જરૂર પડી, અને હર્ષની સાથે જણાવવામાં આવે

ભવિષ્યવેતા—નામનું અસંત ઉપયોગી અને ન્યોતિપ શા-
સ્ત્રથી ભરપુર આ પુસ્તક આપના આગળ રજુ કરવા પ્રવૃત્ત થયો છે.

આ પુસ્તક બનાવવામાં મુખ્ય હેતુ એ છે કે;—દરેક માણસ
ભૂત, ભવિષ્ય અને વર્તમાનકાળની હકીકત આગળથી જાણી શકે
અને તેથી ભવિષ્યમાં આવી પડનાર દુઃખોથી બચી સુખી થાય તથા
આ ન્યોતિપ શાસ્ત્ર જેવી આખા શરીરમાં જન્મ નેત્ર એ ઉપયોગની
દ્રવિય છે તેમ તમામ શાસ્ત્રમાં નેત્રરૂપ સહાન વિદ્યાનો પ્રચાર થાય
અને દરેક માણસ તેનો લાભ લઈ સુખી થાય એજ છે.

સુ. આણંદ જી. ખેડા.

શીતળા સપ્તમી શ્રાવણ કૃષ્ણપક્ષ

સંવત ૧૯૬૭

તા. ૧૬ માહે અગષ્ટ સન ૧૯૧૧

જેઠાલાલ દેવશંકર દવે.
પ્રસિદ્ધ કર્તા.

ખીજ આવૃત્તિની પ્રસ્તાવના.

પહેલી આવૃત્તિ ધાર્યા કરતાં થોડીજ મુદતમાં ખપી જવાથી
અને લોકોમાં તે લોકપ્રિય થઈ પડવાથી આ ખીજ આવૃત્તિ ધણોજ
વધારો કરી બહાર આવી છે.

દરેક માણસ આ એકજાન પુસ્તક પાસે રાખે અને તે ઉપ-
રથી ભૂત ભવિષ્ય અને વર્તમાન કાળની હકીકત જાણી શકે એવો
અચારો હેતુ છે, અને તેથી ભવિષ્ય જાણવાને માટે આર્ય ન્યોતિપ
શાસ્ત્ર ઉપરાંત જોન ન્યોતિપ તથા હંમેશા વિદ્યાના ન્યોતિપ શાસ્ત્રનો
પણ આ ખીજ આવૃત્તિમાં સમાવેશ કર્યો છે, અને તે સર્વ મળી
આ પુસ્તકનો અભ્યાસ કરી દરેક માણસ અમને આશા છે કે માત્ર
આ એકજ પુસ્તકના આધારે ભવિષ્યની વાત કહી શકશે.

ખીજ આવૃત્તિમાં અંગ્રેજી ન્યોતિપ ઉપરાંત, સ્વપ્ન ઉપરથી,
હસ્તાક્ષર ઉપરથી, પ્રજ્ઞાવક્ત્રી ઉપરથી ભવિષ્ય જોવાની રીત, જન્મો-
તરી બનાવવાની રીત, વર્ષફળ બનાવવાની અને તે જોવાની રીત
વિગેરે અનેક આખતોનો વધારો કરવામાં આવ્યો છે અને તેથી તેની
ઉપયોગિતામાં પણ વધારો થયો છે.

ભાગ્યોદય ગ્રાંથીસ.

અમદાવાદ.

ચૈત્ર કૃષ્ણ પ્રાતપક્ષ-૧૯૭૧

તા. ૧-૪-૧૫.

જેઠાલાલ દેવશંકર દવે.
પ્રસિદ્ધ કર્તા.

સ્તક ઉપરથી જ્ઞાન મેળવી પોતે દુઃખથી બચે અને બીજાને બચાવે તેલલાજ માટે આ પુસ્તક કે જેમાં જ્યોતિષ શાસ્ત્ર, સામુદ્રિક શાસ્ત્ર અને રમણશાસ્ત્ર વિગેરે આવી જાય છે, તે બનાવવાની જરૂર પડી છે.

આ પુસ્તક અથવા ઇતિ સુધી વાંચી તેનો અભ્યાસ કરી તે પ્રમાણે વર્તવાથી ભૂત, ભવિષ્ય, અને વર્તમાન જાણની તમામ હકીકત દરેક માણસ જાણી શકશે.

આ પુસ્તકનો દરેક માણસ લાજ લાઇ સુખી થશે તો આ પુસ્તક લખવામાં લેખકને થયેલો તન, મન અને ધનની મહેનત તથા ખર્ચનો ખદલો વળી જશે એમ માનવામાં આવે છે.

આ લેખક તરફથી જેમ જેમ એક પછી એક પુસ્તકો પ્રસિદ્ધ થતાં ગયાં અને તેનો સન્નજનો તરફથી જેમ જેમ યોગ્ય સત્કાર થતો ગયો તેમ તેમ તેને આ કાર્યમાં આગળ વધવાને હીંમત આપતી મધ્ય.

પ્રથમ સરવૈ રેવન્યુ અને ફોજદારી કાયદાનું જુથ સને ૧૯૦૫માં બહાર પાડ્યું અને તે એકદમ સન્નજનોમાં તેમજ રેવન્યુ ડીપાર્ટમેન્ટની પરીક્ષા આપનારા તલાલીઓ અને કારકુનોના હથીઆરરૂપી નિવડ્યું અને થોડાજ વખતમાં પહેલી આવૃત્તિ ખપી ગઇ અને બીજી આવૃત્તિ કાઢવાની જરૂર પડી, અને હર્ષની સાથે જણાવવામાં આવે છે કે તે બીજી અને ત્રીજી આવૃત્તિ પણ એટલો બધો જનસમુદાયમાં પ્રિય થઇ પડી કે તે પણ ખપી જવા આવી અને જેની થોડાજ વખતમાં ચોથી આવૃત્તિ કાઢવાની જરૂર પડી.

ત્યાર પછી સન ૧૯૦૬ માં તમામ કાયદાનું એક પુસ્તક બનાવી, અને તેનો જનસમુદાયને લાજ આપી કાયદાના અજ્ઞાનથી લોકો ઉપર આવી પડતી આફતો અને સંકટોને દૂર કરવાનો વિચાર થયો, અને જે ઉપરથી તેણે કાયદાનો શિક્ષક યાને ફોજદારી રેવન્યુ અને દિવાની કાયદાનું જુથ 'નામલું' પુસ્તક બનાવ્યું અને તે પણ પ્રજા સમુદાયમાં, વિદ્વાન અને અગ્રગણ્ય ગણાતા અમલદાર વર્ગમાં પણ એટલું બધું ઉપયોગી નિવડ્યું કે તેની ખે હજાર કોપી કઢાવ્યા છતાં પણ ખપી ગયું અને જેથી ઘણાજ થોડા સમયમાં તેની બીજી અને ત્રીજી આવૃત્તિ બહાર પાડવાની જરૂર પડી.

આ પ્રમાણે જેમ જેમ તેના પુસ્તકોનો સત્કાર થતો ગયો તેમ તેમ તેને આગળ અને આગળ વધવાની હીંમત આવી અને જેથી તે આજરોજ:—

ભવિષ્યવેતા—નામનું અસંત ઉપયોગી અને જ્યોતિષ શા-
સ્ત્રી ભરપુર આ પુસ્તક આપના આગળ રજુ કરવા પ્રવૃત્ત થયો છે.

આ પુસ્તક બનાવવામાં મુખ્ય હેતુ એ છે કે;—દરેક માણસ
જૂત, ભવિષ્ય અને વર્તમાનકાળની હકીકત આગળથી જાણી શકે
અને તેથી ભવિષ્યમાં આવી પડનાર દુઃખોથી બચી મુખી થાય તથા
આ જ્યોતિષ શાસ્ત્ર જેવી આખા શરીરમાં જેમ નેત્ર એ ઉપયોગની
ઇન્દ્રિય છે તેમ તમામ શાસ્ત્રમાં નેત્રરૂપ મહાન વિદ્યાનો પ્રચાર થાય
અને દરેક માણસ તેનો લાભ લઈ મુખી થાય એજ છે.

મુ. આણંદ જી. ખેડા.

શીતળા સમ્રતી શ્રાવણ કૃષ્ણપક્ષ

સંવત ૧૯૬૭

તા. ૧૬ માંહે અગષ્ટ સન ૧૯૧૧

જેઠાલાલ દેવશંકર દવે.

પ્રસિદ્ધ કર્તા.

બીજી આવૃત્તિની પ્રસ્તાવના.

પહેલી આવૃત્તિ ધાર્યા કરતાં થોડીજ મુદતમાં ખપી જવાથી
અને લોકોમાં તે લોકપ્રિય થઈ પડવાથી આ બીજી આવૃત્તિ ધણોજ
વધારો કરી બહાર પાડી છે.

દરેક માણસ આ એકદંજ પુસ્તક પાસે રાખે અને તે ઉપ-
રથી જૂત ભવિષ્ય અને વર્તમાન કાળની હકીકત જાણી શકે એવો
અમારો હેતુ છે, અને તેથી ભવિષ્ય જાણવાને માટે આર્થ જ્યોતિષ
શાસ્ત્ર ઉપરાંત જૈન જ્યોતિષ તથા ઇંગ્રેજી વિદ્યાના જ્યોતિષ શાસ્ત્રનો
પણ આ બીજી આવૃત્તિમાં સમાવેશ કર્યો છે, અને તે સર્વ મળી
આ પુસ્તકનો અભ્યાસ કરી દરેક માણસ અમને આશા છે કે માત્ર
આ એકજ પુસ્તકના આધારે ભવિષ્યની વાત કહી શકશે.

બીજી આવૃત્તિમાં અંગ્રેજી જ્યોતિષ ઉપરાંત, સ્વપ્ન ઉપરથી,
હસ્તાક્ષર ઉપરથી, પ્રશ્નાવલોકી ઉપરથી ભવિષ્ય જોવાની રીત, જન્મો-
તરી બનાવવાની રીત, વર્ષરૂઢ બનાવવાની અને તે જોવાની રીત
વિગેરે અનેક આખતોનો વધારો કરવામાં આવ્યો છે અને તેથી તેની
ઉપયોગિતામાં પણ વધારો થયો છે.

ભાગ્યેદ્ય આશીસ.

અમદાવાદ.

ચૈત્ર કૃષ્ણ પ્રાતપક્ષ-૧૯૭૧

તા. ૧-૪-૧૫.

જેઠાલાલ દેવશંકર દવે.

પ્રસિદ્ધ કર્તા.

ત્રીજી આવૃત્તિની પ્રસ્તાવના.

દિવસે દિવસે હવે આપણા લોકોની આપણા પુરાણા, શાસ્ત્રો અને વિદ્યાઓના તરફ અભિરુચિ વધતી જાય છે. પ્રથમ જ્યોતિષ શાસ્ત્રને કેટલાક લોકો જોમ મા તો ધર્મીંગ માનતા હતા અને તેમ લોકો હવે જ્યોતિષને માનવા લાગ્યા છે. જેથી આવા વખતમાં અમારા તરફથી બહાર પડેલું આ લવિષ્યવેતાનું પુસ્તક ધણુંજ ઉપયોગી થઈ પડ્યું છે. એમ અમારા તરફ ધણા સંજ્ઞાનોના આવેલા પત્રોથી તથા જોતજોતામાં તેની આવૃત્તિઓ ઉપર આવૃત્તિઓ ખપતી હોવાથી અમને લાગે છે.

આ પુસ્તકની આ આવૃત્તિમાં ત્રીજી આવૃત્તિ કરતાં ધણુંજ સુધારે અને લગભગ દોઢો વધારો કર્યો છે. પ્રથમ આવૃત્તિમાં ૪૪ પ્રકરણો હતાં. જ્યારે આ આવૃત્તિમાં ૬૨ પ્રકરણોનો સમાવેશ કર્યો છે. જેમાં જ્યોતિષના અનેક વિષયો ઉપરાંત મસ્તક વિજ્ઞાનશાસ્ત્ર, હિંદુ તહેવારો, વિગેરે અનેક બાબતોનો વધારો કરેલો છે. લડાઈ વિગેરેની મોંઘવારીથી કાગળો અને છપાઈ વીગેરેનું ખર્ચ વધુ આવ્યું છે તોપણ તેનો જન સમુદ્ધ છૂટથી લાભ લે અને આપણાં સંસ્કૃત ગ્રંથોમાં પડી રહેલી આ અમૂલ્ય વિદ્યાનો વધુ ફેલાઓ થાય એ હેતુથી એની કીંમત માત્ર તેમાં જેટલો વધારો કર્યો છે તે પુરતીજ વધારી છે. જે આલોકોને આરે નહિ પડે એમ અમારું માનવું છે.

આ પુસ્તક બનાવવામાં અમે ધણા સંસ્કૃત ગ્રંથો ઉપરાંત હિંદી અને સરાહી ગ્રંથો તેમજ કેટલાક ગુજરાતી ગ્રંથોનું હોલન કરેલું છે. આદિ-અમે આ રચણે તેના મૂળ લેખકોના ઉપકાર માનવાની રમ્મ લાઇએ છીએ. આ પુસ્તકમાં સમગ્ર જ્યોતિષશાસ્ત્રના વિષયો એકત્ર કરેલા છે અને તેને સહેલીરીતે સમજણ પડે તેવી રીતે વ્યવસ્થિત ગોઠવેલા હોવાથી જે સાધારણ ગુજરાતી લણેનો માણસ હરમાતથી તે છેક છેવટ સુધી ધ્યાનપૂર્વક આ પુસ્તક વાંચીને મનન કરશે તો તે જ્યોતિષવિદ્યામાં પારંગત થયા વગર રહેશે જ નહિ.

અને જેમ જેમ ધણા માણસો આ વિદ્યાનો લાભ લેઈ સુખી થતા જશે તેમ તેમ અમને વધુ સંતોષ થશે અને હાલ જે ધણા ગૌરવદુ કરનારા પાંડાણ વર્ગના માણસો કે જે જ્યોતિષશાસ્ત્ર શું છે, તે પણ જાણતા નથી અને સાધારણ દેખાવ પુરતું ટીપણું આવી-

દશા-મહુરત-માટે ગમે તેને ગમે તેમ જવાળ આપે છે તેઓ જો
આ પુસ્તક ઉપરથી-વાંચી સમજી બરાબર જ્યોતિષ વિદ્યા શીખી તે
પ્રમાણે અન્યના મનને સંતોષ આપશે તો અમે અમારી લીધેલી
મહેનતનો યોગ્ય બદલો મળ્યો છે એમ માનીશું.

પુના, કલકત્તા, મદ્રાસ વિગેરે ધણા સ્થળના માણસો આ પુસ્ત-
કના આધારે સામુદ્રિક શાસ્ત્રમાં અને લવિષ્યની વાત કહેવામાં કુશળ
થયા છે તેમના પત્રો અમને મળ્યા છે અને તેથી અમને સંતોષ થયો
છે તેવી રીતે એકએક માણસ આ પુસ્તકનો લાભ લઈ આ સાચા
વિદ્યાનો અનુલવ મેળવી શકી થશે તો અમે અમારી મહેનત સાર્થક
થઈ છે એમ માનીશું.

આ આવૃત્તિમાં વાંચનારને વધુ સમજ પડે માટે પંજાનો, મસ્ત-
કનો વિગેરે જ્વોક્સ મુઠી તેને સચિત્ર કયું છે અને તેથી લોકોને
સારે લાભ થશે એમ માંડે માનવું છે.

મારા તરફથી પ્રસિદ્ધ થતા લાઘ્યોદય માસીક તેમ જ અન્ય
પુસ્તકો (કાયદાનો શિક્ષક, ધનવાન ચરકસંહિતા વિ.) ઉપર જન-
સમાજનો વધુ લાવ થતો હોય મારી કૃતિથી તેમને સંતોષ થતાં
તેનો વધુ ફેલાવો થાય છે. તે જોઈ હું મારી લીધેલી મહેનતનો
યોગ્ય બદલો મળ્યો એમ સમજું છું.

પરમારમા તમને આવી વિદ્યાપ્રાપ્ત અલિરુચિ પ્રદાને એવી
પ્રાર્થનાપૂર્વક વિરમું છું.

લાઘ્યોદય આપ્રીસ

અમદાવાદ.

તા. ૧૬-૮-૧૯૧૬

સંવત ૧૯૭૫ હુતાશની

જેઠાલાલ દેવશંકર દવે.
અંચકર્તા.

ચોથી આવૃત્તિની પ્રસ્તાવના.

આ પુસ્તકની ત્રીજી આવૃત્તિ ખપી જતાં આ પુસ્તક, ધણાજ
સુધારા-વધારા સાથે બહાર પડવાની જરૂર પડી છે. આ પુસ્તકની
થોડાજ વખતમાં એક પછી એક એમ ચાર આવૃત્તિ ખપી જવાથી
તેની ઉપયોગીતાની વાચકોને ખાતરી થઈ જ હશે.

આ વખતે તેમાં ધણાજ ફેરફાર કરી ધણા સુધારા
વધારા કર્યો છે. જ્યોતિષના કેટલાક નવા વિષયો ઉમેર્યા છે. તેમ

સામુદ્રિક શાસ્ત્રમાં ઘણા ફેરફાર કરી ઘણા વધારા કર્યો છે. અને તે ઉપરાંત આ આવૃત્તિમાં મુખ્યત્વે શાસ્ત્રનો વિષય ખાસ નવો ઉમેર્યો છે. જેમ અને તેમ આ પુસ્તક ઉપરથી મનુષ્ય પોતે જાતે જ ન્યોતિષના સર્વ વિષયો શીખી શકે, ન્યોતિષનો ધંધો કરી શકે. સામુદ્રિક રીતે હસ્ત પરીક્ષાથી, મુખ્યત્વે જ અને સસ્તક વિજ્ઞાનથી મુખ્ય અને માથુ જોઈ તેનું ભવિષ્ય કહી શકે તે હેતુથી આ પુસ્તકમાં ઘણા ઉપયોગી વિષયોનો સમાવેશ કર્યો છે.

અમે ખાત્રીથી કહીએ છીએ કે આ એક જ પુસ્તક ઉપરથી જો ઇષ્ટ પણ મનુષ્ય ન્યોતિષનો ધંધો કરવા ધારશે તો તે ઉત્તમ ન્યોતિષી, ખરો ભવિષ્યવેતા અને સામુદ્રિક શાસ્ત્રી થઈ શકશે. આ પુસ્તક ઉપરથી ઘણા મનુષ્યોએ આ વિદ્યાનો અભ્યાસ કરી સારા પૈસા અને સારી પ્રતિષ્ઠા મેળવી છે. અને તેમણે અમારા આગળ આ પુસ્તકની ઉત્તમ પ્રશંસા કરી છે. એ પ્રમાણે ગમે તે મનુષ્ય આ પુસ્તકનો અભ્યાસ કરી જો ઉત્તમ ભવિષ્યવેતા બની શકશે તો તેને જણાશે કે પુસ્તકની કિંમત તેણે મેળવેલી વિદ્યા કરતાં ઘણીજ જુદી છે.

આ પુસ્તકની ત્રીજી આવૃત્તિ ખપી ગયાને છ માસ થયા પછી આ ચોથી આવૃત્તિ બહાર પડી છે. તેમાં વિલંબ ચત્રાનું કારણ એ હતું કે, આ વર્ષમાં સારા તરફથી હિંદુસ્તાનની તીર્થયાત્રા ત્રીકાળદર્શકદર્પણ અને સ્ત્રોહિતાશિક્ષક, એ ત્રણ નવા પુસ્તકો બહાર પાડવામાં લખવામાં અને છપાવવામાં ઘણો સમય લાગ્યો હતો. તે પછી ધનવાન પુસ્તકની ચોથી આવૃત્તિ નવેસરથી સુધારી ફરી છપાવવામાં હું રોકાયો હતો એટલે વિલંબ થયો હતો. વળી તે દરમિયાન ત્રીકાળદર્શકદર્પણ પુસ્તક લોકોમાં એટલું બધું ઉપયોગી થઈ પડ્યું કે તેની માત્ર છ માસમાં જ પ્રથમ આવૃત્તિ ખપી જવાથી તેમાં ફરી નવેસરથી ઘણાજ ફેરફાર કરી તેની ત્રીજી આવૃત્તિ છપાવવામાં પણ સમય ગયો હતો અને તેજ કારણોને લઈ આ પુસ્તક છપાવવામાં વિલંબ થયો હતો. છતાં આ પુસ્તકમાં ઘણાજ ફેરફાર કરી તેની આ ચોથી આવૃત્તી બહાર પાડી છે. જે જન-સમુદાયને વધુ ઉપયોગી થઈ પડશે એવી આશા છે.

તા. ૬-૯-૧૯૨૨.
બાદશાહ શુકલપૂર્ણિમા
સંવત ૧૯૭૮.

જેઠાલાલ દેવરા'કર દવે
ભાગ્યોદય આશીસ અમદાવાદ.

અનુક્રમણિકા.

વિષય

પૃષ્ઠ.

પ્રકરણ ૧ જી

૧ ઉદ્દેશ અને સમજાવતી સાદે પ્રવેશ... ૧

પ્રકરણ ૨ જી

૨ ન્યોતિય શાસ્ત્રમાં કાળની ગણતરી... ૬

૩ છ પ્રકારના વર્ષના ગાનની સમજ... ૬

૪ દ્રવ્ય અને મહાદ્રવ્યની સમજણ... ૭

૫ યુગ, મહાયુગ અને મનુના આયુષ્યની સમજણ... ૮

૬ વ્યાજના દ્રવ્યમાં મળેલા મનુ યુગ વિગેરેની સમજણ... ૮

૭ દ્વિયુગમાં વાલતા કોટીની સમજણ... ૮

૮ શક અને સંવત ક્યારે ગણાય તેની સમજણ... ૯

૯ સંવત્સરની સમજણ... ૯

૧૦ સંવત્સરના નામ તે તે કાલના રીત... ૧૦

૧૧ સંવત તથા શક ગણતરીની રીત... ૧૦

૧૨ છ રૂપું વર્ણન... ૧૧

૧૩ ગોળ, માસ અને અધિક માસની સમજણ... ૧૨

૧૪ કયા વર્ષમાં કયા અધિક માસ આવ્યો હતો તેનું કાલક... ૧૩

૧૫ ક્ષય માસની સમજ... ૧૪

૧૬ પક્ષ અને તિથી, વાર, રાશી, સંક્રાંતિ અને ગૃહોની સમજણ... ૧૫

૧૭ નક્ષત્ર, યોગ અને કરણ તથા તે કાલના રીત... ૧૬

૧૮ ચંદ્ર જોવાની સમજણ... ૧૭

૧૯ બાળકનું નામ પાડવાની રીત... ૧૭

પ્રકરણ ૩ જી

૨૦ હિંદુઓના તહેવારો-અનકાટ અને તેનું મહાત્મ્ય... ૧૯

૨૧ યમદ્વિતીયા-અને અક્ષય નોમનું મહાત્મ્ય... ૨૧

૨૨ દેવહીમગીઆરસ અને તુળસીના લગનનું મહાત્મ્ય... ૨૩

૨૩ બીજમપચક અને વૈકુંઠ ચતુર્દશીનું મહાત્મ્ય... ૨૪

૨૪ આબળા પીપળા, દેવ દીવાળી અને કાલાષ્ટમીનું મહાત્મ્ય...

૨૫ ધનુર્માસ, અંપાછક અને મકરસંક્રાંતિનું મહાત્મ્ય...

વિષય.

પૃષ્ઠ.

૨૬ વસંતપંચમી-ચતુર્થાતમ અને મહાશીવરાત્રીનું મહાત્મ્ય.	૨૭
૨૭ હોળી, ધુળેટી, રંગપાંચમ, ગુડી પડવો અને રામનવ- મીનું મહાત્મ્ય.	૨૮
૨૮ અખાત્રીજ, દશહરાવૃત્ત, નિર્જળા એકાદશી અને વટસા- વિત્રીનું મહાત્મ્ય	૩૧
૨૯ ચાતુર્માસ અને દેવપોઢી એકાદશી	૩૧
૩૦ શ્રાવણ માસનું વર્ણન-નાગપંચમી, બળેવ, ગોકળઆક્રમ, ગણપતિઓથ, અને રૂપીપંચમીનું વર્ણન ...	૩૨
૩૧ મવરીઆવાહન, વામનજગંતી, અનંતચતુર્દશીનું વર્ણન.	૩૩
૩૨ શ્રાદ્ધપક્ષ, નવરાત્રી, દશરાત્રીનું વર્ણન.	૩૪
૩૩ આણેકદારીપુનમ, ધનતેરસ, કાળીચૌદસ	૩૫
૩૪ દીવાળીનું વર્ણન-સક્ત્યપુજન	૩૬
૩૫ ખારસીઓના તહેવારો અને તેનું વૃત્તાંત-નવું વર્ષ	૩૭
૩૬ મોહમેદન તહેવારોનું વર્ણન તેના દહાડા વાર સાથે	૪૦
૩૭ મોહમેદન મહીનાઓના મુખ્ય તહેવારો અને તેની હકીકત	૪૧
૩૮ મોહમેદન દરેક વારને લગતી બાબતો	૪૧
૩૯ ખ્રીસ્તી દહાડાવારની અને નવા તહેવારોની સમજણ.	૪૨
૪૦ હિંદુ તથા જૈનોના મહિનાને તિથિવાર તહેવારો	૪૬
૪૧ સુસલમાનોના પર્વો	૫૧

અકરણ ૪ થું.

૪૨ ૭ ઋતુઓના ધર્મો	૫૮
૪૩ દરેક વારમાં કરવાના કામ	૬૦
૪૪ દરેક નક્ષત્રમાં કયાં કયાં કામ કરવાં	૬૧
૪૫ સ્થિર, ચંચળ, ઉતાવળાં ને ભયંકર અને અધોમુખ નક્ષત્રો	૬૨
૪૬ તિર્યંગમુખ ને ઉર્ધ્વમુખ નક્ષત્રો	૬૩
૪૭ શુઆશુભ તારીખો ને તેમાં કરવાનાં કાર્યો	૬૪
૪૮ દરેક વારમાં-નખ, લેવરાવાથી, છીંક ખાવાથી કે કપડાં શીવરાવાથી શું ફળ થાય તેનું કાષ્ટક.	૬૫
૪૯ આકાશઓનું ફળ.	૬૬
૫૦ દરેક તિથી અને તેમાં કરવાં કાર્યોનું ફળ....	૬૭
૫૧ પંચમીની સમજણ	૬૮

વિષય.

પૃષ્ઠ.

૫૨ યોગ અને તેમાં કરવાનાં કાર્યોનું ફળ, સિદ્ધિયોગ ... ૬૮

૫૩ વિરૂદ્ધ યોગનું ફળ, સંવર્તક, ત્રિપુષ્કર, જ્વાળામુખી અને રાજ્યલંબાદી યોગ ... ૬૯

૫૪ તિથી-વાર અને નક્ષત્રના ૧૩ યોગોની સમજણ ... ૭૦

૫૫ સિદ્ધિ, અમૃત, મૃત્યુ અને યમધંડ જેવાની રીત. ... ૭૧

૫૬ કરણમાં કરવાનાં કાર્ય. ... ૭૨

૬૨૭૨/૧૮

અકરણ ૫ મું.

૫૭ ભદ્રા, વિષ્ટી અને ચોધડીઆનું ફળ ... ૭૨

૫૮ ભદ્રા અને વિષ્ટીકરણની સમજણ ... ૭૩

૫૯ દિવસ ચોધડીઆ અને તેની સમજણ ... ૭૪

૬૦ રાતનાં ચોધડીઆ અને તેની સમજણ ... ૭૫

૬૨૭૩/૧૮

અકરણ ૬ ઠું.

૬૧ પરમામ જવા વિષે મહુરત. ... ૭૭

૬૨ કષ્ટ રાશીનો ચંદ્ર કષ્ટ દીશાએ બળવાન છે તેનું ફળ. ... ૭૭

૬૩ ચંદ્રની દિશા, કષ્ટ દિશાએ ધાળ અને વારણ છે તે જેવાની સમજણ. ... ૭૮

૬૪ યોગીનીની દિશા. ... ૭૯

૬૫ પુરુષના અને સ્ત્રીના ધાતચંદ્ર ... ૭૯

૬૬ તારા, નક્ષત્ર અને કાલ રાહુ જેવાની રીત. ... ૮૦

૬૭ પરદેશ જવા માટે ચોરણ આદિ ... ૮૧

૬૮ આરે રાશીના તથા સ્ત્રીના ધાતચંદ્ર અને ગુરુવાર જેવાનું કાષ્ટક ... ૮૨

૬૯ યુગોદય અને દીનમાન કાટવું. ... ૮૩

૬૯ અંગસ્કુશનું ફળ ... ૮૪

૭૦ સ્ત્રી પહેલગહેલી રજસ્વલા થાય તેનું ફળ ... ૮૪

૭૧ ૨૫ વર્ષ સુધીનાં ગ્રહણ જેવાનું કાષ્ટક ... ૮૫

૭૨ ચંદ્ર અને સૂર્યગ્રહણ ક્યારે થાય તે જોવું. ... ૮૬

૭૩ શુભાશુભયોગ-અમાસ અને અતિપ્રાતનો યોગ ... ૮૬

૭૪ આધોર્ધોદયયોગ, કપિલાપદી ... ૮૬

૭૫ વારુણીયોગ ... ૮૬

વિષય.

પૃષ્ઠ.

અકરણ ૭ સું.

૭૬ શુકન જોવા વિષે	૮૭
અપશુકન જોવા વિષે.	૮૮
૭૭ ફેટલીક ક્રિયાઓ અને તેનાં ફળ	૮૯

અકરણ ૮ સું.

૭૮ નવે ગ્રહોનાં ફળ	૯૨
૭૯ સારા નડતા સૂર્યનું ફળ	૯૩
૮૦ સારા નડતા ચંદ્ર, મંગળનું ફળ	૯૩
બુધ, શુક્ર અને શુક્રનું ફળ	૯૪
૮૧ શની અને રાહુનું ફળ	૯૫
૮૨ સૂર્યનો ગ્રહ એકેક રાશીમાં ફેર્યો વખત રહે છે તે...	૯૫
૮૩ નવે ગ્રહો કયાં ફળ આપે છે તે તથા જન્મ નક્ષત્રના વારનું ફળ	૯૬

અકરણ ૯ સું.

૮૪ પનોતી આખત	૯૬
૮૫ પનોતી જોવાની રીત	૯૭
૮૬ નાની પનોતી ને ઓટી પનોતી જોવાની રીત	૯૭
૮૭ પનોતીના ચાર પાયા અને તેનું ફળ	૯૭
૮૮ અશુભ ગ્રહો જોડું ફળ ન આપે તે આટે તેના ઘનની વિધી.	૯૮

અકરણ ૧૦ સું.

૮૯ દિનદશાની સમજણ તે જોવાની રીત.	૧૦૦
૯૦ દિનદશાની અંતર દશાની સમજણ	૧૦૧

અકરણ ૧૧ સું.

૯૧ મહાદશા કાઢવાની અને તે જોવાની રીત	૧૦૨
૯૨ મહાદશા જોવાનો કોઠો	૧૦૨
૯૩ મહાદશાઓ અને તેમાં આવતી અંતરદશાઓનું ફળ...	૧૦૫

અકરણ ૧૨ સું.

૯૪ મહુરતો જોવાની રીત	૧૧૬
૯૫ મહુરત જોતી વખતે લક્ષ્યાં રાખવાની સૂચના	૧૧૬
૯૬ ત્રણ વજ્ર પહેરવાનું, હળમેત કરાવવાનું મહુરત,	૧૧૮

વિધય.

પૃષ્ઠ.

તેલ માલવાનું, જમીન લેવાનું, દેવની પ્રતિષ્ઠા કરવાનું મહુરત. ૧૧૮

અને હડીઆ સુતારના કામનો આરંભ કરવાનું મહુરત, ૧૧૮

દેવ પ્રતિષ્ઠાનું મહુરત ... ૧૧૮

૬૭ ગાય વેચવા લેવાનું, કુવા ને વાવ ખોદાવવાનું રાજ્યા-

ભિષેકનું અને સ્નાનનું મહુરત ... ૧૧૯

૬૮ યાત્રાએ જવાનું, હજ લઈ ખેડવાનું, ખીયાનું વાવવાનું,

ગાડીને બેડવાનું ને મંત્રની સાધના કરવાનું મહુરત ... ૧૨૦

૬૯ લેણદેણનો વેપાર કરવાનું, દ્રવ્ય સંચય કરવાનું, બગીચો

કરવાનું, હથિઆર ધારણ કરવાનું, ઓપક ખાવાનું અને

વેપાર કરવાનું મહુરત ... ૧૨૧

૧૦૦ પશુ લેવા તથા વેચવાનું મહુરત નવા ઘરમાં પ્રવેશ

કરવાનું, મહેલ બનાવવાનું મહુરત ... ૧૨૨

૧૦૧ વારતુનું મહુરત ... ૧૨૨

૧૦૨ ખાતચક્ર-ઉટ સ્થાપન કરવાનું, ચાંભણા મૂકવાનું, કુમંચક. ૧૨૩

૧૦૩ ચાંભણા મૂકવાનું ને આરણું મૂકવાનું મહુરત ... ૧૨૪

૧૦૪ વારતુનું મહુરત-ઘરમાં પ્રવેશ કરવાનું મહુરત ... ૧૨૪

૧૦૫ પુનર્નિવાહ કરવાનું, કાતપુત્ર લેવાનું અને વહુને તેડી

લાવવાનું મહુરત ... ૧૨૫

૧૦૬ રતુ ગ્રામ સ્ત્રીને સ્નાનનું મહુરત ... ૧૨૬

૧૦૭ ગર્ભાધાનનું મહુરત ... ૧૨૬

૧૦૮ ગર્ભાધાન સંસ્કારનું, પુંસવન સંસ્કારનું મહુરત ... ૧૨૭

૧૦૯ સીમંતનું મહુરત-ગતકર્મ સંસ્કારનું, નામ પાડવાનું ...

સુતિકા સ્નાન કરવાનું અને પારણામાં સુરાડવાનું મહુરત. ૧૨૮

૧૧૦ બાળકને ઘરમાંથી પ્રથમ બહાર લઈ જવાનું, સુતિકા

જલપૂજનનું, દેવ પીવરાવવાનું મહુરત, અન્નપ્રાશનનું

મહુરત ... ૧૨૮

૧૧૧ બાળકને બ્રુચપવેશનનું મહુરત, કર્ણવેધનું મહુરત, આધા

હિતરાવાનું મહુરત, ચૌલકર્મ સંસ્કારનું મહુરત ... ૧૨૯

૧૧૨ નિશાળે ખેસાડવાનું, વિદ્યારંભનું અને યજ્ઞાવ્રીતનું મહુરત ૧૩૦

૧૧૩ લગ્ન મહુરત બેતા પહેલાં ધ્યાનમાં રાખવાની બાબત. ૧૩૨

વિષય

પૃષ્ઠ

૧૧૪ વરને પાધડીએ કે કન્યાને ધાટડીએ મંગળ છે કે નહિ તે જોવાની રીત	૧૩૨
૧૧૫ લગ્ન વિવાહના દિવસની શોધ	"
૧૧૬ લગ્નનું મહુરત	"
૧૧૭ લગ્નના પ્રહાર	"
૧૧૮ ધટી લગ્નમાં તળતા ૨૧ મહાદોષ	૧૩૩
૧૧૯ ધટી લગ્નમાં તળતા ૬૫ દોષ	૧૩૮
૧૨૦ ગોધુલિક-(ગોરજ) લગ્નની સમજણ	૧૪૦
૧૨૧ વિવાહમાં લગ્ન શુદ્ધિ	"

અકરણ ૧૩ સુ.

૧૨૨ લગ્નનું મહુરત જોતી વખતે શુભાશુભ જોવું, સૂર્યના બળ વિષે, ગુરુના બળ વિષે, સૂર્ય તથા ગુરુના દોષ બાબત. રિક્તાતિથી ને જ્ઞીવાર જોવાની રીત.	૧૪૨
૧૨૩ જોકે માસમાં લગ્ન કરવા બાબત...	૧૪૨
૧૨૪ ચંગળના દોષ બાબત	૧૪૩
૧૨૫ ગુરુ અને શુક્રના અસ્ત બાબત	"
૧૨૬ ગુરુ અને શુક્રના અસ્તમાં કેટકેટલા દિવસો કર્યા કર્યા વર્જીત કરવા...	૧૪૬
૧૨૭ ગુરુશુક્રના વક્ર ને અતિચારમાં શુભ કર્મોના ત્યાગ કરવા બાબત.	૧૪૪
૧૨૮ સિંહસ્થ વર્ષ	"
૧૨૯ મકરસ્થ વર્ષની સમજણ	૧૪૪
૧૩૦ વરને લગ્ન વખતે સૂર્ય અનુકુળ કરી લેવા પુજની સમજણ	"
૧૩૧ વર કન્યાને ચંદ્ર અનુકુળ કરવા માટે પુજની સમજણ	૧૪૫
૧૩૨ કન્યાને લગ્ન વખતે ગુરુ અનુકુળ કરવા પુજની સમજણ	"
૧૩૩ કષ્ટ વખતે કયું લગ્ન છે તે જોવાની રીત	"
૧૩૪ લગ્ન ઉપરથી આવતાં નવ પંચક જોવાની રીત	૧૪૭

અકરણ ૧૪ સુ.

૧૩૫ લગ્ન વખતે લગ્ન કુંડળા જોઈ લગ્ન કરવાની રીત	૧૪૮
૧૩૬ લગ્ન વખતની કુંડળીના દરેક ભાગમાં રહેલા ગ્રહોનું ભાવવાર ફળનું કોષ્ટક	૧૫૧

વિષય

પૃષ્ઠ

પ્રકરણ ૧૫ મું.

૧૩૭ દેહુ દેણી—જેવાની રીત	...	૧૫૨
૧૩૮ સારી લેણા દેણી—સામો પ્રીત	...	૧૫૨
૧૩૯ મૃત્યુ પડજક, પ્રીતિજક, દ્વિર્દશ અને નવપંચક તથા આરે રાશીવાળાના આઠ વર્ગો પાડો લેણાદેણી જેવાની રીત,	૧૫૩	
૧૪૦ વર્ણ જોઈ લેણાદેણી જેવાની રીત...	...	૧૫૪
૧૪૧ લેણાદેણી જેવા માટે આરે રાશીનાં બીજાં નામ જોઈ તેમનો મેળ જેવાની રીત	...	૧૫૫
૧૪૨ લેણા દેણી જેવા માટે તારા બળ વિચાર	...	,,
૧૪૩ લેણા દેણી જેવા માટે નક્ષત્ર ઉપરથી ચોતીની સમજણ	...	,,
૧૪૪ વરકન્યાને મેળ જેવા સાડ જન્મનક્ષત્ર ઉપરથી ગણ જેવાની રીત	...	૧૫૬
૧૪૫ નક્ષત્ર ઉપરથી નાડી જેવાની રીત	...	,,

પ્રકરણ ૧૬ મું

૧૪૬ જોવાયલી કે જોવાયલી વસ્તુ મળશે કે કેમ તે જેવાની રીત	૧૫૭
૧૪૭ નક્ષત્ર ઉપરથી જેવાની રીત	...
૧૪૮ લગ્ન ઉપરથી જેવાની રીત	...
૧૪૯ પશુ જોવાયલું ક્યાં છે તે જેવાની રીત	...

પ્રકરણ ૧૭ મું

૧૫૦ અમુક ધારેલું કામ ક્યારે સિદ્ધ થશે તે જેવા વિષે...	૧૫૮
૧૫૧ કાર્યસિદ્ધિ જેવાની બીજી રીત	...
૧૫૨ રાશીની રંગ તે જાત ઉપરથી કાર્ય સિદ્ધિ જેવાની રીત	,,
૧૫૩ ગર્ભવંતી સ્ત્રીને શું પ્રજા થશે તે જેવાની રીત	...

પ્રકરણ ૧૮

૧૫૪ મનની ધારેલી વાત કહેવાની રીત	...
૧૫૫ અનેક પ્રશ્નના ઉત્તરો આપવાની રીત	...

પ્રકરણ ૧૯

૧૫૫ કાર્યસિદ્ધિનાં કાર્ય કળ	...
-----------------------------	-----

પ્રકરણ ૨૦

૧૫૬ પ્રતોત્તર—કોઈ પ્રશ્ન પૂછે તેનો તેની ધારેલી પ્રશ્નો સિદ્ધિ થશે કે કેમ તેનો જવાબ આપવાની રીત	...
--	-----

વિષય

પૃષ્ઠ

૧૫૭ ભવિષ્ય ફળ ... ૧૬૮

અકરણુ ૨૧

૧૫૮ પ્રમનના આક્રિયાના ચક્ર ઉપરથી ભવિષ્ય જોવાની રીત ૧૭૦

અકરણુ ૨૨

૧૫૯ દુર્વાક ઉપરથી ભવિષ્ય ફળ ... ૧૭૨

અકરણુ ૨૩

૧૬૦ અમુક માણસનો જન્મ રતુ, માસ, તીથિ, વાર, નક્ષત્ર, લગ્ન, વિગેરેમાં થયેલા જન્મતું ફળ ... ૧૭૪

૧૬૧ જન્મ રતુના ફળ... ... ,

૧૬૨ અયનના ને જન્મમાસના ફળ ... ૧૭૫

૧૬૩ અંગ્રેજી જન્મમાસના ફળ. ... ૧૭૬

૧૬૪ જન્મપક્ષના અને તિથીના ફળ ... ૧૭૬

૧૬૫ કૃષ્ણ ચૌદશ અને અમાસમાં જન્મેલાતું ફળ ... ૧૭૮

૧૬૫ જન્મવાર અને નક્ષત્રના ફળ ... ૧૭૮

૧૬૬ જન્મ નક્ષત્રના ફળ ... ૧૮૧

૧૬૭ યોગમાં જન્મવાના ફળ ... ૧૮૬

૧૬૮ કરણતું ફળ ... ૧૮૮

૧૬૯ થોડાતું ફળ ... ૧૮૯

૧૭૦ ગણોતું ફળ અને દિવસ તેમ રાત્રીતું ફળ ... ૧૯૦

૧૭૧ જન્મ લગ્ન ને રાશીના ફળ ... ,

૧૭૨ જન્મચંદ્રના ફળ ... ૧૯૩

અકરણુ ૨૪

૧૭૩ જન્માક્ષર કે જન્મોતરી ઉપરથી ભવિષ્ય જોવાની રીત ૧૯૪

૧૭૪ ગૃહો તથા રાશીઓ શુભાશુભ જોવાની રીત ... ૧૯૪

૧૭૫ જન્મપત્રી લખવાની રીત ... ૧૯૫

૧૭૬ દરેક ગ્રહ કેટલી મુદત સુધી એક રાશીમાં રહે ... ૧૯૫

૧૭૭ કયો ગ્રહ કઈ રાશીનો સ્વામી છે ... ૧૯૫

૧૭૮ શુભ તથા પાપગ્રહ ... ૧૯૬

૧૭૯ ગ્રહોના - શુભ, ઉદય અસ્તના ગ્રહો ... ૧૯૬

૧૮૦ ગ્રહોની ગતિ ... ૧૯૬

૧૮૧ ગ્રહોના રૂપ... ... ૧૯૬

વિષય	પૃષ્ઠ
૧૮૨ ગ્રહોના રંગ ...	૧૮૭
૧૮૩ રાશીઓના રંગ તે આકાર ...	૧૮૭
૧૮૪ ગ્રહોના સ્વરૂપ ...	૧૮૭
૧૮૫ ઉચ, નીચ, તે સ્વમહી ગ્રહોનો કોઠો ...	૧૮૮
૧૮૬ ગ્રહોની શત્રુતાને ચિત્રના જોવાનું કોષ્ટક ...	૧૮૬
૧૮૭ ગ્રહોની મૈત્રી જોવાની રીત ...	૨૦૦
૧૮૮ મૂળ ત્રિકાણ રાશીના ગ્રહો ...	૨૦૦

અકરણ ૨૫ મું,

૧૮૯ જન્મકુંડળા બનાવવાની રીત ...	૨૦૧
૧૯૦ જન્મકુંડળામાં લગ્ન બેસાડવાની રીત ...	૨૦૨
૧૯૧ ચળીત કુંડળા બનાવવાની રીત ...	૨૧૧
૧૯૨ અયનાશનું લગ્ન પત્ર ...	૨૧૩
૧૯૩ અંગ્રેજીને મસ્કૃત જન્મપત્રિકામાં ફેરફાર ...	૨૧૪
૧૯૪ જન્મકુંડળાના દરેક ભાવમાં શું ફળ જોવામાં આવે છે	૨૧૫

અકરણ ૨૬ મું

૧૯૫ હોરા, અને દષ્ટાણ, કુંડળાઓ બનાવવાની રીત ...	૨૧૬
૧૯૬ સપ્તમીશ કુંડળા બનાવવાની રીત ...	૨૧૮
૧૯૭ નવમીશ કુંડળા બનાવવાની રીત ...	૨૧૯
૧૯૮ દ્વાદશીશ કુંડળા બનાવવાની રીત ...	૨૨૦
૧૯૯ ત્રીશીશ કુંડળા બનાવવાની રીત ...	૨૨૧

અકરણ ૨૭ મું

૨૦૦ જન્મોત્તરીમાં આવતી કુંડળાઓ ઉપરથી લલિષ્ય જોવાની રીત ...	૨૨૨
૨૦૧ નિર્મળ અને બળવાન ગ્રહો ...	૨૨૩
૨૦૨ પોતાની રાશીના-સ્વગ્રહગ્રહો ...	૨૨૩
૨૦૩ ગ્રહોના સ્થાન કે ધનની સમગ્રણ ...	૨૨૪

અકરણ ૨૮ મું

૨૦૪ પહેલો ભાવ તનભૂવનમાં પડેલા ગ્રહો અને રાશી ઉપરથી શરીરનું મુખ જોવાની રીત ...	૨૨૭
---	-----

અકરણ ૨૯ મું

૨૦૫ બીજા ભાવમાં-પડેલા ગ્રહો અને રાશીઓ ઉપરથી-ધનનું કુટુંબનું, તથા વિદ્યાનું મુખ જોવાની રીત ...	૨૪૦
૨૦૬ બીજા ભૂવનમાં પડેલા ગ્રહોનું અંગ્રેજી રીતે ફળ ...	૨૫૧

વિષય.

પૃષ્ઠ.

પ્રકરણ ૩૦ સું

- ૨૦૭ ત્રીજો ભાવ-ભાવભૂવનમાં પડેલા ગ્રહો અને રાશીઓ ઉપ-
રથી-ભાંડુ, પરાક્રમ અને ખીણું સુખદુઃખ જોવા આવત ૨૫૨
- ૨૦૮ ત્રીજા ભૂવનનું અંગ્રેજી રીતે ફળ ... ૨૬૦

પ્રકરણ ૩૧ સું

- ૨૦૯ ચોથો ભાવ-મિત્ર ભૂવનમાં પડેલા ગ્રહો અને રાશીઓ
ઉપરથી ભાષ, ધર, ખેતર, માતા, સ્થાન, મિત્ર, વાહન
અને આસનનું સુખ જોવા વિષે ... ૨૬૬
- ૨૧૦ ચોથા ભૂવનનું અંગ્રેજી રીતે ફળ ... ૨૭૨

પ્રકરણ ૩૨ સું

- ૨૧૧ પાંચમો ભાવ-પુત્રભૂવનમાં પડેલા રાશીઓ અને ગ્રહો
ઉપરથી પુત્ર, શુદ્ધિ, નિદા, વિવેક, અને શક્તિનું સુખ
દુઃખ જોવાની રીત ... ૨૭૩
- ૨૧૨ પાંચમા ભૂવનનું અંગ્રેજી રીતે ફળ ... ૨૮૦

પ્રકરણ ૩૩ સું

- ૨૧૩ છઠ્ઠા સ્થાન શત્રુભૂવનનું તેમાં પડેલા ગ્રહો અને રાશીઓ
ઉપરથી શત્રુ મોશાળનું સુખ, આર, વિધન વિગેરેનું
સુખ દુઃખ જોવાની રીત ... ૨૮૬
- ૨૧૪ છઠ્ઠા ભૂવનનું અંગ્રેજી રીતે ફળ ... ૨૮૭

પ્રકરણ ૩૪ સું

- ૨૧૫ સાતમું સ્થાન, સ્ત્રીભૂવનમાં પડેલા ગ્રહો અને રાશીઓ
ઉપરથી વિવાહ, સ્ત્રીસુખ, ખોવાયેલી વસ્તુ અને વિષય
સુખ જોવાની રીત ... ૨૮૮
- ૨૧૬ સાતમા ભૂવનનું અંગ્રેજી રીતે ફળ ... ૨૯૬

પ્રકરણ ૩૫ સું

- ૨૧૭ આઠમો ભાવ-મૃત્યુભૂવનમાં પડેલા ગ્રહો અને રાશીઓ
ઉપરથી મૃત્યુ વિષે, જીંદગી વિષે અને શુભ સ્થાન વિષે
જોવાની રીત ... ૨૯૭
- ૨૧૮ આઠમા ભૂવનનું અંગ્રેજી રીતે ફળ ... ૩૦૪

પ્રકરણ ૩૬ સું

૨૧૯ નવમો લાવ	ધર્મભૂવનમાં પડેલા ગ્રહો અને રાશીઓ ઉપરથી લાગ્ય વિષે, દાન, તપ, ધર્મ તિર્થયાત્રા અને ગુરૂ વિષે જોવાની રીત	૩૦૪
૨૨૦ નવમા ભૂવનનું અંગ્રેજી રીતે ફળ		...			૩૧૨

પ્રકરણ ૩૭ સું

૨૨૧ દશમો લાવ લાગ્યભૂવન ઉપરથી લાગ્ય વિષે, માન, અને કીર્તિ તથા કર્મ જોવાની રીત	૩૧૪
૨૨૨ દશમા લાવમાં પડેલા ગ્રહો ઉપરથી અંગ્રેજી રીતે ફળ			૩૧૮

પ્રકરણ ૩૮ સું

૨૨૩ અગીઆરમા ભૂવન લાલભૂવનમાં પડેલા ગ્રહો અને રાશીઓ ઉપરથી, લાલ વિષે, મોટાઇ વિષે અને યગ તથા દાન વિષે જોવાની રીત	૩૧૯
૨૨૪ અગીઆરમા ભૂવનનું અંગ્રેજી રીતે ફળ			૩૨૪

પ્રકરણ ૩૯ સું

૨૨૫ બારમા લાવ-ત્રયભૂવનમાં પડેલા ગ્રહો અને રાશીઓ ઉપરથી અર્થ વિષે, નર્કમાં પડવા વિષે કે સુવાના ઠેઠાણા વિષે જોવાની રીત	૩૨૫
૨૨૭ બારમા ભૂવનનું અંગ્રેજી રીતે ફળ	૩૩૦

પ્રકરણ ૪૦ સું

૨૨૮ બારે ભૂવનનું સામાન્ય ફળ	૩૩૧
૨૨૯ સુખ ક્યારે મળે, દુઃખ ક્યારે મળે તે જોવાની રીત	૩૩૧

પ્રકરણ ૪૧ સું

૨૩૦ બારે લાવમાં આદેશા ગ્રહોનું ગ્રહો ઉપરની દષ્ટિનું ફળ જોવાની રીત	૩૩૨
---	-----	-----	-----

પ્રકરણ ૪૨ સું

૨૩૧ બારે લાવમાં પડેલા ગ્રહોનું લાવનાર સામાન્ય ફળ	૩૩૬
--	-----	-----	-----

પ્રકરણ ૪૩ સું

૨૩૨ બારે રાશીમાં રહેલા ગ્રહોનું ગ્રહવારે સામાન્ય ફળ	૩૪૩
---	-----	-----	-----

વિષય.

પૃષ્ઠ.

પ્રકરણ ૪૪ સું

૨૩૩ બન્નમકુંડળીયાં જે કે તથી વધારે ગ્રહો સાથે બેસે તેનું ફળ	૩૪૬
--	-----

પ્રકરણ ૪૫ સું

૨૩૪ બન્નમકુંડળીયાંના બારે ભ.વોનું ભ્રમફળ	૩૪૩
૨૩૫ ભાગ્યોદય જોવા વિષે	૩૪૩
૨૩૬ દાસપણું જોવા વિષે	૩૪૩
૨૩૭ અધિખાતે પડવા વિષે	૩૪૪
૨૩૮ રોગ જોવા વિષે	૩૪૪
૨૩૯ અગ્રેજી જ્યોતિષ પ્રમાણે ફળ	૩૪૬
૨૪૦ સ્ત્રીનાં સુખ જોવા વિષે	૩૪૭
૨૪૧ ભાષિ બહેનનાં સુખ જોવા વિષે	૩૪૭
૨૪૨ લગ્ન તથા સ્ત્રીનાં સુખ જોવા વિષે	૩૪૮
૨૪૩ પુત્રનું સુખ જોવા વિષે	૩૬૧
૨૪૪ પ્રભુનું સુખ જોવા વિષે	૩૬૨
૨૪૫ જીવંતી વિષે	૩૬૩
૨૪૬ સ્ત્રીરત્ન સુખ જોવા વિષે	૩૬૪
૨૪૭ મનુષ્ય ગુણ લક્ષણ	૩૬૪
૨૪૮ અકસ્માત ધન પ્રાપ્તિ જોવા વિષે	૩૬૫
૨૪૯ રાજ્યલક્ષ્મી	૩૬૫
૨૫૦ વાહનનું સુખ પ્રાપ્તિ થવા વિષે	૩૬૬
૨૫૧ ઘર કે મકાનનું સુખ જોવા વિષે	૩૬૭
૨૫૨ માતા, પિતા, કાકા કે માસીનું સુખ	૩૬૮
૨૫૩ અગ્રેજી જ્યોતિષ પ્રમાણે માંખાપત્ર ફળ	૩૬૮
૨૫૪ વિદ્યાપ્રાપ્તિ	૩૬૮
૨૫૫ વંશનો નાશ થવા વિષે	૩૬૯
૨૫૬ મિત્રનું સુખ જોવા વિષે	૩૬૯
૨૫૭ નપુષક થવા વિષે	૩૭૦
૨૫૮ મુસાફરી વિષે	૩૭૦
૨૫૯ ધન રહીત કે દુઃખી થવા વિષે	૩૭૦
૨૬૦ મકાન કે વાહનનું સુખ નષ્ટ થવા વિષે	૩૭૧

વિષય	પૃષ્ઠ.
૨૬૧ દેશપરદેશમાં લાગ્યોદય જોવા વિષે ...	૩૭૧
૨૬૨ બાપાર કે નોકરી થયો જોવા વિષે ...	"
૨૬૩ ધન-સંપત્તિ કે સુખ જોવા વિષે ...	૩૭૨
૨૬૪ ધનવાન થવાના યોગો ...	૩૭૩

પ્રકરણ ૪૬ મું.

૨૬૫ સ્ત્રીઓની જન્મકુંડળી ઉપરથી તેના પતિનું સુખ જોવું, વિધવા થાય તે વિષે, સ્ત્રી કુંવારી રહે તે વિષે, વિધવા વિષે, સ્વામીનો ત્યાગ કરનાર વિષે જોવાની રીત.	૩૭૭
૨૬૬ સગાને મારનારી સ્ત્રી, કે કપડી, રાગી કે પ્રવળ્યા યોગવાળી સ્ત્રીઓના યોગ જોવાની રીત ...	૩૭૯
૨૬૭ સ્ત્રીનું મૃત્યુ સાધી થાય તે જોવાની રીત...	"
૨૬૮ સ્ત્રીનું સામાન્ય સુખ દુઃખ ત્રીશાંશ ઉપરથી જોવાની રીત ...	"
૨૬૯ વરને પાવડીએ કે કન્યાને ઘાટડીએ મંગળ જોવાની રીત	૩૮૧

પ્રકરણ ૪૭ મું

૨૭૦ હોરા કુંડળી જોવાની રીત ...	૩૮૨
૨૭૧ પ્રકરણ ૪૮ મું—દશકુંડળ કુંડળી જોવાની રીત	૩૮૩
૨૭૨ પ્રકરણ ૪૯ મું—પ્રત્યક્ષ કુંડળી જોવાની રીત	૩૮૨
૨૭૩ પ્રકરણ ૫૦ મું—નવમાંશ કુંડળી જોવાની રીત	૩૮૪
૨૭૪ પ્રકરણ ૫૧ મું—દ્વાદશાંશ કુંડળી જોવાની રીત	૩૮૬
૨૭૫ પ્રકરણ ૫૨ મું—ત્રીશાંશ કુંડળી જોવાની રીત	૩૮૭

પ્રકરણ ૫૩

૨૭૬ એવાન બાળત ...	૩૮૮
૨૭૭ કયા રજેદર્શનમાં સ્ત્રી ગર્ભ ધારણ કરે તે.	"
૨૭૮ મૈથુન પછી ગર્ભ રહે છે કે કમ તે જોવાની રીત	"
૨૭૯ એવાન કુંડળી ઉપરથી સ્ત્રીપુરુષનાં મૃત્યુ વિગેરેનું સુહૃદશુભ જોવાની રીત ...	૩૮૯
૨૮૦ માતાપિતા-કાકા ને માસીનું સુખ જોવાની રીત	૩૯૦
૨૮૧ ગર્ભવતી સ્ત્રીને પુત્ર, પુત્રી કે નપુમ્નક શું જન્મશે તે જોવાની રીત ...	૩૯૧
૨૮૨ એક કરતાં વધુ બાળક આવતરે તે બાળત...	૩૯૨

વિષય

૩૪૬

બાળક, હાથ, પગ, ને માથા વગરનું જન્મે તે બાળત

૨૮૩ વધારે અંગવાળું-કુખકું કે અપંગ જન્મે તે બાળત ૩૬૩

૨૮૪ જન્મ ક્યારે થશે તે બાળત ... ૩૬૩

પ્રકરણ ૫૪

૨૮૫ જન્મ બાળત જન્મ વખતે અંધારું હતું કે અજનાળું તે બાળત. ... ૩૬૪

૨૮૬ જન્મ વખતે હીલો ક્યાં હતો તે બાળત... ૩૬૪

૨૮૭ સૂતીકાનું બારણું કયું દિશાએ હતું તે બાળત. ૩૬૪

૨૮૮ સૂતીકાનું ઘર કેવી જાતનું છે તે બાળત ૩૬૪

૨૮૯ સૂતીકાના સુવાના ઠેકાણા બાળત તથા ઉપસૂતીકા બાળત ૩૬૬

૨૯૦ જન્મ થવાના ઠેકાણા બાળત. ... ૩૬૭

૨૯૧ બે બાળકનો એકજ બાળકરૂપે જન્મ થવા બાળત ૩૬૮

૨૯૨ સાપથી વીંટાયલા બાળક બાળત ... ૩૬

૨૯૩ જન્મ વખતે પિતા ઘેર હતો કે નહિ તે બાળત. ૩૬

૨૯૪ વ્યભિચારથી ઉત્પન્ન થયેલા કે માતાથી ત્યજાયલા બાળક વિષે. ... ૩૬૯

૨૯૫ જન્મ પામનાર બાળકની સ્વરૂપ પ્રકૃતિ વિષે. ૩૬

પ્રકરણ ૫૫

૨૯૬ જન્મકુંડળી ઉપરથી થયેલા યોગોનું ફળ. ૪૦૦

૨૯૭ રાજયોગ અને તેનું ફળ. ... ૪૦૧

૨૯૮ પ્રકરણ ૫૬ સું. નાભસ યોગો અને તેનું ફળ. ૪૦૪

૨૯૯ પ્રકરણ ૫૭ સું. પ્રવળ્યા યોગો અને તેનું ફળ. ૪૦૭

૩૦૦ પ્રકરણ ૫૮ સું. ચંદ્ર અને સુનદા વિગેરે યોગોનું ફળ ૪૦૯

પ્રકરણ ૫૯

૩૦૧ બાળકના રીષ્ટ બાળત ... ૪૧૨

૩૦૨ રીષ્ટભંગ યોગ બાળત. ... ૪૧૪

૩૦૩ રીષ્ટભંગ યોગ બાળત ... ૪૧૫

૩૦૪ પ્રકરણ ૬૦ સું. આયુષ્ય જોવા વિષે ... ૪૧૭

પ્રકરણ ૬૧

૩૦૫ મરણ ક્યારે, કયું જગ્યાએ અને કયા નિશિતે થશે તથા મરણ પછી કેવી ગતિ પ્રાપ્ત થશે તે જોવા ની રીત. ... ૪૨૧

વિષય

૫૬

૩૦૬ કયા કારણથી મૃત્યુ થાય ...	૪૨૪
૩૦૭ કૃષ્ણ જન્મ્યાએ મૃત્યુ થાય તે જોવા વિષે ...	૪૨૪
૩૦૮ મૃત્યુ ક્યારે થાય તે જોવાની રીત ...	૪૨૪
૩૦૯ અમુક માણસનો કયા લોકમાંથી અહીં જન્મ થયો છે તે જોવા વિષે. ...	૪૨૫
૩૧૦ મરણ પછી કેવી ગતિ થશે તે જાણત ...	"

અકરણ ૬૨

૩૧૧ વર્ષકળ જનાવવાની રીત. ...	૪૨૭
૩૧૨ લઘુ પંચવર્ગી કોઠો. ...	"
૩૧૩ બ્રહ્મપંચવર્ગી કોઠો—કર્ષબળનો કોઠો. ...	"
ત્રિપતાકા ચક્ર અને લગ્ન સાધવાની રીત... ..	૪૨૮
૩૧૪ સહસ્ર જાણત ...	"
૩૧૫ માસ જાણત વર્ષના રાગ જાણત ...	૪૨૯

અકરણ ૬૩

વર્ષકુંડળી જોવાની રીત.

૩૧૬ વર્ષના રાગનું કળ ...	૪૩૦
૩૧૭ વર્ષના રાગ સુર્ય ચંદ્રનું—મંગળનું અને શુક્રનું કળ. ...	૪૩૧
૩૧૮ ગુરુ શુક્ર, શનીનું વગેરે રાગઓનું કળ. ...	૪૩૨
૩૧૯ મુંઘાના કળ જાણત. ...	"
૩૨૦ મુંઘાનું જાવવાર કળ. ...	૪૩૨
૩૨૧ સુયાત્ર રાશીવાર કળ ...	૪૩૪
૩૨૨ રાજયોગને નાજલંગ જાણત ...	૪૩૫
૩૨૩ વર્ષકુંડળીના જાવસ્ય કળ વિષે ...	૪૩૬
૩૨૪ વર્ષકુંડળીમાં રહેલા ગ્રહોનું કળ ...	૪૩૭
૩૨૫ સહસ્રનું કળ ...	૪૩૮
૩૨૬ વર્ષકળની માસની કુંડળીનું કળ ...	૪૩૮

અકરણ ૬૪

૩૨૭ સ્વપ્નના કળ જાણત ...	૪૩૮
૩૨૮ શુભ સ્વપ્નના કળ ...	૪૪૦
૩૨૯ અશુભ સ્વપ્નના કળ ...	૪૪૭

વિષય.

પૃષ્ઠ.

અકરણુ ૬૫

૩૩૦ અક્ષરો ઉપરથી ભરિષ્ય કહેવું. ...

૪૫૫

અકરણુ ૬૬

૩૩૧ વરસાદ ક્યારે કેવો થશે તે જાણત ...

૪૫૭

૩૩૨ સંવત્સરનું ફળ ...

૪૫૭

૩૩૩ ધાન્યના સ્વામીનું ફળ ...

૪૬૦

૩૩૪ વરસાદના સ્વામીનું ફળ ...

૪૬૧

૩૩૫ રસકસના સ્વામીનું ફળ ...

૪૬૧

૩૩૬ સંવત્સરના રાગનું ફળ ...

૪૬૨

૩૩૭ સંવત્સરના મંત્રીનું ફળ ...

૪૬૨

૩૩૮ બ્રહ્મસ્પતિ ઉપરથી બારે મેષ અને સુકાળ દુકાળ તેમ જાવની વધઘટ જોવાની રીત ...

૪૬૩

૩૩૯ ધાન્યના અધિપતિનું ફળ ...

૪૬૫

૩૪૦ દરેક શશીમાં રહેતા શનીનું ફળ ...

૪૬૬

૩૪૧ નક્ષત્રોવાર શનીનું ફળ ...

૪૬૬

૩૪૨ ગૃહોના ઉદય અસ્તનું ફળ ...

૪૬૮

૩૪૩ વક્રગતિના ગ્રહોનું ફળ ...

૪૬૯

૩૪૪ સંક્રાંતિ અને ચંદ્રના સંયોગ ઉપરથી ...

૪૭૧

અનાજના જાવ વધઘટ જોવાનું ફળ ...

૪૭૨

૩૪૬ વર્ષાદિનો માસવાર વિચાર ...

૪૭૨

૩૪૭ એકંદર વર્ષ વિચાર ...

૪૮૬

૩૪૮ સંક્રાંતિ ઉપરથી શુભાશુભ ફળ ...

૪૮૭

૩૪૯ એકંદર દુકાળ સુકાળ જોવાની રીત ...

૪૯૦

૩૫૦ વર્ષાર્થનું મહાનક્ષત્રનું વાહન ...

૪૯૧

૩૫૧ પાંચ વાર ઉપરથી માસનો વિચાર ...

૪૯૨

૩૫૨ પક્ષીનાં લક્ષણ ઉપરથી શુભાશુભ ફળ ...

૪૯૨

અકરણુ ૬૭

૩૫૩ શીવરવરોદય સામ ...

૪૯૪

૩૫૪ નાસીકાના સ્વર ઉપરથી અમુક કામનું કેવું ...

૪૯૪

પરિણામ આવશે તે જોવું ...

૪૯૪

૩૫૬ નાડી જોખવાની રીત ...

૪૯૪

વિષય.

પૃષ્ઠ.

૩૫૭ તત્ત્વોના ઓળખવા	...	૪૬૭
૩૫૯ સ્વર વિપરીત આલે તેનું ફળ	...	૪૬૭
૩૫૯ નાડી ઓળખવાની રહેલી રીત	...	૪૬૮
૩૬૦ નાડીમાં કષ્ટ વખતે ફેરું કામ કરવું તે	...	૪૬૯
૩૬૧ ધડા-ડાખી નાડી આલતી હોય તેનું ફળ	...	૪૬૯
૩૬૨ પિંગળા જમણી નાડી આલતી હોય તેનું ફળ	...	૪૭૧
૩૬૩ સુષુપ્ત્યા નાડી આલતી હોય તેનું ફળ.	...	૪૭૨
૩૬૪ તત્ત્વોનાં આઠ પ્રકારનાં વિજ્ઞાન	...	૪૭૩
૩૬૫ પરદેશ ગયેલા સંબંધી પ્રાંતનો ઉત્તર	...	૪૭૪
૩૬૬ તત્ત્વોનાં નક્ષત્રો	...	૪૭૫
૩૬૭ યુદ્ધમાં જય કે વિજય થશે	...	૪૭૭
૩૬૮ વશીકરણ પ્રયોગો	...	૪૭૭
૩૬૯ ગર્ભ રહેવામાં સ્વરનો ઉપયોગ	...	૪૭૮
૩૭૦ કાર્ય સિદ્ધ થશે કે કમ તે જોવું	...	૪૭૮
૩૭૧ મૃત્યુ જોવા વિધે	...	૪૭૯
૩૭૨ ગર્ભવતીને શું જન્મશે તે ગર્ભ રહેવાનો યોગ	...	૪૯૦
૩૭૩ સંવત્સરનું ફળ	...	૪૯૦
૩૭૪ રોગી સંબંધી પ્રાંતનો જવાબ	...	૪૯૧
૩૭૫ કાળનું જ્ઞાન	...	૪૯૨
૩૭૬ શીવનાં દર્શન કરવા	...	૪૯૪
૩૭૭ કાળને જીતવો શી રીતે	...	૪૯૬

અકરણ ૬૮

૪૭૮ સામુદ્રિક શાસ્ત્ર	...	૪૯૭
૪૭૯ હાથની રેખાઓ જોઈ ભવિષ્ય કહેવું.	...	૪૨૦
૪૮૦ ઉર્ધ્વરેખા	...	૪૨૦
૪૮૧ આયુષ્યરેખા	...	૪૨૧
૪૮૨ સંતાન રેખા	...	૪૨૩
૪૮૩ પત્ની રેખાઓનું ફળ	...	૪૨૮
૪૮૪ પત્ની આંગળીઓનું ફળ	...	૪૩૨
૪૮૫ મરતકનું ફળ	...	૪૩૨
૪૮૬ કપાળની રેખાઓનું ફળ	..	૪૩૩

વિષય

પૃષ્ઠ

૩૮૭ મુખ ઉપરની રેખાઓનું ફળ	...	૫૩૪
૩૮૮ હસ્ત રેખાનું એકંદરે ફળ	...	૫૩૭
૩૮૯ નખ ઉપરથી ભવિષ્ય	...	૫૩૮

અકરણુ ૬૯

૩૯૦ સ્ત્રીઓનું હસ્તરેખા ઉપરથી ભવિષ્ય જોવું		૫૪૪
૩૯૧ હાથની રેખાઓનું ફળ	...	૫૪૪
૩૯૨ પગની રેખાઓનું ફળ	...	૫૪૬
૩૯૩ નાક, આંખ, ગાલ, પુઠ, બરડાનું ફળ	...	૫૫૬
૩૯૪ ચિન્હો ઉપરથી પરીક્ષા	...	૫૬૭

અકરણુ ૭૦

૩૯૫ મનુષ્યના સરીર ઉપર તત્ત જોઈ ભવિષ્ય કહેવું		૫૬૬
--	--	-----

અકરણુ ૭૧

૩૯૬ મુખભક્ષણુ શાસ્ત્ર	...	૫૬૯
૩૯૭ ચહેરાની પરીક્ષા	...	૫૬૯
૩૯૮ માથાની પરીક્ષા	...	૫૭૦
૩૯૯ આંખની પરીક્ષા	...	૫૭૪
૪૦૦ ભામરની પરીક્ષા	...	૫૭૧
૪૦૧ નાકની પરીક્ષા	...	૫૭૫
૪૦૨ કપાળ જોઈ ગુણ કહેવા	...	૫૭૮
૪૦૩ હોઠ જોઈ ગુણ કહેવા	...	૫૮૦
૪૦૪ દાઢી જોઈ ગુણ કહેવા	...	૫૮૨
૪૦૫ ગાલ જોઈ ગુણ કહેવા	...	૫૮૩
૪૦૬ કાન જોઈ ગુણ કહેવા	...	૫૮૪
૪૦૭ મો જોઈ ગુણ કહેવા	...	૫૮૫
૪૦૮ વાળ ઉપરથી પરીક્ષા	...	૫૮૬
૪૦૯ વસિા, દાંત, હાલ, તાજવું જોઈ ગુણ કહેવા		૫૮૭
૪૧૦ વાળ અને ગળા ઉપરથી પરીક્ષા	...	૫૮૮
૪૧૧ ચહેરાની સામાન્ય પરીક્ષા	...	૫૮૯

અકરણુ ૭૨

મરતકવિજ્ઞાન શાસ્ત્ર.

૪૧૨ મનુષ્યનાં મરતક ઉપરનાં ચિન્હો જોઈ ભવિષ્ય કહેવાની રીત	...	૫૯૪
---	-----	-----

૪૧૩ મરતક યાને જોપરી	...	૫૬૫
૪૧૪ મરતકમાં આવેલી મુખ્ય સાત પ્રકારની શક્તિઓ		
તેના સ્થાન અને તેનું ફળ	...	૫૬૭
૪૧૫ સાંસારીક ગૃહ લાગણીઓ અને તેમાં આવેલી શક્તિ- ઓનું વર્ણન	...	૬૦૦
૪૧૬ ઉત્કર્ષક વૃત્તિઓ—અને તેમાં આવેલી શક્તિઓનું વર્ણન		૬૦૨
૪૧૭ નૈતિક અને ધાર્મિક વૃત્તિઓ અને તેમાં આવેલી શક્તિ- ઓનું વર્ણન અને સ્થાન.	...	૬૦૪
૪૧૮ પ્રાવિણ્યપ્રદાયક શક્તિઓ—અને તેમાં આવેલી પાંચ શક્તિઓનું વર્ણન અને સ્થાન	...	૬૦૬
૪૧૯ અવલોકન શક્તિઓ—શુદ્ધિ શક્તિઓ અને મનનાત્મક શક્તિઓ—અને તેમાં આવેલી શક્તિઓનું વર્ણન		૬૦૮
૪૨૦ શુદ્ધિ કે ધારણાત્મક શક્તિઓ અને તેમાં આવેલી શક્તિઓનું વર્ણન.	...	૬૧૨

પ્રકરણ ૭૩

રમણશાસ્ત્ર

૪૮૮ રમણ શાસ્ત્ર ઉપરથી સોળ પ્રશ્નોની કાર્ય સિદ્ધિના ફળ		૬૧૫
૪૨૨ સોળ પ્રશ્નો અને તે જોવાની રીત	...	૬૧૫
૪૨૩ પ્રશ્નો જોવાની રીત	...	૬૧૭
૪૨૪ પ્રશ્ન જોવાનું કોષ્ટક	...	૬૨૦
૪૨૫ પ્રશ્નોના ઉત્તરો જોવા માટેના અક્ષરાત્મકમ.		૬૨૨

શુદ્ધિ પત્ર.

પાન ૯૮ માં બીજી લીટીમાં “ લોટાને પાચે પનોતી જેસે ”
એમ છે તેને બદલે “ ત્રાંજાને પાચે પનોતી જેસે ” એમ સુધારણું,
તે લીટી નીચે નીચે પ્રમાણે પેરા વધારવો.

લોટાને પાચે પનોતી જેસે તે—જો જન્મરાશીથી જ દિવસે
જાતી બદલાય તે દિવસના ચંદ્રની રાશી સુધી ગણતાં ચોથો, આઠમો
અને બારમો ચંદ્ર આવે તો લોટાને પાચે પનોતી જેડી એમ સચળવું

પાન ૧૦૫ “ મહાદશાઓનું ફળ ” છે તેની ઉપર પ્રકરણ
૧૩ જોઈએ.

ભવિષ્યવેત્તા

અને

ભવિષ્ય જાણવાની વિદ્યા.

આ પુસ્તક માટે સજ્જનો શું કહે છે ?

સુખમથી હોદ્દાસભી કા. દમણીઆ લખે છે કે : આપનું ભવિષ્યવેત્તા પુસ્તક બ્યાનથી વાંચ્યું. પુસ્તક ધણુંજ કામનું થઈ પડશે એમ હું ધન્યું છું.

સુઆમથી આણુઆમ સુખનાલ લખે છે : આપનું ભવિષ્યવેત્તા પુસ્તક અમને ધણુંજ ઉપયોગી થઈ પડ્યું છે.

હોદ્દાસમથી મંગળલાલ હાથીલાલ દેશાઈ લખે છે કે : ભવિષ્યવેત્તા વાંચી જોતાં જણાય છે કે તેમાં ચાલુ કાળને જોઈ મનુષ્યના અનુકૂળ પડે તેવી રીતે જોતિષ વિદ્યાનું સ્વરૂપ વર્ણન કરવામાં આવેલું છે તેથી સજ્જનોને જ્યોતિષનું જ્ઞાન સંપાદન કરવા અતિ ઉપયોગી છે આશા રાખું છું કે ધર્મ જીવાસુ સજ્જનો અચંકાતે ઉત્તેજન આપશે.

રાણપોરથી વીઠલજી લખમીચંદ લખે છે : આપના તરફથી ભવિષ્યવેત્તાનું પુસ્તક આવ્યું તે વાંચી જોતાં આપે ઘણાં શ્રમ લઈ સંતોષકારક બતાવેલું છે. આર્યભૂમિમાં આપ જેવા વિદ્વાન પુરુષોના શ્રમથી આર્ય લોકોને ઘણો લાભ થયો અને થશે એમ આશા રાખીએ છીએ.

વીરમંગામથી વૈદ્ય ઉમીયાશંકર બાપુલાલ લખે છે કે : ભવિષ્યવેત્તા વાંચી જોતાં જોતિષવિદ્યાના અભ્યાસી, જ્યોતિષ જોનાર પાહોણો અને જ્યોતિષ વદ્યાને માન આપનાર દાદા પણ સજ્જનોને આ પુસ્તક અતિ ઉપયોગી છે એમ મારું માનવું છે.

ઘોઘાથી સૈયદ ફેઝુમીયાં દાઉદમીયાં લખે છે કે : આપનું ભવિષ્યવેત્તા અમોને ધણું ઉપયોગી થઈ પડ્યું છે. હું મુસલમાન છું. તોપણ પાહોણ કરતાં સારું કામ આપના ભવિષ્યવેત્તાના પ્રતાપથી કરી શકું છું. મેં મારા મિત્રોનાં કામ ભવિષ્યવેત્તા ઉપરથી કરેલાં છે. મેં તેની નજીમની કીતાબની ખરોખરી કરી હતી તે જોતાં તે ખરી નજીમ છે. હું તેના ઉપરથી જે જે કામ કરું છું તે સાચાં અને ખરાં થાય છે. આપનો જેટલો ઉપકાર માનું તેટલો ઓછો છે. અ પ િ ૧૬૧ ને - ધન્યવાદ આપું છું.

કાઠીનારથી શીવસંકર દવારામાં લખે છે: આ પુસ્તક ઉપરથી
લવિષ્યવેત્તા વાંચી શકાય છે. તેને કામદુર્ગા ગાય કહી શકાય.

ધૌધાપાંદરથી કા. જયન્તીલાલ દુર્લભદાસ લખે છે: આપતું
લવિષ્યવેત્તા વાંચી તેમાંના ઘણા પ્રશ્નો અમે ધારેલા કામ પ્રમાણે
ઘણા ઉપયોગી થઈ પડ્યા છે. એ નારા ચિત્રના છોકરાની જન્મોત્તરી
આ પુસ્તક ઉપરથી કરી તે તે મને વાતે સિદ્ધ અને યરોઅર છે.

લવિષ્યવેત્તા—તીર્થગી શુદ્ધ યુતીલાલ શામળ લખે છે.
લવિષ્યવેત્તા પુસ્તક પરોચું. તે વાંચ્યું તો ઘણુંજ ઉપયોગી તથા
સાર છે.

બાબરાથી ઠકર ગીરધરલાલ નરસીદાસ લખે છે: આપતું
લાગ્યોદય વાંચી મને ઘણોજ આનંદ થયો છે અને મને ઘણુંજ
પ્રિય લાગ્યું છે. સાથે એક આલેખ કરી મોકલ્યું છે અને એવા
ઘણા આલેખ વધારી આ તીર્થગીદયનો આભારી થઈશ.

ગોધરા ગવર્નીમેન્ટ એગ્રીકલ્ચર સ્કુલના, મારનર માધવ
સિંહ એન. સોલંકી લખે છે: આપતું લાગ્યોદય માસીક વાંચતાં
આનંદ મનને ઘણું આનંદ મળે છે. તેમાંના લેખો અને વૈદક સખ-
તિના અર્થાત્તા વિષયો ને બરેઅર પ્રાન્ત વર્ગમાં ઘણું જ્ઞાનનામાં ગા-
નીય તીવરો એમ આશા રાખું છું. આ પામીક દરેક મનુષ્યે
અવશ્ય વાંચવું એ લાલચાયક છે એવું નારે ચોક્કસ માનવું છે.
દેનપ્રતિદિન એવી પણ ઘણું સારા લેખો પ્રકટ કરવામાં પ્રભુ આ-
પને સત્યક નોવડે એવું ઇચ્છું છું.

ધનવાન—રાધનપુર એચ. બી. દસાડીયા લખે છે. ધનવાનમાં
મતાવેશાં કટલાક ઉપાયોમાં હું મારી રીતે ફેરેમક પામ્યો છું.

ચીઠાપાથી અન્નપાસઅની રૂપ હજીવીમજી લખે છે કે આ-
પના ધનવાન પુસ્તકની મને સારો લાભ થયો છે. આ દિસામે
તેની કોંચેત રૂ. ૨૫ રાખી હોત તોપણ એછીજ હતી. મરીમ
વર્ગને માટે આ પુસ્તક ઘણુંજ લાભાયક છે. અને તેથી આ પુસ્તક
પરીક્ષા દરમિયાને મારી લવામણ છે.

આ મિલાય ઘણા અભિપ્રાયો મળેલા છે જે સ્વળ સંક્રાયથી
આપી શક્યા નથી.

ત્રણે કાળની વાત જાણવા આટલું અમત્કારિક વિદ્યાથી ભરેલું

ત્રીકાળદર્શક દર્પણ

અને પ્રેતાવાહન વિદ્યા (ખીજી આવૃત્તિ).

આ પુસ્તક જે તમારે અમત્કારિક વિદ્યાઓ શીખવી હોય, કાઢના મનની યુક્ત વાત જાણવી હોય, મહાન યોગી બનું હોય, આકર્ષકશક્તિ મેળવી ત્રણ કાળની વાત જાણતાં શીખવું હોય તો આજે જ મંગલવળે.

આ પુસ્તકની અંદર લગભગ સોળ લાગ જને ૧૦૦ ઉપરાંત પ્રકરણો છે. જેમાં દીપ્તોદિગ્મ અને મેરુગેરીગ્મ વિદ્યા, ત્રીકાળદર્શક દર્પણ બનાવવું, પ્રેતાને આવાહન કરી (ખોલાવી) તેમની સાથે વાત કરવી, દૂર દેશવરની વાત ઘેર બેઠાં જાણવી, ત્રીકાળદર્શી વીંટી બનાવવી, રતિશાસ્ત્ર અને કોકશાસ્ત્રનું જ્ઞાન. કામશાસ્ત્રની વિદ્યા, વશીકરણ વિદ્યા, મંત્રવિદ્યા, મન્ત્રવળથી લક્ષ્મી પ્રાપ્ત કરવી, અન્યને વશ કરવા, સાપ વિંછી ઉતારવા, કાત કાઢવા વિગેરે અનેક મંત્રો શીખવા, યત્ર લખી તેવડે લક્ષ્મી પ્રાપ્ત કરવી, વિદ્યાદેવી પ્રસન્ન કરવી, વશીકરણ, ઉપાસના, બાધા આપવી વિગેરે; તંત્ર અથવા જાદુની વિદ્યા જે વડે અનેક આશ્ચર્યકારક જાદુની વિદ્યા શીખી સેંકડો પ્રયોગો બાજબીથી પચાડે તેવા કરવા, વગર દવાએ માત્ર બાજ કરવી, પાણી રાત્રી આપી, પુકે મારી ખાળ કરવા, અનેક અમત્કારિક શુભ વિદ્યાઓ, દવા વગર માત્ર પાણીથી જ અનેક રોગો મટાડી દેવા બુદ્ધ બુદ્ધ રમવાળા પાણીથી વગર દવાએ તમામ દરદો મટાડવામાં વિગેરે અજબબી પચાડે તેવા ઘેર જાતી શકે તેવા પ્રયોગોના આ પુસ્તકમાં સમાવેશ છે.

આ પુસ્તકનો એકેએક પ્રયોગ, હજારો રૂપિયા ખર્ચી મેળવવા મળે છે તેના ન મળે તેવા છે. આમાંથી કોઈ એક જ પ્રયોગ સિદ્ધ કરવાથી મનુષ્ય મહાન યોગી, બિંબવેતા, જાદુકાર અને અમત્કાર કરનારો બન શકે છે. તેમાંના કયા પ્રયોગોમાંથી માત્ર એક જ સિદ્ધ કરી તેના ઉપયોગ કરે તો હજારો રૂપિયા ખર્ચ કરે તેમ છે. કી. ર. ૫

કનક અંબારણી વલ્લભ લાણી લખે છે: આપનું ત્રીકાળ દર્શક દર્પણ પુસ્તક અત્યંત ને ત્રણી ધણેજ આનંદ કરે છે. તેમાં ઘણીજ ઉપયોગી બાબતોનો સમાવેશ કરેલો છે. તેથી આપનો આભાર માનું છું.

અખરોમાંથી કાળીદાસ કીકાલાઈ લખે છે: આપનું ત્રીકાળ દર્શક દર્પણ પુસ્તક ખરીદવાથી મને ઘણોજ ફાયદો થયો છે.

એ પુસ્તક પ્રકટ કરવાનાં તમારા શ્રમને માટે ધન્યવાદ આપવા છું.

ભવિષ્યવેત્તા

અને

ભવિષ્યજ્ઞાણવાની વિદ્યા.

અથમંગલમ.

સર્વ આણી માનનો નિજાવ કરતાર, સર્વ આણીમાનમાંબ્યાપક રહી સર્વનું શુભ કરતાર એવા સર્વનું અને સર્વશક્તિમાન પરમાત્મા કે જે અખંડ આનંદભન રહી દરેક આણી-માનનું દરેક પ્રકારે હિત કર્યાજ કરે છે તે પરમાત્માને આ શુભ કાર્યના આરંભમાં આ ભવિષ્યજ્ઞાણવાની વિદ્યાનો ફેલાવો થવા સાફ હું અનેકવાર પ્રણામ કરું છું.

પ્રકરણ ૧ છું.

ઉદ્દેશ અને સમજૂતિ સાથે પ્રવેશ.

ભૂત, ભવિષ્ય અને વર્તમાન કાળમાં શું બન્યું છે, શું બને છે અને શું બનશે એ વિદ્યા જ્ઞાણવાનું સાધન આપણા પૂર્વજેએ મોટા વિસ્તારથી તેમના અંથોમાં રચેલું છે, પણ હાલમાં તેનો ખીલકુલ અભાવ થઈ ગયો છે. મતલબ કે પારકું એટલું ખરું અને પોતાનું એ ખેાટું એવા સ્વભાવના કેટલાક માણસો આ જ્ઞાન, ભવિષ્ય અને વર્તમાનકાળમાં શું બન્યું છે, બનશે અને બને છે તે જે

વિદ્યાથી જાણી શકાય તે વિદ્યાને જોડી માનવા લાગ્યા તથા તેના ઉપરથી શ્રદ્ધા ઓછી થઇ ગઇ. તેમજ વ્યાજ્ઞાને પેટ ભરવાના સાધન તરીકે આ વિદ્યા ગણવા લાગી. અને જેથી કરીને આ વિદ્યાનો જોઇએ તેવો પ્રકાશ થઇ શક્યો નહિ. પણ જ્યારે પાશ્વલ પ્રજાએ આ વિદ્યાનું શોધન કર્યું અને તેપણુ આ વિદ્યા માનવા લાગ્યા ત્યારે આપણામાં જેઓ આ વિદ્યાપ્રતિ અશ્રદ્ધા ધરતા હતા તેઓ પણ આ વિદ્યા તરફ લક્ષ આપવા લાગ્યા છે.

આમ હોવાથી આપણા પૂર્વજોએ મહામહેનત કરી સંપાદન કરેલી વિદ્યા એમને એમ પાનાં પાયાંમાં જ સંસ્કૃત ગ્રંથોમાં પડી રહી અને પ્રજા સમક્ષ જોઇએ તેવી પ્રકાશમાં આવી શકી નહિ. અને તેથી આવી અત્યંત ઉપયોગી વિદ્યા કે જેમ આધિજાતે આપની જરૂર છે. તેમ તેની દરેક માણસને જરૂર છે તેનો આપણે લાભ લઇ શક્યા નથી.

ભૂત, ભવિષ્ય અને વર્તમાનકાળની હકીકત, જાણનાની વિદ્યા કે જેને આપણા શાસ્ત્રકારોએ જ્યોતિષવિદ્યા તરીકે વેદાદિ ગ્રંથોમાં વર્ણવેલી છે. તે વિદ્યાનો અધિક ફેલાવો કરવા તથા તે શીખી દરેક માણસ ધનવાન વા મરીય, તેમજ વિદ્વાન અગર અજ્ઞાન તમામ તેનો લાભ લઇ શકે તેટલા માટે દરેક માણસ સમજી શકે તેવી સહેલી અને સરળ ગુજરાતી ભાષામાં તે વિદ્યાને આ પુસ્તકના રૂપમાં પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી છે.

જ્યોતિષશાસ્ત્ર ઉપરથી ભૂત, ભવિષ્ય અને વર્તમાનકાળની વાત જેમ દરેક માણસ હાથમાં દીવાવડે અંધારામાં જોઇ શકે છે તેમ હાલમાં જાણી શકે છે.

જ્યોતિષશાસ્ત્રને માટે કેટલાકને એમ લાગતું હશે કે આ શાસ્ત્ર ઉપરથી મનુષ્યની ભવિષ્યની વાત જોવીઓ શી રીતે કહી શકતા હશે ! પણ તેમાં આશ્ચર્ય જેવું કંઈ નથી. સાધારણ પંચાંગ જેતાં ગુજરાતી જાણેલા માણસને આવડી શકે છે. તેવીજ રીતે આ પુસ્તકનો ખરોખર ખ્યાન આપી અભ્યાસ કરવાથી મનુષ્યના ભવિષ્યની વાત તે કહી શકે તેમ છે; પંચાંગમાં-સંવત, શક એમ વર્ષની સંખ્યા આવે છે. વિક્રમના શકને સંવત કહેવાય છે અને શાકીવાહવાના શકને શક કહેવામાં આવે છે. આ સંવત્સર અને શક કાઢવાની રીત આગલા પ્રકરણમાં બતાવવામાં આવી છે. સંવત્સર ૬૦ છે અને દરેકનાં બુદ્ધિ

ભુદા નામ અને તે દરેક સંવત્સરનાં ફળ પણ પાછળ ખતાવવામાં આવ્યા છે. તે ઉપરાંત પંચાંગમાં મહીના આવે છે તે. પછી વાર તિથિ, તે તિથિ કેટલા વખત સુધી તે દિવસે છે તે જણાવવા માટે તેની ઘડી અને પણ પણ પંચાંગમાં જાપવામાં આવે છે, તે પછી નક્ષત્ર આપવામાં આવે છે, નક્ષત્ર ૨૭ છે, અને તેની હકીકત આગલા પ્રકરણમાં આવે છે. નક્ષત્ર તે દિવસે કેટલા ઘડી અને પણ છે તે પણ પંચાંગમાં જાપેલું હોય છે. તેજ પ્રમાણે ૨૭ યોગ, ૧૧ દરણ, અને તેની ઘડી પણ પંચાંગમાં આપેલાં હોય છે. તે પછી તે દિવસે કયો ચંદ્ર છે અને તે કેટલી ઘડી તે પણ પંચાંગમાં આપેલું હોય છે. એક ચંદ્રમાં ૨૮ દિવસ સુધી કાયમ રહે છે. પછી બીજો બદલાય છે. તે દિવસે કયું નક્ષત્ર છે તે ઉપરથી કયો ચંદ્રમાં તે દિવસે છે તે જોઈ શકાય છે. આ હકીકત પંચાંગમાં આપેલી હોય છે.

ખાળકનો જન્મ ને દિવસે થાય તે દિવસે તે શાક્રમે કયો વાર તિથી, નક્ષત્ર, યોગ, દરણ અને ચંદ્રમાં છે તે માણસ રહેલથીજ પંચાંગમાં જોઈ કહી શકે છે, તે દિવસે ને ચંદ્રમાં હોય તે ઉપરથી ખાળકનું નામ ગમે તે માણસ, આગળ નામ પાડવાની રીત ખતાવી છે તેમાં જોઈ પાડી શકે છે. તેમજ તે તે તિથી, નક્ષત્ર, યોગ, દરણ અને ચંદ્રમાંના જન્મવાથી તે માણસ લવિષ્યમાં કેવો નીવડશે તે આગલા પ્રકરણમાં જોઈ ગમે તે માણસ કહી શકશે.

હવે તે દિવસે ગ્રહો અને રાશિઓ કયું કયું રચાને છે તે જાણવાનું સાધારણ રીતે કહણ પડે તેમ છે. પંચાંગમાં શુદ્ધ અને વદની બે કુંડળીઓ આપેલી હોય છે. તે ઉપરથી જન્મ વખતે સુદમાં કે વદમાં કયો ગ્રહ, કયું રાશીમાં કેટલા અંશે છે તે આગલા પ્રકરણમાં ખતાવ્યાં પ્રમાણે ગણતરી કરીને કાઢવું જોઈએ. તેમજ જન્મ વખતે કયું લગ્ન છે એટલે લગ્ન કયું રાશીનું છે અને તે રાશીમાં કયો ગ્રહ કેટલે અંશે હોય છે તે પણ ગણતરી કરી કાઢવું. અને તે પછી એક કુંડળી બનાવી આગળ ખતાવ્યા પ્રમાણે રાશી અને ગ્રહોના આંકડા ગોઠવવા રાશીમાં પડેલા તે ગ્રહનું ફળ તે દિવસે જન્મેલા માણસને કેવું આપે તે હકીકત આગળના જન્મકુંડળીના ફળની હકીકતમાં જોઈ કહી શકાય છે.

આવી રીતે તે માણસ ને દિવસે જન્મે છે તે ને ઘડીપણ તેનો જન્મ થયો હોય તે ઘડી પણ તે દરેક માણસ રહેલથી જોઈને

કાઠી શકે છે- તે ધડી પળે કયો ચંદ્રમા હતો તે પણ પંચાંગમાંથી જોઈ તેનું ફળ કહી શકે છે ને બાળકનું નામ પણ પાડી શકે છે. હવે તે ધડીપળે કયું લગ્ન હતું તે કાગ જરા કઠિન છે તોપણ અભ્યાસ કરનારને સહેલું જણાશે. જે રાશીનું લગ્ન આવે તે રાશીના આંક જન્મકુંડળીના પહેલાં સ્થાને મૂકવાનો છે અને તે પછીના આંક જન્મકુંડળીના ખીજા ખાનાથી બારખાના સુધી ગોઠવી દેવા. પછી તે રાશીમાં કયો ગ્રહ કેટલા અંશે છે તે નક્કી કરી, તે તે રાશીના આંકડાવાળા ખાનામાં જન્મકુંડળીના ગ્રહો ગોઠવવા. તે જન્મકુંડળી ઉપરથી માણસનું ભવિષ્ય જોઈ કહી શકાય છે. અને અભ્યાસ કરતાં સાધારણ ગુજરાતી ભણેલો માણસ પણ સહેલથી જન્મકુંડળી બનાવી શકે અને જોઈ શકે તેમ છે. તેમાં કઠિન કંઈ નથી.

૨ કયું કામ કયા વખતે કરવું તે વખત નક્કી કરવો તેને મુહૂર્ત્ત યાને મહુરત કહે છે. તે પણ પંચાંગ ઉપરથી આગળ બતાવેલા મહુરતના પ્રકરણમાં જોઈ નક્કી કરી શકાય છે. તે રીત પણ આ પુસ્તકમાં આપેલી છે. જેથી ગમે તે કામનું મહુરત સાધારણ ગુજરાતી ભણેલો માણસ પણ નક્કી કરી શકશે.

૩ ભવિષ્યમાં શું બનશે તે હકીકત માણસના હાથપગની રેખાઓ અને ચિન્હો જોઈને પણ માણસ કહી શકે છે, તે શાસ્ત્રનું નામ સામુદ્રિકશાસ્ત્ર છે. તેનું પણ આ પુસ્તકમાં વિસ્તારથી વિવેચન કરેલું છે એટલે સાધારણ માણસ પણ પોતાનો કે પારકાનો હાથ જોઈ, તે હાથમાં આવેલી રેખાઓ, કપાળ ઉપરની રેખાઓ, તલ, ચિન્હો, વિગેરે જોઈ તે માણસને ભવિષ્યમાં સુખ દુઃખ કેવું પડશે તે જોઈ કહી શકશે.

૪ વળી સામુદ્રિક શાસ્ત્રની માફક મરુતક વિજ્ઞાન શાસ્ત્ર ઉપરથી માણસના માથામાંનો ઘાટ, કપાળ, મુખ, બોચી, વિગેરે ભાગ ઉપસેલા, ખેડેલા વિગેરે હાથવતી જોઈ તે માણસની કંઈક કંઈક શક્તિઓ વધુ ખીલી શકશે તે ભવિષ્યમાં કેવો પુરુષ થઈ શકશે તે દરેક માણસ જોઈ શકશે. તેમજ સુખસુદાય વિદ્યા એ પ્રકરણ આ આવૃત્તિમાં નવું ઉમેરવામાં આવ્યું છે. અને તેથી આ ભવિષ્યજ્ઞશુવાની વિદ્યાના ઉપયોગમાં વધારો થશે એમ અમારું માનવું છે.

તેજ રીતે સ્વરોધ્યશાસ્ત્ર-નાડી-યાને સ્વર જોઈ કાંઈ પ્રશ્નો

ઉત્તર આપવાની વિદ્યા, રમણશાસ્ત્ર, વરમાદ વરસશે કે કેમ તથા કેવું વરસ આવશે તે જોવાની વિદ્યા વિગેરે અનેક વિદ્યાઓ સાધારણ માણસ સમજી શકે તે પ્રમાણે આ પુસ્તકમાં આપવામાં આવી છે.

જ્યોતિષની હકીકત પંચાંગ ઉપરથી તમામ નીકળી શકે છે. અને જેથી અભ્યાસ કરનારને આ વિષય ધણો રહેલો જણાશે.

આ પુસ્તકમાં જ્યોતિષશાસ્ત્ર, સામુદ્રિકશાસ્ત્ર, મસ્તકવિજ્ઞાન-શાસ્ત્ર, રમણશાસ્ત્ર અને ગ્રીષ્મ જ્યોતિષના પુસ્તકો ઉપરથી ભૂત, ભવિષ્ય અને વર્તમાનદાળમાં શું શું બનશે, બન્યું છે અને બને છે તે જાણવાની વિદ્યા લખવામાં આવી છે.

આદાશમાં આવેલા ગ્રહો અને સૂર્યની રાશી ઉપરથી ભવિષ્યમાં શું શું બનશે તે જોઈ શકાય છે. અને તે નિચે પ્રમાણે પ્રકરણવાર સમજાય તેવી ભાષામાં લખવામાં આવ્યું છે.

જ્યોતિષ વિગેરે ગ્રંથોમાં દાળની મજૂરી કરવામાં સૂર્ય ઉપર મુખ્ય આધાર રાખવામાં આવે છે.

અમુક માણસને કષ્ટ દિનદશા, મહાદસા, ચાલે છે તે ઉપરથી, તેની જન્મ વખતે કરાવેલી જન્મોત્તરી ઉપરથી, હસ્તાદિઅવયવો ઉપર આવેલી રેખાઓ ઉપરથી પ્રશ્નકુંડળી ઉપરથી, હસ્તાક્ષરો ઉપરથી અને રમણશાસ્ત્રાદિ ગ્રંથો પ્રમાણે ગણતરી કરવાથી ભવિષ્યમાં શું શું બનશે, સુખ મળશે કે દુઃખ તે જાણી શકાય છે.

કોઈપણ કામ કરતા પહેલાં ક્યે વખતે તે કામનો આરંભ કરવાથી તે સિદ્ધ થશે તે જાણવા માટે મૂહુર્ત જોવાની જરૂર છે અને તેથી મૂહુર્ત જોઈ તે પ્રમાણે તે દિવસે તેનો આરંભ કરવાથી લાભ થાય છે.

આ વિગેરે ભવિષ્યમાં શું બનશે તે જાણવાની વિદ્યા આ પુસ્તકમાં પ્રકરણવાર આપવામાં આવી છે. દરેક માણસે આ પુસ્તકને પ્રથમ પ્રકરણથી જ બરોબર વિચારપૂર્વક વાંચી મનન કરવાથી તેમાં તેને બરોબર સમજણ પડશે. અને આવા જ્યોતિષ જેવા ગહન વિષયને પણ તે બરોબર રીતે સમજી શકશે.

સાધારણ ગામોટ-પણું-ગોરપદ્ધ કરનાર બ્રાહ્મણો કે જે વગર ભણ્યે, ધન, મકર તે કુંભ કરે છે તે જો આ પુસ્તકનો વિચારપૂર્વક અભ્યાસ કરશે તો તેમને ઘણો સારો લાભ મળશે અને પ્રતિષ્ઠા પણ વધશે.

આ પ્રમાણે આ પુસ્તકથી જનસમુદાયને સંસ્કૃત ભાષામાં જ પડી રહેલી આ વિદ્યાનો સારો લાભ મળશે એવી અમને આશા છે.

પ્રકરણ ૨ જી.

પ'ચાંગને લગતી હકીકત અને તેમાં આવતા સંવત્સર, શક, રૂતુ, અયન, સાસ, પક્ષ, તિથી, વાર, રાશી, અહ, નક્ષત્ર, યોગ, કરણ, ચંદ્રનાં નામ અને તે જોવાની તથા ગણતરી કાઢવાનો રીત.

જ્યોતિષના વિષયની હકીકત.

૧ જ્યોતિષશાસ્ત્રમાં કાળની ગણતરી સૂર્યની ગતિ ઉપરથી જણાય છે.

આપણા જ્યોતિષશાસ્ત્રમાં ગણિતશાસ્ત્રમાં “ સૂર્ય સિદ્ધાંત ” વગેરે ગ્રંથોમાં કાળની ગણતરી કરવામાં સૂર્યને મુખ્ય ગણેલો છે. અર્થાત આ સૃષ્ટિ (જગત) ના આરંભથી આજ સુધીમાં કેટલો વખત ગયો છે, તે સૂર્યની ગતિ ઉપરથી જાણી શકાય છે.

૨-છ પ્રકારના વર્ષના માનની સમજ.

કાળની ગણતરી કરવામાં વર્ષના માન ૬ પ્રકારના કલા છે. ૧. સૌર, ૨ ચાંદ્ર, ૩ સાવન, ૪ નાક્ષત્ર, ૫ દૈવ અને ૬ પૈત્ર.

૧ સૌરવર્ષ—સૂર્ય મેષરાશિના આરંભમાંથી ત્રાકળીને ફરીથી આરંભ રાશિઓનો ભોગ કરીને મેષ રાશિના આરંભમાં જેટલા વખતમાં આવે, તેને ૧ સૌરવર્ષ કહે છે. વ્યવહારમાં વર્ષ, અયન, ઋતુ, અને ઉમર વગેરેની ગણતરી સૌરવર્ષ ઉપરથી જણાય છે.

૨ ચાંદ્રમાસ—આકાશમાં સૂર્યચંદ્રના યોગના અંતથી ફરી ખીજી વખતે તેવોજ તે યોગનો અંત થાય, તેને એક ચાંદ્રમાસ કહે છે. વ્યવહારમાં મહિનાઓની ગણતરી એ માસથી થાય છે.

૩ સાવનદિવસ—સૂર્યના એક દિવસના ઉદયકાળથી ફરી ખીજી દિવસના સૂર્યોદયકાળ સુધીના વખતને સાવનદિવસ કહે છે. તેવા ૩૦ સાવન દિવસોનો એક સાવનમાસ થાય છે. એ સાવન દિવસો જનનાશૌચ (વદી) કે મૃતિકાશૌચ (સૂતક)ના દિવસોની ગણતરીમાં અને વાર કે દિવસોની ગણતરીમાં ઉપયોગી છે.

૪ નાક્ષત્રદિવસ—એક નક્ષત્રના ઉદય વખતથી ફરી ખીજી વખતે તેજ નક્ષત્રના ઉદય સુધીના વખતને એક નક્ષત્ર દિવસ કહેવાય છે.

૫ દૈવવર્ષ—સાર વર્ષના ૬ માસ (ઉત્તરાયણ) તે દેવતાઓનો દિવસ અને દૈત્યોની રાત્રી, તેમ જ તે પછીના ૭ માસ (દક્ષિણાયન) તે દેવતાઓની રાત્રી અને દૈત્યોનો દિવસ મનાય છે. તે ૩૬૦ સૌર વર્ષોનું એક દૈવવર્ષ મનાય છે.

૬ પૈત્રવર્ષ—ચાંદ્રમાસનો શુક્રપક્ષ તે પિતૃઓનો દિવસ, કૃષ્ણપક્ષ તે પિતૃઓની રાત્ર મનાય છે. એમ ચાંદ્રમાસને એક પૈત્ર દિવસ માનેલો છે. તેવા ૩૬૦ ચાંદ્રમાસ અર્થાત ૩૦ ચાંદ્ર વર્ષોનું એક પૈત્ર વર્ષ કહેવાય છે.

સૂર્યસિદ્ધાંત પ્રમાણે એક સૌરવર્ષમાં ૩૬૫ દિવસ ૧૫ ધડી ૩૧ પળ ૩૧ વિપળ અને ૨૪ પ્રતિવિપળ થાય છે. ગ્રહલાઘવ પ્રમાણે ૩૬૫ દિવસ, ૧૫ ધડી, ૩૧ પળ અને ૩૦ વિપળ થાય છે.

ચાંદ્રવર્ષમાં ૩૫૪ દિવસ થાય છે. સાવનવર્ષમાં ૩૬૦ દિવસ થાય છે, અને નાક્ષત્રવર્ષમાં ૩૬૬ દિવસ, ૧૫ ધડી, ૩૧ પળ, ૩૧ વિપળ અને ૧૪ પ્રતિવિપળ થાય છે. દૈવવર્ષમાં ૩૬૦ સૌરવર્ષ થાય છે અને પૈત્રવર્ષમાં ૩૬૦ ચાંદ્રમાસ થાય છે.

૩ કલ્પ અને મહાકલ્પની સમજણ.

આપણા ગણિતશાસ્ત્રમાં ગ્રહગણિત કલ્પના આરંભ કાળથી માનેલું છે, તે કલ્પ યજ્ઞાનો એક દિવસ ગનાય છે. એ એક કલ્પમાં ૧૦૦૦ મહાયુગ અર્થાત ૧૪ મનુવીતી જાય છે અને તેટલાજ ૧૦૦૦ મહાયુગોની અર્થાત ખીજી કલ્પની યજ્ઞાની એક રાત્રિ માનેલી છે. તેવા ૩૬૦ અહોરાત્ર-(દિન રાત્ર) નું યજ્ઞાનું એક વર્ષ અને તેવા ૧૦૦ વર્ષોનું યજ્ઞાનું આયુષ્ય માનેલ છે. તેને મહાકલ્પ કહે છે.

૪-યુગ, મહાયુગ અને મનુના આયુષ્યની સમજ.

૧—પ્રત્યેક મહાયુગમાં સત્ય ૧, ત્રેતા ૨, દ્વાપર ૩, અને કલિ ૪ એમ ચાર યુગો હોય છે. તેને યુગચરણ કહે છે, સૌથી નાનું યુગચરણ-કલિયુગ તે ૪,૩૨,૦૦૦ વર્ષનું છે. તેથી જમણું અર્થાત્ ૮,૬૪,૦૦૦ વર્ષોનું યુગચરણ દ્વાપરયુગ છે. ત્રણગણું અર્થાત્ ૧૨,૯૬,૦૦૦ વર્ષોનું યુગચરણ-ત્રેતાયુગ છે. ચારગણું અર્થાત્ ૧૭,૨૮,૦૦૦ વર્ષોનું યુગચરણ-સત્યયુગ છે. એ ચારે યુગ પોતાની સંધિઓ સાથે જળ ત્યારે એક મહાયુગ કહેવાય, એ પ્રત્યેક યુગ ચરણના ૧૨ મા ભાગને સંધિ કહે છે. તે પ્રમાણે સત્યયુગની સંધિના વર્ષ ૧,૪૪,૦૦૦, ત્રેતાયુગની સંધિના વર્ષ ૧,૦૮,૦૦૦, દ્વાપરયુગની સંધિના વર્ષ ૭૨,૦૦૦ અને કલિયુગની સંધિના વર્ષ ૩૬,૦૦૦ એ આદિ અને અંતના સંધિ વર્ષોસહિત ચારેયુગોના વર્ષો ૪૩,૨૦,૦૦૦ થાય છે. તેને એક મહાયુગ કહે છે. તેના ૭૧ મહાયુગોનો એક મનુ માનેલ છે.

૨—કલ્પના ૧૪ મનુઓનાં નામ—૧ સ્વાયંભૂ, ૨ સ્વારોચિષ, ૩ ઉત્તમ, ૪ તામસ, ૫ રૈવત, ૬ આક્ષુષ, ૭ વૈવસ્વત, ૮ સાવર્ણિ, ૯ દક્ષસાવર્ણિ ૧૦ પ્રહસાવર્ણિ, ૧૧ ધર્મસાવર્ણિ ૧૨. રુદ્રસાવર્ણિ, ૧૩ રૌચ્યસાવર્ણિ અને ૧૪ ભૌતિકસાવર્ણિ.

૫ આલિતા કલ્પ (બ્રહ્માના દિવસ) માં ગએલા મનુ, યુગ, યુગચરણ અને તેના ગત વર્ષોની સમજ.

એ બ્રહ્માના આયુષ્યનું પેહેલું પરાઈ મનુ અર્થાત્ ૫૦ વર્ષ ગયા અને હાલ બીજું પરાઈ ચાલે છે. તે પરાઈના પ્રથમ વર્ષના એટલે ૫૧ મા વર્ષના પ્રથમ દિવસના ૬ મનુઓ ગયા—અને સાતમા વૈવસ્વત મનુના ૨૮ મા મહાયુગનું કલિયુગ નામનું ચોથું યુગ ચરણ ચાલે છે, અને કલિના ૫,૦૧૬ સારવર્ષ ગયા. એકંદરે ૧,૯૭,૨૯,૪૯,૦૧૬ આટલા ગયા છે.

૬—કલિયુગમાં ચાલતા શકોની સમજ.

૧—કલિયુગમાં છ અઠવર્તી રાજ્યો યશે અને તેમના ૬ શક આલશે તેમાં ૧ ઇંદ્રપ્રસ્થના રાજા યુધિષ્ઠિરનો શક ૩૦૪૪ વર્ષ ચાલશે. ૨ હિન્નજયનના રાજા વિક્રમનો શક—સંવત્ હાલ ૧૯૭૮ ચાલે છે. ૩ પ્રતિષ્ઠાનના રાજા શાલિવાહનનો શક ૧૮૦૦૦ વર્ષોનો માનેલ છે.

તે હાલ ચાલે છે. ૪ વૈતરણીના સિંધુસંગમ પ્રદેશના રાજ્ય વિજ્યા બિર્હનનો શક ૧૦,૦૦૦ વર્ષોનો, ૫—ગૌડેશના ધારાતીય પ્રદેશના રાજ્ય નાગાર્જુનનો શક ૪,૦૦,૦૦૦ વર્ષોનો અને ૬ કર્ણાટકદેશના કરવીરનગરમાં કલ્કભગવાનનો શક ૮૨૧ વર્ષોનો માનેલ છે.

૭—શક અને સંવત કયાં કયાં ક્યારથી બદલાય છે તેની સમજ.

૧—મહગણિત જે કે સિદ્ધાંત ગ્રંથોથી કટપાદિ, તંત્રગ્રંથોથી યુગાદિ અને કરણગ્રંથોથી ચક્રાદિ થાય છે, પરંતુ હાલ હિંદુસ્તાનમાં વ્યવહારમાં વિક્રમનો સંવત નામથી જાણખાતો શક ચાલે છે અને પંચાંગ વગેરે બનાવવાના ગણિતવ્યવહારમાં શાલિવાહન શક બહુવા ચાલે છે.

૨—વિક્રમ સંવત હિંદુસ્તાનમાં ચૈત્રથી, ગુજરાત, કચ્છ, કાઠિયાવાડ અને મહારાષ્ટ્રમાં કાર્તિકથી અને કટકેક સ્થળે આષાઢથી શરુ થાય છે.

૩—શાલિવાહન શક સર્વત્ર ચૈત્રથી જ શરુ થાય છે.

૪—શાક રીતે વર્ષનો આરંભ ચૈત્ર સુદી પડવાના આરંભથી થાય છે પણ વ્યવહારમાં વ્યાપારી લોકોના વર્ષનો આરંભ કાર્તિક સુદી પડવાના આરંભથી થાય છે. તેમ જ્યાં આષાઢ કે ચૈત્રથી વર્ષ બદલાય છે ત્યાંના વ્યાપારીઓ ત્યારથીજ વર્ષની શરુઆત માને છે.

૮—સંવત્સરની સમજ.

૧—આપણા શાસ્ત્રીય પંચાંગોમાં દરેક શકની સાથે સંવત્સર હોય છે. એ સંવત્સર જે કે જ્યોતિ શાસ્ત્ર પ્રમાણે મધ્યમરાશિના બૃહસ્પતિનું બીજી રાશિમાં સંક્રમણ થાય ત્યારથી(આષાઢથી) માનેલ છે, પણ વ્યવહાર રીતથી દરેક વર્ષે શક સાથેજ સંવત્સર પણ બદલાય છે. આપણા શાસ્ત્રીય પંચાંગોમાં એ સંવત્સર સંવત સાથે અને શક સાથે જોડવામાં આવે છે. તેથી તે સંવત્સર જે પ્રકારના માનેલ છે. જે સંવત્સર સંવત સાથે હોય છે તે બાહ્યસ્થત્ય (જેવ) માનનો ગણાય છે અને તે નર્મદાના ઉત્તર પ્રદેશમાં ફલવત હોય છે. તેમજ જે સંવત્સર શક સાથે હોય છે, તે માનવમાનનો ગણાય છે અને તે નર્મદાના દક્ષિણ પ્રદેશમાં ફલવત હોય છે અને તે સંવત્સર ૬૦હોય

૯ સંવત્સરનાં નામ અને તે કાઢવાની રીત.

શાલીવાહનના શકમાં ૧૨ મેળવી ૬૦ ઠે ભાગતાં જે શેષ રહે તેટલામો સંવત્સર જાણવો.

વિક્રમ સંવતના અંકમાં નવ મેળવી ૬૦ ઠે ભાગવાથી જે શેષ રહે તેટલામો સંવત્સર જાણવો.

સંવત્સર ૬૦ છે. બ્રહ્માની વીશીના વીસ નીચે પ્રમાણે:—
૧ પ્રભવ, ૨ વિભવ, ૩ શુક્લ, ૪ પ્રમોહ, ૫ પ્રજનમતિ, ૬ અંગિ-
રસ, ૭ શ્રીસુખ, ૮ ભાવ, ૯ યુવા, ૧૦ ધાતુ, ૧૧ ઇશ્વર, ૧૨
બહુધાન્ય, ૧૩ પ્રમાથી, ૧૪ વિક્રમ, ૧૫ વૃષભ, ૧૬ ચિત્રભાતુ, ૧૭
સુભાતુ, ૧૮ તારણ, ૧૯ પાર્થિવ, ૨૦ વ્યય. વિષ્ણુની વીશીના
વીસ—૨૧ સર્વજીત, ૨૨ સર્વધારી, ૨૩ વિરોધી, ૨૪ વિકૃતિ, ૨૫
અર, ૨૬ નંદન, ૨૭ વિજય, ૨૮ જય, ૨૯ મન્મથ, ૩૦ દુર્મુખ,
૩૧ હેમલંબ, ૩૨ વિલંબ, ૩૩ વિહારી, ૩૪ સાર્વરી, ૩૫ પ્લવ,
૩૬ શુભકૃત, ૩૭ શોભન, ૩૮ ક્રોધી, ૩૯ વિશ્વાવસુ, ૪૦ પરાભવ,
ફરની વીશીના વીસ—૪૧ પ્લવંગ, ૪૨ કીલક, ૪૩ સૌમ્ય,
૪૪ સાધારણ, ૪૫ વિરોધકૃત, ૪૬ પરિધાવી, ૪૭ પ્રમાદી, ૪૮
આનંદ, ૪૯ રાક્ષસ, ૫૦ અનળ, ૫૧ પિંગળ, ૫૨ કાલયુક્ત, ૫૩
સિદ્ધાર્થી, ૫૪ રાદ્ર, ૫૫ દુર્મતી, ૫૬ દુર્દભી, ૫૭ રૂધિરોદ્ધારી, ૫૮
રક્તાક્ષી, ૫૯ ક્રોધન, ૬૦ ક્ષય.

એક સંવત્સર એક વર્ષ રહે પછી બીજો સંવત્સર ખેસે એ
રીતે ઉપર પ્રમાણે એક પછી એક આવે છે.

૧૦ સંવત તથા શક જાણવાની રીત.

શાલીવાહનના શકમાં આસો વદ ૦)) સુધીમાં ૧૩૫, અને કાર-
તક સુદ ૧ થી શાલીવાહનના શકમાં ૧૪૬ ઉમેરીએ તો વિક્રમનો
સંવત આવે અને વિક્રમના સંવતમાંથી ૧૩૫ બાદ કરીએ તો શા-
લીવાહનનો શક આવે.

સંવત કારતક સુદ ૧ થી ખેસે છે અને શક ચૈત્રપદ ૧
થી ખેસે છે.

૧૧ રૂતુ ૭ છે.

૧ વસંત—મિન અને મેષ રાશીના સૂર્ય હોય ત્યાં સુધી એટલે
કાગણુ અને ચૈત્ર માસ તથા (અગ્રેજી-માર્ચ અને એપ્રિલ)એ

માસોમાં વસંતરૂતુ રહે છે. એ રૂતુમાં આડના પાંદડા ખરી પડી નવા આવે છે તથા પુલોમાં સુખંધ આવે છે.

૨. ગ્રીષ્મ—વરુણ અને મિથુન રાશીનો સૂર્ય હોય ત્યાં સુધી એટલે વૈશાખ અને જ્યેષ્ઠ (અંગ્રેજી-મે અને જુન) આ બે માસમાં ગ્રીષ્મ રૂતુ રહે છે. તેમાં તાપ ઘણા પડે, પરસેવો થાય, ઠાઠા વાયુ સારો લાગે, ભૂખ થોડી અને તરસ ઘણી લાગે અને ઠંડુ પાણી સારું લાગે.

૩. વર્ષા—કર્ક અને સિંહરાશીનો સૂર્ય હોય ત્યારે, એટલે અશ્વિન અને શ્રવણ માસમાં (અંગ્રેજી-સપ્ટેમ્બર અને ઓક્ટોબર માસમાં) વર્ષા રૂતુ રહે છે એ રૂતુમાં વરસાદ સારી પેઠે પડે છે. ખેડુત લોકો જમીન ખેડીને અનાજનું વાવેતર કરે છે.

૪. શરદ—કન્યા અને તુલા રાશીનો સૂર્ય હોય ત્યારે એટલે બાદરવો અને આશ્વિ (અંગ્રેજી-સપ્ટેમ્બર તથા ઓક્ટોબર) મહિનામાં શરદ રૂતુ હોય છે. એ રૂતુમાં શરદી વિશેષ થાય, ખાધેકું પચે નહિ અને તાવ વિગેરેનો ઉપદ્રવ થાય.

૫. હેમંત—વૃશ્ચિક અને ધન રાશીનો સૂર્ય હોય ત્યારે એટલે કાર્તિક તથા માગશર (અંગ્રેજી-નવેમ્બર તથા ડીસેમ્બર) માસમાં હેમંત રૂતુ હોય છે. એ રૂતુમાં નવા અનાજ થાય, થોડી થોડી ઠાઠ વાયે, ભૂખ ઉતરે, ખાધેકું જલ્દી પચી જાય અને શરીરમાં કૌવંત રહે.

૬. શિશિર—મકર અને કુંભરાશીનો સૂર્ય હોય ત્યારે એટલે પોષ અને મહા (અંગ્રેજી જાનવારી તથા ફેબ્રુઆરી) મહિનાઓમાં શિશિરરૂતુ હોય છે. એ રૂતુમાં ઠાઠ ઘણી પડે છે, નેથી લોકોને અગ્નિનો તાપ તથા ઉત વિગેરેના ગરમ કપડાં પહેરવાં ઓઢવાં સારા લાગે છે.

૭. અયન બે છે—ઉત્તરાયન તથા દક્ષિણાયનની સમજ.

ઉત્તરાયન—શીશીર, વસંત તથા ગ્રીષ્મ આ ત્રણ રૂતુમાં એટલે પોષ મહીનાથી જ્યેષ્ઠ મહીના સુધી, સૂર્યની ગતી ઉત્તર તરફ હોય છે, એટલે મકરરાશીનો સૂર્ય થાય ત્યારથી તે મીથુન રાશીનો સૂર્ય રહે ત્યાં સુધી સૂર્યની ગતી ઉત્તર તરફ રહે તેને ઉત્તરાયનનો સૂર્ય કહે છે. તેમાં વિવાહાદિ શુભ કાર્ય કરવાં ઉત્તમ છે.

દક્ષિણાયન—એટલે વર્ષા, શરદ અને હેમંત આ ત્રણ રૂતુમાં એટલે કર્ક રાશીનો સૂર્ય થાય ત્યારથી તે ધનરાશીનો સૂર્ય રહે ત્યાં

સુધી એટલે અસાડ મહિનાથી તે માગશર મહિના સુધી સૂર્યની ગતિ દક્ષિણ તરફ રહે છે તેથી તેને દક્ષિણાયનનો સૂર્ય કહે છે. તેમાં અશુભ કર્મો કરવા ઉત્તમ છે.

૧૩ ગોળ છે.

ઉત્તર ગોળ—મેષ સંક્રાંતિથી છ માસ સુધી અને

દક્ષિણ ગોળ—તુલા સંક્રાંતિથી છ માસ સુધી રહે છે.

૧૪ માસ.

માસ ૧૨ છે, કાર્તિક, માર્ગશીર્ષ, પોષ, મહા, ફાગણ, ચૈત્ર, વૈશાખ, જેઠ, અશાઢ, શ્રાવણ, બાદરવો અને આસો.

૧ માસ ચાર પ્રકારના છે ૧ શુક્રપક્ષની પ્રતિપદાથી અમાવાસ્યા સુધી ચાંદ્રમાસ કહેવાય છે. તેમાં પિતૃકાર્ય થઈ શકે છે.

૨ સૂર્ય એક રાશી ભોગવવાથી સૌરમાસ કહેવાય છે, તેમાં વિવાહાદિ કાર્યો કરાય છે.

૩ કૃષ્ણપક્ષની પ્રતિપદાથી પૂર્ણિમા સુધી સાવનમાસ કહેવાય છે, તેમાં યજ્ઞાદિ કાર્યો કરાય છે અને

૪ અશ્વિનીથી રેવતી પર્યંત નક્ષત્રો ભોગવવાથી નાક્ષત્રમાસ કહેવાય છે, તેમાં દાનવૃત્ત કરાય છે. હિંદી ભાષામાં પૂર્ણિમા (પુનમથી) થી માસ શરૂ થાય છે.

૧૫ અધિક માસની સમજણ.

જે માસમાં સંક્રાંતી ન આવે એટલે સૂર્ય એક રાશીમાંથી બીજી રાશીમાં ન જાય તે માસને અધિક માસ જાણવો.

અધિક માસ કાઢવાની રીત.

શાક્ષીવાહનના શકમાંથી ૧૬૬૬ આદ્ય કરતાં જે વધે તેને ૧૯ એ ભાગવા. જે કંઈ ન વધે તો અથવા આઠ વધે તો, અધિક માસ તરીકે જેઠ માસ આવશે, જે વધે તો આસો, ત્રણ વધે તો ચૈત્ર, પાંચ વધે તો શ્રાવણ, અગીઆર વધે તો વૈશાખ, તેર વધે તો બાદરવો, અને સોળ વધે તો અશાઢ માસ, અધિક માસ તરીકે આવશે, પણ આ સિવાયનો અંક શેષ વધે તો તે સાંત્રમાં અધિક માસ આવશે નહિ.

અધિક માસનો સંધારણ નિયમ એવી રીતે નિકળે છે કે અમાવાસ્યાના અંતથી બીજી અમાવાસ્યાના અંત સુધીમાં એક ચાંદ્રમાસ પૂરો થાય છે અને એક સંક્રાંતિથી બીજી સંક્રાંતિ સુધીનો સૌર માસ થાય છે.

કયા વર્ષમાં કયો અધીક માસ આવ્યો હતો અને હવે
આવશે તેનું કોષ્ટક.

શકે-૧૭૯૧	૧૭૯૩	૧૭૯૬	૧૭૯૯	૧૮૦૧	૧૮૦૪
વૈશાખ	ભાદરવો	અષાઢ	જેઠ	આસો	શ્રાવણ
૧૮૦૭	૧૮૧૦	૧૮૧૨	૧૮૧૫	૧૮૧૮	૧૮૨૦
જેઠ	અષાઢ	ભાદરવો	અસાઢ	જેઠ	આસો
૧૮૨૩	૧૮૨૬	૧૮૨૯	૧૮૩૧	૧૮૩૪	૧૮૩૭
શ્રાવણ	જેઠ	અષાઢ	શ્રાવણ	અસાઢ	વૈશાખ
૧૮૩૯	૧૮૪૨	૧૮૪૫	૧૮૪૮	૧૮૫૦	૧૮૫૩
ભાદરવો	શ્રાવણ	જેઠ	અષાઢ	શ્રાવણ	અસાઢ
૧૮૫૬	૧૮૫૮	૧૮૬૧	૧૮૬૪	૧૮૬૭	૧૮૬૯
વૈશાખ	ભાદરવો	શ્રાવણ	જેઠ	અષાઢ	શ્રાવણ
૧૮૭૨	૧૮૭૫	૧૮૭૭	૧૮૮૦	૧૮૮૩	૧૮૮૬
અસાઢ	વૈશાખ	ભાદરવો	શ્રાવણ	જેઠ	અષાઢ
૧૮૮૮	૧૮૯૧	૧૮૯૪	૧૮૯૬	૧૮૯૯	૧૯૦૨
શ્રાવણ	અસાઢ	વૈશાખ	ભાદરવો	અસાઢ	જેઠ
૧૯૦૪	૧૯૦૭	૧૯૧૦	૧૯૧૩	૧૯૧૫	૧૯૧૮
આસો	શ્રાવણ	જેઠ	વૈશાખ	ભાદરવો	અસાઢ
૧૯૨૧	૧૯૨૩	૧૯૨૬	૧૯૨૮	૧૯૩૨	૧૯૩૪
જેઠ	આસો	શ્રાવણ	જેઠ	વૈશાખ	ભાદરવો
૧૯૩૭	૧૯૪૦	૧૯૪૨	૧૯૪૫	૧૯૪૮	૧૯૫૧
અસાઢ	જેઠ	આસો	શ્રાવણ	જેઠ	અષાઢ
૧૯૫૩	૧૯૫૬	૧૯૫૯	૧૯૬૧	૧૯૬૪	૧૯૬૭
ભાદરવો	અસાઢ	જેઠ	આસો	અસાઢ	જેઠ
૧૯૬૯	૧૯૭૨	૧૯૭૫	૧૯૭૮	૧૯૮૦	૧૯૮૩
શ્રાવણ	શ્રાવણ	અસાઢ	વૈશાખ	ભાદરવો	અસાઢ
૧૯૮૬	૧૯૮૮	૧૯૯૧	૧૯૯૪	૧૯૯૭	૧૯૯૯
જેઠ	શ્રાવણ	શ્રાવણ	અસાઢ	વૈશાખ	ભાદરવો
૨૦૦૨	૨૦૦૫	૨૦૦૭	૨૦૧૦	૨૦૧૩	૨૦૧૬
અસાઢ	જેઠ	શ્રાવણ	શ્રાવણ	અસાઢ	વૈશાખ
૨૦૧૮	૨૦૨૧	૨૦૨૪	૨૦૨૬	૨૦૨૯	૨૦૩૨
ભાદરવો	અસાઢ	જેઠ	અષાઢ	શ્રાવણ	અસાઢ
૨૦૩૫	૨૦૩૭	૨૦૪૦	૨૦૪૩	૨૦૪૫	૨૦૪૮
વૈશાખ	ભાદરવો	અસાઢ	વૈશાખ	ભાદરવો	શ્રાવણ
૨૦૫૬	૨૦૫૪	૨૦૫૬	૨૦૫૯	૨૦૬૨	૨૦૬૪
જેઠ	વૈશાખ	ભાદરવો	અસાઢ	જેઠ	ભાદરવો

એક અધિકમાસના સાવન દિવસ ૨૯ વડી ૨૧, પગ ૨૦ છે અને
સારમાસના સાવન દિવસ ૩૦, વડી ૨૬, પગ ૧૯, વિપગ ૨૬,

પ્રતિવિપળ પરાં થાય છે. એ બે માસોનું અંતર ધડી ૫૪, પળ ૨૯ વિપળ ૩૧, પ્રતિવિપળ પરાં છે. એટલે એક સૌરમાસમાં એક આદ્રમાસ પૂરો થઇને એ માસોનું અંતર જેટલું અધિક થાય છે એ અંતરમાં વધતાં વધતાં જ્યારે એક આદ્રમાસના સાવન દિવસ ૨૯ ધડી ૩૧ પળ ૫૦ જેટલું થાય ત્યારે એક અધિકમાસ પડે એમ છે હવે એ અધિક માસ કેટલા સૌરમાસમાં પડે છે ? તે ત્રિરાશિકના ગણિત ઉપરથી નિકળે છે. તે જત્રીશ પૂર્ગ માસ અને લગભગ ૧૬ દિવસ થાય ત્યારે એક અધિક માસ પડે, એટલે ૩૨૫ સૌરમાસના સાડી તેત્રીશ આદ્રમાસ થાય. એ રીતે અંદાજે કરતાં લગભગ પાંચ વર્ષે બે અધિકમાસ આવે એમ સમજવું.

૧૬ ક્ષયમાસની સમજ.

જે આદ્રમાસમાં સૂર્યની બે સંક્રાંતિઓ થતી હોય તેને ક્ષયમાસ કહે છે. કેમકે સુદી પડવાને દિવસે એક સંક્રાંતિ બેસે અને તેના તેજ માસની વધી ૩૦ અમાસ પૂરી થવાની અંદર બીજી સંક્રાંતિ બેસે, તેને ક્ષયમાસ અથવા એક માસના બે માસ ગણે છે. એટલે એક માસ ઓછો ગણે છે, તેથી તે ૧૧ માસનું વર્ષ થાય છે. એમ થવાનું કારણ સૂર્યની રપષ્ટ ગતિ વધારે હોય ત્યારે થોડી સુક્તમાં સૂર્ય એક રાશિથી બીજી રાશિમાં પ્રવેશ કરે છે ત્યારે એક આદ્રમાસ ની અંદર એક સૌરમાસ સમાપ્ત રહે છે. એથી વધારામાં વધારે ગતિ વૃદ્ધિક, ધન અને મકર એવી સંક્રાંતિઓમાં થાય છે, એ ઉપરથી એવો અંદાજ કર્યો છે કે, ક્ષયમાસ જ્યારે આવે ત્યારે કાર્તિક, માર્ગશીર્ષ, પૌષ, માઘ, એટલામાં જ આવે. એવો નિયમ કેટલાંએક વર્ષ સુધી રહેશે, પણ પછી ઉલટાશે, ક્ષયમાસ લખવાનો રીવાજ એવી રીતે છે કે, કાર્તિક માર્ગશીર્ષનું યુગ્મ (જોડો) માર્ગશીર્ષ પૌષ માસનું યુગ્મ, એ રીતે લખાય છે. સંવત ૧૮૯૮ ની સાલમાં પૌષ સુદી પડવાને રોજે મકરસંક્રાંતિ થઇ હતી અને તેના તેજ માસની અમાસને રોજે કુંભસંક્રાંતિ થઇ હતી. તેથી તે વખતે પૌષ અને તેના પછીના માઘ એ બન્નેનું યુગ્મ લખાયું હતું, તેમાં પૌષનો ક્ષય સમજવો.

એક ક્ષયમાસ પાક્યા પછી બહુ કરીને ૧૪૧ વર્ષે અથવા કોઈ વખતે ૧૯ વર્ષે ફરી ક્ષયમાસ આવે છે. ક્ષયમાસ પહેલાં ત્રણ માસ અગાઉ એક અધિકમાસ પડે અને ક્ષયમાસ પડ્યા પછી ત્રણ માસ ને અંતરે બીજો અધિક માસ પડે છે.

૧૭ પક્ષ તથા તિથી.

પક્ષ ૨ છે—શુકલપક્ષ, (અન્નવાળીયું) તથા કૃષ્ણપક્ષ (અન્ન-રીયું) સુદ ૧ થી સુદ ૧૫ સુધી શુકલપક્ષ, અને વદ ૧ થી વદ ૧૦ સુધી કૃષ્ણપક્ષ કહેવાય છે.

તિથી ૩૦ છે—પડવાથી અમાસ સુધી—પડવો, ખીજ, ત્રીજ, ચોથ, પાંચમ, છઠ્ઠ, સાતમ, આઠમ, નેમ, દશમ, અગીઆરમ, બારમ, તેરમ, ચૌદમ, પુનમ, અને ફરી પડવાથી તે અમાસસુધી ૩૦ તિથીકે.

૧૮ વાર.

વાર ૭ છે, રવી સોમ, મંગળ, બુધ, ગુરુ, શુકર અને શની. ગુરુ, સોમ, બુધ અને શુકર એ શુભવાર છે, અને મંગળ સૂર્ય તથા શની આ કુર વાર છે.

૧૯ રાશી યાને સંક્રાંતિ.

રાશી યાને સંક્રાંતિ બાર છે. તેમાં સૂર્ય, મેષરાશીના આરંભથી નીકળી બારે રાખોએને લોગચીને ફરી મેષરાશીના આરંભમાં આવે ત્યારે એક વર્ષ થાય છે. સૂર્ય દરેક રાશી એક એક મહીના ભોગવે (રહે છે) છે, રાશીઓ બાર નીચે પ્રમાણે છે.

રાશી—૧ મેષસંક્રાંતિ ચૈત્રમાં, ૨ મૃગશિરષ વૈશાખમાં, ૩ મિથુન જ્યેષ્ઠમાં, ૪ કર્ક અશ્વિનમાં, ૫ સિંહ શ્રાવણમાં, ૬ કન્યા ભદ્રપદમાં, ૭ તુલા આસીમાં, ૮ વૃશ્ચિક કાર્તિકમાં, ૯ ધન માગશિરમાં ૧૦ મકર પોષમાં, ૧૧ કુંભ મહામાં, અને ૧૨ મિન સંક્રાંતિ ફાગણમાસમાં આવે છે. જે માસમાં સંક્રાંતિ ન આવે તેને અવિક્રમાસ ગણવો.

દરેક રાશીના ત્રીશ અંશ (ભાગ) હોય છે. અને એક અંશની ૬૦ કળા અને દરેક કળાની સાઠ વિકળા હોય છે.

૨૦ ગ્રહો.

ગ્રહો ૯ છે—રવી, ચંદ્ર, મંગળ, બુધ, ગુરુ, શુકર, શની, શુક્ર અને ક્રતુ હરપચલ અથવા ગુરુનસ મહા, હાલમાં નવો શોધી કાઢવામાં આવ્યો છે.

૧ હરપચલગ્રહ હાલમાં નવો શોધી કાઢેલો છે એવું પશ્ચિમની પ્રજા માને છે. તેમણે પોતાના જ્યોતિષમાં તેને હાખલ કરેલો છે. તે હાખલથી તેને આપણા શાસ્ત્રમાં પણ હાખલ કર્યો છે.

૧૨ નક્ષત્ર ૨૭ છે

અશ્વિનિ, ભરણી, કૃતિકા, રાહીણી, મૃગશીર્ષ, આર્દ્રા, પુનર્વસુ પુષ્ય, આષ્લેષા, મઘા પૂર્વાશ્લેષા, ઉત્તરાશ્લેષા, હસ્ત. ચિત્રા, સ્વાતિ, વિશાખા, અનુરાધા, જ્યેષ્ઠા, મૂળ, પૂર્વાષાઢા, ઉત્તરાષાઢા (ઉત્તરાશાઢાના ચોથા ભાગથી શ્રવણની ૧ થી ૪ ધડીપર્યંત અભિજીત નક્ષત્ર ગણાય છે.) શ્રવણ, ધનિષ્ઠા, શતતારા, પૂર્વાભાદ્રપદ, ઉત્તરાભાદ્રપદ, અને રેવતી તે દરેક નક્ષત્ર ૬૦ ધડીના આશરાનું હોય છે.

નક્ષત્ર કાઢવાની રીત.

નક્ષત્ર કાઢવાને માટે જે દિવસે નક્ષત્ર જોવું હોય તે દિવસની તિથીમાં ચૈત્રમાસથી ચાલુ માસ સુધી જેટલા માસ થાય તેના મણા કરી મેળવવા જે આવે તેમાંથી શુક્રપક્ષમાં જોવું હોય તો એક અને કૃષ્ણપક્ષમાં જોવું હોય તો બે કરી ૨૭ સે ભાગતાં જે શેષ વધે તેટલામાં નક્ષત્ર જાણવું.

૧૩, યોગ ૨૭ છે.

વિષ્કુંભ, પ્રીતિ, આયુષ્યમાન, સૌભાગ્ય, શોભન, અતિગંડ, સુકર્મા, ધૃતિ, શુભ, ગંડ, વૃદ્ધિ, ધુત, વ્યાધાત, હર્ષણ, વજ્ર, સિદ્ધિ, વ્યતિપાત, વરીયાન, પરીધ, શીવ, સિદ્ધિ, સાધ્ય, શુભ, શુકલ, બ્રહ્મા ઐંદ્ર, વૈધૃતિ, એ દરેક યોગ આશરે ૬૦ ધડો સુધી રહે છે.

યોગ કાઢવાની રીત.

યોગ જાણવાને માટે પુષ્ય નક્ષત્રથી સૂર્ય નક્ષત્ર (અમાસને દિવસ જે નક્ષત્ર હોય તે નક્ષત્ર) સુધી ગણતાં જે આવે તે અને શ્રવણ નક્ષત્રથી ચંદ્ર નક્ષત્ર (જે દિવસે યોગ જોવો હોય તે દિવસનું નક્ષત્ર) સુધી ગણતાં જે આવે તે બેનો સરવાળો કરી ૨૭ સે ભાગતાં જે શેષ રહે તેટલાનો યોગ તે દિવસે જાણવો.

૧૪ કરણ.

૧ ખવ, ૨ ખાલવ, ૩ કાંલવ, ૪ તૈતિલ, ૫ ગર, ૬ વલ્લિજ, ૭ વિષ્ટી, તથા સુદીના પડવાના ૧લા ભાગમાં (૮) કિસ્તુર્ન અને વદીના ચૌદશના બીજા ભાગમાં (૯) શકુની, અમાસના ૧લા ભાગમાં (૧૦) અતુષ્પદ, બીજા ભાગમાં (૧૧) નાગ એ રીતે ૪ સ્થિરકરણ મળી (૧૨) કરણ છે.

દરેક તીથીની ૬૦ ધડીમાં બે કરણ ભાગવાય છે, એક કરણ દિવસમાં, અને બીજું રાત્રિમાં. જેમકે સુદીના પડવાના પહેલા ભાગમાં

ગમા (સ્થિર) કિંસ્તુષ્ણ તથા બીજાં ભાગમાં બન, અને બીજાં દિવસે બાલવ તથા ત્રીજાં દિવસે, કકિલવ એ રીતે એક પછી એક સમજવા કરણ કાઢવાની રીત.

કરણ જોવાને માટે જે તિથીએ કરણ એકું હોય તે તિથીને ગમણી કરી જે અંક થાય તેમાંથી એક આઠ કરી જે આવે તેને સાતે ભાગવાથી જે વધે તેટલામું કરણ બાણવું.

૧૫ ચંદ્ર જોવાની સમજણ.

સવા બે દિવસમાં ચંદ્ર એક રાશીને ભોગવે છે. એટલે સવા બે નક્ષત્ર થાય ત્યારે ચંદ્ર બીજી રાશીમાં પ્રવેશ કરે છે.

અમુક વખતે કયી રાશીનો ચંદ્ર છે તે નક્ષત્ર ઉપરથી નીચે પ્રમાણે જોઈ શકાય છે જેમકે:—

૧ અશ્વિની, ભરણી પુર અને કૃતિકા નક્ષત્રના એક ભાગ, સુધી મેષ રાશીના ચંદ્રમા હોય, ૨ કૃતિકાના ત્રણ ભાગ રાહોણી પુર અને મૃગશિર્ષના અર્ધા ભાગ સૂરી વરુણના ચંદ્ર હોય; ૩ મૃગશિર્ષનો અર્ધો ભાગ આર્દ્રા પુર અને પુનર્વસુના ત્રણ ભાગ સુધી મિથુનના ચંદ્રહોય, ૪ પુનર્વસુના એક ભાગ, પુષ્ય અને અશ્લેષા સુધી કર્કના; ૫ મધ્યા, અને પૂર્વાશ્વિના પૂર અને ઉત્તરાના એક ભાગ સુધી સિંહના, ૬ ઉત્તરાના ત્રણ ભાગ, હસ્ત પુર અને ચિત્રાના અર્ધાભાગ સુધી, કન્યાના; ૭ ચિત્રાનો અર્ધો ભાગ; રવતિ પુર અને વિશાખાના ત્રણ ભાગ સુધી તુલાના; ૮ વિશાખાના એક ભાગ, અનુરાધા અને જ્યેષ્ઠ પુર્ણ થતા સુધી વૃશ્ચિકના; ૯ મુગ અને પૂર્વાષાઢા પુર અને ઉત્તરાષાઢાના એક ભાગ સૂરી ધનના; ૧૦ ઉત્તરાષાઢાના ત્રણ ભાગ, શ્રવણ પુર અને ધનિષ્ઠાના અર્ધ ભાગ સુધી મકરના, ૧૧ ધનિષ્ઠાનો અર્ધ ભાગ, જનકિયા પુર અને પૂર્વાભાદ્રપદના ત્રણ ભાગ સુધી કુંભના, અને ૧૨ પૂર્વાભાદ્રપદનો એક ભાગ, ઉત્તરા અને રવતી નક્ષત્ર પૂર્ણ થતા સુધી મીન રાશીના ચંદ્રમા હોય છે.

૨૬ ચંદ્રમા કે નક્ષત્ર ઉપરથી બાળકલું નામ પાડવાની રીત.

કાઠ પશુ માણસ જન્મે ત્યારે તેલું નામ ફરી રીતે પાડવું તે બાળકમાં એવું છે કે તેનો જે નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તે ઉપરથી તે દિવસે કય રાશીના ચંદ્ર છે તે પંચાંગમાંથી શોધી કાઢવું, અને પછી તે ચંદ્રની રાશીના નામ પાડવાના નીચેના અક્ષરો ઉપરથી નામ પાડવું જેમકે,—

૧ એય રાશીનો ચંદ્ર હોય તો અ, હ, ઇ, એ ત્રણુમની અક્ષર પહેલો આવે તેવી રીતે નામ પાડવું, જેમકે, અંબાલાલ, લલ્લુલાલ, ઇંદરલાલ ઇત્યાદિ.

૨ વરખના ચંદ્ર હોયતો ખ, વ, ઉ, ઇ મિથુનના ચંદ્ર હોયતો: ક, છ, ઘ, ઝ કર્કના હોયતો, ડ, હ, ષ સિંહના હોય તો—મ, ટ, ડ કન્યાના હોય તો ખ, ઠ, ભ, ઉ તુલાના હોયતો ર, ત, ળ, વૃશ્ચિકના હોયતો ન, ઞ, ઢ ધનના હોયતો લ, ધ, ફ, ઢ. ૧૦ મકરના હોયતો—ખ, જ. ૧૧ કુંભના હોયતો ગ—શ; ૧૨ મિનના હોય તો—દ, અ, ક, ઝ, થ, એ અક્ષરોમાંના અક્ષર પહેલો આવે તેવું નામ પાડવું.

જન્મરાશી જોવાની રીત તેમજ દરેક માણસે પોતાના નામ ઉપરથી પોતાની જન્મરાશી કઈ કઈ તે પણ ઉપર પ્રમાણે પોતાના નામના પહેલા અક્ષર ઉપરથી સમજી લેવું. જેમકે:—જન્મરાશી એટલે જન્મ વખતે ચંદ્રમા જે રાશીનો હોય તે રાશી.

હરજીવન નામવાળાની કઈ રાશી, રતનલાલ નામવાળાની તુલારાશી વિગેરે.

૧૮ તેમજ નક્ષત્ર ઉપરથી નામ પાડવાની બીજી રીત નીચે પ્રમાણે ને તેમાં પણ એક નક્ષત્રમાં ચાર અક્ષર ઉપર નામ પાડવામાં આવે છે. તેને અવકાશ ચક્ર કહે છે.

તેની સાધારણ સમજણ એવી છે કે:—સામાન્ય રીતે દરેક નક્ષત્રની ૬૦ ધડી હોય છે તેના સામાન્ય ચાર વિભાગ કરતાં ચાર ચરણ અને છે જેમ અશ્વિની નક્ષત્ર ૬૦ ધડી છે, તેના પંદર પંદર ધડીનાં ચાર ચરણ (ભાગ) અને છે તેમાં પહેલાચરણમાં [પહેલી ૧૫ ધડીમાં] જેનો જન્મ થાય તેવું હું ઉપર નામ, બીજા ચરણવાળાનું જે ઉપર, ત્રીજાનું ચો ઉપર, ચોથાનું છા ઉપર એમ દરેક નક્ષત્રપરથી નીચે પ્રમાણે સમજી લેવું. પરંતુ જે અભિજીત નક્ષત્ર બતાવ્યું તે ઉત્તરાષાઢાની ચોથા વિભાગની પંદર ધડી અને અવશ્વની પ્રથમની ચાર ધડી હોય ત્યારે આવે આ સમયમાં જેનો જન્મ થાય તેવું અભિજીત જન્મનક્ષત્ર ગણાય છે.

ચુ, ચે, ચો, લા અશ્વિની નક્ષત્રના, તેમજ લી, લુ, લો, લા ભરણીના, આ, ઇ, ઉ, એ કૃતિકાના, ઓ, વા, વિ, વુ, એ રોહિણીના

ત્રી, વો, ઠ, ઠી, એ મુગધીરના. કુ, કુ, ક, છ, એ આદ્રીના, કો, કો, કો, કો, એ પુનર્વસુના, હુ, હે, હો, હા એ પૂખના તથા હી, હુ, હે, હો, એ અમ્બેપાના, મ, મી, મુ, મે, એ મધાના, મો, ટા, ટી, ટુ, એ પ્રતીક્ષાદ્યુનીના. પુ, પ, પુ, ઠ, એ દુરતના, તથા પે, પો, ર, રી, ચિન્નાના. રે, રે, રે, તા, સ્વાતિના, તિ, તુ, તે, તે વિશાળાના. ના, નિ, નુ, ને, અનુરાધાના. નો, યા, યી, યુ, જ્યેષ્ઠના. યે, યો, જા, જી, મૂળના. જૂ, જા, જ, જા, પૂર્વાષાઢાના. જો, જો, જા, જા, ઉત્તરાષાઢાના. જુ, જે, જો, જા, અશ્વીજીતના; ણી, ખુ, ખે, ખો, શ્રવણના. ગા, ગી, ગુ, ગે, ધનિષ્ઠા. ગો, સા, રી, સ, મનિષા. મી, સો, દા, દી, પૂર્વાભાદ્રપદ. દ, થા, ઝ, ઝા, ઉત્તરાભાદ્રપદના. અને દે, દો, યા, યી, એ રેવતી નક્ષત્રના અક્ષર સમજવા.

આ પ્રમાણે જે નક્ષત્રમાં જેટલી ઘડીની અંદર જન્મ થયેલ હોય તે ઘડી અનુસાર તે નક્ષત્રના ઉપર જાણાવેલા અક્ષરો પ્રમાણે તે આજીસનું નામ પાડી લેવાય છે.

પ્રકરણ ૩ જી.

હીંદુઓના મુખ્ય માસવાર તહેવારો અને તેને લગતી ઉડીકત, પારસી, મુસલમાન અને ખ્રીસ્તીઓના વર્ષ, માસ તહેવારો અને વારની જાણવા યોગ્ય ઉડીકત.

કાર્તિક શુદ્ધ ૧—અન્નકોટનો ઉત્સવ અથવા નથું વર્ષ.

અન્નકોટનો તહેવાર કાર્તિક શુદ્ધ ૧ ના દીવસે આવે છે, અને તે દહાડે ચાર પ્રકારની ક્રિયા કરવાનો અહીંના રથોળો છે. અન્નકોટ, ગવાદી, કીડા, દર્શન, બળીપુજા અને છૂત, એ ચાર ક્રિયાઓ છે, સનતકુમારસંહીના તથા શ્રીમદ્ભાગવતમાં “અન્નકોટ” વિષે એવું લખ્યું છે કે, ગોકુળનાં ગોપ, ગોપીઓ કૃષ્ણાવતારની પૂર્વે આ દીવસે ઈંદ્રની પુજા કરતા હતા. પશુ ઈંદ્રે ગુસ્સે થઈ ઘણી વૃષ્ટી કરવાથી લગવાન કૃષ્ણે તેની પુજા બંધ કરાવીને, તેને બદલે ગોવર્ધન પર્વતની પુજા તેઓની પાસે કરાવી હતી. તે

દીવસથી દર વર્ષે અનકાટનો ઉત્સવ થાય છે, અને હિંદુસ્તાનની દરેક ભાગમાં તે પ્રસિદ્ધ છે.

બળીપુત્ર પણ આધુનિક કાળે પ્રચારમાં રહી નથી. તેમ છતાં હુત એટલે જુગારની રમત. મોટા શહેરોમાંના ધનવાન હિંદુઓમાં ખાસ કરીને થોડી ઘણી પ્રચારમાં હોવાથી તેની ઉત્પત્તિ સંશ્લેષમાં દર્શાવીશું:-

સનતકુમાર સંહિતામાં લખ્યું છે કે, કાર્તિક શુદ્ધ ૧ ના દીવસે શંકરે પહેલવહેલાં તે રમત શોધી કહાડી, અને દેવી પાર્વતી સાથે રમવા માંડી, તેમાં શીવજી હાર્યા. અને પાર્વતીએ સઘળું ધન જીતી લેવાથી કેલાસ છોડી ગંગા તીરે જઈ રહ્યા. તે પછી તેમના પુત્ર કાર્તિકસ્વામીએ પિતાની પાસેથી તે રમત શીખીને, પાર્વતીથી રમવા માંડ્યું, અને પિતાનું સઘળું ધન માતાની પાસેથી જીતી લીધું. તેથી પાર્વતીને ધણી ઉદાસ બનેલાં જોઈ, ગણપતીએ તેમની પાસેથી તે વિદ્યા શીખીને કાર્તિકસ્વામીને હરાવ્યા, અને સઘળું જીતેલું ધન પાછું લઈ માતાને આપ્યું. પાર્વતી તેથી ધણી પ્રસન્ન થયાં, અને મહા દેવને પાછા ઘેર તેડી લાવવાને ગણપતીને ગંગા તીરે મોકલ્યા. ગણપતી ઉંદર ઉપર બેસીને ગંગાતીરે જવાને નીકળ્યાની ખબર નારદમુનીએ વૈકુંઠમાં વિષ્ણુને કહી, અને તેથી વિષ્ણુ પણ ત્યાં સીવજીનાં દર્શન કરવાને ગંગાજીને તીરે આવ્યા. ત્યાર પછી ત્યાં ગણપતી પધાર્યા, અને વીષ્ણુએ કપટ કરી પાસાનું રૂપ લીધું, ગણપતિની વીનતી ઉપરથી શંકર, પાસારૂપ બનેલાં વિષ્ણુ, નારદ તથા સવણ સાથે પાછા પોતાને ઘેર પધાર્યા, અને પાર્વતીથી હુત રમવા માંડ્યું. પણ આ વખતે દેવી હાર્યા કરણે કે વિષ્ણુજી પાસા બનીને શીવજીને ધારેલા દાવ આપતા હતા. ગણપતીના જણાવ્યાથી પાર્વતી ને આખરે વિષ્ણુના કપટની ખબર પડી, અને તેથી દેવીએ ગણપતી સિવાય બધાને શ્રાપીત કર્યા. તેમ છતાં તેઓએ સામો શ્રાપ નહીં આપવાથી પાર્વતીએ તેઓને વરદાનો આશ્વાસ. અને કહ્યું કે, “મને હુતમાં કાર્તિક શુદ્ધ ૧ ના દીવસે ફતેહ મળી છે, માટે જે કોઈ તે દીવસે જુગાર રમશે, તેનું આખું વર્ષ ફતેહમાં પસાર થશે.” અને કાટનાં દર્શન કરવાને દેવસ્થાનોમાં હિંદુ ઓપરૂપે સારા વસ્ત્રાલંકાર પહેરીને જાય છે, અને આખો દીવસ સર્ગા મીત્રાની મુલાકાત લેવા આપવામાં આવેલ સાથે પસાર કરે છે.

કાર્તિક શુદ્ધ ૨-ચમદ્વીતીયા અથવા ભાઈજીજી.

આ દિવસને પણ એક તેહેવાર તરીકે પાળવામાં આવે છે, અને તે દહાડે ભાઈ પોતાની બેહેનને ઘેર જમવા જાય છે. આ તેહેવારની ઉત્પત્તિ જોતાં ભાઈએ પોતાની બેહેનને ઘેર એટલે તેણીના સાસરે જમવા જવું એમ છે. વળી તેમાં “બેહેન” શબ્દ વપરાયલો છે, અને તેથી સગી બેહેનો ઉપરાંત દાદા, મામા, પુવા તથા માસીની દીકરીઓનો પણ તેમાં સમાવેશ થાય છે. ભાઈજીજીની ઉત્પત્તિ વતરાજ નામના ગ્રંથમાં એવી આપી છે કે, યમની બહેન યમુના, ભાઈને પોતાને ઘેર જમવા માટે વારંવાર આમંત્રણ કરતી અને યમ તેણીને હંમેશા ઉડાવતો હતો. આખરે તેણીના ઘણા પ્રેમ તથા આગ્રહને લીધે યમને જમવા જવું પડ્યું, અને યમુનાએ સ્વાદિષ્ટ રસોઈ ભાઈને જમાડ્યા પછી તેના હાથમાં પાનનું ખીંકું મુક્યું. યમે પ્રસન્ન થઈ તેણીને વચ્ચાકાંડાર આપતાં કંઈ વરદાન માગવાનું સૂચવ્યું, તે ઉપરથી હસીને યમુનાએ એ માગ્યું કે, “તું દરવર્ષે મારે ઘેર આ દીવસે જમવાને આવતો જા, અને આજે જે પાપીઓ નકામા આવ્યા હોય, તેઓને તેમાંથી મુક્ત કર, વળી જે ભાઈઓ તારી પેઠે આજે બેહેનોને ઘેર જઈ જમે તેઓને સ્વર્ગપ્રાપ્તિ સાથે સંસારના બંધાં સુખો મળે એવું વરદાન આપ.” યમે તે વરદાન આપ્યું.

કાર્તિક શુદ્ધ ૯-કુખમાં નવમી અથવા અક્ષય નવમી.

“કુખમાં” એ એક સંસ્કૃત શબ્દ છે, અને તેનો અર્થ (શાકનું) કાળું થાય છે. કાળાની અંદર ઘણાં ખીયાં હોવાથી, તેમાં સુવર્ણ રૂપું વગેરે ધાતીને પછી તે કાળું સાદાણને દાન કરવાથી તેમાં જોડાં બીજાં હોય છે, તેટલા ગણું પુન્ય કાતારને હાંસલ થાય છે. સારોદ્ધાર કાર્તિકમહાત્મમાં તે પુન્યનો ચીતાર આપનારી એક કથા એવી વર્ણવી છે કે, ગંગા અને યમુના નદીના વચ્ચેના પ્રદેશમાં એક શહેર હતું, અને તેમાં રામશર્મા નામનો એક ધાર્મિક ધનવાન સાદાણ રહેતો હતો. તેને કૃષ્ણ અને ધનંજય નામના એ પુત્રો હતા, જેઓ પીતાના મરણ પછી તેની મીલકતના સરખા ભાગીદાર થયા. પણ તેઓએ તે મીલકત નીશા તથા રંડીયાણમાં થોડાં વર્ષમાં બદલાઈ દેરીને પછી ગામ છોડીને જંગલમાં જઈ રહ્યા, અરણ્યમાં લગવડમરણ

નહી કરતાં હુદ્દાદ કરવા માંડી, અને હિદર-નિર્વાહને અર્થે પશુઓનાં
ગ્રાણ લેવાનો ઉદ્યોગ આરંભ્યો. એક દિવસ શિકાર કરતાં એક વિકાળ
સિંહે હુમલો કરીને તે ખંતેનો જીવ લીધો. તાજડતોડ યમના
દુતોએ તેઓની શી વ્યવસ્થા કરવી, એવું યમે પોતાના મંત્રી શ્રી
ચુસને પુછતાં, તેણે ધનંજયને સ્વર્ગે અને કૃષ્ણને નરકે મોકલવાની
સલાહ આપી. તે મુજબ યમના પ્રિયવંદ નામના એક દુતને ધનંજયને
સ્વર્ગે લઈ જતાં તેને તે બ્રાહ્મણ પુત્રે પુછ્યું કે, “અમે ખંતે બાંધ
ઓ સરખા પાપી હતા, અને સંગાતે જન્મ્યા પછી સંગાતેજ મરણ
પામ્યા. છાંયે તેમ છતાં મને સ્વર્ગે અને આરા બાંધને નરકે મોકલવા-
નું શું કારણ?” દુતે ઉત્તર આપ્યો કે, “તમે અને બાંધઓ
બાળક હતા ત્યારે વંદ બાણવાને ગુરૂને ધેર રહેતા હતા. ગુરૂએ
કાર્તિકસ્નાન કરવાને તમને ખંતેને આજ્ઞા કર્યાં છતાં તું બ્યારે ત્રણ
દિવસ તાણી હતો, ત્યારે તારા બાંધએ તેમ કયું નહીં હતું. તે જ
ત્રણ કાર્તિકસ્નાન કર્યાં, તે તને ધણી ઉપયોગી થઈ પડ્યાં, કારણ
કે એક સ્નાનથી તારા આખા જન્મનાં પાપ નાશ પામ્યાં, અને
બાકીનાં બેથી તને સ્વર્ગપ્રાપ્તિ થઈ. ” તે વાતનું તને સ્મરણ
આવે છે? એવું યમદુતે પુછતાં ધનંજયે હા પાડી, અને પોતાના
બાંધને પણ સ્વર્ગ મળે એવું કોઈ સાધન તેને જતાંવા માટે પ્રાર્થના
કરી. યમદુતને ક્યાં આબ્યાથી તેણે કહ્યું કે, “સ્વર્ગમાં ગયા પછી
કાર્તિક સુદ દેના દિવસે કાળાની અંદર સોનું બાલીને તેનું ફાન
કરજો, અને તેનું પુન્ય તારા બાંધને આપજો, એટલે તેને પણ
સ્વર્ગપ્રાપ્તિ થશે. ” ધનંજયે તે મુજબ કરવાથી કૃષ્ણને પણ
સ્વર્ગસુખ મળ્યાં.

કાર્તિક સુદ ૧૨-પ્રબોધની અથવા દેવઉઠી અગીઆરસ.

કાર્તિક સુદ અગીઆરસ એ “દેવઉઠી” મોટી અગીઆરસ હોવાથી
જે હિંદુઓ બધી અગીઆરસ કરતા નથી, તેઓમાંના ધણાખરા પણ
તે કરવાને મુક્તા નથી. તે દિવસે સ્નાન, દેવદર્શન તથા રાત્રે ભગવત
સ્મરણ કરતાં અગરણ કરવાનું મોટું મહાત્મ્ય છે, અને તે કાર્તિકમહા-
ત્મમાં વર્ણવેલી નીચેની ક્યાં ઉપરથી જોવામાં આવે છે:—

કંધીસુમના અંતે માયાપુરી નગરીમાં દેવસર્મા નામનો બ્રાહ્મણ

રહેતો હતો. તેને ધડપણમાં ગુણવંતી નામની એક પુત્રી થઇ, જેણી ને તેણે પોતાના ચંદ્ર નામના એક શિષ્ય સાથે પરણાવી. સસરાે જમાઇ એક દીવસ દર્શને બીજી લેવાને અરણ્યમાં ગયા, ત્યાં એક રાક્ષસે તેઓને મારી નાખ્યા. તે બનાવ પછી ગુણવંતીએ ભક્તિમાં છંદગી ગાળવા માંડી, અને વ્રત અપવાસ કરવા લાગી. કાર્તિક શુદ્ધ ૧૧ ને અપવાસ કરી બારસે તેણી ગંગાસ્નાન કરવા ગઇ. સ્નાન કર્યા પછી નંદી કીનારે ઉભી હતી, એટલામાં વિષ્ણુ વૈમાનારૂઢ થઇ ત્યાં આગ્યા અને તેણીને વદનમાં લઇ ગયા. તે ગુણવંતી કૃષ્ણાવતારમાં સત્યભામા, અને તેણીનો પિતા સત્રાજિત, અને તેણીનો પતિ ચંદ્ર અંકુર બન્યા.

કાર્તિક શુદ્ધ ૧૨-તુલસીનાં લગ્ન.

તુલસીનાં લગ્ન કરવાનો પ્રચાર, બોલીક હીંદુઓમાં ખાસ કરી જોવામાં આવે છે. કન્યાદાનનું મોટું પુન્ય લેવાના હેતુથી જે હીંદુઓને પોતાના પેટની પુત્રીઓ નથી, તેઓ તુલસી-વનસ્પતિનું, દામોદર નામ ધારી વિષ્ણુની (માઝીગ્રામ) સાથે લગ્ન કરે છે. કેટલાક ધનવાન હીંદુઓ પુત્રીઓ છતાં પણ તેનાં લગ્ન ધર્મવૃત્તિથી કરે છે. લગ્નનો સમય ઉપવાસ દિવસની સામંજાળનો છે. પદ્મપુરાણમાં તુલસીલગ્નની ઉત્પત્તિ નીચે મુજબ વર્ણવી છે:—

એક દિવસ કૈલાસપર્વત ઉપર ઇંદ્રે આવીને શંકરનું અપમાન કર્યું. શંકરને ક્રોધ થયો, અને કપાળ ઉપર પરસેવાનાં બિંદુ બાજમાં જે લઇને સોગરમાં નાખ્યાં. તે બિંદુમાંથી જલધર નામનો એક રાક્ષસ ઉત્પન્ન થયો, અને તે દરીયાના પુત્ર તરીકે ઓળખાયો. સમુદ્રે તેનું લગ્ન કાળેમી નામના દૈત્યની પ્રંદા નામની પુત્રી સાથે કર્યું, તે પછી જલધરે તપ કર્યું. અને યજ્ઞાએ એવું વરદાન આપ્યું કે: “તારી પરિત જ્યાં સુધી પરપુરુષના સંગથી બ્રહ્મ નહીં થાય, ત્યાં સુધી યુદ્ધમાં તારો પરાજય કે મૃત્યુ થશે નહીં, ” સમુદ્રમંથન કરીને વિષ્ણુ તથા ઇન્દ્રાદિ દેવો જે ચૌદ રત્નો લઇ ગયા, તે જલધરે પાછાં માગવાને એક દુત મોકલ્યો. પણ ઇંદ્રે તેનું અપમાન કરીને પાછો દહાડ્યો, અને તેથી દેવદાનવમાં યુદ્ધ જાગ્યું. જલધરે અમરાવતી લઇને દેવાને નસાડી મૂક્યા, જેથી તેઓ શંકર તથા વિષ્ણુને

જરણુ ગયા. તે ઉપરથી શંકર અને વિષ્ણુ દેવોની કુમદે આવ્યા, પણ જલધરને છતી શક્યા નહિ. જલધરના મારથી વિષ્ણુ ત્રાણ ચોક્કસીને ધેર આવ્યા, અને લક્ષ્મીને સમજાવીને તેણીના લાભનું શાથી મરણ થાય, તે પુછવાને મોકલી. લક્ષ્મીના પુછવાથી જલધરે તે કહ્યું, અને તેણીએ સ્વામીને નિવેદન કર્યું. વિષ્ણુએ વૃંદાને બ્રજ કરવાને જલધરનું રૂપ લઈ શંકરને મોકલ્યા, પણ તેમનું કપટ પકડાઈ ગયું. આખરે વિષ્ણુએ તાપસનું રૂપ લઈ તે દાર્ય કર્યું, અને તેણે ક્ષણે યુદ્ધમાં જલધરનું માથું શંકરના બાણથી કપાયું. રાક્ષસનું અસ્તક વૃંદાના મહેલમાં આવ્યું, જેથી સતીને વિષ્ણુનું કપટ સમજતાં તેણીએ તેમને શ્રાપ આપ્યો કે: “તું કાળો પ્રધર થજે.” વિષ્ણુએ સામે શ્રાપ દીધો કે: “તું વનની વનરૂપિત થજે.” તે મુજબ વિષ્ણુ સાલીગ્રામ અને વૃંદા તુળસી ખન્યાં.

કાર્તિક શુદ્ધ ૧૧ થી તે કાર્તિક શુદ્ધ ૧૫ સુધી-ભીષ્મખંડ.

પાંડવ તથા કૌરવની લડાઈમાં ભીષ્મકૌરવ તરફનો એક રાક્ષસ થઈ ચોક્કસ હતો તેણે પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી કે મારે લડાઈના દસમા દિવસે નિષ્પાડતી પૃથ્વી કરવી. શીખડીને સામે આવેલાં જોઈ ભીષ્મે શયન કરીને કાર્તિક શુદ્ધ ૧૧ થી ૧૫ સુધી પોતાની રૂપર એકા યથેલા કૌરવ તથા પાંડવોને મોક્ષધર્મ ને રાક્ષસધર્મનો બોધ કર્યો.

કાર્તિક શુદ્ધ ૧૪-વૈકુંઠ-ચતુર્દશી

હિંદુઓનો આ એક પવિત્ર તહેવાર છે, અને તેનો મહિમા નીચલી કથા ઉપરથી જોવામાં આવે છે, એક વખત કલીયુગમાં કાર્તિક શુદ્ધ ૧૫ ના દિવસે વિષ્ણુ કાશીમાં ગયા. અને મયૂકર્ણિકાનાં બાજે મંજાણમાં રનાન કરી સોવપુજા કરવા માંડી. શંકરનું એક નામ મોલીને, એક કમળ શ્રીંગ ઉપર ચઢાવતા, અને એવી રીતે લલકર કમળ ચઢાવ્યાં. શિવજીએ એક કમળ સંતાડયું હોવાથી પુરા એક હજાર વર્ષો નહીં. અને તેથી વિષ્ણુએ પોતાની નમણી આંખ કહાડી તે કમળ તરીકે અર્પણ કરી, શંકર તે લકિત જોઈ પ્રસન્ન થયા અને દેવોને નિમ્નજ કરે એવું સુદર્શનચક્ર વિષ્ણુને ભેટ આપ્યું. તે જોઈ વિષ્ણુ વૈકુંઠ સીધાવ્યા.

કાર્તિક શુ ૧૪—આંબલી પીપળી.

જે ઝાડને ખાસ આંબળાં થાય છે, તેની તથા પીપળા નીચે જન્મવાનું મોટું પુન્ય હોવાથી હિંદુઓ સર્ગા તથા મીત્રો લઈ ઉપવા દિવસે ત્યાં જન્મવા જાય છે. ખાસ કરી હિંદુ સ્ત્રીઓ આ તહેવાર ખાળે છે, અને દુધની બાધેલી પુરીઓ, સુખડી, અથાણું વિગેરે કપડાં પહેરી જમાય એવી ખાવાની વસ્તુઓ લઈ તેઓ “આંબલી પીપળા” કરવાને તે ઝાડની નીચે જઈ જમે છે.

કાર્તિક શુ ૧૫—દેવદીવાળી અથવા ત્રીપુરારિ પુર્ણિમા.

દેવદીવાળા કાર્તિક શુ ૧૫ ના દીવસે આવે છે લોકો તે રાત્રે દીવાઓ કરી ઘરખાનું ફેડે છે. દીવાળાની પેઠે તે દીવસે પણ સારા વસ્ત્રાલંકાર પહેરી દેવદર્શન કરવામાં આવે છે. તે પર્વની ઉત્પત્તિ સનતકુમાર સંહીતામાં એવી આપી છે કે, ત્રીપુર નામના રાક્ષસને શંકરે તે દીવસે માર્યાથી, દેવોએ દીપોત્સવ કરી આનંદ પ્રદર્શિત કર્યો હતો. તે રાક્ષસે મોટું તપ કરી અલ્પા પાસેથી એવું વરદાન મેળવ્યું હતું કે, દેવ, નીલાચર, માણસ અને રોગથી તેનું મરણ નહિ. વરદાન મળ્યા પછી તેણે દેવોને ધણું દુઃખ દીધું, અને તેઓ વીષ્ણુને શરણે ગયા છતાં કંઈ સાલ્વતા મળી નહિ. નારદે આખરે ત્રીપુરને દેશાસપુરી લેવાને સમજાવી મોકલ્યો, અને શિવજીએ તેને મારી નાખ્યો.

કાર્તિક વદ ૮—ફાળાપ્રમી.

મહાદેવે ઉપવા દીવસે કાળભૈરવનો અવતાર લઈ હંમેશને માટે જીમાં વાસ કર્યો, અને તેથી હિંદુઓ તે દીવસે અપવાસ તથા રાત્રે જાગ્રણ કરે છે. કાશીખંડમાં આ પર્વની ઉત્પત્તિ એવી વર્ણવી છે કે, મેર પર્વત ઉપર એક વખત બધા દેવોએ એકઠા થઈ અલ્લાને “આવનાશી તત્વ કયું ?” એમ પુછ્યું, અલ્લાએ કહ્યું “તે મું પોતેજ.” તે ઉપરથી વિષ્ણુના અંગમાંથી ઉત્પન્ન થયેલી વજ્ર રૂપી આતુએ અલ્લાને અંબીમાની કહી, અવિનાશીતત્વ તરીકે વિષ્ણુનું નામ દીધું. તે ઉપરથી અને દાવાદારો વચ્ચે તકરાર થઈ, અને તેનો નીકાલ કરવાનું કામ વેદોને સોંપ્યું. વેદોએ યુકલિદે આપતાં અવિનાશી તત્વ શંકરને કહ્યું, પણ અલ્લાએ તે મંજુર રાખ્યું નહિ. તરત રૂદ્રની આકૃતિ બધાની દ્રષ્ટીએ પડી, અને અલ્લા સીવાય બધાએ તેને નમન કર્યું. અલ્લાએ કહ્યું કે, “સૃષ્ટી ઉત્પન્ન કરી ત્યારે મેં તને જોયો છે, અને તું તે વખતે રહ્યો તેથી મેં તારું નામ રૂદ્ર પાડ્યું છે, માટે હે રૂદ્ર !

તું મારા પગે પડ.” શંકરને ધણો ક્રોધ ચઢ્યો, અને તરત કાળભૈરવ ઉત્પન્ન કરી તેને આજ્ઞા આપી કે, “અહાએ પોતાના પાંચમા મસ્તકથી મારી નીંદા કરી છે, માટે તેને છેદી નાખ.” કાળભૈરવે તે મુજબ પોતાના નખની આગળથી અહાનું મસ્તક ઉરાડી દીધું. અને પછી શીવજીની આજ્ઞાથી કાંશીમાં નોવાસ કર્યો.

માગસર માસ—ધનુર્માસ.

વૃશ્ચિક રાશી મુકીને સૂર્ય ધનરાશી ઉપર આવે અને ત્યાંથી તે મકર રાશી ઉપર જાય. તે દરમ્યાનના સમયને એટલે આખા એક માસને “ધનુર્માસ” સંજ્ઞા આપી છે. વ્રતરત્નાકરમાં કહ્યું છે કે, તે આખો મહીનો દરરોજ બ્રાહ્મણને ખીચડી, ઘી અને દુધના પદાર્થો લાક્ષણ કરાવ્યાથી ધણું પુણ્ય છે. તે પ્રમાણે ન અને તો તે મહીનાના દર રવીવારે અથવા એક રવીવારે પણ તેમ કરવું.

માગસર શુદ્ધ ૬—ચંપાછઠ.

કેટલાંક વ્રત ગ્રંથોમાં માગસર શુદ્ધ ૬ ની પોઠે, ભાદરવા શુદ્ધ ૬ ને પણ ચંપાછઠમાં મણી છે, અને તે બંને દીવસોપર કરવાની વિધી એક સરખી છે. ચંપાછઠ એ શીવનો તહેવાર છે, અને તેથી તેની પુજા કરવાનું માંહાત્મ મધારીમાહાત્મમાં વર્ણવ્યું છે. અહાંક પ્રરાણમાં એવું લખ્યું છે કે, શંકરે મયાસુર નામના રાક્ષસને મારવા નજીક શહેર બાળી નાખ્યાં. અને તેમાં સુમાલ નામનો અસુર બળી મર્યો. તે રાક્ષસને મણી અને મલ્લ નામના એ પુત્રો હતા, જેઓએ પોતાના આપના અકાળ મર્ણુથી દુઃખી થઈ પાંચહજાર વર્ષ સુધી અંગુઠા ઉપર ઉભા રહી તપ કર્યું. જેથી અહાંકે પ્રસન્ન થઈ તે બંને ભાઈઓને વરદાન આપ્યા પછી, તેઓએ દેવ તથા સમસ્ત પવિત્રને પીડવા માંડ્યા. તે ઉપરથી દેવો શંકરને શરણે ગયાં, અને તેમણે માર્તંડ અવતાર ધારણ કરી તે બંને રાક્ષસોને મારી નાખ્યાં.

પોસ પોસ—મકરસંક્રાંતિ અથવા ઉત્તરાયણ.

સૂર્ય કર્ક રાશી ઉપરથી ફરતો ફરતો મકરરાશી ઉપર આવે, તેને “દક્ષિણાયન” અને મકરરાશી ઉપરથી પાછો જ રાશી ફરતો કર્ક ઉપર જાય, તેને “ઉત્તરાયન” કહે છે. શાસ્ત્રદ્રષ્ટિથી જોતાં બંને અયનોમાં પુણ્ય, દાન, સ્નાન વગેરેનો મહીમા રહેલો હતા, લોકો દક્ષિણાયન કરતાં ઉત્તરાયનને વધારે પસંદ કરે છે. તેનું એક કારણ એ સમજાય છે કે દક્ષિણાયનમાં વિષ્ણુ ઉંઘતા હોવાથી તેમજ સ્વ-

ગોના દરવાજા ખંધ હોવાથી કરેલું પુણ્યદાન અંધારામાં કુશળ જાય એવો કંઈ ભય રહે છે, અને તેથી તેઓ દાન, ધનમોજન, લગ્ન જેવાં શુભ કાર્ય વગેરે સૂર્ય ઉત્તરાયનનો યથા પગીજ કરે છે. મંકર રાક્ષી ઉપર સૂર્ય આવતાં “મંકરસંક્રાંતી પુણ્યપર્વણી” કરી બીજા માગનાર બાહ્યજીને વસ્ત્ર, અન્ન, શાક, ફળ, પૈસા તથા ધાતુ અથવા માટીનાં વાસણો દાન કરવામાં આવે છે.

માહુ શુદ્ધ ૫.—વસંતપંચમી.

વસંતરત્નનો આરંભ ઉપવા દીવસે થાય છે, અને તેથી મદન એટલે કામદેવના મીત્ર અને ખંધુ વસંતની પુત્રી કરવાનું માહાત્મ્ય હેમાદ્રી, વતરાજ વગેરે ગ્રંથોમાં વર્ણવ્યું છે. હેમાદ્રીમાં કહ્યું છે કે, તે દીવસે આખાનો મોહોર, સુગંધી પુષ્પો, તથા શુકાલથી વિષ્ણુ અને વસંતની પૂજા કરવી. પુરાણોમાં પણ વિશ્વામીત્ર; શીવ વગેરેનાં તપ ભંગ કરવાને મદન અને વસંત એ બંને યોદ્ધાની કલ્પના કરેલી છે. ડેટલીઃ જગ્યાએ વસંતપંચમીનો ઉત્સવ ઉપત્રી મીત્રીએ નહિ યતાં, કામણુ વદ ૫ એટલે રંગ પાંચમે થાય છે.

માહુ શુદ્ધ ૭.—રથ સપ્તમી અથવા રથ સાતમ.

જગતની ઉત્પત્તિથી તે તેના પ્રલયકાળે એટલે નારા સુધીનો સમયો વખત એક કલ્પ કહેવાય છે, અને તે કલ્પના જે ચૌદ વિભાગ પાડેલા છે. તે દરેકને મન્વંતર કહે છે. હમણાં સાતમો મન્વંતર જાય છે. નવો મન્વંતર ઉપત્રી મીત્રીએ બેસે છે, અને તે દીવસે નવો સૂર્ય ચોતાના સપ્તમુખી ધોડાના રથ ઉપર આરૂઢ થાય છે. ભવીષ્યપુરાણમાં આ પર્વનો મહીમા એવો વર્ણન કર્યો છે કે, કાળિજ દેવના રાજ્ય યશોવર્માને વૃદ્ધાવસ્થામાં એક પુત્ર થયો, જે હંમેશા રોગી રહેવા લાગ્યો. તે ઉપરથી એક બ્રાહ્મણે તે રાજાને કહ્યું કે, “તારા કુંવરે પૂર્વ જન્મે કૃષ્ણ બની રથ સપ્તમીનું વ્રત કર્યું નહિ, તેથી તે રોગી રહે છે. માટે તે વ્રત તેની પાસે કરાવ.” રાજાએ તેમ કરાવતાં કુંવર આરોગ્ય થઈ આખી પૃથ્વીનો રાજા થયો, આ વ્રત મુખ્યત્વે કરી હિંદુ ઓળો કરે છે.

માહુ વદ ૧૪—માહુ શીવરાત્રી.

દર માસની વદ ૧૪ એ શીવનું પર્વ છે, માહુ વદ ૧૪ એ તેા શકરને અત્યંત પ્રીય દીવસ છે. આખી રાત જાગરણ કરી પૂજા કરવાનું વ્રતરાજમાં બહુ માહત્તમ જણાવતાં, એવી કથા કહી છે કે,

એક શીકારી ઉપલા દીવસે અરણ્યમાં શીકાર કરવા ગયો, પણ આખો દીવસ બટકતાં કંઈ બહુ મળ્યું નહિ, અને તેથી "કડાકા" પડ્યા. રાત પડતાં વાઘ જેવા પશુના ડરથી તે એક ઝાડ ઉપર ચડીને નજીકના સરોવરમાં જળ પીવા આવતાં હરણો જેવા લાગ્યો, તે ઝાડનાં ડાંખળાં; ને પાદડાં નજરની આડે આવ્યાથી તેની દ્રષ્ટી દુર જતી નહી, અને તેથી તે તોડી તોડીને નીચે નાંખ્યાં. તે ઝાડ ખીલીનું હતું અને તેનાં તોડી નીચે ફેંક્યાં પાન કર્માધર્મ પ્રમાણે નીચે ગુપ્ત રહેલા શીવ-લીંગ ઉપર પડ્યાં. એક પોહોર રાત જતાં એક ગર્ભવાળી હરણી આવી અને જેવું કામઠું લીધું તેવુંજ તેણીએ પાછા આવવાનું વચન આપ્યું. તેને જવા દીધી. એ પ્રમાણે ચારે પ્રહરમાં ચારે હરણીઓ આવી, અને તે દરેકને નહીં મારતાં જવા દીધી, સવાર પડતાં તે શીકારી ઉપર પ્રવેશ વરસાદ પડ્યો, અને તે ચારે હરણીઓ અપ્સરાઓ બની ગઈ. પછી તે પાંચે જણાં વીમાનમાં બેસી કેલાસે ગયાં. આકાશમાં હમણાં આપણે જે મૃગશીર્ષ નક્ષત્ર ક્રીંચા પ તારા જોઈએ છીએ. તે કથાની પેલી ચારે હરણીઓ કે અપ્સરાઓ, અને પાંચમે તે શીકારી છે.

ફાગણ શુદ્ધ ૧૫—હોળી અથવા હુતારાણી.

દીવાળી જેવું આ એક મોટું પર્વ છે, અને આખાં હિંદુસ્તાનમાં તે પ્રસિદ્ધ છે. ઉત્તર હિંદુસ્તાનમાં તેનો મહીમા એટલો બધો છે કે, આખો ફાગણ મહીનો રંગ, રાગ તથા આનંદમાં પસાર થાય છે. ખીજા જગાએ ફાગણ શુદ્ધ ૬ થી ગાવું, બળવડું, ગુલાબ કેસુડનાં રંગ રોળવા તથા ખીજાંસ કઢ્કા મશકરીની ધુમ ઉડે છે. ઉપલાં મીતીએ સંખ્યાક્રમે હોળી પ્રગટવામાં આવે છે, અને ઘણી, ચણા ફાંકી લુખ્યાં રહેલા લોકો, આખાનો મોહોર, મરવા; ફેરી તથા રાયણાં વગેરેથી પૂજા કરી હોળીની પ્રદક્ષણા કરે છે. ને પછી જમે છે.

ભવિષ્યોત્તર પુરાણમાં આ પર્વની ઉત્પત્તિ એવી વર્ણવી છે કે, હોળીકા નામની એક રાક્ષસીએ શીવનું તપ કરી એવું વરદાન મેળવ્યું કે, દેવાનાં હથીયારથી, તેમજ દીવસે કે રાત્રે અને ઉન્હળિયા, ચોમાસા કે ચીમાળામાં માફ મરણ થાય નહિ, તેમ છતાં તે વરદાન આપતાં શીવે કહ્યું કે, "નવી રૂતુ બેસતાં તોફાની છોકરાંથી તને બચ છે." તેથી તે રાક્ષસીએ પ્રસિદ્ધ રામચંદ્રના વંશજ રઘુ રાજાના રાજ્યમાં પ્રવેશી કરાંને મારી નાંખવા માંડ્યાં. લોકોનો કકળાટ થતાં વસિષ્ઠજીએ

તેઓને કહ્યું કે, “છોકરાઓ ખાસે લાકડાં ચોરાવીને તેનો દગલો કરાવો, ને તેમાં મંત્ર બણી અગ્નિ મુકો, કે રાક્ષસી બળી મરશે.” તે મુજબ સંધ્યાકાળે તે હોળી રાક્ષસી જીણીતું ખીલું નામ હોળીકા હતું. તેણી બળી મુક. ખીજી ઉત્પત્તી એવી છે કે, શીવે કામદેવને તે દિવસે બાળી મુક્યા પછી, શંકરના ગણો ગુસ્સે થઇ કામદેવના લશ્કર ઉપર તુટી પડ્યા, અને ખીમતસ, શબ્દોની ગર્જનાથી તેને તે દિવસે નસાડી મુક્યા.

ફાગણ વદ ૧—ધુળેટી

હોળાનો ખીજો દીવસ ધુળેટીનો છે, અને તે પણ ખીમતસ જાપણ, ચુલાલ, કેમુડા વગેરેનો રંગ તથા ધુળ ઉરાડવામાં તથા મરકરી કઠા વગેરે ગમતમાં પસાર કરવામાં આવે છે, હોળીની પેઠે તે દહાડે અપવાસ કરવો પડતો નથી.

ફાગણ વદ ૫—રંગ પાંચમ.

વસંતપંચમીના અઢલે લોક પ્રચારમાં રંગપંચમીનું પર્વ પળાય છે, અને તે હુતાશણીનો છેલ્લો દીવસ છે. તે પર્વના નામ પ્રમાણે, લોકો ઘરો તથા મંદીરોમાં એક ખીજ ઉપર રંગનાં છાંદણાં કરે છે.

અષ્ટમ શુદ્ધ ૧—વરસ પ્રતીપદા અથવા ગુડી પડવો

આ દીવસે શાલીવાહન શકતું નવું વર્ષ બેસે છે. બેસતું નવું વર્ષ હોવાથી, લોકો સવારમાં અગ્નિ તેજ ઓળી ઉજાડકે સ્નાન કરે છે, તથા સારા વસ્ત્રાલંકાર પહેરી દેવદર્શન કરવાને તથા મીત્રને મળવાને નીકળી પડે છે. પર્વની ઉત્પત્તી મહાભારતમાં એવી વર્ણવી છે. કે, અયુધ્યુગમાં પુર રાજાનો વંશજ એક વસુ થયો તે શીઘર કરવાને અરણ્યમાં ગયો, અને ત્યાં પછી તપ આદરી બેઠો, છંદો આવીને તેને એક દીવ્ય વીમાન તથા કદી કરમાય નહીં અને યુદ્ધમાં હાર પામ્ય નહીં એવી એક પુષ્પની માળા આપી, તે બંને વસ્તુઓ લઈને તેણે પોતાના દેશમાં પાછો અષ્ટમ શુદ્ધ ૧ ના દીવસે પ્રવેશ કર્યો, અને તેની ખુશાલીમાં પ્રજાએ તે દિવસે ઉત્સવ કર્યો.

અષ્ટમ શુદ્ધ ૯—રામનવમી

વિષ્ણુનો સાતમો રામાવતાર અયોધ્યાના રાજા દશરથને ઘેર પુત્રરૂપે થયો. કૌશલ્યા, સુમીત્રા અને કૈકેયી ત્રાસની દશરથને ત્રણ રાણીઓ છતાં પુત્ર સુખ નહોતું. અને તેથી શ્રીગીત્તમી પાસે યજ્ઞ કરાવ્યા પછી રામચંદ્રજીનો ઉપસી મીતીએ મધ્યાન કાળે કૌશલ્યાને ઉદને જન્મ થયો. લંકાનો રાક્ષસ રાવણ રાજા જેને દશ મસ્તક અને વીસ હાથ

હતા, તેણે દેવોને દુઃખ દીધાથી વિષ્ણુએ રાગઅવતાર લઈ તેનો નાશ કર્યો હતો. રામનવમીના દીવસે હોંદુઓ સવારમાં સ્નાન કરી સારા વસ્ત્રાલંકર ધારણ કરે છે, અને પછી રામમંદીરોમાં દર્શન કરવા જાય છે. રામજન્મ થયા પછી તેઓ અન્નાહાર કરે છે. ચંદ્રન શુદ્ધ ૧ થી બધા રામમંદીરોમાં રાતે રાક્ષસની તથા આછવર્ત્તન થાય છે. અને અવશ્ય કરી રામકથા વંચાય છે જેને ભાવીક હોંદુઓ તે સંભળે છે.

વૈશાખ શુદ્ધ ૩—અક્ષય તૃતીયા અથવા અખ્યાત્રીજ

કૃતયુગનો આરંભ આ દીવસે થયો, અને તેથી તે દીવસે એ પ્રહરની અંદર સ્નાન, દાન, હોમ અને પીતૃતર્પણ કરવાનું ધણું પુણ્ય પ્રતરાજ નામના ગ્રંથમાં વર્ણવ્યું છે, તેમાં એવી કથા છે કે, શ્રીયંવદ નામનો એક ધણો નીર્ધન વાણીયો હતો, તેણે ઉપલા દીવસે પીતૃતર્પણ કરી આલસ્યને અન્નદાન આપવાથી બીજા જન્મે તે કુશાવત નગરીમાં એક ધનાઢ્ય ક્ષત્રી થયો, અને હજારો યજ્ઞ કર્યા પણ તેનું ધન લગારે આછું થયું નહીં. આ દીવસે રાહીણી નક્ષત્ર અને સુધવાર હોય, તો વળી પુણ્યનો પારજ નહીં.

દશહરા પ્રત—જેઠ શુદ્ધ ૧૦

ગંગા નદી પેહેલાં સ્વર્ગમાં હતી, અને પછી ત્યાંથી શીવની જટામાં અને ત્યાંથી હીમાલય ઉપર થઈ પૃથ્વી ઉપર પેહેલા લાગી. ઉપલી મીલીએ ગંગા સ્વર્ગમાંથી નીચે આવી, અને તે કારણથી તે દીવસે ગંગાસ્નાન કરી, દાન કરવાનું ધણું પુણ્ય વર્ણવ્યું છે. કાર્યક, વાચીક અને માનસીક મળીને માણસથી ચર્તા દસ જાતનાં પાપો ગંગાના સ્નાનથી નાશ થાય છે. માટે તે નદીને દશહરાની સંજો અપામ છે. ઉપલા દીવસે ગંગાજી તથા ગવરીનું પૂજન પણ કર્યું છે.

જેઠ શુદ્ધ ૧૧—નિર્જળા એકાદશી

ભીમસેન સીવાય બાહ્યાના ચારે પાંડવો તથા દ્રૌપદી અગ્નીયારસ વગેરે પ્રતો કરતાં, પણ ભીમનો આહાર ધણો અને જુખની પીકા ખડુ, તેથી તેનાથી તેમ બનતું નહીં, ચાર ભાઈ તથા સ્ત્રી તેને તે માટે ટોકતાં, અને તેથી તેણે વ્યાસજીને અત્યંત પુણ્યવાન એવી એક એકાદશી પૂછી. વ્યાસે જેઠ સુદ ૧૧ ને અતાવતાં કહ્યું કે: તે અગ્નીઆરસના દીવસે કંઈ ખાવું નહીં, એટલું જ નહીં પણ એક માસે સોનું કુળે તે કરતાં વધારે પાણી પીવું નહીં. તેથી તેનું નામ નિર્જળા હોવા ભીમઅગ્નીયારસ પાડયું, અને તે મુજબ કરવાથી બધા તીર્થોનું કુળ ભીમસેનને મળ્યું. તેમ દરેક માણસને શબ્દ છે.

જેઠ સુદ ૧૫-વટસાવીત્રી

સાવીત્રી નામની એક સતીએ ત્રણ દીવસ એટલે જેઠસુદ આરંભથી આ

વાસ કરી આગન કર્યું હતું, અને તેથી એ પર્વને ઉપધું નામ આપ્યું છે, હવેન થયા પછી તેણીને પતી સસરાના એક વર્ષની દર-
મ્યાન મરનાર છે, એવું તેણીને નારદમુનીએ મનોબધ કરેલાથી તેણીએ ઉપધું ગત કરી પતીને પાછો સજીવન કીધો હતો. સત્યવાનતું મર્યું વડના વૃક્ષની નીચે થવાથી. તે ઝાડ હમણાં પુનઃમ છે. આ વ્રત ખાસ કરી સ્ત્રીઓનું છે, અને તેનો ઉદ્દેશ પતીને દીર્ઘાયુ કરવાનો છે. સતી સાવત્રીની કથા મહાભારતમાં ધણી અસરકારક છે.

અષાઢ શુદ્ધ ૧૦ થી તે કાર્તિક શુદ્ધ ૧૭ સુધી—ચાતુર્માસ

ઉપર દર્શાવેલા ચાર મહીનાની મુદતને “ચાતુર્માસ” નામ આપેલું છે, અને તેમાં સ્નાન, દાન, હોમ, ચર, પીતૃતર્પણુકું ધણું પુન્ય ગણેલું છે. હિંદુ, સંત સાધુઓ તે મુદતમાં સ્વર્ગાતર નહિ કરતાં એક જગાએજ પડી રહે છે. અષાઢ શુદ્ધ ૧૦ થી વિષ્ણુ વાસુદેવ નાગની પીઠઉપર પાતાળમાં રાજ્ય કરે છે. અને પુરા એ મહીને બોદરવા શુદ્ધ ૧૧ ના દીવસે ઉંધમાં પાસું ફેરવે છે. કાર્તિકમહાત્મમાં વળી એવું કહ્યું છે કે, શંખાસુર નામના રાક્ષસે વેદોનું હરણ કરી તે-
મને સમુદ્રમાં નાંખ્યા, વીષ્ણુએ મત્સ્યાવતાર લઈ ને રાક્ષસને મારી નાંખ્યો, અને પછી પાસે ઉભેલા દેવોને સમુદ્રમાં કુચકી મારી વેદોને બોદાર કઢાડવાની આજ્ઞા આપી. દેવોએ તે ઉપરથી ચાર મહીના જળમાં કીપલાવી વેદોને બોદાર કઢાડ્યા, ચાતુર્માસમાં મુળા, રીંગણાં વગેરે ફેરલાક ખાણ-પદાર્થ વગર કરવાનું ધર્મસીધું કહ્યું છે.

અષાઢ શુદ્ધ ૧૧—અષાઢી અથવા દેવપોઢી એકાદશી

વિષ્ણુ અષાઢ શુદ્ધ ૧૦ કે ૧૧ થી વાસુદેવ નાગ ઉપર પાતાળમાં ચાર માસ સુધી ઉભે છે, તેથી આ અગીયારમને દેવપોઢી એકાદશી કહે છે. મતરાજમાં આ એકાદશીની ઉત્પત્તિ એવી વર્ણવી છે કે, સત્યુગમાં મહાતા નાગને એક રાજ્ય થયો, તેના રાજ્યમાં વજુવર્ષ સુધી વરસાદ નહિ પડ્યો, પ્રજાની દુરદશા થઈ તે રાજ્યએ અગીયારમને વરસાદ નહીં પડ્યો, મરણ પુછતાં તેણે કહ્યું કે: “તારા રાજ્યમાં એક મુદત તપ કરે છે, અને તેથી તેને મારી નાંખ, કે વરસાદ આવે, પણ મહાતાએ એવું પાપ નહિ કરવાની પ્રજા જતાવતાં બીજો મંત્રાજ પુછ્યો, અને મળી બોલ્યા કે, દેવપોઢી અગીયારસ કર. રાજ્ય, અને પ્રજાએ તેથી આ અગીયારસ કરી અને દુકાળ મરી સુકાળ થયો.

આવણુ માસની પુજા અથવા અનુષ્ઠાન—આવણુ શુદ્ધ ૧ થી
તે આવણુ વદ ૩૦ સુધી.

આતુર્માસના પેટામાં આ આખો મહીનો છે, અને તેમાં મત, શીવપુજનનું ઘણું માહાત્મ છે, અતી રૂદ્ર, મહારૂદ્ર, કે સાદો રૂદ્રાભિષેક કરવાથી અથવા નક્ત્રવત એટલે દરરોજ આખા મહીના સુધી ફક્ત સાંજે જમ્યાથી શીવ પ્રસન્ન થઈ ઘણું પુન્ય થાય છે. શીવ ભગ્નો આખો મહીનો પંચદેશ રાખી, ખીલીપત્ર તથા જળધારાનાં અભીષેકથી શિવની ભક્તિ કરે છે, અને માસ પુર્ણ થયા પછી બ્રહ્માભોજન કરે છે. ધનવાન હિંદુઓ પોતાનાથી શીવપુજન નહીં બનવાથી બ્રહ્માભોજને પૈસા આપી શીવપુજન કરાવે છે, અને તે પુન્ય પોતાને મળતું સમજે છે.

નાગ પંચમી—આવણુ શુદ્ધ ૫.

આખા વર્ષમાં સર્પ કરડે નહીં, અને તે વિષધારી જીવની કૃપા રહે, માટે આ મત હિંદુનું દરેક કુટુંબ કરે છે, તે દીવસે ધરતી બી તનો એક ભાગ ગોમય, જોમુત્રથી લીંપી તે ઉપર બસેલા ચંદનથી નાગનું ચીત્ર કઢાડવામાં આવે છે. તે ચીત્રમાં નાગની સાથે વીંછી ઠાનખજુરાને પણ ચીતરીને, તેમની પુજા કરી નૈવેદ્ય ધરાવવામાં આવે છે. કુટુંબમાંથી એક જણ તે દીવસે ઉપવાસ કરે છે, અને ફક્ત “ફળાહાર” કરી રહે છે. નાગપુજન કરી રથા પછી, પલા-ભેલી બાજરી, ને કુલેર વેહેચવામાં આવે છે, અને તે દીવસે હિંદુ અખળાઓ ખાડવા, દળવા કે ઝાડકત્રાતું કામ કરતી નથી. તે દીવસે સાક્ષાત્ ખરા નામનાં દર્શન માટે ઘણાં ઉત્સુક રહે છે.

ખજોત્ર, આવણી તથા રક્ષાબંધન—આવણુ શુદ્ધ ૧૫

હિંદુઓમાં બ્રાહ્મણો આ તેહેવાર વીશેષ કરીને પાળે છે, કારણકે તેઓ આજે નદી વગેરે જળાશયો ઉપર ટોળામાં જઈ નવી જનોઈ ધારણુ કરે છે. નવું ઉપવીત ધારણુ કરવાની અગાઉ હેમાદ્રિ એટલે દેહશુદ્ધિ ગ્રાંથશ્રીત વગેરે ધર્મની કેટલીક ક્રિયા કરવી પડે છે, વેપારીઓ આજે નાળાયેર વગેરે વસ્તુઓ દરીયાને અર્પણુ કરી, તે સાંત થવા માટે તેની પુજા કર્યા પછી વેપારમાં તેની કૃપા પ્રસ્તુત છે, નદી જ નોઈ પહેર્યા પછી બ્રાહ્મણો પોત પોતાનામાં, તેમજ ક્ષત્રી, વૈષ્ય વગેરે બીજી સાતોના પોતાના યજ્ઞમાનોને ઘેર જઈ તેઓના જમણા હાથના કાંડે રક્ષા અથવા રાખડીઓ બાંધે છે. રક્ષાબંધનની ઉત્પત્તિ એવી છે

કે, ઇંદ્રાણીએ ઇંદ્રને રાખડી બાધવાથી, તેણે રાક્ષસો ઉપર જ્ય મેળવ્યો, અને શરીરે આરોગ્ય રચ્યો.

જન્મશ્ષ્ટમી અથવા ગોકુળ અષ્ટમી-આવણી વદ ૮.

ભગવાન વિષ્ણુનો આઠમો કૃષ્ણાવતાર આ દીવસે રાતના પ્યાર વાગે મથુરામાં થયો. કંસ નામે એક પાપી રાક્ષસનો નાશ કરવાને વિષ્ણુએ આ જન્મ મથુરામાં લીધો. તે કંસ મથુરાનો રાજા હતો અને તેને નારદે ભવીષ્યવાણી કહી હતી કે, “ તારી એહેન દેવકીનું આઠમું બાળક તારો જીવ લેશે. ” તેથી કંસે કૃષ્ણનાં માતા-પીતા દેવકી અને વસુદેવને કારાગૃહમાં પૂર્ણાં જ્યાં કૃષ્ણાન્મવતાર થયો. હિંદુઓ આજે સ્નાન કરી વસ્ત્રાલંકાર પહેરી છોકરાં સહિત દેવદર્શન જાય છે. અને આજનો દિવસ ઉપવાસ કરી પ્રભુ કીર્તન-શ્રવણ કરે છે. મધ્ય રાત્રે કૃષ્ણજન્મ થયા પછી તેઓ દર્શન કરી ઘેર આવી પછી મિષ્ટાન્નમોજન જમે છે,

ગણેશ ચતુર્થી અથવા ગણપતી ચોથ (સાદરવા શુદ્ધ ૪

દ્વારકાના સત્રાજીત માદવની પાસેના સ્વમંતકમણીના સંબંધમાં ભગવાન કૃષ્ણ ઉપર લોકોએ જે આજ ચઢાવ્યું હતું, તે મટાડવાને નારદમુનીના કહેવાથી. કૃષ્ણે આ વ્રત કર્યું હતું; સંકરના પુત્ર ગણપતી અષ્ટસિદ્ધી સાથે લગ્ન કર્યાપછી આકાશમાંથી આવતા હતા, ત્યારે ચંદ્રે ઉપહાસ્ય કર્યાથી ગમનને શ્રાપ આપ્યો હતો કે, “ તારું સુખ કોઈ જોશે નહીં, ” પણ ચંદ્રે પછી ગણેશચતુર્થીનું વ્રત કર્યાથી સાદરવા શુદ્ધ ૪ ના દીવસ સીવાય તે શ્રાપની અસર મીઠ્યા થઈ હતી, આ દીવસે ભુલયુકે ચંદ્રદર્શન થાય તો લોકો આડોશીપાડોશીઓનાં અપરાધ પર છટો નાખી તેની ગાળો ખાય છે, અને તેથી તેને “વગડા ચોથ” પણ કહે છે, કુટુંબમાંથી એક જણ ઉપવાસ કરી, રાત્રે ગણપતીને બાકુનું નૈવેદ્ય ધરાવી જમે છે, માટીના ગણપતીને ચાર દિવસ અગાઉથી ઘેર પવરાવી, પુજા કર્યા પછી આજે જળમાં પધરાવે છે.

સામાપાંચમ-ઋષીપંચમી-સાદરવા શુદ્ધ ૫

શ્રીઓ સ્વસ્વળા થયા પછી ધરમાં જાણે અજાણે અષ્ટાષ્ટ કરે, તેની શુદ્ધી માટે આ વ્રત હોવાથી આ વ્રત ફક્ત શ્રીઓજ કરે છે, અને તે દીવસે બળદની મહેનતથી ઉત્પન્ન ચપલાં ફાંદે, બાજરી વગેરે અનાજ ન ખાતાં સામે વગેરે “ફળાહાર” કરે છે, વૃતરત્નાકરમાં તેની ઉત્પત્તિ એવી વર્ણવી છે કે, કૃતયુગમાં સુગ્રીવ નામના બાહ્યુને

જ્યથી નામની સ્ત્રી હતી, તેણીએ આઠાડછેટ નહીં પાળ્યાથી તે બંને બીજા જન્મે પોતાનાજ પુત્ર સુમતીને ઘેર બળદ અને કુતરી થઈ અવતર્યા માતાપિતાની સે દુર્ગતી સુમતીએ જાણ્યા પછી સ્ત્રીસહીત સ્વધી પંચમી કરી તેઓનો ઉદ્ધાર કર્યો.

ગવરી આવાહન અથવા પુજન-ભાદરવા સુદ ૫ થી ૧૦

દ્વિમાચળની કુંવારી કન્યા ગવરીનું આ વૃત્ત છે, અને તે ધણકરીને સ્ત્રીઓજ કરે છે. ગુજરાતી કરતાં દક્ષીણીઓમાં અને તેમાં પણ બ્રાહ્મણ સીવાયની ઉતરતી "માટી" જેવી માતિઓમાં આ વૃત્તનો મહીમા બહો છે. ગવરીદેવીને ધરમાં પધરાવી તેઓ તેની પુજા કરી તેની આમળ ગાઇ વગાડીને નાચે છે.

વામન દ્વાદશી અથવા વામન જયંતી-ભાદરવા સુદ ૧૨.

રાક્ષસ બળારાગના તપથી દેવો બધા પામી વિષ્ણુને શરણે ગયા, અને તેઓનું દુઃખ મટાડવા વિષ્ણુને કૃષ્ણપની સ્ત્રી અવતરિતે પેટે વામનનો પાંચમો અવતાર લેવો પ્રયોગ તે જન્મ ઉપલી સીતીએ થયો. તે પછી બળા યજ કરતો હતો ત્યારે વામન અથવા બહુક અનેલા વિષ્ણુ તેની પાસે ગયા, અને ત્રણ ડગલાં પૃથ્વી માગી, બળાએ ચંભુર રાખતાં, વામને વિરાટરૂપ ધારણ કરી એ ડગલાંમાં સ્વર્ગ, અને પૃથ્વી લીધી, અને ત્રીજી ડગલું ભરવાની જમા નહિ હોવાથી, તે બળાના મસ્તક ઉપર પગ મુકી તેને પાતાળમાં ચાંચ્યો. વિષ્ણુએ તે પરાક્રમ પણ ઉપલીજ સીતીએ કહ્યું. આ વ્રત પણ ધણ કરીને સ્ત્રીઓજ કરે છે.

અનંત ચતુર્દશી-ભાદરવા સુદ ૧૪

બુગારમાં રાત્ર્ય શુભાવી, પાંડવો વનમાં ગયા પછી દરિદ્રતાથી પીડાવા લાગ્યા, અને તેથી કૃષ્ણે તેમને આ વ્રત કરવાનું કહ્યું. તેઓએ તે કહ્યું. તથા તેઓને ફરી રાત્ર્ય આસિ થઇ. આ વ્રત વિષ્ણુનું છે અને તે કરવાથી દરિદ્રતાનો નાશ થાય છે. સોનાના તાર સાથે શુથેલો અનંતનો રેશમી દોરો, વ્રત કરનાર જમણા હાથના કાંડપર બાધે છે. સ્ત્રીપુરૂષ બંને આ વ્રત કરે છે. કાઉંડીન્ય નામના સ્વધીની શીળા નામની સ્ત્રીએ આ વ્રત કરવાથી તેણીનો પતિ કરોડાધીપતી થયા, એવું વ્રતનું સાહાત્મ્ય કૃષ્ણે ધર્મરાજને કહ્યું હતું.

શ્રાધીયાં મહાલય અથવા પિતૃપક્ષ—ભાદરવા

વદ ૧ થી વદ ૩૦ સુધી

ભાદરવા વદનું આખું પખવાડીયું પીતૃપક્ષ એટલે શ્રાધીયાંનું કહેવાય છે. અને તેમાં હિંદુઓનાં જે મા, આપ, દાદા, દાદી તથા કાકા વગેરે આત્મ-સર્ગા ગરણુ પામ્યા હોય છે, તેઓ દરેક જે સી-તિએ ગરણુ પામ્યા હોય, તે દીવસે તેનું પીડહન તથા જળ તર્પણ સાથે શ્રાદ્ધ કરવામાં આવે છે. આપાદીપુનમથી સદી મહીના સુધી પિતૃઓ (ગરનાર સર્ગા) કલેશ પામી તરસ્યાં થાય છે, અને તેથી આ પક્ષમાં સૂર્ય કન્યા રાશીપર આવતાં જળ તર્પણથી તેઓને પાણી પાવામાં આવે છે. વંશજ કે વારસ તેમ ન કરે, તો પિતૃઓ શ્રાપ આપી તરસ્યાં નહીં જાય છે. “સધવા નવસી” “ધાયધીયા” ની આદશ વગેરેનો પણ આ પક્ષમાંજ સમાવેશ થાય છે.

નવરાત્રી અથવા નોરતા-આશો શુદ્ધ ૧ થી શુદ્ધ ૯ સુધી.

આ નવ દીવસ દેવી ભક્તો, એટલે શાકતધર્મ પાળનારા હિંદુઓને મોટા તહેવારના છે. તેઓ પઠવેથી ઘરમાં માતાની પધરામણી કે આવાહન કરી, અખંડ રાત દીવસ તેની આગળ લીનો દીવો બાળે છે, અને ગરબો રાખે છે કેટલાક વાવેલા જવારા પુજે છે નવ દીવસ સુધી દીવસે નહીં આતાં રાત્રે દેવિપુજન પુરે થયા પછી ઘડનું મીઠું ભોજન કરે છે. નવે દિવસ રાત્રે ઓઝો સારાં વસ્ત્રાલંકાર પહેરી ગરબો ગાય છે, અને તે સાંભળવા પુરુષોની હઠ જામે છે, આક્રમેદિવસે આક્રમે માતાનો હો થાય છે. અને જુવા વગેરે ધુણી ભવિષ્ય બાળે છે. ત્રવમે એટલે છેલ્લા દીવસે માતાને વળાવે છે. આ પર્વ દેવીનું છે, અને તેની ઉત્પત્તિ સપ્તસતી નામના ગ્રંથમાં જોવી વર્ણવી છે કે, શીવપત્નીએ કાળી રૂપ ધરી આ દીવસોમાં મહિષાસુર વગેરે રાક્ષસોનો સંહાર કર્યો હતો.

દશરા અથવા વીજયાદશમી અને સમડી

પુજન—આશો શુદ્ધ ૧૦

મહાભારતના વિરાટ પર્વમાં લખ્યું છે કે આ દીવસે અરજુને મમડીના વૃક્ષ ઉપર સંતાડેલાં હતી આરો ઉતારીને દુર્યોધનનાં લશ્કરને હરાવ્યું હતું, અને હરણુ કરેલી ગાયોને પાછી લાળ્યાં હતાં. વળી રામચંદ્રે રાવણુ ઉપર આજે ચઢાઈ કરી હતી; તેથી તેને “વીજયા દશમી” નું નામ મળ્યું છે. તે ઉપરથી અગાઉ હિંદુ રાજાઓ આ દીવસે હુસમન ઉપર ચઢાઈ લઈ જતા હતા. હિંદુઓ સહવારે તેજ

ચોળી જાણીદારથી સ્નાન કર્યા પછી; સારા વસ્ત્રાલંકાર પહેરી ધરના ઘોડા, બેલ તથા હથીઆર વગેરેને ઘોષ પછી તેમને અંદન, રંગ તથા પુષ્પોના હારથી સુશોભીત બનાવી ખુલે છે. અપોરના મિત્રોની સુભાષાત તથા સ્વારીયા નીકળવાની તૈયારીમાં જાય છે, સાંજ પડતાં સ્વારી નીકળે છે, અને તેમાં દરેક ગાડી, ઘોડાવાળા જોડાય છે, સંધ્યાકાળે સમગ્ર વૃક્ષનું પુજન કરી ગોરને દક્ષીણ આપી, અન્ય અન્યમાં શુકન તરીકે કવેરાત તથા સોનું (કીંકીના પાંદડાં કે અંતરવેશ કે જવારા વહેંચે છે. રાજા હાથેર વગેરે સત્તાધીશ લોકો આમમાં સ્વારી પાછી ફરતાં પાડો કે બકડે કાપી હવન કરી બળીને મોત્ર આપે છે. માણેકદારી પુનઃ અથવા કૌમુદી પુર્ણિમા—આશો શુદ્ધ ૧૫.

લક્ષ્મી અને વિષ્ણુનું આ એક વ્રત છે, અને તે કરવાથી તથા રાત્રે દ્યુત રમતમાં જામણુ કરવાથી દરિદ્રતાનો નાશ થાય છે. વળી તેને “કૌમુદી પુર્ણિમા” એટલે પૂર્ણચંદ્રના પ્રકાશવાળી પુનઃમંદી છે, અને તે દીવસે પડતાં વરસાદના બીંદુનાં મધ્યરાત્રે દરિયામાં મોતી થાય છે, એવી લોકની સમજ છે. લક્ષ્મી અને વિષ્ણુ ઉપરાંત હિંદની પુજા કરવાનું, અને હાથીદાંતના પાસાથી ચરત સાથે સોઠે બાજી માંડવાનું લીંગપુરાણમાં કહ્યું છે. હીંદુઓ રાત્રે ગાડીઘોડામાં ફરવા નીકળે છે, અને અગાસી વગેરે ધરતા ખુલા બાગ ઉપર ચાંદનીમાં બેસીને વિનોદમાં સર્કરાયુક્ત કૃષ્ણમાં પૂવા પલાળીને, તેનું નૈવેદ્ય ધરાવીને ભક્ષણ કરે છે. આજની ચંદની ધણી આનંદકારક છે.

ધનતેરસ—આસો વદ ૧૩.

આ દીવસથી દીવાળીની શરૂઆત થાય છે, અને કારતક શુદ્ધ ૨ એટલે બાઘળીજ સુધી ચાલે છે. તેમ છતાં લક્ષ્મીપુજન એટલે દીવાળી; આશો વદ ૧૪ થી કાર્તિક શુદ્ધ ૧ સુધી ત્રણજ દીવસ છે. ધનતેરસના દીવસે લોકો સહવારમાં વહેલા ઉઠી સુગંધી દ્રવ્યયુક્ત તેલ ચોળી સ્નાન કરે છે. અને પછી ધરનાં ધરેણાં તથા ધનને કૃષ્ણથી ઘોષ તેની પુજા કરે છે. અપોરે મીષ્ટાન્ન જમી રાત્રે દીપોત્સવ કરે છે.

નરક ચતુર્દશી અથવા કાળી ચૌદશ—આસો વદ ૧૪.

આ પછી એક દીવાળીનું પર્વ છે અને તેની ઉત્પત્તિ સારાદાર કાર્તિકમાહાત્મ્યમાં વર્ણન કરતાં એવું લખ્યું છે કે, નર્કસુર નામના દૈત્યને આજે વિષ્ણુએ માર્યા હતા. વળી બળીરાખને પાતાળમાં આંધ્યા પછી વિષ્ણુએ તેને વરદાન માગવાનું કહેતાં તેણે માગ્યું કે,

“આશો વદ ૧૪ થી કારતક શુદ્ધ ૧ સુધી ત્રણ દીવસ પૃથ્વી ઉપર માઈ રાજ્ય થાય અને જે સોફા તે ત્રણ દીવસ અમ્યંગસ્નાન કરી દીપોત્સવ કરે, તેઓને ઘેર લક્ષ્મીનો નીવાસ થાય.” વિષ્ણુએ તે વરદાન આપ્યું. આજે પણ હિંદુઓ સુર્યોદય પહેલાં સુગંધી તેલો સરીરે યોળી ગરમ પાણીથી સ્નાન કરે છે તથા કૃમતી વચ્ચાલંકાર પહેરી મિષ્ટાન્ન જમે છે. રાત્રે દીપોત્સવ કરી દારૂખાતું ફેડે છે, કદવાદો આ દીવસની રાત્રે દીપોત્સવ કરી દારૂખાતું ફેડે છે, કદવાદો આ દીવસની રાત્રે મંત્ર તથા હુન સાનના કરે છે.

દીવાળી, લક્ષ્મી પુજન—આશો વદ ૦))

આજના દીવસના પર્વને દીવાળી કહે છે અને તે વર્ષનો છેલ્લો દીવસ છે. હિંદુઓ સુર્યોદય પહેલાં ઉઠીને તેનું, અને સુગંધીદાર પદાર્થોથી અમ્યંગસ્નાન કરે છે. વેપારીઓ ખરીદ્યા વેચ્યા તેમાં નવી શાકો પુરાવી. નવા ચોપડા ખરીદે છે, અને તેમની સંધ્યાકાળે પાલક પાસે પુજન કરાવે છે, જેને ચોપડા પુજન કે સરસ્વતી પુજન કહે છે, રાત્રે દીપોત્સવ કરી. છોકરાં ફટાકા વગેરે દારૂખાતું ફેડે છે.

૨. પારસીઓના મુખ્ય તહેવારો અને તેની જાણવા યોગ્ય હકીકત.

પતેતી અથવા નવું વરસ—ફરવરદીન મહિનાનો પહેલો દિવસ તે પારસીઓના નવા વરસનો દિવસ ગણાય છે. ઇ. સ. ૬૩૨ માં સોહેનશાહ યઝ્દેઝરદ ધરાનની ગાદીએ આવ્યો હતો. જે સોહેનશાહ સાસાનીયત રાજ્યોમાં છેલ્લો રાજા હતો. ઇ. સ. ૬૪૦ માં આર. ઓએ તેને નાવંદની મોટી લડાઈમાં હરાવી ધરાનનું તખ્ત છીની લીધું હતું, અને તેની સાથેજ ધરાનીઓના હાથમાંથી રાજ ગયું હતું. પારસીઓ યઝ્દેઝરદ ગાદીએ બેઠા ત્યારથી પોતાનો સન ગણે છે. એ દિવસ ખૂંડે એટલા નવરોજના નામથી યોગળાવે જોઈએ છીએ, કારણ કે પતેતી એ બોલનો અર્થ પશ્ચાતાપ એવો થાય છે અને તે દિવસ વરસનો છેલ્લો દિવસ છે કે જે દિવસે પારસીઓ ગત વર્ષમાં થયેલાં પ્રાપોનો પશ્ચાતાપ કરી ક્ષમા માગે છે, અને વરસના શરૂ થતા પહેલે દિવસે તેઓ પરમેશ્વર પાસે આપું વરસ સુખ, અને આબાદીમાં પસાર થાય એવી આશિષ માગે છે. તે દિવસ તેઓ બારે ખુશી ખુશાલીમાં અને ખાણાપીણામાં તથા ધર્મદાન કરવામાં ગુજરે છે.

ચોળી ઊણ્ણાદકથી સ્નાન કર્યા પછી; સારા વસ્ત્રાલંકાર પહેરી ધરના ધોડા, બેલ તથા હથીઆર વગેરેને ધોઈ પછી તેમને ચંદન, રંગ તથા પુષ્પોના હારથી સુશોભીત બનાવી પુજે છે. અપોરના મિત્રોની મુલાકાત તથા સ્વારીમાં નીકળવાની તૈયારીમાં જાય છે, સાંજ પડતાં સ્વારી નીકળે છે, અને તેમાં દરેક ગાડી, ધોડાવાળા બેડાય છે, સંખ્યાક્રમે સમડી વૃક્ષનું પુજન કરી ગોરને દક્ષીણ આપી, અન્ય અન્યમાં શુકન તરીકે ઝવેરાત તથા સોનું (ઝીંઝીનાં પાંદડાં કે અંતરવેશ કે જવારા વહેંચે છે. રાજા ઠાકોર વગેરે સત્તાધીશ લોકો ગામમાં સ્વારી પાછી ફરતાં પાડો કે બકડું કાપી હવન કરી બળીને ભોત્ર આપે છે. માણેકઠારી પુનમ અથવા કૌમુદી પુર્ણિમા—આશો શુદ્ધ ૧૫.

લક્ષ્મી અને વિષ્ણુનું આ એક વ્રત છે, અને તે કરવાથી તથા રાત્રે દ્યુત રમતમાં જાગણ કરવાથી દરિદ્રતાનો નાશ થાય છે. વળી તેને “કૌમુદી પુર્ણિમા” એટલે પૂર્ણચંદ્રના પ્રકાશવાળી પુનમ કહે છે, અને તે દીવસે પડતાં વરસાદનાં ખીંડનાં મધ્યરાત્રે દરિયામાં મોતી થાય છે, એવી લોકની સમજ છે. લક્ષ્મી અને વિષ્ણુ ઉપરાંત ઈંદ્રની પુજા કરવાનું, અને હાથીદાંતના પાસાથી શરત સાંચે સોડકાં બાજી માંડવાનું લીંગપુરાણમાં કહ્યું છે. હીંદુઓ રાત્રે ગાડીધોડામાં ફરવા નીકળે છે, અને અગાસી વગેરે ધરના ખુલા ભાગ ઉપર ચાંદનીમાં બેસીને વિનોદમાં સર્કરાયુક્ત દુધમાં પૂંવા પલાળીને, તેનું નૈવેદ્ય ધરાવીને ભક્ષણ કરે છે. આજની ચંદની ધણી આનંદકારક છે.

ધનતેરસ—આશો વદ ૧૩.

આ દીવસથી દીવાળીની શરૂઆત થાય છે, અને કારતક શુદ્ધ ૨ એટલે લાઘવીજ સુધી ચાલે છે. તેમ છતાં લક્ષ્મીપુજન એટલે દીવાળી, આશો વદ ૧૪ થી કાર્તિક શુદ્ધ ૧ સુધી ત્રણજ દીવસ છે. ધનતેરસના દીવસે લોકો સહવારમાં વહેલા ઉઠી સુગંધી દ્રવ્યયુક્ત તેલ ચોળી સ્નાન કરે છે. અને પછી ધરનાં ધરેણાં તથા ધનને દુધથી ધોઈ તેની પુજા કરે છે. અપોરે મીષ્ટાન્ન જમી રાત્રે દીપોત્સવ કરે છે.

નરક ચતુર્દશી અથવા કાળી ચૌદશ—આશો વદ ૧૪.

આ પછી એક દીવાળીનું પર્વ છે અને તેની ઉત્પત્તિ સારોક્ષાર કાર્તિકમાહાત્મ્યમાં વર્ણન કરતાં એવું લખ્યું છે કે, નર્કસુર નામના દૈત્યને આજે વિષ્ણુએ માર્યો હતો. વળી બળીરાખને પાનાજમાં આપ્યા પછી વિષ્ણુએ તેને વરદાન માગવાનું કહેતાં તેણે માગ્યું કે,

“આશો વદ ૧૪ થી કારતક શુદ્ધ ૧ સુધી ત્રણ દીવસ પૃથ્વી દિવસ માફ રાખ્યા થાય અને જે સોફા તે ત્રણ દીવસ અમ્યંગરનાન કરી દીપોત્સવ કરે, તેઓને ઘેર લક્ષ્મીનો નીવાસ થાય.” વિષ્ણુએ તે વરદાન આપ્યું. આજે પણ હિંદુઓ સુર્યોદય પહેલાં સુગંધી તેલો છરીરે યોળી ગરમ પાણીથી સ્નાન કરે છે તથા કીમતી વસ્ત્રોનાં દાર પહેરી મિષ્ટાન્ન જમે છે. રાત્રે દીપોત્સવ કરી દારખાતું ફાડે છે, દેવતાકો આ દીવસની રાત્રે દીપોત્સવ કરી દારખાતું ફાડે છે, દેવતાકો આ દીવસની રાત્રે મંત્ર તથા હુન સાવના કરે છે.

દીવાળી, લક્ષ્મી પુજન—આશો વદ ૦))

આજના દીવસના પર્વને દીવાળી કહે છે અને તે વર્ષનો છેલ્લો દીવસ છે. હિંદુઓ સુર્યોદય પહેલાં ઉડીને તેવ, અને સુમંધીદાર પદ્મચોથી અમ્યંગરનાન કરે છે. વેપારીઓ ખરીદ્યા વેચ્યા તેમાં નવો ઘાહો પુરાવી નવા ચોપડા ખરીદે છે, અને તેમની સંખ્યાકાળે આલિશુ પાસે પુજા કરાવે છે, જેને ચોપડા પુજન કે સરસ્વતી પુજન કહે છે, રાત્રે દીપોત્સવ કરી. હાકારા ફટાકો વગેરે દારખાતું ફાડે છે.

૨ પારસીઓના મુખ્ય લેવારો અને તેની જાણવા ચોખ્ખી હકીકત.

પતેલી અથવા નવું વરસ—ફરવરીન મહિનાનો પહેલો દિવસ તે પારસીઓના નવા વરસનો દિવસ ગણાય છે. ઇ. સ. ૬૩૨ માં શહેનશાહ યઝ્દેઝરદ ધરાનની ગાદીએ આવ્યો હતો. જે શહેનશાહ સાસાનીયત રાજાઓમાં છેલ્લો રાજા હતો. ઇ. સ. ૬૪૦ માં આર. ઓએ તેને નાવંદની મોટી લડાઈમાં હરાવી ધરાનનું તખ્ત છીનવી લીધું હતું, અને તેની સાથેજ ધરાનીઓના હાથમાંથી રાજ ગયું હતું. પારસીઓ યઝ્દેઝરદ ગાદીએ બેઠો ત્યારથી પોતાનો સન મણે છે. એ દિવસ ખરે જોતાં નવરોજના નામથી યોજાતો જોડેજોડે છે, મરણ કે પતેલી એ બેલનો અર્થ પશ્ચાત્તાપ એવો થાય છે અને તે દિવસ વરસનો છેલ્લો દિવસ છે કે જે દિવસે પારસીઓ ગત વર્ષમાં થયેલાં પાપોનો પશ્ચાત્તાપ કરી સમા માગે છે, અને વરસના શરૂ થતા પહેલે દિવસે તેઓ પરમેશ્વર પાસે આપું વરસ મુખ, અને આખાદીમાં પસાર થાય એવી આશિષ માગે છે. તે દિવસ તેઓ બારે પુત્રી પુત્રાલીમાં અને ખાણીપીણીમાં તથા ધર્મદાન કરવામાં ગમરે છે.

રપીથવન—સાત અમસાસ્પંદામના એક અરદીમેહેસ્ત ને રોજની અને આતસ ઉપર નેગેહ્યાની ધરાવે છે, તેની આરાધના કરવરદીન મહિનો અને અરદીમેહેસ્ત રોજને દિવસે કરવામાં આવે છે.

ખોરદાદસાહ—પારસીઓના પેગંબર સપેતમાન જરથોસ્તના જન્મદિવસ તરીકે આ તેહેવાર પાળવામાં આવે છે. તેનો જન્મ હાલનાં વિદ્વાનોની શોધ પ્રમાણે ક્રાઇસ્ટની ૧૨૦૦ વર્ષ પૂર્વે ઇરાનની હિતરે આવેલા શહેરમાં, ક્યાંતી વંશના છેલ્લા ખાદશાહ શાહ ગુરનાસ્પના વખતમાં થયેલો જણાય છે. કમ્પોમરસ, હોશંગ અને કેખશર પશુ એજ દિવસે જન્મેલા કહેવાય છે.

અમરદાદસાહ—ખોરદાદસાહને ખીજે દિવસે આ તેહેવાર પાળવામાં આવે છે, અને એ દિવસ ઘણું કરીને ખાણાપીણામાં ગુળરવામાં આવે છે. એ અમરશાસ્પંદ ઝાડપાનપર નેગેહ્યાની ધરાવે છે.

ફરવરદિન જશન—અશોફરોહરની આરાધના કરવા માટે ફર મહિનાનો ૧૦ મો દિવસ ને ફરવરદીન ગણાય છે, તે દિવસે જશનની ક્રિયા કરવામાં આવે છે. પહેલો મહિનો ને ફરવરદીન ગણાય છે, તે મહિનાના ફરવરદીન રોજને દીવસે એ ક્રિયા મોટા પાયા ઉપર કરવામાં આવે છે. એ દીવસે દખમાં આગળ જમને દરેક જણ પોતાના ગુજરેલાઓની યાદ કરી તેમની આરાધના કરે છે.

અરદીમેહશત જશન—અરદીમેહશત મહિનો ને અરદીમેહશત રોજને દિવસે આ તેહેવાર પળાય છે. આતસ ઉપર નેગેહ્યાની ધરાવનાર અરદીમેહેશત અમશાસ્પંદની યાદમાં આ તેહેવાર પાળવામાં આવે છે; અને એ દિવસે જશન વિગેરેની ક્રિયા કરી તેની આરાધના કરવામાં આવે છે. એ દિવસે પારસીઓ આતશબેહેરામમાં જઈ આતસ સન્મુખ પ્રાર્થના કરે છે.

મેદિઓજરેમ ધંબાર—પારસી ધર્મ પુસ્તકો પ્રમાણે આખી સૃષ્ટિ છ લુહા લુહા તખ્તઓમાં પેદા કરવામાં આવી હતી. એ છ તખ્તઓને ધંબારના નામથી ઓળખવામાં આવે છે. મેદીઓજરેમ ધંબાર પહેલો તખ્ત ગણાય છે અને તે અરદીમેહસત મહિનાના ખોરશેદ રોજથી તે દેપમેહેર રોજ સુધીના પાંચ દિવસ સુધી પાળવામાં આવે છે. એ પાંચ દિવસ લુહી લુહી ધર્મક્રિયાઓ અને આરાધનાઓ કરવામાં આવે છે અને તેને ધણી પવિત્ર માનવામાં આવે છે. ક્રિયાઓ સાથે ખાણાઓ પશુ ધાય છે અને તેમાં સામેત્ર ચકું, એ મોટું પુણ્ય

માનવામાં આવે છે. આ પહેલાં ઘંઘારમાં આકાશ પેદા કરવામાં આવ્યું હતું, એમ કહેવાય છે.

આતશબેહેરામ સાલગરેહ—મુંબઈના હોરામજી વાહાડીયાના આતશબેહેરામની સ્થાપનાનો દિવસ તે આ તહેવાર તરીકે પાળવામાં આવે છે, એ દિવસે આતશબેહેરામમાં જઈ આતશની આરાધના કરે છે, તેમજ નવા પરચવામાં આવેલા અંજુમનના આતશબેહેરામની સ્થાપનાનો દિવસ તે દિવસે પણ આતશની આરાધનામાં જશનની મોટી ક્રિયા કરવામાં આવે છે, અરદીબેહસત માફનો અને સરોશ રોજે હોરમજી વાહાડીયાના આતશબેહેરામની સાલગરેહ આવે છે અને અરદીબેહસત મહિનો અને અરદીબેહસત રોજે અંજુમનવાળા આતશબેહેરામની સાલગરેહ આવે છે.

ખોરદાદ જશન—ખોરદાદ અમશાસ્પદ નામના ફરેસ્તાની આરાધનામાં ત્રીજા મહિનાના છઠ્ઠા દિવસને આ નામથી ઓળખવામાં આવે છે અને તે દિવસે પણ તેની યાદમાં જશનની ક્રિયા કરવામાં આવે છે.

મેદીઓશેમ ઘંઘાર-વરસની—છ મેસિમ અથવા તમકાઓમાં આ મીઝે તમકા ગણાય છે, અને એ તમકામાં પાણીની ઉત્પત્તિ થયેલી મનાય છે. ચોથા મહિનો જે તીર તેના ૧૧ થી ૧૫ મા રોજ સુધી તે પગાય છે. એ પાંચમાંના વચ્ચા એટલે તીર રોજને દિવસે તેસ્તસ્તીદ યજ્ઞની આરાધનામાં જશનની મોટી ક્રિયા કરવામાં આવે છે.

અમરદાદ જશન-પાંચમે મહિનો જે અમરદાદ તેના સાતમાં રોજને દિવસે અમરદાદ અમશાસ્પદ ફરેસ્તાની આરાધનામાં એ તહેવાર પાળી, તે દિવસે જશન કરવામાં આવે છે.

શેહેરેવર જશન—શેહેરેવર અમશાસ્પદ ફરેસ્તા જે પર્વત અને સોના રૂપાની ખાણો ઉપર તેજેહ્યાની વસાવે છે, તેની આરાધના શેહેરેવર મહિનાનો ૪ થી રોજને દિવસે જશનની ક્રિયા કરીને કરવામાં આવે છે.

પેતેસમ ઘંઘાર—છ ઘંઘારો મહિલો આ ત્રીજે ઘંઘાર છે અને તે છઠ્ઠા મહિનાના ૨૬ થી ૩૦ મા રોજ સુધીના પાંચ દિવસ પગાય છે. પૃથ્વીમાં ઋતુઓની ઉત્પત્તિ એ તમકામાં કરવામાં આવેલી ગણાય છે.

જમશેદી નવરોજ—ઈરાનના પેશદાદીયન વંશના ત્રીજા પા-
દશાહ જમશેદના વખતથી આ તેહેવારની ઉત્પત્તિ થયતી મનાય છે.
અને તેને સુઘતાની નવરોજના નામથી પણ પીઠાણમાં આવે છે.
સૂર્યની ચાલ પ્રમાણે વરસ ગણવામાં આવે તો એ દિવસ નવા વર-
સના પહેલા દિવસ તરીકે ગણાય છે. એ દિવસ જશન વિગેરેની ક્રિયા
કરીને ખાણીપીણીમાં ગુજરવામાં આવે છે.

મેહેર જશન—સૂર્યની ચાલ ઉપર નેગેહખાની ધરાવનાર મેહે-
રચંદની આરાધના માટે આ દિવસ પગાય છે, અને ૭ મા મહિ-
નાના ૧૬ મા દિવસે તે પાળવામાં આવે છે.

યાથરેમ ધંખાર—૭ ધંખારો માહેલો આ ચોથો ધંખાર છે.
જે સાતમા મહિના મેહેરના ૨૬ થી ૩૦ ગા સુધીના પાંચ દિવસ
પગાય છે. એ તખ્તમાં ઝાડપાનની ઉત્પત્તિ કરવામાં આવેલી મનાય છે.

આવાં અરદ્રીસુરે જશન—પાણી ઉપર નેગેહખાની ધરાવનાર
અરદ્રીસુર અનાહોતના નામથી ઓળખાય છે. આઠમા મહિનાના
દશમાં રોજે આ તેહેવાર તેની યાદમાં પાળવામાં આવે છે. એ દિવસે
પારસીઓ દરિયા કનારે જઈ તેની સન્મુખ પ્રાર્થના કરે છે.

આહરે જશન—આતશ ઉપર નેગેહખાની રાખનાર ફરેસ્તાની
આરાધના તરીકે, નવમા મહિનાના નવમા રોજે આ તેહેવાર પાળ-
વામાં આવે છે. એ દિવસે પારસીઓ આતશબેહરામમાં જઈ ત્યાં
આતશ સન્મુખ પ્રાર્થના કરે છે. એ મહિનાને ધણો પવિત્ર માનવામાં
આવે છે અને ઉદવાહના આતશબેહરામ, જેમાં આતશ (અગ્નિ) બસલ
ધરાનથી આવેલો ગણાય છે, તેની સન્મુખ પ્રાર્થના કરવાને એ મહિ-
નામાં ધણી જરૂર પડેલીઓ ઉદવાહે બંધ છે.

ફરવરદીન જશન—જેમ પહેલા મહિનાના ફરવરદીન રોજે
આ તેહેવાર પાળવામાં આવે છે, તેમ પ્રમાણે આહરે મહિનાના ફર-
વરદીન રોજે પણ તેવાજ હેતુથી આ તેહેવાર જશન વિગેરેની ક્રિયા
કરી પાળવામાં આવે છે.

દેજશન—દે મહિનો ને હોરમજ રોજને દિવસે આ તેહેવાર
જશન વિગેરે કરીને પાળવામાં આવે છે. આ મહિનો પણ વિશેષ
પવિત્ર માનવામાં આવે છે.

જરથોસ્તનો દીવસો—પેગંબર જરથોસ્તના મરણનો વાર્ષિક
દિવસ દે મહિનો ને ખોરશેદ રોજે પાળવામાં આવે છે અને દિવસે
અર્ધક્રિયાઓથી તેની આરાધના થાય છે.

એદિયારેમ ઘંખાર—૭ મહિનો આ પાંચમો ઘંખાર દે મહિનાના ૧૬ થી ૨૦ મા રોજ સુધીના પાંચ દિવસ પળાય છે. આ તખ્તમાં પણ પ્રાણીઓની ઉત્પત્તિ કરવામાં આવેલી માનવામાં આવે છે.

એહેમન જશન—અગ્યારમો મહિનો જે એહેમન તેના એહેમન રોજને દિવસે આ તેહેવાર પાળવામાં આવે છે. એહેમન આમસારપંદ ફરેસ્તો પ્રાણીઓ ઉપર નેગેહખાની ધરાવે છે, તેની આરાધના એ દિવસે કરવામાં આવે છે, એ દીવસે પારસીઓ ખીલકુલ માંસને અડકતા નથી. એટલુંજ નહીં પણ ફેટલાકો તે એ આખો મહિનો ખીલકુલ માંસને અડકતા નથી, એ મહિનામાં માય, ઢોર વગેરેને પૈસા ખર્ચા ધાસચારો નાંખાવે છે તથા પ્રાણીઓનાં સુખને માટેનાં ધર્મકાર્યો પણ કરે છે.

સફંદારમદ જશન—પૃથ્વી ઉપર નેગેહખાની ધરાવનાર ફરેસ્તા તરીકેની આરાધના કરી આ તેહેવાર પાળવામાં આવે છે અને તે છેલ્લા મહિનાના પાંચમા દીવસે પળાય છે.

મુકતાદ—ખશોદરોહરો થાને મરણ પામેલાઓની આરાધના કરવા માટે વરસના છેલ્લા દીવસોને મુકતાદના નામથી ઓળખવામાં આવે છે. ફેટલાકો દર દીવસ અને ફેટલાકો અઢાર દીવસ તે પાળે છે.

મારેસ્પન્દ જશન—આ તેહેવાર છેલ્લા મહિનાના ઓગષ્ટની-શ્વમા રોજ પળાય છે.

હુમસ્પથમેદેમ ઘંખાર—આ છેલ્લા ઘંખારો છે. એ પણ પાંચ દિવસ પળાય છે. વરસના ૩૬૦ દિવસો પૂરા થયા પછી ૩૬૫ દીવસ પૂરા કરવાને ઉપરથી ખીળ પાંચ દીવસ ઉમેરવામાં આવે છે અને તે આ ઘંખારના દીવસો છે. તેને “માયા” ના નામથી પણ ઓળખવામાં આવે છે. એ ઘંખાર આગલા ઘંખારમાં સર્વથી ચઢનો ફરજને ભોગવના મનાય છે એ પાંચે ગાથાના દિવસોને જુહા જુહા નામોથી ઓળખવામાં આવે છે. અને દરરોજની ક્રિયાઓ પણ જુહી જુહી થાય છે. દરેક જરથોસ્તીને એ પાંચે દિવસે ગાથાની અવસ્તા અંદગી કરવાની ફરજ મળ્યાય છે, એ તખ્તમાં મનુષ્ય માત્રની ઉત્પત્તિ કરેલી ગણાય છે.

પારસી દહાડા ચારની સમજ—પારસી અથવા જરથોસ્તી યોધાનું નવું વરસ ફરવરદીન મહિનો અને હોરમજદ રોજથી શરૂ

છે, અને સફદારમદ મહિનાની આખેરીએ વહેશતોયશત ગાથાએ પૂર થાય છે. પારસી લોકોનો છેલ્લો પાદશાહ, યઝ્દેઝરદ શેહેરીઆર ને દીને તખ્ત ઉપર બેઠો હતો. તે દીનેથી તેમનો યઝ્દેઝરદી સને ચાલુ થયો છે. એવું કહે છે, કે પારસીઓની પ્રાદશાહીના વખતમાં ૧૨૦ વરસે કખીસો યાને એક માસ અધિક કરતા હતા. પણ તેમનો છેલ્લો પાદશાહ યઝ્દેઝરદ આરખ લોકોના હાથ ઉપર માર્યો ગયો. ખાદ તેઓ ગેતાનો ધર્મ જળવવાને માટે ધરાન વતન છોડીને નીકળી જવા લાગ્યા; અને તેમાં કેટલાકો પહાડોની કઢલુમાં મુદ્દામ કરી પડ્યા અને કેટલાકો હિંદુસ્તાનમાં આવી વસ્યા, તેથી ને હીંગામ ઉપર કખીસો કરવાનો તે તેમને મુકો દેવો પડ્યો, અને ૩૬૫ દહાડાનું વરસ ચલાવવા મોકલ્યું, તે મુજબ હાલ પણ હિંદુસ્તાન અને ધરાન દેશના પારસી લોકો ૩૬૫ દહાડાનું વરસ ગણે છે.

પારસીઓનાં ૩૦ રોજનાં નામો—૧ અહુરમઝદ. ૨ બેહમન. ૩ અરદીબેહસ્ત. ૪ શેહેરેવર, ૫ સફદારમદ. ૬ ખોરદાદ ૭ અમરદાદ. ૮ દેપાદર. ૯ આદર. ૧૦ આર્વા. ૧૧ ખોરશેદ, ૧૨ મોહોર ૧૧ તીર. ૧૪ ગોશ. ૧૫ દેપમેહેર. ૧૬ મેહેર. ૧૭ સરોશ. ૧૮ રસને, ૧૯ ફરવરદીન. ૨૦ બેદેરામ. ૨૧ રામ. ૨૨ ગોર્વીદ. ૨૩ દેપાદીન ૨૪ દીન ૨૫ અરશેસંગ. ૨૬ આસતાદ. ૨૭ આસમાત. ૨૮ જમીઆદ. ૨૯ મારેસફદ. ૩૦ અતેરાન.

પારસીઓના ખોર મહિનાનાં નામો—૧ ફરવરદીન. ૨ અરદીબેહસ્ત. ૩ ખોરદાદ. ૪ તીર, ૫ અમરદાદ ૬ શેહેરેવર. ૭ મેહેર. ૮ આર્વા. ૯ આદર. ૧૦ દે. ૧૧ બેહમન. ૧૨ સફદારમદ.

પારસીઓ વરસનો ખોર મહિનાની આખેરીએ પાંચ દીવસ વધારે છે, અને તેને ગાથાના દિવસો કરી કહે છે. તે પાંચે દિવસનાં નામ હેકળ આપ્યાં છે.

પારસીઓનાં પાંચ ગાથાઓનાં નામ—૧ અહોનુઅદ. ૨ ઓસતુઅદ. ૩ સપન્તોમદ. ૪ વોહુખશયર. ૫ વેહશતોયશત.

પારસીઓના પેગમ્બર સત જરથોસ્તનો જન્મ પારસીઓનાં નવા વરસને દીનેથી છઠે દીવસે યાને ફરવરદીન મહિના અને ખોરદાદ રોજને દહાડે થયો હતો, અને તેનું મરણ રોજ ૧૧ મો. ખોરશેદ, મહા ૧૦ મો દે એ દીને નિપજ્યું હતું. પારસીઓમાં તેમના અશો પેગમ્બર જરથોસ્તના વખતથી પણ એક સને ચાલે છે, જેને 'જર-

મોરિન મને” કરીને કહે છે અને તે સને ત્રણે પુરાણો પહેલે મણાય છે. પણ તે સને હજુ મુકરર થયો નથી. જ્યારે યુરોપીયન વિદ્વાનોએ પોતાની નવી શોધને આધારે તેને ૩૦૦૦ વરસોથી ઉપર મણ્યો છે.

૩. મોહમેદન હેવારોની અને સુખ્ય દહાડા વારની સમજણ.

મોહમેદન લોકો ચંદ્રની ચાલ ઉપર વરસ ગણે છે અને તે જે પ્રકારના છે. એ લોકો નવો અથવા ચંદ્રરાતનો ચંદ્ર જોઇને તેજ સતથી પહેલી તારીખ ગણે છે અને ચંદ્રની ચાલ મુજબ એ લોકોનું ધર્મશાસ્ત્રનું વરસ ૩૪૫ દહાડાનું છે. એ વરસને તેઓ “ હેલાલી ” વરસ કહી કહે છે. તેમનું બીજી રીતનું વરસ ૩૪૫ દહાડા, ૮ કલાક ૪૮ મીનીટ અને ૩૪ સેકન્ડનું છે, અને તેને “ હિસાબી ” વરસ કહી કહે છે. એ રીતના વરસને લોકોના નજીમીઓ નજીમના કામમાં લે છે. એ લોકોના સને, પારાવાર દુઃખ અને હાડમારીઓના બોગે ધરવામને હરતીમાં લાવનાર મહાન માનવંતા પયગમ્બર સાહેબ હઝરત મોહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહો અલયહિ વઆલેહી વસલ્લમ (અલ્લાહની રહમત તેમજ સલામતી આવે તેઓ ઉપર તેમજ તેઓની આલમો-લાદપર) જે દહાડેથી મક્કા શહેરથી નીકળીને મદિના શહેરમાં મથા તે દહાડેથી ગણાય છે. તે સને હીજરી કરી ઓળખાય છે. હીજરીની મતલબ આ પ્રમાણે છે—પયગમ્બર સાહેબ હઝરત મોહમ્મદ મુસ્તફા (સ. અ.)* મક્કાના રહેવાશી હતા, અને તેઓએ જ્યારે પયગમ્બરીનો દાવો કીધો ત્યારે મક્કાની રૈયતે તેઓના ઉપર હુમલો કરવાનો મનસુબો કીધાથી તેઓ ખુદાના હુકમથી ત્યાંથી નીકળીને મદિના શહેરમાં તશરીફ લઇ ગયા અર્થાત્ પધાર્યા અને પોતાના વતનથી જૂદા પડ્યા. તે સમયથી એ સને હીજરી યાને જૂદું પડવાનો સને કરી કહેવાય છે.

* આ ‘સલ્લલ્લાહો અલયહિ વઆલેહી વસલ્લમ’ નું હુંક ૨૫ છે, અને તે પયગમ્બર સાહેબ માટે માનાર્યે વપરાય છે. તેના અંતિમમાં ત્યાર પછી આપવામાં આવ્યો છે.

મોહમેદન મહિનાઓના મુખ્ય તહેવારોની બાણવાજોગ વિગતો.

માહે મોહરમ—આ મહિનો બહુ જ ગમગીની અને શોકનો છે, કારણ કે આ મહિનાની દસમી તારીખે અને શુક્રવારને દિવસે સને ૬૧ હીજરી (તા. ૧૯ મી અક્ટોબર સને ૬૮૦) ના વર્ષમાં પયગમ્બર સાહેબના પાક પાકિયા પુત્રી જનાબે ફાતમા તુઝઝેહરા અલય હીસ્સલામ (તેના પર સલામ હોએ) ના પુત્ર અર્થાત પયગમ્બર સાહેબના ભાણેજ જનાબે રૈયદશ શોહદા હઝરત ખમામે હુસેન (અ.) પોતાના અસહાઓ અને ખેશ કુટુંબનાં નાનાં મોટાં મળી ૭૨ બોહતેર જણાઓ સાથે ત્રણ દિવસનાં લુખ્યા અને તરસ્યા ઝમીને કરબલાપર તલવારોના અને તીરોના ઝખમોથી ચુરે ચુરા મરને માર્યા ગયાં.

માહે રખીયુલ અવ્વલ—આ માસની પહેલી રાત્રે પયગમ્બર સાહેબે મહિનાથી મક્કા તરફ હોજરત કરવાનો ઇરાદો કર્યો, અને રાત્રે એક શુક્રમાં છુપાઈ ગયા. અને પોતાના બિછાનાપર પોતાના જમાઈ અને પિત્રાઈ હઝરત અલી (અ.) + ને સુવરાવ્યા. હઝરત અલી (અ.) પોતાના જીવની દરકાર ન રાખતાં ખુદની ખુશી માટે બેધડક સુધ રહ્યા, તેમ છતાં તે રાત્રે સુશરીકાએ (નાસ્તિકાએ) પયગમ્બર સાહેબને તે જગ્યાએ મારી નાખવાનો બંદોબસ્ત કર્યો હતો.

નોટઃ—જે અક્ષરને મથાળે ત્રણ મીડાં અથવા ટપકાં કરવામાં આવ્યાં છે, તેનો ઉચ્ચાર ગળામાંથી આવે છે.

માહે રમઝાન—આ માસમાં ખુદાએ તમાકાએ કુરઆને શરીફ જમરીઈલ નામના ફરિશ્તા મારફત નાઝીમ કરવું (જમીનપર મોકલવું) શરૂ કર્યું. આ આખા માસમાં રોઝા (અપવાસ) કરવાનો સવાબ (પુણ્ય) અને તેની તોઅરીફ (વખાણ) બેશુમાર છે. રોઝા ઇબાદતોમાંની (Prayers) સર્વોત્કૃષ્ટ ઇબાદત છે. ચિંતા, બલા અને આત્માની ઇન્જાઓને દૂર કરે છે, તેમજ બલગમ (પિત) અને બુલ્લને નષ્ટકર્તા છે. તે અકલ અને ચિન્તાને તેજ કરે છે, અને બેહિસ્ત

+ આ 'અલયહીસ્સલામ' નું હુંક રૂપ છે, અને તે પયગમ્બર સાહેબની આદ (પુત્રીના વંશને) માટે અને પયગમ્બર સાહેબનાં નઝદીકના ખેશ કુટુંબ પરિવાર માટે વપરાય છે.

(રવળો) માં દાખલ થવાનું શયતાન (Satan or bevil) થી દુર રાખવાનું સાધન છે. માટે રમઝાન ખુદાનો મહિનો છે, અને તમામ મહિનાઓ કરતાં તેને શ્રેષ્ઠ ગણવામાં આવ્યો છે.

માહે રાખાલ—રમઝાન માસ પુરો થયા પછી આ મહિનાની પહેલી તારીખે મહુલ ફિત્ર (રોઝા ઈદ) છે, તેને મહુલ ફિત્ર એટલા માટે કહેવામાં આવે છે કે, રોઝા કબુલ થવા માટે જે ચીજ અપાય છે, તેને “ફિતરા” કહેવામાં આવે છે. અને આ ફિતરા દરેક શક્તિવાળા અર્થાત્ ગુનાશવાળા મનુષ્યે આપવો ફરજ છે. ફિતરામાં જે ચીજ જે મનુષ્ય ધણે ભાગે વાપરતો હોય તે આપી શકાય છે. જેમકે ઘઉં, જવ, ચોખા અને ખુરમો (ખજૂર) વિગેરે આપી શકાય છે. ફિતરાનું વળન દરેક વ્યક્તિ માટે એક “સીઅ” છે, યાને ૪૦ તોલાના શેર પ્રમાણે છ શેર, આઠ માસા અને બે રતિમાર થાય છે, આ ફિતરા આપવાની શક્તિવાળાઓએ પોતાના જતિભાઈઓ કે જેની પાસે એક વર્ષ સુધીનો ખોરાકનો ખર્ચ અને કામ આવક, ધંધો અને હુન્નર ન હોય તેને અપાય છે. પરંતુ ગરિબ અને મોહતાબને ફિતરા આપવો ફરજ નથી, ફિતરા આપવાનો વખત મદની આગલી રાતથી તે મદના દિવસે ખચોર સુધીનો છે.

માહે ઝીલહજ—આ મહિનાની દસમી રાત “મહુઝાહા” અર્થાત્ બકરીમદની રાત છે, અને આ રાત્રે મુમાદત કરવા અને જાગવાનો ધણો સવાજ (પુણ્ય) લખાયેલું છે, અને રાત્રે હાજીઓની દોઆની આવાજ ઉપર જવા માટે આસમાનના દરવાજા ખંધ થતા નથી. અને ત્યારે એમ મધમાખીઓના આવાજનો ધોધાટ થાય છે, તેમ હાજીઓના આવાજોનો ધોધાટ આસમાન ઉપર થાય છે, ત્યારે ખુદાએતઆલા હાજીઓને આવાજ આપે છે કે, “હું તમારો પરવરદેગાર છું અને તમે મારા બંદા છો.” ત્યાર પછી જે મનુષ્ય બકરીમને લાયકનો હોય તેના ગુનાહ માફ કરે છે, અને જે બકરીમને લાયક નથી તેના ગુનાહ ઓછા કરે છે, આ મદને “ઈદ કુરબાની” પણ કહે છે, કારણ કે આ મદને દહાડે દરેક મુસલમાને કુરબાની કરવી અર્થાત્ એક જનાવરનો ભોગ આપવો તાકીદ બરેલો છે, બેહતર છે કે, મદને દિવસે કુરબાની કરે તેમ છતાં પણ તા. ૧૧ મી તથા તા. ૧૨ મીનાં પણ કુરબાની કરી શકે છે.

મોહમેદનના દરેક વારને લગતી બાબતો.

રોજે જુમાઅ—યાને શુક્રવારનો દિવસ મુસલમાનોમાં બધા દિવસો કરતાં ઘણો શુભ અને શ્રેષ્ઠ ગણવામાં આવ્યો છે, અને પ્રત્યેક અઠવાડિયામાં આવતી “ખુદ” તરિક્કે તેને ઓળખાવવામાં આવ્યો છે. આ શુભ દિવસે હામ (Batbbousse) માં નહાવા જવા માટે, હજમત કરવા માટે, નખ લેવરાવવા માટે, વેવિશાળનાં માંગાઓ મોકલવા માટે, નિકાહ અર્થાત્ લગ્ન કરવા માટે, દાદી અને માધાનાં વાળને ઓળાવવા માટે, ખુશખો લગાડવા માટે. નવાં કપડાં પહેરવા માટે અને નવો મેવો ધરમાં લાવવા માટે વિગેરે મીઝાં મર્દાં મને કામો માટે ખુબ મુખારક છે, આજે સૂર્ય હળવાની પડેતા શુક્રવારની નમાઝનાં કારણથી મુસાફરી કરવી સારી નથી, પરંતુ સૂર્ય હળવાની પછી સફર કરવી મુખારક છે, પયગમ્બર સાહેબે ફરમાવ્યું કે, “આ દિવસે ખુદાએ “આદમ” (Adam) અલયહિસ્સલામને પેદા કરી તેઓમાં આત્મા દાખલ કર્યો, અને તેઓને જોહિસ્તમાં જાગ્યો આપી, દુનિયાની પેદાશ શુક્રવારને દિવસે પુરી થઈ, અને કયામત (Day of the Doom) પણ શુક્રવારને દિવસે થશે,” વળી હજરતે ફરમાવ્યું કે, “જે કાંઈ ખાસ ખુદાની ખુશી માટે શુક્રવારની નમાઝ પડવા માટે હાજર થાય તો તેનાં પાપો ખુદા માફ કરી આપે છે, બિહુકા અને ગરીબો કે જેઓ હજ પડવા જવા જોટલી શુંબશ ધરાવતા નથી, તેઓ માટે શુક્રવારની નમાઝ હજની માફક છે, જે મનુષ્ય પોતાનો પોષાક શુક્રવારને દિવસે વેતરાવે તો તેની આયુષ્ય લાંબી થાય છે અને દોલત વધે છે.

રવિવાર—મુખારક છે, પયગમ્બર સાહેબે ફરમાવ્યું કે, “મને માનનારાઓ માટે રવિવાર અને (જુમેરાત) શુક્રવારની સવાર બધા કામો માટે ખુદાએ મુખારક કરી છે, તેમાં ખાસ મુસાફરી માટે આ વારની સવાર સારી છે, આજે મુછના વાળ જે હોઠો પર હોય છે તે અને નખ લેવરાવવા માટે સારો છે.

રવિવાર—આ વારનો દિવસ કેટલાક કામોને માટે સાધારણ છે, પયગમ્બર સાહેબે ફરમાવ્યું કે, “જે મનુષ્ય રવિવારને દિવસે લુગડાં વેતરાવે તો ગમગીની પહેાંચે છે, આજે દિવસે ઇમારત બનાવવાને તેમજ લગ્ન કરવા માટે ઠીક છે, બાદશાહોની ખાસે તેમજ

શ્રીમંતોની પાસે જવાને બેઠતર છે એ સિવાય ઝાડ વાવવા માટે પણ સારા છે.

સોમવાર—આ દિવસ બીજા દિવસો કરતાં ખરાબ છે, અને જેમ આખા વર્ષના દિવસોમાં “રોઝે-આશુરા” યાને મોહરમની ફસમી તારીખ ખરાબ છે, તેમજ અઠવાડિયાના દિવસોમાં સોમવાર ખરાબ છે, આ વારે પયગમ્બર સાહેબ દુનિયાથી કુચ્છ કરી ગયા છે, આએ દિવસ કોઈ કામ માટે શુભ નથી.

મંગળવાર—વર્ષા ખર્ષા કામોને માટે સાધારણ છે, આ દિવસે સફર કરવી સારી છે, મુશ્કેલી હાજત હોય તો તે મંગળવારે ખુદા પાસે માગે.

બુધવાર—આ વાર ખરાબ છે. કેટલાક કામોને માટે ઠીક નથી, આએ દિવસ દવા ખાવાનો અને લુગડા લેવાનો છે, આજે કોઈ પણ કામની શરૂઆત કરવી સારી છે, અને તે કામ પૂરું થાય છે. જે કોઈ આજે લુગડાં વેતરાવે તો તેને વગર મહેનતે ખુદાના તરફથી રોઝી પહેંચે અને તે મનુષ્ય તંગીમાં નહિ રહેતાં આરામથી રહે છે.

ગુરુવાર—યાને ગુરુવારનો દિવસ ખર્ષા કામોને માટે મુખ્ય રક છે. ન્યારે હવા ગરમ થતી હતી તો પયગમ્બર સાહેબ ગુરુવારને દિવસે બહાર પધારતા હતા. આએ દિવસે અમીર લોકોની મુલાકાત કરે તો તેની હાજતો (હમેદો) પુરી થવાનો દિવસ છે. જે કોઈ આ વારે લુગડાં વેતરાવે તો તેજ લુગડાં પહેંચીની હાલતમાં તેને વિદ્યા અને જ્ઞાન મળવાનું થાય છે, અને તે માનવ લોકોની દૃષ્ટિમાં પ્રિય અને આગરૂદાર દેખાય છે. આજે નખ અને હોઠ ઉપર આવતા મુછના વાળ લેવા અને સફર કરવા વિગેરેને માટે બેઠતર છે. આ દિવસે શોહદાઓની (ખુદાના રાહમાં ગાયો ગયેલાંઓની) તેમજ પોતાના જાતિભાઈઓની કબરોનો ઝીયારત (જત્રા) કરવી તાકીદ ભરેલી છે. ઇસલામમાં તારીખ, મહિનો અને સન લખવાની શરૂઆત.

એ જાણવું અવશ્યનું છે કે, અરબ લોકોમાં એમ લખાયેલું મશહૂર છે કે, સાંજે બીજા દેખાય તેને વળતે દિવસથી અર્થાત્ ત્રીજીથી મુસલમાની પહેલી તારીખ ગણાય છે. અને તેને “ગુરાહ” કહે છે. અને મહિનાનો છેલ્લો દિવસ એટલે કે, જે દિવસે બીજા દેખાય તેને “સલ્ખ” કહે છે. “સાલે કમરી” (એટલે ત્રીજાના વર્ષ) ના છે

ચહિનાઓ ત્રીસ ત્રીસ દિવસના અને બીજા છ મહિના ઓગણત્રીસ દિવસના હોય છે.

૪ ખ્રીસ્તી દહાડા વારની સમજ.

ખ્રીસ્તી લોકોનું વર્ષ સુરજની ચાલ ઉપર છે. તેઓ ૩૬૫ દહાડાનું વર્ષ ગણે છે, પણ સુરજની ચાલ તો તેમના વિદ્વાનોના વર્તારા પ્રમાણે દર વર્ષે ૩૬૫ દહાડા, ૫ કલાક, ૫૮ મીનીટ અને ૪૯ સેકન્ડની છે, તેથી તેઓ ચાર વર્ષે એક દહાડો વધારે છે; જેનું નામ “લીપ ધંચર” કરીને આપેલું છે. “લીપ” એટલે કુદવું અને “ધંચર” એટલે વર્ષ. એટલે એક દહાડો કુદવાનું વર્ષ, અને તે દહાડાનું નામ તેઓમાં “ઇન્ટરકલરી ડે” એટલે કસબીસાનો દહાડો એવું છે. તે એક દહાડો ફેબ્રુઆરી મહીનો જે ૨૮ દહાડાનો છે, તેમાં વધારે છે, જેથી તે વેળા તે મહીનો ૨૯ દહાડાનો થાય છે. એમ દહાડો વધારીને તેઓ પોતાનું વર્ષ સુરજની ચાલનો ખરાખર લાવી મૂકે છે. જો રીતે ૯ મા વર્ષ સુધી દર ચાર વર્ષે ફેબ્રુઆરી મહીનાને ૨૯ દહાડાનો કરે છે, ત્યારે ૦૧ દહાડાની કસર મળે છે. હવે સુરજની ચાલ કાંઈ વર્ષ દહાડે ૩૬૫ દહાડાની પુરી નથી પણ ૩૬૫ દહાડા, ૫ કલાક, ૪૮ મીનીટ અને ૪૯ સેકન્ડની છે, તેથી એ લોકો ૧૦૦ વર્ષે એક દહાડો પાછો ધરાડીને સુરજની ચાલ ખરાખર ચોક્કસ લાવી મુકે છે. તે છતાં પણ હીસાબ પ્રમાણે નક્કી મેળ આવી રહેતો નથી; તોપણ એ લોકોના વિદ્વાનોએ એવી ગણતરી કરેલી છે કે, જે વર્ષમાં ઇસ્વી સન ૨૦૦૦ બેસશે તે વર્ષમાં સુરજની કસર ખરાખર આવી રહેશે; માત્ર થોડોએક સેકન્ડનો ફેર રહેશે. એ ખ્રિસ્તી લોકોનાં સને, તેમનો પેગંબર હઝરત ઇસા, કે જેને ઇસુ ખ્રિસ્ત અથવા જીસસ ક્રીસ્ટ કહી કહે છે, તેના જન્મથી ચાલે છે, એવું એ લોકોએ નક્કી કર્યું છે, પણ એ વાત નિશ્ચય થઈ નથી, એવું એજ લોકોમાંના કેટલાકો લખી ગયા છે.

ખ્રીસ્તી મહીનાનાં નામો અને તે કયેક મહીનો કેટલા દિવસનો છે તે વીષે.

૧ જાનેવારી...	... ૩૧	૭ જુલાઈ ૩૧
૨ ફેબ્રુઆરી....	... ૨૮	૮ ઓગસ્ટ ૩૧
૩ માર્ચ ૩૧	૯ સપ્ટેમ્બર ૩૦
૪ એપ્રિલ ૩૦	૧૦ અક્ટોબર ૩૧
૫ મે ૩૧	૧૧ નવેમ્બર ૩૦
૬ જુન ૩૦	૧૨ ડીસેમ્બર ૩૧

શ્રીજી] હિંદુ અને જૈનોના મહિના અને તિથી વાર લેવારો. ૪૬

હિંદુ અને જૈનોના મહિના અને તિથિવાર લેવારો.

કાર્તિક.

સુદ ૧ નવું વરમ, ચિત્રમતો સંવત બદલાય છે. અન્નદેવનો
જોગજીવ થાય છે. ગોદીકન, ગળા પડવો, પેલી પાટે સુવર્ગો સ્વામી એકા.

સુદ ૨ એસતા વર્ષની ચાંદરાત—આઠમીજ.

સુદ ૩ (જે) શ્રી સુવિનાયને કેવળજ્ઞાન થયું.

સુદ ૪ વિનાયક ચોથ.

સુદ ૫ શ્રવણની જ્ઞાન પંચમી.

સુદ ૬ દુર્ગાજી—પાપાજી. જૈનોની અઠ્ઠા એમે છે.

સુદ ૧૧ પ્રભોતીતી એકાદશી—દેવડી એકાદશી પંચમીમાં
વિદ્યાનાની જ્ઞાત્રા. જૈનોની દેવદીવાળી.

સુદ ૧૨ પુનમીનાં કનક કરે છે. (જે) શ્રીચરનાથ પ્રભુને કેવળ
જ્ઞાન થયું. અતુર્ભાસ પુગ થયા.

સુદ ૧૪ હિંદુ વૈદિક અતુર્ભાસ—અમળા ચૈત્રમ.

સુદ ૧૫ કનકી પુનમ. દેવદીવાળી (જે) શ્રીચરનાથની યાત્રા.
જૈન સાધુઓ વિદ્યાર કરવા જાય છે. શ્રી હેમાચાર્યનો જન્મ. ચોમાસુ
કરે થયું.

વદ ૪ સંક્રાંતિ ચોથ.

વદ ૫ સુગ્રામમાં રણુઓજીતો રથ ફરવાનો દિવસ. જૈનોના
સુવિધિનાથ જન્મ્યા.

વદ ૬ જૈનોના સુવિધિનાથે દિક્ષા લીધી.

વદ ૧૧ ઉત્પત્તિ એકાદશી, જૈનોના શ્રીપદપ્રભુ મોક્ષે ગયા.
અને મહાવીર સ્વામીએ દિક્ષા લીધી.

વદ ૩૦ અમાસ.

માગશર.—ધનુર્ભાસ.

સુદ ૧૦ જૈન શ્રી ચરનાથ જન્મ્યા અને મોક્ષે ગયા.

સુદ ૧૧ મોક્ષએકાદશી. જૈન શ્રી નેમીનાથને કેવળ જ્ઞાન
થયું. શ્રી મહિનાથ જન્મ્યા, દીક્ષા લીધી અને તેજ તિથીએ
કેવળ જ્ઞાન ઉપજ્યું.

સુદ ૧૫ પુનમ, શ્રીદત્તજીની શ્રી સંચરનાથે દિક્ષા લીધી.

વદ ૧૦ શ્રીપારસનાથ જનમ્યા.

વદ ૧૧ સદલા એકાદશી શ્રી પાર્શ્વનાથે દીક્ષા લીધી. અજીત-
નાથને કેવળ જ્ઞાન થયું.

વદ ૧૨ શ્રી ચંદ્રપ્રભુ જનમ્યા.

વદ ૧૪ શ્રી અભિનંદન અને શ્રી સીતળનાથજીને જ્ઞાન થયું.

વદ ૦)) અમાસ. મુંબઈ કાલ્યાદેવીની યાત્રા.

પોશી

સુદ ૪ વિનાયક ચોથ.

સુદ ૮ દુર્ગાઆઠમ-પુરુષ અષ્ટમી

સુદ ૯ શાંતિનાથને કેવળજ્ઞાન થયું.

સુદ ૧૧ પુનર્વાસ એકાદશી.

ઉત્તરાણુ—જે દિવસે મહરના સુર્યા યાગ તે દિવસે મહરસ-
ક્રાન્તિ કે ઉત્તરાયણ ધણે ભાગે જનેવારીની ૧૨ મી તારીખે કે તે
અરસામાં આવે છે.

સુદ ૧૫ પુનમ માધરનાનનો આરંભ. જૈનોના ૧૫ માં તિર્થ-
કર ધર્મનાથને કેવળ જ્ઞાન થયું.

વદ ૩ જૈનોના ૧૧ તિર્થકર શ્રી શ્રેયાસજીને કેવળજ્ઞાન થયું.

વદ ૬ જૈનોના છઠ્ઠા તિર્થકર શ્રી પદ્મપ્રભુ આગ્યા.

વદ ૯ જૈનોના બીજા તિર્થકર શ્રી અજીતનાથે દીક્ષા લીધી.

વદ ૧૧ પટતીલા એકાદશી.

વદ ૧૨(જે) ૧૦મા તિર્થકર શીતળનાથજી જનમ્યા ને દીક્ષા લીધી.

વદ ૧૩ મેરૂ તેરસ (જે) શ્રી રીખવદેવે અષ્ટાપદ ઉપર મોક્ષે ગયા.

વદ ૦) વૈશ્રવ અમાસ. મહાદેવ પર્વ આવે છે.

મહા.

સુદ ૨ (જે) ૪ થા તિર્થકર અભિનંદન જનમ્યા. ૧૨ માં
તિર્થકર શ્રી વાસુપુજ્યને કેવળજ્ઞાન થયું.

સુદ ૩ (જે) શ્રી વિમળનાથ જનમ્યા તેમ ૨૫ માં ધર્મનાથ
જનમ્યા.

સુદ ૪ વિનાયકચોથ. ૧૩ માં તિ. શ્રી વિમળનાથે દીક્ષા લીધી.

સુદ ૫ વસંતપચમી. આ દિવસે વસંતઋતુ ખેસે છે.

સુદ ૭ રથસપ્તમી.

સુદ ૮ દુર્ગાઆઠમ-ચીઠમ આઠમ. અતપુરુષાષ્ટમી જૈ. ૨ જા. તિ. શ્રી અણ્ણતાય જનમ્યા.

સુદ ૧૧ જયા એકાદશી.

સુદ ૧૨ બિંબખારસ જૈનોના ૪ થા તિથીકર શ્રી અલિન-
દેને દિક્ષા લીધી.

સુદ ૧૩ જૈનોના ૧૫ મા તિથીકર શ્રી ધર્મનાથે દિક્ષા લીધી.

સુદ ૧૪ શ્રી સંલવનાથ જનમ્યા.

સુદ ૧૫ પુનમ માધરનાન સમાપ્ત થયો.

વદ ૪ અંગારખી ચોથ.

વદ ૬ જૈનોના ૭ મા તિથીકર શ્રીસુપાર્શ્વનાથને જ્ઞાન થયું.

વદ ૭ જૈનોના ૮ મા તિથીકર ચંદ્રમણને કેવળ જ્ઞાન થયું.

૭ મા તિથીકર સુપાર્શ્વનાથ મોક્ષે ગયા.

વદ ૮ રામદાસ નવમી. જૈ. ૯ મા તિથીકર વિધિનાથ
ગમે આવ્યા.

વદ ૧૦ જૈ. શ્રીરીખવદેવને જ્ઞાન થયું. શ્રી ટ્રેપાસજી જન્મ.

વદ ૧૧ વિજયા એકાદશી. શ્રીસુવ્રત સ્વામીને કેવળ જ્ઞાન થયું.

વદ ૧૪ મહાશિવરાત્રી જૈ. શ્રી વાસુપુત્ર્ય જન્મ્યા.

વદ ૦) ધારાપુરી અને કનેરીના હુગરોપર જૈનોની યાત્રા.

દેગાણુ.

સુદ ૨ જૈ. ૧૮ તિથીકર શ્રી અરનાથ ગમે આવ્યા.

સુદ ૪ જૈ.તિ. મહિલાનાથ ગમે આવ્યા. વિનાયક ચોથ.

સુદ ૭ જૈનોના તપની તિથી. અઠ્ઠ ખેડી.

સુદ ૮ હોળાષ્ટક ખેસે છે. દુર્ગાઆઠમ. પાલીતાણા શ્રી સિદ્ધા-

વળ ઉપર શ્રી રીખવદેવ પધાર્યા, તેથી ત્યાંની યાત્રા શ્રી સંલવનાથ
ગમે આવ્યા.

સુદ ૧૧ આમલકી એકાદશી. (જૈ) શ્રી મહિનાથ જનમ્યા.

સુદ ૧૩ શેત્રુંજની પ્રદિક્ષિણા.

સુદ ૧૪ ઘેરૈયા ચૌદસ. જૈનોની ચોમાસી ચૌદસ.

સુદ ૧૫ હોળી. જૈ. શ્રીરાસુપુત્ર્યે દિક્ષા લીધી.

વદ ૧ ધુળેટી-ધુળી પડવો.

વદ ૪ જૈ. ૨૩ મા તિથીકર શ્રી પાર્શ્વનાથ ગમે આવ્યા,

અને કેવળ જ્ઞાન થયું.

વદ ૫ રંગ પાંચમ. આજે દિવસ અને રાત્રી સરખાં થાય છે.
 મી અંદ્રપ્રભુ ગમે આઠ્યા શ્રી કુંથુનાથે દિક્ષા લીધી.

વદ ૮ કાલાષ્ટમી. શ્રી રીખવદેવ જન્મ્યા.

વદ ૧૧ પાપમોચની એકાદશી.

વદ ૧૩ જોતોના છેલા તિર્થંકર શ્રી મહાવીર સ્વામી જન્મ્યા.

વદ ૦) શ્રાવણી અમાસ.

ચૈત્ર.

સુદ ૧ શાશિવાહનનો શક અદલાય છે. ચૈત્રી નવું વર્ષ. શુક્રી
 પડવો ચૈત્રી નવરાત્રી ખેસે છે. દક્ષિણીઓ આજે લીંગડાનાં પાનનો
 રસ પીવે છે.

સુદ ૩ મત્સ્યાવતાર થયો. જો. કુંથુનાથને કેવળ જ્ઞાન થયું.
 જવરીત્રીજ.

સુદ ૫ જો. તિ. શ્રી અજીતનાથ, શ્રી સંભવનાથ અને શ્રી
 અનંતનાથ મોક્ષે ગયા.

સુદ ૬ રકંઠ પષ્ટિ.

સુદ ૭ શ્રાવણી અખિલની ઓળાનો દિવસ.

સુદ ૮ જવાની ઉત્પત્તિ. દુર્ગાઅષ્ટમી. જો. અષ્ટાવદજીની
 ઓળા ખેડી.

સુદ ૯ શ્રી રામચદ્રજીને અપોરે આર વાગે જન્મ દિવસ.
 રામનવમી. જો. તિર્થંકર સુચિતનાથ મોક્ષે ગયા.

સુદ ૧૧ કામદા એકાદશી.

સુદ ૧૨ મહાવીર સ્વામી જન્મ્યા.

સુદ ૧૫ ચૈત્રી પુનમ. હનુમાન જયંતી, હનુમાનનો જન્મ દિવસ.
 શેનુંજયની યાત્રા. જો. અષ્ટપદની ઓળા પુરી થઈ. શ્રીપદપ્રભુને
 કેવળજ્ઞાન થયું.

વદ ૧ જો. તિર્થંકર શ્રી કુંથુનાથ મોક્ષે ગયા.

વ. ૨ જો. તિ. શ્રી શીતલનાથ મોક્ષે ગયા. વદ ૪ સંકટ ચોષ.

વ. ૬ જો. તિ. શીતલનાથ ગમે આઠ્યા.

વ. ૮ કાળાષ્ટમી.

વ. ૧૦ જો. તિ. નેમિનાથ મોક્ષે ગયા.

વ. ૧૧ વૃશ્ચીની એકાદશી.

ત્રીજી] હિંદુ અને જૈનોના મહિના અને તિથી વાર તહેવારો. ૫૮

વ. ૧૩ મહાકાળીની યાત્રા. જૈ. તિ. અનંતનાથ જન્મ્યા.

વ. ૧૪ જૈ. તિ. કુંથુનાથ જન્મ્યા. શ્રીઅનંતનાથે દિક્ષા લીધી.

વ. ૦) અમાસ. બીમડી વજાઆઈની યાત્રા.

વશાળ.

સુદ ૩ અક્ષયત્રીજ. અખાત્રીજ. પરશુરામ જયંતી.

સુદ ૪ ગણપતિ ચોથ.

સુદ ૮ દુર્ગાઆઠમ શ્રી સુમતિનાથ જન્મ્યા અને અભિનંદન મોક્ષે ગયા.

સુદ ૧૦ શ્રી મહાવીર સ્વામીને કેવળજ્ઞાન ઉપજ્યું.

સુદ ૧૧ મોહિની અગીઆરસ.

સુદ ૧૨ જૈ. તિ. શ્રી વિમળનાથ ગર્ભે આગ્યા.

સુદ ૧૩ જૈ. તિ. અણ્ણનાથ ગર્ભે આગ્યા.

સુદ ૧૪ નૃસિંહ અવતાર થયો. નૃસિંહ જયંતી

સુદ ૧૫ કુર્માવતાર થયો. કુર્મજયંતી—પુનમ.

વદ ૬ જૈ. તિ. શ્રેયાસણ ગર્ભે આગ્યા.

વ. ૮ જૈ. તિ. શ્રી મુનિસુવત સ્વામી જન્મ્યા અને વદ ૬ મોક્ષે ગયા.

વ. ૧૨ જૈ. તિ. શાંતિનાથજી મોક્ષે ગયા; વદ ૧૩ શાંતિનાથનો જન્મ. વદ ૧૪ શાંતિનાથે દિક્ષા લીધી.

વદ ૦)) અમાસ.

જેઠ.

સુદ ૪ વાવનાથજી ચોથ.

સુદ ૧૦ શ્રી ગંગાજીનો જન્મ દિવસ. જૈ. તિ. વાસુપુત્ર્ય મર્ત્યે આગ્યા.

સુદ ૧૧ નિર્જળા એકાદશી.

સુદ ૧૨ જૈન તિર્થંકર, શુપાર્શ્વનાથ જન્મ્યા. સાવિત્રી વૃત્ત આરંભ.

સુદ ૧૩ જૈ. તિ. શાંતિનાથ જન્મ્યા. શુપાર્શ્વનાથે દિક્ષા લીધી.

સુદ ૧૪ વદ સાવિત્રી પુનમ. વદ સાવિત્રીવૃત્ત સમાપ્ત.

વદ ૪ જૈનતિર્થંકર શ્રીશીખવદેવ જન્મ્યા.

વદ ૬ જૈ. તિર્થંકર વીરજનાથ મોક્ષે ગયા.

વદ ૮ ગળાજી.

વદ ૯ શ્રીનેમિનાથ દિક્ષા લીધી.

વદ ૧૧ ચોગીની એકાદશી.

વદ ૦) જૈનો કેરી આવાનું અંધ કરે છે. અમાસ

અશાક.

સુદ ૪ વિનાયક ચોથ. જૈનોની સુમંગળા ચોથ.

સુદ ૬ શ્રીમહાવીર સ્વામી ગર્ભે આવ્યા.

સુદ ૭ જૈનોની અઘ્રાષ્ટ ખેડી, સુદ ૮ શ્રી નેમીનાથ મોક્ષે ગયા.

સુદ ૧૧ દેવપોઢી એકાદશી પંઢરપુરની યાત્રા. ચાતુર્માસનો આરંભ.

સુદ ૧૫ શ્રાવણનું ચોમાસુ ખેડું. ગુરુપૂર્ણિમા. ગુરુનું પૂજન કરવું.

વદ ૩ શ્રીશ્રયાસિંહ મોક્ષે ગયા. વદ ૫ સંકટ ચોથ.

વદ ૭ જૈન તિર્થંકર શ્રી અનંતનાથ ગર્ભે આવ્યા.

વદ ૮ જૈન તિર્થંકર નેમીનાથ જન્મ્યા. વદ ૯ કુંથુનાથ ગર્ભે આવ્યા.

વદ ૧૧ કામીકા એકાદશી.

વદ ૦) દીવારો, દીપ પૂજા.

શ્રાવણ.

સુદ ૨ શ્રીસુમતિનાથ ગર્ભે આવ્યા. સુદ ૪ વિનાયક ચોથ.

સુદ ૫ નાગ પાંચમ શ્રાવણનું પચુસણ મૈનાનું ઘર ખેડું.

જૈ. શ્રી નેમિનાથ જન્મ્યા અને દીક્ષા લીધી.

સુદ ૬ રવિણ છઠ.

સુદ ૭ શીતળા સાતમ આજે થોડો પણ વરસાદ થાય તે સારો.

સુદ ૮ દુર્ગાઆક્રમ.

સુદ ૧૧ પુનદા એકાદશી.

સુદ ૧૫ બળેવ, નારીએરી પુનમ, બાહણો જનોષ્ટ ખદલે છે. રાખડી બાંધવામાં આવે છે.

વદ ૫ સંભવનાથને દેવળ જ્ઞાન થયું.

વદ ૭ શીતળા સપ્તમી કેટલાક આજે ટાઢી શીમળ કરે છે.

ત્રીજી દિંદુ અને જૈનોના મહિના અને તિથી વાર રહેવારે. ૫૫

વદ ૮ ગોકળ આહમ. જન્માષ્ટમી શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનનો જન્મ દિવસ,

વદ ૯ નોળીનોમ.

વદ ૧૧ અળ એકાદશી—કે ગોવાળીઆ અગ્નીઆરસ. આવકોનાં આળે પચુસણ પર્વ ખેસે છે.

વદ ૦) અમાસ.

ભાદરવો.

સુદ ૨ આવકોનું ત્રેલાધર,

સુદ ૪ મણેશચોધ: શ્રીગણપતિનો જન્મદિવસ અને ધગડા ચોથ. આવકોનાં પચુસણ પુરા થયાં.

સુદ ૫ ઋષિ પંચમી.

સુદ ૭ રાધાજયંતી, મવરી લાવનાનો દિવસ.

સુદ ૮ દુર્વા આહમ—ધરો આહમ.

સુદ ૯ અદુઃખ નવમી—મવરી વિસર્જનનો દિવસ.

સુદ ૧૩ પરિવર્તિની એકાદશી,

સુદ ૧૨ વામન જન્મતિ વામન અવતારનો જન્મ દિવસ.

મણુપતિ વધાવવાનો દિવસ.

સુદ ૧૪ અનંત ચૌદસ.

સુદ ૧૫ પુનમ. આદ્ય પક્ષનો આરંભ

વદ ૪ અંગારખી ચોથ

વદ ૫ લલિતા પંચમી.

વદ ૬ ડોશીયોની નોમ

વદ ૧૧ મન્દિરા એકાદશી.

વદ ૧૩ બાળકોનું આદ્ય, વદ ૦) આદ્યપક્ષ પુરા થયાં.

આસો.

સુદ ૧ નવરાત્રી ખેડાં, ગરખાનું સ્થાપન.

સુદ ૮ સરસ્વતિ પુજન. આહમનો મોટો હોમ હવન કરવાનો દિવસ.

સુદ ૯ નવરાત્રી પ્રારંભ.

સુદ ૧૦ દશરા—સમીપુજન, કરી રાખડી છોડવાનો દિવસ.

સુદ જયંતી—વિજયા દશમી.

સુદ ૧૫ કોળમરી કે માણેકદારી પુનમ. તેમિનાથ ગર્ભે આવ્યા.

વદ ૪ સંકટ ચોથ.

વદ ૧૧ રમાએકાદશી-વદ ૧૨, વાધ ખારસ.

વદ ૧૩ ધનતેરસ લક્ષ્મીપુજનનો દિવસ.

વદ ૧૪ કાળી ચાદસ, કે નર્કચતુર્દશી-મંત્ર જન સાધ-
વનો દિવસ.

વદ ૦) દીવાળી સ્વારદા પુજન.

સુસલમાનોના પર્વો.

ખાર માસનાં નામ ૧, મોહરમ, ૨ સફર, ૩ રખીઉલઅવલ,
૪ રખીઉલઆખર, ૫ જમાદીઉલ અવલ, ૬ જમાદીઉલ આખર,
૭ રજબ, ૮ સાબાન, ૯ રમજન, ૧૦ સવાલ, ૧૧ જુલકાત,
૧૨ જુલહેજ.

સાત વારનાં નામ.

રવીવારને ઇફતાર, સોમને પીરવાર, મંગળને ગળવાર, બુધ-
વાર, શુક્રને જુમે રાત, શુક્રને જુમા અને શનીને શનીથર કહે છે.

સુસલમાનોના માસવાર મુખ્ય તહેવારો.

મોહરમ.

તા ૧ નવું વરસ, હીજરી સન આજે બદલાય છે. ઇમામોવું
મહાત્મ કરવાનો દિવસ શરૂ થાય છે.

તા. ૨ નાખોદા શુભામ અહમદ ઉર્ફે અમુમીયા રોજેનો
મરજી દિવસ.

તા. ૩ માલીયુમ ઇયાહીમ સાહેબ સને ૧૨૫૧ માં જુમા
મસીદના ખતીબ થયા.

તા. ૫ હાજી ઇયાહીમ જીતેકર મદીને શેરીદમાં ગુજર્મી
સને ૧૨૮૯.

તા. ૭ સને ૧૬૬૮ માં મોલવી મહમદ પુનસ સાહેબ હા-
પીસ ગુજર્મી.

તા. ૯ હાજીમહમદ યુમફ સાહેબ તુરંગે ગુજર્મી, હી સન ૧૨૮૩

તા. ૧૦ હજરતઅલીના મેદા ઇમામહુસેનના કતલની રાત
જો એકને કરવાના મેદાનમાં હી. સન ૬૧ માં સત્તાવન વર્ષની
હિમ્મતે કપાઇ સૂવા. આજે રાત્રે તાજુત નીકળે છે. કતલની રાત.

તા. ૧૧ તાશુત થંડા કરવાનો દિવસ. આજે તાશુત દિવસે માઠી તેને નદી, તળાવ કે કુવામાં થંડા કરે છે.

સદર માસ.

તા. ૩ સુરતનો જમાલુદ્દીન ખાજે દીવાનનો ઓરસ.

તા. ૧૩ માહીમમાં ફકીરઅલી સાહેબનો ઓરસ—સદરનો છેલો શુધ.

રખીઉલ અવલ.

તા. ૧૨ પેગંબર હજરત મહમદનો જન્મ તથા મરણનો દિવસ રખીઉલ આખર—તા. ૧૦ મેદીયો કાશન યાને હજરત પીરાન પીરની અગીઆરી.

તા. ૧૭ પીરાનપીર શેખ અબ્દુલમદર ગીલાલીનો મરણ દિવસ, રજખ—તા. ૩ ફાતીયામદ, તા. ૨૦ મેહેરાજે હજરત મહમદ ૪૦ વર્ષની ઉંમરે આસમાન ઉપર જઈ આવ્યો.

સાખાન—તા. ૧૪ સુખેઅ રાત,

રમજાન—તા. ૧ લીયા રોઝ મહીનો ખેઠો.

તા. ૨ હજરત મહમદની ખેટી ખીખી ફાતમા ગાહરી શુજરી ગમ્મ.

તા. ૧૩ માહીમનો ઓરસ.

જુલહજ—તા. ૮ હજ કરવાનો સૌથી મોટો દિવસ.

તા. ૧૦ ખદરી મદ.

તા. ૨૧ મહે ખદીર.

એ ઉપરાંત દર પ્રકરપતિવારે કબ્રસ્તાનમાં જઈ મૈયતની કબર ઉપર સખજે ચઢાવી જુઆરત કરે છે અને શુકરવારે જુમામસીદમાં જઈ નીમાજ પઢે છે.

મકરણુ ૪ થું.

કયાં કયાં કામ કષ્ટ કષ્ટ વખતે કરવાં કે જેથી સિદ્ધ થાય.
ઋતુ, તિથી, વાર, નક્ષત્રો, પંચક, યોગ અને તેવું કળા.

છ ઋતુઓના ધર્મો.

હેમન્તઋતુ—વૃશ્ચિક અને ધનનો સૂર્ય થાય ત્યારે માગશ્વર અને ચોખ્ખા આ ઋતુ ખેસે છે તેમાં નવું અનાજ વવાય, ટાડવાય. ભૂખ ઘણી લાગે, ખાધેલું પચે, સુખાકારીરહે, યુષ્ઠીવાળા પદાર્થો ખાવા. જેમાં ઘી, ધઉં, દુધ વધુ હોય તેવા પદાર્થોનું સેવન કરવું. અગાશીમાં કે ખુદ્દામાં સુવુ ખેસવું નહિ. ગરમ વસ્ત્રો પહેરવાં, સ્ત્રી સાથે કામ ભોગવવો. લુખો ખોરાક ખાવો નહિ, ભૂખ્યું રહેવું નહિ, દિવસે સુવું નહિ, સૂયોદય પહેલાં જાગવું, શરીરે તેલ ચોળવું, પગ ગરમ રાખવા માટે મોઝાં પહેરવાં, તાપવુ, કસરત કરવી, જીલ્લાળ કે ઉઝડીની દવા લેવી નહિ, આદનો મુરખો ખાવો, ટાઢા પાણીથી ન્હાવું નહિ, કેમકે ટાઢ વાવાથી અશક્તિ આવે છે.

શિશિર—મકર ને કુંભનો સૂર્ય હોય ત્યારે મહા અને દ્રાગણમાં આ ઋતુ હોય છે. તેમાં ટાઢ ઘણી વાય. હીમ પડે, ધઉં, ચણા, કપાસ પાકે, ગરમ કપડાં પહેરવાં, ટાઢ વધુ પડે, લુખાશ વધુ જાણાય, હેમન્ત ઋતુના નિયમો પાળવા.

વસન્ત ઋતુ—મીન અને મેષ રાશીના સૂર્ય થાય ત્યારે ચૈત્ર અને વૈશાખમાં આ ઋતુ હોય છે. આ ઋતુમાં આડનાં પાંદડાં ખરી પડે છે. ને નવાં ખીલે છે. કુલોમાં સુગંધી આવે છે. આ ઋતુમાં સાદો ને હલકો ખોરાક ખાવો, ચણા, ચોખ્ખા, મગ, અને સહના પદાર્થો ખાવા. પગે ચાલીને ફરવા જવું, ઘી અને ચીકણ-

વાળા પદાર્થો ઓછા ખાવા, કસરત કરવી, મન ખુશ થાય તેવી ગમત કરવી, રાત્રે જાગવું સારું છે, પ્રભુ સ્તુતિ કરવી, નાટક જોવા જવું, દિવસે સુવું નહિ, મધ્ય સેવન રાખવું, ધાન્ય જીવું વાપરવું, આનંદ રાખવો, કસરત કરવી, સ્ત્રી સંગ સાધારણ સેવવો. દંસ્ત ખુલાસે થાય તેવી દવા ખાવી, થોડો તડકો સેવવો.

ગ્રીષ્મ ઋતુ—વરણ અને મિથુનનો સૂર્ય થાય ત્યારે જેઠ અને અશાઠ માસમાં મે-જીનમાં આ ઋતુ હોય છે. તેમાં તાપ ઘણો પડે, શરીરે પરસેવો ઘણો થાય, ટાઢો વાયુ ઠીક લાગે, શૂખ થોડી લાગે, તરસ ઘણી લાગે, ટાહુ પાણી સારું લાગે, ખોરાક હલકો અને મીઠાશ્વવાળો લેવો, સ્ત્રી સંગ થોડો રાખવો. બપોરે રહેજ સુવું, લુખા કે ચણાના પદાર્થો ખાવા નહિ. તડકામાં ફરવું નહિ, છત્રી રાખવી, ફેરીનો રસ ખાવો, ઉલ્ટી કે જીવાળની દવા ન લેવી, લુ ન લાગે માટે ટાઢી હવામાં રહેવું. દાર કે ગરમ પાણી પીવું નહિ, સુગંધી મિશ્રીત કરેલું પાણી પીવું, ચંદ્રના ઝરણો નીચે રાત્રે ચાંદનીમાં ખેસવું, શીખંડ વિગેરે ઠંડા પદાર્થો ખાવા ઉત્તમ છે, આંખના કે કાળાનો મુરખો ખાવો હીતકર છે. બહુ ચાલવું નહિ.

વર્ષા ઋતુ—કર્ક અને સિંહનો સૂર્ય થાય ત્યારે શ્રાવણ અને ભાદરવામાં, જુલાઈ ઓગસ્ટમાં આ રૂતુ મોળવાય છે. તેમાં વરસાદ વધુ થાય, ખેડુતો અનાજ વાવે, ખાટા, તીખા, ખારા પદાર્થોવાળો હલકો ખોરાક ખાવો, સ્ત્રી સંગ સાધારણ સેવવો, દિવસે સુવું નહિ, રાત્રે જાગવું નહિ, ઘી તેલમાં તળેલા પદાર્થો ખાવા, શરીર ઉપર વરસાદ પડવા દેવો નહિ, ભેજવાળી જગામાં રહેવું નહિ, બીનાં કપડાં પહેરવાં નહિ. વાછોટ અને ઠંડા પવનથી દુર રહેવું. ઘર આગળ ગંદકી કરવી નહિ. વાસી પાણી પીવું નહિ, ઉધાડે પગે ફરવું નહિ, ગરમ કપડાં પહેરવાં ફ્લીમાં સાકર નાખી ખાવું.

શરદ ઋતુ—કન્યાને તુલાનો સૂર્ય થાય ત્યારે આસો અને કારતક માસમાં સપ્ટેમ્બર અને ઓક્ટોબરમાં આ ઋતુ હોય છે. તેમાં શરદી ઘણી રહે રોગનો ઉપદ્રવ થાય, ખાધું પચે નહિ, થોડી કસરત કરવી, ખોરાકમાં દુધ, ચોખા, સાકર સાથે ખાવા. ઉલ્ટી કે જીવાળની દવા જરૂર પડે લઈ શકાય. કડવાં તેમ તુરા પદાર્થોનું સેવન કરવું. કેમકે શરદ ઋતુમાં તાપ આવે છે. દિવસે સુવું નહિ, આંખના કે કાળાનો મુરખો ખાવો. રાત્રે જાગવું નહિ, ઘી વાળો

પુત્રે તેવો ખોરાક લેવો, નેલવાળા, તીખા, ખારા કે ખાટા પદાર્થો ન ખાવા, ખુરી હવામાં ચંદ્રની ચાંદીમાં ખેસવું, નદી તળાવનું પાણી પીવું.

સર્વ ઋતુમાં છ એ રસો સેવવા.

૨ દરેક વારમાં કરવાનાં કામ.

રવીવારમાં—રાજ્યાગ્રિપેક, મહોત્સવ, સ્નાની, યાત્રા, રાજ્ય-સેવા, પશુ આપવા તથા લેવા, હવન, મન્ત્રાદિનું, અભ્યયન, પ્રયોગાદિ, આપવું આપવું, વસ્ત્ર ધારણ કરવાં, સુવર્ણના અલંકાર ખનાવવા, તથા પહેરવા, ચાતુષપાત્ર લેવાં તથા આપવાં, હન આનંદ તથા લાકડાંની વસ્તુ લેવી તથા આપવી, પાંદડા ધરણ કરવી, મુદ્ધ કરવું. અને રાજકામ વિગેરે કામ કરવાથી સિદ્ધ થાય છે.

સોમ—શંખ, કમળ, મોતી, ચાંદી, શેરડી ખવાતાં પદાર્થો, ક્ષીલોગ, દૂધ, ત્રણ, જળ, ગાતું બળતું, યજ્ઞ, દુધ, વી, ગાય, બેસ પુરૂષ વિગેરે લેવાં વિગેરે કામ કરવાથી સિદ્ધ થાય છે.

મંગળ—મિઠાક કરવો, ચોરી, વધ, નાશ; મુદ્ધ કપટ, દંભ, વહેમ રાખવો. ખાણ ખોદવી, સુવર્ણાદિ ધાતુ લેવા વિગેરે કામ કરવાથી સિદ્ધ થાય છે.

બુધ—ચતુર્માર્ગ, પુન્ય, અભ્યયન, દક્ષા, શિષ્યશાસ્ત્ર, સેવા, લખવું, ચિત્રકામ, ધાતુક્રિયા, સુવ્રાકાત માટે જવું આવવું તથા વાદ કરવો વિગેરે કામ કરવાં.

ગુરુ—ધર્મ કરવો, યજ્ઞ, યોગ, વિદ્યાભ્યાસ, શુભ કામ, મોતું, વસ્ત્ર, ધર સંખંધી કામ, યાત્રા, રથ, અશ્વ, ઓપડ, અને ધરેણી પહેરેલાં વિગેરે કામ કરવાથી સિદ્ધ થાય છે.

શુક્ર—સ્ત્રી, ગાયન, હિરા, મણી, સંજ્યા, વસ્ત્ર, મંથ, પૃથ્વી સંખંધી કામ, ગાય, અગ્રહ લેવો આપવો, ખળતો તથા ખેતી વિગેરે કામ કરવાં શુભ છે.

શનિ—સોહ, પરધર, સીસું, ત્રાણ, કથીર, તંત્રવાર, ભાલો, વિગેરે લેવાં તથા પાપ કરવું, અસન્ય ખેસવું, ચોરી કરવી, ગૃધ્રપ્રવેશ કરવો, હાતી ખાંધવો, તથા ઉપદેશ લેવો આપવો વિગેરે સ્થિર કામ કરવાં.

૩ દરેક નક્ષત્રમાં ક્યાં ક્યાં કામ કરવાં કે સિદ્ધ થાય.

અવેની—નક્ષત્રમાં વર વહુને પ્રથમ ધેર બોલાવવામાટે, નવી કમારતોનો પાયો નાખવા માટે શુભ છે, પણ રાગ કે ક્રોધ અધિકારી કે ક્રોધ માટા માણસ સાથે પ્રથમ મુલાકાત કે ઓળખાણ કરવા માટે, નવો આકર રાખવા માટે, નવો પોશાક પહેરવા માટે, પ્રથમ વેપાર કરવા માટે, કાંઈ વેચવા લેવા માટે, નવી દુકાન કરવા માટે, નવી ખેતી શરૂ કરવા માટે, તથા વહાણની સફળતા અર્થે અશુભ છે.

ભરણી—એ નક્ષત્ર ક્રોધની સાથે નવી મુલાકાત કરવા માટે કાયદાકારક છે.

કૃતિકા—એ નક્ષત્ર દરેક કામ માટે શુભ અને લાભકારક છે.

રોહિણી—એ નક્ષત્ર સ્વનુસંગામ કરવા માટે, નવું ધર ખાંદવા માટે, નવા ધરતું વારતુ કરવા માટે, તેમજ શ્રીમંત, લગ્ન વિગેરે કાર્ય માટે શુભ છે.

મૃગશિર—આ નક્ષત્રમાં દરેક કામ નિર્વાહને પૂર્ણ થાય છે.

આર્દ્રા—પુનર્વસુ, મધા, પૂર્વાશ્વિની, હસ્તા, સ્વાતિ, અનુરાધા, મુળ, ધનિષ્ઠા, પૂર્વાભાદ્રપદ, અને રેવતિ—આ નક્ષત્રમાં દરેક નવું કામ કરવું તો જલ્દ સહિત લાભ મળે.

ઉત્તરાશ્વિની—ચિત્રા, વિશાખા, જ્યેષ્ઠા, ઉત્તરાશ્લાઘા, શ્રવણ, અને ચતતારકા એ નક્ષત્ર શુભ કામ માટે મધ્યમ છે.

પુષ્યનક્ષત્રમાં કરેલું કાર્ય સિદ્ધ થાય છે. પણ વિવાહમાં પુષ્ય નક્ષત્ર ભેલું નહિ.

આર્દ્રા—એ નક્ષત્ર ગાળકાને પ્રથમ નિશાળે ખેસાડવામાટે ઉત્તમ છે.

સ્થિર, ચંચળ, ઉગ્ર (કુર) સાધારણ, ઉતાવળાં, કોમળ અને લયકર નક્ષત્રો તથા વાર અને તેમાં કરવાનાં કામો.

સ્થિર નક્ષત્રો તથા વાર—રોહિણી, ઉત્તરાશ્વિની, ઉત્તરાશ્લાઘા, અને ઉત્તરાભાદ્ર એ સ્થિર નક્ષત્રો છે. તથા રવીવાર પણ સ્થિર છે.

તે નક્ષત્ર તથા તે વારને રોજ હમેશાં કાયમ રાખવા જેવાં કામ જેવાં કે ઘર બાંધવું, વાવ, કુવા, તળાવ, ગામ, ખમીયા, ખનાવવા, નવાં કે દુરસ્ત કરેલાં મકાનોમાં રહેવા જવું વિગેરે કામોનો આરંભ કર્યો હોય તો તે સિદ્ધ થાય છે.

અંચળ—સ્નાતિ, પુનર્વસુ, શ્રાવણ, ધનિષ્ઠા અને શતતારકા એ નક્ષત્રો તથા સોમવારને અંચળ એટલે સ્થિર નહિ તેવો ગણાયો છે તેથી તે નક્ષત્રો તથા વારને દીવસે યાત્રા જવાથી, હાથી, ઘોડા, પાલખી. વિગેરે વાહન ઉપર બેસવાથી, આગ ખગીયામાં ફરવાથી અને હરવા ફરવા જેવા કામ કરવાથી સિદ્ધ થાય છે.

ઉગ્ર—મરણી, મન્ના, પૂર્વાશ્વિની, પૂર્વાષાઢા, અને પૂર્વાભાદ્રપદ એ નક્ષત્રો તથા મંગળવાર ઉગ્ર છે તેથી તે દીવસે લઠાઈ કરવાનું કામ, દેવતા મુકવાનું કામ, લુચ્યાઈ, ઠગાઈ, ઝેરદેવાનું અથવા ખાવાનું કામ અને હથિયાર મારવાનું કામ વિગેરે તામસો ક્રિયાઓ કરવાને ઉત્તમ છે.

સાધારણ—કૃતિકા, વિશાખા. એ બે નક્ષત્રો તથા શુક્રવાર એ સાધારણ છે તેથી તે દિવસે સાધારણ કામ કરવાં. અગ્નિ સ્થાપન તથા નિલ પરણાવવાનું કામ કર્યું હોય તો તે સિદ્ધ થાય છે.

ઉતાવળાં—મશ્વિનિ, પુષ્ય, હસ્ત, અને અભિજીત એટલાં નક્ષત્રો અને શુક્રવાર ઉતાવળાં છે તેમાં ઉતાવળાં કામ કરવા જેવાં કે વેચવા સાદવાનું કામ, આપન લેવું. સ્ત્રીસંભોગ કરવો, શાસ્ત્ર વિગેરેનું જ્ઞાન મેળવવાનું, દાગીના કરાવવાનું તથા પહેરવાનું, ચિત્રામણ્ય કઢાવવાનું, અને તૃત્ય વિગેરે કળાઓ શીખવાનું એ કામો કરવાથી સિદ્ધ થાય છે.

કોમળ—મૃગશિર્ષ, ચિત્રા, અનુરાધા દેવતી એ નક્ષત્રો તથા શુક્રવાર કોમળ છે માટે તેમાં ગાયન કરવાનું કામ, નવાં વસ્ત્રો પહેરવાનું, મિત્રોને મળવાનું, હસવાખેલવાનું કામ આ સાથે કીધાં કરવાનું કામ. પોતાના આસનું કામ અને નવા દાગીના પહેલાં પ્રથમ પહેરવાનું કામ કરવાથી ફાયદો થાય છે.

ભયંકર—મૌર્દ્ધા, જ્યેષ્ઠા, મુળ, અને આશ્લેષા. અને શનીવારને ભયંકર ગણેલાં છે તેનાં ભયંકર કૃત્યો, ઘાત, પાત, લઠાઈ, ટંટો કરવાનું હાથી ઘોડા વિગેરેને શિક્ષા કરવાનું કામ, અને ખાંધીયા ખાળવાનું એવાં કામને ભાર લ કરવાથી સિદ્ધ થાય છે.

૪ અધોમુખ નક્ષત્રો અને તેમાં—કરનાલાં કામ.

પૂર્વાશ્વિની, પૂર્વાષાઢા, પૂર્વાભાદ્રપદ, મન્ના, અશ્લેષા, વિશાખા, કૃતિકા, ભરણી અને મુળ આ અધોમુખ નક્ષત્રો છે. તેમાં વાવ,

ક્રવા, તળાવખોદવાનું કામ ગઢ, કિલ્લો કરવાનું કામ, પરિક્ષા, ધન-સંગ્રહ, દ્યુત, બિલાપ્રવેશ, અને ગણીતશીખવાનો આરંભ કરવો શ્રેષ્ઠ છે.

૫ તિર્યગમુખ નક્ષત્રો અને તેમાં કરવાનાં કામ.

રેવતી, અશ્વત્થી, જ્યેષ્ઠા, અનુરાધા, હસ્તા, ચિત્રા, સ્વાતિ, મૃગ-શીર્ષ અને પુનર્વસુ એ તિર્યગમુખ નક્ષત્રો છે. એ નક્ષત્રોમાં ઘોડા, હાથી, ઊંટ, મહીષ, ખર, ખેલ, મેઠાં, હુકર, ચાન વિગેરે લેવા, વહાણ પાણી ઉપર તરવું લેવું, નાગર નાખવો, મુસાફરી કરવી, યાત્રા કરવી, વાવેતર કરવું, વેપાર કરવો, વાહન વિગેરે શુભદાયક છે.

૬ ઉર્ધ્વમુખ નક્ષત્રો અને તેમાં કરવાનાં કામો.

ઉત્તરાશ્લેશ્મી, ઉત્તરાષાઠા, ઉત્તરાભાદ્રપદ, પુષ્ય, રોહિણી, આર્દ્રા, શ્રવણ, ધાનિષ્ઠા, અને શતતારકા, આ ઉર્ધ્વમુખ નક્ષત્રો બાજીવા. આ નક્ષત્રોમાં દેવમંદિર બાંધવું, ઘર બાંધવું, જ્વજ્વતોરણ બાંધવાં, છત્ર ધારણ કરવું, રાજ્યાભિષેક કરવો, કાંટ બાંધવો અથવાદિ ઉપર સ્વારી કરવી અને બગીચો બનાવવો વિગેરે શુભ છે.

૭ શુભાશુભ દિવસો તથા તેમાં કરવાના કાર્યોનું ફળ.

માસ	અનેવારી	ફલગુઆરી	ગર્ગ	મેષ	મે	જ્યેષ્ઠ	જ્યેષ્ઠ	અગષ્ઠ	સપ્તમ્બર	અક્ટોબર	નવેમ્બર	ડિસેમ્બર
અશુભ તારીખો	૧-૨-૪ ૫-૭-૧૦ અને ૧૫	૬-૭- ૧૮	૧-૬ ૮	૬-૧૧ ૧૧	૫-૬- ૭	૭-૧૫ ૧૫	૫-૧૬ ૧૬	૧૫-૧૬ ૧૬	૬-૭	૬	૧૫-૧૬ ૧૬	૧૫-૧૬ ૧૬

ઉપર લખેલા અંગ્રેજી મહીનાઓની, ઉપર લખેલી અંગ્રેજી તારીખો અશુભ છે. તે દિવસે શુભ કામ કરવાં નહિ. શુભવાર-શુક્રવાર અને મોમ-ચત્તી અને રવિ તેમાં કરેલું કાર્ય સફળ પણ થાય છે, અને નિષ્ફળ પણ થાય છે.

શુક્રવારે મુસાફરી કરવી નહિ. નવી નોકરીમાં કામ લેવું નહિ નવિન ધંધામાં જોડાવું નહિ તેમ જ્વન કરવાં નહિ.

૮ નીચિના વારામાં નખ લેવરાવવાથી, છોક્ર ખવાથી, કપડાં શીવરાની આપવાથી અને નેલો પોશાક પહેરવાથી જે કેળ થાય તે આ નીચિના કોઠામાં દરેક વારનો નીચે આપ્યા સુજખ સમજી લેવું.

વાર.	સોમ.	મંગળ.	બુધ.	ગુરુ.	શુક્ર.	શનિ.	રવી.
નખ લેવરાવવાનું ફળ.	તનમનથી આપ્યા કરે.	ધનથી ભરપુર કરે.	સારા સમાચાર આપે.	ભલી બક્ષાઈ આપે.	સુખ દુઃખની ભાગીયણની વધાઈ આપે.	લાભો આવરણ વધારે.	અઠગપ્રકૃતિ અને ખાના ખરાબી કરે.
છોક્ર ખાવાનું ફળ.	મરણ લાવે.	અળપ્યાની મુલાકાત થાય.	રૂઢા મળે.	સારા સમાચાર મળે.	વિપત્તી મળે.	આવાદી આપે.	હીક નહિ.
કપડાં શીવરાવવા આપવાનું ફળ.	શુભ છે.	આમનો અકસ્માત.	સુખ સંપત્તિ મળે.	મુસાફરી કરવી પડે.	કમળાખતી સર્થ મળે.	ન ધારણ વારસો મળે.	અશુભ થાય.
નેલો પોશાક બદલવાનું ફળ.	પોશાક ટીક નહિ.	ધંધો ફળી ભૂત થાય.	બાળસખસ જોડે મુલાકાત થાય.	માઠા સમાચાર મળે.	માઠા સમાચાર મળે.	ગમે તેમ કરવા છતાં લાભ નથાય.	સુખ સંપત્તિ મળે.

૯ આંકડાઓનાં ફળ,

૧ પુરુષલીંગ છે કારણ તે સધળા આંકડાઓનો પિતા છે.
૨ નો આંકડો સ્ત્રીલીંગ છે કારણ તે ૧ ની સાથે રહી સંખ્યા ઉત્પન્ન કરે છે.

૩ નો આંકડો પવિત્ર અને શુભ છે.

૪ નો આંકડો કમઝાગ્ય ગણાય છે.

૭ નો આંકડો ભાગ્યવંત, ખૂબીવંત અને પાવન મનાય છે.

૧૦ નો આંકડો પવિત્ર છે.

એકીવાળા આંકડામાં માત્ર ૧૩ માં આંકડા સિવાય બીજા તમામ આંકડા ભાગ્યશાળી મનાય છે.

૧૪ નો આંકડો અમાર્ગીઓ ગણાય છે. ત્યાં ૧૪ સંખ્યાનો સમાગમ થાય ત્યાં ખાનાખરાખી થાય છે. તેમજ જેને તે આંકડો શુક્રતાવળી નીકળે છે તેને લાભ પણ આપનાર છે.

૧૦ તિથિઓ અને તેમાં થયેલાં કાર્યોનું ફળ.

૧ આદિરાતનો ચંદ્ર ઉગ્યા પછી ૨૧ કલાકની અંદર જે આળ-કનો જન્મ થાય તે ભાગ્યશાળી, લાંબા આયુષ્યવાળો થાય, તે દિવસે કરેલાં કામોમાં ફોદ પામે અને ને દિવસે આપેલું સ્વપ્ન ફળીભૂત થાય.

૨ બીજાને દિવસે કાંઈ વસ્તુ ગુમામ હોય તો તે ઝટ પાછી મળે. છુપાયેલું ધન તે દિવસે મળે, તે દિવસે જન્મેલ આળક આ-આદ નિરડે છે.

૩ ત્રીજાનો દિવસ સારો છે. તે દિવસે જન્મેલું આળક બળવાન અને નસીબવાન થાય છે.

૪ ચોથા અમંગળકર્તા છે, તે દિવસે મંદવાક આવે તો ભાગ્યેજ ખચે.

૫ પાંચમનો દિવસ ઠીક છે. તે દિવસે આરંભેલાં કામોમાં ફોદ મળે છે. તે દિવસે જન્મેલું આળક મગરૂર અને કમ તીકળે છે.

૬ છઠ્ઠો દિવસ અશુભ છે. તે દિવસે જન્મેલું આળક લાંબો વખત જીવતું નથી.

૭ સાતમનો દિવસ અમંગળ કર્તા છે. તે દિવસે જન્મેલું આળક ટુંકા આયુષ્યવાળું થાય છે.

૮ આઠમનો દિવસ સારો છે. તે દિવસે આરંભેલાં કામમાં વિજય મળે છે.

૯ નોમ સારી છે. એ દિવસે જન્મેલું બાળક સારી દોલત અને મૂંન, મરનખો મેળવનાર થાય છે.

૧૦ દશમ અશુભ છે, તે દિવસે જન્મેલું બાળક સાંધુ આયુષ્ય ભોગવે અને તિર્થસ્થાન કરે, તે દિવસે માંદું પડનાર બચતું નથી.

૧૧ અગ્નીઆરસનો દિવસ પવિત્ર છે. તે દિવસે જન્મેલું બાળક ધર્મશ્રદ્ધાળુ થાય છે. મુસાફરી માટે શુભ છે. લગ્ન વિગેરે કામો માટે તે દિવસ શુભ છે.

૧૨ આરસનો દિવસ મંગળમય છે. તે દિવસે જન્મેલાં બાળકો આયુષ્યવાન અને ડાહ્યાં થાય છે. તે દિવસે માંદો પડનાર ભાગ્યે જ બચે છે.

૧૩ તેરસનો દિવસ આનંદમય છે તે દિવસે જન્મેલાં બાળકો ઓચિંતાં ધનવાન થાય છે.

૧૪ ચૌદસનો દિવસ સારો છે તે દિવસે જન્મેલું બાળક ઉદાર થાય છે. તે દિવસે આરભેલાં કાર્ય નિષ્ફળ થતાં નથી.

૧૫ પુત્રમનો દિવસ સારો છે. ઇશ્વરપુત્ર, અપવાસ અને લાલ-કરક છે, શુભાવેલી ચીજ તે દિવસે મળે છે. પણ તે દિવસે માંદું પડનાર બચતું નથી.

૧૬ બીજનો દિવસ અશુભ છે, વેપાર માટે સારો છે તે દિવસે જન્મેલું બાળક કમનસીબવાન અને અવિવેશી થાય છે.

૧૭ ત્રીજનો દિવસ વધુ ખરાબ છે. તે દિવસે જન્મેલું બાળક કમ અકલતું થાય છે.

૧૮ ચોથનો દિવસ ક્ષતેહમંદ છે, તે દિવસે જન્મેલું બાળક ખૂબ દુર અને લાંબા આયુષ્યવાળું થાય પણ ધણું સંકટ વેઠનાં પડે છે તે દિવસે શરૂ કરેલા કામમાં ક્ષતેહ મળે છે.

૧૯ પાંચમનો દિવસ ધારતી ભરેલો છે તે દિવસે બાળક અગ્ર-સાહુક નીકળે છે.

૨૦ છઠનો દિવસ સારો નથી એ દિવસનું જન્મેલું બાળક તંદુરસ્ત અને મજબૂત બાંધાનું આપસ્વાર્થી અને મદદાશ નીકળે છે.

૨૧ સાતમનો દિવસ શુભ છે. એ દિવસે હાથમાં લીધેલ કામ-કાજ નફાકારક નીવડે છે. તે દિવસે જન્મેલું બાળક નાચાકિત, ડહા-પણવાળું, હિંમતવાન અને આનંદી થાય છે.

વદ નામનો દિવસ સાધારણ છે તે દીવસે જન્મેલ જાળક, હડીલું, મોકાત, રહેનાર, મિત્રોની દરકાર નહિ રાખનાર અને તાપે રહેનાર થાય છે. તે દિવસે કરવા આરમેલાં કાર્ય ફોલગંદ થાય છે.

વદ દશમનો દીવસ શુભ છે તે દીવસે સ્વપ્ન આનંદ આપનારને ફોલગંદ નિવડે છે, તે દીવસે જન્મેલ જાળક ખડાદૂર, અને બાહોશીવાળું તથા વખાણવા લાયક થાય છે.

વદ અગીઆરસનો દીવસ અશુભ છે તે દીવસે જન્મેલ જાળક કુટ્ટ, અને છાંદગીમાં કષ્ટ વેઠનાર થાય છે. તે દીવસે માંદું પડેલું માણસ બાળ્યેજ ખરે છે.

વદ બારસ ખડું શુભ છે. તે દીવસે જન્મેલું જાળક જન્મથીજ ધનવાન અને સારાં કામ કરનાર અને વખાણવાલાયક થાય છે.

વદ તેરમનો દીવસ આનંદમય છે. તે દીવસનું સ્વપ્ન સાર ફળ નીપજવે છે. તે દીવસે જન્મેલાં જાળક મોહામય્યાં, મીકારત્રાવનાં અને મળતાવડાં થાય છે.

વદ ચૌદસનો દીવસ ખરાબ છે. તે દીવસે જન્મેલ જાળક કુંકા આયુષ્યવાળું અને માઆપના મનને સંતોષ પમાડનાર થાય છે. તે દીવસે આરભ કરેલાં કામો નિષ્ફળ નીવડવાની અશુભ પર સારાં લાજાદારક થશે.

અમાસનો દીવસ લાગ્યદાળી છે, તે દીવસે જન્મેલ જાળક કષ્ટ બોગવી અને સુખી થાય છે. કામકાજ કરવા માટે પણ સારો છે.

૧૧ પંચક.

ધનિષ્ઠા નક્ષત્રની ૩૦ ધડી પછીથી રેવતી નક્ષત્ર ઉતરી રહે ત્યાં સુધી એટલે ધનિષ્ઠાની ૩૦ ધડી. શતતારકા, પૂર્વાભાદ્રપદ, ઉત્તરાભાદ્રપદ અને રેવતી એ પાંચ નક્ષત્રોને પંચક કહે છે અથવા કુંભનો ચંદ્ર જો વખતે એસે ત્યારથી મીનનો ચંદ્ર ઉતરી રહે ત્યાં સુધી પણ એ પાંચ નક્ષત્રોનું પંચક કહેવાય છે.

તેમાં દક્ષિણ દીશાતરફ જવું નહિ. ધરતું ખાત કરવું નહિ, મકાદું બાળવું નહિ, બાળવાની અગત્ય હોય તો તેનો વિધી કરીને બાળવું. લાકડાં તથા લાસનો સંઘરો કરવા નહિ. સૂતાને પતંગ લેવો નહિ, તથા અશુભકામ કરવા નહિ પણ ધણાં ખર્ચા શુભકામ પંચકમાં કરવા.

૧૨ ચોગ, અને તેનું ફળ અને તેમાં કરવાનાં કામ.

સિદ્ધિ ચોગ.

રવીવારને દિવસે આઠમ, તથા હસ્ત, અશ્વિનિ, ત્રણ ઉત્તરા, મૂળ, પૂષ્ય, અને ધનિષ્ઠા એ નક્ષત્રો હોય તો સિદ્ધિચોગ જાણવો.

સોમવારે—નોમ અને દશમ તિથી હોય તથા પૂષ્ય, શ્રવણ, શકિણી, મૃગશિર્ષ, અને શતભિષા એ નક્ષત્રો હોય; તો સિદ્ધિચોગ જાણવો.

મંગળવારે—છઠ, ત્રીજ, આઠમ, અને તેરસ તિથી હોય તથા મૂળ, અશ્વિનિ, મધા, આશ્લેષા, અને ઉત્તરાભાદ્રપદ એ નક્ષત્રો હોય તો સિદ્ધિચોગ જાણવો.

બુધવારે—બીજ, સાતમ, અને ખારસ, તિથી હોય તથા મૃગશિર્ષ અનુરાધા, પૂષ્ય, કૃતિકા, શકિણી, એ નક્ષત્રો હોય તો સિદ્ધિચોગ જાણવો.

ગુરુવારે—દશમ, પાંચમ, અને પુનમ, હોય, તથા વિશાખા, રેવતી, અશ્વિનિ, અનુરાધા, પૂષ્ય, અને પૂનર્વસુ નક્ષત્ર હોય, તો સિદ્ધિચોગ જાણવો.

શુક્રવારે—પડવો, છઠ, અગીઆરશ, અને તેરશ હોય તથા રેવતી, પૂર્વાભાદ્રપદ, અશ્વિનિ, શ્રવણ, ચિત્રા અને પૂનર્વસુ નક્ષત્ર હોય તો સિદ્ધિચોગ જાણવો.

શનીવારે—ચોથ, નોમ અને ચૌદશ, હોય તથા શ્રવણ, મધા સ્વાતિ અને પુર્વાશ્લેષુની નક્ષત્ર હોય તો સિદ્ધિચોગ જાણવો.

શુક્રવારે નંદા (પડવો, છઠ અને અગીઆરશ) હોય, બુધવારે ભદ્રા (બીજ, સાતમ અને ખારશ) હોય, મંગળવારે જ્યા (ત્રીજ, આઠમ અને તેરશ) હોય, શનીવારે રિક્તા (ચોથ, નોમ અને ચૌદશ) તિથી હોય, અને ગુરુવારે પૂર્ણા (પાંચમ, દશમ, અને પુનમ તિથી) હોય તો સિદ્ધિચોગ જાણવો, આ સિદ્ધિચોગમાં શુભકામ કરવાથી સિદ્ધિ થાય છે.

૧૩ વિરૂદ્ધ ચોગ.

રવીએ-વિશાખા-ભરણી-મધા, જ્યેષ્ઠા, ૧૨-૧૪-અને સાતમ હોય.

સોમે-ચિત્રા, ઉત્તરાશાદા, વિશાખા, ૧૧, ૧૩ અને ૬ હોય.

મંગલે-આર્દ્રા, ધનિષ્ઠા, પૂર્વાભાદ્રપદ, ઉત્તરાષાદા, ૧ અને ૧૦ હોય.

બુધે-ધનિષ્ઠા, ભરણી, અશ્વિની, મૂળ, રેવતી, ૩ અને ૬ હોય.

શુક્રએ—આર્દ્રા, ઉત્તરાશ્વિની, રોહિણી, સતભિષા, કૃતિકા, મૃગશીર્ષ, ૮-૪ અને ૬ હોય.

શુક્રે—રોહિણી, જ્યેષ્ઠા, પૂર્વ, આશ્લેષા, મધ્યા, ૨ અને ૭ હોય, અને.

શનિવારે—ચિત્રા, ઉત્તરાષાઢા, રેવતિ, અશ્વિનિ, ભરણી, ઉત્તરાશ્વિની, પૂર્વાષાઢા અને ૭ તથા ૭૬ તિથી હોય તો વિરૂદ્ધોગ સમજવો, આ યોગમાં કષ્ટપણ શુભ કામ કરવું નહિ.

૧૪ સંવર્તક યોગ.

રવીવારે સાતમ અને શુક્રવારે પડવો હોય તો સંવર્તકયોગ કહેવાય તેમાં શુભકામ કરવા નહિ.

૧૫ ત્રિપુષ્કર યોગ.

૨-૭ અને ૧૨ તિથી, શનિ, મંગળ, અને રવીવાર, તથા ઉત્તરાશ્વિની, પૂર્વાષાઢપદ, પૂર્વેસુ કૃતિકા અને ઉત્તરાષાઢા, નક્ષત્ર અનુક્રમે ત્રણ બેમાં હોયતો ત્રિપુષ્કર યોગ થાય તે મૃત્યુ વિનાશ અને વૃદ્ધિમાં ત્રણવર્ણ ફળ આપે છે,

૧૬ દ્વિપુષ્કર યોગ.

૨-૭-૧૨ તિથી, શનિ, મંગળ અને રવીવાર, તથા ધનિષ્ઠા, ચિત્રા તે મૃગશીર્ષ નક્ષત્ર હોયતો દ્વિપુષ્કર યોગ થાય છે આ યોગે યમહુ ફળ આપે છે.

૧૭ જ્વાળામુખી યોગ.

પડવાને દિવસે મૂળ, પાંચમને દિવસે ભરણી, આઠમને દિવસે કૃતિકા, નવમીને દિવસે રોહિણી, દસમને દિવસે આશ્લેષા, નક્ષત્ર હોય તો જ્વાળામુખી યોગ કહેવાય. આ યોગમાં બાળક જન્મે તો મરણ પામે, વાસ કરે તો ઉજડ થાય, અને સ્ત્રી સુડા પહેરે તો વિધવા થાય,

૧૮ રાજ્યભંગાદી યોગ.

અમાસને દિવસે શની, રવી અને મંગળ ગમે તે એકવાર હોય તથા અશ્વિની, તથા સ્વાતિ ગમે તે નક્ષત્ર હોય અને આયુષ્યમાન યોગ હોય તો રાજ્યભંગાદિ યોગ કહેવાય. આ યોગ હોય તો પક્ષી, પશુ, જંગમ, સ્થાવર, રાજા, અને અનુષ્યોનો નાશ થાય તથા રાજ્યભંગ થાય.

૨૦ તિથી, વાર તથા નક્ષત્રના ૧૩ યોગો તથા તેની સમજ.

વાર.	અળ યોગ.	ક્રકચ યોગ.	દુષ્ઠ યોગ	સુચુદા તિથી.	સિદ્ધીદા તિથી.	હિરણ્ય યોગ.	મૃત્યુ યોગ	કર્ણ (અથવા કાળ) યોગ.	સિદ્ધિ યોગ.	યમદુષ્ટો યોગ.	યશમંદ યોગ.	મુળ સંયોગ	અમૃત સિદ્ધિયોગ
રવી	પૂર્વોષાઢા	૧૨ તિથી	૧૨ તિથી	૧-૬-૧૧ તિથી	તિથી	વિશાખા	અજુ- રાધા	જેષ્ઠ	મુળ	મધ્ય, ધનિષ્ઠા	મધ્ય	ભરણી	હસ્ત
સોમ	આર્દ્રા	૧૧ તિથી	૧૧ તિથી	૨-૭-૧૨ તિથી		પૂર્વોષાઢા	હિરણ્ય	અભી	અવળું	મુળવિશાખા	વિશાખા	ત્રિના	મૃગશિર્ષ
મંગળ	વિશાખા	૧૦ તિથી	૧૦ તિથી	૧-૬-૧૧ તિથી	૩-૮-૧૨ તિથી	ધનિષ્ઠા	શાઢા	જ્યેષ્ઠ	હિરણ્ય	કૃત્તિકા	આર્દ્રા	હિરણ્ય	અશ્વિની
બુધ	રોહિણી	૯ તિથી	૯ તિથી	૩-૮-૧૩ તિથી	૨-૭-૧૨ તિથી	રેવતી	આશ્વિની	પૂર્વોષાઢા	કૃત્તિકા	રેવતી	મુળ	ધનિષ્ઠા	અનુરાધા
ગુરુ	પૂષ્ય	૮ તિથી	૮ તિથી	૨-૭-૧૨ તિથી	૧-૦-૧૫ તિથી	શરણી	મૃગશિર્ષ	આર્દ્રા	પૂર્વોષાઢા	હિરણ્ય	કૃત્તિકા	હિરણ્ય	પૂષ્ય
શુકર	મધ્ય	૭ તિથી	૭ તિથી	૪-૯-૧૪ તિથી	૪-૯-૧૪ તિથી	પૂષ્ય	આશ્વિની	મધ્ય	પૂર્વોષાઢા	રોહિણી	રોહિણી	જ્યેષ્ઠ	રોહિણી
શની	મુળ	૬ તિથી	૬ તિથી	૫-૧૦-૧૫ તિથી	૪-૯-૧૪ તિથી	હિરણ્ય	હસ્ત	ત્રિના	રેવતી	અવળું	હસ્ત	રેવતી	રેવતી

ચોથું સિદ્ધિયોગ, અમૃતસિદ્ધિયોગ, મૃત્યુયોગ, અને યમઘંટ જોવાની ૭૧

એવી રીતે સમજવું કે રીતારતે રીતસે પૂર્ણપાઠ તથા સોમ-
વારે આદ્રી નક્ષત્ર હોય તો ચાગયોગ થાય. રીતારતે ચારત્ર હોય તે
ક્રમ યોગ થાય તથા દ્વયયોગ થાય, વળી પડવો છઠ્ઠ, અને અગી
આરસ આવે તો મૃત્યુકાંતિ થાય એ રીતે તમામ યોગનું સમ-
જવું. તેનું ફળ યોગતા નામ પ્રમાણે આવે. જેમકે મૃત્યુયોગમાં શુભ
કામ કરતાં નહિ, સિદ્ધિયોગમાં શુભ કામ કરતાં વિગેરે.

૨૨ સિદ્ધિયોગ, અમૃત સિદ્ધિયોગ, મૃત્યુયોગ. અને
યમઘંટ જોવાની રીત.

યોગ.	રવિ.	સોમ	મંગળ.	બુધ.	શુક્ર.	શુક્ર	શની.
સિદ્ધિ	મુળ	શ્રવણ	હત્તરા	કૃતિકા	પૂનર્વસુ	પુર્વાશ- લ્લુતી	સ્વાતી
અમૃત સિદ્ધિ	હસ્ત	મૃગશીર્ષ	અશ્વિની	અનુરા.	પુષ્ય	રેવતી	રાહીણી
મૃત્યુ યોગ	અનુરા.	હત્તરા	શતતારા	અશ્વિની	મૃગશીર્ષ	આશ્લેષા	હસ્ત
યમઘંટ	મઘા.	વિશાખા	આદ્રી	મુળ	કૃતિકા	રાહીણી	હસ્ત

એવી રીતે સમજવું કે રીતારતે દિવસે મુળ નક્ષત્ર હોય અ-
થવા તે જોટલી થી હોય તેટલી થી સુધી સિદ્ધિયોગ જણવો.
હસ્તે નક્ષત્ર હોય તો અમૃતસિદ્ધિયોગ જણવો એવીજ રીતે મઘાનું
સમજવું.

સિદ્ધિયોગ શુભ કામમાં મારો છે. અમૃતસિદ્ધિયોગમાં કાષ્ટ
પણ કામ આરંભવું હોય તો સિદ્ધ થાય છે.

મૃત્યુયોગમાં શુભ કામ કરવું નહી.

યમઘંટ યોગમાં પરદેશ જવું નહિ. જમ્યે તો મૃત્યુ થાય, અ-
ગર મરણતોય દુઃખ પડેઃ લગ્ન કરવું નહિ, કરે તો પ્રજની વૃદ્ધિ
થાય નહિ, દેવપ્રતિષ્ઠા થાય નહિ અને જો એ યોગમાં પુત્ર જન્મ્યો
હોય તો તે મરણ સુચક છે. મારે જાણી કરી પડે છે.

૨૧ કરણમાં કરવાનાં કામો.

બાલ કરણમાં—દૂત, કારીગરીનું કામ, દેવાલય તથા તળાવ
કેવા બાંધવાનાં કામ કરવાં.

બાલવ કરણમાં—બાલકનું ભણું કરવું.

કૌશલમાં—મિત્રતા કરવી, ઉત્સાહનાં કામ કરવાં.

તૈતિલ કરણમાં લગ્ન વિગેરે શુભ કામ કરવાં.

ગર કરણમાં—ચાવેનર કરવાં, હજ ખેડવા વિગેરે કામ કરવાં.

વૃણીજ કરણમાં—દેવતાનું સ્થાપન કરવું, તળાવ, વાવ, તથા
બર ખતાવવાં દુકાન કરવી, વેપાર કરવો તે સારું છે.

વિષ્ટિ કરણમાં—ઝેર દેવાનાં, શત્રુની સાથે ભડાઈ કરવાનાં કામ
કરવાં પણ શુભ કામ કરવાં નહિ.

શકુની કરણમાં—મંત્રોપદેશ તથા ઔષધી ગ્રંથ કરવું, ગુહ-
સ્થિતિ વિગેરે કામ કરવાં.

ચતુષ્પદ કરણમાં—ગાય ખરીદવી તથા વેચવી, બાલક ક્ષત્રીવ
તથા વૈશ્યની સેવા કરવી, રાજ્યાભિષેક કરવો, અને પિતૃનાં કામ કરવાં.

નામ કરણમાં—શોભાગ્વકર્મ કરવાં, વિદ્યાભ્યાસનાં કામ કરવાં.
ધીરજનાં કામ કરવાં.

કિંરતુષ્ઠ કરણમાં—તમામ કામ કરવું શુભ છે.

પ્રકરણ ૫ મું.

ભદ્રા, વિષ્ટિ, ચોલડીઆં અને હોરાઓની સમજણ
અને તેનું રૂપ.

કૃષ્ણ પક્ષમાં, દશમ તથા ત્રીજાના બીજા ભાગમાં ભદ્રા હોય છે.

સાતમા અને ઓઢરાના પહેલા ભાગમાં ભદ્રા હોય છે.

શુકલપક્ષમાં અગીઆરસ અને ચોથના બીજા ભાગમાં અને
આઠમ તથા પુનમના પહેલા ભાગમાં ભદ્રા હોય છે.

૧ ભદ્રાનાં નામ તથા તેમાં કરવાનાં કામ.

ભદ્રાનાં આઠ નામ છે. ૧ કરાલી, ૨ નંદની, ૩ રૌદ્રી, ૪
કુમ્ભી, ૫ સુમ્ભી, ૬ મિશ્રી, ૭ વૈશ્યવી, ૮ હંસી.

સુદ ચોથના પાંચમા પહોરથી પાંચઘડી, સુદ આઠમનાં ત્રીજા પહોરની પહેલી પાંચ ઘડી, અગીઆરમના સાતમા પહોરની પાંચ ઘડી, પૂર્ણિમાના ચોથા પહોરની પાંચ ઘડી, વદ સાતમની પહેલી પાંચ ઘડી, પાંચમના છેલ્લા પહોરની પાંચ ઘડી અને ચૌદશની પહેલા પહોરની પહેલી પાંચ ઘડી સુધી ભદ્રાનું મુખ હોય છે તેમાં શુભ કામો કરવા નહિ.

સુદ ચોથના આઠમા પહોરની છેલ્લી ૩ ઘડી, અગીઆરમના છેલ્લા પહોરની છેલ્લી ત્રણ ઘડી, પુનમના ત્રીજા પહોરમાં છેવટ આગે ત્રણ ઘડી, વદ ત્રાંજના સાતમા પહોરની છેલ્લી ત્રણ ઘડી, અને દશમના પાંચમા પહોરની છેલ્લી ત્રણ ઘડી સુધી ભદ્રાનું પુંજી હોય છે તેમાં શુભ કામ થઈ શકે.

૨ ભદ્રાને રહેવાનું ઠેકાણું.

ગિન, મેપ, સિંઠ, અને વૃથિકના ચંદ્ર હોય તો સ્વર્ગમાં, કન્યા, તુલા, ધન અને મકરના ચંદ્ર હોય તો પાતાળમાં, કર્ક, કુંભ, વૃશભ અને મિથુનના ચંદ્ર હોય તો ભદ્રા પૃથ્વી લોકમાં જાણવી.

સ્વર્ગમાં ભદ્રા હોય તો સારું ફળ આપે, પાતાળમાં હોય તો ધનનો હાથ થાય અને પૃથ્વીમાં હોય તો સર્વ કામનો નાશ થાય. ૩ વિટ્ટી કર્કની, દીશાની રાસજ.

દરેક માસની આઠ રખત વિટ્ટી નમનું કળું આવે છે તે વખતે તે દિશામાં જવું નહિ નથા શુભ કામ કરવું નહિ.

દરેક માસની સુદ ૪ ને રોજ રવિના જાગતી એટલે ત્રીજા અર્ધા ભાગની વિટ્ટી આવે છે તે પશ્ચિમ દિશામાં જાણવી.

દરેક માસની સુદ ૮ ને-૨૯ દિવસના ભાગની વિટ્ટી રહે છે તે અગ્નિ દિશામાં સમજવી.

દરેક માસની સુદ ૧૧ ને રોજ રવિના જાગતી એટલે ત્રીજા અર્ધા ભાગમાં વિટ્ટી આવે છે તે ઉત્તર દિશામાં જાણવી.

દરેક માસની સુદ ૧૫ પુનમને દિવસે દિવસના ભાગની વિટ્ટી આવે છે તે નૈઋત્ય જુલ્યામાં જાણવી.

દર માસની વદ ૩ ના રોજ રવિના જાગતી વિટ્ટી આવે છે તે ઇશાનજુલ્યામાં સમજવી.

દર મહિનાની વદ ૭ ના રોજ દિવસના ભાગની વિટ્ટી આવે છે તે દક્ષિણ દિશામાં જાણવી.

દરેક માસની વદ ૧૦ ના રોજ રાત્રિના ભાગમાં વિષ્ટિ આવે છે તે વાચકોશ્રીમાં જાણવી.

દર માસનો વદ ૧૪ ના રોજ દિવસના ભાગની વિષ્ટિ રહે છે તે પૂર્વ દિશામાં જાણવી.

જે દિવસે જે દિશામાં વિષ્ટિ આવતી હોય તે દિવસે તે દિશામાં પરજામ જવું નહિ તથા શુભ કામ કરવું નહિ.

૪ દિવસ તથા રાત્રીનાં ચોઘડીયાં તથા તેમાં કરવાનાં કામો. દિવસનાં ચોઘડીયાં.

વાર.	પહેલું.	બીજું.	ત્રીજું.	ચોથું.	પાંચમું.	છઠું.	સાતમું.	આઠમું.
રવિ	ઉદ્વેગ	ચળ	લાલ	અમૃત	કાળ	શુભ	રોગ	ઉદ્વેગ
સોમ	અમૃત	કાળ	શુભ	રોગ	ઉદ્વેગ	ચળ	લાલ	અમૃત
મંગળ	રોગ	ઉદ્વેગ	ચળ	લાલ	અમૃત	કાળ	શુભ	રોગ
બુધ	લાલ	અમૃત	કાળ	શુભ	રોગ	ઉદ્વેગ	ચળ	લાલ
ગુરુ	શુભ	રોગ	ઉદ્વેગ	ચળ	લાલ	અમૃ.	કાળ	શુભ
શુક્ર	ચળ	લાલ	અમૃત	કાળ	શુભ	રોગ	ઉદ્વેગ	ચળ
શની	કાળ	શુભ	રોગ	ઉદ્વેગ	ચળ	લાલ	અમૃત	કાળ

ઉપરના કાઠાનું સમજવું એવું કે રવાવારને દિવસે પ્રથમ ઉદ્વેગ ચોઘડીયું ખેસે પછી ચળ, લાલ વિગેરે અનુક્રમે એક પછી એક ખેસે છે. તેવીજ રીતે સોમવારે પ્રથમ અમૃત ચોઘડીયું ખેસે પછી કાળ, શુભ વિગેરે અનુક્રમે ખેસે, એવી રીતે દરેક વારનું સમજવું.

પહેલું ચોઘડીયું સૂર્યોદય વખતે ખેસે છે તે દોઢ કલાક રહે છે તેવી રીતે દરેક ચોઘડીયું દોઢ દોઢ કલાક રહે છે પછી બીજું ખેસે છે. એટલે સવારના છ વાગ્યાથી ૧૨ કલાકમાં ૮ ચોઘડીયાં આવે છે.

૫ રાત્રિનાં ચોખડીયાં.

સ્વી	શુભ	અમૃત	ચલ	રોગ	કાળ	લાલ	ઉદ્દેગ	શુભ
સોમ	ચલ	રોગ	કાળ	લાલ	ઉદ્દેગ	શુભ	અમૃત	ચલ
મંગળ	કાળ	લાલ	ઉદ્દેગ	શુભ	અમૃત	ચલ	રોગ	કાળ
બુધ	ઉદ્દેગ	શુભ	અમૃત	ચલ	રોગ	કાળ	લાલ	ઉદ્દેગ
ગુરુ	અમૃત	ચલ	રોગ	કાળ	લાલ	ઉદ્દેગ	શુભ	અમૃત
શુક્ર	રોગ	કાળ	લાલ	ઉદ્દેગ	શુભ	અમૃ	ચલ	રોગ
શનિ	લાલ	ઉદ્દેગ	શુભ	અમૃત	ચલ	રોગ	કાળ	અમૃત

આ ક્રોડાનું પશ્ચુ ઉપર પ્રમાણે સમજવું જેમકે સ્વીવારે પ્રથમ શુભ ચોખડીયું જેસે, પછી અમૃત, ચલ વિગેરે એક પછી એક અનુક્રમ જેશે છે. એ રીતે દરેક વારનું સમજી લેવું.

અમૃત, શુભ, લાલ અને ચલ એ ચોખડીયાં સારાં જાણવાં તેમાં શુભ કામ કરવાથી સિદ્ધ થાય છે. ઉદ્દેગ, રોગ અને કાળ એ ટલાં ખરાબ ચોખડીયાં જાણવાં. તેમાં શુભ કામ કરવાં નહીં.

૬ દિવસ અને રાત્રી મળી ભોગવાતી ૨૪ હોરાઓની સમજ તથા તેનું રૂપ.

દિવસ અને રાત મળીને ૬૦ થી થાય છે તેમાં ૨૪ થીની અથવા એક કલાકની એક હોરા એવી રીતે દિવસ અને રાત મળીને ૨૪ હોરાઓ ભોગવાય છે, જે દિવસે જે વાર હોય તે વારની હોરા તે દિવસે સૂર્યોદય થાય ત્યારથી પ્રથમ જેસે છે, તે એક કલાક બોજવી એક કલાક પછી તે વારને સાથે જાણતાં જે છઠ્ઠા વાર આવે તેની જે હોરા તે હોરા બીજી જેશે છે.

જેમકે આજ સ્વીવાર છે તે સવારથી એટલે સૂર્યોદય થાય ત્યારથી સ્વીની પહેલી હોરા જેસે તે એક કલાક રહે પછી બીજી હોરા (છઠ્ઠા વારની) શુક્રની જેશે પછી બુધની હોરા જેશે અને ચો

ચંદ્રની હોરા એસે, એ રીતે ચોવીસે હોરાઓ એક પછી એક (છઠા વાંતી હોરા એસે સોમવાર હોય તો સુર્યોદયની પહેલી હોરા ચંદ્રની એસે અને બીજી શનીની એસે એ રીતે સમજવું.)

૭ ચોવીસ હોરાઓ એક પછી એક નીચે પ્રમાણે.

૧ રવી, ૨ શુક્ર, ૩ બુધ, ૪ ચંદ્ર, ૫ શની, ૬ શુક્ર, ૭ મંગળ, ૮ રવી, ૯ શુક્ર, ૧૦ બુધ. ૧૧ ચંદ્ર, ૧૨ શની, ૧૩ શુક્ર, ૧૪ મંગળ. ૧૫ રવી, ૧૬ શુક્ર, ૧૭ બુધ. ૧૮ ચંદ્ર, ૧૯ શની, ૨૦ શુક્ર, ૨૧ મંગળ, ૨૨ રવી, ૨૩ શુક્ર, ૨૪ બુધ.

ઉપર પ્રમાણે એક પછી એક ૨૪ હોરા આવે તેમાં જે વાર ને દિવસ નું હોય તે દિવસે તે વારની હોરા એમ એક પછી એક અનુક્રમે એસે.

ચંદ્ર, બુધ, શુક્ર અને શુક્રની હોરામાં શુભ કામ કરવાનો આરંભ કર્યા હોય તો તે સફળ થાય છે.

રવી, મંગળ, અને શનીની હોરાઓમાં આરંભેલું કામ ધુળધાણી થાય. વિદ્ન આવે, અને પરિણામે તેમાં ગેરફાયદો થાય.

અનુભ્ય રોગી હોય તે વખતે રવીની હોરા બેઠી હોય તો તેટલો વખત પીત તથા ગરમી રાખે, ચંદ્રની હોરા બેઠી હોય તો શરદી સાથે છાતીનું રૂધિર થાય, વાયુનું ભેર વધે, મંગળની હોરા બેઠી હોય તો ઉત્પાત અને ગભરાટ ઉત્પન્ન થાય, બુધની હોય તો અશુભ થાય, શુક્રની હોય તો, ગરમી દરે તથા રોગ સમજાય નહિ, શુક્રની હોય તો, વાયુ તથા શરદી કરે, અને શનીનો હોય તો રોગીનો નાશ થાય કે મરણતોલ આગરી થાય.

અકરણ ૬ હું

પરગામ જમા વિષે મહરજ.

માટે જે વિષયે પરગામ જવું હોય તે દિશાએ જે રાશીનો ચંદ્ર હોય તે ચંદ્ર કઈ દિશાએ છે તે ઉપર પ્રમાણે જોવું. કેમકે નેપોળ ચંદ્ર હોય તો પૂર્વ દિશાએ. મિથુનનો પશ્ચિમ દિશાએ, કવે જે જે રાશીનો ચંદ્ર હોય તે ગળીના ચંદ્રની દીશા આપણે જે દિશાએ જવું હોય તે દીશા તરફ હોય. એટલે-સન્મુખ હોય તો દ્રવ્યની પ્રાપ્તિ થાય. જે દીશાએ જવું હોય તે દીશાથી જમણી ગાળુ એટલે દક્ષિણ દીશાએ ચંદ્રનું ધર હોય તો સુખ સંપત્તિ આવે, ડાની ગાળુએ ચંદ્રનું ધર હોય તો ધનનો નાશ થાય. અને પાછળ હોય તો દુઃખી થવાય-જેમકે, પંચાંગમાં ચંદ્ર અકરરાશીનો છે તે દક્ષિણ દિશાએ બળવાન છે. માટે દક્ષિણ દીશાએ જવું હોય તો-ચંદ્રનું ધર સન્મુખ રહ્યું તેથી સુખ તથા સંપત્તિ મળે પણ તે દીવસે પૂર્વદીશાએ જવું હોય તો-દક્ષિણ દીશાએ ચંદ્રનું ધર રહ્યું તેથી સુખસંપત્તિ મળે, ઉત્તરે જવું હોય તો ચંદ્રનું ધર પાછળ આવે તેથી દુઃખી થવાય, પશ્ચિમે જવું હોય તો ચંદ્રનું ધર ડાયા હાથ તરફ રહ્યું તેથી ધનનો નાશ થાય માટે જવું નહિ.

૨ ચંદ્ર કષ્ટ દિશાએ છે તે જોવાની રીત.

ચંદ્ર સવાળે દિવસમાં બધી દિશાઓ ફરે છે એટલે ૧૩૫ બહીમાં આઠ દિશાઓ ફરી વળે છે. દરેક દિશામાં નીચે પ્રમાણે રહે છે
 પૂર્વ દિશામાં ૧૭ બહી, અગ્નિ ખુણામાં ૧૫ બહી, દક્ષિણમાં ૨૧ બહી, નૈરૂતમાં ૧૭ બહી, પશ્ચિમમાં ૧૮ બહી, વાઘમાં ૧૬ બહી, ઉત્તરમાં ૧૫ બહી, અને ઇશાન ખુણામાં ૧૪ બહી સુધી ચંદ્ર રહે છે.

જેમકે મેળનો ચંદ્ર થયો તે વખતથી ૧૭ બહી સુધી પૂર્વ દિશામાં રહે પછી અગ્નિ કાણુમાં રહે એ પ્રમાણે દરેક દિશામાં ઉપર ખતાવ્યા પ્રમાણે રહે છે.—વરખ વિગેરેના ચંદ્ર માટે પણ એ પ્રમાણે સમજવું.

પરમામ જતી વખતે કે ઘરમાંથી બહાર જતી વખતે ચંદ્ર સામે હોય તો કામ સિદ્ધ થાય, દક્ષિણ દિશાએ રહે તો સુખ મળે, અને પછવાડે તથા કાળે હાથે રહે તો વનનો નાશ થાય.

૩ કષ્ટ દિશાએ કાળ છે તે જોવાની રીત.

રવીવારને દિવસે ઉત્તર દિશામાં કાળ રહે છે, સોમવારે વાઘ ખુણામાં, મંગળવારે પશ્ચિમદિશાએ, બુધવારને દિવસે નૈરૂત ખુણામાં, ગુરુવારને દિવસે દક્ષિણ દિશામાં, શુક્રવારને દિવસે અગ્નિ ખુણામાં, શનીવારે પૂર્વ દિશામાં કાળ રહે છે. એટલે જે દિવસે પરમામ જવું હોય તે દિવસે જે દિશામાં કાળ હોય તે દિશા તરફ જવું નહિ, ઇશાનખુણામાં કાળ રહેતો નથી. માટે તે દિશાએ મમે ત્યારે જઈ શકાય છે બીજી દિશાએ સામોકાળ આવે તે દિવસે જવું નહિ. જ્ય તો જીવ કે મિલકતને કાંઈ ખમવું પડે. બહુ અગત્ય હોય તો તે વારતું ચોમડીયું ઉતરી ગયા પછી જવું અથવા માથા ઉપર સૂર્ય આવે ત્યારે સામોકાળ અથવા ખીજદોષ નડતા નથી માટે તે વખતે શુભકામ કરવું.

૪ કયે દિવસે કયી દિશાએ વારશુળ છે તે જોવાની રીત.

સોમવાર તથા શનિવારે પૂર્વદિશામાં વારશુળ અથવા દિક્કશુળ હોય છે. ગુરુવારે દક્ષિણ દિશામાં, બુધ તથા મંગળવારે ઉત્તર દિશામાં, અને રવી તથા શુક્રવારે પશ્ચિમ દિશામાં વારશુળ હોય છે.

જે દિવસે જે દિશામાં વારશુળ હોય તે દિવસે તે દિશામાં જવું નહિ જવાથી દુઃખી થવાય.

મંજળવારે વાઘપુણ્યામાં, શુક્ર તથા સ્ત્રીવારે ઇશ્વાન પુણ્યામાં, શુક્ર અને સ્ત્રીવારે નૈરત્ય પુણ્યામાં, શુક્ર અને સોમવારે અગ્નિપુણ્યામાં શુભ રહે છે.

૫ યોગિની (જોગણી) ની દિશા જોવાની રીત.

નિચેની તિથીઓને દિવસે નિચેની દિશાએ યોગિનીનું ઘર સમજવું. પડવો તથા નોમને દિવસે પૂર્વ દિશામાં, ખીજ તથા દસમના રોજ ઉત્તર દિશામાં, ત્રીજ તથા અગ્રીઆરશને રોજ અગ્નિ દિશામાં ચોથ તથા ખારસને દિવસે નૈરત્ય પુણ્યામાં, પાંચમ તથા તેરશને દિવસે દક્ષિણ દિશામાં, છઠ તથા ચૌદસને દિવસે પશ્ચિમ દિશામાં. સાતમ તથા પુનમને દિવસે વાઘ પુણ્યામાં, આઠમ તથા અમાસને દિવસે ઇશ્વાન પુણ્યામાં યોગિનીનું ઘર જાણવું.

જે દિવસે પરગામ જવું હોય તે દિવસે જે દિશાએ યોગિનીનું ઘર હોય તે દિશા તરફ જવું નહિ. માથા ઉપર સૂર્ય આવે તે વખતે જવું. શુદ્ધ તથા વદમા એકજ તિથીએ યોગિની આવે છે. જતી વખત કામી પાસે યોગિની હોય તો સુખપ્રદ જાણવી, પાછલી જાણું યોગિની હોય તો વાંચીત ફળ આપનારી જાણવી, જમણી જાણું યોગિની હોય તો ધનનો નાશ કરનારી જાણવી, તમા સાચું યોગિનીનું ઘર હોય તો મરણપ્રદ જાણવી.

૬ પુરુષના ધાતચંદ્ર.

જન્મરાશીથી પંચાંગમાં જે રાશીનો ચંદ્ર હોય ત્યાં સુધી ગણતાં મેષ રાશીને ૧ લો, વૃષભને ૫ મો, મિથુનને ૯ મો, કર્કને ૨ જો, સિંહ રાશીને ૬ ઠો, કન્યા રાશીને ૧૦ મા; તુલા રાશીને ૪ જો, વૃશ્ચિક રાશીને ૭ મો, ધન રાશીને ૪ થો, મકર રાશીને ૯ મો, કુલ રાશીને ૧૧ મો, અને મિન રાશીને ૧૨ મો, ચંદ્ર ખાતચંદ્ર છે.

૭ સ્ત્રીના ધાતચંદ્ર

જન્મ રાશીથી પંચાંગમાં જે રાશીનો ચંદ્ર આવતો હોય ત્યાં સુધી ગણતાં મેષ રાશીને ૧ લો, વૃષભ રાશીને ૮ મો, મિથુનને ૭ મો, કર્ક રાશીને ૯ મો, સિંહ રાશીને ૬ ઠો, કન્યા રાશીને ૩ જો તુલા રાશીને ૪ થો, વૃશ્ચિક રાશીને ૨ જો, ધન રાશીને ૧૦ મો, મકર રાશીને ૧૧ મો, કુલ રાશીને ૫ મો, અને મિન રાશીની સ્ત્રીઓને ખારમો ચંદ્ર ખાતચંદ્ર છે.

ધાતચંદ્ર હોય ત્યારે વિવાહ આનિશુભ કરવા નહિ. યાત્રા કરવા જતાં, રાજદર્શન કરવા જતાં, વિવાહ કરતી વખતે, શાદન ઉપર ખેંચતી વખતે, યુદ્ધ તથા ઓસડ ગ્રહણ કરતી વખતે ધાતચંદ્ર હોય તો તે કામ કરવા નહિ.

૮ તારા જોવાની રીત.

જન્મનક્ષત્રથી જે દિવસે તારા જોઈ હોય તે દિવસનાં નક્ષત્ર સુધી ગણી જે આવે તેને નવે ભાગવાથી જે શેષ રહે તે તારા જાણવી. એક શેષ રહે તો જન્મ, બે રહે તો સંપત્તિ, ત્રણ રહે તો વિપત્તિ, ચાર રહે તો ક્ષેત્ર, પાંચ રહે તો પ્રત્યરી, છ રહે તો સાવક, સાત રહે તો વધ, આઠ રહે તો મૈત્ર, નવન મીઠું રહે તો અતૈત્ર, નામની તારા સમજવી. કૃત્યુક્ષમાં સુખ દાગ કરતી વખત તારા જોવી.

૯ નક્ષત્ર ગુણ.

હસ્ત નક્ષત્રને દિવસે ઉત્તર દિશામાં, ચિત્રા નક્ષત્રમાં દક્ષીણ દિશામાં, મૈત્રિણી નક્ષત્રને દિવસે પૂર્વ દિશામાં, શ્રવણ નક્ષત્રને દિવસે પશ્ચિમ દિશામાં જવું નહિ. કારણ તે દિશામાં તે દિવસે શ્યા હોય છે તેથી તે દિશામાં તે દિવસે ગમે તે ગ્રવ તોપણ તેનું મૃત્યુ થાય.

૧૦ કાલ રાહુ.

રવી અને ગુરુવારે પૂર્વ દિશામાં, સોમ અને શુક્રવારે દક્ષીણ દિશામાં, ગંગળવારે પશ્ચિમ દિશામાં અને શનિવારે ઉત્તર દિશામાં ગમન કરે તો કાલ રાહુ, ગ્રામ પૃષ્ઠ ભાગમાં જાણવો, તેમાં ગમન કરે તો સર્વ કાર્યની સિદ્ધિ થાય.

૧૧ સન્ધ્યાર ચંદ્રથી દોષ નહતો નથી.

કરણ, નક્ષત્ર, વાર, સંક્રાંતિ, કે તિથી, કુત્તીક, વામ, આચાર્ય મંત્રણ, શની, રતી, રાહુ, કેતુ આદિના દોષોને સન્ધ્યારથી ચંદ્રમાં હરણ કરે છે.

કચ્છજાનરથી વલ્લભજી ભાણજી લખે છે કે: આપનું ત્રીકાળ દર્શક દષણ પુસ્તક મળ્યું વાંચી મણોજી આનંદ થયો છે તેમાં ત્રણીજ ઉપયોગી બાબતનો સમાવેશ કરેલો છે અને તેથી આપનો આભારમોતું છે. અખરામાંથી કાળીદાસ કીમલાઈ લખે છે કે: આપનું ત્રીકાળ દર્શકદષણ પુસ્તક ખરીદવાથી મને મણોજી કાસદો થયો છે.

પરદેશ જવા માટે ગોરખ આદિની જાણ તે તેરસ, ચોથ તે ચાન્દસ, પાંચમ તે પનમનું રણ ચોક. અગાસવનનું

ક્ર.	મા.	પો.	મા.	રા.	ચી.	વ.	જે.	આ.	આ.	લા.	આ.	રણ.	પ્રકર ૧	પ્રકર ૨	પ્રકર ૩	પ્રકર ૪	પૂર્વ	દક્ષિણ	પશ્ચિમ	ઉત્તર.
૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	સુખ ઉપજે	અર્થ સુખ	સુખ	સુખ	સુખ	સુખ	કલેશ	ભય	કલેશ
૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	મહા ભય	ભય	કલેશ	સુખ	સુખ	સુખ	નાશ	કરિદ્ર	ચિંતા
૧૩	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	કાર્ય સિદ્ધ	અર્થ	સાસુખ	સુખ	સુખ	કલેશ	કલેશ	કલેશ	ધનપ્રા.
૧૪	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	કલેશ થાય	કલેશ	ભય	કલેશ	કલેશ	કલેશ	કલેશ	કલેશ	ધનપ્રા.
૧૫	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	વસ્તુ લાભ	સંકટ	કલેશ	સુખ	સુખ	સુખ	કલેશ	કલેશ	ધન
૧૬	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	ધરની ચિંતા	મંજટ	કલેશ	સુખ	સુખ	સુખ	કલેશ	કલેશ	ધન
૧૭	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	ભાગ્યોદય	વિલંબ	અર્થ	સુખ	સુખ	સુખ	કલેશ	કલેશ	ધન
૧૮	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	પરાજય	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	ધન
૧૯	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	અર્થ સિદ્ધિ	અર્થ	ભય	સુખ	સુખ	સુખ	કલેશ	કલેશ	ધન
૨૦	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	સામાન્ય	સીધા મંપૂર્ણ	રસ્તેસ	સુખ	સુખ	સુખ	કલેશ	કલેશ	ધન
૨૧	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	કલેશ આવ	રસ્તા	અર્થ	કલેશ	કલેશ	કલેશ	કલેશ	કલેશ	ધન
૨૨	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	અર્થ સિદ્ધિ	ગરજ	અર્થ	સુખ	સુખ	સુખ	કલેશ	કલેશ	ધન

ઉપલા ચક્રની ખુલાસાવાર સમજ,

ચક્રમાં દર્શાવેલા બારે રાશીવાળાં સ્ત્રી પુરુષના કાળચંદ્રની સમ-
જુતી એવી છે કે, માણસને હરે બીજી ધાત હોય, અને તેમ છતાં
જો તેનો ચંદ્રમા સારો હોય તો તે ધાત તેને કે તેણીને, નહીં નહે;
પણ જો દીવસે કાળચંદ્ર હોય તે દીવસે વિદેશગમન કરવું નહીં કે
કોઈ પણ શુભ કાર્યનો આરંભ કરવો નહિ. અને જો દીવસે કાળ-
ચંદ્ર હોય ત્યારે ખસુસ કરી તેણીનું લગ્ન કે અધરણી કરવી નહિ
વળી પોતાની રાશીના ચુરવારે લગ્નમત કરાવવી નહીં, નવી કપડાં
પહેરવાં નહો, અને નાણું આપવું નહીં,

બારે રાશીવાળાં સ્ત્રી પુરુષોનો ચંદ્રમા ગ્રહણના દીવસે ૧, ૪,
૮, ૧૨ મો હોય, તથા તે ધાત કે કાળચંદ્રમા હોય તો તે માણસોને
જ મહીના સુધી ધણી ખીડ ભોગવાવે. જો ચંદ્રગ્રહનો તેવા સંજોગો
નીચે પ્રસંગ હોય તો શરદીની અને સૂર્યગ્રહણ હોય તો ગરમીની
ખીડા કરે. વિગેરે બીજી રાશીવાળાઓને સારો ચંદ્ર હોય તો તેનું
ફળ સારું જાણવું.

બારે રાશીવાળાં સ્ત્રી પુરુષોનો સારો ચંદ્ર નહો હોય તો તેઓએ
ગ્રહણ થયેલું જોવું નહિ એટલુંજ નહીં, પણ દાન સહીત સૂર્ય
ચંદ્રનો પાઠ કરવો તથા કરાવવો, કે જોથી અનર્થ દેખે હરેક રાશીવા-
ળાને ૧, ૪, ૮, ૧૨ મો ચંદ્રમા હોય, અથવા વર્ષ કાળે પણ
ગ્રહ માઠા હોય તથા તે મહીનાના પણ ગ્રહ નખળા હોય તો તેને
ગરવા સરખો કરી મુકે.

યુગોદય.

કાર્તિક સુદ ૯, વૈશાખ સુદ ૪, આસો વદ ૧૩, ફાગણ વદ
૦) તે તિથીઓ યુગાદી જાણવી. કારતકમાં સતયુગ, વૈશાખમાં ત્રેતા-
યુગ, ફાગણમાં દ્વાપર યુગ અને આસોમાં કળીયુગનો આરંભ થાય
છે. યુગોદય શુભ કાર્યનાં વર્જીત છે પણ તેમાં અખ્યાત્રીજ સર્વ
કાર્યમાં શુભ છે.

દિનમાન કાઢવું.

અયન એ છે. કઈ સંક્રાંતિથી એટલે કઈના સૂર્ય થાય ત્યારથી
મકરના સૂર્ય થાય ત્યાં સુધી કે મહિના અને ૧૦ દિવસ અને મકર
સંક્રાંતિથી કઈ સંક્રાંતી થાય ત્યાં સુધી કે માસ. તેમાં જે તિથીનું દિન
માન કાઢવું હોય તે લગી અંક ગણી તેને ત્રણે યુગવા. તેથી જે
અંક આવે તેમાં ૧૫૪૦ એજવી આવેલી રકમને સાદે ભાગવાથી
શેષ રહે તે રાત્રિમાન. અને કઈ સંક્રાંતિથી ચક્રસંક્રાંતિ
દિનમાન જાણવું.

અંગ સ્ફુરણનું ફળ.

પુરુષના શરીરનું જમણાં અંગનું સ્ફુરણ થાય—ફરકે તો શુભ, સ્ત્રીનું ડાબું અંગ સ્ફુરણ થાય. ફરકે તો શુભ. પાછળ, કે હૃદયનું સ્ફુરણ અશુભ છે. સ્ત્રીનું જમણું અંગ સ્ફુરણ થાય તે અશુભ નેત્રની બે બાબુ સ્ફુરણ થાય—ફરકે તો ધન પ્રાપ્તિ. નાકના અગ્રમાં સ્ફુરણ થાય તો મૃત્યુ, નેત્ર નીચે થાય તો સંગ્રામ ભય. એ પુરુષના ડાબી તરફ જાણવા અને દક્ષિણમાં અશુભ. સ્ત્રીના જમણી બાબુનું નેત્ર સ્ફુરણ શુભ અને ડાબી બાબુ અશુભ.

સ્ત્રીને પહેલ વહેલું ઋતુ પ્રાપ્ત થાય તેનું શુભાશુભ ફળ.

સંક્રાંતિ—ચૈત્ર—અને ચૈત્ર માસમાં બે સ્ત્રીને પ્રથમ ઋતુ પ્રાપ્ત થાય તો તે વિધવા થાય.

માસનું ફળ.

ચૈત્ર માસમાં બે સ્ત્રીને પ્રથમ ઋતુ પ્રાપ્ત થાય તો તે વિધવા થાય. વૈશાખ માં બે સ્ત્રીને પ્રથમ ઋતુ પ્રાપ્ત થાય તો તે ધન, પુત્રવાળી થાય.

જેઠ માં બે સ્ત્રી પ્રથમ ઋતુ પ્રાપ્ત થાય તો રોગ પ્રાપ્તિ થાય.

અશ્વિનમાં થાય તો પ્રજા મરી જાય, શ્રાવણમાં થાય તો લક્ષ્મીવાયક. ભાદરવામાં થાય તો દરિદ્રી, આસાદમાં થાય તો ધન ધાન્યબાળી કાર્તિકમાં થાય તો નિર્ધન અને અયુષ્યનો ક્ષય થાય. માર્ગશીરમાં થાય તો ક્ષણી પ્રજા થાય. પૌષમાં થાય તો જરૂર કુમાર થાય. મહામાં થાય તો પુત્રવાળી અને ફળાણમાં થાય તો પુત્રવાળી અને ખવિવતા થાય.

ત્રિથનું ફળ—બે સ્ત્રીને પડવાને દિવસે પ્રથમ ઋતુ આવે તો તે પવિત્ર થાય, બીજો આવે તો દુઃખદારક, ત્રીજો આવે તો પુત્રવાળી. ચોથો આવે તો વિધવા, પાંચમે આવે તો સૌભાગ્યવાળી, છઠ્ઠે આવે તો કાર્ય નાશ કરનારી, સાતમે થાય તો સુપ્રજા જન્મે, આઠમે થાય તો રાક્ષસી, નવમે થાય તો વિધવા, દશમે થાય તો સાવલોગિની, અગાધારશે થાય તો પવિત્ર, બારશે થાય તો અંદરુ પડે, તેનજે થાય તો શુભ, ચૌદશે થાય તો જરૂર કર્મ કરનારી, પુનમે થાય તો શુભ, અને અસાસ થાય તો અશુભ સમજવું.

વાર પ્રમાણે થાય તેનું ફળ—બે સ્ત્રીને રવીવારે પ્રથમ ઋતુ આવે તો વિધવા થાય, સોમે આવે તો મૃત પ્રજા થાય, મંગલ વારે તોય તો આત્મધત કરનારી, બુધે થાય તો કન્યા જન્મે, ગુરુએ થાય તો પુત્ર જન્મે, શુક્રે થાય તો પુત્ર અને કન્યા જન્મે, અને શનીએ થાય તો જરૂર કર્મ કરનારી થાય.

૨૫ વર્ષ સુધીના ગ્રહણ જોવાની રીત.
૨૫ વર્ષ સુધીના ગ્રહણ જોવાનો કોડો.

૮૫

દિવસે ગ્રહણ થશે તે.	ગ્રહણ થવાની તારીખ	વાર	ક્રીડાતનુ ગ્રહણ થશે સુર્ય ક્રમ	સૂર્યોદય થવાનો પડો ગ્રહણ થશે સુર્ય	મિ. ક્ર. મિ. ક્ર.	ગ્રહણ થવાનો પડો ગ્રહણ થશે સુર્ય	મિ. ક્ર. મિ. ક્ર.	ગ્રહણ થવાનો પડો ગ્રહણ થશે સુર્ય	મિ. ક્ર. મિ. ક્ર.	ગ્રહણ થવાનો પડો ગ્રહણ થશે સુર્ય	મિ. ક્ર. મિ. ક્ર.
૧૯૭૬ વૈશાખ સુદ ૧૫	૨-૪-૨૦	સોમ	અંદ્ર	૨૩	૧૫	૨	૪૨	અમાસ			
૧૯૭૬ આસો સુદ ૧૫	૨૭-૧૦-૨૦	બુધ	"	૧૩	૧૪	૧૬	૫૭				
૧૯૭૭ આસો સુદ ૧૫	૧૬-૧૦-૨૧	રવિ	"	૧૬	૫૦	૨૭	૭				
૧૯૭૮ ભાદરવા વ. ૩૦	૨૧-૬-૨૦	ગુરુ	સૂર્ય	૨	૨	૪	૪				
૧૯૮૦ મહા સુદ ૧૫	૨૦-૨-૨૪	બુધ	અંદ્ર	૧૩	૩	૧૬	૪૩				
૧૯૮૦ આવળુ સુદ ૧૫	૧૪-૮-૨૪	ગુરુ	"	૧૮	૧૮	૨૨	૧૯				
૧૯૮૧ મહા સુદ ૧૫	૮-૨-૨૫	રવિ	"	૧૮	૨૮	૨	૨૬				
૧૯૮૧ આવળુ સુદ ૧૫	૪-૮-૨	મંગળ	"	૬	૩૯	૧૩	૩૨				
૧૯૮૨ પોષ વદ ૮	૧૪-૧-૨૬	ગુરુ	સૂર્ય	૪	૫૪	૬	૧૩	દેખાશે નહિ			
૧૯૮૪ જ્યેષ્ઠ સુદ ૧૫	૩-૬-૨૮	રવિ	અંદ્ર								
૧૯૮૪ આસો વદ ૩૦	૧૨-૧૧-૨૮	સોમ	સૂર્ય	૬	૩૮	૮	૪૪	દેખાશે નહિ			
૧૯૮૫ ચૈત્ર વદ ૩૦	૯-૫-૨૯	ગુરુ	"								
૧૯૮૭ ચૈત્ર સુ. ૧૫	૨-૪-૩૧	ગુરુ	અંદ્ર	૧૭	૪૮	૨૧	૭૬				
૧૯૮૭ ભાદરવા સુ ૧૫	૨૬-૯-૩૧	શની	"	૧૬	૨૦	૧૯	૫૦				
૧૯૮૮ ફાલ્ગુ સુદ ૧૫	૨૨-૩-૩૨	મંગળ	"	૧૪	૯	૧૭	૩૨				
૧૯૮૮ ભાદરવા સુ ૧૫	૧૪-૯-૩૨	બુધ	"	૧૭	૩૯	૨૧	૨૦				
૧૯૮૯ આવળુ વદ ૦	૨૧-૮-૩૩	સોમ	સૂર્ય	૨	૫૮	૫	૪૯				
૧૯૯૦ મહા વદ ૦	૧૩-૨-૩૪	મંગળ	"	૨૧	૪૮	૨૩	૨૮	દેખાશે નહિ			
૧૯૯૦ અશ્વિન સુ ૧૫	૨૬-૭-૩૪	ગુરુ	અંદ્ર	૧૨	૧૦	૧૪	૧૮				
૧૯૯૧ પોષ સુદ ૧૫	૧૯-૧-૩૫	શની	"	૧૧	૩૬	૧૫	૫				
૧૯૯૨ પોષ સુદ ૧૫	૧૮-૧-૩૬	બુધ	"	૧૪	૧૭	૧૭	૩૮	અમાસ			
૧૯૯૨ જ્યેષ્ઠ વદ ૩૦	૧૬-૬-૩૬	ગુરુ	સૂર્ય	૩	૫૫	૫	૧૮				
૧૯૯૨ અશ્વિન સુ ૧૫	૪-૭-૩૬	શની	અંદ્ર	૧૬	૩	૧૭	૧૨				
૧૯૯૫ કારતક સુ ૧૫	૭-૧૧-૩૮	સોમ	"	૧૯	૩૮	૨૩	૧૩				
૧૯૯૭ ફાલ્ગુ સુ ૧૫	૧૩-૩-૪૧	ગુરુ	"	૯	૩૭	૧૨	૨૪				
૧૯૯૭ ભાદરવા સુ ૧૫	૫-૯-૪૧	ગુરુ	"	૧૫	૫૯	૧૭	૪૨				
૧૯૯૭ ભાદરવા વ ૩૦	૨૧-૯-૪૧	રવિ	સૂર્ય	૧	૨૮	૪	૬				
૧૯૯૮ ફાલ્ગુ સુ ૧૫	૨-૩-૪૨	સોમ	અંદ્ર	૨૧	૨૬	૧	૫	ખીજો દિવસે જ			
૧૯૯૯ અશ્વિન વ ૩૦	૩૧-૭-૪૩	રવિ	સૂર્ય	અ	મે	રિ	કા	મા દેખાશે			
૧૯૯૯ આવળુ સુ ૧૫	૧૫-૮-૪૩	રવિ	અંદ્ર	૧૭	૫૪	૨૧	૮				
૨૦૦૦ અશ્વિન વદ ૩૦	૨૦-૭-૪૪	ગુરુ	સૂર્ય	૨	૫૧	૫	૪૪				
૨૦૦૧ પોષ વદ ૩૦	૧૪-૧-૪૫	રવિ	સૂર્ય	અ	મે	રિ	કા	મા જણાય			
૨૦૦૧ જ્યેષ્ઠ સુદ ૧૫	૨૫-૬-૩૫	સોમ	અંદ્ર	૧૩	૩૪	૧૬	૪૧				

મહાશુભેશની રીત.

ચંદ્રમહાશુભ—સૂર્ય નક્ષત્ર પછી પંદરમા ચંદ્રનક્ષત્ર અને પુનમને દિવસ રાત્રી બાકી રહે તો તે રાત્રે ચંદ્રમહાશુભ થવાનો યોગ સમજવો.

સુર્યમહાશુભ—અમાસને દિવસે સૂર્ય અને ચંદ્ર એક રાશીના આવે છે. તે પ્રમાણે ગ્રહચક્રાને એક નક્ષત્ર દિવસના આવે અને અમાસે દિવસ બાકી રહે તો સુર્યમહાશુભનો સંભવ જાણવો. તે દિવસે ચંદ્ર નક્ષત્રથી સૂર્ય નક્ષત્ર સુધી ગણી તેમાંથી ૧૧ બાદ કરતાં શેષ ૧૬ રહે અને સૂર્ય નક્ષત્ર આવે તો જ સુર્યમહાશુભ થાય છે.

શુભાશુભ યોગ

અમાસ—અમાસને દિવસે જો મંગળવાર હોય તો તે દિવસે ગંગા સ્નાન કરવાથી સહજ મોક્ષાનનું ફળ મળે. જો સોમવતી અમાસ હોય, સાતમ રવીવારી અને ચોથ મંગળવારી હોય તો વિષુવવૃત્ત સંક્રાંતિનું ફળ થાય.

અમાસ ને વ્યતિપાતનો યોગ

શ્રવણ, અશ્વિની, પાનખટા, આદ્રો તથા મૃગા નક્ષત્રોમાં અમાસ રવીવારી હોય તો વ્યતિપાત યોગ થાય છે.

અર્દ્ધોદય યોગ.

મહા મહિનામાં રવિવારી અમાસ અને વ્યતિપાત તથા શ્રવણ નક્ષત્ર યુક્ત હોય તો અર્દ્ધોદયયોગ થાય છે. આ પર્વે સો સૂર્ય ગ્રહ હોયથી અધિક જાણવો તથા તેમાં કંઈક ન્યુનતા હોય તો મહોદય યોગ જાણવો.

કપિલાષ્ટિ

આશ્વિન કૃષ્ણ પક્ષમાં છઠને મંગળવાર તથા રોહિણી નક્ષત્ર વ્યતિપાત યુક્ત હોય તો કપિલાષ્ટિનો યોગ થાય છે તે અનંત પ્રુષ્પદાયક છે.

વારુણી યોગ.

સતતારકા યુક્ત ચૈત્ર વદ તેરસ હોય અને તે દિવસે ગંગા સ્નાને થાય તો ૧૦૦ સૂર્ય ગ્રહણ સમાન ફળ થાય છે. જો તે દિવસે શનિવાર હોય તો મહા વારુણી યોગ જાણવો. શુભ યોગ અને શનીવાર હોય તો અથવા સતભિષા નક્ષત્ર હોય તો પણ મહા વારુણી યોગ થાય છે તેમાં સ્નાન કરવાથી ત્રણ કારી ફળનો ઉદ્ધાર થાય છે.

મકરણ ૭ મું.

શુકન અપશુકન જોવા વિષે.

૧ શુકન જોવા વિષે.

ધણા પાલણો, ગાય, ફલ, દુધ, મોતી, ચાણુક નીચે રતન,
વેશ્યા, દહી, હાથી, ઘોડો, જન, ધુમાડા વગરનો
રેવતા, માંસ, માંછલા, દારૂ, તલિવાર, લાલ, ખંધુક, દટાર, કુમારીકા
હરણ, નોળાઓ, ચાસ, મોર, પાણીતું ખેટું ભરી આવતી સ્ત્રી,
છાકરા સાથે આવતી સ્ત્રી, સૌભાગ્યવતી સ્ત્રી, ગીત ગાતી સ્ત્રીઓ,
વાણું, ચંમર, અને ધોયેલાં મુઝાં લુગડાંની ગાંસડીવાળા ધોળી એટલી
વસ્તુઓ ધરમાંથી બહાર નીકળતી વખતે સામા આવતા હોય, અગર
જમણા હાથ તરફ આવે તો ધારેલું કામ સિદ્ધ થાય એટલે સારા
શુકન જાણવા.

અનન્યથા કુતરો પાછળ પાછળ ચાલ્યો આવે તો સારા
શુકન જાણવા.

ચિત્ર વીચીત્ર ઘોડાને ઓચીતો જોવો એ લાભોદયની નીચાની
છે એવા એક પછી એક એમ બે ઘોડાં જોવામાં આવે તો ધારેલી
કિંમત ખરી પડે છે.

કોણ નજરે પડે તો સારી નિશાની જાણવી,
જમણા હાથની હથેળીમાં ચેળ આવે તો કાષ્ટ તરફથી બેઠ
મળવાની વાત છે એમ સમજવું.

ચુલામાંથી હડતી બળતી ચીણુગારી જે ઝાળ હોય તો
સોનાની થેલી મળવાનો સંભવ જાણવો. પણ જો તે લંબગોળ હોય
તો કાષ્ટવું મોત થવાનો સંભવ જાણવો.

મહાના કપમાં યજ્ઞ પરપોટો અમચા વડે પી જવાથી લાભ
થવાનો સંભવ છે.

હાથ પાડેલો ત્રાપાતો સિક્કો કે મરઘાઈ ગયેલો સિક્કો હાથમાં આવે તો તે શુકન બરેલો જાણવો.

જે ખાળકના હાથની ઉપર તથા નીચે જન્મતી વખતે વાળનો બરાબો ઝાઝો હોય તો તે ખાળક ધનવાન થવાનો સંભવ છે.

રસ્તે જતાં જે કાંઈ સિક્કો પડેલો જડે તો તે ઉપાડી લેવો ધરણુ તે શુકન છે.

પથારીમાંથી ઉઠતી વખતે જમણા પાસા તરફ ઉઠવું તે શુકન છે.

છુટા છુટા દાંતવાળો માણસ ભાગ્યશાળી હોય છે.

૨ અપશુકન જોવાનો રીત.

ભાકડાં, ચામડું, ધાસ, ધુમાડાવાળો દેવતા, સાપ, છાલો કુશકા, વાંછણી સ્ત્રી, તેલ, ગોળ, શત્રુ, લડતુ માણસ, ચાંદા વગેરની સ્ત્રી, તેલ ચોપડેલો માણસ, ચોસડ ચોપડેલો હલાલખોર, હિન્ડો, છાસ, કંદિવ, દંડડતાં લુગડાં, યોગી, વેરાગી, ગોસર્ધિ ફકાર અને ગાડો માણસ, એટલાં સામાં આવતાં હોય તો ધારેલું કામ સિદ્ધ થાય નહિ કેમકે તે બધા અપશુકન છે.

ઉંદરનું ટોળું આવતું જણાય તો મરણની નિશાની જાણવી. માંદા માણસનાં બીજાનાપર ઉંદર ચઢી અને ચીંચી કરે તો તે માણસનું મરણ નજીક છે એમ સમજવે છે.

માંદા માણસના પારણાં આગળ મધરાતે કુતરે બસે તો તેનું મરણ થશે એમ જાણવું.

પાળેલી બીલાડી છીંકે તો તે અપશુકન છે. બીલાડીને અન્ન-જીવણામાં જે કાંઈ મારી નાખે તો તે પછીના સાત વરસ સુધી દુઃખ ભોગવે છે.

ધરમાં બિલાડી મરી જાય તો તે પણ અશુભ છે.

જે કાંઈ ગાયિતો સફેદ ઘોડો જોવામાં આવે તો તે અપશુકન છે.

કાળ પુરૂષનાં કપડાં કાતરે તો અપશુકન છે.

ઘોડો સાંતવણે ચાલે તો જતો હોય તે એકાદ ધરઆગળ જતાં જોવારે તો તે ધરમાં કાંઈ મીઠું છે એમ માનવું.

ગાય કે બળદ અગીઆં લૂટી જાય તો અપશુકનની નીશાની છે.

કાષ્ઠનો સરિશો લઈ જતાં રસ્તામાં સસણુ ફરી વળે તો અપ-
શુકન જાણવા.

જો કાષ્ઠ મ્હોઝામાં કે ઘેરી રસ્તાપર સસણુ બહેળાણુ થોડાની
માફક દોડતુ જણાય તો ત્યાં આગ થવાની નિશાની જાણવી. ધરમાંથી
છરી વિગેરે વસ્તુઓ સાવચેતી કરી કઢાઈ આવે તો તમારો હિતસ્વી
તમારા માટે નાણું ભેટું કરે છે એમ માનવું.

ધરમાંથી નીકળતા ખાડી આંખવાળા માણસની સાથે માત્ર એકજવાર,
દ્રષ્ટિ મેળાય થાય તો શુભ શુકન થયા માનવા અને વધારે વાર
દ્રષ્ટિ મેળાય થાય તો અપશુકન સમજવા.

દીવાની મહફથી તકતોમાં જોવું એ અપશુકન છે.

નવા ધરમાં પાછલા દરવાજાથી પ્રવેશ કરવો તે અપશુકન છે.

જમતાં જમતાં કાળાંઓ મ્હોંમાં ન જતાં બહાર નીકળી જાય
તો નક્કી કાષ્ઠ લયંકર સાંઢગીમાં પડશે.

રાત્રે પુંજે વાળવો એ અપશુકન છે. અને રાત્રે ક્યારો બહાર
ફેંકી દેવો નહિ તેમજ ધરનો કાષ્ઠ માણસ બહાર મુસાદરીએ નીકળ્યા
પછી તુરતજ ધરમાંથી ક્યારો કઢાડવો એ પણ અપશુકન છે.

ઝીઝીએ મ્હોડેથી સીસોડી વગાડવી એ અપશુકન ગણાય છે.

રસ્તે ચાલતાં ટાંકળી પડેલી જણાય તો ઉપાડી લેવી જોઈએ
ન ઉપાડીએ તો અપશુકન જાણવા.

મુસાદરી કરવા માટે જતાં ધરમાંથી નીકળતી વખતે જમણા
પગ પ્રથમ બહાર કાઢવો. ડાબો કઢાડવાથી મુસાદરીમાં વિધન આવે છે.

ધરમાંથી બહાર નીકળતાં જો મુઝડું જોવામાં આવે તો તે
અપશુકન જાણવા આવો પ્રસંગ બને તો પાલડી કે ટોપી ઉતારી
ચાલ્યા જવાથી વાધો નડતો નથી.

મોજા પાટલુન કે ધાગરો પહેરતાં પ્રથમ જમણું પગ કાઢવો તે
પછી ડાબો કાઢવો. જો ડાબા પગથી પ્રથમ પહેરવામાં આવે તો
અપશુકનની નિશાની છે.

તકતો જાગી જવો એ અપશુકન છે.

મીઠું લારણું વાસણુ એકાએક હિંદુ વળી જાય અને મીઠું નીચે
ઢળી જાય તો અપશુકનની નિશાની છે. તેમ જાય તો ચરડી મીઠું
લઈ ખજા ઉપર મૂકવું.

લગ્નની પહેરામણીમાં પહેરાવેલી વીંટી ઝોંચતી લાગી જાય તો તે મરણની અગમચેતી સૂચવનાર છે.

કાંઈ પક્ષી ઉઘાડી ખારીમાં થઈ ઉડતું ઉડતું ઘરમાં આવે અને થઈ તેજ માર્ગે બહાર ઉડી જાય તો તે ઘરમાંનું સાચુસ મરતે એમ જાણવું.

ખાળેલો કુતરો શોકાતુર થઈ રહ્યા જેવો અવાજ કહાડે તો અપશુકન જાણવો.

સાંઘા સાચુસને કારણ વગર ધખધારા જેવો અવાજ સંભળાય તો તેનો કાળ નજીક આવ્યો છે એમ માનવું.

૩ કેટલીક ક્રિયાઓ અને તેનાં ફળ

ઘરના દરવાજા કે ખારણા પર બહારથી જડેલી ઘોડાની નાજ રાગેલી હશે તો ભૂત પ્રેતની ખીક રહેતી નથી.

જવના કાંણા ખીરસામાં રાખવાથી કે લીલા ધાસનાં તણખમાં આવે મુઠ્ઠી જવાથી ચૂડેલતી ખીક રહેતી નથી તેમ તે નજરે પડ્યું પડે નહિ.

ખીજનો ચંદ્રમા ખુલ્લી આંખે જમણી તરફથી જેવો અને તરતજ ખીરસામાંથી રૂપિયો કાઢી તેનાં દરશન કરવાં એ નાણાની છુટ રખાવનાર છે.

શુકલપક્ષમાં વાળ કપાવવા કે નખ કપાવવા એ અપશુકન છે. ખરતો તારો નજરે પડે તે વખતે ધારેલી ઇચ્છા પૂર્ણ કરવા મનમાં ઇચ્છવામાં આવે તો તે પૂર્ણ થાય છે.

લાલ કરોળીઓ કપડાં પર ઘસી જ આવ કરતો જણાય તો નાણાનો લાભ થવાનો સંભવ છે.

કરોળીયાને મારવો એ અશુભકર્તા છે.

કાળા રંગની ગોઠળગાવને શીંગડાં વડે પકડી કાખા ખલા પર ઉરાડવાથી લાભ ખીલવનાર થાય છે.

રાતે ચાલતાં માથા પર યમને ગરૂડ પસાર થાય તો ફતેહની નિશાની માનવી.

એક ઘરમાંથી કાગડો ઉડતાં ત્રણ વખત કોં કો કો કરે તો જાણવું કે તે ઘરમાંના કાંઈ માણસનો અંત આવનાર છે.

ઘરની ખારીના ખુણામાં ચકલી માળા બાંધે તો તે શુકન ભરેલું છે. ઘરમાં ચકલીની ચતી આવ જ લાભકારક છે. જેમ વધારે ચકલી આવે તેમ વધુ લાભ છે.

ચકલીઓ આવતી એકદમ અંધ થાય તો તે અપશુકન જાણવા માંડે માણસની આરીપર ક્યુતર આવી બેસે તો તે માણસ સાજુ થવાની નિશાની છે.

રટીમરપર કે હરીયાપર લગ્ન કરવાં એ અશુભ છે.

નવા વર્ષને દિવસે કામ મળવાથી આખું વર્ષ ધંધો ચાલે છે.

પરણી દેવળમાં પગે લાગના જતાં દેવળમાં વરરાજ અથવા કન્યા-
માંથી જે પહેલાં પગે પડે તે બહેલાં મરણ પામશે અને પછી પગે પડે તે પછી મરણ પામે. અને સાથે પગે પડે તો તેજ રાત્રે એમાંથી પહેલું ઉંધશે તે પહેલું મરશે એમ જાણવું. પરણવા જતાં ઘરમાંથી નીકળતાં કદાપિ કદ ન પડે તો પાછા ફરીથી થોડી વાર પછી જવું.

લગ્નનો દિવસ ઠરાવ્યા પછી મુલતવી રાખવો એ અશુભ છે.

ભાગ્યોદય

શરીર, મન અને આત્માની ઉન્નતિ કરે તેવા વિષયો ચર્ચાતું આ માસીક છે. દરમાસે પ્રકટ થાય છે લગભગ રૂ. ૩-૦ છે.

આ માસીક માટે સજ્જનો શું કરે છે ?

વેળસપુરથી મણીશંકર લલ્લુભાઈ પંડ્યા લખે છે કે : આપના ભાગ્યોદયનો હું બે વર્ષથી પ્રાપ્ત છું. તેમાં ચર્ચાતા વિષયો દેશકાળને અનુસરતા છે મને તેવો કર્તવ્યમૂલ્ય તેમજ પાપી હૃદયવાળો કોઈ હશે તે પણ તે વાંચી વર્તનમાં ઉતારશે તો આદર્શ ગૃહસ્થ થયા સમાય રહેશે નહિ. તેની બે બેટા ગૃહિણીરતનમાળા અને સુખી ગૃહસંસાર એ વધુ લાગે એમને ગીતા પેઠે દરરોજ પાઠ કરવા જેવી છે. બે વાંચનની બધું લાગે ખોટ હતી તે ખોટ પ્રતી પાડવા આપ નિરંતર મથી રહી હવે ત્રીજી બેટલું પ્રસ્તુત સુખીદેપાત્ત બહાર પાડો છો જેને હું વધાવી લઉં છું અને આપને મુખારક્યાદી આપું છું કે આપ તરફ પ્રસ્તુત કરા આદર્શ ગૃહિણીઓ ઉત્પન્ન કરવા મથન કરી રહ્યા છો તે ગુર્જર જનો તરફ આપશ્રીની દયા નજરજ કહેવાય. ભાગ્યોદયના પ્રાપ્ત થવા માટે જ લખો.

વ્યવસ્થાપક-ભાગ્યોદય અમદાવાદ.

પ્રકરણ ૮ ચું,

નવે ગ્રહોના ફળ જાણત.

દરેક ગ્રહ કંઈ રાશીમાં ગમન કરે છે તે પંચાંગ ઉપરથી જોવું. સૂર્ય શુક્ર અને શુક્ર એક રાશીમાં એક માસ સુધી રહે છે, ચંદ્ર સવા બે દિવસ સુધી, ચંચળ દોઢ મહિના સુધી, શુર તેર મહિના સુધી, શનિ ત્રણ મહિના સુધી અને રાહુ તથા કેતુ અઠાર માસ સુધી એક રાશીમાં રહે છે.

રાશી—આર છે અને તે આરે રાશીમાં દરેક ગ્રહ અતુલ્ય ઉપરની સુક્ત સુધી રહે છે.

દરેક માણસને દરેક ગ્રહ કેટલાયો ગાલે છે તે જોવાની રીત.

હવે અમુક વખતે અમુક રાશીમાં અમુક ગ્રહ હોય તે વખતે અમુક માણસની જન્મરાશીથી તે ગ્રહ જે રાશીમાં હોય તે રાશી સુધી ગણતા જેટલી સંખ્યા આવે તેટલાયો ગ્રહ તે માણસનો છે એમ નિશ્ચિતી રીતે જોવું.

અને તે વખતે તે ગ્રહ તે માણસને સુખ દુઃખની કેવી અસર કરે છે એટલે તે ઉપરની તેને કેવું કેવું સુખ દુઃખ તે ગ્રહ તે રાશીમાં હશે ત્યાં સુધી પછી તે જોઈ શકાય છે, તે નીચે પ્રમાણે જોવું.

૧. સૂર્યનું ફળ.

સારા સૂર્યનું ફળ—અથવા પંચાંગમાં કંઈ રાશીનો સૂર્ય ગાલે છે તેનો નિશ્ચય કરવો. ત્યારબાદ જે માણસનો સૂર્ય જોવો હોય તેની જન્મ રાશીથી (નામ રાશીથી) જે રાશીનો સૂર્ય ગાલે હોય તે રાશી સુધી ગણતા ત્રીજો ફળનો. છઠો તથા અગીયારમો સૂર્ય આવે તો શુભ જાણવો તેનું ફળ:—

ધન તથા યશ મળે. રાજદારથી માન મળે, ધારેલું કામ પાર પડે, શુદ્ધિ શ્રેષ્ઠ થાય, ધન સાથે બંધુવર્ગમાં સુખ મળે, પુત્રની પ્રાપ્તિ થાય. તથા બહુ લાભ સાથે પુણ્યની વૃદ્ધિ કરે.

દર્શાવે—મણીલાલ નામના માણસનો સૂર્ય જોવા હોય અને પંચાંગમાં મહર રાશીનો સૂર્ય ચાલતો હોય તો મણીલાલની સિંહ રાશી યથ ત્યાંથી મહર રાશી સુધી ગણતાર ૬ હો સૂર્ય થયો તે સારો ગણાય. એવી રીતે મેષ રાશીથી બારે રાશીવાળા મનુષ્યોને માટે જોવું.

આ પ્રમાણે દરેક ગ્રહ દરેક માણસને ક્રેટલાભો છે અને તેનું ફળ શું મળશે તે જોવું.

અશુભ સૂર્યનું ફળ—જન્મરાશીથી અથવા નામ રાશી થી જે રાશીથી સૂર્ય ચાલતો હોય ત્યાં સુધી ગણતાર. પહેલો, બાર મો. સાતમો. બીજો. ચોથો. પાંચમો, આઠમો તથા નવમો સૂર્ય આવે તો તે નેષ્ટ જાણવો, તેનું ફળ.

તે સરીરને વિષે રોગ ઉત્પન્ન કરે તથા શોક, લપ, અગ્નિની પીડા, બાધિ. પરદેશ વિષે ગમન તથા પેસાતો નાશ કરે.

૨ ચંદ્રનું ફળ.

સારા ચંદ્રનું ફળ—જન્મ કે નામ રાશીથી પંચાંગમાં જે રાશીનો ચંદ્ર ચાલતો હોય ત્યાં સુધી ગણતાર પહેલો, ત્રીજો, સાતમો, બીજો હારમો, અગ્નીઆરમો તથા છઠો ચંદ્ર આવે તો તે સારો જાણવો. તેનું ફળ—

દ્રવ્યનો લાભ થાય, મિત્રનો મહાગમ થાય, સુદ્ધિની વૃદ્ધિ થાય તથા દેવપ્રાણીશુ વિષે લક્ષિત ઉત્પન્ન થાય.

નહતા ચંદ્રનું ફળ—જન્મ રાશીથી ગણતાર નવમો, ચોથો, પાંચમો, આઠમો તથા બારમો ચંદ્ર આવે તો દ્રવ્ય તથા અર્થ (કામ)ની હાની કરે, તથા અગ્નિનો લપ રહે અને સ્ત્રીથી પીડા તથા બંધન રહે. વિદ્યોત્ત દુઃખ વિગેરે કષ્ટ થાય. શુદ્ધમાં જન્મ રાશીથી ૨, ૫, કે ૮ મો ચંદ્રમા હોય તો સારો, વદમાં જન્મરાશી અથવા નામ રાશીથી ૨, ૫ કે ૮ મો ચંદ્રમા હોય તે નહારો સમજવો.

શુદ્ધમાં જન્મ કે નામરાશીથી ૪, ૮ કે ૧૨ મો ચંદ્ર હોય તો નહારો. વદમાં જન્મ કે નામરાશીથી ૪, ૮ કે ૧૨ મો ચંદ્ર હોય તો સારો જાણવો.

૩ મંગળનું ફળ.

સારા મંગળનું ફળ—કરોડાઈ જન્મ રાશીથી જે રાશીનો મંગળ પંચાંગમાં ચાલતો હોય ત્યાં સુધી ગણતાર ત્રીજો, છઠો, અગ્નીઆરમો મંગળ આવે તો માય, વૃદ્ધિ, સૌનું તથા વસ્ત્રનો લાભ થાય શત્રુનો

અકરણ ૮ સુ.

નવે ગ્રહોના ફળ બાબત.

દરેક ગ્રહ કંઈ રાશીમાં ગમન કરે છે તે પંચાંગ ઉપરથી જોવું. સૂર્ય ધ્રુવ અને શુકર એક રાશીમાં એક માસ સૂધી રહે છે, ચંદ્ર સવા બે દિવસ સૂધી, મંગળ દોઢ મહિના સૂધી. શુક્ર તેર મહિના સૂધી, શનિ ત્રણ મહિના સૂધી અને રાહુ તથા કેતુ અઢાર માસ સૂધી એક રાશીમાં રહે છે.

રાશી—પાર છે અને તે પારે રાશીમાં દરેક ગ્રહ અતુંકમે ઉપરની મુદત સૂધી રહે છે.

દરેક માણસને દરેક ગ્રહ કેટલામે વ્યાપે છે તે જોવાની રીત.

હવે અમુક વખતે અમુક રાશીમાં અમુક ગ્રહ હોય તે વખતે અમુક માણસની જન્મરાશીથી તે ગ્રહ જે રાશીમાં હોય તે રાશી સૂધી ગણતાં જોટલી સંખ્યા આવે તેટલામે ગ્રહ તે માણસનો છે એમ નિશ્ચીની રીતે જોવું.

અને તે વખતે તે ગ્રહ તે માણસને સુખ દુઃખની કેવી અસર કરે છે એટલે તે ઉપરથી તેને કેવું કેવું સુખ દુઃખ તે ગ્રહ તે રાશીમાં હશે ત્યાં સૂધી પડશે તે જોઈ શકાય છે, તે નીચે પ્રમાણે જોવું.

૧ સૂર્યનું ફળ.

સારા સૂર્યનું ફળ—ગ્રંથમ પંચાંગમાં કંઈ રાશીનો સૂર્ય આવે છે તેનો નિશ્ચય કરવો. ત્યારપાછાં જે માણસનો સૂર્ય જોડો હોય તેની જન્મ રાશીથી (નામ રાશીથી) જે રાશીનો સૂર્ય આવતો હોય તે રાશી સૂધી ગણતાં ત્રીજો. દશમો. છઠો તથા અગીયારમો સૂર્ય આવે તો શુભ જાણવો તેનું ફળ—

ધન તથા યશ મળે, રાજદારથી માન મળે, ધારેલું કામ પાર પડે, શુદ્ધિ શ્રેષ્ઠ થાય, ધન સાથે બંધુતર્ગમાં સુખ મળે, પુત્રની પ્રાપ્તિ થાય. તથા બહુ લાભ સાથે પુણ્યની વૃદ્ધિ કરે.

દષ્ટાંત—મણીલાલ નામના માણસનો સૂર્ય જ્યેષ્ઠો હોય અને પંચાંગમાં મકર રાશીનો સૂર્ય ચાલતો હોય તો મણીલાલની સિંહ રાશી થઈ ત્યાંથી મકર રાશી સૂઝી ગણતારા ૬ ઠા સૂર્ય થયો તે સારો ગણાય. એવી રીતે મેષ રાશીથી બારે રાશીવાળા મનુષ્યોને માટે જોવું.

આ પ્રમાણે દરેક ગ્રહ દરેક માણસને કેટલામો છે અને તેનું ફળ શું મળશે તે જોવું.

અશુભ સૂર્યનું ફળ—જન્મરાશીથી અથવા નામ રાશી થી જે રાશીથી સૂર્ય ચાલતો હોય ત્યાં સૂઝી ગણતારા. પહેલો, બાર મો. સાતમો. બીજો. ચોથો. પાંચમો, આઠમો તથા નવમો સૂર્ય આવે તો તે નેષ્ટ જાણવો, તેનું ફળ.

તે શરીરને વિષે રોગ ઉત્પન્ન કરે તથા શોક, લય, અગ્નિની પીડા, બ્યાધિ. પરદેશ વિષે ગમન તથા પૈસાનો નાશ કરે.

૨ ચંદ્રનું ફળ.

સારા ચંદ્રનું ફળ—જન્મ કે નામ રાશીથી પંચાંગમાં જે રાશીનો ચંદ્ર ચાલતો હોય ત્યાં સૂઝી ગણતારા પહેલો, ત્રીજો, સાતમો, બીજો, દશમો, અગ્નિઆરમો તથા છઠો ચંદ્ર આવે તો તે સારો જાણવો. તેનું ફળ—

દ્રવ્યનો લાભ થાય, મિત્રનો સમાગમ થાય, પુત્રિની વૃદ્ધિ થાય તથા દેવપ્રાણશુ વિષે ભક્તિ ઉત્પન્ન થાય.

નકારા ચંદ્રનું ફળ—જન્મ રાશીથી ગણતારા નવમો, ચોથો, પાંચમો, આઠમો તથા બારમો ચંદ્ર આવે તો દ્રવ્ય તથા અર્થ (કામ)ની હાની કરે, તથા અગ્નિનો લય રહે અને શત્રુથી પીડા તથા બંધન રહે. વિચાર ક્રોધ વિગેરે કષ્ટ થાય. શુદ્ધમાં જન્મ રાશીથી ૨, ૫, કે ૮ મો ચંદ્રમા હોય તો સારો, વદમાં જન્મરાશી અથવા નામ રાશીથી ૨, ૫ કે ૮ મો ચંદ્રમા હોય તે નકારો સમજવો.

શુદ્ધમાં જન્મ કે નામરાશીથી ૪, ૮ કે ૧૨ મો ચંદ્ર હોય તો નકારો. વદમાં જન્મ કે નામરાશીથી ૪, ૮ કે ૧૨ મો ચંદ્ર હોય તો સારો જાણવો.

૩ ચંદ્રનું ફળ.

સારા ચંદ્રનું ફળ—કરકોષ્ટ જન્મ રાશીથી જે રાશીનો ચંદ્ર પંચાંગમાં ચાલતો હોય ત્યાં સૂઝી ગણતારા ત્રીજો, છઠો, અગ્નિઆરમો ચંદ્ર આવે તો નામ, પૃથ્વી, સોનું તથા વસ્ત્રનો લાભ થાય શુદ્ધમાં

નાશ થાય, રાજની કૃપા થાય, શરીર તંદુરસ્ત થાય, સુખ મળે.

નડતા મંગળનું ફળ—રશ્મીથી ગણતા પહેલો, ચોથો, પાંચમો, સાતમો, આઠમો. નવમો, બીજો, તથા દશમો મંગળ આવે તો વ્યાધિ કરાવે, પરદેશ મોકલે, મિત્ર સાથે વિરોધ કરાવે તે ખરાબ ફળ મળે.

૪ બુધનું ફળ.

સારા બુધનું ફળ—હરકોઈ જન્મ કે નામરાશીથી જે રાશીનો બુધ હોય ત્યાં સુધી. ગણતા અગ્નિઆરમો, બીજો, છઠો, દશમો, ૪ થો તથા આઠમો બુધ આવે તો ભાગ્યનો ઉદય થાય, અને સુખ તથા લાભ મળે. મનમાં હર્ષ ઉત્પન્ન થાય, દ્રવ્ય તથા કાંતીને વધારો કરે.

નડતા બુધનું ફળ—હરકોઈ જન્મ કે નામરાશીથી ગણતા પહેલો આરમો, પાંચમો, નવમો, સાતમો તથા બીજો બુધ આવે તો તે ઘણો મેષ્ટ છે, તેનું ફળ સુખને જડ મુગથી ઉભે. નાખે એટલું જ નહિ પરંતુ પૈસાની હાની તથા ભાઈઓ સાથે વિરોધ ઉત્પન્ન કરાવે. શરીર દુઃખ થાય અને સદા કાળ અસુખ સાથે શત્રુઓ તથા વ્યાધિ ઉત્પન્ન કરાવે.

૫ ગુરુનું ફળ.

સારા ગુરુનું ફળ—હરકોઈની જન્મ કે નામરાશીથી પંચાંગમાં જે રાશીનો ગુરુ આવતો હોય તે રાશી સુધી ગણતા બીજો, નવમો અગ્નિઆરમો પાંચમો તથા સાતમો ગુરુ આવે તો કય વિક્રયને વિષે વ્યાપારમાં લાભ કરે. પ્રતિષ્ઠા તથા બુદ્ધિની વૃદ્ધિ કરે અને સુખ સાથે પૈસાનો લાભ કરે.

નડતા ગુરુનું ફળ—જન્મરાશીથી ગણતા આરમો, દશમો, ચોથો, પહેલો, છઠો, ત્રીજો, આઠમો ગુરુ આવે તો શરીરને અનેક પ્રકારની વ્યાધિ ઉત્પન્ન કરે. પરદેશગમન કરાવે અને મિત્ર સાથે વિરોધ કરાવે.

૬ શુક્રનું ફળ.

સારા શુક્રનું ફળ—જન્મ કે નામરાશીથી ગણતા બીજો, પાંચમો, નવમો, અગ્નિઆરમો, આઠમો, આરમો, ત્રીજો, પહેલો તથા ચોથો શુક્ર આવે તો સારા માથુસ સાથે સમાગમ કરાવે તથા સારા છોકરાંથી સુખ મળે.

નડતા શુક્રનું ફળ—જન્મ રાશીથી ગણતા દશમો, સાતમો તથા છઠો શુક્ર આવે તો શરીરે રોગ તથા શોક ઉત્પન્ન કરાવે, ધારેલા

કામનો નાશ કરાવે, સ્ત્રીથી વિરોધ કરાવે, અને મહા વિપત્તિ સાથે દુઃખ આપે.

૭ શનિનું દળ.

સારા શનિનું દળ—મેષાસી બાર રાશીની હરકોઈની જન્મ કે નામ રાશીથી પંચાંગમાં જે રાશીનો શની ચાલતો હોય તે રાશી સુધી ગણતરી ત્રીજો, છઠો, તથા અગીઆરમો શની આવે તો લાભ તથા સુખ મળે, હિરણ્ય (દ્રવ્ય) અને વસ્ત્રની પ્રાપ્તિ કરાવે, મિત્ર તથા રાજની સાથે સ્નેહ કરાવે આખર વધે તથા સુખ સંપત્તિ સાથે અથ (કામ) નો લાભ કરાવે.

નકસા શનિનું દળ—જન્મરાશીથી ગણતરી બારમો, પહેલો, ચોથો, પાંચમો, આઠમો, દશમો, બીજો, સાતમો તથા નવમો શની આવે તો પોતાના કુટુંબ વર્ગમાં ક્લેશ કરાવે, પૈસા સંબંધો કાની કરે, તથા દુઃખ ઉત્પન્ન કરે.

૮ રાહુનું દળ.

સારા રાહુનું દળ—હરકોઈ માણસની જન્મ કે નામ રાશીથી પંચાંગમાં જે રાશીનો રાહુ ચાલતો હોય ત્યાં સુધી ગણતરી ત્રીજો, છઠો, દશમો, અગીઆરમો, પહેલો તથા નવમો રાહુ આવે તો મરણુદય પીડા કરે.

નકસા રાહુનું દળ—અને જે રાશીથી ગણતરી ત્રીજો, પાંચમો આઠમો, સાતમો, ચોથો તથા બારમો રાહુ આવે તો મરણુદય પીડા કરે.

કેવું—અને રાહુનું એક દળ છે.

૧૦ સૂર્યનાં ગ્રહ અનેક રાશીમાં ફેરફારો વખતે રહે છે તે.

સૂર્ય એક રાશીમાં એક માસ સુધી રહે છે. પ્રથમ ચૈત્ર માસમાં તે સૂર્ય મેષરાશીમાં હોય છે, ત્યાર પછી દરેક માસે દરેક રાશી અનુક્રમે બદલે છે. જેમકે, વૈશાખમાં-વરુણ રાશીમાં, જ્યેષ્ઠમાં-મિથુન રાશીમાં, અશ્વિનમાં-કર્ક રાશીમાં, આશ્વિનમાં-સિંહ રાશીમાં, આદ્યમાં-કન્યા, રાશીમાં. આસોમાં-તુલા રાશીમાં, કાર્તિકમાં-વૃશ્ચિક રાશીમાં, માર્ગશિર્ષમાં-ધન રાશીમાં, પોષમાં-મકર રાશીમાં, મહામા-કુંભ રાશીમાં, અને ફાગણમાં-મિન રાશીમાં સૂર્ય આવે છે.

૧૧ સંક્રાંતિ—જે દિવસે સૂર્ય એક રાશીમાં પ્રવેશ કરે તે દિવસથી એક માસ સુધી એટલે માં પ્રવેશ કરતા સુધી

રાશીને સંક્રાંતિ કહે છે. એવી રીતે બાર માસમાં બાર સંક્રાંતિ આવે છે દરેક સંક્રાંતિ એક માસ સુધી રહે છે.

૧૧ અધિકમાસ—જે માસમાં સંક્રાંતિ ન આવે તે માસ અધિક (પુરુષોત્તમ) માસ સમજવો.

૧૩ નવે ગ્રહો ક્યારે ફળ આપે છે તે.

સૂર્ય તથા મંગળ—રાશી ઉપર આવ્યા પહેલાં, શુભ તથા અશુભ ફળ આપે છે, શુક્ર તથા ગુરુ—મધ્યમને વિષે એટલે વચગાળામાં ફળ આપે છે, અને બુધ, ચંદ્ર તથા શની—આ ત્રણ ગ્રહો ઉતરતાં એટલે છેલા દિવસોમાં ફળ આપે છે.

૧૪ જન્મ નક્ષત્રના વારનું ફળ.

જે માણસનો જન્મ જે નક્ષત્રમાં થયો હોય તે નક્ષત્ર ચાલતા ખંડાગમાં જે રવીવારને દિવસે આવે તો તેને માર્ગને વિષે ગમન કરાવે, સામવારને દિવસે ખેડે તો તેને અન્ન મળે, મંગળવારે ખેડે તો તેને અગ્નિનો લાભ કરાવે, બુધવારે ખેડે તો તેને સારી શુદ્ધિ આપે, ગુરુવારે ખેડે તો તેને વસ્તુનું સુખ કરે, શુક્રવારે ખેડે તો તેના સ્ત્રીરને સુખ આપે અને શનીવારે ખેડે તો તે દીવસે મહા દુઃખ આપે.

પ્રકરણ ૯ સું.

પનોતી બાબત.

પનોતી ઉપરથી—દરેક માણસને જે પનોતી ચાલતી હોય તે સું સું દુઃખ કયે કયે વખતે પડશે તે જાણી શકાય છે.

પનોતી જે હોય છે, એક નાની તથા બીજી મોટી.

નાની પનોતી ૨૫ વર્ષની અને મોટી પનોતી ૭૫ વર્ષની હોય છે.

૧ પનોતી જોવાની રીત.

પોતાની જન્મ રાશી એટલે જે વખતે જન્મ થયો હોય તે વખતે જે રાશીનો ચંદ્રમા હોય તે રાશી—(જેમકે જન્મ વખતે મેષ રાશીનો ચંદ્ર હોય તો અ. લ. ફ. એ ત્રણ અક્ષર ઉપર નામ પાડવું) હોય છે તો અબાલાલ જે નામની મેષ રાશી થી જે રાશીનો શની ચાલતો હોય ત્યાં સુધી ગણવું.

૨ નાની પનોતી જોવાની રીત.

એવી રીતે હરકોઈ માણસની જન્મરાશીથી જે રાશીનો શની આવતો હોય ત્યાં સુધી ગણતા ચોથો તથા આઠમો શની આવે તો નાની પનોતિ ગણવી. તે દશ મહિના સુધી માથે રહે છે, બીજા દસ માસ છાતીએ અને ત્રીજા દસ માસ પગે પનોતી રહે છે. એ પ્રમાણે રા. વર્ષ નાની પનોતી રહે એમ સમજવું.

તેવું કૃણ—તે ધણું દુઃખ આપે, અનેક પ્રકારની બાધ કરે, બાધઓમાં કલેશ કરાવે, મનમાં કલેશ કરાવે, પરદેશ ગમન કરાવે, ચિંતા, મૃત્યુ, દુઃખ તથા અગ્નિનો લપ કરાવે, શત્રુથી પીડા કરાવે અને અસુખ આપે.

૩ મોટી પનોતી જોવાની રીત.

હરકોઈ માણસની જન્મ કે નામ રાશીથી પંચાંગમાં જે રાશીનો શની આવતો હોય તે રાશી સુધી ગણતા ચારમો, પહેલો અને બીજો શની આવે તો મોટી પનોતી સમજવી.

બારમો શની આવે તો રા. વર્ષ માથે પનોતી સમજવી.

પહેલો શની આવે તો રા. વર્ષ છાતીએ પનોતી સમજવી. અને બીજો શની આવે તો રા. વર્ષ પગે પનોતી સમજવી.

તેવું કૃણ—મનમાં અનેક પ્રકારનો કલેશ ઉત્પન્ન કરે તથા દુર્જનનો ભય કરાવે. યુવને તથા પશુને પીડા કરાવે, પૈસા સંબંધી ની હાની કરે, શરીરને અરુણતુલ્ય દુઃખ આપે, પરદેશગમન કરાવે. શ્રી તથા દ્રવ્યનો નાશ કરાવે વિગેરે મહા દુઃખ આપે, નાની પનોતી પણ ઉપર પ્રમાણે કૃણ આપે.

૪ પનોતીના ચાર પાયા છે તે જોવાની રીત.

પનોતીના ચાર પાયા છે. પ્રથમ સોનાનો, બીજો રૂપાનો, ત્રીજો તાંબાનો અને ચોથો લોહાનો, તે જોવાની રીત નીચે પ્રમાણે:—

સોનાને પાથે—જે દિવસે પંચાંગમાં શની બદલાતો હોય તે દિવસે જે રાશીનો ચંદ્ર હોય તે પંચાંગમાં જેમ્મ નિશ્ચય કર્યા બાદ—હરકોઈ માણસની જન્મ કે નામ રાશીથી—પંચાંગમાં ચંદ્ર જે રાશીનો હોય, તે રાશી સુધી ગણતા પહેલો, છઠો અને અગીઆરમો ચંદ્ર આવે તો સોનાને પાથે, પનોતી બેસે.

રૂપાને પાથે—તેજ રીતે જન્મરાશીથી ચંદ્રની રાશી સુધી ગણતા—બીજો, પાંચમો તથા નવમો ચંદ્ર આવે તો રૂપાને પાથે પનોતી બેસે એમ ગણવું.

ત્રાંખાને પાચે—તથા ત્રીજો, સાતમો તથા દશમો ચંદ્ર આવે તો લોહાને પાચે પનોતી બેસે એમ બળ્યું.

૫ સોનાને પાચે બેસે તેનું ફળ. (જોડું)

કુટુંબમાં વિરોધ કરાવે નાના પ્રકારના રોગ ને ક્લેશ કરાવે, ક્લેશનો નાશ કરે, અર્થનો પણ નાશ કરે અને કુટુંબમાં તથા મિત્રોમાં વિરોધ કરાવે.

૬ રૂપાને પાચે બેસે તેનું ફળ. (સાંર)

વેપારને વિષે લાભ લાભ કરે. ધનધાન્ય અને સંપત્તિ આવે, મોટો પ્રતાપ વધે. રાજમાં માન મળે, તથા તે વર્ષમાં સુખ સંપત્તિ મળે અને રૂપાને પાચે પનોતી બેસે તો સદાય મંગળ કરાવે—સુખ આવે.

૭ ત્રાંખાના પાચે બેસે તેનું ફળ. (સાંર)

લણી લક્ષ્મી મળે, લાભ મળે, સ્ત્રી, પુત્ર તથા સુખ અને સંપત્તિ મળે, લાભનો ઉદય થાય, સુખ મળે અને સર્વ પ્રકારે સુખીકરે.

લોહાને પાચે બેસે તેનું ફળ. (જોડું)

શરીરને વિષે પીડા કરાવે. લોહીનો ખીગાડ કરાવે. સ્ત્રી, પુત્ર અને પશુ તથા ઠોરને પીડા કરાવે, વેપારને વિષે ખોટો નાશ, રાગનો લય ઉત્પન્ન થાય, અને નિર્ધન થવાય.

પ્રકરણ ૧૦ સું.

અશુભ ગ્રહો (નડતા ગ્રહો) ખોટું ફળ ન આવે

તેટલા માટે કરવાના દાનની વિધી.

ઉપરના પ્રકરણમાં કલા પ્રમાણે કોઈ ગ્રહ ખોટું ફળ આપવાનો હોય ત્યારે તે ગ્રહનું દાન કરવાથી તે ગ્રહ ખોટું ફળ આપતો નથી તે નીચે પ્રમાણે બેવું.

૧ નડતા સૂર્યનું દાન

માણસ, ઘઉં, વાજરડા સાથે ગાય, રાતું વસ્ત્ર. સુવર્ણ તાંબુ રાતું ચંદન, અને કમળ અથવા લાલ ફરેણનું પુલ એ સર્વ એકત્ર સંકલ્પ સાથે દક્ષિણા સુકી સૂર્યનારાયણ નિમિત્તે પાત્ર બાંધણને આપવાથી અશુભ સૂર્ય પીડા કરતો નથી.

તથા સૂર્યનો પાઠ તેમજ જપ ૭૦૦૦ કરાવવા.

૨ નડતા ચંદ્રનું દાન.

સીસના પાત્રમાં (ટાપલામાં) ભરીને ચોખા કપુર, મેતી, ઘણું

વસ્ત્ર, માથ સહિત ઘોળા વાછરડો, રૂપું તથા ઘી આ સર્વે જલ્દીસો દક્ષિણા મુકી પાત્ર બાહ્યજીને આપવાથી અશુભ ચંદ્રની પીડા મટે છે તથા ૧૧૦૦૦ જપ તથા મંગળના પાઠ કરાવવા.

૩ નડતા મંગળનું દાન

પરવાળું, ઘઉં, મસુરની દાળ, રાતો વાછરડો, ગોળ, સોનું, ચાતું વસ્ત્ર, રાતી કરેજીનું પુલ તથા તાણુ આ સર્વે ઐકત્ર કરી દક્ષિણા મુકી સંકલ્પ સાથે બાહ્યજીને આપવાથી અશુભ મંગળની પીડા મટે તથા ૧૦૦૦૦ જપ અને મંગળના પાઠ કરાવવા.

૪ નડતા બુધનું દાન.

લીલું વસ્ત્ર, કાંસુ, અગ્ર, ગોરચંદન, ચંદનના પુષ્પ, સર્વે ઐકત્ર કરી આપવા, ૪૦૦૦ જપ કરાવવા.

૫ નડતા ગુરુનું દાન.

સાદર, હળદર, ઘોડો ચણાની દાળ, પીતામ્બર. પીળા પુલ, મીઠું તથા સોનું આપવું. જપ તથા પાઠ ૧૦૦૦૦ કરાવવા.

૬ નડતા શુક્રનું દાન.

ઘોળા ઘોડો. ચિત્ર વિચીત્ર વસ્ત્ર, વાછરડા સાથે ગાય, સારા મંથવાળા મુખડ, ઘોળા પુલ અને રૂપું આપવું જપ તથા પાઠ ૧૬૦૦૦ કરાવવા.

૭ નડતા શનીનું દાન.

અડદ, તેલ, પરવાળું, કાગાં મરી, કાળું લુગડું, ભેંસ તથા લોહું દક્ષિણા સહિત આપવા, જપ ૨૦૦૦૦ કરાવવા—

૮ નડતા રાહુનું દાન.

ઝાનેદરત્ન, સાડે કાળું વસ્ત્ર. કાળા ઘોડો, કાળા તલ, તલનું તેલ, તથા લોહું આપવું. જપ ૧૬૦૦૦ કરાવવા.

૯ નડતા કેતુનું દાન.

મણી, રત્ન, તલ, તેલ, સારા કમળો, કરતુરી, તથા વસ્ત્ર ઐકત્ર કરી સંકલ્પ પૂર્વક બાહ્યજીને દક્ષિણા મુકી આપવા તેથી કેતુની પીડા અટકે છે તથા જપ ૧૭૦૦૦ કરાવવા.

અકરણ ૧૧ સુ.

૧ દિનદશાની સમજણ.

અમુક માણસની અમુક વખતે જે ગ્રહની દશા ચાલતી હોય તે ગ્રહની દશા જેટલો વખત ચાલે તેટલો વખત તેને શું શું સુખ દુઃખ પડશે તે દશાઓ ઉપરથી જોઈ શકાય છે.

દશા બે પ્રકારની છે. મહાદશા અને દિનદશા. તેમાં દિનદશાનું ફળ સાધારણ છે અને તે અમુક દિવસો સુધીજ તે ગ્રહની દશા રહે છે.

સૂર્યની દશા ૨૦ દિવસ, ચંદ્રની ૫૦ દિવસ, મંગળની ૨૮ દિવસ, બુધની ૫૬ દિવસ, શુક્રની ૩૬ દિવસ, ગુરૂની ૫૮ દિવસ. શકુની ૪૨ દિવસ, અને શુક્રની ૭૦ દિવસ સુધી દશા ચાલે છે.

૨ દિનદશા જોવાની રીત.

ચાલતા પંચાંગમાં જે રાશી ઉપર સૂર્ય હોય તે રાશી સુધી પોતાના નામની જન્મરાશીથી ગણતરી પહેલો સૂર્ય આવે તો તે સૂર્ય બેસે તે દિવસથી વીશ દિવસ સુધી સૂર્યની દશા રહે, પછી ચંદ્રની દશા બેસે. ત્રીજો આવે તો ત્રીજો સૂર્યના પ્રારંભથી ૬ થ દિવસ જતાં સુધી ચંદ્રની દશા રહે, પછી મંગળની દશા બેસે, ચોથો આવે તો, ચોથા સૂર્યના પ્રારંભથી (તે સૂર્ય જે દિવસે બેસે તે દિવસથી) આઠ દિવસ જતાં સુધી મંગળની દશા રહે, પછી બુધની દશા બેસે, છઠો સૂર્ય આવે તો તેના પ્રારંભથી ચાર દિવસ જતાં સુધી શનીની દશા રહે, પછી ગુરૂની દશા બેસે, દશમો આવે તો તેના વીશદિવસ જતાં સુધી શકુની દશા રહે અને પછી શુક્રની દશા બેસે તે ૭૦ દિવસ સુધી રહે છે. નોંધ:—

અંબાલાલ એ નામના માણસની દશા—૧૯૬૭ ના માસર ૧૯-૧૪ ના દિવસે જોવી છે. હવે માસર ૧૬-૧૪ ને ગુરૂવારે પન રાશીનો સૂર્ય ચાલે છે તે એક માસ સુધી રહે છે. હવે મેષ રાશીથી પનરાશી સુધી ગણતરી ૯ મો સૂર્ય તે વખતે બેઠેલો છે.

પ્રકરણ ૧૨ મું

મહાદશા કાઢવાની અને જોવાની રીત.

મહાદશા જે માણસની જોી હોય તેનો જન્મ જે નક્ષત્રમાં થયો હોય તે નક્ષત્ર ઉપરથી જોઈ શકાય છે. તે માણસની હાલ કઈ મહાદશા ચાલે છે તે પણ તે ઉપરથી જોઈ શકાય છે.

આ દશા જે માણસની જેટલા વર્ષ સુધી ચાલતી હોય તેટલા વર્ષમાં તે દશા તેને કેવું કેવું સુખ દુઃખ આપે તથા તે દશાનું અંતર દશામાં તે તે અંતર દશાઓ કટકેટલો વખત કેવું કેવું સુખ તથા દુઃખ આપે તે મહાદશા ઉપરથી જોવામાં આવે છે.

મહાદશા જોવાનો કોઠો.

અહ.	રવિ.	ચંદ્ર.	મંગળ	બુધ.	શનિ.	ગુરુ.	રાહુ.	કેતુ.
કયાં કયાં નક્ષત્રમાં હોય છે.	આર્દ્રા, પુનર્વસુ, મુલ્, આશ્લેષા.	મઘા, પૂર્વાશ્વિની, ઉત્તર આશ્વિની	હસ્તા, ચિત્તુરા, સ્વાત વિશાખા.	અનુરાધા, જ્યેષ્ઠા, મૂળ.	પૂર્વાષાઢા, ઉત્તર આશ્વિની, જ્યેષ્ઠા, મૂળ.	મનિષ્ઠા, શતભીષઠા, પૂર્વાષાઢા, પદ.	ઉત્તર આશ્વિની, મુલ્, આશ્લેષા.	મૃતિકા, મૃગશીર, મગશીર.
કેટલા વરસની દશા?	૬	૧૫	૮	૧૭	૧૦	૧૬	૧૨	૨૧
કેટલા વરસનું?	૧૧	૫	૨	૫-૮ માસ	૨૧	૬-૮ માસ.	૪	૭
કેટલા વરસની એક મહાદશા કેટલાં દશાઓ આપે?	૮	૩૦	૧૨	૩૪	૧૫	૩	૧૮	૪૨

ઉપરનું કાણક જોવાની રીત એવી છે કે મધાજે જે મહાદેશા છે તે મહામા પ્રથમ રવીની મહાદેશા ૬ વર્ષની છે. તેમાં-આરદ્રા, પુનર્વસુ, પુષ્ય અને આશ્લેષા આ ચાર નક્ષત્ર રહ્યા છે. તેમાં તે ચાર નક્ષત્રમાં દરેક નક્ષત્રમાં ૧૫ વર્ષ દેશા રહે અને તે નક્ષત્રની જેટલી ધડી વીતી ગઈ હોય તે દરેક ધડી દીઠ ૯ દિવસની દેશા તે નક્ષત્રની ૧૫ વર્ષની દેશામાંથી ગોળી માય છે. એટલે-

આરદ્રા, પુનર્વસુ, પુષ્ય, અને આશ્લેષા, એ ચાર નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો રવીની મહાદેશામાં જન્મ થયો છે એમ જાણવું.

રવી-સુધીની મહાદેશા વર્ષ ૬ સુધી રહે છે, તેમાં દરેક નક્ષત્રનાં દોઢવર્ષ અને દરેક નક્ષત્રની એક ધડીમાં ૯ દિવસ સુધી આ દેશા રહે છે.

મમા, પૂર્વાશ્વિનુષ્ઠી અને ઉત્તરાશ્વિનુષ્ઠી એ ત્રણ નક્ષત્રોમાં જન્મ થયો હોય તો મંદ્રની મહાદેશામાં જન્મ થયો છે એમ જાણવું. મંદ્રની મહાદેશા ૫૬૨ વર્ષ સુધી રહે છે અને તે દરેક નક્ષત્રમાં પાંચ પાંચ વર્ષ સુધી રહે છે. અને તે દરેક નક્ષત્રની એક ધડીમાં ૩૦ દિવસ સમજવા.

કસ્ત, ચિત્રા, સ્વાતિ અને વિશાખા એ ચાર નક્ષત્રોમાં જન્મ થયો હોય તો મંગળની મહાદેશામાં જન્મ થયો છે એમ જાણવું. મંગળની મહાદેશા ૮ વર્ષ સુધી રહે છે તેમાં દરેક નક્ષત્રમાં તે દેશા બે વર્ષ સુધી રહે છે. હવે તે દરેક નક્ષત્રનો એક ધડીમાં ૧૨ દિવસ સુધી રહે છે.

અનુરાધા, જ્યેષ્ઠા અને મુળ નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો શુક્રની મહાદેશામાં જન્મ થયો છે એમ જાણવું. શુક્રની મહાદેશા ૧૭ વર્ષ રહે છે. દરેક નક્ષત્રમાં ૫ વર્ષ અને ૮ માસ સુધી અને દરેક નક્ષત્રની એક ધડીમાં ૨૪ દિવસ સુધી આ દેશા રહે છે.

પૂર્વાષાઢા, ઉત્તરાષાઢા, અભિજિત અને શ્રવણ નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો શનીની મહાદેશામાં જન્મ થયો છે એમ સમજવું. શનીની મહાદેશા ૧૯ વર્ષ સુધી રહે છે. દરેક નક્ષત્રમાં અઢી વર્ષ અને દરેક નક્ષત્રની ૧ ધડીમાં ૫ દિવસ સુધી આ દેશા રહે છે.

ધનિષ્ઠા, શતભિષા અને પૂર્વામાદ્રપદ એ ત્રણ નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો ગુરુની મહાદેશામાં જન્મ થયો છે એમ જાણવું. ગુરુની મહાદેશા ૧૯ વર્ષ રહે છે. દરેક નક્ષત્રમાં ૬ વર્ષ અને

તેમજ દરેક નક્ષત્રની એક ધડીમાં ૩૮ દિવસ આ દશા રહે છે.

ઉત્તરાષાઢપદ, રેવતી, અશ્વિનિ, અને ભરણી નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો રાહુની મહાદશામાં જન્મ થયો છે એમ જાણવું. રાહુની મહાદશા વર્ષ ૧૨ ની જાણવી—તેમાં દરેક નક્ષત્રના ત્રણ વર્ષ અને દરેક નક્ષત્રની એક ધડીમાં ૧૮ દિવસ સુધી આ દશા રહે છે.

કૃતિકા રોહિણી, અને મૃગશિર નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો શુકની મહાદશા જાણવી. શુકની મહાદશા વર્ષ ૨૧ સુધી રહે છે તેમાં દરેક નક્ષત્રમાં ૭ વર્ષ અને નક્ષત્રની એક ધડીમાં ૪૨ દિવસ સુધી આ દશા રહે છે.

અથા ગ્રહો મળી ૧૦૮ વર્ષની મહાદશાઓ છે અને તે ઉપરની અનુક્રમ પ્રમાણે બેસે છે. જેમકે પ્રથમ સૂર્યની, પછી ચંદ્રની, મંગળની, બુધની, શનીની, ગુરૂની, રાહુની અને ઉવટે શુકની મહાદશા બેસે છે.

સાધારણ રીતે મહાદશા જેવા માટે બાળકનો જન્મ જે દિવસે થયો હોય તે દિવસે કયું નક્ષત્ર છે તે પ્રથમ જોવું, અને તે નક્ષત્ર તે દિવસે કેટલી ધડી પળ છે તે પંચાંગમાં જોઈ નક્કી કરવું.

તે પછી બાળકનો જન્મ તે દિવસે કેટલી ધડી પળ થયો છે તે નક્કી કરી તે દિવસના નક્ષત્રની ધડી પળમાંથી—બાળકનો જેટલી ધડી પળે જન્મ થયો હોય તે ધડી પળ બાદ કરવાથી તે દિવસના નક્ષત્રની કેટલી ધડી પળ ભોગવાઈ ગયા પછી બાળકનો જન્મ થયો છે તે નીકળી શકશે.

દ્રષ્ટાંતઃ—જેમકે એક બાળકનો જન્મ સંવત ૧૬૭૫ના કાર્તિક સુદ ૧૫ ને સોમવારે કૃતિકા નક્ષત્રમાં થયો છે તે દિવસે કૃતિકા નક્ષત્ર ૪૯ ધડી અને ૧૨ પળ છે. હવે તે દિવસે બાળકનો જન્મ ૫ ધડી અને ૩૫ પળ થયો છે. તો તે દિવસની ધડી પળમાંથી જન્મ ધડી ૫-૨૫ પળ બાદ કરતાં ધડી ૪૩-૪૭ પળ બાકી રહ્યું. પણ તે દિવસના નક્ષત્રની ધડી પળમાંથી જન્મની ધડી પળ બાદ કરતાં ૩૦ ધડીથી વધુ ધડી પળ બાકી રહે તો તે નક્ષત્રની પહેલાંના નક્ષત્ર સાથે જન્મ ધડી પળની ગણતરી કરવી—એટલે—તે દિવસના નક્ષત્ર પહેલાં ભરણી નક્ષત્ર છે. તે નક્ષત્ર પર અને ૪૩ પળ છે. તેને આપા દિવસના ૬૦ ધડીમાંથી બાદ કરતાં ધડી ૭-૧૭ બાકી રહી એટલે તે દિવસે પર ધડી અને ૪૩ પળ ભરણી

નક્ષત્ર ભોગવાઈ ગયા પછી કૃતિકા નક્ષત્ર ખેડું. તે ૭ અને ૧૭-પણ કૃતિકા નક્ષત્ર આગલે દીવસે ભોગવાઈ ગયું તેમાં જન્મ ધડી ૫-૪૫ હિમેરતાં ૧૨ ધડી અને ૪૫ પણ જન્મ વખતે કૃતિકા નક્ષત્ર ભોગવાઈ ગયું એટલે તે ધડીએ જન્મેલા બાળકની શુક્રની મહાદશા થઈ. તેમાં કૃતિકા નક્ષત્રની ૭ વર્ષની દશામાંથી તેની ૧૨ ધડી અને ૪૫ પણ ભોગવઈ મધ્ય એટલે દરેક નક્ષત્રની ૧ ધડીમાં ૪૨ દીવસ લેજે ૧૨ ધડીના ૫૨૮ દીવસ એટલે ૧ વર્ષ, ૫ મહીના અને ૧૩ દીવસ શુક્રની દશા ભોગવાઈ મધ્ય તે ૭ વર્ષમાંથી બાદ કરતાં વર્ષ ૫-૬ માસ તે ૧૭ દીવસ કૃતિકાનાં, રેહીણીનાં ૭ અને મૃગશીર્ષનાં ૭ મળી, એકંદરે ૧૯ વર્ષ ૬ માસ તે ૧૭ દીવસ શુક્રની દશા તેને ભોગવવાની બાકી રહી, તે પછી રવીની ૬ વર્ષની, પછી ચંદ્રની એવી રીતે અનુક્રમે મહાદશા ખેસવાની.

(૨) હવે કાંઈ બાળકનો જન્મ પુષ્ય નક્ષત્રમાં ૧૫ ધડી ગયા પછી થયો હોય તો તેની સૂર્યની મહાદશા બાણુવી, હવે આરદ્રા અને પુનરવસુ ખે નક્ષત્ર ગયા પછી પુષ્ય નક્ષત્રની ૧૫ ધડીએ જન્મ થયો એટલે દરેક નક્ષત્રમાં દોઢ વર્ષ લેજે ખે નક્ષત્રનાં ૩ વર્ષ અને દરેક ધડીના ૯ દીવસ લેજે ૧૫ ધડીના ૧૪૫ દિવસ એટલે ૪ માસ અને ૧૫ દિવસ એટલે એકંદર ૩ વર્ષ ચાર માસ અને પંદર દિવસ સૂર્યની મહાદશામાંથી ગયા પછી આ બાણુસનો જન્મ થયો છે એમ સમજવું. તે સૂર્યની દશાનાં ૬ વર્ષમાંથી બાદ કરતાં ૩ વર્ષ ૭ માસ અને ૧૫ દિવસ સુર્ય આ બાણુસની સૂર્યની મહાદશા રહેશે પછી ચંદ્રની મહાદશા વર્ષ ૧૫ ની ખેસશે એ રીતે સમજવું.

મહાદશાઓનું કળ.

સૂર્યની મહાદશાનું કળ.

સૂર્ય પોતાની મહાદશામાં ચિંતા અને પરિતાપ કરાવે, ધનનો નાશ કરે, સરીરે દુઃખી કરે. કુટુંબમાં કલેશ કરાવે, મુસાફરી કરાવે, પોતાના બાણુસોમાં સન્નતા કરાવે, રાજ્યકુળથી અપમાન થાય, બાઈ અને પુત્રનો વિયોગ થાય, અર્થ વધારે થાય, અનેક જાતના ક્રોધ થાય, પણ બળવાન સૂર્ય હોય તો એટલું કળ સમજવું.

સુર્યની મહાદશામાં સુર્યની અંતરદશા ૪ માસ રહે તેવું ફળ.

મનમાં ચિંતા રહે, રાજ્ય તરફથી ભય થાય, વ્યાધિ થાય, કુટુંબમાં દુઃખ થાય, ધનનો થોડો લાભ મળે અને ખર્ચનો વધારો થાય.

સુર્યની મહાદશામાં ચંદ્રની અંતરદશા ૧૦ માસ રહે તેવું ફળ.

શત્રુનો નાશ કરાવે, કુળ થાય, ધન મળે, વ્યસન ત્યાં વૈ-ભવ વધારે.

મંગળની અંતરદશા ૫ માસ ને ૧૦ દિવસ રહે તેવું ફળ.

સ્વર્ણ મળે. લગ્નમાં ક્ષેત્ર મળે, મણી, મુક્તાફળ, પરવાળા, રત્ન તથા ધરણી મળે, રાજ્યકુળથી માન મળે. અને કામની સિદ્ધિ થાય.

બુધની અંતરદશા ૧૨ માસ ને ૧૦ દિવસ રહે તેવું ફળ.

ક્લેશ, કષ્ટ અને નિર્ધનતા પ્રાપ્ત થાય, વ્યાધિ થાય, પેદાશને ખર્ચ ખરોબર થાય.

સુર્યના મહાદશામાં શનીની અંતરદશા ૬ માસ

૩૦ દિવસ રહે તેવું ફળ.

રાજ્યકુળથી ભય થાય, ક્લેશ થાય, સ્વજન તથા મિત્રસાથે અણબનાવ થાય, શરીરમાં વિકળપણું થાય. અને ધનનો નાશ થાય.

સુર્યની મહાદશામાં શુક્રની અંતરદશા ૧ વર્ષ

૨૦ દિવસ રહે તેવું ફળ.

અનેક જાતના ધંધા રોજગારથી લાભ થાય, વ્યાધિ તથા ચિંતાનો નાશ થાય, કાર્ય સિદ્ધ થાય. પોતાના અધિકારમાં વધારો થાય.

સુર્યની મહાદશામાં રાહુની અંતરદશા ૮ માસ

રહે તેવું ફળ.

આશા ભંગ થાય, ધનનો નાશ થાય, મિત્ર સાથે વિરોધ થાય વિગેરે ખરાબ ફળ મળે.

સુર્યની મહાદશામાં શુક્રની અંતરદશા ૧ વર્ષ

૨ માસ રહે તેવું ફળ.

વ્યાધિ થાય, ઘણી મહેનતથી ધન મળે, કુટુંબ સાથે ક્લેશ થાય. સ્વજન તથા મિત્રનો નાશ થાય.

ચંદ્રની મહાદેશાતું ફળ.

અનેક રીતના વૈભવ મેળવે, સારૂ વાહન મળે, ધંધા રોજગાર માં વધારો થાય, રાજ્યભોગ કે આગેવાનપણું મેળવે, સારી સુસાધરી કરે, આક્રમ અને ઉલ્લોગનો વધારો થાય, વેપાર અથવા વ્યવહારમાં કુશળપણું આપી કીર્તિ અને જશ આપે, અતાપ અને સુખ વધારે, આનંદ, આનંદ અને હર્ષ આપે, ધન અને ધરેણી મેળવે, વિદ્યા અને શુદ્ધિ વધારે અને અનેક રીતથી લાભ અને લાગ્યનો વધારો કરે. સ્વજન અને મિત્ર તરફથી સુખ તથા સંતોષ મળે, શરીર સુખી રહે.

ચંદ્રની મહાદેશામાં ચંદ્રની અંતરદેશા વર્ષ ૨

ને માસ ૧ ની રહે તેહું ફળ.

વૃદ્ધ સ્ત્રીની સાથે મેળાપ કરાવે, વચ્ચ અને ધરેણી મેળવે, પૌતાના કામમાં સંતોષ આપે, કીર્તિ અને જશ વધારે, જ્ઞાન અને જશ વધારે, ધન, લાગ્ય, રાજ્ય અને ધંધા રોજગારથી ભરપૂર રાખે, મિત્રમાં વધારો કરે.

ચંદ્રની મહાદેશામાં મંગળની અંતરદેશા વર્ષ ૧

માસ ૧ અને દીવસ ૧૦ રહે તેહું ફળ.

ત્વર વિગેરેની પીડા કરે. અગ્નિ અથવા ચોરનો લાભ થાય, ધન અને કીર્તિનો લાભ મળે, લોકો સાથે અવિશ્વાસ કે અસંતોષ થાય, સ્ત્રીની સાથે કલેશ થાય, આક્રમ અને ઉલ્લોગથી સંતોષ મળે.

ચંદ્રની મહાદેશામાં બુધની અંતરદેશા ૨ વર્ષ

૪ માસ ૧૦ દીવસ રહે તેહું ફળ.

ત્યાં જ્યાં ત્યાં લાભ, કીર્તિ અને જશ મળે. ચોપગા જનવ-રથી સંતોષ મળે પરાક્રમ તથા ઉલ્લોગ મળે, મિત્ર અને સ્વજનથી સુખ થાય, શત્રુનો નાશ થાય.

ચંદ્રની મહાદેશામાં શનીની અંતરદેશા ૧ વર્ષ

૪ માસ ૨૦ દિવસ રહે તેહું ફળ.

લાઠ લોક તરફથી ચિંતા તથા પરીતાપ થાય, શત્રુ વધે, દિલગીરી તથા લાય પેદા થાય, ધનનો નાશ પામે, શરીર કુશ્મ થાય મિત્ર તથા સ્વજનનો વિયોગ થાય, અપજશ અને અપમાન મળે.

ચંદ્રની મહાદશામાં શુક્રની અંતરદશા ૨ વર્ષ ૭ માસ
૨૦ દિવસ રહે તેનું ફળ.

દાન પરોપકાર અને ધર્મનો વધારો થાય. અનેક જાતનાં સુખ
તથા વૈભવ પ્રાપ્ત થાય ધનનો લાભ થાય, ઉદ્યોગ વધે, શત્રુ ઉપજાવી
તેનો નાશ કરાવે, સુખ આપે,

ચંદ્રની મહાદશામાં શુક્રની અંતર દશા ૧ વર્ષ ૮
માસની રહે તેનું ફળ.

રોગ અને શત્રુનો નાશ થાય, ઉદ્યોગ અને ચિંતા થાય, સ્વજન
તથા મિત્રનો નાશ થાય, ધન અને કીર્તિનો નાશ થાય સુખ તેમજ
સંતોષ મળે નહિ.

ચંદ્રની મહાદશામાં શુક્રની અંતર દશા ૨ વર્ષ ૧૬
માસ રહે તેનું ફળ.

ધણી સ્ત્રીઓ સાથે સમાગમ કરાવે, કન્યાનાં જન્મનો વધારો
થાય, ધણી મળે, સુખ તથા વૈભવ મળે, ધન અને સુખ મળે.

ચંદ્રની મહાદશામાં સૂર્યની અંતરદશા ૧૦ માસ રહે
તેનું ફળ.

રાજ્ય તરફથી લાભ મળે, સુખ અને સંતોષ મળે, ધન અને
કીર્તિ વધે, રોગ અને શત્રુનો નાશ થાય, ધન અને મોટાપ વધે
રાજ્યારથી સુખ મળે અને માનસિક ચિંતા ઉપજાવે.

મંગળની મહાદશાનું ફળ.

શસ્ત્રનાં મારનો ભય રહે, બંધન કરાવે, રાજ્ય તરફથી દુઃખ
મળે, ચિંતા, જવર અને દિલગીરી થાય, શરીરને વિકળતાપણું
આવે, પીડા ઉપજાવે, ગૃહસ્થાશ્રમમાં અસંતોષ થાય, ચોર, અગ્નિ
અને શસ્ત્રથી ધનનો નાશ થાય, વસ્ત્ર ધરણાનો નાશ થાય, ઉદ્યમનો
નાશ થાય, કીર્તિ અને લાભનો નાશ થાય અપજ્ઞા મળે અને
પીડા થાય.

મંગળની મહાદશામાં મંગળની અંતરદશા ૭ માસ

૩ દિવસ ને ૨૦ ઘડી રહે તેનું ફળ.

લોહીવિકાર તથા પીત્તનો વધારો થાય, ધન તથા જ્ઞાનો નાશ
થાય, રોગ અને અને શત્રુનો વધારો થાય. સ્વજનાદિ સાથે વેર થાય
પરસ્પરીનો સમાગમ થાય, દરિદ્રીપણું આવે.

મંગળની મહાદશામાં છુદ્દની અંતરદશા ૧ વર્ષ,
૩ માસ, ૩ દિવસ અને ૨૦ ઘડી રહે તેનું ફળ
શત્રુ ચોર અને રાજ્ય તરફથી ભય થાય, રોગની પીડા થાય.
સુખ તથા ધનનો નાશ થાય.

મંગળનો મહાદશામાં શતીનો અંતરદશા ૮ માસ ૨૬
દિવસ ૪૦ ઘડી રહે તેનું ફળ

ઉપરા અપરી દુઃખ, દીકરીની પ્રતિ થાય, ધનનો નાશ થાય,
પ્રદેશમાં મુખાફરી અને મન ચિંતાનુર રહે.

મંગળના મહાદશામાં ચુદ્દનો અંતરદશા ૧ વર્ષ ૬, માસ ૪,
દિવસ ૨૬ અને ૪૦ ઘડી રહે તેનું ફળ

જ્ઞાન, પુણ્ય અને તિર્થ ઉપર પ્રીતિ ઉભાવે, દેવચર અને
વસ્ત્રો ઉપર પ્રીતિ થાય, રાજ્ય તરફથી જય ઉત્પન્ન થાય.

મંગળનો મહાદશામાં રાહુનો અંતરદશા ૧૦ માસ, ૨૦ દિવસ,
રહે તેનું ફળ.

શત્રુ, અગ્નિ, ચોર અને શત્રુનો ભય થાય, ધન તથા મનોરથો
નાશ પામે, અને રોગ તથા દીકરીની પેદા થાય, અકસ્માત
વિધ થાય,

મંગળની મહાદશામાં શુક્રની અંતરદશા ૧ વર્ષ, ૬ માસ,
અને ૨૦ દિવસ રહે તેનું ફળ.

આનંદ તથા સંતોષ આપે, સ્ત્રીમાં શુભાનંદ તથા ગર્ભ સંધારે,
રાજ્ય તરફથી માન મળે, દુષ્કર્મની છત્ર મેળવે, વશા માન્યમને રક્ષ
કરે તેવી સત્તા મેળવે, કિત્તી તથા મિત્રનો વધારો કરે.

મંગળનો મહાદશામાં ચંદ્રનો અંતર-દશા ૧ વર્ષ ૬, માસ ૬,
દિવસ ૧૦ રહે તેનું ફળ.

મિત્ર તરફથી સુખ મળે વસ્ત્ર તથા વસ્ત્રાનો વધારો થાય
ધન અને કિર્તિ વધે.

છુદ્દનો મહાદશાનું ફળ.

સુંદર રૂપવાળી સ્ત્રી સાથે હાસ્યવિલાસ વિગેરેનું સુખ મળે,
ધર્મ, કીર્તિ અને વૈભવનો જાણ આપે, આનંદપાન અને પેષાકનું સુખ
આપે, ધર્મ, અર્થ અને કામની સિદ્ધિ કરે, રોગનો તથા શત્રુનો નાશ
નાશ થાય, રાજ્ય અને લાભની સિદ્ધિ કરે,

બુધની મહાદશામાં બુધની અંતરદશા ૨ વર્ષ, ૮ માસ

અને ૩, દિવસ રહે તેનું ફળ.

બુદ્ધિ અને ધર્મનો વધારો કરે, સ્વજન તથા મિત્ર તરફથી સુખ થાય, વિદ્યા અને જ્ઞાનનો વધારો થાય, ત્રિદોષની શરીરે પીડા થાય.

બુધની મહાદશામાં શનીની અંતરદશા ૧ વર્ષ, ૬

માસ, ૨૬ દિવસ, ૨૦ ઘડી રહે તેનું ફળ.

શત્રુ તરફથી અશુચિત્યુ નુકશાન પ્રાપ્ત થાય, ધનની હાની થાય, અગ્નિ થકી નુકશાન થાય, શરીરે પીડા થાય.

બુધની મહાદશામાં શુક્રની અંતરદશા ૨ વર્ષ, ૧૧

માસ, ૨૬ દિવસ, અને ૨૦ ઘડી રહે તેનું ફળ.

સોનું મોતી મણી ઝવેરાત મેળવ, શરીરે આરોગ્ય મળે, બુદ્ધિ વધે, લક્ષ્મી મળે, ધાર્યું કામ સિદ્ધ થાય.

બુધની મહાદશામાં રાહુની અંતરદશા ૧ વર્ષ ૧૦

માસ, ૨૦ દિવસ, ૪૦ ઘડી રહે તેનું ફળ.

સાહસ કરવા પ્રિતી ઉપજાવે, કૃપણ બુદ્ધિ જતાં ધર્મ, અર્થ અને વૈભવ ભોગવે, સર્વ કામમાં ઉદાસીની સાથે સિદ્ધિ કરાવે.

બુધની મહાદશામાં શુક્રની અંતરદશા ૩ વર્ષ.

૩ માસ ૨૮ દિવસ રહે તેનું ફળ.

શુક્ર, દેવ અને આલ્મણો ઉપર પ્રીતિભાવ થાય. જ્ઞાન ધર્મ અને કથા ઉપર પ્રેમ ઉપજે, પશ્ચાદ્ધાર ઉપર પ્રીતી થાય.

બુધની મહાદશામાં સુર્યની અંતરદશા ૧૧ માસ

૧૦ દિવસ રહે તેનું ફળ.

રોગ તથા શત્રુથી લય થાય, રાજ્ય તરફથી માન મળે, ધર્મ ઉપર પ્રિતી રહે, પુત્રનો જન્મ થાય, કિર્તિ અને ધન મળે.

બુધની મહાદશામાં ચંદ્રની અંતરદશા ૨ વર્ષ

૪ માસ ૧૦ દિવસ રહે તેનું ફળ.

ઘાટ, ખસ ને દાદર વિગેરે થાય, શત્રુ પેદા થાય વાહનનું સુખ મળે ધનની ચિંતા રહે.

બુધની મહાદશામાં મંગળની અંતરદશા ૧ વર્ષ.

૩ માસ, ૩ દિવસ, ૨૮ ઘડી રહે તેનું ફળ.

માયાના તેમજ ગરમીના રોગ ઉપજે, શત્રુ અને કુટુંબ મારી અનેક તરફની ઉપાધિઓ થાય, ચોપમા જનાવરથી લય થાય, ચોરીનો લય રહે.

શનીની મહાદશાનું ફળ.

મિથ્યા અપવાદ, માર, ક્રેદખાતું, અને નિરાધારપણું આપે. મિત્રોમાં વિરોધ કરાવે, ભાઈઓમાં અનુવદ થાય, આશા નાશ થાય, મનોરથ વ્યર્થ જાય, કુખ મળે, અને ધનની હાનિ થાય; પણ જો શની બળવાન હોય તો સારું ફળ આપે.

શનીની મહાદશામાં શનીની અંતરદશા.

૧૧ માસ, ૪ દિવસ, રહે તેનું ફળ.

શરીરે પીડા અને સ્ત્રી તથા પુત્રનો વિયોગ થાય, પ્રદેશમાં મુ- સાફરી થાય, તમામ કામકાજમાં તુકચાની તથા દિવગીરી મળે.

શનીની મહાદશામાં શુક્રની અંતરદશા ૨ વર્ષ,

૬ માસ, ૪ દિવસ, ૧૦ ઘડી રહે તેનું ફળ.

દેવ અને પાતાલ ઉપર ભક્તિભાવ ઉપજે, ધનના નોશર અને ધન મળે, સર્વે કામમાં સિદ્ધી મળે.

શનીની મહાદશામાં રાહુની અંતરદશા ૧ વર્ષ,

૧ માસ, ૧૦ દિવસ, રહે તેનું ફળ.

સત્યથી શરીરમાં બળમ થાય, તાવ તથા અતિસારનો રોગ થાય, ધનનો નાશ થાય અને પ્રદેશમાં ભટકવું પડે.

શનીની મહાદશામાં શુક્રની અંતરદશા ૧ વર્ષ,

૧૧ માસ, ૧૦ દિવસ, રહે તેનું ફળ.

સુખ, વૈભવ, ધન મળે, કુટુંબ તરફથી સતોષ મળે, સ્ત્રી અને પુત્રનું સુખ મળે. રાજ્ય તરફથી માન અને લાભ મળે.

શનીની મહાદશામાં સુર્યની અંતરદશા

૬ માસ, ૨૦ દિવસ રહે તેનું ફળ.

સ્ત્રી પુત્ર અને ધન તરફથી દુઃખ મળે, ભય ઉત્પન્ન થાય, રોગ અને શત્રુ પેદા થાય, પીડા થાય તથા કામસિદ્ધિ થાય નહિ.

શનીની મહાદશામાં ચંદ્રની અંતરદશા ૧ વર્ષ,

૪ માસ, ૨૦ દિવસ રહે તેનું ફળ.

સ્ત્રીનો લાભ આપે, દુરમન સાથે જીત મળે, સુખ પ્રાપ્ત થાય, ધન ધાન્યનો વધારો થાય, કન્યાનો જન્મ આપે અને શરીરે સુખી રાખે.

શનીની મહાદશામાં મંગળની અંતરદશા ૮ માસ,

૨૬ દિવસ, ૪૦ ઘડી રહે તેનું ફળ.

દેહનો ત્યાગ કરવો પડે, વ્યાધિ થાય, રોગ તથા દુરમન પ્રાપ્ત થાય, ધન નાશ પામે અને ભય થાય.

શનીની મહાદશામાં યુવની અંતરદશા ૧, માસ ૮ દિવસ ૨૬, ૫ડી ૪૦ રહે તેનું ફળ.

શકાર બાળ્ય અને સુંદરપણું મળે, સુખ મળે, શત્રુ સાથે છૂત આપે, દેવ, લાલચ ઉપર લાકન માવ વધે ભામ્યો તરફથી સુખ મળે.

શુક્રની મહાદશાનું ફળ.

રાજ્ય કુટુંબમાં આન મળે, નમ્રતા આપે, શેક નાશ, સુખ તથા ધન મળે, રોગ તથા દુશ્મન નાશ થાય, સર્વે કામકાજની સિદ્ધિ થાય અને શરીરે સુખ મળે.

શુક્રની મહાદશામાં શુક્રની અંતરદશા ૩ વર્ષ ૪ માસ

૩ દિવસ, ૨૦ ઘડી રહે તેનું ફળ.

ભી, માન. યુવની વૃદ્ધિ કરે, ધન, ધર્મ અને વૈભવનો વધારો કરે, વસ્ત્ર તથા અસહારનો વધારો થાય.

શુક્રની મહાદશામાં રાહુની અંતરદશા ૨ વર્ષ,

૧ માસ, ૧૦ દિવસ, રહે તેનું ફળ.

શરીરે મડગુમડનો પીડા કરે, ધન, ધર્મ અને વૈભવનો વધારો થાય, રોગ તથા દુશ્મનની ખીક રહે, કામકાજમાં અપ્રગત્ય અને અપમાન મળે.

શુક્રની મહાદશામાં શુક્રની અંતરદશા ૩ વર્ષ, ૮ માસ,

૧૦ દિવસ, રહે તેનું ફળ.

રોગ તથા દુશ્મન વધે, માનસિક ચિંતા કરે, ધનનો નાશ થાય, મોટો ભય થાય, ભ્રિ સાથે વિયોગ થાય, કાષ્ટકામની સિદ્ધિ થાય નહિ.

શુક્રની મહાદશામાં સુર્યની અંતરદશા ૧ વર્ષ,

૨૦ દિવસ રહે તેનું ફળ.

રોગ અને દુશ્મનનો નાશ થાય, છૂત મળે, રાજ્ય તરફથી માન મળે, કોધી અને મોટા અધિકારી માણસ સાથે મિત્રતા થાય.

શુક્રની મહાદશામાં ચંદ્રની અંતરદશા ૨ વર્ષ, ૭ માસ,

૨૨ દિવસ રહે તેનું ફળ.

મોટા અધિકારીનો ભીથી સુખ મળે, વૈભવ અને ધનનું સુખ મળે, રોગ તથા દુશ્મન નાશ પામે, રાજ્ય તરફથી માન મળે, અને આશ્વનો વધારો થાય.

શુક્રની મહાદશામાં મંગળની અંતરદશા ૧ વર્ષ, ૪ માસ,

૨૬ દિવસ, ૪૦ ઘડી રહે તેનું ફળ.

રોગ તથા દુશ્મનનો નાશ થાય, સુખનો વધારો થાય, આરોગ્ય મળે, ધન તથા વૈભવમાં વધારો થાય.

ગુરુની મહાદેવશામાં યુધની અંતરદશા ૨ વર્ષ, ૧૧ માસ,

૨૬ દિવસ અને ૪૦ ધડી રહે તેનું ફળ.

મણી વિદ્યા અને જ્ઞાનનો વધારો થાય, કલાકૌશલ્યમાં વધારો થાય, ભાઈ અને મિત્રનો લાભ આપે, ગુરુ દેવ અને અગ્નિનો ભક્તિ કરાવે અને ધન તથા કિર્તિમાં વધારો થાય.

ગુરુની મહાદેવશામાં શત્રુની અંતરદશા ૧ વર્ષ ૬ માસ

૩ દિવસ ૨૦ ધડી રહે તેનું ફળ.

અધ, તથા, ધન, ધાન્યનો નાશ કરે, વૈશ્વજનની સ્ત્રી અધવા ગુરુ જાતની સ્ત્રી તરફથી લાભ મળે અને ધર્મ સંબંધી કામ કરાવે.

રાહુની મહાદેવશાનું ફળ.

ભુક્તિનો નાશ થાય તથા ભુક્તિ સંબંધ થય, સર્વે કામકાંડમાં ફાળ મહેતત કરાવે, શરીરે વાત થાય, પીડા થાય, ઝેરી જીવ કે ઝેરી વસ્તુ તરફથી ભય ઉત્પન્ન થય, અકસ્માત આપાત આવે, ધન તથા ધાન્યનો નાશ થાય, સ્વજન અને મિત્રનો વિયોગ થાય.

રાહુની મહાદેવશામાં રાહુની અંતરદશા ૧ વર્ષ ૪ માસ

રહે તેનું ફળ.

માનસિક ચિંતા અને મોટી નુકસાની થાય. કોઈ જાતનું વ્યસન પડે, મિત્રનો નાશ થાય, લોકમાં અપજય મળે, ભાઈઓમાં વેર થાય.

રાહુની મહાદેવશામાં શુકની અંતરદશા ૨ વર્ષ, ૪

માસ રહે તેનું ફળ.

દેશ અને જાણીય ઉપર ભક્તિભાવ થાય, ધન, ધાન્ય અને મનોરથનો તથા વશ અને અશ્વકારનો લાભ મળે, કામકાંડમાં સિદ્ધિ થાય અને પરાક્રમ તથા ઉદ્યોગની સિદ્ધિ થાય.

રાહુની મહાદેવશામાં સુર્યની અંતરદશા ૮ માસ રહે

તેનું ફળ.

રોગ અને દુશ્મનનો ભય થાય, રાજ્ય તરફથી ભય રહે, ધન ધાન્યનો નાશ થાય, અંગ તથા ચોરનો ભય ઉત્પન્ન થાય.

રાહુની મહાદેવશામાં ચંદ્રની અંતરદશા ૧ વર્ષ ૮ માસ

રહે તેનું ફળ.

સ્ત્રીનો નાશ થાય, ક્ષેત્ર થાય, ધન નાશ પામે, કન્યાનો લગ્ન થાય, ભાઈઓ સાથે ક્રોધ થાય.

રાહુની મહાદશામાં અંગળની અંતરદશા ૧૦ માસ

૨૦ દિવસ રહે તેનું ફળ.

ઝેર, શસ્ત્ર, અગ્નિ, અને ચોરનો લય થાય, ધન અને કીર્તિનો નાશ થાય, રોગ થાય તેમ અપમાન મળે.

રાહુની મહાદશામાં બુધની અંતરદશા ૧ વર્ષ ૧,

૧૦ માસ, ૨૦ દિવસ રહે તેનું ફળ.

મિત્રનો સમાગમ થાય, જ્ઞાન, બુદ્ધિ અને ધનનો લાભ થાય, કાષ્ઠપક્ષ જાતનું સુખ મળે નહિ અને માનસિક ચિંતા થાય.

રાહુની મહાદશામાં શનીના અંતરદશા ૧ વર્ષ, ૧ માસ,

૧૦ દિવસ રહે તેનું ફળ.

વાત, પિત્ત અને કફની પીડા થાય, ખીજ માણસ સાથે લગ્ન કે ટંટો કીસાદ કરાવે. ધંધા રોજગારનો નાશ થાય, દેશભ્રમ મવાય ધન અને કીર્તિનો નાશ થાય, અને કાષ્ઠપક્ષ કામની સિદ્ધિ થાય નહિ.

રાહુની મહાદશામાં ગુરુની અંતરદશા ૨ વર્ષ ૧ માસ

૧૦ દિવસ રહે તેનું ફળ.

રોગ અને શત્રુનો નાશ થાય, દેવ અને બ્રાહ્મણની ભક્તિ થાય, ધન ધાન્યનો વધારો થાય, મનોરથની સિદ્ધિ થાય અને કીર્તિ તથા સુખ મળે.

શુક્રની મહાદશાનું ફળ.

મિત્ર અને સારા માણસની સોળતનો વધારો થાય, સ્ત્રી તરફથી સુખ મળે, વૈભવ વધે, ધન મેળવવાની સાધનો મળે, રાજ્ય તરફથી જ્ઞાન અને ધન મળે, પ્રાકૃત અને ઉદ્યોગ વધે, સર્વ કામ સિદ્ધિ થાય, લક્ષ્મી તથા જય કાયમ રહે.

શુક્રની મહાદશામાં શુક્રની અંતરદશા ૪ વર્ષ ૧ માસ

૨૦ દિવસ રહે તેનું ફળ.

સુખ અને માન મળે, સંતાન વધે, ધન, ધાન્ય અને મનોરથની સિદ્ધિ થાય, વસ્ત્રાલંકારનો વધારો થાય, ધર્મ, વિદ્યા તથા જય મળે.

શુક્રની મહાદશામાં સુર્યની અંતરદશા ૧ વર્ષ, ૨ માસ,

૨૦ દિવસ રહે તેનું ફળ.

રોગ અને શત્રુનો લય થાય અને તેનો નાશ કરાવે, માનસિક ચિંતાની સાથે ધન મળે, રાજ્ય તરફથી ધન તથા માન મળે અને મોટા અધિકારી સાથે સમાગમ થાય.

શુક્રની મહાદશામાં ચંદ્રની અંતરદશા ૨ વર્ષ, ૧૧ માસ રહે, દાંત અને નખોમાં પીડા, પિત્તનો કોષ થાય, વાઘ વિગેરેનો ભય, દુશ્મનથી હિંત. સ્ત્રી પ્રસંગથી ધન લાભ થાય.

શુક્રની મહાદશામાં મંગળની અંતરદશા ૧ વર્ષ, ૬ માસને ૨૦ દિવસ રહે તેવું ફળ.

રોગ તથા દુશ્મનનો નાશ થાય, ધન તથા કિત્તીનો વધારો થાય સુખ તથા વૈભવ અને આરોગ્ય મળે.

શુક્રની મહાદશામાં બુધની અંતરદશા ૩ વર્ષ ૩ માસ અને ૨૦ દિવસ રહે તેવું ફળ.

શરીરે પીડા થાય, કામકાજમાં આળસ વધારે, માનસિક ચિંતા કરાવે અને ધનની શીકર થાય.

શુક્રની મહાદશામાં રાહુની અંતરદશા ૧ વર્ષ

૧૧ માસ અને ૧૦ દિવસ રહે તેવું ફળ.

વૃદ્ધ સ્ત્રી સાથે સમાગમ થાય, કોષ વસ્તુ, ધન અને સુખનો વધારો થાય, રોગ અને દુશ્મનનો નાશ થાય, કામકાજની સિદ્ધિ થાય, અને ધારેલો મનસુખો પ્રેરો થાય.

શુક્રની મહાદશામાં ગુરુની અંતરદશા ૩ વર્ષ

૮ માસ ૧૦ દિવસ રહે તેવું ફળ.

ધન, ધાન્ય વૈભવ અને સુખ આપે, ધર્મ અને જ્ઞાન વધે, પ્રજામાં તેમજ અધિકારમાં આગેવાની કરે, પશુ માનસિક ચિંતા કરાવે તેમ દુશ્મનનો ભય રહે.

શુક્રની મહાદશામાં રાહુની અંતરદશા ૨ વર્ષ,

૪ માસ રહે તેવું ફળ.

મિત્રની સાથે વેર થાય, ધનનો નાશ થાય, લાક્ષણિક લાભ થાય, અકસ્માત ભય અને શરીરે પીડા થાય.

જન્મ કુંડળીમાં પડેલા ગ્રહોનું ફળ તે ગ્રહની

મહાદશામાં મળે છે.

જન્મકુંડળીના ગ્રહો જે જે સુખ તથા અશુભ ફળ આપવાના હોય તે તે ફળ તે તે ગ્રહની મહાદશામાં અને તેની અંતરદશામાં આપે છે. તે ગ્રહની મહાદશા ન આવવાની હોય તો તે ગ્રહના મિ ગ્રહની મહાદશામાં અને તેની અંતરદશામાં તે તે ફળ મળે છે.

પ્રકરણ ૧૪ સું.

મહુરતો જોવાની રીત.

ગમે તે મહુરત જોવી વખતે નિચેની સૂચના લક્ષમાં રાખવી.

જે નક્ષત્રમાં જે શુભ કામ કરવા હિપર કહ્યું છે તે નક્ષત્ર-
માં તે કામ કરવા પણ જે તિથીની વૃદ્ધિ
હોય તે તિથી, જે તિથીના ક્ષય હોય તે તિથી, પરિધયોગની પહેલી
૩૦ ખડી, વિધી, વૈધૂન, વ્યાતિપાત, અંધારી તેરશથી પડવા સુધીના
ચાર દિવસ, તેમજ રાતના ચાર વાગતાં પહેલાંની અને પછીની દસ
પળ, માખાપતી સંવત્સરીનો દિવસ, માને અટકાવ આવ્યો હોય તો
તેના ૪ દિવસ, પહેલા જોળાના દીકરા દિકરીના વિવાહ વિગેરેમાં-
તેમના જન્મકાળના માસ, દિવસ, અને નક્ષત્ર, જેક મહિનો, અધિક-
માસ, ક્ષયમાસ, વિષ્ણુભયોગની પ્રથમની ૩ ખડી, વ્યાધાનયોગની
પ્રથમની ૬ ખડી, શુભયોગની પહેલી પાંચ ખડી, વજ્રયોગની પ્રથ-
મની ૬ ખડી, ગંડયોગની પ્રથમની ૬ ખડી, અતિગંડયોગની પ્રથમની
૬ ખડી તથા તેની રાશીનો ધાન્યંદ્રમા, તથા ૪ થો ૮ મો અને
૧૨ મો અંદ્રમા, મત્સ્યયોગ, યમધંયોગ, ગુરુ, શુક્રનો અસ્ત,
જન્મનું (વૃદ્ધિ) સૂતક, મરણનું સૂતક, અને સિંહસ્થ વર્ષ એટલી
જાણતો શુભ કામમાં લેવી નહિ.

સીમન્ત જેવી જાણતોમાં સિંહસ્થ વર્ષમાં, ગુરુ, શુક્રના અસ્ત-
માં, તથા અધિકમાસ અને ક્ષય માસમાં પણ છૂટ છે.

વળી સૂર્ય કે ચંદ્રનું પાં બાગનું ગ્રહણ થયું હોય તો તે પહેલાં-
નો દોઢ દિવસ તથા તે પછીના ૩ દિવસ, જે અર્ધો બાગ ઘેરાયો

હોય તો પહેલાંના બે દિવસ અને પછીના ચાર દિવસ, પોણે ભાગ મેરાયો હોય તો પહેલાંના ૪ દિવસ અને પછીના ૭ દિવસ, પુરો મેરાયો હોય એટલે અગ્રાસ હોય તો તે પહેલાંના ચાર દિવસ અને પછીના આઠ દિવસ લગ્ન વિગેરે શુભ કામમાં છોડો દેવા.

મહુરત ચોથી કહાડવાની સમજાતી.

આ પ્રકરણમાં દરેક મહુરત જોવામાં તે કામ કરવાને માટે, કયો માસ, કઈ તિથી, કયો વર, કયું નક્ષત્ર, કયો યોગ કે કરણ, કે કયું લગ્ન, શુભ કે અશુભ છે તે બતાવ્યું છે. તો તે કામ ક્યારે કરવું તેને માટે તે કામ કરવાનો દિવસ, નક્ષત્ર, ચાર વિગેરે તમામ જે દિવસે શુભ આવતું હોય તે દિવસે તે કામ કરવું; જેમકે વસ્ત્ર પહેરવા માટે હસ્ત વિગેરે નક્ષત્રો શુભ છે, રવી, બુધ વીગેરે વાર શુભ છે, તો જે રવી કે બુધવારે હસ્ત કે ચિત્રા વિગેરે બતાવેલાં શુભ નક્ષત્રો આવતાં હોય તે વારે વસ્ત્ર પહેરવાં ઉત્તમ છે. આ રીતે કાંઈ પણ મહુરત માટે તે મહુરતને માટે બતાવેલો દલાડો, વાર, નક્ષત્ર, વિગેરે તમામ યોગ જે દિવસે એકલા આવતા હોય અને તેમાં અશુભ, વાર કે નક્ષત્ર ન હોય તે દિવસ તે કામને માટે નહીં કરવો.

નવાં વસ્ત્ર પહેરવાનું મહુરત.

હસ્ત, ચિત્રા, સ્વાતિ, વિશાખા, અનુરુધા, અશ્વિની, ધનિષ્ઠા, રેવતી નક્ષત્રમાં; અને ગુરુ, શુક્ર અને બુધ આ વારમાં કોએ નવાં વસ્ત્ર પહેરવાં.

મીન, કન્યા, મિથુન અને વૃષભ લગ્નમાં, રેવતી, પુનર્વસુ, ખૂબ્ય; શકિણી, ઉત્તરાશ્વિણી, ઉત્તરાષાઢા, અને ઉત્તરાભાદ્રપદ આ નક્ષત્રોમાં તથા સારા વારમાં પુરૂષે નવાં વસ્ત્ર પહેરવાં.

રવીવારે નવું વસ્ત્ર પહેરે તો ધન મળે, સોમે પહેરે તો રૂપું થાય, મંગલે પહેરે તો કલેશ થાય, બુધે પહેરે તો બહુ વસ્ત્ર મળે, ગુરુવારે પહેરે તો વિદ્યા તથા સંપત્તિ મળે, શુક્રવારે પહેરે તો નાના પ્રકારના ભોમ મળે અને શનીવારે પહેરે તો શોક થાય, ચોથ, નોમ, ચૌદસ અને અમાસને દિવસે નવાં વસ્ત્ર ન પહેરવાં.

હળમત કરાવવાનું મહુરત.

રવીવારે હળમત કરાવે તો આયુષ્યમાંથી ૧ માસ ઓછો થાય, મંગળવારે કરાવે તો ૮ માસ આયુષ્ય ઓછું થાય, શનીવારે કરાવે તો ૭ માસ આયુષ્ય ઓછું થાય, પણ સોમે કરાવે તો ૭ માસ

આયુષ્ય વધે, બુધે કરાવે તો ૫ માસ આયુષ્ય વધે, શુક્રએ કરાવે તો ૧૦ માસ આયુષ્ય વધે અને શુક્રવારે હજમત કરાવે તો ૧૧ માસ આયુષ્ય વધે.

પુષ્ય, અશ્વત્થી, રેવતી, મૃગશીર, જ્યેષ્ઠા, હસ્ત, ચિત્રા, સ્વાતિ, પુનર્વસુ, શ્રવણ, ધનિષ્ઠા, શતતારકા એ નક્ષત્રોમાં તથા મંગળ અને શનિ સિવાયના તમામ વારમાં હજમત કરાવી શકાય.

લાક્ષ, પુનમ, અમાસ, ચૌથ, નોમ, ઔદશ, વૃત્તનો દિવસ, આઠમ, પડવો, શ્રાદ્ધનો દિવસ, છઠ, રાત્રે, સંધ્યાકાળે, વ્યતિપાતાદિ દુષ્ટયોગમાં, મંગળ, રવી, શની એ વારોમાં તથા કુંભ, કર્ક, કન્યા, ધન એ ચાર રાશીના મુયમાં જન્મ નક્ષત્ર, જન્મ માસ, ભોજન કર્યા પછી, શ્રી રજસ્વાળા હોય તે દિવસે હજમત કરાવવી નહિ.

માથે તેલ ઘાલવાનું મહુરત.

રવિવારે માથે તેલ ઘાલે તો સંતાપ થાય, સોમે તેલનું મર્દન કરે તો ક્રાંતિપ્રદ થાય, બુધે તેલ ઘાલે તો લક્ષ્મીપ્રદ, શનિએ તેલ ઘાલે તો સંપત્તિ પ્રાપ્ત થાય, અને મંગળે તેલ ઘાલે તો મૃત્યુપ્રદ, શુક્રએ તેલ ઘાલવાથી વિત્તનાશ થાય અને શુક્રે ઘાલે તો વિપત્તિ કર્તા થાય.

સુવર્ણ, મોતી, જરોયાન વીગેરે ધારણ કરવાનું મહુરત.

અશ્વત્થી, રેવતી, ધનિષ્ઠા, હસ્ત, ચિત્રા, સ્વાતિ, વિશાખા તથા અનુરાધા એ નક્ષત્રોમાં; રવી, મંગળ, શુક્ર, શુક્ર, તથા સોમ એ વારોમાં, સુવર્ણાદિ અલંકારો ધારણ કરવા શુભકારક છે.

જમીન લેવા આપવાનું મહુરત.

શુક્ર તથા શુક્રવારમાં, નંદા તથા પુર્ણિતિથીઓમાં, મૃગશીર, ત્રણ પૂર્વા, મૂળ, અશ્લેષા, મધ્યા, રેવતિ, વિશાખા, અનુરાધા તથા પુનર્વસુ એ નક્ષત્રોમાં જમીન ખરીદ કરવી કે વેચવી સારી છે.

કડીઆ સુતારના કામનો આરંભ કરવાનું મહુરત.

હસ્ત, ચિત્રા, સ્વાતિ, વિશાખા, અનુરાધા, જ્યેષ્ઠા, અશ્વત્થી, પુષ્ય, રેવતી, શ્રવણ, ધનિષ્ઠા, શતતારકા, પુનર્વસુ રોહિણી તથા મૃગશીર એ નક્ષત્રોમાં શુભ વાર જોઇ સુતાર તથા કડીઆએ પોતાના કામનો આરંભ કરવો જોઇએ.

દેવની પ્રતિષ્ઠા કરવાનું મહુરત.

મહા, કામળ, ચૈત્ર, વૈશાખ, અને જ્યેષ્ઠ એ પાંચ માસ પૈકી

અમે તે એક માસમાં, શુકલ પક્ષમાં. પાંચમ, દશમ, પૂનમ, ત્રીજ, આઠમ, અને તેરસ પૈકી ગમે તે તિથીમાં, સોમ, બુધ, ગુરુ અને શુક્ર એ પૈકી ગમે તે વારમાં, વરખ, મિંહ, ડુંભ અને વૃષિક એ પૈકીના ગમે તે લગ્નમાં; રાહિણી, પુષ્ય, ઉત્તરાષાઢા, ઉત્તરાશાઢપદ ઉત્તરાશાઢશુની, મૃગશિર, પુનર્વસુ, હસ્ત, ધનિષ્ઠા. મૂળ, અનુરાધા, રેવતી, અશ્વિની, અને સ્વાતિ એ નક્ષત્રો પૈકી ગમે તે નક્ષત્રમાં; જ્યેષ્ઠપતિના જળમાં, ઉત્તરાયનમાં દેવની પ્રતિષ્ઠા કરવી શુભદાયક છે. કાર્તિક ને ભાદ્રપદમાં પ્રતિષ્ઠા થાય જ નહિ, વદ પાંચમ સુધી શુભ છે. શિવલીંગના સ્થાપન માટે ચૈત્ર ઉત્તમ, દેવિ પ્રતિષ્ઠામાં તોમ શુભ છે. વિષ્ણુની પ્રતિષ્ઠામાં આઠમ ને પૂનમ શુભ છે. શિવલીંગની સ્થાપનામાં છઠ વળ્યું છે.

ગાય વેંચવા લેવાનું મહુરત.

પાંચમ, દશમ, પૂનમ, ત્રીજ, આઠમ અને તેરસ એ તિથિઓ પૈકી ગમે તે તિથીમાં, ગુરુ અને શુક્રવાર પૈકી ગમે તે વારમાં અને ચતુર્થાષા, ધનિષ્ઠા, જ્યેષ્ઠા, વિશાખા, પુનર્વસુ, રેવતી, પુષ્ય, હસ્ત અને અશ્વિની પૈકી ગમે તે નક્ષત્રમાં ગાય વેંચવી અથવા લેવી શુભદાયક છે.

કુવા તથા વાવ બોલાવવાનું મહુરત.

માગશર, પોષ, મહા, વૈશાખ અને અશાઠ પૈકી કોઇ પણ માસમાં, રવી, સોમ, બુધ, ગુરુ અને શુક્ર એ પૈકીના કોઇ પણ વારમાં, પડવો, ખીજ, ત્રીજ, છઠ, સાતમ, આઠમ, અગીઆરસ, બારસ અને તેરસ પૈકીની કોઇ પણ તિથિમાં; મધ્યા, હસ્ત, ચતુર્થાષા, અનુરાધા, ઉત્તરાશાઢપદ, ઉત્તરાશાઢશુની, ઉત્તરાષાઢા, ભાદ્રપદ અને રાહિણી એ પૈકીના કોઇ પણ નક્ષત્રમાં કુવા, કે વાવ બોલાવવી ઉત્તમ છે.

રાત્ર્યાભિષેકનું મહુરત.

રવી, સોમ, બુધ, ગુરુ અને શુક્ર એ પૈકીના વારમાં; અશ્વિની, રાહિણી, પુષ્ય, ઉત્તરાષાઢા, ઉત્તરાશાઢશુની, ઉત્તરાશાઢપદ, જ્યેષ્ઠ મૂળ, પુનર્વસુ, અનુરાધા, જ્યેષ્ઠ અને મૃગશિર એ નક્ષત્રોમાં રાત્રને દિવ્ય પદ્મભિષેક કરવો આ રાત્ર્યગાદી ઉપર બેસાડવાથી લાભપ્રદ છે.

વાહનપર સ્નાનો કરવાનું મહુરત.

સોમ, બુધ, ગુરુ અને શુક્ર એ વારમાં; અશ્વિની,

ચિત્રા, સ્વાતિ, શ્રવણ, ધનિષ્ઠા, શ્રવણિષા, પુનર્વસુ, પુષ્ય અને રેવતી પૈકીના કોઈ પણ નક્ષત્રમાં હાથી, કે ઘોડા ઉપર, કે રથમાં પહેલ વહેલી સ્વારી કરવી ઉત્તમ છે.

યાત્રાએ જવાનું મહુરત.

ખીજ, પાંચમ, સાતમ, દશમ, આરસ, અને પુષ્યના રોજ યાત્રાએ જવું એ વાલુજ એટલું છે. પડવો, ત્રીજ, છઠ્ઠ, આઠમ, એકાદશી અને તેરસના રોજ યાત્રાએ જવું એ મધ્યમ કે અનુમાનીની તિથીઓમાં યાત્રાએ જવું સાફ નથી. શુક્ર, ગુરુ અને ગુરુવારના રોજ; તેમજ અશ્વિની, હસ્ત, ચિત્રા, સ્વાતિ, શ્રવણ, પુનર્વસુ, પુષ્ય, રોહિણી, મૃગશીર, ઉત્તરાષાઢા, ઉત્તરાશ્વિની, ઉત્તરાભાદ્રપદ, અભિજીત અને રેવતી નક્ષત્રમાં યાત્રાએ જવું સાફ છે.

હળ લઈ ખેડવા જવાનું મહુરત.

પડવો, ખીજ, ત્રીજ, આરસ, પાંચમ અને દશમ એ તિથીઓ અભિજીત, વિશાખા, મૂળ, રોહિણી, મૃગશીર, રેવતી, ચિત્રા, અનુરાધા, શ્રવણ, ધનિષ્ઠા, શ્રવણારક, પુનર્વસુ, સ્વાતિ, ઉત્તરાષાઢા, ઉત્તરાશ્વિની, ઉત્તરાભાદ્રપદ અને કૃતિકા એ નક્ષત્રોમાં અને સર્વ મહિનાઓમાં હળ લઈ ખેડવા જવાનો આરંભ કરવા શુભકારક છે.

ખીયાણું વાવવાનું મહુરત.

મૂળ, મધ્ય મૃગશીર, રેવતી, ચિત્રા અનુરાધા, ઉત્તરાષાઢા, ઉત્તરાશ્વિની, ઉત્તરાભાદ્રપદ, રોહિણી, ધનિષ્ઠા, સ્વાતિ, હસ્ત, અશ્વિની, પુષ્ય, અભિજીત, પુનર્વસુ અને અવેશ એ નક્ષત્રોમાં, શુક્ર, ગુરુ, અને શનિ એ વારોમાં અને પાંચમ, દશમ, ત્રીજ, આઠમ અને તેરસ એ તિથીઓમાં અનેક પ્રકારનાં નીવણું વાવવાનું કરવું સાફ છે.

ગાડી કે ગાડાને પ્રથમ બોડાણું મહુરત.

પુનર્વસુ, હસ્ત, અશ્વિની, પુષ્ય, અભિજીત, મૃગશીર, રેવતી, ચિત્રા, અને અનુરાધા એ નક્ષત્રોમાં, શુક્ર, ગુરુ અને રાત્રી એ વારો પાંચમ, દશમ, પુનમ, ત્રીજ, આઠમ એને તેરસ એ તિથીઓમાં ગાડી ખાલખી કે વહાણ ચાલુ કરવું એ ઉત્તમ છે.

મંત્રની સાધનાનું મહુરત.

આસો, કાર્તિક, માગશર પોષ, મહા, ફાગુન, વૈશાખ અને આશ્વિન એ મહિનાઓમાં; ખીજ, સાતમ, આરસ, પાંચમ, હસ્ત, પુનમ,

અને તેરસ એ તિથીઓમાં રવી; શુક્ર, બુધ, ને શુર, એ વારમાં —રોહિણી, ઉત્તરાષાઢા, ઉત્તરાભાદ્રપદ, જ્યેષ્ઠા, આરદ્રા, સ્વાતિ, પુષ્ય વિશાખા, અશ્વિની અને શ્રવણ એ નક્ષત્રોમાં—ચંદ્રમાના યગમાં સુંદર લગ્નમાં ચંત્રનો આરંભ કરવો ફળદાયક છે.

લેણદેણનો વેહેપાર કરવાનું મહુરત

સ્વાતિ, અશ્વિની, મૃગશીર, અનુરાધા, ચિત્રા, હસ્ત અને કૃતિકા એ નક્ષત્રોમાં; ને સોમ, બુધ, શુક્ર, અને શુક્ર એ વારમાં; બીજ, સાતમ, ને આરસ, ત્રીજ, આઠમ, તેરસ, પાંચમ, દશમ, પુનમ, પડવો છઠ અને અગીઆરસ એ તિથીઓમાં વ્યાજને માટે પૈસા ધીરવાનો વેપાર કરવો ઉત્તમ છે,

દ્રવ્યનો સંચય કરવાનું મહુરત

મધા, મૂળ, ત્રણે પૂર્વા, સ્વાતિ, વિશાખા, ભરણી અને અશ્વેષા એ નક્ષત્રોમાં; મંગળ ને રવિવારે; પાંચમ, દત્તમ, પુનમ, પડવો, છઠ અને એકાદશી એ તિથીઓમાં અને કુંભ, વૃશ્ચિક તથા સિંહ લગ્નમાં દ્રવ્યને ઘાટવું તથા કાઢવું એ ઉત્તમ છે.

બગીચો કરવાનું મહુરત

જ્યેષ્ઠા, અનુરાધા, મૃગશિર, પુષ્ય, હસ્ત, અશ્વિની અને રેવતી એ નક્ષત્રોમાં, સોમ, અને શુક્રવારે મૃત્તુભોગ અને સર્વ પ્રકારની વિખીનો ત્યાગ કરીને બગીચા બાંધી કરવા ઉત્તમ છે.

હથિવ્યાર ધારણ કરવાનું મહુરત

પુષ્ય, પુનર્વસુ, રોહિણી, જ્યેષ્ઠા, ત્રણ ઉત્તરા, રેવતી, સ્વાતિ, અશ્વિની, વિશાખા, અનુરાધા. અને મૃગશીર એ નક્ષત્રોમાં; રવી, શુર અને શુક્ર એ વારે કુંભ, કર્ક, વૃષભ, મકર, અને સિંહ એ લગ્નોમાં. શુભ મહોએ દેખેલા ચંદ્રમામાં, કવચ, બાણ વજ્ર, લાલા અને છરી વિગેરે હથિયારો ધારણ કરવામાં શુભ છે.

આપડ ખાવાનું મહુરત

રેવતી, અશ્વિની, પુનર્વસુ, હસ્ત, ચિત્રા, સ્વાતિ, શ્રવણ, મુનીષા, શતભિષા. અનુરાધા, મૂળ અને મૃગશિર, એ નક્ષત્રોમાં દવા લેવાંથી રોગ જલ્દી મટે છે.

વેપાર કરવાનું મહુરત

અનુરાધા, ત્રણઉત્તરા, પુષ્ય, રેવતી, રોહિણી, મૃગશીર, હસ્ત અને અશ્વિની નક્ષત્રોમાં શુભ દીવસે વેપાર કરવો.

સોમ, શુકર અને શુક્રવારને દિવસે, સ્વાતિ, શ્રવણ, આશ્લેષા અને ઉપરના નક્ષત્રોમાં માલ દેવો તથા વેચવો.

ગાય લેંસના પ્રમુતિકાનું ફળ.

મહા મહિનામાં યુધવારે વાયેલી ભેંસ, શ્રાવણ માસ અને રવિવારને દિવસે વાયેલી ધોડી, સિંહના સૂર્યમાં અને મંગળવારે વાયેલી ગાય એ ત્રણે સ્વામીનું મરણ કરે છે.

નવા ધરમાં પ્રવેશ કરવાનું મહુરત.

ચૈત્ર, વૈશાખ મામસર, પોષ, મહા અને ફાગણમાં, ધનિષ્ઠા જ્ઞતભિષા, ત્રણ ઉત્તરા અને રોહિણી એ નક્ષત્રમાં ગુરુ, કુબ, શુક્ર અને સૂર્ય એ વારે નવા ધરમાં પ્રવેશ કરવો શુભ છે.

મહેલે બનાવવાનું મહુરત.

મામસર, વૈશાખ, પોષ અને મહા એ શુભ મહિનાઓમાં; આદ્રા, શ્રવણ, પુષ્ય, રોહિણી, ત્રણ ઉત્તરા, જ્ઞતભિષા અને ધનિષ્ઠા એ નક્ષત્રોમાં પડવો, છઠ્ઠ, એકાદશી, પાંચમ, દશમ, પુનમ; ત્રીજ, આઠમ અને તેરસ એ તિથિઓમાં શુક્ર, કુબ, સોમ એ વારમાં વૃષ, સિંહ, કુંભ એ લગ્નોમાં. બળવાન ચંદ્રમાં અને વિષ્ટિ તથા પાત યોમનો ત્યાગ કરી તોરણ, ખવળ તથા મહેલ બનાવવા શુભ છે.

પશુ લેવા તથા વેચવાનું મહુરત.

ચિત્રા, ત્રણ ઉત્તરા, શ્રવણ અને રોહિણી નક્ષત્રોમાં તથા આદ્ય અમાસનો દિવસ અને સવારથી સાંજ સુધી અને આઠમ આ તિથિઓમાં પશુઓને પોતાના ઘેરથી વેચવા નહિ તેમ લેવા નહિ.

વારતુનું મહુરત.

૧ ખાત (પાણી બોદવાનું) મુહૂર્ત: - વૈશાખ, શ્રાવણ, મામસર, પોષ અને ફાગણ એ મહિનાઓમાં, બન્ને પક્ષોમાં, રિમા (૪૬૧૪) અને કૃષ્ણપક્ષની ૧૩-૧૪-૩૦ તથા શુક્લ પક્ષની

૧ એ તિથિઓ તથા બાદીની તિથિઓમાં રવિ અને મંગળ વિનાના વારોમાં, રોહિણી, મૃગશિર, પુષ્ય, ૩ ઉત્તરા, હસ્ત, ચિત્રા, સ્વાતિ, અનુરાધા, જ્ઞતભિષા, ધનિષ્ઠા, રેવતિ એ નક્ષત્રોમાં, બ્યતિપાત અને વૈધર્ષિત વિનાના યોમોમાં, વૃષભ, સિંહ, વૃશ્ચિક અને કુંભ લગ્નમાં તેમજ ૧-૪-૭-૮-૧૦ માં પાપમહ નહોતા અને રવિ તથા મંગળનો નવાજ ન હોતા ખાત મુહૂર્ત ઉત્તમ છે.

પૃથ્વી બેઠી છે કે સૂતી છે તે જાવાની રીત:—શુદ્ધ એકમથી તિથિ, રવીવારથી વાર અને અશ્વિનીથી નક્ષત્ર ગણી ત્રણેના સરવાળો કરી ચારે ભાગતાં જે ૧ શેષ રહે તો હિમ્ની, જે રહે તો બેઠી, ત્રણ રહે તો સૂતી અને ચતુરે જાગતી જાણવી. તેનું કળ એમ છે કે જે હિમ્ની હોય તો ભગદેવના આરંભ કરનાર છતે, બેઠી હોય તે જે ધરના આરંભ કર્યો હોય તો શુભ થાય, સૂતી હોય તો કુવો ખણાવતાં સાઈ પાણી નીકળે અને જાગતી હોય તો મસાણુ કરે. માટે ધરના આરંભમાં પૃથ્વી બેઠી લેવી.

વાગ્મુ (ગ્રહારંભથી પ્રવેશ સુધી) માં ત્રણ ચક્ર લેવાય છે. તેમાં આરંભમાં (ખાતમાં) વૃષભ ચક્ર, સ્તંભ મુહૂર્તમાં કૃર્મચક્ર. અને પ્રવેશમાં કળશચક્ર લેવાય છે. માટે આ ખાતમુહૂર્તમાં વૃષભચક્ર જાવાની રીત:—

સૂર્ય નક્ષત્રથી મુહૂર્તના દિવસના નક્ષત્ર સુધી સાંભળિત નક્ષત્ર ગણવા. તેમાં તે (મુહૂર્તના) દીવસે જેટલાયું નક્ષત્ર હોય ત્યાં સુધીનું કળા:—પહેલા ૭ અશુભ, પછી ૧૧ શુભ, પછી ૧૦ અશુભ.

બીજી રીતે નિરબિચીત ગણવાથી પહેલા ૩ શુભ, પછી ૪ અશુભ, પછી ૭ શુભ, પછી ૬ અશુભ, પછી ૨ શુભ, પછી ૫ અશુભ.

ખાત ચક્ર.

	વિવાહમાં મા- શેકરતંભ દોપવામાં	દેવાલયના ખાતમાં	ધરના ખાતમાં	જળાશય (ત- લાવકે વાવડી) ના ખાતમાં	ખાતના આર- ભ કરવાની દિશાઓ
સૂર્ય	૨—૩—૪	૧૨—૧—૨	૫—૬—૭	૧૦—૧૧—૧૨	અગ્નિ ખુણે
સૂર્ય	૧૧—૧૨—૧૩	૧૦—૧૦—૧૧	૨—૩—૪	૭—૮—૯	નૈઋત્ય ખુણે
સૂર્ય	૮—૯—૧૦	૬—૭—૮	૧૧—૧૨—૧૩	૪—૫—૬	વાયવ્ય ખુણે
સૂર્ય	૫—૬—૭	૩—૪—૫	૮—૯—૧૦	૧—૨—૩	ઉત્તર ખુણે

૨ શિક્ષાન્યાસ (પ્રથમ શિક્ષા (મટ) સ્થાપન) મુહૂર્ત:—ખાત મુહૂર્તમાં કહેલા મહિના, પક્ષ, તિથિ, અને વારના દિવસે, શ્રવણ, મૃગશિર, રેવતી, હસ્ત, રોહિણી, પુષ્ય અશ્વિની અને ૩ ઉત્તરા જે નક્ષત્રોમાં મુખ્ય શિક્ષાનું (મટનું) પૂજન કરી તે જોદેલી જગ્યાના અગ્નિ ખંડમાં સ્થાપવી અને બીજી શિક્ષાઓ (મટો) તેની ચોમેર ચૂકવી

૩ સ્તંભ (થાંભલા ખોદવાના) મુહુર્તમાં:—હિપર (ખાત મુહુર્તનાં) જણાવેલા માસાદિ પંચાંગ શુદ્ધિના દિવસે સંમિશ્રિત સૂર્યના નક્ષત્રથી મુહુર્તના દિવસ સુધીના ગણતાં સ્તંભ ચતુર્મા ૨ નક્ષત્ર સ્તંભના મૂળના હોતાં ૬૦ નક્ષત્ર, ૨૦ મધ્યના હોતાં ૬૦ નક્ષત્ર, ૨૦ અમરનામના હોતાં ૨૦ નક્ષત્ર, એવું ૬૦ હોવાથી સમ્યક ભાગના ૨૦ નક્ષત્રોમાં સ્તંભની પૂજા કરી, પહેલો સ્તંભ અગ્નિપૂજા રાખી પછી બીજા રાખવા.

કુર્મચક્ર જોવાની રીત:—જે દિવસે સ્તંભ રાખવો હોય તે દિવસની તિથિને ૫ વડે ગુણવી અને કૃતિકાથી તે દિવસના નક્ષત્ર સુધીના આંક જોડવા અને ૧૨ બીજા જોડવા. પછી ૬ થી ભાગતાં શેષ ૪-૭-૧ રહે તો કુર્મ જલમાં છે તેનું ૬૦ લાભ; શેષ ૫-૨-૮ રહે તો સ્થળમાં છે તેનું ૬૦ હાનિ. અને શેષ ૩-૬-૯ રહે તો કુર્મ આગમાં છે તેનું ૬૦ ગરબ, એમ ત્રણ પ્રકારે કુર્મ ૬૦ જોઈ શકાય ૬૦ આવતાં મુહુર્ત આપવું.

મોલ મુકવાનું મુહુર્ત:—સૂર્ય નક્ષત્ર યજ્ઞ નિરભિજિત મુહુર્તના દિવસ નક્ષત્ર સુધી ગણવા. તેમાં પહેલા ૩ મૂળના-૬૦ નક્ષત્ર, પછી ૫ મર્જના-૬૦ નક્ષત્ર, પછી ૮ મધ્યના-૬૦ નક્ષત્ર, પછી ૮ પુષ્કળના ૬૦ હાનિ, પછી ૩ આગળના ૬૦ નક્ષત્ર એમાં જે અરામ ૬૦ની અંદર નક્ષત્ર આવે તે દિવસ તથા જે દિવસે સારા ૬૦નું નક્ષત્ર આવે. તે દિવસે પંચાંગમાં શુદ્ધ જોઈ મોલ મુહુર્ત કરવું.

દાર-ખારણું મુકવાનું મુહુર્ત:—સૂર્ય નક્ષત્રથી મુહુર્તના દિવસ નક્ષત્ર સુધી નિરભિજિત ગણતાં પહેલાં ૪ નક્ષત્ર હિપર શુભ પછી ૮ પુષ્કળ (ખાલુ) ના અશુભ, પછી ૮ સાખોના બદમાં પ્રાસિ પછી ૪ નીચેના ગરબ, અને પછી ૩ વચ (મધ્ય) ના શાન્ત એ પ્રમાણે સારા ૬૦ના નક્ષત્રના દિવસે પંચાંગ શુદ્ધિ જોઈ દાર મુહુર્ત આપવું.

વાસ્તુનું (ગૃહ પ્રવેશ) મુહુર્ત:—

વૈશાખ, પૌષ, ફાલ્ગુન, શ્રવણ અને માર્ગશીર્ષ, નારદના મતથી માધ, કીર્તિક અને જ્યેષ્ઠ કોઈકના મતમાં રાત્રિએ પાણી જોડવાનું આવે તો ગ્રહપ્રવેશ કરવો. અપૂર્વ (નવા) બરમાં અનુરાધા રેવતી, મૃગશીર, ચિત્રા, સ્વાતિ, કાતભીષા હસ્ત, પુષ્ય અને અશ્વિની રાહીથી ને ૩ ઉત્તરા એ નક્ષત્રો શુભ,

અપુર્વ (યાત્રા કરી ઘરમાં પ્રવેશ કરવો તે) અહ પ્રવેશ:-
 દેવતી-હિતરા-અનુરાધા-દેવતી-મૃગશર-ચિત્રા. એ નક્ષત્રો શુભ.

અગ્નિ વિજેદથી નાશ થએલા કરી બનાવેલા ઘરમાં પ્રવેશ
 કરવો હોય તો શ્રવણ, મૂળ, અશ્વિની અને આરંભ (ખાત)માં કહેલાં
 નક્ષત્રો શુભ.

કલંકા અક. — સૂર્ય નક્ષત્રથી પ્રવેશ દિવસના નક્ષત્ર સુધી ગણતાં
 ૧-૨-૩-૪-૫-૧૪-૧૫-૧૬-૧૭-૧૮-૧૯-૨૦-૨૧. એટલાં નક્ષ-
 ત્રો અશુભ અને ૨૨-૨૩-૨૪-૨૫-૨૬-૨૭ શુભ છે.

લગ્ન શુદ્ધિ: — જન્મના જન્મ અને રાશિથી ઉપચય સ્થાન
 (૩-૬-૧૦-૧૧) વાળી સ્થિત રાશિના જન્મમાં લગ્નથી
 ૧-૪-૭-૧૦-૮ એ સ્થાન પાપગ્રહથી રહિત હોતાં જાણીતી જન્મ
 શુદ્ધિ સામાન્ય જન્મ પણ પ્રમાણે શુદ્ધિ હોતાં અહ પ્રવેશ શુભ થાય,
 રવી અને મોમ તણને વામાર્ધ હોતાં અહ પ્રવેશ કરવો.

લામાર્ધ લક્ષણ: — પૂર્વ મુખ ઘરમાં જન્મથી ૮-૯-૧૦-૧૧-૧૨.
 દક્ષિણ મુખ ઘરમાં જન્મથી ૮-૯-૧૦-૧૧-૧૨. દક્ષિણ મુખ ઘરમાં
 ૫-૬-૭-૮-૯, પશ્ચિમ મુખ ઘરમાં ૨-૩-૪-૫-૬, અને હિતર
 મુખ ઘરમાં-૧૧-૧૨-૧-૨-૩ એ સ્થાનોમાં સૂર્ય હોય ત્યારે
 પ્રવેશ કરવો શુભ છે.

અગ્નિ ચક્ર: — મુહુર્તની તિથિમાં એક જોડી તે દિવસમાં રવી
 આદિ વાર જોડવો. એકમને ચારે ભાગ દેતાં ક્ષેપ ૦-૩ જાયે તો
 અગ્નિનો પૃથ્વીપર વાસ છે, તે શુભ છે તેમાં અગ્નિસ્થાપન કરવું.

આહુતિચક્ર: સૂર્યના નક્ષત્રથી નિરવિજિત મુહુર્તના નક્ષત્ર સુધી
 જોઈલા નક્ષત્રો માય તેમાં પહેલાં ૩ સૂર્યનાં, બીજા ત્રણ જુપનાં,
 ત્રીજાં ત્રણ શુક્રનાં, ચોથાં ત્રણ કનિનાં, પાંચમાં ત્રણ અંદ્રનાં, છઠ્ઠાં
 ત્રણ મંગળનાં. સાતમાં ત્રણ ગુરુનાં, આઠમાં ત્રણ રાહુનાં અને
 નવમાં ત્રણ કેતુનાં. એ જો અહનાં ત્રણ નક્ષત્રોમાં તે દિવસનું નક્ષત્ર
 આવે, તે અહના મુખમાં આહુતિ સમજવી. તેમાં પાપગ્રહના મુખમાં
 આહુતિ અશુભ, આટે જો જરૂર હોય તો તે અહની પૂજા કરી આ-
 હુતિનો આરંભ કરવો.

પુનર્નિવાહ (નાતક) કરવાનું મહુરત.

રવી, મંગળ, ગુરુ એ વારમાં, જ્યેષ્ઠા, આર્દ્રા, પુનર્વસુ, આ-

શ્લેષા, કૃતિકા, શતભિષા, અશ્વિની, અને ધનિષ્ઠા આ નક્ષત્રોમાં પુનઃ
લંબ કરવું શુભ છે.

દત્તકપુત્ર લેવાનું મહુરત.

હસ્ત, ચિત્રા, સ્વાતિ, વિશાખા, અનુરાધા, અશ્વની, ધનિષ્ઠા,
અને પુષ્ય આ નક્ષત્રોમાં, રવી, મંગળ, ગુરુ અને શુક્ર આ વારોમાં,
ઐશ્વર્ય નામ અને ચૌદશ આ તિથીમાં વૃશ્ચિક અને કુંભ આ લગ્નો
સિવાય સિંહ અને વૃષભ આ લગ્નોમાં દત્તકપુત્ર લેવાનું શુભ છે.

વહુને ઘરમાં તેડી લાવવાનું મહુરત.

રવીવારે વહુ ઘરમાં આવે તો રોગ, મંગળવારે મૃત્યુ થાય,
બુધવારે વિધવા થાય, અને ગુરુ, શુક્ર, શની અને ચંદ્રવારે વહુ
ઘરમાં આવે તો સર્વ કામની સિદ્ધિ થાય.

બુધી અવશ્ય, ત્રણ ઉત્તરા, હસ્ત, ચિત્રા, સ્વાતિ, રોહિણી, મૃગ-
શીર્ષ, મધ્યા, પૂષ્ય, ધનીષ્ઠા મૂળ, અનુરાધા અને અશ્વની નક્ષત્રોમાં
તથા વૃષભ, સિંહ, વૃશ્ચિક અને કુંભ લગ્નમાં વહુને ઘરમાં તેડી
લાવવાનું મહુરત સાઈ છે.

રૂપ પ્રાપ્તિ થયેલી સ્ત્રીને સ્નાનનું મહુરત.

જ્યેષ્ઠા, અનુરાધા, હસ્ત, રોહિણી, સ્વાતિ, ધનીષ્ઠા, અશ્વની,
મૃગશીર્ષ, ત્રણ ઉત્તરા અને રેવતી આ નક્ષત્રોમાં તથા શુભવાર
તથા તિથીમાં રમેવતી સ્ત્રી સ્નાન કરે તો સ્ત્રી ધર્મ ધારણ કરે.

ગર્ભાધાન મુહુર્ત.

સાધારણ લગ્નખળ.

મુહુર્ત સમયે લગ્નથી ૧-૬-૮-૧૨ મા સ્થાનમાં ચંદ્ર અને
અસ્તગ્રહના લગ્ન તથા નવાંશિ, પાપ (રવી, મંગળ, શની, રાહુ, કેતુ.)
ગ્રહ અને ચંદ્રયુક્ત લગ્ન તથા નવાંશિ તથા પાપગ્રહનું નવાંશિ, લગ્નથી
૮ મે કોઈ પણ ગ્રહ, જન્મ લગ્ન અને ચંદ્રની રાશિનું લગ્ન, જન્મ
લગ્ન અને રાશિના સ્વામિઓ લગ્નમાં ગયેલા એ સંપત્તિ તમ્હનું.
સૌમ્ય ગ્રહો (બુધ, ગુરુ, શુક્ર, અને પૂર્ણ ચંદ્ર) ૧-૪-૫-૭-૮-૧૦
સ્થાનમાં અને બાકીના (રવી, મંગળ, શની, રાહુ, કેતુ તથા ક્ષીણ
ચંદ્ર) ૩-૬-૧૧ સ્થાનમાં શુભ છે.

ગર્ભાધાન સંસ્કાર મુહુર્ત.

પુત્ર પ્રાપ્તિની ઇચ્છાવાળાઓએ રમેદર્શન થયા પછી પહેલી
આર રાત્રી, માતાપિતાના શ્રાદ્ધનો દિવસ અને તેના પ્રથમનો દિવસ

તિથી અને નક્ષત્ર વિગેરેનો સંધિ, મૂળ, રેવતી અને જન્મનું નક્ષત્ર અષ્ટમી, ચતુર્દશી, પૂર્ણિમા તથા અમાવાસ્યા એ ત્યાગ કરી, બેટી(સમ) દિવસે ગુરુ, રવિ અને સોમવારના દિવસે વિષમ (એટી) રાત્રી અને વિષમ નવાંશમાં બળવાન ગ્રહો હોય તે વખતે સ્ત્રી સંસર્ગ કરવો તે ફળ આપી શકે છે.

કન્યા પ્રાપ્તિની ધ્વજાવાળાએ ઉપર જણાવેલા તજવાના દિવસો તથા એટી (વિષમ) દિવસે ગુરુ, રવિ અને સોમવારના દિવસે સમ (બેટી) રાત્રી અને સમ નવાંશમાં બળવાન ગ્રહો હોય તે વખતે સ્ત્રી-સંસર્ગ કરવો તે ફળ આપી શકે છે, એ ગર્ભાધાન સંસ્કાર કહેવાય છે.

પુંસવન સંસ્કાર મુહુર્ત.

ગર્ભાધાન થયા પછી બીજે અથવા ત્રીજે મહિને પુરુષ સંતાના (અભિજિત, પુષ્ય, હસ્ત, અશ્વિની. પૂર્વાભાદ્રપદ, પુનર્વસુ, અને અનુરાધા) એ નક્ષત્ર, અને રવિ, મંગળ તથા ગુરુવારના દિવસે ૧૫-૭૦-૪-૬-૧૪ એ તિથિઓ વર્જિત કરી શુક્લ પક્ષમાં મિથુન રાશિ વિનાના વિષમ લગ્ન અને નવાંશમાં, પાપગ્રહ રહિત પાંચમું અને આરમ્ભ સ્થાન હોતા લગ્ન, ગુરુ, સૂર્ય અને ચંદ્ર બળવાન હોતા પુંસવન સંસ્કાર કરવું. (એને નાનો બોળો ભરવાનું મુહુર્ત કહે છે.)

સીમંતનું મુહુર્ત.

ગર્ભાધાનથી ૪-૬-૮ મે મહિને (લોકરદીથી ૫-૭-૯ મે મહિને) પુંસવનમાં કહેલા મુહુર્તમાંજ સીમંતોન્નયન (અગરણી) સંસ્કાર કરવું, એને અગરણી અથવા મોટા બોળો ભરવાનો કે રાખડી બાધવાનું મુહુર્ત કહે છે.

જાતકર્મ સંસ્કાર મુહુર્ત.

જન્મ થતાં નાળછેદનથી (જ્યાં સુધી જનનાશ્વેચ નથી આવતું તેથી), પ્રથમ અશ્વિનિ, હસ્ત, અભિજિત, પુષ્ય, રોહિણી, ઉત્તારાશ્વિની, ઉત્તરાષાઢા, ઉત્તરાભાદ્રપદ, શ્રવણ, ધનિષ્ઠા, સતભિષા, પુનર્વસુ, સ્વાતિ, અનુરાધા, રેવતિ, મૃગશિર અને મિત્રા એ નક્ષત્રોમાં સાધારણ લગ્નબળ પ્રમાણે લગ્નબળ હોતા જાતકર્મ સંસ્કાર કરવું.

નામકરણ (નામ પાડવાનું) સંસ્કાર મુહુર્ત.

જન્મના દિવસથી આરમ્ભ દિવસે આઠજી, સોળમા દિવસે છત્રિયે, વીસમા દિવસે વૈશ્યે અને બાવીશમા દિવસે શુદ્ધ નામકરણ સંસ્કાર કરવું, એમાં બીજું કંઈ જોવાનું નથી. પણ જો તે વખતે દાષ

કારણથી નીકળી જાય તો જન્તકર્મમાં કહેલા નક્ષત્રોમાં રિક્તાં તિથી (૪-૬-૧૪) અને આઠમ વિનાની તિથિઓમાં મંગળ, સુનિ વિનાના વારે, રાત્રિ અને અપરાહ્ણ કાળ (અપોર પછી) રહિત કાળમાં આરમા ભાવમાં કોઈ ગ્રહ ન હોય તેવા સામાન્ય લગ્નગળ પ્રમાણે લગ્નમાં નાચકરણુ મુહુર્ત ઉત્તમ છે.

સુતિકા સ્નાનનું મુહુર્ત.

દેવતી, રાહિણી, ત્રણ ઉત્તરા, મૃગશિર, હસ્ત, સ્વાતિ અથવા અનુરાધા એ નક્ષત્રોમાં રતી, શુક્ર અને મંગળ એ વારોમાં ૪-૬-૮-૧૨-૨-૧૪ એ રહિત તિથિઓમાં સુતિકા સ્નાન ઉત્તમ છે.

પારણાનું (પાલકારોહણ) મુહુર્ત.

જન્મના દિવસથી ૧૨ મા દિવસે બાલકને પારણામાં વા ખાટ-પર સુવાડવું. જો કોઈ કારણસર તે દિવસ નીકળી જાય તો રાહિણી, હસ્ત, ત્રણ ઉત્તરા, અનુરાધા, દેવતી, મૃગશિર, મિત્રા, અશ્વિની, હસ્ત, અભિજીત, પુષ્ય એ નક્ષત્રોમાં પારણાનું મુહુર્ત ઉત્તમ છે. નો અહીં પાલકચક્ર જેવું તેમાં શુભ ફળ દેનારે નક્ષત્ર જેવું. તે એવી રીતે ક-મૃગ નક્ષત્રથી પાંચ નક્ષત્રોમાં રોગ, તે પછીના પાંચ નક્ષત્રોમાં મરણ. તે પછી ૫ કુટ, તે પછી ૫ બાધિ, તે પછી ૭ શુભ, આ મુહુર્તમાં સાધારણ લગ્નગળ જેવું.

બાળ નિષ્ક્રમણ (ઘરમાંથી પ્રથમ બહાર

લઈ જવાના) સંસ્કારનું મુહુર્ત.

જન્મ થકી ચોથે મહિને યાત્રાના મુહુર્તમાં પોતાના કુળ-જોત્રની રીતિ પ્રમાણે બાળકને ઘરમાંથી પ્રથમ બહાર ગેમન કરાવવાનું મુહુર્ત શ્રેષ્ઠ છે. તે વખતે બાળકને સૂર્યદર્શન અવસ્ય કરાવવું.

સુતિકા જલપૂજન મુહુર્ત.

ચુર તથા શુક્રના અસ્ત, ચૈત્ર, પૌષ અને અધિક માસ રહિત મહિનાઓમાં મહિના પૂરા થતા રિક્તા (૪-૬-૧૪) તિથિ રહિત તિથિઓમાં કુધ-ચુર અને સોમવારે, શ્રવણ, પુષ્ય, પુનર્વસુ, મૃગશિર, હસ્ત, મૂળ, અનુરાધા એ નક્ષત્રોમાં સુતિકાએ નદિ વગેરે જગાસય પર જળપૂજન કરવું જોઈએ. આ મુહુર્ત થઈ કરી નિષ્ક્રમણથી કદામિત નિષ્ક્રમણથી પછી પણ કરે છે.

દૂધ પીવરાવવાનું મુહુર્ત.

જન્મથી ૩૧ મા દિવસે અથવા ત્યાર પછી અન્નપ્રાશનની

નક્ષત્રોમાં રાહુ રહિત દિશામાં મુખ રખાવી (ગુરુ, ને રવીરારે રાહુ પૂર્વમાં, ચંદ્ર ને શુક્રવારે દક્ષિણમાં, મંગળવારે પશ્ચિમમાં અને શુક્ર, અને શનીવારે ગહુ ઉત્તરમાં રહે છે,) રાખવડે બાળકને દુઃખ વિરાવવાનું મુહૂર્ત હિતમ છે.

અન્નપ્રાશન સંસ્કાર મુહૂર્ત.

છોકરાને ૬ ઠા ફે ૮ મા મહિને અને છોકરીને ૫ મા ફે ૭ મા મહિને ૧-૬-૧૧-૧૨-૨-૧૨ રહિત તિથિઓમાં, ગુરુ, શુક્ર, શુક્રવારે, રોહિણી, ૩ ઉત્તરા, અનુરાધા, રેવતી, મૂળ, ચિત્રા, અવધુ, ધનિષ્ઠા, શતભિષા, પુનર્વસુ, સ્વાતિ, અશ્વિનિ, દસ્ત, અભિજીત, પુષ્ય એ નક્ષત્રોમાં, અન્નપ્રાશન મુહૂર્ત હિતમ છે. અહીં લગ્નમાં પૂર્ણ ચંદ્ર હોય તો શુભ અર્થમાં કોઈ જન્મનું નક્ષત્ર વળ્યું છે.

બાળકને બૃમ્યુપ્રવેશન મુહૂર્ત.

જન્મચંદ્ર પાંચમે મહિને રિક્તાદિ વર્જિત શુભ દિવસે, મૂળ, અશ્વિની, પુષ્ય-રોહિણી-૩ ઉત્તરા-જ્યેષ્ઠા-એ નક્ષત્રોમાં બાળકને પૃથ્વી પર સુવાડવાનું મુહૂર્ત શ્રેષ્ઠ છે.

કર્ણવેધ મુહૂર્ત.

જન્મથી એકી (સગ-૩-૫-૭) વર્ષોમાં, ચૈત્ર, કાર્તિક દાસ્યુન-પૌષ એ મહિનાઓમાં, ૪-૬-૧૪-૧૫-૩૦-૧૧ રહિત તિથિઓમાં, રવી, શની, મંગળ રહિત વારે, અનુરાધા-રોહિણી-મૃગશીર-ચિત્રા-અશ્વિની-દસ્ત-અભિજીત-પુષ્ય-૩ ઉત્તરા-અવધુ-ધનિષ્ઠા પુનર્વસુ-એ નક્ષત્રોમાં રાત્રિ અને સંધ્યા રહિત સમયે, રવી, શની, મંગળ એથી રહિત લગ્ન તથા નવાંશ હોતાં, કર્ણવેધ કર્મ (બાળકનું જ્ઞાન વિધવાનું કર્મ) શુભ છે. છોકરાનું પ્રથમ જમણ અને છોકરીનું પ્રથમ ડાણું જ્ઞાન વીધવું.

બાળકને બાપા ઉતરાવવાનું મુહૂર્ત.

જન્મ, માસ, જન્મ નક્ષત્ર, જન્મ તિથી, જોડો ચંદ્રમાં, અસુખ નક્ષત્ર, કૃષ્ણપક્ષ, સમવર્ષ, સમમાસ તથા ચૈત્ર અને પૌષ માસમાં બાપા ઉતરાવવી નહિ.

મુક્ત પક્ષમાં, ઉત્તરાષ્ટ્રમાં, વૃષભ, કન્યા, ધન, કુળ, મહર અને મિથુન આ લગ્નોમાં તથા શુક્ર, ગુરુ શુક્ર, અને છંદ એ વારમાં અને અશ્વિની, પુનર્વસુ પુષ્ય, જ્યેષ્ઠા, મૂળ, દસ્ત, ચિત્રા, સ્વાતિ, અવધુ, ધનિષ્ઠા શતતારકા, એ નક્ષત્રોમાં બાપા ઉતરાવવા—સારી છે.

કર્મ સંસ્કાર મુદ્ધર્ત.

૫ વર્ષે અથવા પોતાના કુળના પ્રમાણે આચાર અને જ્યેષ્ઠ મહીનાઓમાં. ૪—૯—૧૪—૧૫ રહિત ત. બાહ્યે રવિવારે. ક્ષત્રિયે મંગળવારે, વૈશ્યે શનિવારે, અને શુદ્રે શનિવારે તેમજ સર્વ વર્ણોઓએ બુધ—ગુરુ—શુક્ર એ વારે તેમજ શુદ્ધપક્ષના સોમવારે. રેવતી—અશ્વિની—પુનર્વસુ—પુષ્ય—જ્યેષ્ઠા—મૃગશિર—હસ્ત—ચિત્રા—સ્વાતિ—શ્રવણ—ધનિષ્ઠા—શતભીષા એ નક્ષત્રોમાં, રાત્રિ, સંધ્યા, રહિત સમયમાં ચૌન કર્મ કરાવવું. એ સમયે સાતમા સ્થાનમાં રવી—મંગળ—શની—શુક્ર અને ૮ માં સ્થાને શુક્ર વિના સર્વે મૃત્યુદાતા મહો છે. ૧૨ માં સ્થાને ચંદ્ર વિના સર્વે શુભમહો (શુ. શુ. શુ.) શુભ છે. માતા ગર્ભવતી હોય તો ચૌલ ન કરાવવું. પણ ઉપનયન—જનોર્ધ સાથે એ કર્મ કરાવવાથી માતાના ગર્ભધાનને દોષ નથી પણ માતા રજસ્વલા હોય તેની શુદ્ધિ પર્વત આલા. વ્રત, બંધ અને વિવાહ એ કર્મ ન કરતાં.

અક્ષરારંભ (નિશાળે બેસાડવાનું) મુદ્ધર્ત

જનોર્ધ આધ્યાથી પ્રથમ, પાંચમે વર્ષે વિષ્ણુ ઉક્યા પછી અને સૂતાથી પ્રથમ, શનિ અને મંગળ રહિત વારે ૧૧, ૧૨, ૧૦, ૨, ૬, ૫, ૩ એ તિથીઓમાં અનુરાધા, હસ્ત, ચિત્રા, સ્વાતિ, પુનર્વસુ, જ્યેષ્ઠા, રેવતિ, શ્રવણ, અશ્વિની એ નક્ષત્રોમાં કુલ સંક્રાંતિને તજી દ્વિસ્વલાવ લગ્નમાં. સાધારણ લગ્નબળ પ્રમાણે શુદ્ધ સમયે અક્ષરારંભ કરાવવાનું મુદ્ધર્ત શ્રેષ્ઠ છે.

વિદ્યારંભ મુદ્ધર્ત.

ગુરુ, શુક્ર, બુધ—વાર ઉત્તમ છે. રવિવાર મધ્યમ, બાહીના નેષ્ઠ, વિશાખા, કૃત્તિકા, જ્યેષ્ઠા, ભરણી, મધ્યા, રોહિણી. ૩ ઉત્તરા એ રહિત નક્ષત્રો ૩, ૬, ૯. ૧૨ એ લગ્નોમાં અનબ્યાયોને તજીને વિદ્યારંભ શુભ છે. અનબ્યાય તિથિયો ૧૪. ૮. ૧. ૭, ૩૦. એ તિથિઓમાં ધણું કરી અધ્યયન ન કરવું.

વ્રતબંધ સંસ્કાર (ઉપનયન—યજ્ઞોપવીત—જનોર્ધ) મુદ્ધર્ત

બાહ્યને ગર્ભાથી વા જન્મથી જો વેદાધ્યયન કરવું હોય તો પાંચમે, ક્ષત્રિયને આઠમે અને વૈશ્યને નવમે વર્ષે ઉપનયન દેવું. સદ્ગુણ પણ બાહ્યને ગર્ભાથી વા જન્મથી આઠમે, ક્ષત્રિયને અગ્નારમે અને વૈશ્યે બારમે વર્ષે ઉપનયન દેવું. કદાચિત એ વર્ષમાં ન

અપાઠ શકે તો આલિયુને ૧૬ મા, હાનિયને ૨૨ મા અને વૈશ્યને ૨૪ મા વર્ષથી પ્રથમ અર્ધાત ૧૫-૨૧-૨૩ વર્ષોની અંદરજ ઉપવીત આપવું જોઈએ. એ ઉપરાંત પતિત સાવિત્રિ (ગાયત્રીથી પતિત થઈ ગય છે) જેવી સ્ત્રીઓ ત્રિવર્ણિઓએ ઉપનયન ઉક્ત સમયેજ દેવાં જોઈએ.

ઉક્ત વર્ષોમાં ગુરુ, બુદ્ધ (માગધ) ની રાશીથી અષ્ટિ હોય પણ ચૈત્રમાં મીનના સર્પ હોતાં તેમજ આશ્વાદિ મહિનાઓમાં સુષુ-કૃત્ હોતાં ઉપનયન અવશ્ય હેવું.

મામ દ્વાદશુન, ચૈત્ર, વૈશાખ અને જ્યેષ્ઠ માસમાં શુક્ર પક્ષમાં રવિ, સોમ, ગુરુ, ગુરુ, શુક્ર એ વારે પૂર્વાદ્ય (૫પોર પહેલાં) માં, રિક્તા ૪-૬-૧૪) રહિત તિથિઓમાં. અનુભાય કે પ્રોષ વિનાના દિવસે વિષ્ણુ-કૃતિકા-જ્યેષ્ઠા-મરગી, ચવા, મૂળ એ નક્ષત્રો રહિત નક્ષત્રોમાં, ઉપનયન સંસ્કાર શુભ છે. એ સુકૃતમાં લગ્ન કુંડલીમાં પોતાની રાશીમાં પોતાના ઉચ્ચની રાશિમાં, કે ઉચ્ચના નવાંશમાં, કેન્દ્ર (૧-૪-૭-૧૦) કે ત્રિકોણ (૬-૫ સ્થાનમાં સૌમ્ય ગ્રહો શુભ. તેમજ લગ્નથી ૮ મા સ્થાને સર્વે ગ્રહો અને ચંદ્ર સાથે પાપ ગ્રહો તથા લગ્નેશ. ચંદ્ર અને શુક્ર છડે તથા શુક્ર બારમે અશુભ કોઈના મતમાં લગ્નમાં ઉચ્ચનો ચંદ્ર શુભ છે, અતિ સંકટ હોય તો ઉચ્ચ વિનાની રાશીનો ચંદ્ર લગ્ને લેવો તેમ સૂરજ પશુ લેવો વેદના સ્વામીઓ અને શુધ્ધ બળવાન કેન્દ્ર અને ત્રિકોણમાં લેવો ઋગ્વેદનો સ્વામી ગુરુ, યજુર્વેદનો સ્વામી શુક્ર, સાપ્તર્વેદનો મંગળ અને અથર્વવેદનો સ્વામી શુધ્ધ છે.

આદિ ૨-૫-૭-૮ રાશિમાં રહેલો ગુરુ ૧૨-૪-૮-૩-૧૦ રાશિમાં રહેલા ગ્રહોથી વેધાયલો ન હોય તો શુભ છે. ૧૨-૪-૩-૧૦ એ અતિષ્ઠ સ્થાનમાં રહ્યો હોય તો પણ શામ. (૨-૫-૧૧-૭-૬ રાશિમાં રહેલા ગ્રહોથી) વેધાયલો હોય તો શુભ પણ ૮ મેં સ્થાને રહેલો તો વામ વેધવાળો પણ શુભ નથી.

આ સંસ્કારમાં બુદ્ધની જન્મ રાશીથી ૨-૫-૭-૬-૧૧ સ્થાને ગુરુ શ્રેષ્ઠ. ૬-૩-૧-૧૦ સ્થાને પૂર્ણવડે શ્રેષ્ઠ અને ૪-૮-૧૨ સ્થાને પૂર્ણથી પણ શુભ નથી પણ જો સ્વશુદ્ધિ કે સ્વચર્ય હોય તો પૂર્ણથી શુભ છે. બુદ્ધને રાશિથી ૪-૮-૧૨ સ્થાને ચંદ્ર તજવો. બુદ્ધની વીલીથી પાંચમો, નવમો, અગ્રીબારમો, બીજો અને સાતમો ગુરુ શ્રેષ્ઠ છે.

સુરત જેતી વખતે ક્યાનમાં રાખવાની આખત.

અથવા કન્યાને પાણીએ અથવા ઘાટીએ
મંગળ છે કે નહીં ? તે જોવાની રીત.

વરકન્યાની જન્મકુંડળીમાં પહેલાં સુવનમાં (લગ્નમાં) અથવા
લગ્નથી ચોથે, સાતમે, આઠમે અથવા બારમે, એટલાં સ્થાનો પૈકી
કોઈ પણ સ્થાનમાં મંગળ પડ્યો હોય તો વરને પાણીએ અને
કન્યાને ઘાટીએ મંગળ છે એમ કહેવાય છે અને વરકન્યાનો સંબંધ
કરતી વખતે એટલું જોવાનું કે, વરને પાણીએ મંગળ હોય
અને કન્યાને ન હોય તો તે ખેતો સંબંધ ન કરવો; કારણ કે
કન્યાનો નાશ થાય અને એ પ્રમાણે કન્યાને મંગળ હોયતો વરનો
નાશ થાય. એટલે અસ્તનો મંગળ હોય અને બીજાને ન હોય તો
મધ્યમ રીતિનો ખેત રહે અને મંગળ મેષ રાશીનો થઈને લગ્ન
રહ્યો હોય અથવા વૃશ્ચિક રાશીનો મળીને ચોથે રહ્યો હોય અથવા
મીન રાશીનો થઈ બારમે રહ્યો હોય તથા ફલ રાશીનો થઈ આઠમે
રહ્યો હોય, તેમજ મન મળિતો થઈ બારમે રહ્યો હોય, તો કંઈ
હોય કરતાં નથી, માટે તેના ખેતો સંબંધ થવા દેવો.

વળી વિશેષ એ છે કે, વરને મંગળ છે અને કન્યાને નથી
બધું કન્યાની જન્મકુંડળીમાં ૧, ૪, ૭, ૮, ૧૨, એટલાં સ્થાનો
પૈકી કોઈ પણ સ્થાનમાં શનિ રહ્યો હોય તો તે મંગળની ખરાબરી
કરે છે, માટે તે ખેતો સારો મેળ રહેશે.

વળી શુક્ર અથવા શુક્ર બળવાન થઈ લગ્નમાં કે સાતમે રહ્યો
હોય અર્થાત્ મંગળ વક્રનો, શનુનાં ધરનો કે અસ્તનો હોય તો પણ
મંગળનો હોય નહોતો નથી, એ સ્વયં તપાસી વર કન્યાનો સંબંધ
કરવો.

લગ્ન વિવાહના દિવસ શોધવાની રીત.

વિવાહનો સમય—જાણઃ—કન્યાઓનું લગ્ન જન્મથી ૮—૯
—૧૦ મે વર્ષે સુખ્ય અને ૧૧-૧૨મે વર્ષે ઔષ્ઠ માનેલ છે.

લગ્નનું સુરત

માગશર, મહા, ફાલ્ગુ, વૈશાખ, જેઠ, અસાઢ એ મહિનાઓમાં
ચોથ, નોમ, ચૌદશ અને અસાસ સિવાયની તિથીઓમાં—ચૈત્રમાસ

સિવાય મહરથી મિથુન સંક્રાંતિમાં, સોમ, શુક્ર, ગુરુ અને શુક્ર એ વારામાં, રેવતી, ઉત્તરાશ્વિનુષી, ઉત્તરાષાઢા, ઉત્તરાભાદ્રપદ, રોહિણી, મૃગશીર્ષ, મધ્યા, મૃગ, અનુરાધા, હસ્ત, અને સ્વાતિ એ નક્ષત્રોમાં—

કન્મા, પુષ્કા, મિથુન અને વૃષભ એ લગ્નમાં—લગ્ન કરવાં ઉત્તમ છે. લગ્નનું મહુરત નક્કી કરતી વખતે વરકન્યાનો મેળ જોવા માટે આ પછીના પ્રદરણમાં બતાવેલા વચ્ચું, વૈશ્ય, તારા, થોની, મણુ, લેણદેણી, નાડી અને મૈત્રી વીગેરે જોઇ મેળ છે કે કેમ તે જોઇ, અંદેશા અનુકુળ જોઇ મહુરત નક્કી કરવું.

વિવાહના મહિના:—મેષના સૂર્યમાં ચૈત્રમાં, વૈશાખ, જ્યેષ્ઠ અને આષાઢની શુક્લ ૧૦ પર્યંત, મિથુન-સંક્રાંતિમાં, વૃશ્ચિકના સૂર્યમાં, કાર્તિક-કર્કમાં સુદી ૧૧ પછી, માર્ગશીર્ષમાં વૃશ્ચિકના સૂર્યમાં, પૌષમાં મહરના સૂર્યમાં, માઘ અને કેટલાક આચાર્યોના મતમાં ધનના સૂર્યમાં, માર્ગશીર્ષમાં અને મીનના સૂર્યમાં ફાલ્ગુનમાં લગ્ન થવાં ઉત્તમ છે. પણ કચ્છ, કાઠિયાવાડ અને ગુજરાત પ્રાંતમાં ધનાર્ક અને મીનાર્કમાં લગ્ન થવાની મનાઇ છે.

વૈશાખ મહિનાનાં વડી પક્ષમાં ધનિષ્ઠાથી રોહિણી પર્યંત વસુ-નવક (મહાપચક) આવેછે, તેમાં લગ્ન કરવાં દક્ષિણ-દેશમાં વર્જિત છે.

અથમ ગર્ભના જન્મના મહિના, તિથિ, ચારાદિ તત્ત્વના જોઇ જ્યેષ્ઠ (સૌથી મોટો છોકરો કે છોકરી) નાં લગ્ન જ્યેષ્ઠમાં ન થવાં જોઇએ, છોકરો મોટા હોય, છોકરી મોટી હોય અને જ્યેષ્ઠ મહિના એ ત્રણ જ્યેષ્ઠ કહેવાય તે વિવાહમાં વર્જિત છે. તેમ જ જ્યેષ્ઠ પણ અવશ્ય હોય તો મધ્યમ માનેલ છે. એમાં મહોટો છોકરો અથવા છોકરી એટલે પહેલા ગર્ભથી ઉત્પન્ન થએલાં જણવાં.

પુત્રના લગ્ન પછી છ મહિના સુધી કન્યાનું લગ્ન વર્જિત છે.

વિવાહમાં પણ બન્ને (શુક્ર અને કૃષ્ણ) યુગ છે. ફક્ત વડી

૧૩—૧૪—૪૦ અને વડી ૧ વર્જિત છે.

વિવાહમાં સર્વે વાર શુભ કલા છે.

વિવાહનાં નક્ષત્રો:—મૃગશર, રેવતિ, હસ્ત, મધ્યા, રોહિણી, ત્રણ ઉત્તરા, સ્વાતિ, અનુરાધા એ નક્ષત્રો વિવાહમાં શુભ છે, પણ તેમાં ગ્રહભુના વખેનું નક્ષત્ર છ મહિના સુધી તજવું તેમજ પાપમહે ભોગવેલું, અંદેશ નહિ ભોગવેલું અને વેધવાળું નક્ષત્ર તજવું.

શાસ્ત્રમાં કહેલા લગ્નના પ્રકાર.

લગ્ન બે પ્રકારનાં છે. એક પ્રકાર અને બીજું ગોરમ.

છટીલગ્ન એ પ્રકારના છે. એક એકવીસ દોષ તજવાનું અને બીજું દશ દોષ તજવાનું તેમાં પ્રથમ એકવીસ દોષ તજવાનું કહીએ છીએ. ઘટિલગ્નમાં તજતા એકવીસ મહાદોષ.

૧ દુષ્પંચાંગ દોષ:—પંચાંગ સંબંધી તિથિ વિગેરેનું હિસાબ, અનુકૂળ તથા ત્યાજ્ય અત્યાજ્ય દોષને દુષ્પંચાંગ દોષ કહે છે.

દુષ્પંચાંગનો અપવાદ (નિવારણ):—તિથિ દોષમાં ચોખ્ખાનું દાન, વારદોષમાં રત્નદાન, નક્ષત્ર દોષમાં લવણ (મીઠું) નું દાન, અને ચોરદોષમાં સુવર્ણ (સોના) નું દાન અપવાદી દોષ નિવારણ થાય છે.

જો લગ્નથી શુક્ર કેન્દ્રમાં હોય તો ક્ષય તિથિનો દોષ નથી. શુક્ર કેન્દ્રમાં હોય તો તિથિવૃદ્ધિનો દોષ નથી. તેમજ સુરજ અથવા ચંદ્ર સંબળ થઈ લાભલાવમાં હોય તો પશુ તિથિનો ક્ષયવૃદ્ધિ દોષ નથી.

૨ અષ્ટમ જામ દોષ:—લગ્નથી આઠમે મંડળ હોય તે દોષ છે.

એ અષ્ટમ જામ દોષનો પરિહાર:—ચંદ્ર જો અસ્તનો અથવા કન્યા, મિથુન કે કર્ક (નીચ) રાશિનો હોય તો એ દોષ નથી.

૩ ચંદ્ર વા પાપમહાયુક્ત લગ્નદોષ.

અપવાદ:—લગ્નથી શુક્ર અથવા શુક્ર કેન્દ્રમાં કે ત્રિકાણમાં હોય તો એ દોષ નથી.

૪ લગ્નથી છઠે વા આઠમે ચંદ્રદોષ.

અપવાદ:—વૃશ્ચિક રાશિ અથવા વૃશ્ચિકના નવાંજામાં ચંદ્ર હોય તો એ દોષ નથી.

૫ લગ્નથી છઠે શુક્રદોષ એનો અપવાદ:—કર્ક, સિંહ કન્યા અને ધન રાશિમાં તથા મેષ, કુંભ કે મીન રાશિમાં શુક્ર હોય તો એ દોષ નથી.

૬ સંક્રાંતિ દોષ:—મેષ અને તુલાના સૂર્ય ચતાં વિશુવાશ અને કર્ક તથા મકરનો સૂર્ય ચતાં અથન બદલે છે. તે સૂર્ય (સંક્રાંતિ) નો પ્રવેશનો દિવસ તેથી પહેલો અને પછીનો દિવસ એમ ત્રણ દિવસ દોષના છે તે તજવા. બાકીની દરેક રાશિમાં સૂર્ય બદલે (સંક્રાંતિ સમય) કરે તેથી પ્રથમની સોળ થી અને પછીની સોળ થી એમ બેત્રીસ થી તજવી.

૭ મંડાંત દોષ:—તિથિના આરંભની અને અંતની થી એ બે, નક્ષત્રના આરંભ અને અંતની થી ચાર ચાર, લગ્નના આદિ અને

અંતની ધડી એક એક દોષરૂપે છે તે તજવી. એનો અપવાદ:—લગ્ન-થી લાભસ્થાનમાં ચંદ્ર દોષ અથવા શુભગ્રહ કેંદ્રસ્થાનમાં દોષ તો એ દોષ નહિ.

૮ પાપગ્રહયુક્ત નક્ષત્રદોષ. એનો અપવાદ:—એ રાશિ ભોગવર્તા નક્ષત્રના જે ભાગમાં પાપગ્રહ દોષ તેથી બીજી રાશિના નક્ષત્રના ભાગમાં જે ચંદ્ર દોષ તો તે નક્ષત્રનો ભાગ લેવા દોષ નથી, તેમજ પાપગ્રહ ભોગવેલું નક્ષત્ર જે સૂર્ય, ચંદ્ર કે શુભ ગ્રહોએ ભોગવેલું દોષ તો પણ એ દોષ નથી.

૯ દિનથી ઉત્પન્ન થતો દોષ:—નંદવસથી અથવા વારથી ઉત્પન્ન થતા કુલિક કે અર્ધયામ આદિ દોષ તેનો અપવાદ:—વારનો સ્વામી અથવા ચંદ્ર બળવાન દોષ તો ચામાર્ધ દોષ નથી. તેમજ વારનો સ્વામી બળવાન દોષ અથવા બળવાન શુભગ્રહ લગ્નમાં દોષ તો કુલીક દોષ નથી. ગુરુ જે લગ્નમાં દોષ તો વારથી ઉત્પન્ન થયેલા દોષ રહેતા નથી.

૧૦ ચક્ર અને ચક્રાર્ધ પાત દોષ:—વૈધૃતિ અને વ્યતિપાત નામના સૂર્ય અને ચંદ્રના ક્રાંતિ સામ્યો:—એ બંને ગણિતથી બહુ સ્થાય તેમ હોતાં ગ્રહલાઘવ કે સૂર્યસિદ્ધાંતના પાતાવિકારના ગણિતથી બહુ ભેદાં. તે સર્વથી તજવી.

૧૧ આઠમે લગ્ન દોષ:—જન્મના લગ્ન કે રાશિ થકી આઠમી રાશિનું મુહુર્તમાં લગ્ન તજવું. એનો અપવાદ:—મીન, વૃશ્ચિક અને વૃષભ રાશિ આઠમે આવે તો પણ લેવી.

૧૨ કુર્વર્ગ દોષ:—મુહુર્ત વખતે પદ્મમાં પાપ વર્ગ (પદ્મવર્ગના લગ્નોમાં પાપનાં લગ્નો) ઝઝો દોષ તે દોષ. એનો અપવાદ:—લગ્નમાં ગુરુ અથવા લાભમાં ચંદ્ર દોષ તો એ દોષ નથી.

૧૩ અમરત (સાતમાં) માં પાપગ્રહ દોષ. એનો અપવાદ:—ચંદ્રમાં ક્ષીણ ન હોતાં વૃષભ, કન્યા, મિન, કર્ક, ધન, મીથુન, તુલા સિંહ એ રાશિમાં દોષ અથવા બીજી રાશિમાં હોઈ શુભગ્રહના વર્ગમાં દોષ અથવા શુભ ગ્રહવડે પૂર્ણ દેખાતો દોષ તો એ દોષ નહિ.

૧૪ લગ્ન સમય અશુભ દોષ:—નવાંશના સ્વામી નવાંશમાં અથવા લગ્નમાં ન દોષ કે ન જોતો દોષ, નવાંશના સ્વામીના શુભ વિવ્રતી નવાંશ ઉપર દષ્ટિ ન દોષ અથવા નવાંશમાં રહેતો ન દોષ, લગ્ન અને નવાંશ એક બીજાના સ્વામીઓથી જોવાતા ન દોષ અથવા રજા ન દોષ તો વરતું ચતુ થાય. એનો અપવાદ:—

નવાંશનો સ્વામી શુભમિત્ર વડે જોવાતો હોય અથવા તેની સાથે હોય અને લગ્ન હોય તો એ દોષ નથી.

૧૫ કુરવેધ દોષ:—પાંચ સલાહા ચક્રમાં પાપગ્રહ જે નક્ષત્રને વેધતો હોય તે દોષ છે.

લ	કૃ	રો	મૃ	આ	પુ	પુ	આ	મ
અ								પૂ
શ								હ
ભ								હ
ધૂ								મિ
શ								સ્વા
ક	અ	મ	ભ	પૂ	મૃ	જ્યે	અ	વિ

જોવાની રીત:—વિવાહનું જે નક્ષત્ર હોય, તે નક્ષત્રના સામેના નક્ષત્રમાં જે ગ્રહ હોય તે વેધે છે, તે જો કુર ગ્રહ હોય તો તે આખું નક્ષત્ર તજવું અને જો સૌમ્ય ગ્રહ હોય તો ચરણ વેધ તજવું, તે અવી રીતે કે વિવાહ નક્ષત્રનું લગ્ન વખતે જે ચરણ હોય અને સૌમ્ય ગ્રહ પણ સામેના નક્ષત્રના જે ચરણમાં હોય, તેમાં વેધ જોવો. તે વેધ પહેલા અને ચોથા તથા બીજા અને ત્રીજા ચરણનો હોય છે. અર્થાત્ વિવાહ નક્ષત્રનું ચરણ પહેલું હોય અને સામેના નક્ષત્રના ચોથા ચરણમાં જો શુભગ્રહ હોય અથવા; ચોથું ચરણ વિવાહ નક્ષત્રનું હોય અને સાથેના નક્ષત્રના પહેલા ચરણમાં ગ્રહ હોય તેમજ વિવાહના નક્ષત્રનું બીજું ચરણ હોય અને સામેના નક્ષત્રના ત્રીજા ચરણમાં શુભગ્રહ હોય અથવા વિવાહના નક્ષત્રનું ત્રીજું ચરણ હોય અને સામેના નક્ષત્રના બીજા ચરણમાં ગ્રહ હોય તો એ વેધ થયો ગણાય.

એનો અપવાદ:—લગ્નેશ લાભમાં હોય, અંદ શુભગ્રહથી દેખાતો હોય, લગ્નમાં શુભગ્રહ હોય, વા શુભગ્રહની હોરામાં હોય તો એ વેધ દોષ નથી.

વાસ્તુ વિગેરે મુકુર્તો જોવામાં સમજવામાં ચક્ર દેવાય છે, સુર્યનો વેધ હોય તો વિધવા થાય, મંગળનો હોય તો કુળનો ક્ષય થાય, બુધનો હોય તો વન્યા થાય, શુક્રનો હોય તો સન્યાસીની થાય, મુકુતો હોય તો અપુત્ર થાય, શનિ અને સોમનો હોય તો દુઃખી થાય, રાહુનો હોય તો વ્યભિચારી થાય, અને કેતુનો વેધ હોય તો સ્વછંદચારિણી થાય.

૧૬ કર્તરી દોષ:—લગ્ન અથવા ચંદ્રથી બીજો અને ખારમે પાપ અહ હોય તો કર્તરી દોષ થાય છે, અને બીજો વહી અને ખારમે માળી અહ હોય તો મહાકર્તરી દોષ થાય છે. એનો અપવાદ:—ખારમે શુક્ર હોય, લગ્ને શુભઅહ હોય, બીજો ચંદ્ર અથવા શુભઅહ હોય, કેન્દ્ર કે ત્રિકોણમાં શુક્ર, બુધ કે શુક્ર હોય તથા કર્તરી કર્તા અહો જો નીચના હોય તો એ દોષ નથી.

૧૭ એકાગ્નિ ચરણ દોષ:—એકાગ્નિ વેધેના નક્ષત્રનું ચરણ તજવું. પણ એ દોષ કાશ્મીરમાં તજવું, બીજો કંઠાણે નહિ. એનો અપવાદ:—લગ્નમાં સમગ્ર ચંદ્ર અને સુર્ય હોય તો એ દોષ નથી.

૧૮ અહણ નક્ષત્ર દોષ:—અહણનું નક્ષત્ર જ મહિના સુધી તજવું તે જો અહણ અસ્તાદ્ય હોય તો અહણ પછી અને અસ્તાસ્ત હોય તો અહણથી પ્રથમ જ મહિના સુધી અહણ નક્ષત્ર તજવું. પરંતુ પૂર્ણ આમ હોય તો જ માસ, અર્ધ આસ હોય તો ત્રણ માસ અને એક પાદ અહણ હોય તો એક માસ સુધી અહણ નક્ષત્ર તજવું.

વળી સૂર્યનું અથવા ચંદ્રનું પા લાગતું અહણ થયું હોય તો તે પહેલાંના ૧૧ દિવસ લગ્નની ખાતતમાં છોડી દેવો તથા તે અહણ પછીના ત્રણ દિવસ છોડરા. જો અર્ધો ભાગ ઘેરાયો હોય તો પહેલાંના એ દિવસ અને પછીના ચાર દિવસ, પોણો ભાગ ઘેરાયો હોય તો પહેલાંના ત્રણ દિવસ અને પછીના છ દિવસ પૂરો ઘેરાયો હોય એટલે અગ્રાસ થયો હોય તો તે પહેલાંના ચાર દિવસ, અને પછીના આઠ દિવસ લગ્ન વિગેરે શુભ કામમાં છોડી દેવા.

૧૯ પાપઅહનો નવાંશનો દોષ:—એનો અપવાદ:—લગ્નથી ચંદ્રમાં લાલ રંગનામાં હોય તો એ દોષ નહિ.

૨૦ દુર્મુહુર્ત (દુષ્ટચ) દોષ:—મંગળવારે સાતમો, શુક્ર અને સોમવારે નવમો, શુક્રવારે ખારમો, અને શનિવારે પહેલો દિવસ

સુદર્ભ દુઃશય છે તેથી તજવો. એનો અપવાદ:— લગ્નથી ગુરુ દેવમાં હોય તો એ દોષ નથી.

૨૧ ઉત્પાત નક્ષત્ર દોષ:—દિવ્ય (આકાશ સંબંધી) કેતુ, ઉદય વિગેરે. અંતરિક્ષ ગંધર્વનગરાદિ અને લામ (પૃથ્વી સંબંધી) ભૂચિ-કંપાદિ. એ તથા ઉત્પાત જે નક્ષત્રે થયા હોય, તે નક્ષત્ર છ મહિના સુધી તજવું.

દશ દોશ તજવાનું બીજું ઘટી લગ્ન.

૧ લતાદોષ:—ગ્રહ પોતે જે નક્ષત્રમાં હોય તે નક્ષત્ર ચક્રી સૂર્ય ખારમાને, શનિ આઠમાને, ગુરુ છઠ્ઠાને અને મંગળ ત્રીજાને આગળથી તેમજ શુક્ર સાતમાને, રાહુ નવમાને અને પૂર્ણચંદ્ર બારીશમાને પાછળથી લતાદોષ કરે છે. અહિં રાહુ હંમેશાં વક્રી હોવાથી નવ નક્ષત્રની. ગણુના ક્રમથી જ કરવી. એ લતાદોષ તજવો. એનો અપવાદ:—એ લતા દોષ માળવામાં અને સૌરાષ્ટ્રમાં તજવો. બીજો ઠેકાણો નહિ. જેમકે,—વિનાહના નક્ષત્રથી ખારમા નક્ષત્ર ઉપર સૂર્ય હોય તો સૂર્યનો ત્રીજા નક્ષત્ર ઉપર મંગળ હોય તો મંગળનો, છઠ્ઠા નક્ષત્ર ઉપર ગુરુ હોય તો ગુરુનો, આઠમા નક્ષત્ર ઉપર શનિ હોય તો શનિનો, અંબી બીજીના સાતમા નક્ષત્ર ઉપર શુક્ર હોય તો શુક્રનો, નવમા નક્ષત્ર ઉપર રાહુ હોય તો રાહુનો, પાંચમા નક્ષત્ર ઉપર શુક્ર હોય તો શુક્રનો અને બારીશમા નક્ષત્ર ઉપર પૂર્ણચંદ્રમાનો હોય તો ચંદ્રમાનો લતાદોષ જાણવો.

સૂર્યનો લતાદોષ હોય તો સંપત્તિનો નાશ કરે, મંગળનો મૃત્યુ કરે, ગુરુનો ખંડુતાશ કરે. શનિનો કુળનો નાશ કરે, શુક્રનો નાશ કરે, રાહુનો વિનાશ કરે અને શુક્રની લતાદોષ હોય તો હંમેશાં દુઃખ હાયક જાણવો.

૨ પાત દોષ:—પાત અટલે ચંડાયુષ દોષ, એ કાશલ (કરકેત) દેશમાં તેમજ બંગાલ અને કલિંગમાં જ તજવો, બીજો કયાંય નહિ.

મધ્વા, આન્દ્રેષા, ચિત્રા, અતુરાષા, રેવતી અને શ્રવણ આ નક્ષત્ર અને સૂર્ય જે નક્ષત્ર ઉપર હોય તે નક્ષત્રના સંજોગથી જ પ્રકારના પાતદોષ થાય છે. અર્થાત્ નક્ષત્રથી લગ્નના નક્ષત્ર સુધી ગણવાથી જે પાતદોષવાળા નક્ષત્ર ઉપર લગ્નનું નક્ષત્ર આવે તે નક્ષત્રને પાતદોષ જાણવો માટે પાતદોષમાં વિવાહાદિ શુભ કામ કરવાં નહિ.

૩ યુતિદોષ:—એક એ કે વધુ ગ્રહો સાથે ચંદ્ર હોય તે દોષ, એનો અપવાદ:—ચંદ્ર ગુરુ અથવા શુક્રવડે યુક્ત હોય, ચંદ્ર વૃષભ, મિથુન, કન્યા કે સિંહ રાશિનો હોય, પોતાના વર્ગમાં રહેલો બળવાન કેંદ્રસ્થાની ગુરુવડે ચંદ્ર દેખાનો હોય, પોતાના ચિત્રના વર્ગમાં રહેલો, શુભગ્રહવડે દેખાયલો અને લગ્નથી ઉક્ત (લગ્નગળમાં કહેલા) સ્થાનમાં ચંદ્ર ગએલો-હોય તો એ દોષ નથી.

૪ વેધ દોષ:—જુઓ ૨૧ દોષોમાં ૧૫ મો દોષ.

૫ જામિત્ર દોષ:—લગ્નથી વા ચંદ્રથી સાતમે ગ્રહ હોય અથવા પંચાવર્તનમાં નવશિમાં ગ્રહ હોય તો જામિત્ર દોષ થાય છે. તેમજ વિવાહ નક્ષત્રથી ચૌદમા નક્ષત્રમાં પાપગ્રહ હોય તોપણ જામિત્ર દોષ છે, એમ કાઠક માને છે. એનો અપવાદ:—લગ્નને ચંદ્ર અને સૂર્યનું બળ મળેલું હોય તો એ દોષ નહિ. ચંદ્રમાથી સાતમી રાશી ઉપર કાઠ ગ્રહ હોય તો તે વ્યાધિ ને વૈધવ્ય કરાવે.

૬ આયુ (પંચક) દોષ:—એ દોષ જુદા જુદા ગ્રંથોમાં જુદી જુદી રીતે લખેલ હોવાથી જુદે જુદે સ્થળે જુદી જુદી રીતે મનાય છે, તેથી તેના ચાલતા પ્રકાર જે જણાયા છે, તે એવી રીતે ક:-

પહેલો પ્રકાર:—શુક્ર પક્ષાદિ લગ્નની તિથિ સુધીની તિથિઓમાં જે લગ્ન વિવાહ વખતનું હોય તે જોડવું અને ઐક્યને નવે લાગવું. શેષ-૮ રહેતો રોગ, ૨ રહેતો અગ્નિ, ૪ રાજ, ૬ ચોર અને ૧ રહેતો મૃત્યુ. એ પ્રકાર દક્ષિણ-મહારાષ્ટ્ર દેશમાં ચાલે છે.

બીજો પ્રકાર-ગણ તિથિઓમાં લગ્ન જોડવું ને પાંચ ઠેકાણે લખવી. અનુક્રમે ૧૫-૧૨-૧૦-૮-૪ અંકે જોડવી નવે લાગવી. શેષ ૫ દરેકને રહે તો ક્રમે રોગ, અગ્નિ, રાજ, ચોર અને મૃત્યુ એ પ્રકારનો પ્રચાર ન હોવાથી લેતા નથી.

ત્રીજો પ્રકાર:—સ્પષ્ટ સૂર્યના હુક્તાંશ પાંચ ઠેકાણે લખવા. ક્ષાદિક તજવા-ક્રમે ૬-૩-૧-૮-૪ અંકે જોડવા. નવે લાગ આપતાં શેષ ૫ રહે તો સશસ્ત્ર બાણ (લોકસંહિત) અન્યથા ૪-૨-૨-૧ શેષ રહે તો શસ્ત્રરહિત-દુષ્ટ બાણ છે. એનો અપવાદ:—યજ્ઞોપવીતમાં રવીવારે રાત્રે રોગ, ગ્રહ; કર્મ ખાત કિંવા વારતુમાં મંગળવારે દિવસે અગ્નિ, સવા (તોફરી વીગેરે) કર્મમાં શનીવારે દિવસે રાજ, યાત્રામાં મંગળવારે રાત્રે ચોર, વિવાહમાં શુક્રવારે સૂર્યના ઉદય અને અસ્તની બન્ને સંખ્યાઓમાં મૃત્યુ તજવું.

બીજા પ્રકારે સોમવારે રાજ, શુક્રવારે ચૌર, શુક્રવારે મુલ્ય તજવું. જો લગ્ન બળવાન હોય તો જો દોષ નથી.

૭ એકાંગી દોષ:—એ ૨૧ દોષોમાં ૧૭ મો દોષ જુઓ.

૮ ઉપગ્રહ દોષ:—સૂર્યના નક્ષત્રથી ૫-૮-૧૪-૧૮-૧૯-૨૨-૨૩-૨૪ એટલાયું ચંદ્ર (વિગ્રહ દિવસતું) નક્ષત્ર હોય તો તે ઉપગ્રહ દોષ કહેવાય. એનો અપવાદ:—એ દોષ કુરુ અને બાન્દિક દેશોમાં તમવો. સૂર્ય અને ચંદ્રના બળવાળું લગ્ન હોય તો એ દોષ નહિ.

૯ ક્રાંતિસામ્ય દોષ:—એ મહાનગમ્ય છે. તોપણ સામાન્ય ક્રાંતિસામ્ય મેષ અને સિંહ, તુલા અને કુંભ વૃષભ અને મકર, કર્ક અને વૃશ્ચિક, કન્યા અને મીન અને ધન તથા મિથુનનો વેધ થાય છે. એ વેધની રાશિમાં સૂર્ય અને ચંદ્ર હોય તો ક્રાંતિસામ્ય-સંભવ જાણવો. તેમજ વૃદ્ધિયોગના ચોથા ચરણમાં અને વૃદ્ધિયોગના પળેસા ચરણમાં ક્રાંતિસામ્ય સંભવ જાણવો, જો ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે સંભવ દોષ અને સૂર્ય તથા ચંદ્રસાતું કંઠ કળાની અંદર અંતર હોય તો ક્રાંતિ દોષ ચોક્કસ થાય છે. પણ વધારે અંતર હોય તો દોષ નથી, વધારે માટે ૨૧ દોષમાં જુઓ ૧૦ મો દોષ.

૧૦ દગ્ધાનિથીનો દોષ:—મીન અને ધન સંક્રાંતિમાં બીજ, વૃષભ અને કુલમાં ચોથ, મેષ અને કર્કમાં છઠ, મિથુન અને કન્યામાં આઠમ, વૃશ્ચિક અને મિહમાં દશમ, મકર અને તુલામાં દ્વાદશી, એ દગ્ધા તીથીઓ જાણવી. તેમાં શુભ કાસનો ત્યાગ કરવો. એનો અપવાદ:—ગુરુ, શુક્ર વા શુક્ર કેન્દ્ર કે ત્રીકોણમાં હોય તો એ દોષ નથી.

ગોધુલીક (ગોરજ) લગ્નની સમજ.

સૂર્ય અર્ધો અસ્ત થાય તે પહેલાં ૧૫ પળ અને પાછળની ૧૫ પળ મળી અર્ધો ઘટીતું ગોધુલીક કે ગોરજ લગ્ન કહેવાય છે. એ વખતે જે રાશિના સૂર્ય ચાલતા હોય તે રાશીથી એ લગ્ન સાતયું આવે છે. તેથી છઠ કે આઠમે ચંદ્ર લગ્નમાં પાપગ્રહ, આઠમાં સ્થાનમાં મંગળ, શુરુવાર અને શનીવાર, પાત (બપોતપાત અને વૈશ્વતી-પાત નામનાં ગણીતથી આવનાં મહાપાત) એ સર્વેને વર્જીત કરી, ચોથા દિવસે એ ગોધુલીક લગ્નમાં વીવાહ કરે તો વરદન્યાને સુખ મળે, વિધિ સર્વે દર થાય અને ધન, પુત્ર, આરોગ્ય અને સર્વ સંપદ આપે છે. એ સમયમાં કાષ્ઠપણ નેક્ષત્ર, વાર કેતિથી સંબંધી અથવા

લગ્ન સંબંધી દોષ નહતા નથી. કારણ એ ગાયોના આવવાનો વખત છે, તે સમયે ગાયોના પગ (ખરીઓ)થી ઉડતી રજ વરદન્યાનું કદમાંથી કરનારી છે.

કેટલાક ગોધુલીકમાં કુલીક યોગ, વીંછી (ભાંગ) અને વેષ પણ વર્જવા કહે છે. આ ગોધુલીક શ્રોતે માટે છે, પણ જ્ઞાતિશાદીકાને માટે નથી—જો દન્યાનો અતઃકાળ થતો હોય તો જરૂર પડે જ્ઞાતિશાદીકાને પણ અપાય છે.

એ ગોધુલીક માટે કેટલાકનું એવું મત છે કે સૂર્યાસ્ત થતી વખતે સૂર્યના બિંબનો છેલ્લો ત્રીજો ભાગ જ્યારથી જણાય ત્યારથી એ ધડી સુધી ગોધુલીક છે.

એ ગોધુલીકમાં ઉપર જણાવ્યા ઉપરાંત વિવાહ સંશોધનમાં જણાવેલી પંચાંગશુદ્ધી જોવી

લગ્નથી ૧૨-૨-૩ રથાનમાં ચંદ્રમા હોય તો અન્ય ગોધુલી અને ૪-૫-૭-૯-૧૨ રથાનમાં ચંદ્રમા હોય તો અન્ય ગોધુલી થાય છે, એમ ગર્ગમદર્પિનું માનવું છે.

વિવાહમાં લગ્ન શુદ્ધિ.

લગ્નથી ૨-૩-૪-૧૧ મેં ચંદ્ર ૧-૨-૪-૫-૬-૧૦-૧૧ મેં શુક્ર, ૧-૨-૩-૪-૫-૬-૧૦-૧૧ મેં ગુરુ, ૧-૨-૩-૪-૫-૬-૯-૧૧ મેં શુભ, ૩-૬-૧૧ મેં મંગલ અને ૩-૬-૮-૧૧ મેં સૂર્ય, શનિ, રાહુ અને કેતુ હોય તો શુભ. તેમજ લગ્નથી ૧-૬-૭-૮-૧૨ મેં ચંદ્ર, ૬-૭-૮ મેં શુક્ર, ૭-૮ મેં ગુરુ, ૭-૮-૯ મેં શુભ, ૭-૮ મેં મંગલ. ૭-૪ થે રાહુ ૭ મેં સૂર્ય, શનિ અને કેતુ અને ૮-૬ કે લગ્ન. નવાંશ અને દ્રષ્ટાંશના સ્વમીઓ તેજ અર્થાત્ અશુભ-નજવા.

લગ્નનું મહુરત નક્કી કરતી વખતે પ્રકરણ ૧૮-૧૪-૧૫ માં બતાવ્યા પ્રમાણે-લગ્નકુંડળ—દોષ અને મેળ જોઈ પછી જો સારું આવતું હોય તો લગ્ન નક્કી કરવું.

પ્રકરણ ૧૩ સું.

જાનવું મહુરત જોતી વખતે નીચે પ્રમાણે શુભાશુભ જોવું.

સુર્યના બળ વિષે,

વરને અગીઆરમો, ત્રીજો, છઠો અને દશમો સુર્ય હોય તો વિવાહમાં શુભ જણવો, પહેલો, બીજો, પાંચમો, સાતમો અને નવમો સુર્ય હોય તો પૂજા કરવાથી શુભ થાય અને ચોથો, આઠમો અને બારમો સુર્ય હોય અને વિવાહ કરે તો મૃત્યુ થાય.

શુક્રનું બળ

જો કન્યાને ૧૧ મો, ૨ જો, ૭ મો, અને ૯ મો શુક્ર હોય તો શુભ, છઠો, પહેલો, ત્રીજો અને દશમો હોય તો પૂજા કરવાથી શુભ થાય અને ચોથો, આઠમો અને બારમો હોય તો નકારો જણવો તેમાં વિવાહ કરવાથી મૃત્યુ થાય.

સુર્ય તથા શુક્રના દોષ બાબત.

બાર વર્ષની ઉંમર પછી કન્યાને અને સોળ વર્ષ પછી વરને ચોથા, આઠમા અને બારમા સુર્યનો અને કન્યાને ચોથા આઠમા અને બારમા શુક્રનો દોષ નથી.

રિક્તા તીથી તથા શનીવાર

જો શનીવારે ચોથ, તોમ અને ચૌદશ હોય અને તેમાં કન્યાનો વિવાહ કર્યો હોય તો તેના પતીને સંતાનની વૃદ્ધિ થાય.

જેઠ માસમાં લગ્ન કરવા બાબત.

જન્મમાસ, જન્મનક્ષત્ર, જન્મતીથી, અને જન્મવારમાં અને જેઠમાસમાં પહેલા ગર્ભ (પહેલા બેળા) ની કન્યા અને પુત્રનો વિવાહ કરવો નહિ.

મંગળના દોષ બાબત.

જન્મ કુંડળીમાં લગ્નમાં ૧ લા, ૧૨ મા, ૪ થા ૭ મા, અને આઠમા સ્થાન (લાવ) માં મંગળ હોય તો વિવાહ કરવો નહિ.

કન્યાની જન્મકુંડળીમાં ઉપર કહેલા સ્થાને મંગળ હોય તો વરનો નાશ થાય અને વરને હોય તો કન્યાનો નાશ થાય. વરને હોય તો પામડીએ મંગળ કહેવાય અને કન્યાને તે પ્રમાણે હોય તો માટડીએ મંગળ કહેવાય છે.

પણ જન્મકુંડળીમાં ૭ મા, ૧ લા, ૪ થા ૮ મા અને ૧૨ મા સ્થાનમાં શની હોય તો મંગળનો દોષ જાણવો નાહ.

ગુરુ અને શુક્રના અસ્ત વિષે.

કોઇ પણ ગ્રહનો તારો અથવા નક્ષત્રનો તારો આઠાશમાં સૂર્યની પાસે આવી જવાથી તેના તેજમાં કુખી નષ્ટ છે, એટલે પૃથ્વી ઉપર રહેલા લોકોને દેખાતો નથી, તેનો અસ્ત થયો છે અથવા તો તે તારો કુખ્યો છે એમ કહેવાય છે. સૂર્યથી જેટલા અંતર ઉપર આગળ અથવા પાછળ આવવાથી જે તારો અસ્ત પામ્યો, તે તારો પાછો સૂર્યથી તેટલાજ અંતર ઉપર પાછળ અથવા આગળ થાય ત્યારે તેનો ઉદય થાય છે, એટલે તે પૃથ્વી ઉપર રહેલા લોકોને દેખાય છે કોઇ પણ ગ્રહ અથવા નક્ષત્રના ઉદય અસ્તના દિવસ, ગણિતથી નીકળી શકે છે. બીજા ગ્રહો કરતાં ગુરુ શુક્રના અસ્તમાં વરકન્યાનાં લગ્ન વગેરે કેટલાંક શુભ કામ કરવાની આપણા ગ્રંથકારોએ ના કહેલી છે.

ગુરુ અને શુક્રના અસ્તમાં બાલ્ય અને વૃદ્ધવના કેટલા

કેટલા દિવસો કયાં કયાં કર્મોમાં વર્જિત કરવા.

ગુરુ અસ્તથી પહેલાં પાંચ દિવસ વૃદ્ધ અને ઉદય પછી પંદર દિવસ બાળક જાણવો. શુક્ર પૂર્વમાં ઉદય થયા પછી ત્રણ દિવસ અને પશ્ચિમમાં ઉદય થયા પછી દસ દિન બાળક, તેમજ પૂર્વમાં અસ્ત થયા પહેલાં દસ દિવસ અને પશ્ચિમમાં અસ્ત થયા પહેલાં પાંચ દિવસ વૃદ્ધ જાણવો એ ગુરુ અને શુક્રના બાલ્ય, અસ્ત અને વાર્ધક્યના દિવસોમાં ઔષ્ઠ કર્મને આરબી વિવાહ સુધીના સંસ્કાર અને ગૃહવાસ્તુ તથા દેવગતિષ્ઠા આદિ કર્મ કરવાં નહિ તેમજ મર્ણાવાન આદિ અને અમમ્નાશન પર્યન્ત સંસ્કારો કરવામાં અડગણુ નથી. સુકૃત માર્તંડના મત પ્રમાણે તો બાલ્યવાર્ધના સાત સાત દિવસ જ ત્યાગ કરવાના છે પણ એ ત્યાગબાલ્ય દેશમેદે કરી માનવામાં આવે છે. તે વધારે સુકૃતોના ગ્રંથો જોતાં માલમ પડશે.

ગુરુ અને શુક્રના વક્ર તથા અતિચારમાં શુભ કર્મોમાં

ત્યાગ કરવાના દિવસો.

ગુરુના વક્ર પછી ૨૮ દિવસ સર્વસ્વ વૃત્તબંધ અને વિવાહાદિ કર્મોમાં ત્યાગ કરવા, તેમજ ગુરુના અતિચાર પછી ૨૮ દિવસ રેવા નદીના ઉત્તર તટ તરફ વર્જિત કરવા. બીજે દેશાણે આવશ્યક નથી.

સિંહસ્થ વર્ષ.

સિંહરાશિનો બહસ્પતિ જ્યાં સુધી રહે ત્યાં સુધી તે સિંહસ્થ વર્ષ કહેવાય છે. તેમાં લગ્ન વગેરે શુભ કામ કરવાની આપણા અંશપ્રારાએ નાં કહેલી છે. તે પ્રમાણે આપણા આર્ય લોકો માનતા આવેલા છે. પણ પારસી લોકોના ધર્મશાસ્ત્રના અંશોમાં સિંહરાશિનો બહસ્પતિ હોય તો તેમાં શુભ કામ કરમાવ્યું છે. એ લોકોનાં ધર્મશાસ્ત્ર પ્રમાણે કોઈ દેશાણે શુભ કે અશુભ દિવસ છે જ નહિ. જે દિવસે વરદહનને લગ્ન કરવાના ઇચ્છા હોય, તે દિવસે તેમનાં લગ્ન કરવાને કહેલું છે.

મકરસ્થ (નીચાના ગુરુ) વર્ષ

નીચ (મકર) ના બહસ્પતિ જ્યાં સુધી હોય ત્યાં સુધી મગધ ગૌડ, સિંધ અને કાકણ એ દેશોમાં વિવાહાદિ શુભ કાર્યો કરવાં નહિ. બીજા દેશોમાં પણ નહિ થયાં જોઈએ પણ જો અવશ્ય હોય તો તેના પરિકાર તરીકે પ્રથમના પ્રથમના એ માસ (નીચાંશ સુગ્રીનો વખત) તજી કરી પછી વિવાહાદિ કાર્યો કરવા કોઈક આચાર્ય કહે છે.

વરને લગ્ન વખતે સુર્ય અનુકુળ કરી લેવા સાર તેની

પુણની સમજ.

વરની જન્મ રાશિથી ૧-૨-૫-૭-૯ અટકામી રાશિમાં સૂર્ય હોય તો તે નખળો ગણાય છે માટે તેની પૂજા કરાવ્યા પછી લગ્ન કરવું અને ૪-૮-૧૨ મી રાશિમાં સૂર્ય હોય તો તે પૂજા કરવાથી પણ અનુકુળ થતો નથી. જો કન્યાકાળ વ્યતીત થતો હોય અથવા કોઈ આવશ્યક લગ્ન કરવાની ફરજ પડતી હોય તો ૧૨ મા અને ૪ થા સૂર્યની ખમણી પૂજા કરાવવી, તેમજ ૮ મા સૂર્યની ત્રણમણી પૂજા કરાવવી, જેથી અડચણ નડતી નથી. જો સૂર્ય બીજે પાંચમે, અને નવમે હોય અને તેના ૧૩ અંશ ગયા હોય તો માત્રીના અજ્ઞા શુભ છે. તે પૂજ્ય કે દોષવાળા ગણાતા નથી.

વરકન્યા ખન્નેને ચંદ્રનું ખાળ જોવુંએ માટે તે ચંદ્ર

અનુકૂળ કરી લેવા સારૂ તેની પૂજાની સમજ.

ચંદ્રમા જન્મતી રાશિથી કક્ષા ૪-૮-૧૨ ની રાશિમાજ અશુભ કહેવાય છે. તેમાં ૧૨ માં ચંદ્રને માટે કેટલાંક એવાં પ્રમાણો નીકળે છે કે તે વિવાહમાં બાધ કરતો નથી. તેમજ કેટલાંક પ્રમાણો કૃષ્ણ-પક્ષનો ક્ષીણ (કૃષ્ણપક્ષની અષ્ટમીથી શુક્લપક્ષની પંચમી પર્યન્તનો) ચંદ્રમા જો ૪-૮ મો હોય તોપણ અડચણ નથી એમ છે તોપણ જો વરકન્યામાંથી એકને પણ જો ૧૨ મો ચંદ્ર હોય તો તેની એક-વડી પૂજા કરવી, એથી હોય તો ખમણી ને ૮ મો હોય તો ત્રણ-ગણી પૂજા કરી લગ્ન કરવામાં બાધ નથી.

કેટલાંક જન્મના ચંદ્રને પણ તેષ્ટ ગણે છે. પણ વરાહ મુનિના ચોકસ અત છે કે વિવાહમાં જન્મતો ચંદ્ર કંઈ અડચણકારક છે જ નહીં, પણ વક્ત ક્ષોર (યોસ) અને યાત્રાને માટે અશુભ છે. ધાતચંદ્ર વીવાહમાં બાધકારક નથી પણ યાત્રાદીમાં બાધકારક છે.

કન્યાઓને લગ્ન વખતે ગુરુ અનુકૂળ કરી લેવા

સારૂ તેની પૂજાની સમજ.

કન્યાઓની જન્મરાશીઓથી ૧, ૭, ૬, ૧૦ એટલામો ગુરુ હોય તો તે નમળો મળ્યાય છે, માટે તેની પૂજા કરવાથી તે અનુકૂળ થાય છે. માટે પૂજા કર્યા પછી લગ્ન કરવું અને ૪, ૮ અને ૧૨ મો ગુરુ હોય તો તે પૂજા કરવાથી પણ અનુકૂળ થતો નથી. પણ જો તે પોતાના ધરનો કે કિમ્બનો હોય તો અનુકૂળ થાય. હવે કન્યાને પરણાવવાનો સમય જતો રહેતો હોય અથવા સારો (બધી રીતે મેળવાળો) વર મળી આવેલો રહે એમ હોય તો એમાં તથા બારમા ગુરુની ખમણી (મોહોટી) પૂજા કરવાથી તે અનુકૂળ થાય છે અને આક્રમો તો ખનતાં સુધી ન જ લેવો. અતિ સંકટ હોય તો તેની પણ ત્રિગુણ પૂજા કરી લગ્નનું કામ કરી લેવું.

કર્મ વખતે ક્યું લગ્ન છે તે જોવાની રીત.

આળો હાવસ તથા આખી રાત્રી મળી ૧૨ લગ્ન ભોજવાય છે, તે દરેક લગ્ન નીચે ખતાવ્યા પ્રમાણેના વખત સુધી રહે છે પછી બીજું લગ્ન એસે છે.

૪ ઘડી અને ૪૨ પગ રહે અને પછી વરખ લગ્ન બેસે. એ રીતે દરરોજ આઠ આઠ પગ ઝોણું થાય તે મેષનો સૂર્ય બદલાઈ વરખનો થાય ત્યાં સુધીમાં સવારનું મેષ લગ્ન પૂર્ણ થાય. પછી વરખનો સૂર્ય બેસે તે દિવસે વરખનું લગ્ન સવારમાં બેસે તે ૪ ઘડી ૨૭ પગ રહે પછી મિથુન લગ્ન બેસે અને બીજે દિવસેથી ઉપલા ક્રાંતિકર્મા બતાવ્યા મુજબ નવ નવ પગ ઝોણું થાય એટલે ૪ ઘડી ૧૮ પગ રહે પછી મિથુન બેસે એવી રીતે એક માસ સુધી સૂર્ય બદલાતાં સુધી ઝોણું થતું જાય.

એવી રીતે દરેક રાશીના સૂર્યમાં પોતાની રાશીનું લગ્ન સવારમાં બેસે અને પછી બીજા દિવસથી દરરોજ ઉપલા ક્રાંતિકર્મા બતાવેલી પગ કમતી થતી જાય—

ઉપરના ક્રાંતિકર્મા બતાવ્યા મુજબ એક પછી એક અનુક્રમે સવારથી બીજા દિવસના સવાર સુધી ૧૨ લગ્ન આવે છે જેમકે મેષ પછી વરખ પછી મિથુન વિગેરે.

૨ લગ્ન ઉપરથી આવતાં નવ પંચક જોવાની રીત.

વિવાહ લગ્ન વિગેરે શુભ કામમાં, ધરતું ખાત કરતી વખતે, વાસ્તુ કરતી વખતે, રાજા કે શેઠને ત્યાં નોકરી રહેતી વખતે, પરગામ જતી વખતે, છોકરાને જનોઈ દેતી વખતે, તથા એવાજ શુભ કામ માટે સારું લગ્ન (મહુરત) નક્કિ કરવું પડે છે. તે ઉપરથી જે તિથીના રોજ લગ્ન આવ્યું હોય તે તિથીમાંથી એક કમી કરી તેમાં તે દિવસે જે લગ્ન આવતું હોય તે લગ્નની રાશીથી—મેષ રાશી સુધી ગણતરી જેટલી સંખ્યા થાય તેટલી સંખ્યા ઉમેરવી પછી જે સરવાળો થાય તેને નવે ભાગવા જે શુભ, ગ્રહ, પાંચ અને સાત શેષ રહેતો પંચક નથી એમ સમજવું. અને તેથી તે લગ્ન સારું સમજવું. એક શેષ રહે તો મૃત્યુપંચક જાણવું, તે વિવાહના કામમાં બુધવાર અને શુક્રવારને રોજ બીલકુલ ત્યાગ કરવું, પણ તે બંને સિવાય બીજા વારો હોય તો માયંકાળનો વખત ત્યાગ કરવો. બીજા વખતમાં વિવાહનું કામ કરવું હોય તો ખાધ નથી.

જે શેષ રહે તો અગ્નિ પંચક—જાણવું—તેમાં ધરતું ખાત મહુરત તથા વાસ્તુ મહુરત કરવું હોય તો તે વખતે ત્યાગ કરવું અને મંગળવારને રોજ તો જરૂર ત્યાગ કરવું.

૩ શેષ રહે તો નીપંચક—સમજવું તેમાં દોષ પણ શુ કરવું હોય તો તે અનુકૂળ છે.

૪ શેષ રહે તો રાજપંચક—ગણવું—તે પ્રથમ નોકરી રહે-
વાના મહુરતમાં ત્યાગ કરવું અને ચોમ અને શનિવારે તો જરૂર
ત્યાગ કરવું.

૫ શેષ રહે તો ત્રીપંચક—ગણવું, આ પંચક દરેક શુભ કામ
માટે સારું છે.

૬ શેષ રહે તો ચારપંચક—સમજવું—તે યાત્રા જતી વખતે,
વેપાર વગેરેના સારા કામ માટે, પરદેશ જતી વખતે ત્યાગ કરવું,
પરંતુ તે દિવસે જો ગુરુવાર કે મંગળવાર આવતો હોય તો જરૂર
ત્યાગ કરવું.

૭ શેષ રહે તો ત્રિપંચક સમજવું—તે દરેક સારું કામ કરવા
માટે શુભ છે.

૮ શેષ રહે તો રાજપંચક—ગણવું તે જનોઈ કેવાના
કામમાં ત્યાગ કરવું અને જો તે દિવસે સ્વીવાર હોય તો જરૂર
ત્યાગ કરવું.

પ્રકરણ ૧૪ મું.

સજ્જ વખતે નીચે પ્રમાણે સજ્જ કુંડળી જોઈ
સજ્જ નક્ષી કરવું.

આમલા પ્રકરણમાં બતાવ્યા મુજબ જન્મકુંડળીની માફક
સજ્જતો જે વખત નક્ષી કર્યો હોય તે વખતની સજ્જપત્રિકા બનાવ-
વામાં આવે છે તેમાં જોઈ તેમાં જો કન્યાને શુભ ફળ મળે તેવું હોય
અને કોષ ન આવતો હોય તો તે મહુરતે સજ્જ કરવા, નહિ તો
બીજું મહુરત જોવું, (કુંડળી જોવા માટે જન્મ કુંડળીનું પ્રકરણ
જોવું જેથી સમજણ પડશે.)

શરીરનું સ્થાન ૧ લું.

સજ્જ પત્રિકાના પહેલાં સ્થાન (સજ્જ) માં મંગળ કે સૂર્ય હોય
તો કન્યા વિધવા થાય, રાહુ હોય તો પુત્રવાળી થાય; મુલ પામે,
શની હોય તો નીર્ધન થાય, બુધ, તથા ગુરુને શુભ હોય તો કન્યા
ભાગ્ય અને સંપત્તિ હોય તો તે કન્યા સૌક્ય હોય.

ધનસ્થાન ૨ જી.

બીજા સ્થાનમાં રવી, મંગળ, શની અને રાહુ પૈકી કોઈ પણ ગ્રહ હોય તો કન્યા દરિદ્રી અને દુઃખી થાય, બુધ, ગુરુ અને શુક્ર પૈકી ગમે તે એક હોય તો ધનવાન અને સાભાગ્યવંતી થાય. અને ચંદ્ર રહ્યો હોય તો તે કન્યા પુત્રવાળી થાય.

બ્રાતૃસ્થાન ૩ જી.

ત્રીજા ભાવમાં સૂર્ય, ચંદ્ર, મંગળ, ગુરુ, શુક્ર અને બુધ પૈકી કોઈ પણ એક ગ્રહ હોય તો તે કન્યા ધણી પુત્રવાળી અને ધનવાન થાય, શની હોય તો સૌભાગ્ય ગટે, અને રાહુ હોય તો તે કન્યા મરણ પામે.

મિત્રસ્થાન ૪ જી.

ચોથા સ્થાનમાં શની હોય તો તે કન્યાને ઘોડું સુખ મળે, સૂર્ય કે ચંદ્ર હોય તો કન્યા કપટી થાય, રાહુ હોય તો વેર કરાવે, મંગળ હોય તો ઘોડા ધનવાળી થાય, અને બુધ, ગુરુ અને શુક્ર પૈકી ગમે તે એક હોય તો તે કન્યાને સુખ મળે.

પુત્રસ્થાન ૫ જી.

આ સ્થાનમાં સૂર્ય કે મંગળ હોય તો તે કન્યાને નાકારા પુત્ર થાય, રાહુ હોય તો તે કન્યાનું મૃત્યુ થાય, શની હોય તો ધણી પુત્ર થાય અને ચંદ્ર હોય તો તે કન્યાને પુત્રી થાય.

શત્રુસ્થાન ૬ જી.

આ સ્થાનમાં ચંદ્ર હોય તો કન્યા વિધવા થાય, બુધ હોય તો ક્ષેત્ર થાય, શુક્ર હોય તો દરિદ્રી થાય અને શની, સૂર્ય, મંગળ કે ગુરુ પૈકી ગમે તે એક ગ્રહ હોય તો તે કન્યા સાભાગ્યવંતી તથા આચાળ થાય.

પત્નીસ્થાન ૭ જી.

આ ભાવમાં એક પણ ગ્રહ રહ્યો હોય તો પણ કન્યા વિધવા થાય, અને મૃત્યુ પામે.

મૃત્યુસ્થાન ૮ જી.

આ સ્થાનમાં મંગળ હોય તો કન્યા રોગી થાય, શની હોય તો ધનવાળી થાય, અને પત્નીના પ્યાર મેળવે, બુધ કે ગુરુ હોય તો બીજાથી વિયોગ કરાવે. ચંદ્ર, શુક્ર તથા રાહુ પૈકી ગમે તે એક હોય તો મૃત્યુ થાય અને સૂર્ય હોય તો તે કન્યા સૌભાગ્યવંતી હોય.

ધર્મસ્થાન ૯ મું.

આ સ્થાનમાં શુધ્ધ હોય તો નીરોગી રહે, ચંદ્ર હોય તો પ્રસવ વખતે દુઃખ થાય, રાહુ કે શની હોય તો વીધવા થાય, અને સુર્ય, શુક્ર, મંગળ કે ગુરૂ પૈકી ગમે તે એક હોય તો તે કન્યા ધર્મ ઉપર પ્રીતીવાળી થાય.

કર્મસ્થાન ૧૦ મું.

આ સ્થાને મંગળ હોય તો મૃત્યુ થાય, સુર્ય કે શની હોય તો પાપીષ્ઠ થાય, રાહુ હોય તો વીધવા થાય, ચંદ્ર હોય તો ધન વગરની, શુક્ર ખોડનારી અને વ્યભીચારીણી થાય અને શુધ્ધ, ગુરૂ શુક્ર પૈકી કોઈ પણ એક ગૃહ હોય તો ધનવાન ને સાહાય્યવંતી થાય.

લાભસ્થાન ૧૧ મું.

આ સ્થાને ચંદ્ર કે શની હોય તો ધનવાળી થાય, રાહુ હોય તો વીધવા થાય, શુધ્ધ કે શુક્ર હોય તો ધનનો સંગ્રહ કરવાવાળી થાય ગુરૂ હોય તો લાંબા આયુષ્યવાળી તથા સારા ગુણવાળી થાય, સુર્ય કે મંગળ ખેડો હોય તો તે કન્યા પુત્રવાળી થાય.

અર્થસ્થાન ૧૨ મું.

આ સ્થાને સુર્ય હોય તો દરીદ્રી થાય, ચંદ્ર હોય તો ધનનો નાશ કરનારી થાય, મંગળ કે શની હોય તો મદ્યપાન કરનારી થાય, રાહુ હોય તો વ્યભીચારીણી થાય ગુરૂ હોય તો ધનવાન થાય, શુક્ર હોય તો પતિવ્રતા થાય અને શુધ્ધ હોય તો બહુ પુત્રવાળી આ કન્યા થાય.

આથીસો રૂપિયા ખર્ચતાં ન મળે તે પુસ્તક માત્ર રૂ. ૧૨ ન

કાયદાનો શીક્ષક (ત્રીજી આવૃત્તિ)

જેની અંદર ફાજદારી રેવન્યુ અને દિવાની કાયદાઓ-આપેલા છે. જેની હજારો નકલો થોડાજ વખતમાં ખપી ગઈ છે. કાયદાનું જ્ઞાન દરેક માણસે મેળવવું જોઈએ. આ પુસ્તકને માટે કલેક્ટરો, કાઉન્સિલરો, જજો, સેશન જજો, માજિસ્ટ્રેટો, દિવાનો, સરમુખા, ત્રીજર અનેક વિદ્વાનોના હજારો અભિપ્રાયો મળ્યા છે. કીં રૂ. ૧૨-૦-૦ છે.

વ્યવસ્થાપક, ભાઓદય-અમદાવાદ.

લેશ વપતની લેશ કુંડળીના દરેક ભાવમાં રહેલા મુદ્દાનું ભાવવાર ફળ.

કુંડળીના ૨ થી ૧૨ ભૂવન	સૂર્ય	ચંદ્ર	મંગળ	બુધ	શુક્ર	શુક્ર	શનિ
૧	મરણ્ય ભીતિ નીરવ્યથા ધનાગમ	નાશ સંપદાસિ સાદા મણ	મૃત્યુ ભય શોકવાન બહુધન	સમીપિતિ સારી યુદ્ધિ સારા મુણ	લક્ષ્મી પ્રાપ્તિ સારો મણ સારી પ્રીતિ	સુભાગ પ્રાપ્તિ સારા શૈભવ મદ્યેવી	સ્વભંડા કલ્પની વલ્લભ
૨	ગુપ્ત મીઠા પાત્રો	મળપાત્ર મૃત્યુ ભય	કુમુદિ લક્ષ્મી લાભ	સુતાપિ સદૃષ્ટ્ય	કલ્પ પ્રાપ્તિ કલ્પ પ્રાપ્તિ	સંતાન પ્રાપ્તિ નિધન	વિશિષ્ટ વ્યાધી ભય
૩	ધનાસિ	મળપાત્ર મૃત્યુ ભય	કુમુદિ લક્ષ્મી લાભ	સુતાપિ સદૃષ્ટ્ય	કલ્પ પ્રાપ્તિ કલ્પ પ્રાપ્તિ	સંતાન પ્રાપ્તિ નિધન	વિશિષ્ટ વ્યાધી ભય
૪	ગરબાર જાનિ	મળપાત્ર મૃત્યુ ભય	કુમુદિ લક્ષ્મી લાભ	સુતાપિ સદૃષ્ટ્ય	કલ્પ પ્રાપ્તિ કલ્પ પ્રાપ્તિ	સંતાન પ્રાપ્તિ નિધન	વિશિષ્ટ વ્યાધી ભય
૫	ધનાસિ	મળપાત્ર મૃત્યુ ભય	કુમુદિ લક્ષ્મી લાભ	સુતાપિ સદૃષ્ટ્ય	કલ્પ પ્રાપ્તિ કલ્પ પ્રાપ્તિ	સંતાન પ્રાપ્તિ નિધન	વિશિષ્ટ વ્યાધી ભય
૬	ધનાસિ	મળપાત્ર મૃત્યુ ભય	કુમુદિ લક્ષ્મી લાભ	સુતાપિ સદૃષ્ટ્ય	કલ્પ પ્રાપ્તિ કલ્પ પ્રાપ્તિ	સંતાન પ્રાપ્તિ નિધન	વિશિષ્ટ વ્યાધી ભય
૭	ધનાસિ	મળપાત્ર મૃત્યુ ભય	કુમુદિ લક્ષ્મી લાભ	સુતાપિ સદૃષ્ટ્ય	કલ્પ પ્રાપ્તિ કલ્પ પ્રાપ્તિ	સંતાન પ્રાપ્તિ નિધન	વિશિષ્ટ વ્યાધી ભય
૮	ધનાસિ	મળપાત્ર મૃત્યુ ભય	કુમુદિ લક્ષ્મી લાભ	સુતાપિ સદૃષ્ટ્ય	કલ્પ પ્રાપ્તિ કલ્પ પ્રાપ્તિ	સંતાન પ્રાપ્તિ નિધન	વિશિષ્ટ વ્યાધી ભય
૯	ધનાસિ	મળપાત્ર મૃત્યુ ભય	કુમુદિ લક્ષ્મી લાભ	સુતાપિ સદૃષ્ટ્ય	કલ્પ પ્રાપ્તિ કલ્પ પ્રાપ્તિ	સંતાન પ્રાપ્તિ નિધન	વિશિષ્ટ વ્યાધી ભય
૧૦	ધનાસિ	મળપાત્ર મૃત્યુ ભય	કુમુદિ લક્ષ્મી લાભ	સુતાપિ સદૃષ્ટ્ય	કલ્પ પ્રાપ્તિ કલ્પ પ્રાપ્તિ	સંતાન પ્રાપ્તિ નિધન	વિશિષ્ટ વ્યાધી ભય
૧૧	ધનાસિ	મળપાત્ર મૃત્યુ ભય	કુમુદિ લક્ષ્મી લાભ	સુતાપિ સદૃષ્ટ્ય	કલ્પ પ્રાપ્તિ કલ્પ પ્રાપ્તિ	સંતાન પ્રાપ્તિ નિધન	વિશિષ્ટ વ્યાધી ભય
૧૨	ધનાસિ	મળપાત્ર મૃત્યુ ભય	કુમુદિ લક્ષ્મી લાભ	સુતાપિ સદૃષ્ટ્ય	કલ્પ પ્રાપ્તિ કલ્પ પ્રાપ્તિ	સંતાન પ્રાપ્તિ નિધન	વિશિષ્ટ વ્યાધી ભય

સમજાવતી:—જાન કુંડળીમાં જે મહા પડ્યા હોય તેનું દરેક ભાવનું ફળ ઉપર મનાવે સમજાવે, જેમકે રહેલા ભાવમાં સૂર્ય હોય તો મરણ્ય ભીતિ, ચંદ્ર હોય તો નાશ, બીજા ભાવમાં સૂર્ય હોય તો નીરવ્યથા, ચંદ્ર હોય તો સંપદાસિ એ મનાવે. ફરેક ભાવનું મહા મનાવેનું ફળ મહામાં જોઈ શકાય છે.

મકરણ ૧૫ મું.

લેણાદેણી.

વરકન્યાને એક બીજ સાથે ફવી લેણાદેણી છે તે બાબત આ મકરણમાં લેણાદેણી, સામી પ્રીત-મેળ વિગેરે બેઠા બનતી રાશી આવે તો તેમનું લગ્ન કરવું.

સારી લેણાદેણી.

જન્મરાશી ઉપરથી બનેલી એક રાશી હોય તો જે જન્મતા બનાવ સારો રહે, ત્રીજી અને અગીઆરમી રાશીવાળા, મેષ અને મિથુન રાશીવાળા, વરખ અને કર્ક; મિથુન અને સિંહ, કર્ક અને કન્યા, સિંહ અને તુલા, કન્યા અને વૃશ્ચિક, તુલા સાથે ધન, વૃશ્ચિક સાથે મકર, ધન સાથે કુંભ, મકર સાથે મીન, કુંભ સાથે મેષ, અને મિન સાથે વરખ રાશીવાળાનો મેળાપ સારો રહે.

તેમજ દશમી અને ચોથી રાશીવાળાને પણ સારી પ્રીતી રહે. જેમ મેષ સાથે કર્કને, વરખ સાથે સિંહને, મિથુન સાથે કન્યાને, કર્ક સાથે તુલાને, સિંહ સાથે વૃશ્ચિકને, કન્યા સાથે ધનને, તુલા સાથે મકરને, વૃશ્ચિક સાથે કુંભને, ધન સાથે મીનને, મકર સાથે મેષને, કુંભ સાથે વરખને; અને મીન સાથે મિથુન રાશીવાળાને મેળાપ સારો રહે.

એ પ્રમાણે હોય તો તેમનું લગ્ન કરવું.

સામી પ્રીત.

એક અને સાત રાશીવાળાને સામીપ્રીત છે તેમાં પણ સારો બનાવ રહે. જેમ મેષ સાથે તુલાને, વરખ સાથે વૃશ્ચિકને, મિથુન સાથે ધનને, કર્ક સાથે મકરને, સિંહ સાથે કુંભને, કન્યા સાથે મીનને, તુલા સાથે મેષને, વૃશ્ચિક સાથે વરખને, ધન સાથે મિથુનને, મકર સાથે કર્કને, કુંભ સાથે સિંહને અને મીન સાથે કન્યા રાશીવાળાને લેણાદેણી સાધારણ છે.

મુલ્ય પડ્યક.

મેષ રાશીવાળા સાથે કન્યારાશીને, તુલા સાથે મીનને, કુંભ સાથે મીનને, કુંભ સાથે કર્કને, મિથુન સાથે વૃશ્ચિકને, મકર સાથે સિંહને, અને વરખ સાથે ધન રાશીવાળાને લેણદેણી સારી નથી એટલે માણસની હાની થાય તેવું પડ્યક જનણુવું માટે તે તે રાશીનાં વરકન્યાનાં લગ્ન કરવા નાહ.

મીતી પડ્યક.

મીન રાશીવાળાને સિંહરાશીવાળા સાથે, વરખ સાથે તુલાને, મકર સાથે મિથુનને, વૃશ્ચિક સાથે મેષ રાશીવાળાને બનાવ મારા છે, તેને મીતી પડ્યક કહે છે.

દ્વિદ્વિદિશ.

કુંભ રાશીવાળાને મીનરાશીવાળા સાથે, મેષ સાથે વરખને મિથુન સાથે કર્કને, તુલા સાથે વૃશ્ચિકને, સિંહ સાથે કન્યાને અને ધન સાથે મકર રાશીવાળાને બનાવ રહેતો નથી. એવાં વરકન્યાનો સંબંધ કયો હોય તો કન્યની તંગી રહે અને મૃત્યુદારક જનણુવા.

મીન રાશીવાળાને મેષ રાશીવાળા જોડે, મકર સાથે કુંભને, વરખ સાથે મિથુનને, વૃશ્ચિક સાથે ધનને, કન્યા સાથે તુલાને, અને કર્ક સાથે સિંહને સારી લેણદેણી છે.

નવ પંચક.

કન્યા રાશીવાળાને મકર રાશીવાળા સાથે, વૃશ્ચિક સાથે મીનને, અને કુંભ સાથે મિથુનને લેણદેણી સારી નથી. વરકન્યા એ રાશીવાળાં હોય તો પ્રજા થાય નહી.

મેષ રાશીવાળાને સિંહરાશીવાળા જોડે, વરખ જોડે કન્યાને મિથુન સાથે તુલાને, કર્ક સાથે વૃશ્ચિકને, સિંહ સાથે ધનને, તુલા સાથે કુંભને, ધન સાથે મેષને, કર્ક સાથે વરખને અને મીન સાથે કર્ક રાશીવાળાને સમ્યક્ લેણદેણી છે.

બારે રાશીવાળાના અક્ષરો ઉપરથી આઠ વર્ગો પાડી

લેણદેણી બેવાની રીત.

ક, ખ, ગ, ઘ, ઙ, બિલાડો; ચ, છ, જ, ઝ, ઞ, સિંહ; દ, ઢ, ડ, ઢ, છ કુતરો. ત, થ, દ, ધ, ન સાપ, પ, ફ, બ, ભ, મ. ઉંદર, મ, ર, ઘ, વ, હરણુ. જ, ષ, સ, હ, ઘેટા. અને આ, ઇ, ઉ; ગરુડ. જે અક્ષર ઉપર જે નામ હોય તે અક્ષરવાળા નામનું.

કહેણું જનવર તેનો વર્ગ જાણવો. જેમકે કમળાકંકર એ નામના વરને પરસન એ નામની સ્ત્રી સાથે બનાવ બેવો હોય તો કમળાકંકરના પહેલા ક અક્ષરનો ખિલાડીનો વર્ગ છે અને પરસનના પહેલા પ, અક્ષર ઉપર ઉંદરનો વર્ગ છે, હવે ખિલાડીને અને ઉંદરને વેર, માટે આ બેનું લગ્ન કરવાથી તેમનો બનાવ સારો રહે નહીં. તેથી રીતે કાઢતો તોફાર રાખતી વખતે તેમ વેપારમાં કાઢતો ભાગ રાખતી વખતે પણ જોવાય છે.

ખિલાડીને અને ઉંદરને વેર, સિંહને અને હરણને વેર, કુતરાને અને ઘેડાને વેર. સાપને અને ખરડને વેર છે માટે એ પ્રમાણે વેર જોઈ વેર ન આવતું હોય તો વરકન્યાનું લગ્ન કરવું.

વર્ષુ જોઈ લેણાદેવી જોવાની રીત.

લેણાદેણી જોવા સારી નીચે પ્રમાણે વર્ષુ જોવો.

કર્ક, વૃશ્ચિક, મીન એ રાશી બ્રાહ્મણ વર્ષુની જાણવી.

મેષ, સિંહ અને ધન રાશી, ક્ષત્રિય વરખ, કન્યા અને મકર

વૈશ્ય અને મિથુન, તુલા અને કુંભરાશીવાળાની શુદ્ર વર્ષુ જાણવી.

બ્રાહ્મણ વર્ષુ-ઉત્તમ, ક્ષત્રીય તેથી ઉતરતો વૈશ્ય તેથી ઉતરતો

અને શુદ્ર વર્ષુ નીચ વર્ષુ જાણવો.

વરકન્યાનો એકજ વર્ષુ આવતો, હોય તો સારો મેળ રહે. અને

જાંઘળી સુધી સુખી રહે. હવે વર્ષુનો વર અને નીચ વર્ષુની સ્ત્રી

હોય તો પણ બેની વચ્ચે સારો મેળ રહે. પણ હવે વર્ષુની કન્યા

હોય અને નીચા વર્ષુનો વર હોય તો બેનો મેળ રહે નહીં, વરનો

નાશ થાય. કદાપી વર જીવે તો તેનો મોટો દિવસ નાશ પામે.

લેણાદેણી જોવા માટે બારે રાશીનાં બીજાં નામ જોઈ

તેમનો મેળ જોવાની રીત.

મેષ, વૃષભ, અને સિંહ રાશીવાળાની મેષ રાશી જાણવી.

મિથુન, કન્યા અને તુલા રાશીની મનુષ્યરાશી જાણવી.

મકર અને મીન રાશીની જળચર રાશી જાણવી.

કર્ક અને વૃશ્ચિકની કીટ રાશી જાણવી.

ધન રાશીની પશુ તથા મનુષ્ય રાશી જાણવી.

કુંભ રાશીની મનુષ્ય તથા જળચર રાશી જાણવી.

વરકન્યાની બંનેની જળચર રાશી હોય, બંનેની મનુષ્ય રાશી

હોય, એકની સિંહ સિવાય; પશુ રાશી હોય અને બીજાની મનુષ્ય

રાશી હોય; અને એકની જગચર તથા બીજાની પશુ રાશી હોય તો તે બેનો મેળ સારો રહે.

જગચર રાશીને અને મનુષ્ય રાશીને મેળ રહે નહીં તેમ સિંહ અને વૃશ્ચિકને મેળ રહે નહિ. માટે વરકન્યાનાં લગ્ન નહીં કરતી વખતે પ્રથમ તેમની રાશીનો મેળ જોઈ જો મેળ આવે તો લગ્ન કરવું.

મનુષ્ય રાશી દિવસે બળવાળી બાણુવી, પશુ રાશી રાત્રીએ બળવાળી બાણુવી. અને કોઈ રાશી સંધ્યા વખતે બળવાળી બાણુવી.

લેણાદેણી જોવા માટે તારાબળ વિચાર.

કન્યાના જન્મ નક્ષત્રથી વરના જન્મનક્ષત્ર સુધી અને વરના જન્મનક્ષત્રથી કન્યાના જન્મનક્ષત્ર સુધી ગણી તેમાં જુદા જુદા નવે ભાગતાં શેષ ત્રણ, પાંચ અને સાત રહે તો અશુભ એટલે એ જે વર કન્યાને મેળ રહે નહીં.

લેણાદેણી જોવા માટે નક્ષત્ર ઉપરથી ચોનીની સમજણ.

જન્મનક્ષત્ર અશ્વિન અને ચતુર્થા હોય તો અશ્વિની, રેવતી અને ભરણી હોય તો હાથીની ચોની, કૃતિકા અને પૂષ્ય હોય તો બકરાની, રોહિણી અને મૃગશિર્ય હોય તો સાપની, આર્દ્રા અને મુળ હોય તો કુતરાની, પુનર્વસુ અને આશ્લેષા હોય તો ઝિંજીરાની, મઘા અને પૂર્વાષાઢ્યુની હોય તો હંદરની, પૂર્વાભાદ્રપદ અને ધનિષ્ઠા હોય તો સિંહની, હસ્ત અને સ્વાતી હોય તો લેંડાની, ચિત્રા અને વિશાખા હોય તો, વાઘની, અનુરાધા અને જ્યેષ્ઠા હોય તો, હરણુની અને પૂર્વાષાઢા તથા શ્રવણ જન્મનક્ષત્ર હોય તો વાંદરાની ચોની સમજવી. ઉત્તરાષાઢા અને અભિજીત હોય તો નાળીઆની, ઉત્તરા કાઠ્યુની તથા ઉત્તરાભાદ્રપદ હોય તો ચોપળાં ગાયત્રી ચોની બાણુવી.

હવે વરકન્યાનો મેળ જોતી વખતે તેમના જન્મનક્ષત્ર ઉપરથી ઉપર પ્રમાણે ધ્રુવ ચોની છે તે જોવું, પછી જો ચોનીનો મેળ નીચે પ્રમાણે જોવો,

સિંહ અને હાથીને વેર, ગાય અને વાઘને વેર, ઘોડા અને લેંડાને વેર, કુતરા અને હરણુને વેર, હંદર અને બીલાડીને વેર, વાંદરા અને બકરાને વેર, તથા સાપને અને નાળીઆને વેર સમજવું; એવી રીતે એક બીજાને વેરની ચોની આવતી હોય તો તેમને મેળ રહે નહિ. માટે તેવી ચોનીવાળા નક્ષત્રમાં જન્મ થયા હોય તેવાં વરકન્યાનાં લગ્ન કરવાં નહિ.

વરકન્યાનો મેળ જોવા સારૂ જન્મનક્ષત્ર ઉપરથી
ગણુ જોવાની રીત.

જન્મનક્ષત્ર અશ્વિનિ, મૃગશીર્ષ, રેવતી, પુનર્વસુ, હસ્ત, પુરુષ, અતુરાધા, શ્રવણ, અને સ્વાતિ હોય તો તેનો દેવગણુ ગણવો. જન્મનક્ષત્ર પૂર્વાશ્લેષી, પૂર્વાષાઠા, પૂર્વાભાદ્રપદ, ઉત્તરાશ્લેષી, ઉત્તરાષાઠા, ઉત્તરાભાદ્રપદ, આર્દ્રા, રોહિણી અને જરણી હોય તો તેનો મનુષ્યગણુ ગણવો.

જન્મનક્ષત્ર કૃતિકા, મઘા, આશ્લેષા, વિશાખા, શતભિષા, મિત્રા, જેષ્ઠા, ધનિષ્ઠા, અને મૂળ હોય તો તેનો રાક્ષસગણુ કહેવાય છે.

વરકન્યાનો મેળ જોતી વખતે જાનેના જન્મનક્ષત્ર ઉપરથી ઉપર પ્રમાણે ગણુ કાઢવાં, જે વરકન્યાનો એક જ ગણુ આવે તો અધિક પ્રીતિ રહે, એકનો દેવ અને બીજાનો મનુષ્ય ગણુ આવે તો બંનાવ સાધારણ રહે અને મનુષ્ય તથા રાક્ષસ ગણુ આવે તો મનુષ્ય ગણવાળાનું મૃત્યુ થાય, એકનો દેવગણુ અને બીજાનો રાક્ષસગણુ હોય તો જાનેને રોજ કલેશ થાય.

સાટે ઉપર પ્રમાણે એક બીજાનો મેળ સારો આવતો હોય તો સખ સંબંધ કરવો.

મેળ જોવા સારૂ નક્ષત્ર ઉપરથી નાડી જોવાની રીત.

જન્મનક્ષત્ર આર્દ્રા, જેષ્ઠા, મૂળ, અશ્વિન, હસ્ત, પુનર્વસુ, શતભિષા, પૂર્વાભાદ્રપદ, અને ઉત્તરાશ્લેષી હોય તો આશનાડી ગણવી.

જન્મનક્ષત્ર મૃગશીર્ષ, પૂર્વાષાઠા, જરણી, અતુરાધા, પુરુષ, ધનિષ્ઠા, મિત્રા, પૂર્વાશ્લેષી, અને ઉત્તરાભાદ્રપદ હોય તો અધ્યનાડી ગણવી.

જન્મનક્ષત્ર રોહિણી, ઉત્તરાષાઠા, આશ્લેષા, શ્રવણ, મઘા, રેવતી, સ્વાતિ, કૃતિકા અને વિશાખા હોય તો અંત્યનાડી ગણવી.

હવે મેળ જોતી વખતે જન્મનક્ષત્ર ઉપરથી જાનેની કંઈ નાડી છે તે જોવી. જે જાનેની આશનાડી હોય તો, વરનો નાશ થાય, જાનેની અધ્યનાડી હોય તો, ધનનો નાશ થાય. અને અંત્યનાડી હોય તો પ્રજનું સુખ થાય નહિ, સાટે વર અને કન્યાની જુદી જુદી નાડી હોય તો તેમનો સંબંધ કરવો.

કન્યાના જન્મ નક્ષત્ર પછી વરનું નક્ષત્ર પાસે હોય તો અગુમ

સોલસું] ચોરાયલી વસ્તુ મળશે કે કેમ તે જોવાની રીત. ૧૫૩

અને વરના નક્ષત્રથી કન્યાનું નક્ષત્ર પાસે હોય અથવા જાનેનાં જન્મનક્ષત્ર એક હોય વા જાનેની રાશિના સ્વામિ એક હોય તો શુભ ફળ જાણવું.

પ્રકરણ ૧૬ મું.

ચોરાયલી અથવા જોવાયલી વસ્તુ મળશે કે કેમ તે જોવાની રીત.

નક્ષત્ર ઉપરથી જાણવાની રીત.

જોવાયલી ચીજ જે દિવસે જોવાઈ કે ચોરાઈ હોય તે દિવસનું નક્ષત્ર યાદ હોય તો તે અને ન યાદ હોય તો જે દિવસે જોવાને અથવા પડી હોય તે દિવસનું નક્ષત્ર જોવું. જો તે નક્ષત્ર.

રોહિણી, પુષ્ય, ઉત્તરાશ્વિની, વિશાખા, પૂર્વાષાઢા, ધનિષ્ઠા અને રેવતી પૈકી ગમે તે એક હોય તો તે વસ્તુ પુર્વદિશામાં ગઈ છે અને તુરંત મળશે એમ જાણવું.

શ્રમણીય, આશ્લેષા, હસ્ત, અતુલાયા, ઉત્તરાષાઢા, સતતારા અને અશ્વિની પૈકી ગમે તે એક નક્ષત્ર હોય તો દક્ષિણ દિશામાં તે વસ્તુ ગઈ છે અને તે કદથી મળશે. તથા ત્રણ દિવસમાં મળશે. આર્દ્રા, મઘા, મિત્રા, જેષ્ઠા, અભિજિત, પૂર્વાષાઢપદ, અને બરણી એ પૈકી ગમે તે નક્ષત્ર હોય તો પશ્ચિમ દિશામાં તે વસ્તુ ગઈ છે અને તે ચોસક દિવસમાં મળશે અને તેની અથવા પડશે.

પશુ જો તે દિવસે પુનર્વસુ, પૂર્વાશ્વિની સ્વાતી, મૂળ, શ્રવણ, ઉત્તરાષાઢપદ અને કૃતિકા નક્ષત્ર પૈકી ગમે તે એક હોય તો તે ચીજ ઉત્તર દિશામાં ગઈ છે અને જીવકુલ મળશે નહિ એમ સમજવું.

મઘા નક્ષત્રથી ઉત્તરાશ્વિની નક્ષત્ર સુધીમાં વસ્તુ ગઈ હોય તો તે પડોશમાં ગઈ છે અને તે જાણશે એમ જાણવું.

હસ્ત નક્ષત્રથી ધનિષ્ઠા નક્ષત્ર સુધીમાં જોવાયલી વસ્તુ ખીજ માણસની પાસે ગઈ છે અને તે જાણશે એમ જાણવું.

સતતારા નક્ષત્રથી બરણી નક્ષત્ર સુધીમાં જોવાયલી વસ્તુ પોતાના જ ઘરમાં છે એમ જાણવું.

કૃતિકા નક્ષત્રથી આશ્લેષા સુધીમાં જોવાયલી વસ્તુ મળશે નહિ.

વળી તીર્થી, વાર, નક્ષત્ર તથા ગ્રહર એ સર્વની સંખ્યાનો સરવાળો કરી તેને દશે ગુણી માતે લાંમતાં શેષ જે એક રહે તો જોવાયલી વસ્તુ પૃથ્વીમાં સંતાડી છે એમ જાણવું. એ શેષ રહે તો કાષ્ઠ પેટી વિગેરે પાત્રમાં, ત્રણ રહે તો પાણીમાં, ચાર રહે તો કાષ્ઠ અંતરીયાલ, પાંચ રહે તો કાષ્ઠ દિનારા ઉપર, છ શેષ વધે તો તે ચીજ જાણમાં અને શૂન શેષ રહે તો તે વસ્તુ રાખાડીમાં છે એમ જાણવું.

લગ્ન ઉપરથી જોવાની રીત.

કાષ્ઠ માણસ પોતાની જોવાયલી ચીજ ક્યારે જડશે તે જાણત પ્રશ્ન કરે તેજ વખતે જ જાન ગ્રહરણમાં લગ્ન જોવાની જે રીત ખતાવી છે તે રીતે કયું લગ્ન છે તે નક્કી કરવું.

જો મેષ તથા વરખ લગ્ન આવે તો પૂર્વદિશામાં તે વસ્તુ ગઈ છે, મિથુન આવે તો અગ્નિ ખૂણામાં, કર્ક આવે તો દક્ષિણ દિશામાં, મિંહ આવે તો વાળ્ય ખુણામાં, કન્યા આવે તો ઉત્તરમાં, તુલા અને વૃશ્ચિક આવે તો પૂર્વદિશામાં, ધન આવે તો વાળ્ય ખુણામાં, મકર કે કુંભ આવે તો ઉત્તર દીશામાં અને મીન લગ્ન આવે તો તે વસ્તુ પ્રધાન ખુણામાં ગઈ છે એમ સમજવું.

વળી પ્રશ્ન વખતે મેષ લગ્ન આવે તો તે વસ્તુ સાહાણુ ચોરી ગયો છે એમ જાણવું, વરખ આવે તો ક્ષત્રી, મિથુન આવે તો વૈશ્ય, કર્ક આવે તો શુદ્ર, મિંહ આવે તો પોતાનો માણસ, કન્યા આવે તો પોતાના કુળની સ્ત્રી, તુલા આવે તો જોકરો કે બાપ, વૃશ્ચિક આવે તો તે વસ્તુ પૃથ્વીમાં ગઈ છે એમ જાણવું.

પશુ (દાર) જોવાયલું ક્યાં છે તે જોવાના રીત.

સર્વ નક્ષત્રથી ગણતાં દીતીમાં નવ નક્ષત્રમાં પશુ જોવાયલું હોય તો તે વનમાં છે એમ જાણવું, બીજા છ નક્ષત્રમાં જોવાયું હોય તો ગાર્ગમાં છે એમ જાણવું, ત્રીજા સાત નક્ષત્રમાં જોવાયું હોય તો મરમાં આવ્યું છે એમ જાણવું, ચોથા બે નક્ષત્રમાં જોવાયું હોય તો તે જડશે નહિ એમ કહેવું તથા પાંચમા ત્રણ નક્ષત્રમાં જોવાયું હોય તો મરી ગયું છે એમ કહેવું.

પ્રકરણ ૧૭ શું.

અમુક ધારેલું કામ ક્યારે સિદ્ધ થશે તે જોવા વિષે.

જે વખતે પ્રશ્ન પુછે તે વખતે જે તિથી, નક્ષત્ર, વાર અને પ્રકર હોય તે સર્વની સંખ્યાનો સરવાળો કરી ત્રણે ભાગવાથી જે શેષ ૧ રહે તો કામ તત્કાળ થશે. ૨ શેષ રહે તો સિદ્ધ થવામાં વાર લાગશે અને ૦ શુન શેષ રહે તો તે કામ સિદ્ધ થશે નહિ એમ કહેવું.

ખીચી રીત.

પ્રશ્ન પુછનારનું મુખ જે દિશામાં હોય તે દિશા, પ્રકર, નક્ષત્ર અને વારની સંખ્યાનો સરવાળો કરી આઠે ભાગતાં એક અને પાંચ શેષ વધે તો તે કામ તુરત થશે, અને ચાર શેષ વધે તો તે કામ વિલંબે થશે અને બે અને શુન શેષ વધે તો કામ સિદ્ધ નહિ થાય એમ જાણવું.

રાશીનો રંગ તથા જાત અને તે ઉપરથી કાર્ય-

સિદ્ધિ જોવાની રીત.

મેષ, કર્ક, તુલા અને મકર રાશી એ ચતુરાશી કહેવાય છે.

વૃષભ, સિંહ, વૃશ્ચિક અને કુંભ એ વિશ્વરાશી કહેવાય છે.

મિથુન, કન્યા, ધન, અને મિન એ દ્વીરવજીવરાશી કહેવાય છે.

પ્રશ્ન વખતે જે રાશીનું જગન હોય તે રાશી એ ચતુરાશી હોય તો ધારેલું કામ ફળીજીત થાય, રિધર રાશી હોય તો ધારેલું કામ થાય નહિ, અને દ્વિરવજીવરાશી હોય તો ધારેલું કામ સિદ્ધ થાય. આગર ના પશુ થાય એમ જાણવું.

પ્રશ્ન વખતે જે જગન હોય તે જે સિંદ, કન્યા, તુલા અને વૃશ્ચિક એ જગન આવે તો ધારેલું કામ મોડું થાય. જે કુંભ, મિન મેષ, વૃષભ એમાંનું કોઈ જગન આવે તો કાર્ય સત્વર થાય, અને મિથુન, કર્ક, ધન અને મકર તેમાંનું કોઈપણ એક જગન આવે તો કાર્ય થોડાં વખતમાં થશે એમ જાણવું.

ગર્ભવંતી સ્ત્રીને શું પ્રજા થશે તે જાણત.

જે વખતે કોઈ પ્રશ્ન પુછે કે અમુક ગર્ભવંતી સ્ત્રીને શું પ્રજા થશે તેજ વખતે ગર્ભાણીના નામના અક્ષર, તે દિવસની તિથી, ધ, વીસ અને બેના સરવાળો કરી તેમાંથી એક આઠ કરી ત્રણે ભાગવાથી જે એકી (વિષમ) અથવા શેષ રહે તો છોકરા, અને બેકી (સમ) અથવા શેષ રહે તો છોકરી જન્મશે એમ જાણવું.

અક્ષરણ ૧૮ સુ.

મનની ધારેલી વાત કહેવાની રીત.

કોઈ માણસ કોઈ વિષયને માટે પ્રાપ્ત પૂછવા આવે ત્યારે તેના મનની વાત કહેવાની રીત નીચે પ્રમાણે છે.

સમજાવતી:—૧ ધ્વજ, ૨ ધુન્ન, ૩ સિંહ, ૪ શ્વાન, ૫ વૃષ, ૬ ખર, ૭ ગજ અને ૮ ધ્વાક્ષ એ આઠ ક્રમવાર જીવોના સમૂહ છે. તેમાં ધ્વજનો સ્વામી સૂર્ય, ધુન્નનો મંગળ, સિંહનો શુક્ર, શ્વાનનો બુધ, વૃષનો ગુરુ, ખરનો શની અને ગજ તથા ધ્વાક્ષનો સ્વામી ચંદ્રમા છે.

ધ્વજ વિગેરે માટે પ્રથમ ધ્વજના અ, ઇ, ઉ, એ, ઐ, ઔ અક્ષરાદિ અક્ષરો સમજવા; ક, ખ, ગ, ઘ, ઙ, એ અક્ષરો ધુન્નના સમજવા; ચ, છ, જ, ઝ, ઞ, એ અક્ષરો સિંહના સમજવા; ટ, ઠ, ડ, ઢ, ણ, એ અક્ષરો શ્વાનના સમજવા; ત, થ, દ, ધ, ન, એ અક્ષરો વૃષના સમજવા; પ, ફ, બ, ભ, મ, એ અક્ષરો-ખરના સમજવા; ય, ર, લ, વ, એ અક્ષરો ગજના સમજવા અને શ, ષ, સ, હ એ અક્ષરો ધ્વાક્ષના સમજવા.

હવે કોઈ માણસ જ્યારે કોઈ વ્યક્તિનો પ્રાપ્ત પૂછવા આવે ત્યારે તેને કોઈ પશુ ફળ, પુલ, આડ કે વરતુલું નામ દેવાનું કહેવું, અને જ્યારે તે કોઈ ફળ, પુલ કે આડનું નામ દે ત્યારે તેણે જે ફળનું નામ દીધું હોય તેના પહેલા અક્ષર ઉપરથી તેનો પ્રાપ્ત ઉપરના ધ્વજ ધુન્ન વિગેરેના આઠ ક્રમમાં કયા વર્ગમાં આવ્યો તે જોઈ નક્કી કરવું. જેમકે તેણે કમળનું નામ દીધું હોય તો તેનો પહેલો અક્ષર ક આવ્યો તો ક એ ધુન્નનો અક્ષર છે. તો તેનો પ્રાપ્ત ધુન્ન વર્ગમાં આવ્યો તેવીજ રીતે જો તેણે દ્રાક્ષનું નામ દીધું હોય તો વૃષમાં, ગુલાબનું દીધું હોય તો ધુન્નમાં એવી રીતે તેણે દીધેલા ફળ કે પુલના નામના પ્રથમ અક્ષર ઉપરથી ઉપર પ્રમાણે આઠ વર્ગમાંનો તેના પ્રાપ્તનો વર્ગ શોધી કહાડવો પછી તેણે જે જે વ્યક્તિનો પ્રાપ્ત પૂછ્યો હોય તેનો ઉત્તર નીચે પ્રમાણે આપવો.

૧ જેમકે તેનો પ્રાપ્ત છેકે નથી એવો હોય તો તે પ્રાપ્તનો ખજ, મજ, વૃષ કે સિંહ એ વર્ગમાં આવે તો, ૨ એમ કહેવું ને ધ્વાક્ષ, શ્વાન, ખર અને ધુન્ન એ વર્ગમાં આવે તો નથી એમ કહેવું.

આવી જ રીતે ગર્ભ રહ્યો છે કે નહિ એવો પ્રશ્ન કરે તો તેને માટે પણ એ પ્રમાણે જ જવાબ આપવો.

૨ જો ચિંતા સ્વપ્નથી પ્રશ્ન પૂછે અને તેનો પ્રશ્ન ધુમ્ર વર્ગમાં આવે તો ધાતુની ચિંતા, ગજ, કે સિંહના વર્ગમાં આવે તો મૂળચિંતા અને ખર, સ્વાન, વૃષ અને દ્વાક્ષમાં આવે તો જીવ ચિંતા કહેવી.

૩ મુઠ્ઠીમાં શું છે એવો પ્રશ્ન કરે અને તેનો પ્રશ્ન જ્વજમાં આવે તો મુઠ્ઠીમાં કુસુપના કુવ જેવા રંગની વસ્તુ છે, ધુમ્રમાં પ્રશ્ન આવે તો ચોખા, ચામર વિગેરે જેવી, અથવા શ્વેત રંગની વસ્તુ કહેવી, સિંહમાં પૂછે તો લાલ રંગની, શ્વાન વર્ગમાં પ્રશ્ન હોય તો પાંદુ વા કાળા રંગની, વૃષમાં પૂછે તો પીળા રંગની, ખર, ધુમ્ર અને ગજમાં આવે તો કાળા રંગની અને દ્વાક્ષમાં પૂછે તો મિશ્ર વર્ણની વસ્તુ મુઠ્ઠીમાં છે એમ કહેવું.

વળી જો જ્વજમાં પ્રશ્ન આવે તો મુઠ્ઠીમાં પત્ર, ધુમ્રમાં મુખ્ય સિંહમાં ક્રળ, શ્વાનમાં કાષ્ટ વિગેરે, વૃષમાં ધાન્યાદિ, ખરમાં તૃણ, ગજમાં બીજ અને દ્વાક્ષમાં અનાજ છે એવું કહેવું.

૪ કંઠ ધાતુની ચિંતા છે તે માટેના પ્રશ્નમાં તે પ્રશ્ન જો જ્વજમાં આવે તો સુવર્ણ ધાતુની ચિંતા જાણવી; ધુમ્રમાં આવે તો ચાંદીની, સિંહમાં આવે તો તાંબ્રની અને શ્વાનમાં આવે તો લોહાની, વૃષમાં આવે તો કાંસાની, ખરમાં સીસાની, ગજમાં પીત્તળની, અને દ્વાક્ષમાં જસતની ચિંતા કહેવી.

૫ ભૂપૃથ્થ માટેના પ્રશ્નમાં-તેનો પ્રશ્ન જો જ્વજમાં આવે તો મરતકનું, ધુમ્રમાં આવે તો મુખનું, સિંહમાં આવે તો કંઠનું, શ્વાનમાં આવે તો કાનનું, વૃષમાં આવે તો હાથનું, ખરમાં આવે તો આંગળીઓનું, ગજમાં આવે તો કમરનું અને દ્વાક્ષમાં આવે તો પગના આભૂષણ માટેનો પ્રશ્ન છે એમ કહેવું.

૬ જીવ સ્વપ્નથી પ્રશ્નમાં જો તે પ્રશ્ન જ્વજ, ધુમ્ર, ગજ કે સિંહના વર્ગમાં આવે તો નરની ચિંતા કહેવી; ખર, શ્વાન, વૃષ તથા દ્વાક્ષ વર્ગમાં આવે તો; યતુઃપાદ જીવની ચિંતા છે એમ કહેવું.

૭ ગર્ભમાં શું છે એવો પ્રશ્ન કરે અને તેનો પ્રશ્ન જ્વજ, ગજ, વૃષ, અને સિંહમાં આવે તો પુત્રનો જન્મ થશે એમ કહેવું અને ધુમ્ર, શ્વાન, ખર અને દ્વાક્ષમાં આવે તો કન્યાનો જન્મ થશે એમ કહેવું.

૮ આયુષ્ય માટે પ્રશ્ન હોય તો—જો તેનો પ્રશ્ન જ્વજ્વ અને સિંહના વર્ગમાં આવે તો એક સો વર્ષનું આયુષ્ય મળવું; જો ગજમાં આવે તો ૮૦ વર્ષનું, વૃષમાં આવે તો ૬૦ વર્ષનું, ખરમાં આવે તો ૪૦ વર્ષનું, શ્વાનમાં આવે તો ૨૦ વર્ષનું, ખ્વાક્ષમાં આવે તો ૧૬ વર્ષનું અને ધુમ્રમાં આવે તો માત્ર એક વર્ષનું આયુષ્ય કહેવું.

૯ લાલ થયો કે ક્રમ તેવો પ્રશ્ન હોય તો—જો જ્વજ્વ, ગજ, ગજ અને સિંહ વર્ગમાં પ્રશ્ન આવે તો તુરત સાલ થશે અને જો ખ્વાક્ષ, શ્વાન, ખર અને ધુમ્રમાં આવે તો લાભનો નાશ થાય ને કલેશ થાય એમ કહેવું.

૧૦ પરદેશમાં કુશળ છે કે ક્રમ એવો પ્રશ્ન કરે અને તે જો જ્વજ્વ, ગજ, વૃષ અને સિંહ વર્ગમાં આવે તો પ્રદેશમાં કુશળ છે એમ કહેવું અને જો ખ્વાક્ષ, શ્વાન, ખર અને ધુમ્રમાં આવે તો અકુશળ છે એમ કહેવું.

૧૧ સ્થળ માટે પ્રશ્ન હોય તો—જો જ્વજ્વ, કે ગજમાં પ્રશ્ન આવે તો સ્થિર એકજ સ્થળે કહેવું. શ્વાન તથા સિંહમાં આવે તો જળ તે સ્થળેથી નીકળશે એવું અને વૃષ તથા ધુમ્રમાં પૂછે તો ત્યાંથી નીકળી ચુકે છે તથા ખર અને ખ્વાક્ષમાં હોય તો કષ્ટ મુકત છે એમ કહેવું.

૧૨ આવવા સંબંધી પ્રશ્ન હોય તો—જો તેનો પ્રશ્ન જ્વજ્વ તથા ધુમ્રના વર્ગમાં આવે તો સમીપમાં છે એમ કહેવું; જો સિંહના વર્ગમાં આવે તો દૂર છે એમ કહેવું; વૃષ અને ખરમાં આવે તો રસ્તામાં છે તથા ખ્વાક્ષ અને શ્વાનમાં આવે તો ફરી ગયેલો છે એમ કહેવું.

૧૩ પરદેશ ગયેલો કેટલે દિવસે આવશે અને કાર્ય કેટલે દિવસે થશે તે વિષે પ્રશ્ન હોય તો—જો તેનો પ્રશ્નનો વર્ગ જ્વજ્વમાં આવે તો પંદર દિવસની અવધી કહેવી. ધુમ્રમાં આવે તો સાત દિવસ, સિંહમાં આવે તો ૨૧ દિવસ, શ્વાનમાં આવે તો ૧ માસ, વૃષમાં આવે તો ૧૫ માસ, ખરમાં આવે તો ૨ માસ, ગજમાં આવે તો ૪ માસ, ખ્વાક્ષમાં આવે તો ૬ માસે આવશે અથવા કાર્ય થશે એમ સમજવું.

૧૪ ગયેલી વસ્તુ મળશે કે ક્રમ તેવો પ્રશ્ન હોય તો—જો તેનો પ્રશ્ન જ્વજ્વ, ગજ, વૃષ અને સિંહમાં આવે તો હોય તો જરૂર મળશે

૧૫ કુષ્ઠ દીશામાં વસ્તુ ગણ છે તે જોવું હોય તો—જે પ્રાન્ત જ્વળમાં આવે તો પૂર્વ દિશામાં, ધુન્નમાં આવે તો અગ્નિ ખૂણામાં સિંહમાં ગઈ હોય તો દક્ષીણ દિશામાં, શ્વાનમાં ગઈ હોય તો નૈરલ ખૂણામાં, વૃષમાં ગઈ હોય તો પશ્ચિમ દીશામાં, ખરમાં ગઈ હોય તો વાલ્ય ખૂણામાં, ગર્જમાં ગઈ હોય તો ઉત્તર દીશામાં અને જ્વાક્ષમાં ગઈ હોય તો ઉશ્ચાન ખૂણામાં ગઈ છે એમ સમજી તે દીશાઓ કહેવી.

૧૬ ગયેલી વસ્તુ કયા સ્થાનમાં છે તે જોવા માટે જે પ્રાન્ત ધુન્નતા વર્ગમાં આવે તો રસોડામાં, ગર્જ ને સિંહમાં આવે તો વનમાં, શ્વાનમાં આવે તો અન્યના ધરમાં, વૃષ, આવે તો વાસણમાં વા પથ્થર નીચે, ખરમાં આવે તો વરંમાં છે અને જ્વાક્ષમાં આવે તો ચોરાયલી નથી એમ કહેવું.

૧૭ ચોરની જાત જાણવી હોય તો જે પ્રાન્ત જ્વળમાં આવે તો ચોર આઠણ છે, ધુન્નમાં આવે તો ક્ષત્રિય, સિંહમાં આવે તો વૈશ્ય, શ્વાનમાં આવે તો શુદ્ર, વૃષમાં આવે તો ધર્માત્મા, ખરમાં આવે તો નોકર, ગર્જમાં આવે તો હાસી, જ્વાક્ષમાં પ્રાન્તનો વર્ગ આવે તો ચોર, ધોખી કે હજમ છે એમ જાણવું.

૧૮ કયા દેવની પુજા કરવાથી ફળ ઝટ મળે એવો ટાઈ પ્રશ્ન પૂછે અને તે જ્વળમાં આવે તો જગદંબાની, સિંહમાં આવે તો સૂર્યનારાયણની આરાધના કરવી, શ્વાનમાં આવે તો શ્રી હનમાનજીની, વૃષમાં આવે તો શ્રી સદાસિવની, ખરમાં આવે તો શ્રી સરસ્વતીજીની, ગર્જમાં આવે તો શ્રી ગણેશજીની અને જ્વાક્ષમાં આવે તો પિતૃગણની પૂજા કરવી તે ઝટ ફળીભૂત થાય.

૧૯ લડાઈ ટંટાને માટે કોઈ પ્રશ્ન કરે તો—જે પ્રશ્ન જ્વળ, વૃષ, સિંહ, અને ગજના વર્ગમાં આવે તો શત્રુ આવે એ સત્ય છે એમ સમજવું. અને ખર, શ્વાન, જ્વાક્ષ તથા ધુન્નમાં પ્રશ્ન કરે તો કહેવું કે તે વાર્તા અસત્ય છે.

૨૦ લડાઈ કે ટંટા ફીશાદમાં કાતો જય થશે એ પ્રાન્ત હોય તો—જે પ્રાન્ત જ્વળ, વૃષ, ગર્જ અને સિંહમાં આવે તો સ્થાઈ જય થશે અને ખર, શ્વાન, ધુન્ન, અને જ્વાક્ષના વર્ગમાં પ્રશ્ન આવે તો આવનાર શત્રુનો જય થશે એમ સમજવું.

૨૧ વરસાદ થશે કે કેમ એવો પ્રાન્ત હોય તો—જે પ્રાન્ત ધુન્ન, વૃષ, શ્વાન અને ગજના વર્ગમાં આવે તો ઉત્તમ વરસાદ થશે.

એમ કહેવું અને સિંહ, તથા જ્વળમાં પ્રસ્ન આવે તો મધ્યમ વૃષ્ટિ થાય અને ખર તથા પ્વાક્ષમાં પ્રસ્ન આવે તો વૃષ્ટિ થાય નહિ એમ સમજવું.

૨૨ કેટલા દિવસે વરસાદ વરસશે—એવા પ્રસ્નમાં જો પ્રસ્ન ધુમ્ર વર્ગમાં આવે તો સાત દિવસમાં થશે, વૃષમાં આવે તો દસ દિવસમાં, શ્વાનમાં આવે તો વીસ દિવસમાં, ગજમાં આવે તો સત્તવીસ દિવસમાં, સિંહમાં અને જ્વળમાં આવે તો આઠીસ દિવસમાં અને ખર તથા પ્વાક્ષમાં આવે તો એ માસમાં વરસાદ થશે એમ જાણવું.

૨૩ વેપાર કરવા સંબંધી પ્રશ્ન હોય અને સિંહ વર્ગમાં આવે તો વ્યવહાર કરવો શુભ છે એમ માનવું અને પ્વાક્ષ, શ્વાન, ખર અને ધુમ્રમાં આવે તો વેપાર કરવાથી કલેશ ઉત્પન્ન થશે અને તે અશુભ છે એમ કહેવું.

૨૪ જો વહાણુ વિષે પ્રસ્ન હોય અને પ્રસ્નનો વર્ગ જ્વળ, ગજ, વૃષ અને સિંહમાં આવે તો વહાણુ નિર્વિઘ્ને આવશે ને લાભ થશે એમ કહેવું જો પ્વાક્ષ, ધુમ્ર, શ્વાન અને ખરમાં આવે તો વહાણુ મહા સમુદ્રમાં કુચશે તથા મહા હાનિ થશે એમ જાણવું.

૨૫ કોઈ માણસ રાજ્ય પ્રાપ્તિ માટે પ્રસ્ન કરે અને તે પ્રસ્નનો વર્ગ જ્વળ તથા ગજમાં આવે તો ઘણી લાંબી મુદતે રાજ્ય પ્રાપ્ત થાય, વૃષ અને સિંહમાં આવે તો તરત મળે, ખર, અને શ્વાનમાં આવે તો પ્રાપ્ત ન થાય, અને શરૂના હાથમાં પ્રકાશ જવાય, પ્વાક્ષ અને ધુમ્રમાં આવે તો રાજ્ય ન મળે અને જાણ તથા પુત્ર સાથે કલેશ થાય એ પ્રમાણે રાજ્યોગના પ્રસ્નનો જવાબ આપવો.

૨૬ કોઈ માણસ અધિકાર ક્યારે મળશે એવો પ્રસ્ન કરે અને ગજ તથા જ્વળમાં તે પ્રસ્નનો વર્ગ આવે તો ઘણું કાળ અધિકારની પ્રાપ્તિ થાય, વૃષ અને સિંહમાં આવે તો તરત પ્રાપ્ત થાય, શ્વાન અને ખરમાં પ્રસ્ન કરે તો કલેશ થાય, પ્વાક્ષ તથા ધુમ્રમાં આવે તો અધિકાર ન મળતાં ઉઠ્યા કલેશ વધુ થાય એમ કહેવું.

૨૭ સ્ત્રી મળી શકે કે કેમ એવો કોઈ પ્રસ્ન કરે તો—જો પ્રસ્નનો વર્ગ જ્વળ, ગજ, વૃષ અને સિંહમાં આવે તો સદાચાર, સારા શુચિવાળી અને સ્વરૂપવાન સ્ત્રીની પ્રાપ્તિ થશે એમ કહેવું અને શ્વાન, ખર, પ્વાક્ષ ને ગેજમાં આવે તો કાર્યની હાની થાય, અર્થાત સ્ત્રી મળે નહિ અને ઉઠ્યા કલેશ થાય એમ કહેવું.

૨૮ કાર્ય સિદ્ધિ થશે કે કેમ એવો પ્રશ્ન કરે તો તેના પ્રશ્નનો વર્ગ ધ્વજ તથા ગજમાં આવે તો ધીરે ધીરે કાર્ય થાય. વૃષ તથા સિંહમાં આવે તો તરત કાર્ય થાય, જો ખર અને શ્વાનમાં આવે તો ઘણું કાળે કાર્યની સિદ્ધિ થાય અને ધુમ્રમાં જો તે પ્રશ્નનો વર્ગ આવે તો કાર્યની સિદ્ધિ થાય નહિ એમ કહેવું.

૨૯ કેદી છુટવા સંબંધી પ્રશ્ન હોય તો—જો પ્રશ્નનો વર્ગ ધુમ્ર, શ્વાન, ખર અને ધ્વાજમાં આવે તો, કેદી તરત છુટશે, એમ કહેવું અને વૃષ, ગજ, ધ્વજ અને સિંહમાં પ્રશ્ન કરે તો તે છુટશે નહિ તથા ધણી દિવસ કષ્ટ જોગવશે એમ કહેવું.

જો પ્રશ્નનો વર્ગ ધ્વજમાં આવે તો સાત દિવસે છુટશે, સિંહમાં આવે તો પંદર દિવસે. વૃષમાં આવે તો એક મહિને, ગજમાં આવે તો છ માસે અને ધ્વાજ તથા ધુમ્રમાં આવે તો એક વર્ષે છુટશે, એમ કહેવું.

પ્રકરણ ૧૯ મું.

કાર્યસિદ્ધિનાં પ્રશ્નનું ફળ.

(ચંદ્ર, સ્થિર, દ્વિસ્વભાવ રાશીનાં નામ પાન ૧૪૪ માં જોવાં, અને લગ્ન જોવાની રીત આગલા પાન ૧૪૩ માં જોવી.)

પ્રશ્ન કરનાર કોઇ વિષયનો પ્રશ્ન પૂછે ત્યારે કઈ રાશીનું લગ્ન આવે છે તે પાછળ બતાવેલી લગ્ન જોવાની રીતના પ્રકરણ ૧૪ માં જોઇ નક્કી કરવું, તે લગ્ન જો ચંદ્રરાશીનું હોય અને તે રાશીમાં સૂર્ય અને ચંદ્ર પશુ હોય તો નિશ્ચય ફળ સિદ્ધિ જ થાય.

પ્રશ્ન વખતે ચંદ્રરાશીનું લગ્ન હોય તે રાશીમાં સૂર્ય હોય પશુ ચંદ્રમાં સ્થિર લગ્નમાં હોય તો કાર્યસિદ્ધિ થાય પશુ અશુભ થાય, પ્રશ્ન વખતે ચંદ્રરાશીનું લગ્ન હોય, અને સ્થિરરાશીમાં સૂર્ય અને ચંદ્ર હોય તો કાર્યનો નાશ, અને લગ્નમાં થઈ શકે.

જો ચંદ્ર લગ્ન હોય, અને સ્થિર લગ્નમાં સૂર્ય હોય અને ચંદ્ર રાશીમાં ચંદ્ર હોય તો ધન, માન્યતા લાભ થાય.

જો ચંદ્ર લગ્ન હોય અને દ્વિસ્વભાવ રાશીમાં સૂર્ય હોય અને ચંદ્રમાં ચંદ્રમાં હોય તો બંધન, મહાકલેશ, મહાદુઃખ અને ભય થાય.

જે લગ્ન ચલ હોય, અને દિસ્વભાવ રાશીમાં સૂર્ય અને ચંદ્ર હોય તો ખંધન કરાવે દ્રવ્ય નાશ થાય અને હોટ્કા થાય.

જે લગ્ન ચલ હોય, સ્થિર રાશીમાં સૂર્ય હોય અને દિસ્વભાવ રાશીમાં ચંદ્રમા હોય તો ફળ સિદ્ધિના કાષ્ઠ નિશ્ચય ખંધાય નહિ.

પ્રમ્ત ચર હોય, દિસ્વભાવમાં સૂર્ય હોય, અને સ્થિરમાં ચંદ્રમા હોય તો સિદ્ધિને નહિ આપનાર પ્રમ્ત જનસુખો.

પ્રમ્ત લગ્ન ચર હોય અને ચંદ્રરાશીનો સૂર્ય તથા દિસ્વભાવમાં ચંદ્રમા હોય તો સુખ, કુશળતા, સિદ્ધિ, ધનવૃદ્ધિ અને પુત્ર પ્રાપ્તિ થાય.

જે પ્રમ્ત વખતે લગ્ન સ્થિર હોય અને દિસ્વભાવમાં ચંદ્ર અને સૂર્ય આવતો હોય તો જ્ય મળે, સિદ્ધિ થાય, સુખ અને શુભ થાય.

જે લગ્ન સ્થિર હોય અને સૂર્ય ચર રાશીનો તથા ચંદ્રમાં સ્થિર રાશીનો હોય તો સ્ત્રી સુખ ન મળે, મિત્ર ખંધુનો નાશ થાય.

પ્રમ્ત લગ્ન સ્થિર હોય, ચળ રાશીમાં સૂર્ય અને દિસ્વભાવમાં ચંદ્રમા હોય તો સુખ, સિદ્ધિ, લાભ અને ધન પ્રાપ્તિ થાય.

લગ્ન સ્થિર રાશીનું હોય, સૂર્ય ચલ રાશીનો અને ચંદ્ર સ્થિર રાશીનો હોય તો કાચ સિદ્ધિ, ધન અને ધર્મની વૃદ્ધિ થાય.

લગ્ન સ્થિર હોય, અને દિસ્વભાવમાં સૂર્ય અને સ્થિર ચંદ્રમા હોય તો રાજ મળે, ધન સુખ અને જ્ય મળે.

લગ્ન સ્થિરમાં હોય, અને સૂર્ય સ્થિર રાશીનો અને ચંદ્રમાં દિસ્વભાવનો હોય તો ઠોરની હાની, રોગ અને ક્રોશ થાય.

જે પ્રશ્નલગ્ન અને સૂર્ય દિસ્વભાવનું, અને ચંદ્ર ચલનો હોય તો પૃથ્વી, સ્થાનને લાભ અને કુટુંબનો સંપ થાય.

જે પ્રશ્ન લગ્ન અને ચંદ્રમાં દિસ્વભાવનો હોય અને ચળમાં સૂર્ય હોય તો પુત્ર લાભ, મન સંતોષી, વિદ્યા પ્રાપ્તિ અને ધન પાણ મળે.

પ્રશ્ન લગ્ન અને ચંદ્ર દિસ્વભાવમાં હોય અને સૂર્ય સ્થિરમાં હોય તો પુત્ર નાશ પામે,

પ્રમ્ત લગ્ન દિસ્વભાવનો, ચંદ્ર ચરમાં અને સૂર્ય સ્થિરમાં હોય તો લાભ, સુખ અને મનસાન્નિહિત ફળ મળે.

પ્રશ્ન લગ્ન દિસ્વભાવમાં, સૂર્ય ચરનો અને ચંદ્રમાં સ્થિર રાશીમાં હોય તો મોટા લાભ થાય, સુખ પ્રાપ્તિ થાય અને યજ્ઞ તથા સંપત્તિ મળે.

પ્રશ્ન લગ્ન દિવસભાવનું, ચળરાશીમાં સૂર્ય અને સ્થિરમાં ચંદ્રમાં હોય તો લાનિ, દુઃખ અસિદ્ધિ ધાય.

પ્રશ્ન લગ્ન દિવસભાવમાં, ચંદ્ર અને સૂર્ય સ્થિરનો હોય તો સર્વ સુખ, લાભ અને દ્રવ્ય પ્રાપ્તિ ધાય.

પ્રશ્ન લગ્ન દિવસભાવનું, સૂર્ય અને ચંદ્રમાં દિવસભાવમાં હોય તો લાનિ, ઉદ્વેગ, અને દુઃખ પ્રાપ્તિ તથા લાની ધાય.

પ્રશ્ન લગ્ન દિવસભામાં, અને સૂર્ય તથા ચંદ્ર સ્થિરમાં હોય તો સુખ અને જ્ય મળે તથા પરદેશી ઘેર આવે.

પ્રકરણ ૨૦ મું.

મનમાં ધારેલા પ્રશ્નનો ઉત્તર આપવો.

કોઈ પ્રશ્ન પૂછે તો તેના લાગમાં સોપારી કે ગીજી સુબ વસ્તુ આપીને નીચેના કાઠા ઉપર મુકવા કહેવું અને પોતે ધારેલી પ્રશ્ન મનમાં ધારવા તેને કહેવું.

કાઠક.

ક	ખ	ગ	ઘ	ઙ	ચ	જ
ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ
ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ
ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ
ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ
ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ
ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ
ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ	ઘ

૫

ઉપરના કાઠાના જે અક્ષરમાં તેણે રોપારી કે કોઈ ચીજ મુકી હોય તે અક્ષરની સામે નીચે લખેલું ભવિષ્ય કહેવું.

અક્ષર ભવિષ્ય ફળ.

જ—ઉપર મુકી હોય તો વિજયી, ધન, વિદ્યા, સિદ્ધિ અને પુત્ર લાભ થાય.

ઝા—શોક, દુઃખ, વિરોધ, કલેશ અને રોગ થાય.

ફ—સુખ, સર્વસિદ્ધિ, ધન, ધાન્ય મળે, દુઃખ નાશ પામે.

બ—પુત્રલાભ, ધનલાભ, કાર્યસિદ્ધિ થાય અને સાઈ સામ.

લ—શોક, સંતાપ, દુઃખ, આપત્તિ આવે, સ્વજનનો વિયોગ થાય.

લઙ—પ્રતિષ્ઠા, ધાર્યું કામ થાય, પારેલી પુણ્ય પુણ્ય થાય, સ્થાન મળે.

જઙ—સોના રૂપાનો લાભ થાય, ધાર્યું કામ સિદ્ધ થાય, સારી મિત્રતા થાય.

ઞ—રોગ, દુઃખ, સંતાપ થાય, અને મિત્ર વિરોધ થાય.

ટુ—સિદ્ધિ, મિત્ર, સમાગમ, આરોગ્ય અને રાજદારે માન મળે.

લુ—હાનિ, બ્યાધી, રોગ, પુત્રહનન, ધન ચોરી અને ધાર્યું

કામ ખમતે.

દ—લાગ્યતી સીદ્ધિ, મિત્રસમાગમ, સુખ અને સ્થાન મળે.

ડો—દુઃખ, શોક જાય, સિદ્ધિ મળે, નિર્ભયતા મળે, ધાર્યું કામ થાય.

ઠો—મહેનત કરતાં કામ સફળ થાય નહિ, મિત્ર વિરોધ, શોક અને સંતાપ થાય.

ઝો—સાચવીને કામ કરવું, હાનિ થાય, ખૂધન, મહા દુઃખ, કલેશ અને જામ થાય.

ઞઃ—ધાર્યું કામ થાય, પ્રતિષ્ઠા, માન, પુત્રલાભ, મહા સુખ મળે.

ક—રાજદારથી માન મળે, સ્તેદિ સમાગમ, કલ્યાણ, અર્થ સિદ્ધિ થાય.

લ—શોક, સંતાપ, ચોરી અને રોગ થાય.

લઙ—સિદ્ધિ, મિત્રસમાગમ, સાલાગ્ય મળે.

લઙ—કાર્ય સફળ થાય, સાઈ કલ્યાણ થાય, પ્રિય માણસના ફરજન થાય.

જઙ—કામ પડી જાય, સિદ્ધિની નિષ્ફળતા, અર્થનાશ, વિપત્તિ અને કામ નિષ્ફળ થાય.

જ—જય, રાજદારે સન્માન, લાભ અને રહેજ પૈસા મળે.

છ—કાર્યનો જય, રત્ન મળે, શરીર સુખી, આનંદ અને સૌભાગ્ય પ્રાપ્તિ થાય.

જ—દ્રવ્ય હાની, મીત્ર વીરોધ, કલેશ, અને ધારેલું કામ નાશ પામે.

જ—દ્રવ્ય લાભ અને ધારેલું કાર્ય સીદ્ધ થાય.

જ—ગોઠ, સંતાપ, અંધન, વડાલા સાથે વીરોધ અને મરજી નીપજે.

ટ—લાભ, વીજય, સારા કામનું ફળ મળે, સર્વ અર્થ સીદ્ધ થાય.

ઠ—સર્વ સીદ્ધી, ધન, ધાન્ય, શરીર સુખી રહે, અને કામ સમજ થાય.

ક—તમારું કામ સીદ્ધ થાય, માન મળે, સત્યવાન થાય અને દુઃખગતા પામે.

ક—અંધન, રોગ, શોક, ચિંતા અને ધારેલું કાર્ય નાશ પામે.

જ—વિદ્યા પ્રાપ્તિ, સૌભાગ્ય પ્રાપ્તિ, શરીરે આરે ઉલ્લસ કરવાનું મળે.

જ—અર્થ લાભ, સૌભાગ્યપ્રાપ્તિ, કાર્ય સત્વર માટે ખીજું

ચ—ધન હાનિ, મન સંતાપ, સ્થાન બદલ થાય.

જ—ધર્મ લાભ, શરીરે સુખ અને વ્યવહારનું સુખ મળે.

જ—ધન મળે, સુખ, શરીરશોભતા, અને સ્મૃતિ અને આવી મળે.

જ—કાર્ય સિદ્ધિ, શરીરશોભતા, લાભ અને સૌભાગ્યપ્રાપ્તિ.

ચ—રોગ, રાજ અંધન, મન ઉદ્વેગ, ધર, કલેશ અને નાશ થાય.

જ—ધન, સંપત્તિ, કાર્ય સિદ્ધિ, અને આરોગ્યપ્રાપ્તિ.

જ—અંધન, રોગી મરજી પામે નાશ થાય.

જ—મનમ હાનિ પડી લાભ થાય, પુનઃ અને સિદ્ધ થાય.

જ—નિર્ધનતા, આપણ, નિષ્ફળતા અને સૌભાગ્યપ્રાપ્તિ થાય.

જ—ધન ધાન્યની પ્રાપ્તિ, કિંતિ રહે, લાભ થાય.

જ—ભય, વિદ્યા અને કાનિ નાશ થાય.

પ્રકરણ ૨૨ મું. મુવાંક પરથી અવિધ્ય ફળ.

અન્ન પુછનારે જો સહવારમાં અન્ન પૂછવો હોય તો કાઈ બા-
ળક પાસે કાઈ આડતું નામ દેવરાવવું, અને બપોરે અન્ન પૂછવો
હોય તો કાઈ જુવાન માણસ પાસે એકાદ પુષ્પવું નામ લેવરા-
વવું અને સાંજે અન્ન પૂછવો હોય તો વૃદ્ધ માણસ પાસે ફળવું
નામ દેવરાવવું.

ત્યાર પછી ફળ, પુષ્પ કે આડતું જે નામ તેણે લીધું હોય
તે નામના અક્ષરોના મુવાંક નીચે પ્રમાણે ગણવા.

દરેક અક્ષરના મુવાંક.

અ ના મુવાંક ૨૪, આ ના ૨૧, ઇ ના ૧૨, ઇ ના ૧૬,
ઉ ના ૨૫, ઊ ના ૨૨, ઓ ના ૧૯, ઐ ના ૨૬, ઓ ના ૧૯,
ઔ ના ૨૫, અં ના ૧૦, અને અઃ ના ૨૨.

ક ના ૨૧, ખ ના ૩૧, ગ ના ૧૦, ઘ ના ૧૬, ઙ ના ૨૧,
ચ ના ૨૭, છ ના ૧૬, જ ના ૩૪, ઝ ના ૨૫, ઞ ના ૨૬,
ટ ના ૨૧, ઠ ના ૩૫, ડ ના ૧૩, ઢ ના ૨૪, ણ ના ૧૭, ત
ના ૨૭, થ ના ૧૩, દ ના ૨૬, ધ ના ૧૮, ન ના ૧૮, પ ના
૨૮, ફ ના ૨૭, બ ના ૨૧, ભ ના ૨૬, મ ના ૧૬, ય ના
૪૨, ર ના ૧૧, લ ના ૯, વ ના ૭, શ ના ૨૫, ષ ના ૧૧,
સ ના ૨૫, હ ના ૧૨, અને ક્ષ ના ૫.

ઉપર પ્રમાણે અક્ષરોના સામે લખેલા આંકડા તે, તે તે અક્ષ-
રના મુવાંકનો આંકડો સમજવો.

પ્રશ્નોના મુવાંક.

જો લાલ અલાભતો અન્ન હોય તો તેના મુવાંક ૪૨,
જો જીવન મરણનો અન્ન હોય તો તેના મુવાંક ૪૨,

સુખ દુઃખના પ્રત્નના ઠપ; પરદેશ ગયેલો આવશે કે નહિ, અથવા પરદેશ જવાનું મરો કે કેમ તેના ઠપ, જન્મ-મરો કે પરાન્ત્ય મરો તેના ઠપ, વરસાદ વિષેના પ્રત્નના ઠપ, યાત્રા વિષેના પ્રત્નના ઠપ, અને ગર્ભવંતી સ્ત્રીને પ્રજા થવાના પ્રત્નના ઠપ ધ્રુવાંક સમજવા.

હવે દ્વગ, સુખ કે-ઝાડનું ઉપર પ્રમાણે નામ દેવરાવવું તે જે નામ દે તે નામના અક્ષરોના ધ્રુવાંક ઉપરના અક્ષરના ધ્રુવાંક ઉપરથી કાઢવા અને પછી તેનો જે વિષયનો પ્રત્ન હોય તે વિષયનો ધ્રુવાંક ઉપરના પ્રત્નોના ધ્રુવાંકમાંથી કાઢી જધા આકાશનો સરવાળો કરવો, જેમકે

જે કાષ્ટ ગર્ભવંતી સ્ત્રીને શું પ્રજા મરો તેનો પ્રત્ન પુછ્યો હોય, અને તે સવારમાં પુછ્યો હોય તો બાગક પાસે ઝાડનું નામ દેવરાવવું, જે બાગકે ઝાડનું નામ 'આબો' એવું હોય તો,

ઉપરના અક્ષરોના ધ્રુવાંકમાંથી આ ના ૨૧ અને બ ના ૨૧ નો સરવાળો કરવો તે ૪૨ થયા, તે ઝાકના નામના ધ્રુવાંક આબા તેમા પ્રત્નના ધ્રુવાંક ઉમેરવા એટલે ગર્ભવંતી સ્ત્રીના પ્રત્નના ઠપ ધ્રુવાંક ઉપરના પ્રત્નના ધ્રુવાંકમાંથી જેમ અને કીધા તે ઉપરના અક્ષરના ધ્રુવાંક ૪૨ માં ઉમેરવા તો ૭૪ થયા.

આવી રીતે અક્ષરોના ધ્રુવાંક અને પ્રત્નના ધ્રુવાંકનો સરવાળો કરવો તેને,

નીચે પ્રમાણે પ્રત્ન અનુસાર આકાશથી લાગી જે શેષ વધે તે નીચે પ્રમાણે દ્વગ મળશે એમ કહેવું.

૧ જે લાલ ગેર લાલનો પ્રત્ન હોય તો આવેલી રકમને ત્રણે લાગવી, લાગતાં જે શેષ ૧ વધે તો લાલ થાય, બે વધે તો મધ્યમ અને શૂન વધે તો હાની થાય એમ કહેવું.

૨ આયુષ્ય અને મરણનો પ્રત્ન હોય તો પણ ત્રણે લાગવા જે ૧ વધે તો આયુષ્ય છે, ૨ વધે તો દુઃખ પડે અને શૂન્ય વધે તો મરણ થાય એમ કહેવું.

૩ જે સુખ કે-દુઃખનો પ્રત્ન હોય તો આવેલી રકમને ૨ એ લાગવી. એક વધે તો સુખ, અને શૂન્ય વધે તો દુઃખ મળે.

૪ પરદેશ જવા આવવાનો પ્રત્ન હોય તો ત્રણે લાગવા જે ૧ વધે તો પરદેશથી આવે, ૨ વધે તો હોય, એક વધે તો ત્યાંથી દુર જાય અને શૂન વધે તો પરદેશમાં મૃત્યુ થાય.

૫ જય વીજ્યનો પ્રશ્ન હોય તો ત્રણે ભાગવા, ૧ વધે તો જય મળે, ૨ વધે તો સલાહ થાય અને શુન વધે તો પરાજય થાય.

૬ વરસાદ સંબંધી પ્રશ્ન હોય તો ત્રણે ભાગવા, જો ૧ વધે તો વરસાદ આવે, બે વધે તો થોડો વરસાદ અને શુન વધે તો દુઃકાળ પડે.

૭ યાત્રાનો સલાહ હોય તો ત્રણે ભાગવા, એક વધે તો સારી રીતે યાત્રા થાય, ૩ વધે તો અધ્યમ યાત્રા થાય અને શુન વધે તો માર્ગમાં અવરોધ થાય.

૮ ગર્ભવંતીના સલાહમાં ત્રણે ભાગવા જો ૧ વધે તો છોકરો જન્મે, બે વધે તો છોકરી અને શુન વધે તો ગર્ભવંતી મરી જાય એમ જાણવું.

હવે આપણે ઉપર આપેલા ગર્ભવંતીના પ્રશ્નોના જવાબ જોઈએ. તેના મુત્તક ઉપર આપ્યા છે, તેને ઉપરની ૮ માં સ્થાને મુજબ ત્રણે ભાગતાં શેષ ૨ વધે છે માટે તેને છોકરી આવશે. એ પ્રમાણે જાણવું.

અકરણ ૨૩ મું.

અમુક માણસનો જન્મ અમુક રતુ, માસ, તિથી, વાર, નક્ષત્ર, સમ વીગેરેમાં થયો હોય તો તેના જન્મનું ફળ.

જન્મ રતુનાં ફળ.

ગ્રીષ્મ—રતુમાં જન્મ થયો હોય તો—જાહેર કામકાજમાં આગળ પડે, સાવજનીક મકાનો તથા પાણીનાં બાંધકામ કરાવનાર અને ધર્મ સંબંધી લેખોના શોખીન થાય.

વર્ષા—રતુમાં જન્મ થયો હોય તો, પ્રમત્ત સ્વભાવનો, ઉત્તવજીવિવાળો, ખેતીનો ધંધો કરનાર અને મામકામાં રહેનાર થાય.

શરદ—રતુમાં જન્મ થયો હોય તો—રૂપવાન, કામ કરવામાં હોશિયર, શાંત સ્વભાવનો અને વેપાર કરનાર થાય.

હિમંત રતુમાં—જન્મ થયો હોય તો—ધનવન, સાચું બોલનાર, આગેજ્યવાન તથા રાજ્ય તરફથી માન મેળવનાર થાય.

શીતીર રતુમાં—જન્મ થયો હોય તો, તેનું શરીર તથા મન કમેલ તીર્થ રહે. પંસા મળે, આયુષ્યવાળો અને પુત્રવાળો થાય.

વસંત રૂપમાં—જન્મ થયો હોય તો હોશીઆર, સુખી, પ્રખ્યાત, ગણિત જાણનાર, કળા જાણનાર અને વૈભવી થાય.

અયનનાં ફળ.

ઉત્તરાયનના સર્વમાં જન્મેલો પુરુષ સ્ત્રીવાળો, સુખી, ગુણી મહોદી આયુષ્યવાળો, આશરવાળો, સાણો, દેવ, પ્રાણીય ને ગુરની ભક્તિવાળો ને કીર્તિવાળો થાય છે.

દક્ષિણાયનમાં જન્મેલો માણસ કપડી, મૂર્ખ, મોળી, પાપી, દુષ્ટ, ચોરની સોમતવાળો, દુખળો, પરજી લપટ, ધણું ઉંડનાર અને આજસુ થાય છે.

જન્મ માસનું ફળ.

કાર્તિક માસમાં—જન્મ થયો હોય તો વેપાર કરનાર, ધનવાન, રૂ વાન, અને હોશીઆર હોય.

માગશર માસમાં—જન્મ થયો હોય તો જાત્રા કરનાર, ધણી ભત્રીવાળો, નમ્ર અને સદ્ગુણી થાય.

પોષ માસમાં—જન્મ થયો હોય તો હંમેશાં ચિંતા કરનાર ધર્મદા કામ કરનાર, પાતળો અને યુક્તિવાળો થાય.

મહા માસમાં—જન્મ થયો હોય તો ડાહ્યો, કુટુંબનું પોષણ કરનાર, કેળવાયલા અને શુદ્ધ જોડનાર થાય.

ફાગણ માસમાં—જન્મ થયો હોય તો મુસાફરી કરનાર, ધર્મદા કામ કરનાર, સારા માણસોનું બધું કરનાર અને સદ્ગુણી થાય.

ચૈત્ર માસમાં—જન્મ થયો હોય તો લોકહિતનાં કામ કરનાર, રૂપવાન, નમ્ર અને સારા ભિત્રીવાળો થાય.

વૈશાખ માસમાં—જન્મ થયો હોય તો દેવપૂજન કરનાર, રૂપવાન, વિજયી, અને દરેકને પ્રિય થઈ પડે.

જેઠ માસમાં—જન્મ થયો હોય તો મુસાફરી કરનાર, દયાળુ, ધનવાન અને કીર્તી થાય.

અશાઠ માસમાં—જન્મ થયો હોય તો—જલ્દ જોડનાર, કીર્તિઓમાં રહેનાર, મરદો, પૈસા હિણવનાર અને પૈસા વિનાનો થાય.

શ્રાવણ માસમાં—જન્મ થયો હોય તો કીર્તિવત્ ભિત્રીવાળો, પ્રભાવળો, મોટા કુટુંબવાળો અને સર્વને પ્રિય થાય.

ઉદાદરવા માસમાં—જન્મ થયો હોય તો ભૂલકજો, શત્રુના ભયવાળો, શત્રુ, સુખી, ઓઝોમાં રહેનાર અને હોશીઆર થાય.

૫ નય વીજયનો પ્રશ્ન હોય તો ત્રણે ભાગવા, ૧ વધે તો જન્મ મળે, ૨ વધે તો સલાહ થાય અને શુન વધે તો પરાજય થાય.

૬ વરસાદ સંબંધી પ્રશ્ન હોય તો ત્રણે ભાગવા. જો ૧ વધે તો વરસાદ આવે, જો વધે તો થોડો વરસાદ અને શુન વધે તો દુઃકાળ પડે.

૭ યાત્રાનો સવાલ હોય તો ત્રણે ભાગવા, જો ૬ વધે તો સારી રીતે યાત્રા થાય, ૭ વધે તો મધ્યમ યાત્રા થાય અને શુન વધે તો માર્ગમાં મૃત્યુ થાય.

૮ ગર્ભવંતીના સવાલમાં ત્રણે ભાગવા જો ૧ વધે તો છોકરો જન્મે, જો વધે તો છોકરી અને શુન વધે તો ગર્ભવંતી મરી જાય એમ ભણવું.

હવે આપણે ઉપર આપેલા ગર્ભવંતીના પ્રશ્નોના જવાબ જોઈએ. તેના મુદ્દા ઉપર આપ્યા છે, તેને ઉપરની ૮ મી કસમ મુજબ ત્રણે ભાગતાં શેષ ૨ વધે છે માટે તેને છોકરી આવશે. એ પ્રમાણે ભણવું.

નારા, ચાદાસ્ત તીવ્ર, સાહિત્યની ટીકા કરનાર, અને ધારેલાં કામો પરિપૂર્ણ કરનાર થાય છે.

અકટોમ્બર. આ માસમાં જન્મેલા જુભારી, સદાખોર, કાયદાનો અભ્યાસ કરનારા, ધારાશાસ્ત્રી, ખેરીસ્ટર, ન્યાયાધીશ અને નાણાંની દરકાર નહીં કરનાર થાય છે. એટલે લગ્ન બાળતમાં સુખી હોતા નથી.

નવેમ્બર. આ માસમાં જન્મેલા ત્રીસ વર્ષ સુધી સ્વચ્છ મનના, સદગુણી, નીતિવાળા, અને ધાર્મિક હોય છે. તમીમ, તેઓ બધા અને ઓચિંતી આવી પડનાર કટાકટીની સ્થિતિમાં હંડા અને ઠરાવ ભરેલા હોય છે.

ડીસેમ્બર. આ માસમાં જન્મેલા મહેનતુ, કારીગર, સાહસીક, જુદી જુદી લાઇનમાં બદલાનાર, મનોમજબાજા અને જે કામ ઉપાડ્યું તેમાં ફતેહ મેળવનાર અને હાથેજ રોજગાર પસંદ કરનારા થાય છે.

પક્ષનાં ફળ.

શુકલપક્ષમાં જન્મેલો માણસ બહુ આયુષ્યવાળો, પુત્રવાન, ધણી હોવેને પાળનાર, દાતાર, મીઠમંડળીને માન આપનાર અને સ્ત્રીને વશ વર્તનાર થાય છે.

કૃષ્ણપક્ષમાં જન્મેલો માણસ આળસુ, મેલો, દ્રેષી, નીંદાખોર, આમડીઓ અને ધૂર્જના જેવું જોલનાર ને સર્વ ધર્મથી રહીત થાય છે.

તિથીમાં જન્મવાનું ફળ.

૧ પડવાને રોજ જન્મેલો માણસ જો ત્રણ દીવસ કે ત્રણ માસ હોવે તો ખજી મોટા પ્રતાપી. ૮૦ વર્ષના આયુષ્યવાળો થાય છે.

૨ બીજને દીવસે જન્મેલો માણસ સત્યવાદી, આતંદી, સ્તુતીપાત્ર અને ચોતાના કામમાં તત્પર રહે છે.

૩ ત્રીજને દીવસે જન્મેલ માણસ સ્ત્રી લંપટ, કંજુસ, ચલચીત્તવાળો, વૃત્ત અને ઉપવાસ કરનાર, મુખી, ફોગટ બંધનાદ કરનાર, મોટા પ્રતાપી, હડીલો, ચંચળ મનવાળો અને બળવાન થાય છે.

૪ ચોથના રોજ જન્મેલો માણસ લોભી, ચાડીખોર, અંડપ્રતાપી, વગર વીસાઈ કામ કરનાર, ચંચળ ને સુખી થાય છે.

૫ પાંચમના રોજ જન્મેલો માણસ માનવતો, લાંબા આયુષ્યવાળો, સુદિવાન, સ્થીર સ્વભાવનો, શુરો, સત્યવાદી અને હૃતેદ્રિય થાય છે.

આત્મે આસમાં જન્મ થયો હોય તો, સ્વરૂપવત્, સંસ્કૃત તરફથી ગાન મળે, દુઃખરમાં રોડીઆર અને મારી બુદ્ધિવાદો થાય.

જન્મ આસ (ઉપદેશ) પરથી ભવિષ્યદેશ.

ભવિષ્યદેશ. આ આસમાં જન્મેલા માણસ દુઃખીઓ પ્રત્યે દયા સાવનારા, ધર્મના કામમાં મદદ કરનારા, વિચારવંત, તર્કવાદી, પ્રતિષ્ઠા મેળવનાર, પ્રેમાળ, અને મનશુદ્ધ મનઃશક્તિવાળા હોય છે.

દુઃખીઓ. આ આસમાં જન્મેલા માણસો ઉપરના યુક્તિ ઉપરથી બીજાને મદદ કરનાર, મનશુદ્ધ, વિચારવંત, ઉદી લામણીવાળા, ધર્મના રાજગારમાં ફરજ, નાણાં ખાચત ઉંચા વિચાર, ધર્મવાદનાર અને બીજાના કામો કરનાર થાય છે.

આચાર્ય. આ આસમાં જન્મનાર ચિંતાતુર, પારકાના ઉપર આધાર ન રાખનાર, નાણાંનો લોભ ન રાખનાર, કળાવંત, આર્થિક રીતે મદદ, સાહિત્ય સેવક, ભવિષ્યની છાંદશીની ચિંતા કરનાર અને નમ્રમિત્ર રહેનાર થાય છે.

કોમ્પીલ. આ આસમાં જન્મનાર સંસારમાં કમલાગ્નિ લગ્નવા, બળવાન કમળવાળા, દીવા, વ્યવસ્થા કરનાર, મોટી ખાતાની વ્યવસ્થા કરવામાં હોશીયાર અને સંસારમાં કમલાગ્નિ હોય છે કારણ તેમના કાચક સ્ત્રી નહીં મળવાથી લગ્ન સંબંધ દુઃખી નીવડે છે.

મે. આ આસમાં જન્મનારનાં પ્રથમ લગ્ન અમંગલ નીવડે છે. તેઓ નીષ્કપટી, બીજાને માટે પ્રાણ આપનાર, બીજાની પ્રીતિ સંભાળે માટે નીજાનાર, સ્વુતી જોડે ન્યાયથી પુરોષર ભરત ચલાવનાર, અને કળાઈ, કાવનાં અને તરકટને પિછારનાર થાય છે.

જીવન. આ આસમાં જન્મેલા માણસ જેલાડી, ધારાચાઓ, ધારેલા કામમાં હીપી નીકળનાર, વક્તાઓ અને તાલાવેશીયા, ધરીકમાં કોપી અને ધરીકમાં શાંત થનાર સ્વભાવના હોય છે.

જીવન. આ આસમાં જન્મેલા મુસાફરી કરનાર, ધરો મેંધા પનારા, જીગરી, સદાખેર, સદા ખેચેન, ચિંતાતુર, પોતાના રોકડું બહુ ખર્ચનાર અને ધર્મના રાજગારમાં કૃતિમદ નિવડનાર થાય છે.

અમંગલ. આ આસમાં જન્મેલા માણસો દયાળુ લામણીવાળા, ઉતાવળીયા, મોળા, નીતીવાન, વધુ સ્વુતવાળા, કળાઈ જનારા, અપ્રસરપણુ ધરાવનાર અને જાહેર પુરુષ થાય છે.

સુરેન્દ્ર. આ આસમાં જન્મેલા સામાની નમણી માણુ જો

નારા, યાદદાસ્ત તીવ્ર, સાહિત્યની ટીકા કરનાર, અને ધારેલા કામે પરિપૂર્ણ કરનાર થાય છે.

અક્ટોબર. આ માસમાં જન્મેલા જુભારી, સદાખોર, કાયદાનો અભ્યાસ કરનારા, ધારાશાસ્ત્રી, ખેરીસ્ટર, ન્યાયાધીશ અને નાણાની દરકાર નહીં કરનાર થાય છે. એટલે લગ્ન બાબતમાં સુખી હોતા નથી.

નવેમ્બર. આ માસમાં જન્મેલા ત્રીસ વર્ષ સુધી સ્વચ્છ મનના, સદચરુણી, નીતિવાળા, અને ધાર્મિક હોય છે. તખીય, તેઓ બધા અને ઓચિંતી આવી પડનાર કટાકટીની સ્થિતિમાં હંડા અને ઠરાવ ભરેલા હોય છે.

ડીસેમ્બર. આ માસમાં જન્મેલા મહેનતુ, કારીગર, સાહસીક, જુદી જુદી લાઠનમાં ગદલાનાર, મનોમજવાળા અને જે કામ ઉપાડ્યું તેમાં ફતેહ મેળવનાર અને હાથેજ રોજગાર પસંદ કરનારા થાય છે.

પક્ષનાં ફળ.

શુકલપક્ષમાં જન્મેલો માણસ બહુ આયુષ્યવાળો, પુત્રવાન, ધણી જીવેને પાળનાર, દાતાર, મીત્રમંડળીને માન આપનાર અને સ્ત્રીને વચ વર્તનાર થાય છે.

કૃષ્ણપક્ષમાં જન્મેલો માણસ આજસુ, મેલો, દ્રેષી, નીંદાખોર, ગામડીઓ અને મૂર્ખના જેવું ખોલનાર ને સર્વ ધર્મથી રહીત થાય છે.

તિથીમાં જન્મવાનું ફળ.

૧ પડવાને રોજ જન્મેલો માણસ બે ત્રણ દીવસ કે ત્રણ માસ જીવે તો પછી મોટો પ્રતાપી. ૮૦ વર્ષના આયુષ્યવાળો થાય છે.

૨ ખીજને દીવસે જન્મેલો માણસ સત્યવાદી, આનંદી, સ્તુતીપાત્ર અને પોતાના કામમાં તત્પર રહે છે.

૩ ત્રીજને દીવસે જન્મેલ માણસ સ્ત્રી લ'પટ, કુંજુસ, ચલ-ચીત્તવાળો, વૃત્ત અને ઉપવાસ કરનાર, મૂર્ખ, ફેગટ બેકવાસ કરનાર, મોટો પ્રતાપી, હડીલો, ચંચળ મનવાળો અને બળવાન થાય છે.

૪ ચોથના રોજ જન્મેલો માણસ લોભી, ચાડીખોર, ચંડપ્રતાપી, વગર વીચાર્યું કામ કરનાર, ચંચળ ને સુખી થાય છે.

૫ પાંચમના રોજ જન્મેલો માણસ માનવતો, લાંબા આયુષ્યવાળો, શુદ્ધિવાન, સ્થીર, સ્વભાવનો, શુરો, સત્યવાદી અને જીતેન્દ્રિય થાય છે.

૬ છઠ્ઠા રોજ જન્મેલો માણસ શરીર ઉપર તલ, મેંસા વી-
જેરના ચિન્હવાળો, શાંત, સોલંપટ, મોટો ભાગ્યશાળી, વીણા અને
ચક્ષુ મેળવનાર થાય છે.

૭ સાતમના રોજ જન્મેલો માણસ-ધનવાન, શુભવાન, સદા-
ચારી, ગુરુદેવની ભક્તિ કરનાર ને દંદ વૃત્તવાળો થાય છે.

૮ આઠમને દીવસે જન્મેલો માણસ પોતાની ઓ ઉપર પ્રેમ-
વાળો, ધણું બોલનાર, ચપલ, આલાક, અને કઠોર સ્વભાવવાળો
થાય છે.

૯ નવમીના રોજ જન્મેલો માણસ, કામી, લોભી, શુરો,
માયનને નાચમાં પ્રેમી, કષ્ટને મારનાર અને દ્રોહી થાય છે.

૧૦ દશમના રોજ જન્મેલો માણસ સ્ત્રીચીત, હથીયારના
ધાના ગ્રામના ચીન્હવાળો, પવિત્ર, ભાગ્યશાળી, આલાક ને મણી ભુક્ષિ-
વાળો થાય છે.

૧૧ અગ્નીઆરસના રોજ જન્મેલો માણસ વેપારમાં ગણો,
કુશલકર્મમાં પ્રવીણ, સત્યવાદી અને દંદવૃત્ત વાળો થાય છે.

૧૨ પ્યારસના રોજ જન્મેલો માણસ સદાચારી, ક્રોધી, સારા
ભાગ્યવાળો, રતીમાં ચંચળ, ઉત્તમ વસ્ત્ર અને ઉત્તમ ભોજનનો શો-
ખીન થાય છે.

૧૩ તેરસના રોજ જન્મેલો માણસ સ્ત્રી વડે જીનાયતો, ગાની,
ભુક્ષિવાળો, વૃત્ત ઉપવાસ કરનાર ને મુણવાન થાય છે.

૧૪ ચૌદશના રોજ જન્મેલો માણસ શુદ્ધ વંશનો, સર્વ કા-
મમાં શુદ્ધ મનવાળો, ભુક્ષિમાન, નીરાગી અને મોટો કુટુંબી હોય છે.

૧૫ પુનમે જન્મેલો માણસ પુણ્ય અંગવાળો, શાંત સ્વભાવનો,
પ્રસન્ન મનવાળો અને મોટા ભાગ્યવાળો થાય છે.

૩૦ અમાસને રોજ જન્મેલો માણસ ઇન્દ્રિયના દુઃખથી પીડાતો,
સુખ રહીત, મંદભાગી, નિર્ણજ અને બ્યાકુળ ચિત્તવાળો થાય છે.

કૃષ્ણ ચતુર્દશી તથા અમાવાસ્યામાં જન્મ થયો હોય તેવું
જન—અધારી ચૌદસ જેસે ત્યારથી દસ પડી સુધીમાં જન્મ થયો
હોય તો સાદું જન મળે. દશથી વીસ પડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય
તો આપતું ચતુર થાય, વીસ પડીથી ત્રીસ પડી સુધીમાં જન્મ થયો
હોય તો માતાનું ચતુર થાય, ત્રીસ પડીથી ચાલીસ પડી સુધીમાં
જન્મ થયો હોય તો માતાનું ચતુર થાય. ચાલીસ પડીથી પચાસ

બડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો વંશનો ક્ષય થાય અને પચાસ બડીથી સાઠ બડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો ધનનો મક્ષ થાય.

ચૌદશ ઉપર અઘાસ હોય તેમાં જન્મ થયો હોય તો ઢોર ને લક્ષ્મીનો નાશ થાય, જન્મ પામનારનું મૃત્યુ થાય.

પંચવા સાથે અઘાસ હોય તેમાં જન્મ થયો હોય તો, પશુ ઢોર, દ્રવ્ય, બાઇલાડુ, વીજેરનો ક્ષય થાય, માતા પીતાનો નાશ થાય, ઉપર લખેલા દોષની નીવૃત્તિ કરવાથી અશુભ ફળ નાશ પામે છે.

જન્મવારનાં ફળ.

રવિવારે જન્મ થયો હોય તો, શક્તીવાળો જ્ઞાત, સુંદર, આ-
રોગ્યવાન અને લુચ્ચો થાય. તે મોજ ભોગવનાર, બલાપ્રવાળો અને
ઠકાપણવાળો થાય.

સોમવારે જન્મ થયો હોય તો રૂપવાન, ઠીંગણો, અને તીક્ષ્ણ
બુદ્ધિવાળો થાય.

મંગળવારે જન્મ થયો હોય તો નમ્ર; દયાળુ, સાહસીક, બળ-
વાન અને ઝડુની થાય.

બુધવારે જન્મ થયો હોય તો, શક્તીવંત, ખુશસરત અને
સ્થીર મનનો થાય તેમ દુઃખી પણ થાય.

ગુરુવારે જન્મ થયો હોય તો ચપલ બુદ્ધિ અને સારા હેતુ-
વાળો, સાયન્સમાં નીપુણ, વાક્યાતુર્યવાળો અને જ્ઞાતપ્રકૃતિનો થાય.
તેમ બીજારી પણ હોય.

શુક્રવારે જન્મ થયો હોય તો—સદ્ વિચારવાળો, હૃન્તર કન-
જામાં હોશિઆર અને શુભ કામ કરનાર થાય. તેમ ઉદાર અને
પ્રેમાળ થાય છે.

શનિવારે જન્મ થયો હોય તો નાદુરસ્ત, દિશ્માં અકેશનો
અદેજો અને રીક્ષાળ થાય તેમ નિર્ધન થાય છે. દિવસનો પહેલો કા-
લમાં જન્મેલ બાળક અમમ બુદ્ધિવાળુ થાય.

જન્મ નક્ષત્રનાં ફળ.

અશ્વિન નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો દયાળુ; રાજ્ય તરફથી
નામના ભોગવનાર; ચમત્કૃત આધિવાળો; નસીબદાર, સન નિશ્ચય,
પશુ પવિત્ર નદિ, સાલાક, હાથી ઘોડા વિજેર પ્રાણીઓની રીતભાત

સંખધી જ્ઞાનવાન અને સાહસ કામ કરનાર થાય. સ્ત્રીઓમાં કરનાર અને મજબુત કદનો થાય.

હરિશ્ચ નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો, સાચુ બોલનાર અને જનો વેપાર કરનાર; એકજ વાતને વળગી રહેનાર, વિનયી; બહાદુર, નયના સનનો, સારો ખોરાક ખાનાર, દુષ્ટ રીતભાતનો અને સુસાધરી કરનાર થાય.

કૃતિકા નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો—મોટી મોટી આજ્ઞા આપનાર, ક્રોધી; બીકણુ અને તરતા ચેહેરાનો, મરીય રીતભાતનો અનુધી પીડા પામે, સ્ત્રી મંડળને વહાલો રહે; ખાવાનું સાફ જોઈએ અને પ્રખ્યાત થાય.

રોહિણી નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો—વૈભવ ભોગવનાર; ધનવાન, પરાપકારી, કામદાજ કરવામાં અપય, મજબુત અધિતો પહોળા કપાળવાળો, સાચો; જોળ અખિવાળો, હુનરકળામાં તિવ્ર; સુંદર અને મજબુત પક્ષી કરાવને વળગી રહેનાર; યાદદાસ્તવાળો અને ચિહ્નિઆ સ્વભાવવાળો થાય.

મૃગશિર—નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો—સુંદર; ઉત્સાહી; શાંત; મજબુત અધિતો; ધૈર્યશીલ; વિચારશીલ, સ્વાધી અને અકારી; કેળવાયલો; ચિત્ર; પૈસા અને સંતાનથી સુખી થાય.

આર્દ્રા—નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો—લુચ્ચો, હસમુખો, ધનવાન; લોભી હાજરજવાળી; જાહેર કામો કરનાર અને ધાર્મિક થાય.

પુનર્વસુ—નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો—ધર્મચૂરન અને પોતાના કામને વળગી રહેનાર; માઆપને માન આપનાર, સ્ત્રીઓમાં લાલચુ, બહેનના કુટુંબવાળો; મિત્રહતવાળો; સંતોષી તથા સુખી; ધૈર્યવાન; ચાલાક અને પરદેશમાં રહેનારો થાય.

પુષ્ય નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો સારો ખોરાક ખાનાર; મોટા દરજ્જાવાળો; સાચો; દયાવાળો; સારા અધિતો; નિરાશી; ડાહ્યો; દોલતવાન; વેપાર કરનાર, કુટુંબને આશ્રય આપનાર અને બધો બાહોશ થાય.

અશ્લેષા—નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો તેનું સાધારણ રૂઝ; અનુભવી પીડનાર; વૈદકનો કે જાનવરોનો ધંધો કરનાર નિમકકરામ, થોડા જ્ઞાનવાળો; સાહસ કામ કરનાર; ખોરાક ખરાબ નહીં જમનાર, જમલી અને બુદ્ધ બોલનાર થાય.

આમલેખા-નક્ષત્ર મેળા પછી પાંચ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો સર્વદા સુખી થાય. ૭મી આઠ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો ધનનો ક્ષય થાય; ૯ થી ૧૧ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો કુળનો ક્ષય થાય; અને ૧૨ થી ૨૬ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો માતૃપીતાનો નાશ થાય; ૨૨ થી ૨૬ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો પોતાના ખાહુ બળવડે પરાક્રમી થાય; ૩૬ થી ૪૦ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો માતાનું મૃત્યુ થાય; ૪૧ થી ૪૨ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો ઘોડું આકુળ્યભોગવે, ૪૩ થી ૫૦ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો રાજ્યનું તથા સંસારનું સુખ મળે ૫૧ થી ૫૫ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો માતાનું મૃત્યુ કરે અને ૫૬ થી ૬૦ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો તે પ્રાણિ મૃત્યુ પામે.

સદ્મા-નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો-કલેશી, દેશવાયસો, સ્ત્રી થી દુર રહેનાર, બટાદુર, સરસાગ્રાંત વગરે રાખનાર, માનપ તથા દેવને માન આપનાર, પૈસા અને સંતાનનો ઘોષ સુખનાલા, મોટી મોટી વસ્તુઓ મેળવવાને પ્રયત્ન કરનાર અને ખાનગી નોકરી કરનાર થાય.

પુર્યદ્વિદ્યુની-નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો શ્રીમંત, દરદેશમાં રહેનાર, શત્રુ રહીત પોતાના પર આશરે રાખનારનું ગુજરાન કરનારો, સારા અંતઃકરણવાળો, છટાદાર બોલનાર. નોકરી કરનાર, ધાર્મિક, વૃત્યકળા અને સંગીતનો શોખી તેમજ મજબૂત બાંધાનો થાય.

ઉત્તરાદ્વિદ્યુની-નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો-દરેક મનુષ્યને પ્યારો થાય, સંતાનથી સુખી, શ્રીમંત, ધાર્મિક, દેશવશી પામેલો; ક્ષત્રી, નમ્ર બોલનાર, કુત્રરકળામાં હોંશીઆર અને મજબૂત બાંધાનો થાય.

હરેત-નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો-મેળવાયસો, શ્રીમંત; સત્ય બોલનાર; મદ્યગુણી, સુંદર આંખો; દારૂ અને સ્ત્રી મહળનો લાલચુ; નોકરીથી તેમજ કુત્રરકળાથી પૈસા મેળવે; લુચ્ચા અને ચોર બાહુ-અને હિતેજન આપનાર થાય.

ચિત્રા-નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો-લોહપ્રિય; નસીબદાર; ધનવાન, ચીત્રદામ બળનાર; વેપારની માણીની ધરાવનાર અને લ-ખાણુ તથા ગણીત વિદ્યાથી ધન મેળવનાર થાય.

સ્વાતિ-નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો ધનવાન થાય; દયાવાન; સહુલો; વ્યવહારિક રીતસાતમાં હોંશીઆર; કુત્રરકળામાં તેમજ વે-

પારમાં પ્રિતી રાખનાર, સુખી; જનવરો પાળનાર અને આરાધ્ય થાય.

વિશાખા-નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો પરદેશમાં રહેનાર; સદાચારી, વિદ્વાનોના સમાગમવાળો; સારા દાંતવાળો, ક્ષેત્રી, વેપારમાં નિપૂણ; અને લોભી થાય.

અનુરાધા-નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો-અદેખો; ધનવાન; મશ્કરો; પરદેશમાં રહેનાર; નોકરી કરનાર, ઉત્સાહી અને સારા મજબૂત ખાંધાનો થાય.

જેઠા નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો-જો નક્ષત્ર જેસે તે થકી સાત ધડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો રાજ્ય મળે; અથવા રાજ્ય જેવા ગૌભવનું સુખ મળે, ૮ થી ૧૫ ધડીમાં જન્મે તો મૃત્યુ પામે; ૧૬ થી ૨૦ ધડીમાં જન્મે તો તેની માતા ૨૧ થી ૨૭ ધડીમાં જન્મે તો તેનો બાપ; ૨૪ થી ૨૯ ધડીમાં જન્મે તો તેનો બાઈ, અને ૩૦ થી ૩૭ ધડીમાં જન્મે તો તેના મામાનું મૃત્યુ થાય. ૩૪ થી ૪૭ ધડીમાં જન્મે તો સૌભાગ્યની વૃદ્ધિ કરે. ૩૪ થી ૩૮ ધડીમાં જન્મે તો પોતે દુઃખી થાય. ૪૯ થી ૫૬ ધડીમાં જન્મે તો સારું ફળ મળે અને ૫૭ થી ૫૮ ધડીમાં જન્મે તો ભ્રમણતાવાળો થાય અને ૫૯ થી ૬૦ ધડીમાં જન્મે તો તે સાચુસ અસ્થ આયુષ્યવાળો જન્મવો.

મૂળ નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો જો નક્ષત્ર જેસે તે વખતથી એક ધડીથી પાંચ ધડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો વડીલોની કૃપાવાળો જન્મવો. ૬ થી ૧૦ ધડીમાં જન્મે તો પિતાનું મૃત્યુ થાય, ૧૧ થી ૧૮ ધડીમાં જન્મે તો પોતાના બાહુબળ વડે પરાક્રમી થાય; ૧૯ થી ૨૬ ધડીમાં જન્મે તો નહારી ભ્રાંત્રવાળો થાય; ૨૭ થી ૨૮ ધડીમાં જન્મે તો બ્રહ્મહત્યા કરે; ૨૯ થી ૩૬ ધડીમાં જન્મે તો ધર્મિષ્ઠ થાય. ૩૭ થી ૪૮ ધડીમાં જન્મે તો અસ્થ આયુષી થાય; ૪૯ થી ૫૧ ધડીમાં જન્મે તો તે મરણ પામે; ૫૨ થી ૫૪ ધડીમાં જન્મે તો ધનવાન થાય; ૫૫ થી ૬૦ ધડીમાં જન્મે તો પરદેશવાસી અને શીળવાન મુરખ જન્મવો.

જેઠા નક્ષત્ર ઊતરતાં છેવટની એક ધડી અને મૂળ નક્ષત્ર જેઠા થકી જે ધડી તેને અણકત મૂળ કહે છે તેમાં બાળક જન્મે તો બાળકનાં માતાપિતા ધર્મી દરિદ્રી અને દુઃખી થાય; એટલે તે બાળકનું સુખ માયાપે ૧૨ વર્ષ સુધી જોવું નહીં. પૃથ્વી ભુવે તો નથી નથી.

પૂર્વપાદા—નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો દરેક માણસ તેનાં વખાણ કરે. મિત્રને માન આપનાર; ઇશ્વરપ્રતી પ્રીતિવાળો; સાદસ કામ કરનારો; નસીબદાર; કિર્તિવંત મનુને પીઠ આપનારો, નમ્ર અને ખીજાને મદદ કરનાર થાય છે.

ઉત્તરપાદા—માં જન્મે તો સ્ત્રીના કથા પ્રમાણે આદે, ખરાબ સોખતમાં પડે, તિલક શુદ્ધિવાળો; વિદ્વાન; વિનયી; પાતળા બાંધાનો નમ્ર; અને રાજ તરફથી ગુજરાન મેળવનાર થાય.

શ્રવણ—નક્ષત્રમાં જન્મે તો પોતાનો ધર્મ પાળે; માનીતો; ચાત્રા કરનાર; સારા નરસાની તુલના કરનાર; દેવ દેવીની પૂજા કરનાર; નસીબદાર; શુદ્ધિશાળી, સંતાનવાળો, દરેકનું સાફ ઇચ્છનાર તથા કરનાર; અને સારો લેખક તથા વક્તા થાય.

ધનિષ્ઠા—નક્ષત્રમાં જન્મે તો હિંચા કલેતો; મોટા કુટુંબવાળો કલેશી; સારાં પુસ્તકો પ્રસિદ્ધ કરનાર; રાજ્ય તરફથી માન મેળવનાર, સ્ત્રીઓનો સોખીન અને પિક્કારનાર તથા જોદાનમાં રહેનાર થાય.

શનતારા—નક્ષત્રમાં જન્મે તો હુચ્ચો; વાતોડો; ગાડી ધોડા હાકનાર, મચ્છી, દારૂ અને તેવાજ હક્કા ધંધા કરનારો થાય.

પૂર્વાભાદ્રપદ—નક્ષત્રમાં જન્મે તો ગરીબ છતાં ધાર્મિક, વિનયી, સારી ધારણવાળો પરંતુ કાઠવાર ખરાબ માર્ગે પણ ચઢી જાય.

ઉત્તરભાદ્રપદ—નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો સુખી, હિંસાહી, સારાં કામેને દેકો આપનાર, વાચાળ, સારા બાંધાનો, નિશ્ચળ કરાવતો, રીસાળ અને મજબૂત તથા સારા માણસોથી માન મેળવનાર થાય.

રેવતી—નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો સારા દેખાવતો, સારી શુદ્ધિવાળો, ફળવાચનો, નસીબદાર અને સારી જગ્યો મેળવનાર થાય.

નક્ષત્રના પાયામાં જન્મવાનું ફળ.

૧ અશ્વત્થી નક્ષત્રના પ્રથમ ચરણમાં (પહેલા પાયામાં) જન્મેલો પુરુષ ચોર થાય છે. ખીજા ચરણમાં જન્મેલો અલ્પકર્મ કરવાવાળો થાય છે. ત્રીજા ચરણમાં જન્મેલો હોય તો તે સારા બાગ્યવાળો થાય છે. અને ચોથા ચરણમાં જન્મેલો હોય તો તે ભોગી, અને મોટા આયુષ્યવાળો થાય છે.

૨ ભરણીના પહેલા પાયામાં જન્મેલો હોય તો તે માણસ ત્યાગી થાય છે. ખીજામાં ધનવાળો અને સુખી થાય છે.

જન્મેલો ખોટા કામ કરનારો અને ચોથા પાયામાં જન્મેલો હોય તો તે લિખારી ને દરિદ્રી થાય છે.

૭ કૃતિકાના પહેલા ચરણમાં જન્મેલો તેજસ્વી થાય છે, બીજામાં શાસ્ત્રના જ્ઞાનવાળો, ત્રીજામાં દોષત ને ઐશ્વર્યવાળો અને ચોથા ચરણમાં જન્મેલો હોય તો લાંબી જીવંતીવાળો અને ધણા પુત્રોવાળો થાય છે.

૮ રોહિણી નક્ષત્રના પહેલા ચરણમાં જન્મેલો સાર ભાગ્યવાળો, બીજામાં પીડાવાળો, ત્રીજામાં બીકણ હોય ને જો ચોથા જન્મેલો હોય તો સત્યવાદી પુરુષ થાય છે.

૯ મૃગશીરના પ્રથમ ચરણમાં જન્મેલો હોય તો રાજા થાય, બીજામાં ચોર, ત્રીજામાં ભોગી અને ચોથામાં ધનધાન્યવાળો થાય છે.

૧૦ આર્દ્રાના પ્રથમ પાયામાં જન્મેલો હોય તો તે ધણા ઉડાઉ, ધન ખરચવાવાળો, બીજામાં દરિદ્રી, ત્રીજામાં હુંડી જીવંતીવાળો, અને ચોથામાં ચોર પુરુષ થાય છે.

૧૧ પુનર્વસુના પહેલા ચરણમાં સુખી, બીજામાં વિદ્યાવાળો, ત્રીજામાં રોગી, ને ચોથા ચરણમાં કામજી અને પ્રિય વાણી બોલનારો થાય છે.

૧૨ પુષ્યના પ્રથમ ચરણમાં, ધણી જીવંતીવાળો, બીજામાં ચોર, ત્રીજામાં ભોગી અને ચોથામાં બુદ્ધિવાળો થાય છે.

૧૩ અશ્લેષા નક્ષત્રના પ્રથમ ચરણમાં જન્મે તો પુત્રહિન, બીજામાં પારકાનું કામ કરવાવાળો, ત્રીજામાં રોગી અને ચોથામાં સારા ભાગ્યવાળો થાય છે.

૧૪ મઘાના પ્રથમ ચરણમાં (અશ્લેષાના) અંતમાં જન્મેલો હોય તો અદ્યપણી થાય.) પુત્રરહીત, અને બીજામાં પુત્રવાન, ત્રીજામાં કલણ યોગવાળો અને ચોથામાં પંડિત થાય છે.

૧૫ પુર્વાષાદ્યુનીના પ્રથમ ચરણમાં જન્મેલો હોય તો ધણા દુર, અને અદ્ય આયુષ્યવાળો થાય છે.

૧૬ ઉત્તરા ષાદ્યુનીના પહેલા પાયામાં જન્મેલો હોય તો પંડિત, બીજામાં રાજા, ત્રીજામાં જયજી, ચોથામાં ધર્માત્મા થાય છે.

૧૭ હસ્તા નક્ષત્રના પ્રથમ ચરણમાં જન્મે તો શૂરવીર, બીજામાં વારવિવાદ કરનારો, ત્રીજામાં રોગ અને ચોથામાં ધણી અને લક્ષ્મીવાળો થાય છે.

૧૪ ચિત્રાના પહેલા ચરણમાં ચૌર, ખીજમાં ચિત્રકામાં હુશમ, ત્રીજામાં પરસ્વીગામી અને ચોથામાં પડિત થાય છે.

૧૫ સ્વાતીના પ્રથમ ચરણમાં જન્મેલો ચૌર, ખીજમાં હુંદી છંદગીનો, ત્રીજામાં ધર્માત્મા, અને ચોથામાં રાજા થાય છે.

૧૬ વિશાખાના પ્રથમ ચરણમાં નીતિનાજો, ખીજમાં કાચને ખાનુનાર, ત્રીજામાં વાદી અને ચોથામાં ધાગ્યા આયુષ્યવાળો થાય છે.

૧૭ અશ્વિનાના પહેલા પાયામાં જન્મેલો હોય તો તેજસ્વી, ખીજમાં ધર્મો, ત્રીજામાં ધણી છંદગીવાળો અને ચોથામાં અભિચારી થાય છે.

૧૮ જ્યેષ્ઠા નક્ષત્રના પ્રથમ ચરણમાં કૂર, ખીજમાં ભોગી, ત્રીજામાં વિદ્વાન, અને ચોથામાં પુત્રવાળો થાય છે.

૧૯ મુળ નક્ષત્રના પ્રથમ ચરણમાં જન્મેલો ભોગી, ખીજમાં સાગી, ત્રીજામાં ધણી મિત્રવાળો અને ચોથામાં રાજા થાય છે.

૨૦ પુર્વાષાઢાના પ્રથમ ચરણમાં સારા સ્વભાવનો, ખીજમાં રાજાને વહાલો, ત્રીજામાં વાદ કરનારો, અને ચોથામાં ધનવાળો થાય છે.

૨૧ ઉત્તરાષાઢાના પ્રથમ ચરણમાં સારા સ્વભાવનો, ખીજમાં મિત્ર વિરોધી, ત્રીજામાં માતી, અને ચોથામાં મોટો ધર્માત્મા થાય છે.

૨૨ શ્રવણમાં જન્મેલો હોય તો પ્રથમ ચરણમાં સારો માનવતો, ખીજમાં શુભી, ત્રીજામાં વિદ્વાન અને ચોથામાં ધર્મવાળો થાય છે.

૨૩ ધનિષ્ઠાના પ્રથમ ચરણમાં લાંબી છંદગી ભોગવનારો, ખીજમાં પીડાવાળો, ત્રીજામાં ખીઠણ અને ચોથામાં સારી સ્ત્રીવાળો થાય છે.

૨૪ શતભિષાના પ્રથમ ચરણમાં મોટી વાળીવાળો, ખીજમાં લક્ષ્મીવાળો, ત્રીજામાં સુખી અને ચોથામાં પુત્રવાન થાય છે.

૨૫ પુર્વાષાઢાના પ્રથમ ચરણમાં સુરસીર, ખીજમાં ચૌર, ત્રીજામાં સાગી છંદગીનો, અને ચોથામાં ગાયને સ્વમી (રાજા) થાય છે.

૨૬ ઉત્તરાષાઢાના પ્રથમ ચરણમાં રાજા, ખીજમાં ચૌર, ત્રીજામાં યુદ્ધમાં નાશ થવાવાળો અને ચોથામાં સુખી થાય છે.

૨૭ રેવતીના પહેલા ચરણમાં જન્મેલો હોય તો સત્તવાન ખીજમાં ચૌર, ત્રીજામાં પુત્રવાળો અને ચોથા ચરણમાં જન્મેલો તો કલેશ કરનારો થાય છે.

એમ નક્કનના પ્રત્યેક ચરણનું ફલ તો કહ્યું હવે નક્કરોના ફરક ચરણનું એકું ફલ કહીએ છીએ. જે મનુષ્ય નક્કરોના ફરક પ્રથમ અંશમાં અર્થાત ફરક પ્રથમ ચરણમાં જન્મેલો હોય તે ચતુર, ધર્માત્મા, સત્યવાદી, જીતેન્દ્રીય અને વિદ્યાવાળો થાય છે. ત્રીજા ચરણમાં ધનવાન, લોગી, યુદ્ધમાં શરો, નિતીવાળો અને સ્ત્રીને વશ થાય છે. ત્રીજામાં પ્રાપ્ત થયેલ જોગને જોગવવાવાળો, જ્ઞાત્રવિદ્યામાં પ્રવીણ, સ્વધર્મમાં અને પોતાની સ્ત્રીમાં આસક્ત થાય છે અને ત્રીજા ચરણવાળો સ્ત્રીજીત, સંતાન રહીત, કપટી નપુંસક, અને વીરવીલા જાણનાર થાય છે.

ચોગમાં જન્મવાનાં ફળ.

૧ વિષ્ણુજ ચોગમાં જન્મેલો માણસ સાળામાં અર્થાત સ્ત્રીના જાઈમાં વધારે પ્રેમ ધરનારો, તેમજ પરસ્ત્રીમાં તેમજ પોતાની સ્વસ્ત્રીમાં પણ પ્રિતીવાળો, સર્વ કાર્યમાં ચતુર, અને શાણો થાય છે.

૨ પ્રિતીયોગમાં જન્મેલો તે સ્ત્રીને પ્રેમવાળો, મોટો હિંમતવાળો, પરાપકાર જાણનારો, અને પરકામ કરનારો થાય છે.

૩ આયુષ્યમાન ચોગવાળો નીતિવાન, શાંત મનવાળો, ધણો દાતાર, સર્વ કામમાં તત્પર, અને સર્વે જોગસુખનો અનુભવી થાય છે.

૪ સૌભાગ્ય ચોગમાં જન્મેલો અતર ને મુગંધી વસ્તુનો શોખીન, બહુ જોલનારો, ધનવાળો, નિર્ગુણી, સારી વાણી કહેનારો, સુદ્ધિવાળો અને લાજ્યશાળી થાય છે.

૫ શોભન ચોગવાળો યુરુષ સુદ્ધિવાળો, ગુણી, અકસ્માત શોક કરનારો, નિર્મલ મનવાળો અને પવિત્ર થાય છે.

૬ અતિગંજયોગમાં જન્મેલો તે પારકી નિંદા કરનારો, શરો, સલવાળો, ધર્મી, પરસ્ત્રી સંપટ અને કામી થાય છે.

૭ સુકર્મ ચોગવાળો સંપૂર્ણ કાર્યોમાં ચતુર, ધનવાળો અને વેપારમાં પ્રવિણ થાય છે.

૮ ધૃતિયોગમાં જન્મેલો મુગંધનો શોખીન, ધનવાળો, પરસ્ત્રી સંપટ, આજીવ, અને વાદ કરનારો થાય છે.

૯ શુભયોગવાળો સત્યવાદી, ગુણવાન, લાજ્યશાળી અને ખચીત તે જીતેન્દ્રી થાય છે.

૧૦ ગંડયોગવાળો પુરુષ વાચાળ, ધણો પરાક્રમી, ગંભીર ગર્વનો, અને સારા લક્ષણવાળો થાય છે.

૧૧. વૃદ્ધિયોગમાં જન્મેલો ભોટી, બુદ્ધિવાળો, શાંત મનવાળો, શુરો, સત્યવાદી, છતેન્દ્રિય, પોતાનું વચન પાળનારો અને કિર્તિવાળો થાય છે.

૧૨. મુખયોગવાળો કંઠસ્વમાવધી કાર્ય કરનારો, મજબુત તાકાતવાળો, લાંબી જીંદગીવાળો, રૂપાળો, અને હંમેશા ધંધો કરનારો થાય છે.

૧૩. વ્યાધાતયોગમાં જન્મેલો પુરુષ મૂર્ખ, મેલો, ચિતારો, ખેદરશ્મી, મદવાળો એવો થાય છે.

૧૪. હૃષીકેયોગવાળો, કપડી, સુખી, મીઠા બોલો, બળવાળો અને ખેડુનો ધંધો કરનારો થાય છે.

૧૫. વજ્રયોગવાળો ધનવાન છતાં પશુ દાન કરતો નથી, કંજુસ, ગ્રામજામી, કૂર અને સંતાન વગરનો થાય છે.

૧૬. સિદ્ધિ યોગમાં જન્મેલો ભોગી, ધનવાન, થોડા બોલો, સુખી અને સત્ય વચન બોલનારો થાય છે.

૧૭. વ્યતિપાતમાં જન્મેલો અચળ, ધનવાળો, અસત્યવાદી, દુર્મંત્રી, રસોઈ કરનારો, કુમહીન અને મૂર્ખ થાય છે.

૧૮. વરીયાત યોગવાળો ધંધાંતે પૂજા લાયક, ધનવાળો, સ્વ-કાર્ય કરનારો, આનંદી અને સ્તુતિપાત્ર થાય છે.

૧૯. પરીઘ યોગવાળો દાની, દુષ્ટ, ભોભી, હડવાળો; આજ્ઞાદ અને પોતાના કુળમાં બુદ્ધિવાળો થાય છે.

૨૦. શીવ યોગવાળો તીર્થયાત્રા કરનારો, પુત્રવાળો, ધનવાળો અને બ્રહ્મચર્ય વ્રત પાળનારો થાય છે.

૨૧. સિદ્ધી યોગવાળો પંડીત, છુપો મંત્રી, સર્વ વેપાર ધંધામાં પ્રવિષ્ટ અને નીતિવાળો થાય છે.

૨૨. સાધ્ય યોગવાળો તરેહવાર ઉદ્યમ કરનારો, સ્વામીભક્ત ને મળતીઆ સ્વભાવનો થાય છે.

૨૩. શુભ યોગવાળો મનુષ્ય સત્યવાદી, બાગ્યશાળી, ધર્મતમા, કાવિહીન, પવિત્ર અને પરકાર્ય કરી આપનારો થાય છે.

૨૪. શુક્લ યોગવાળો સત્ય બોલનારો, સુબુદ્ધિવાળો, રૂપાળો, જગ પ્રસિદ્ધ, વેદપાંડી અને કળા હુન્નરવાળો થાય છે.

૨૫. બ્રહ્મા યોગવાળો મીઠાબોલો, પરાક્રમી, બ્રાહ્મચર્ય વ્યારો, શાહાણો; પવિત્ર અને પંડીત થાય છે.

એમ નક્ષત્રના પ્રત્યેક ચરણનું ફલ તો કહ્યું છે. એ નક્ષત્રોના દરેક ચરણનું એકું ફલ કહીએ છીએ. જે મનુષ્ય નક્ષત્રોના દરેક પ્રથમ અંશમાં અર્થાત દરેક પ્રથમ ચરણમાં જન્મેલો હોય તે ચતુર, ધર્માત્મા, સત્યવાદી, છતેન્દ્રીય અને વિદ્યાવાળો થાય છે. બીજા ચરણમાં ધનવાન, ભોગી, યુદ્ધમાં શરો, નિતીવાળો અને સ્ત્રીને વશ થાય છે. ત્રીજામાં પ્રાપ્ત થએલ ભોગને ભોગવવાવાળો, કાવ્યવિદ્યામાં પ્રવીણ, સ્વધર્મમાં અને પોતાની સ્ત્રીમાં આસક્ત થાય છે અને ચોથા ચરણવાળો સ્ત્રીજીત, સંતાન રહીત, કપટી નયનપદ્મ, અને વીરવીરો જાણનાર થાય છે.

યોગમાં જન્મવાનાં ફળ.

૧ વિષ્ણુના યોગમાં જન્મેલો માણસ સાળામાં અર્થાત સ્ત્રીના કાર્ધમાં વધારે પ્રેમ કરનારો, તેમજ પરસ્ત્રીમાં તેમજ પોતાની સ્વસ્ત્રીમાં પણ પ્રિતીવાળો, સર્વ કાર્યમાં ચતુર, અને શાણો થાય છે.

૨ પ્રિતીયોગમાં જન્મેલો તે સ્ત્રીને પ્રેમવાળો, મોટે ભાગે જન્મવાળો, પદોપકાર જાણનારો, અને પરકામ કરનારો થાય છે.

૩ આયુષ્યમાન યોગવાળો નીતિવાન, શાંત મનવાળો, ધણો દાતાર, સર્વ કામમાં તત્પર, અને સર્વે ભોગસુખનો અનુભવી થાય છે.

૪ સૌભાગ્ય યોગમાં જન્મેલો અતર ને સુગંધી વસ્તુને શોખીન, બહુ જોષનારો, ધનવાળો, નિર્ગુણી, સારી વાણી કહેનારો, શુદ્ધિવાળો અને ભાગ્યશાળી થાય છે.

૫ શોભન યોગવાળો પુરુષ શુદ્ધિવાળો, શુણી, અકસ્માત શોક કરનારો, નિર્મલ મનવાળો અને પવિત્ર થાય છે.

૬ અતિગંજયોગમાં જન્મેલો તે પારકી નિંદા કરનારો, શરો, મલવાળો, ધર્મી, પરસ્ત્રી લંપટ અને કામી થાય છે.

૭ સુકર્મ યોગવાળો સંપૂર્ણ કાર્યોમાં ચતુર, ધનવાળો અને વેપારમાં અવિણ થાય છે.

૮ ધૃતિયોગમાં જન્મેલો સુગંધનો શોખીન, ધનવાળો, પરસ્ત્રી લંપટ, આળસુ, અને વાદ કરનારો થાય છે.

૯ શુભયોગવાળો સત્યવાદી, શુભવાન, ભાગ્યશાળી અને ખચીત તે જાણેગી થાય છે.

૧૦ ગંડયોગવાળો પુરુષ વાચાળ, ધણો પ્રકાશી, ગંભીર ગર્વિણો, અને સારા લક્ષણવાળો થાય છે.

૧૧ વૃદ્ધિયોગમાં જન્મેલો ભોગી, બુદ્ધિવાળો, જ્ઞાત મનવાળો, ધુરો, સત્યવાદી, અતેદ્રિય, પોતાનું વચન પાળનારો અને કિર્તિવાળો થાય છે.

૧૨ મુખયોગવાળો કંઠસ્વભાવથી કાર્ય કરનારો, મજબુત તાકાતવાળો, સંખી અંદાજીવાળો, રૂપાળો, અને કંમેલ ક્ષમિ કરનારો થાય છે.

૧૩ વ્યાધાતયોગમાં જન્મેલો પુરુષ મૂર્ખ, મેલો, ચિતારો, બેદરશરી, મદવાળો એવો થાય છે.

૧૪ હુર્ણયુગવાળો, કમડી, મુખી, મીઠા ભોલો, બળવાળો અને બેકુતનો ક્ષમિ કરનારો થાય છે.

૧૫ વજ્રયોગવાળો ધનવાન, ઉર્તા, પ્રજ્ઞા ધાન કરતો, નથી, કંજુસ, આમભાષી, ક્રૂર અને સંતાન વગરનો થાય છે.

૧૬ સિદ્ધિ યોગમાં જન્મેલો ભોગી, ધનવાન, યોગ ભોલો, મુખી અને સત્ય વચન બોલનારો થાય છે.

૧૭ વ્યતિપાતમાં જન્મેલો ચંચળ, ધનવાળો, અસત્યવાદી, કુમંત્રી, રસોષ કરનારો, કુશ્મળ અને મૂર્ખ થાય છે.

૧૮ વરીયાન યોગવાળો ક્ષમિને પૂજવા લાયક, ધનવાળો, સ્વ-કાર્ય કરનારો, જ્ઞાનંદી અને સ્તુતિપાત્ર થાય છે.

૧૯ પરિધ યોગવાળો દાની, દુષ્ટ, સોમી, મદવાળો, આશાક અને પોતાના કુળમાં અદ્વિવાળો થાય છે.

૨૦ શીવ યોગવાળો તીર્થયાત્રા કરનારો, પુત્રવાળો, ધનવાળો અને પ્રહયય વ્રત પાળનારો થાય છે.

૨૧ સિદ્ધી યોગવાળો પંડીત, હુપો મંત્રી, સર્વ વેપાર ક્ષમિમાં પ્રવિષ્ટ અને નીતિવાળો થાય છે.

૨૨ સાવ્ય યોગવાળો તરેલવાર હવમ કરનારો, સ્વામીમજાને મળતીઆ સ્વભાવનો થાય છે.

૨૩ શુભ યોગવાળો મનુષ્ય સત્યવાદી, બાવ્યશાળી, ક્ષમિમાં ક્ષમિની, પવીત્ર અને પરકાર્ય કરી આપનારો થાય છે.

૨૪ શુકલ યોગવાળો સત્ય બોલનારો, મુખુદિવાળો, રૂપાળો, જગ પ્રસિદ્ધ, વેદપાઠી અને જગા કુતરવાળો થાય છે.

૨૫ પ્રહા યોગવાળો મીઠાભોલો, પત્તામી, પ્રાણજ્ઞને પાત્રો, શાહજી, પવિત્ર અને પંડીત થાય છે.

૨૬ એક યોગવાળો વિજ્ઞાની, દોડવાવાળો, મીઠાખોસો, ધની અને સર્વ કાર્ય કરનારો થાય છે.

૨૭ વૈદ્ય યોગવાળો લોભી, ચાડીઓ, ધણા ખોસો, અને પહેલી બાક્યાવરથામાં અસ્થિર મનવાળો થાય છે. એમ યવન જાતક અંથના અત્યંત યોગોનું ફળ કહ્યું.

વ્યતિપાત અને વૈદ્ય યોગમાં જન્મ થાય તેનું ફળ.

તે ગુણ્ય દરિદ્રી થાય, તેના માતાપિતા પશુ દરિદ્રી થાય, તે રાત્રી વ્યાધીવાળો, લયવાળો, લક્ષ્મી વગરનો, દોડા આયુષ્યવાળો, પોતાની સ્ત્રીને દુઃખ દેનારો તથા બધી વસ્તુનો નાશ કરનાર એટલે વેળી નાખનાર થાય.

કરણનું ફળ.

૧ ધન કરણમાં જન્મેલો પુરુષ ધણા મંદવાળો, હિંસાર, સુખી; ધનહીન અને સેનાપતીની પદવી ભોગવે છે.

૨ શાલિવ કરણવાળો ધૈર્યવાળો; ભાગ્યશાળી; ત્યાગી, બાળકની રમતમાં પ્રેમવાળો અને સદા બાળક જેવો રમત ગમત કરનારો થાય છે.

૩ કૌલિવ કરણવાળો તરેહવાર અભયગ્રી જેવા ખેલો કરનાર, પાપી, અને છુપો કૌલવ પંથનો પાળનારો થાય છે.

૪ તૈતિલ કરણવાળો સાધક, સત્ય કર્મવાળો, શાંત, પરાક્રમી, તમોગુણી, એલો અને હસમુખો થાય છે.

૫ ગર કરણમાં જન્મેલો સાચુસ મંત્ર, યંત્ર જાણનારો, નીતિવાળો, દુઃખજી, ધણા ખોસો, આલાક અને કછઆખોરો થાય છે.

૬ બશિજ કરણવાળો વેપારી અનેક વેપાર ધંધો કરી પેદાશીનારો, અને સદા વેપાર વૃત્તિવાળો થાય છે.

૭ વિદ્યો (ભાદ્ર) કરણમાં જન્મેલો કપટી, લીડો, પાપી, પરાક્રમી, આલાક અને સર્વ મામ જાણનારો થાય છે.

૮ શકુના કરણવાળો જલદી વેપાર ધંધો કરતો હોય, ઠંડો, મીઠા, સદા વેપાર માટે ફરનારો અને હંમેશ શકુનજનનારો થાય છે.

૯ ચતુષ્પદ કરણમાં જન્મેલો ખેતીવાડીનો ધંધો કરનાર, હિંસી, બાળક વગરનો, ખેદ રહીત અને પરાક્રમી થાય છે.

૧૦ નાગ કરણવાળો ધન અને ધાતુપદાર્થને જાણનારો થાય છે. પોતાના કામમાં તત્પર રહે છે. તેમજ નાગને પાળનારો થાય છે.

૧૧ કિંચતુલ્લ કરણમાં જન્મેલો માણસ થોડો ધર્મી અને થોડો પ્રાપી થાય છે, અને થોડો શરીરમાં રોગી પણ રહે છે.

ચોનીનું ફળ

નક્ષત્ર ઉપરથી ચોની જોવાની રીત પાત્ર ૧૪૦ માં જોવી.

૧ થોડાની ચોનીમાં જન્મેલો અર્થાત થોડાની ચોનીવાળો માણસ ઘણો ચાલાક, અંચળ આખવાળો જલદ ચાલનારો, રણયુદ્ધમાં પ્રેમવાળો બળવાન અને પોતાના ઘણીને (શેઠને) પ્રિય થાય છે.

૨ હાથોની ચોનીવાળો ધીરે ધીરે ચાલનારો બળવાન, ઘણું ખાનારો. સત્યવાદી જ્ઞાની અને રાજાને પ્રિય થાય છે.

૩ બકરાની ચોનીવાળો માણસ ન પહેાચાય અને ન જવાય એવાં કાણુ સ્થળોતો પણ ભેદ કરનારો, લાય અને વહેમ વગરનો અને શુદ્ધિવાળો થાય છે.

૪ સપ્તની ચોનીવાળો ઘણો ખીલામણો, પોતાના રાક્ષસો તે રાક્ષસો ખીજ પાસે કામ લેનારો અને પારકા ઘરમાં પ્રવેશ કરવો તથા પારકું ઘર લઈ લેવું તેમાં પ્રવીણ થાય છે.

૫ કુતરાની ચોનીવાળો સર્વ ભક્ષી, ચાકર, અને જંગલના દુઃખને સહેનારો અને સ્ત્રામીની સેવા કરનારો થાય છે.

૬ ખીલાડાંની ચોનીવાળો તે પિંગવર્ણ અર્થાત પીળા વર્ણનો અને પીળાં નેત્રવાળો, સર્વ ભક્ષણ કરનારો, ચાલાક, વૈર કરનારો, કારણ વગર ક્રોધ કરનારો અને ખીકણ થાય છે.

૭ ઉંદરની ચોનીવાળો છુતારો, પોતાનું કામ કરનારો, ખીજનું કામ નાશ કરનારો અને દુશ્મનોનું નૂળ કાપી નાખનારો થાય છે.

૮ પશુચોની અર્થાત ગાયની ચોનીવાળો ઘણી ગાયોવાળો, દુધ પીનારો, રૂપાળો અને પરાપકારી થાય છે.

૯ લોંસની ચોનીવાળો ધીરે ધીરે ચાલનારો, રથુલ દેવડાળો, ઘણું ખાનારો, બલવાન, વનવાન, અને લી તથા દુનનો ખાનારો થાય છે.

૧૦ વાઘની ચોનીવાળો, માણસ સર્વને ખીવવાનારો, સર્વ પદાર્થ ખાનારો, વિદ્યાવાન અને વેદાથી ગુર્જ સતુષ્ટોને લાય આપનારો થાય છે.

૧૧ હરિણીની ચોનીવાળો ગાયન વદાથી તથા વાણવથી હંમેશ આનંદ પામનારો, રૂપાળો, મૃગચોનીમાં પ્રેમ ધરાવનારો અને છુતારો થાય છે.

૧૨ વાંદરાની યોનીમાં જન્મેલો માણસ પીળાં ત્રિશુલો, સા-
લાક, જંગલમાં ફરનારો, ફળ ખાનારો અને કાઢતો વિભાસ નહિ
ફરનારો થાય છે.

૧૩ નાળીઆની યોનીવાળો દેખાવડો, રૂપાળો, આપમતલખી,
પરદાયમાં લાવ રાખનારો, બોયરામાં વસનારો અને મ્હોટી છંદગી
ચરાવનારો થાય છે.

૧૪ સીંહુયોની વાળો માણસ મોટો બળવાન, પીળી આંખ-
વાળો, પાતળી અને સૂક્ષ્મ કમ્બરવાળો, પિદામણો અને સર્વ
બક્ષી થાય છે.

ગણેશનું ફળ.

નક્ષત્ર ઉપરથી ગણુ જોવાની રીત ખાન ૧૪૧ માં જોવી.

૧ દેવગણુવાળો ગુરુ, બ્રાહ્મણ અને દેવતાનો ભક્ત, સાચનો
અભ્યાસી અને દેવતા જેવો તેજસ્વી ને રૂપાળો થાય છે.

૨ રાક્ષસ ગણુવાળો માણસ તામસી, પાપી, ક્રોધી, મદવાળો,
કલેશમાં ખુશી, લડાઇ ફરનારો, કઠોર મનવાળો અને છુપો પાપી
થાય છે.

૩ મનુષ્ય ગણુવાળો અન્ન દેવાળો, ધનવાળો, પુત્રવાન, દેવ-
ભક્ત, અને ઉત્તમ સ્ત્રીના સુખને બોગવવાવાળો થાય છે.

દીવસ, અને રાત્રીમાં જન્મ થાય તેનું ફળ.

જે મનુષ્ય દીવસનો જન્મે છે તે ધણો તેજસ્વી, આપના જેવી
આકૃતિ ધરનારો, સુંદર નજરવાળો, રાખતો માનીતો અને કુટુંબમાં
સ્વારો થાય છે.

રાત્રીમાં જન્મેલો પુરૂષ ટુંકો નજરનો, કામી, ક્ષયરોગી, મેલો,
કપડી, છુપેલો પાપી, એવો થાય છે.

જન્મ લગ્ન વાને રાશીનાં ફળ.

જન્મ વખતે મેષ લગ્ન હોય તો તે મનુષ્ય પાતળો, મુસાફરી
ફરનાર, લોભી, ચિડીઆ સ્વભાવનો, શક્તિવાન, અજીવિત બાંધતો,
વચનભંગી, બુદ્ધિવાન, સાલાક, ઉગાઉ, બીજી, આતંપિતાને માન
આપનાર અને થોડી પ્રજાવાળો થાય, માયુ અને ગરદન લાંબી,
ખરખચડા વાળ, કળ્યાણોર, લોભી, અને મુક્ત મિત્રારનો.

વૃષભ લગ્નમાં જન્મ થયો હોય તો—મુખી, તંદુરસ્ત, ધા-
મિક, નાની ઉંમરમાં કસાણી ફરનાર, શત્રુનો નાશ ફરનાર, ખર્ચાળ,

નગર કે ગામ ધણી, જમીનવાળો, ધન ધાન્યની સમૃદ્ધિવાળો, પિતાનું ધન ભોગવનારો, નશીબદાર, અને વાહનવાળો જાણવો.

રાહુ અગર કેતુ હોય તો દયાળુ હોય, વૈભવવાળો હોય અને સુખી જાણવો.

નિચેના ગ્રહો ચંદ્રના ધરમાં એટલે કે રાશીમાં અને ૪ થી રાશીમાં પહેલા લાવે (લગ્ને) બેઠા હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય, ચંદ્રના ધરમાં બેઠા હોય તો માની અને દંપતી આખાવાળો જાણવો, (ચંદ્રનું વર્ણન સ્વગ્રહી ગ્રહના ફળમાં આવી ગઈ છે.)

મંગળ ચંદ્રના ધરમાં બેઠા હોય તો શરીરે ગરમી કરે, ચોરી કરનાર થાય, અને ક્રોધી થાય.

બુધ ચંદ્રની રાશીમાં બેઠા હોય તો તિથિ અને જળાશયના લાભવાળો, થાકું તથા પિત્તરોગી જાણવો.

શુક્ર ચંદ્રના ધરમાં બેઠા હોય તો સુખી અને દુઃખી સાથે પણ સ્ત્રીને પ્રિય થાય, વજ્ર અને ધરેણી પ્રિય લાગે.

શનિ ચંદ્રના ધરમાં બેઠા હોય તો સ્નાતાતો દેરા કરનાર જાણવો, રાહુ તથા કેતુ ચંદ્રના ધરમાં હોય તો દયાળુ હોય તથા સુખી થાય.

નીચેના ગ્રહો ૧લા લાવે શનીના ધરમાં એટલે મહત્ત્વ અગર કુંભરાશીના થઈને બેઠેલા હોય તો તેનું ફળ.

મૂર્ધા હોય તો જાતીની પીડાવાળો જાણવો, ચંદ્ર હોય તો શરીરે દરરુપ અને રોગી થાય, મંગળ હોય તો થોડા આયુષ્યવાળો, તથા થોડા સંતાનવાળો, વાયુ, શનિ અને ગરમીના રોગવાળો, સારા માણસોનો દ્રેષ કરનારો, રોગી તેમજ ધુતારો જાણવો.

સુર બેઠા હોય તો પોતાના કુંડુંમધી દુર થયેલો, સંતાનના સુખ વગરનો, કૃત્રી, અભિયાની, ઘણા માણસોનો દ્રેષ કરનારો, સુમાદરી કરનારો, પાપી, દંડખોર તથા હંમેશાં શોક સંતાપવાળો જાણવો, શુક્ર હોય તો ધુતારો, ચોર અને વાઈના રોગવાળો જાણવો. (શનીની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ છે) રાહુ તથા કેતુ આ રાશીના હોય તો મરણ તુલ્ય સ્થિતિમાં અવતરે અથવા તેની પ્રજા થાય નો મરી જાય.

નીચેના ગ્રહો સૂર્યના ઘરમાં એરલે સિંહરાશીના ચક્રને પહેલા ભાવે બેઠા હોય તેનું ફળ.

(સૂર્યની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગયું) ચંદ્ર બેઠો હોય તો જન્મનો રોગી, મંગળ બેઠો હોય તો ચંચળ સ્વભાવનો, ધનવાન, ચિત્રકળામાં કુશળ પણ ધુતારો થાય.

બુધ બેઠો હોય તો સંવર્ણ જેવી કાંતિવાળો થાય, ગુરુ બેઠો હોય તો મધ્યમ આયુષ્ય ભોગવે પણ સંતાનનું સુખ થાય, શુક્ર બેઠો હોય તો રૂપવાન, નમ્રતાવાળો, લોકપ્રિય, ગુણવાન અને ધનવાન થાય, શનિ બેઠો હોય તો પીતાનો દ્વેષ કરે અને રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો મોઢા ઉપર લાંછન થાય.

નિચેના ગ્રહો ગુરુના ઘરમાં એરલે ધન અગર મીનરાશીના હોય અને પહેલા ભાવે બેઠા હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય ગુરુના ઘરમાં હોય તો તે માણસ સ્ત્રીની સેવા કરનારો જાણવો, ચંદ્ર હોય તો શુદ્ધિશાળી જાણવો, મંગળ હોય તો વિદ્વાન અને ધનવાળો થાય, શુક્ર બેઠો હોય તો શરીરે દુઃખી, નાસ્તિક અને મૂર્ખ જાણવો, (ગુરુનું ફળ સ્વગ્રહીમાં આવી ગયું) શુક્ર બેઠો હોય તો વિદ્વાન, વસ્ત્ર ધરણી ઉપર પ્રીતિવાળો અને સારી કાંતિવાળો જાણવો, શનિ બેઠો હોય તો પાહાણુ અથવા સંત લોકોનો દ્વેષ કરે તથા બીજા સાગીને ગુજરાત ચલાવે. રાહુ બેઠો હોય તો મરણતુલ્ય સ્થિતિમાં આવતરે.

બુધના ઘરમાં એરલે મિથુન કે કન્યારાશીના ચક્રને નિચેના ગ્રહો પહેલા ભુવનમાં પડ્યા હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય ઉપરથી રાશીનો ચક્ર પહેલા ભાવે બેઠો હોય તો કન્યાની પ્રજા થાય, અને સ્ત્રીના મૂર્ખ પગરનો સમજવો, ચંદ્ર બેઠો હોય તો ધનવાન અને સુખી થાય, પીતાના કુળમાં આજેવાન, રાજનો અધિકારી અને મીઠી વાણી બોલનાર થાય, મંગળ બેઠો હોય તો મૂર્ખ અને ક્રોધી થાય (બુધનું સ્વગ્રહીમાં આવી ગયું), ગુરુ બેઠો હોય તો સ્ત્રીથી સુખી, અને વેપારથી ધન મેળવનાર જાણવો, શુક્ર બેઠો હોય તો કપડી છગમેદવાળો, મૂર્ખ, સૂકા દેહવાળો, અને કડવા બોલવાળો જાણવો,

શની બેઠા હોય તો તોતકું બોલનાર અને સંતાનનો દેષ કરનાર જન્મ્યો, કેતુ બેઠા હોય તો મરણતુલ્ય સ્થિતિમાં અવતરે અથવા તેની અજ્ઞ થાય તે મરે.

શુક્રના ઘરમાં એટલે ૧ લા સ્થાનમાં વરખ અગેર તોલા રાશીનો થઇને નિચેના બેઠા હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠા હોય તો-કૃતધો, અને સ્ત્રીના સુખ વગરતો જન્મ્યો. ચંદ્ર બેઠા હોયતો હાડના દરેદવાળો જન્મ્યો, મંગળ બેઠા હોય તો નાભી મોટી હોય, બળવાન અને શૂરો હોય. બુધ બેઠા હોય તો મીઠું બોલનારો, વિદ્યાવાળો, ક્ષમાવાન અને દયાવાળો જન્મ્યો, ગુરુ બેઠા હોય તો શ્યુળ દેહવાળો, ગંભીર સ્વભાવવાળો, ધરના કામમાં કુશળ, નિરોગી, થોડું અને કામગી વાણી બોલનારો, વૈભવી, મુખી, સ્વદેષ પ્રજાવાળો અને જરાવાળો જન્મ્યો, (શુક્રની હકીકત સ્વઅડીમાં આવી ગઇ) શની બેઠા હોય તો વાયુ અને પિત્ત વિકારનો રોગી હોય પણ સારા કામ કરનાર જન્મ્યો, કેતુ નહાઈ ફળ આપે.

મંગળના ઘરમાં એટલે મેષ આ વૃશ્ચિકરાશીના થઇને નિચેના બેઠા ૧ લા લાવે પડ્યા હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠા હોય તો પ્રતાપી, વાચાળ, વેપારમાં કુશળ અને અનરંગના મેગવાળો જન્મ્યો, ચંદ્ર બેઠા હોય તો દરીદ્ર જન્મ્યો, (મંગળની હકીકત સ્વઅડીમાં આવી ગઈ છે) બુધ બેઠા હોયતો વિદ્યાવાળો, શાસ્ત્ર જાણનાર, જ્યોતિષ વિદ્યામાં ચતુર, મંત્રની વિદ્યામાં પ્રિતિવાળો, મીઠું બોલવાવાળો સુંદર વેશ અને રૂપાળો જન્મ્યો, ગુરુ બેઠા હોયતો સાહસીક કામ કરનારો અને લાંબા આયુષવાળો, નિરોગી દેહવાળો, ચતુર, સુંદર સ્વરૂપવાળો અને પરાક્રમી જન્મ્યો, શની બેઠા હોય તો કાળો વર્ણ, કદરૂપ દેહ અને દરીદ્ર તથા શરીરે રોગી અને કમનસીબવાળો જન્મ્યો, રાહુ બેઠા હોય તો પ્રજા થાય તે મરી જાય.

દરેક અહોનો ૧ લા લાવે પડતી દ્રષ્ટિ આગત ફળ.

સૂર્ય ૧ લા લાવે દેખતો હોય તો, મુસાફરી કરાવે, લાભમાં સાઈ ફળ થાય, પુણ્ય ઉપર થોડી ખીની રહે, શરીરે કિંચિત્ પીડા-કારી રહે તેમ સ્ત્રીનું સુખ થોડું રહે.

અંદ્ર ૧ લા બાવે દેખતો હોય તો, વિકળ અને દુષ્ટ ભુદિમાળો, મુસાફરી કરનારો અને તેથી સુખી જાણુવો, શરીર સુંદર ક્રિતિવાળું જાણવું.

મંગળ ૧ લા બાવે દેખતો હોય તો, પોતાની એક સ્ત્રી મરણ પામે, સ્ત્રીનું સુખ થોડું હોય, નેત્રમાં વીકળતા હોય, પંગતે દીકરીત પીડાકારી થાય અને પહેલા પુત્રનો નાશ થાય.

શુક્ર ૧ લા બાવે દેખતો હોય તો વેપાર ઉપર પ્રીતિમાળો, વજાદિ તથા ધરેણાં મેળવનાર તથા સંગ્રહ કરનારો, ઉદાર દીક્ષનો, પુષ્ટ અને નિરાશિમાની જાણવો.

શુક્ર ૧લા બાવે દેખતો હોય તો સ્ત્રીના ધણા સુખવાળો, ધણા સારા જાગ્યવાળો, ધનના સુખવાળો અને શુભ માર્ગે હંમેશાં ધનનું અર્થ કરનારો જાણવો.

શુક્ર ૧ લા બાવે દેખતો હોય તો શરીરને સુખી, ધણા પરાક્રમવાળો, વૈભવી, સુખી, જાગ્યવાન અને સારા સ્વરૂપવાળો જાણવો.

શની પહેલા બાવે દેખતો હોય તો પોતાના જન્મથી ત્રીજે વર્ષે શરીરને પીડા થાય, ધન તથા મિત્ર હંમેશાં નાશ પામે અને શરીરે તાવ તથા પરમીઆની પીડા થાય,

રાહુ ૧ લા બાવે દેખતો હોય તો શરીરે થોડા સુખવાળો, વામુથી શરીરે પીડાકારી, ક્રોધી, રીશાળ અને લોહીના પ્રકોપની પીડા ભોગવનાર જાણવો.

૧ લા બાવે પડેલા સારા નહતા ગ્રહો તથા રાશીઓનું મિશ્ર ફળ.

જન્મ કુંડળીમાં ૧ લા બાવ (લગ્ન)નો સ્વામી શુભ ગ્રહ હોય, જળવાન હોય અને કેંદ્ર (૧-૪-૭-૧૦ માં બાવ) માં કે ત્રિકોણ (૫-૬-૮ માં બાવ)માં બેઠો હોય અને ત્યાં પાપગ્રહનો સમાગમ કે દષ્ટિ ન હોય તો શરીરનું પુરેપુરું સુખ સમજવું.

જન્મનો સ્વામિ જળવાન અને ઉચ્ચનો હોય તો તે માણસ ગંભીર થાય અને જન્મનો સ્વામિ નિર્બળ હોય તો તે માણસ દુઃખી થાય છે પણ તેને શુભગ્રહની દષ્ટિ કે સમાગમ હોય તો એ પ્રમાણે જાણવું નહિ.

લગ્નનો સ્વામિ દશમે હોય અને ચૂર્ણ લગ્નમાં રહેનો હોય અથવા લગ્નનો સ્વામિ ઉચ્ચ રાશીનો હોય અને તે શુભગ્રહના સમાગમ કે દષ્ટિવાળો હોય તો તે માણસ સારી કર્તિવાળો થશે એમ જાણવું.

લગ્નનો સ્વામિ શુભગ્રહની રાશીનો હોય અને તેને શુભગ્રહો દેખતા હોય તો આ માણસ સોળ વર્ષ પછી સુખ ભોગવનાર જણવો.

લગ્નનો સ્વામિ નવમાંથી કુંડળીમાં, ઉચ્ચ રાશીનો હોય અને તે જન્મકુંડળીમાં કેન્દ્ર કે ત્રિકોણ પૂરતમાં શુભગ્રહના સમાગમ કે દષ્ટિવાળો હોય અથવા દશમાં ભાવના સ્વામિ બેઝા બેઠો હોય કે પોતાની રાશીનો હોય તો તે માણસ ભાગ્યશાળી, કર્તિવાળો અને ધન, ધાન્યવાળો અને લાંબી ઉમરવાળો થાય.

જન્મ લગ્નનો સ્વામિ ધરો બળવાન હોય, પડવર્ગની (હિરા, દુહાંધુ વિગેરે) કુંડળીમાં શુભગ્રહની રાશીનો હોય અને જન્મકુંડળીમાં પોતાની રાશીનો, ઉચ્ચ રાશીનો, કે પોતાના મિત્રગ્રહની રાશીનો હોય અથવા નવમાંથી કુંડળીમાં પોતાની રાશીનો હોય અને તે જન્મકુંડળીમાં કેન્દ્રભાવ (૧-૪-૭-૧૦ મા ભાવ) ની રાશીના સ્વામિ સાથે શુભસ્થાનમાં બેઠો હોય તો આ માણસ સારા ભાગ્યવાળો, રહી કર્તિવાળો, ધન, ધાન્ય અને લાંબી આયુષ્યવાળો થાય છે.

જન્મ લગ્નનો સ્વામિ સાથે લગ્નમાં ૬-૮ કે ૧૨ મા ભાવનો સ્વામિ બેઠો હોય તો તે માણસ સદા રોગી જણવો અને લગ્નનો સ્વામિ નિર્બળ છતાં કેન્દ્ર કે ત્રિકોણમાં બેઠો હોય તો શરીરે નીરોગી જણવો.

લગ્નનો સ્વામિ જે રાશીનો હોય તે રાશીનો સ્વામિ ૬-૮ કે ૧૨ મા ભાવે બેઠો હોય તો તે માણસ શરીરે દુર્બળ જણવો. તેમજ ભાઈ, પુત્ર, સ્ત્રી, માતા અને પિતા જીવનના સ્વામિઓ જે રાશીના હોય તો તે રાશીના સ્વામિઓ પોતપોતાના ભાવ થઈ ૬-૮ કે ૧૨ મે ભાવે બેઠો હોય તો તે ભાવવાળા માણસો શરીરે દુર્બળ જણવા.

લગ્નનો સ્વામિ જળગ્રહ બળવાન હોય અને તેની સાથે શુભગ્રહ હોય તો તે માણસનું શરીર પુષ્ટ જણવું.

લગ્નનો સ્વામિ જળરાશીના સ્થાનમાં રહ્યો હોય અને તેની સાથે શુભગ્રહની રાશીનું જન્મલગ્ન હોય અને તેની સાથે શુભગ્રહ બેઠો હોય તથા તે લગ્નના સ્વામિ ઉપર જળગ્રહની દષ્ટિ હોય અને

શુભગ્રહની રાશીનું જન્મલગ્ન હોય તોપણ તે માણસનું શરીર પુષ્ટ જાણવું.

જન્મલગ્નનો સ્વામિ પાપગ્રહ સાથે રહેલો હોય તો શરીરે બાધિ જાણવી પણ શુભગ્રહની દષ્ટિ હોય તો શરીરે સુખ જાણવું.

લગ્નનો સ્વામિ બળવાન થઈને કેન્દ્રમાં રહેલો હોય અને ત્યાં પાપગ્રહની દષ્ટિ ન હોય પણ શુભગ્રહની દષ્ટિ હોય તો તે માણસના દષ્ટિયોગનો ભંગ થાય છે અને તે માણસ ધણા શુભવાળો લક્ષ્મીવાન અને લાંબા આયુષ્યવાળો થાય છે.

લગ્નના સ્વામિ કરતાં આઠમા ભુવનનો સ્વામિ બળવાન હોય અને કેન્દ્રમાં તેમજ આઠમા અને બારમા ભુવનમાં પાપગ્રહો રહેલા હોય તો આ માણસ થોડા આયુષ્યવાળો જાણવો તેમ દુઃખી જાણવો.

જન્મલગ્નમાં શની બેઠો હોય અથવા તે લગ્નને દેખતો હોય તો તેને કમારા ચોર અને રાજાના માણસનો ભય થાય.

લગ્નનો સ્વામિ શની પાપગ્રહના સમાગમ કે દષ્ટિવાળો હોય તો માયામાં વાયુ, અગ્ની કે શાસ્ત્ર ચરી પેદા થયેલી નીશાની અથવા પડી જવાથી પેદા થયેલી નીશાની જાણવી.

જળ રાશીનું જન્મ લગ્ન હોય અને ત્યાં શુભગ્રહ રહેલા હોય તો તે માણસનું શરીર પુષ્ટ જાણવું.

લગ્નનો સ્વામિ મંગળ લગ્ને પાપગ્રહના સમાગમ કે દષ્ટિવાળો હોય તો તે માણસને માયામાં પથ્થરના આરથી અથવા સજ્જની નિશાની જાણવી.

જન્મ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે રાશીમાં હોય તે રાશીનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં ચળરાશીનો હોય અને તેને પાપગ્રહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ ન હોય, તથા જન્મ લગ્ન શુભગ્રહની રાશીમાં હોય તો તે માણસનું શરીર પુષ્ટ જાણવું.

લગ્નનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં પોતાની રાશીનો ઉચ્ચ રાશીનો કે પોતાના મિત્ર ગ્રહની રાશીનો હોય અને જન્મ કુંડળીમાં શુભ ગ્રહના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય તો શરીરનું પુરું સુખ જાણવું.

લગ્નમાં ગુરુ હોય અથવા ચળરાશીમાં ગુરુ લગ્નને દેખાતો હોય તો શરીર પુષ્ટ હોય.

જન્મ લગ્નનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં વર્ગોત્તમ રાશીનો હોય અથવા ઉચ્ચ રાશીનો હોય અને દષ્ટિથી કુંડળીમાં પોતાના મિત્ર

અહની રાશીનો હોય અને જન્મકુંડળીમાં લગ્નનો સ્વામિને શુભ અહની દ્રષ્ટિ કે સમાગમ હોય તો આ માણસની જીંદગી સુખી હોય.

જન્મ લગ્ન અને નવમાંથી કુંડળીનું લગ્ન એ બંને પર રાશીનાં હોય તો તે માણસને ફરવા ઉપર ધણી પ્રીતિ હોય.

લગ્ને વ્રજ ગયલા એ શુભ અહની દ્રષ્ટિ કે સમાગમ હોય અને લગ્નનો સ્વામિ પણ શુભગ્રહ હોય અને બુધ પારાવર્તાથી વર્ગમાં હોય તો પ્રથમ મધ્ય અવસ્થામાં સુખી જાણવો.

લગ્ને, આરમે અને અગીઆરમે ભાવે શુભ અહો રહેલા હોય અને લગ્નનો સ્વામિ બળવાન થઈને કંદ્રમાં રહેલો હોય તેમ ગુરુ સિદ્ધાસનાશવર્ગમાં રહેલો હોય તો પ્રથમ તથા મધ્યમ અવસ્થામાં સુખી હોય.

લગ્નનો તથા નવમા ભાવનો સ્વામી આરોહ બળ પામી શુભ અહોની સાથે રહેલો હોય તો તે માણસ ધણી પ્રખ્યાત અને કીર્તિવાળો થાય.

લગ્નમાં શુભગ્રહ અને બીજો તેમજ કંદ્રમાં પાપગ્રહ હોય, વળી લગ્નનો સ્વામી ઉત્તમાંથી વર્ગમાં હોય તો પ્રથમ અવસ્થામાં દુઃખ ભોગવી પછી તે માણસ સુખ ભોગવે.

ગુરુ કંદ્રમાં હોય અને લગ્નનો સ્વામિ બળવાન હોય અથવા પારાવર્તાશમાં હોય તો તે માણસ સ્ત્રી, પુત્ર, મિત્ર અને લગ્નના સુખવાળો જાણવો.

શુભાઅહની રાશીનું લગ્ન હોય અને તેને શુભ અહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો તે માણસ આદ્યારસ્થાથી સુખી જાણવો.

રાહુ લગ્નમાં હોય અથવા મંગળ ભોગે રાશી કે રાહુ હોય તો ઘણા વીર્યવાળો જાણવો.

પાંચ ધડી કે તેથી વધાર ધડીવાળું જે જન્મ લગ્ન હોય તો તે માણસનું માથું મોટું હોય અને તેથી થોડી ધડીવાળું લગ્ન હોય તો માથું નાનું જાણવું.

લગ્નમાં રહેલા મંગળ ઉપર સૂર્ય અને રાશીની દ્રષ્ટિ હોય તો સ્ત્રીઆદિની પીડાવાળો જાણવો.

લગ્નમાં રહેલા સૂર્ય ઉપર મંગળની દ્રષ્ટિ હોય તો તે માણસને શ્વાસ, ક્ષય અને ગેાળાનું દરદ થાય.

ધણા પાપગ્રહની દ્રષ્ટિવાળો કેવું લગ્નમાં હોય તો પીશાચ અને ચોરની ખીટવાળો જાણવો.

લગ્નમાં રાહુ અથવા શની હોય તો આ માણસને પિશાચ એટલે ભૂતપ્રેતની પીડા જાણવી.

ચળ રાશીનું લગ્ન હોય અને લગ્નનો સ્વામિ પણ ચળ રાશીનો હોય અને જન્મેને ચળ ગ્રહ દેખતા હોય તો આ માણસનો પ્રદેશમાં ભાગ્યોદય થાય, અને જન્મે સ્થિર રાશીના હોય અને તેમને સ્થિર ગ્રહ દેખતો હોય તો પોતાના દેશમાં ભાગ્યોદય થાય, અને તે ધણું ધન એકઠું કરે, મિશ્રગ્રહ અને ભેગા ભેગા હોય કે દેખતા હોય તો ધણું દેશમાં યુસાફરી કરતાં ભાગ્ય અને કીર્તિ મેળવનારો માણસ થાય પણ તે કુમાર્જો યાત્રે.

ચળ રાશીના લગ્નમાં શુભ ગ્રહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો તે માણસનું શરીર સ્થુળ જાણવું.

લગ્નમાં પાપગ્રહ અને ખીજા ભાવમાં શુભ ગ્રહ હોય તથા નવમાં ભાવમાં પણ શુભગ્રહ રહેલા હોય, વળી લગ્ને સ્ત્રી દેવલોકાંશ વર્ગમાં હોય તો તે માણસ ખાલ્યાવરયામાં સુખ ભોગવી પછી દુઃખી થાય.

પાપગ્રહની રાશીનું લગ્ન હોય અને તેને શુભગ્રહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો તે માણસ ખાલ્યાવરયાથી દુઃખી જાણવો અને જો તે લગ્નને ધણું પાપગ્રહનો યોગ હોય તો આ માણસ ખાલ્યાવરયામાં મરણ પામે.

પાપગ્રહની રાશીનું લગ્ન હોય અને નવમાં કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ રાહુની સાથે જન્મકુંડળીમાં કેન્દ્રમાં રહ્યો હોય, તેમ જન્મ કુંડળીમાં દશમે પાપગ્રહ રહ્યો હોય અને જન્મસંવતમાં નીચ રાશીનો કોઈ ગ્રહ રહેલો હોય અને તેને સૂર્ય દેખતો હોય તો તે માણસ અપકીર્તિવાળો થાય.

જન્મ લગ્નમાં શુક્ર પંદર અંશની અંદરનો હોય તો પ્રથમ અવસ્થામાં સુખ સમજવું, અને ઉત્તરાર્ધમાં એટલે પંદર અંશ ઉપર હોય તો દુઃખ સમજવું.

જન્મ લગ્નનો સ્વામિ નવમાં કુંડળીમાં જે રાશીનો હોય તે રાશીનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં કેન્દ્ર, ત્રિકોણ કે ઉચ્ચ રાશીનો હોય અથવા અગીઆરમાં ભાવનો સ્વામી કેન્દ્રમાં, ત્રિકોણમાં કે ઉચ્ચનો હોય તો ત્રીસ વર્ષ સુધી આ માણસ સુખ ભોગવનારો જાણવો.

નવમાં કુંડળીમાં મકર અને કુંભ રાશીના સૂર્ય મંચળ

અને ગુરુ હોય અને ત્રણે અંકો બળવાન થઈ નવમે કે દશમે બેઠા હોય અને રાશીના છેલ્લા ભાગમાં એટલે ૨૬ અંશે ચંદ્ર લગ્ને હોય તો આ માણસ લક્ષ્મીના વૈભવવાળો અને ઘણી લાંબી આવરદા વાળો જાણવો.

જો માણસને કેંદ્ર, ત્રિકોણ અને આઠમા ભાવમાં પાપબ્રહ્મો રહ્યા ન હોય અને લગ્નનો સ્વામિ તથા ગુરુ એ બે બ્રહ્મો કેંદ્રમાં હોય તો તે માણસ અનેક પ્રકારનાં સુખ ભોગવીને રોગ વિનાનો દેહ ધારણ કરીને પુન્યનું કામ કરવા છતાં સો વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવે.

નવમા ભાવનો સ્વામિ નવમે હોય અને તેને ચંદ્ર દેખતો હોય અને આ ચંદ્ર નવમાશ કુંડળીમાં નવમાશ રાશીનો હોય તો આ માણસ મોટો મુનિ થાય અને તે ઘણા શાસ્ત્રનો ખતાવનારો તથા લાંબા આયુષ્યવાળો થાય.

નવમાશ કુંડળીમાં સુખ, શુક્ર અને રાત્રી એ ત્રણે અંકો એકઠા બેઠા હોય અને જન્મકુંડળીમાં એ ત્રણે નવમા ભાવમાં અથવા લગ્નમાં બેઠા હોય અને ચંદ્ર છઠે કે આઠમે બેઠા હોય તો આ માણસની આવરદા લાંબી જાણવી.

જન્મ લગ્નનો સ્વામી બીજો ભાવે બેઠો હોય અથવા જન્મ લગ્નનો સ્વામિ નવમાશ કુંડળીમાં જો રાશીનો હોય તે રાશીનો સ્વામી ધન ભાવમાં બેઠો હોય અથવા અગીઆરમા ભાવનો સ્વામી બીજો હોય તો વીશ વર્ષ પછી સુખ ભોગવનાર સમજવો.

નવમાશ કુંડળીમાં ધન અને મીન રાશીના બધા અંકો રહેલા હોય અને તે સર્વે અંકો જન્મકુંડળીમાં બીજો, નવમે કે કેંદ્રમાં રહેલા હોય તો આ માણસ આજઠી યોગી બની એક આખા યુગ જોટલું આયુષ્ય ભોગવે.

લગ્નમાં-પહેલા લુપ્તમાં શુભઅહની રાશી એટલે ૨-૪-૪-૬ ૭-૬-૧૨ એ રાશી હોય તો તે બહુ જીવનાર, સુખી, રાજ્યથી માન મેળવનાર થાય, લગ્ન બૂવન ઉપર લગ્નેના સ્વામીની દષ્ટિ હોય તો તે ધનવાન, તિવ્ર સુદ્ધિવાળો અને મુગનો યશ વધારનાર થાય.

લગ્નનો સ્વામી લગ્નમાં બેઠો હોય તો તે યશસ્વી થાય, બીજા ભાવમાં ઉચ્ચનો કે મિત્રના ધરની રાશીમાં બેઠો હોય તો આખરે વધારે પણ ૬-૮-૧૨ એ ખરાબ સ્થાનમાં બેઠો હોયતો ઘણી મુસાફરી કરવાથી શરીરનું નુકશાન થાય. ત્રીકોણ કે કેન્દ્રસ્થાનમાં શુભ સાથે હોય તો યાત્રામાં સુખ ભોગવનાર થાય.

લગ્નને બે કે વધુ શુભગ્રહ ભેટા હોય તો તે સુખી થાય અને શુભગ્રહ ભેટા હોય કે લગ્નને ત્રણ શુભગ્રહ હોય તો રાજા થાય અને લગ્નમાં ત્રણ પાપગ્રહ હોય તો દુઃખી થાય, લગ્નને લગ્નનો સ્વામી ભેટો હોય તો રાજા કે રાજાનો પ્રીતિપાત્ર થાય સુખીને ધનવાન થાય,

લગ્ન શુભગ્રહ હોય, ખીજા ભાવમાં અને કેન્દ્રમાં પાપગ્રહ હોય લગ્નનો સ્વામી ઉત્તમાશ્રિ બળ પામ્યો હોય તો તે નાતપણમાં દુખી અને મોટી ઉમ્મરે સુખી થાય

રાહુ કે કેતુ લગ્નમાં હોય અથવા લગ્નનો સ્વામી ૬-૮-૧૨ માં સ્થાનમાં હોય તો શરીરે ખોડ વાળો થાય,

લગ્ન કે ત્રીથા સ્થાનમાં લગ્નના સ્વામી સાથે પાંચમાનો સ્વામી કે છુપ બેઠો હોય ને પાપગ્રહની દષ્ટિ ન હોય તો તે વિદ્યાવાળો અને યશસ્વી થાય.

નવામાં પાંચમા કે કેન્દ્રસ્થાનમાં લગ્નનો સ્વામી શુભગ્રહો સાથે કે શુભગ્રહની દષ્ટિવાળો કે શુભગ્રહના ધરમાં બળવાન થઈ બેઠો હોય તો આયશ્વર થાય.

લગ્નનો સ્વામી નિર્ગળ થઈ ત્રીકાલુમાં કે કેન્દ્રમાં બેઠો હોય તો શરીરે રોગ ભોગવનાર થાય. લગ્નનો સ્વામી જે રાશીમાં બેઠો હોય તે રાશીનો સ્વામી ૬-૮-૧૨ માં સ્થાને હોય તો દુર્બળ શરીર વાળો થાય છે,

લગ્નનો સ્વામી નવમાશમાં જે રાશીમાં બેઠો હોય તે રાશીનો સ્વામી કેન્દ્ર ત્રીકાલુ કે ઉચ્ચ રાશીમાં કે ઉચ્ચનો થઈ અગીઆરમાં આવમાં હોય અને તે બળવાન હોય તો તે ૩૦ વર્ષ પછી સુખી થાય છે.

પહેલાં ભૂવનનું અંગ્રેજી ન્યાતિષ પ્રમાણે ભેવાનું રૂળ.

હરપચલ (યુરેનસ)

જો પહેલાં ભૂવનમાં મેષ, સિંહ કે વનરાશીમાં હરપચલ બેઠો હોય તો તે માણસ લોભી, ન્યાતિષ તથા વિચીત્ર અને અભયમી બીજોનો શાખીત, બેચેન, મોટાં કામ કરનારો, શોષક, વાદવિવાદ કરનાર, હુલ્લડખોર, મિત્રસ અને મોટાપણાળો થાય.

જો મિથુન, તુલા અને કુંભ એમાંની કોઈ રાશીમાં બેઠો હોય તો તે માણસ હુંફીઆર, તિવ્ર છુદ્ધિવાળો, હંડાણ બેઠવાળો, વિદ્વાન; વિદ્વાનો શોખીન, ગેબી વિદ્વા શીખવનાર, શોખીન, સાચો અને મગફરીવાળો થાય.

જો વરખ કન્યા અને મકરરાશીમાંની કોઈ રાશીમાં બેઠો હોય તો દગાખોર, ધણો લુચ્ચો, મિનસી, અને જાનવરોની હેવાન્યત ભરી ખાસીઅતવાળો હોય છે.

જો કર્ક, વૃશ્ચિક અને મીનરાશીમાં હોય તો નીચ, દલકા મનનો દારૂડીઓ, અદેખો, ખેવકુદ, સ્વાર્થી, બ્યભિચારી અને ખદમાત્ર થાય છે.

સાધારણ રીતે ૧ લા ભાવે હરપચસ બેઠો હોય તો તે માણસ કુલહખોર, જક્કી, ચાલાક, મગફર, અદેખો, ભટકતી છુંદગી મુળ-રનાર થાય છે.

શની.

૧ લા જુવનમાં શની હોય તો તે માણસ હીચકારો, અવિશ્વાસુ, ખીકણુ, એકમાર્ગી, વિચારવંત, અદેખો, કીનાખોર અને લોભી સરમાળ, એકાંતવાસને ઈચ્છનાર, આકરા સ્વભાવનો, કંજુસ, કપડી, દગાખાજ અને પોતાનો લાભ સાચવનાર થાય.

શની, મેષ, સિંહ કે ધનરાશીનો યજ્ઞને ૧ લા જુવને બેઠો હોય તો જરા સારો, તે માણસ ખુશ્ચો, સીધો, સાચો, તંકરાડીઓ કુલહખોર અને કડક સ્વભાવનો થાય છે.

જો તે વરખ, કન્યા અને મકરરાશીમાં હોય તો દગાખાજ, મીઠો, ખેવકુદ, હડીસો, ચોર, લુચ્ચો, અને બહેમીસો હોય છે.

જો તે મિથુન તુલા કે કુંભ રાશીનો હોય તો વિચારવંત, મનન કરનાર, કંજુસ, ધર્મ જાણનાર પાદરી, કે ઉપદેશકનો ધર્મ કરનાર થાય.

શની કર્ક, વૃશ્ચિક કે મીનનો હોય તો લોભી, આળસુ, નાઉ-મેદ, મમગીન, લુચ્ચો, દસલખાજ, વેપધારી, ધર્મની ખટખટ કરનાર, બળેલા સ્વભાવનો અને એકાંતવાસી થાય.

રવી.

જો રવી, ૧ લા જુવનમાં હોય તો તે પાત્રો, હિંદાર, અવાસનો, જરા મગફર, રોખાખવાળો, નીચ, દલકા .

કામોને ધિક્કારનાર, પોતામાં વિશ્વાસ રાખનાર, સાચો અને બલો હોય છે. સાધારણ રીતે નસીબદાર અને ફતેહમંદ જીતગી ગુમરનાર થાય છે.

જો રવી મેષ, સિંહ કે ધન રાશીનો થઈ ૧ લા જીવનમાં ખેટો હોય તો પોતાના કુટુંબમાં તથા સ્નેહીઓમાં પોતાનું માન વધારનાર તેઓ થોડું બોલનાર; એટલે કામ જોટલું બોલનાર થાય છે.

વરુણ, વૃશ્ચિક કે કુંભરાશીમાં હોય તો માણસ મમર પોતાને ખાલી મોટા માણસમાં ખપવા જતાં પરતાવો થાય છે.

કર્ક અને મિનરાશીમાં હોય તો પોતે વેપારી, મરજી ન જતાં બ્યભીયારી તથા સ્ત્રીવંપટ થાય છે.

વૃશ્ચિક રાશીમાં હોય તો દાકતર, હકીમ, વૈદ કે ગાંધીના કામમાં હોશીયાર થાય છે.

ગુરુ.

જો ૧ લા લાવે ગુરુ-હોય તો તે માણસ બહાદુર, બોળો, બલો, ઉદાર, અક્કલવાળો, સાવચેત, સાચો, પ્રમાણિક, ધરમી અને સારા કામ કરનાર થાય.

જો તે મેષ, સિંહ કે ધન રાશીનો થઈ ૧ લા લાવે ખેટો હોય તો ધણો ઉદાર, બલો, હીમતવાન, ફતેહમંદ તથા દોસ્ત અને દુસ્મન બંનેનું બહું ઇચ્છનાર, ટેકી, મગર, કસરતી, ઉમંગી, વિશ્વાસી અને પ્રમાણિક થાય છે.

જો વરુણ, કન્યા કે મકરરાશીમાં હોય તો બેદી, ખાનગી-લોભી, મગર અને હલકા મનનો થાય.

જો મિથુન, તુલા અને કુંભરાશીમાં હોય તો સાચો, ઉદાર અને સારી ચાલનો, પ્રમાણિક, મદદ કરનાર, પરગણુ અને નસીબદાર થાય.

કર્ક વૃશ્ચિક કે મિનરાશીનો હોય તો મોજાનો, શોખી, ખાવા-પીવાનો શોખી, રમતમગતમાં શોખી, પૈસો ખર્ચનાર, અને નસીબવાળો તથા ફતેહમંદ થાય.

મંગળ.

૧ લા જીવનમાં મંગળ ગમે તે રાશીમાં પડ્યો હોય તો માણસ હદ બહારની હીમતવાળો, મક્કમ વિચારનો. દરકાર વગરનો, સાદસીક, જરા ઝાકટો, સ્ત્રીખાજ, લગાઇ કરવા તૈયાર, કસરતી, માથામાં ધા કે તથા નિશાન હોય, લોભી, બેદરકાર અને તોફાની હોય.

બુધ.

જો પહેલા જીવનમાં બુધ હોય તો તે માણસ ધણો ચતુર હોય.

જો મેષ, સિંહ કે ધનરાશીનો હોય તો ચતુર, આકરા સ્વભાવનો, ગુસ્સાવાળો, નાટકનો શોખીન, તર્ક અને શુદ્ધિશાળી, ચપલ, ઉતાવળો, હઠખદાર ખદાદુર અને તોછડો હોય છે.

જો વરખ કે મકરરાશીનો હોય તો આળસુ, ખાધરો, અદેખો, લોભી, લુચ્છો, અને પોતાનું જ સુખ ઇચ્છનાર થાય છે.

જો મિથુન, કન્યા, તુલા, અને કુંભરાશીનો હોય તો ધણો શુદ્ધિશાળી, પ્રેક્ષક, વિદ્વાન, ચાલાક, ઉંડાણ સમજનારો, બ્યાખ્યાન કરનાર, સાયન્સનો શોખીન, શીખવા ધારેલી વિદ્યા ઝટ શીખનાર થાય છે,

જો વૃશ્ચિક રાશીનો હોય તો મોટો હકીમ, વૈદ કે ડોક્ટરી વિદ્યામાં નામ કાઢે, અખતરા અજમાવનાર, મીઠો અને લુચ્છો હોય તેથી સાવચેતી રાખવી.

કર્ક અને મિન રાશીનો હોય તો ખેતકુદ, હલકા મનનો; અકલ્પ વખરનો, વિદ્યા વગરનો, જપ્તાનનો પાધરો, દયુષ્કૃત વિચારનો હોય છે તેના ઉપર વિશ્વાસ રાખવો નહિ.

શુક્ર.

૧ લા જીવનમાં શુક્ર હોય તો સ્ત્રીઓ તેને ધણો ચાલ, સ્ત્રી જાતી સાથે દહેણુદેણી. સ્ત્રીથી લાલ થાય. મોજમગનો શોખી, હસમુખો, ઉદાર, સારો અને ગાયનમાં હોંશીયાર થાય છે.

જો શુક્ર પર મંગળની સારી દ્રષ્ટિ હોય તો આર્ટિસ્ટ અથવા ચિત્રકળામાં હોંશીયાર થાય, આયુષ્ય લાંબું નહીં, શરીરનો બધો સ્ત્રી-જેવો, સ્વર મધુર અને ગદેર મેળાવડામાં ધણો વખણાય છે.

ચંદ્ર.

જો ૧ લા જીવનમાં ચંદ્ર હોય તો તેનું મન ભ્રમનું રાખે, એક જગ્યાએ ખેસે નહીં, સ્ત્રીઓ માન આપે, પોતાના સુખમાં તત્પર, સ્થેનત કરે, ખીજનું ભણું ઇચ્છનાર, હલકા માણસોમાં માનીતો, ચાલાક, સાચાળ, ઉતાવળીયો લોભી, સ્થેન ઉદાર હોય છે.

જો મેષ રાશીનો થઈ ખેસે તો લોભી, મન ફેરવી નાખનાર થાય છે.

વૃશ્ચિક કે મકર રાશીનો થઈ ખેસે તો આળસુ, બલિયારી, ખેચાળ, ખેશરમ, હલકા લોકોમાં વસનાર અને નીચ થાય છે.

જો મિથુન કન્યા, તુલા કે કુંભરાશીનો થઈ ખેસે તો વિદ્વાનો શોખી, નળુમનો શોખી અને ન્યોતિપવિદ્યાનો શીખનાર થાય છે.

પ્રકરણ ૨૯ સું.

ખીજે ભાવ—ધનભૂવનમાં પડેલા ગ્રહોનું ફળ.

ધન, કુટુંબ, સુખ, વાણી, જમણી આંખ, અને વિદ્યા એ વિષે ખીજા ભાવમાં જોવાય છે.

હરષ અસ્ર ખીજા ભૂવનમાં હોય તો, પૈસાની ખુવારી અથવા લેણ થાય તેમ પૈસાની ખોટ પણ આવે.

નિચેના ગ્રહો પોતાની રાશીના કે ઉચ્ચતા થઈ ખીજે ભાવે ખેઠા હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય ખીજા ભાવે ખેઠા હોય તો તે મનુષ્યના સુખમાં રાજ હોય, રાજના દંડથી વનનો નાશ થાય, પણ તેમાં સ્વચ્છી અથવા ઉચ્ચતા હોય તો ધનવાન, વિદ્વાન અને નેત્રનો રાગી, તેમ વેપારમાં કુશળ અને તેજસ્વી જાણુવો તથા પોતાના પરાક્રમથી ધન પેદા કરે, વાચાળ તથા જ્ઞાની જાણુવો.

ચંદ્ર ખીજા ભાવે પોતાની રાશીનો, અગર ઉચ્ચતા બળવાન થઈ ખેઠા હોય તો કન તથા કુટુંબમાં સુખ થઈ મળે, મીઠી વાણીવાળો હોય.

મંગળ ખીજા ભાવે પોતાની રાશીનો કે ઉચ્ચતા હોય તો વિદ્વાન, વાચાળ, ધનવાન અને બહેળા કુટુંબનો જાણુવો.

બુધ ખેઠા હોય તો ધન અને કુટુંબમાં સુખી, વાચાળ, મોટા નેત્રવાળો, પુત્રની સમૃદ્ધિવાળો, પોતાના ધર્મ ઉપર આસ્તાવાળો, મીઠું બોલનારો, ધારેલું કામ કરનારો, ધનવાન, ગુણવાન અને વૈભવ વાળો જાણુવો.

ગુરુ ખેઠા હોય તો ધનવાળો, કુટુંબવાળો, વૈભવી, સુખવાળો, શુદ્ધિશાળી, ધર્મ ઉપર આસ્થાવાળો અને લાંબુ આયુષ ભોગવનારો જાણુવો.

શુક્ર ખેઠા હોય તો પ્રેમવાન, અને કુટુંબથી સુખી જાણુવો. ચંદ્ર ને નીચનો હોય તો દરિદ્ર અને કુટુંબથી દુઃખી જાણુવો.

શની ખેડો હોય તો ધન અને કુટુંબથી સુખી નજીવો.

રાહુ તથા કેતુ ખેડો હોય તો ધનવાન અને કુટુંબી હોય.

નિચેના ગ્રહો ૨ જા ભાવે ગુરૂના ઘરમાં એટલે ધન અગર
મીનરાશીના મથાનમાં ખેડો હોય તો તેહું ફળ.

સૂર્ય ગુરૂના ઘરમાં ખેડો હોય તો. ધનવાન, વાચાળ, કુટુંબના
સુખવાળો તથા મિત્ર મારે ધન ખર્ચનાર નજીવો. ચંદ્ર ખેડો હોય
તો મીઠી વાણીવાળો વાચાળ અને પ્રતાપી નજીવો. મંગળ ખેડો
હોય તો રાજ તરફથી ધન મેળવે. સુમારૂરી કરે તથા પ્રપંચી
નજીવો. બુધ ખેડો હોય તો ધનનો દુઃખી અને કુટુંબ સાથે અણ-
બનાવવાળો નજીવો. (ગુરૂની બાબત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) શુક્ર ખેડો
હોય તો ક્યાવાન, પરોપકારી અને ઉત્તમ સ્ત્રીવાળો નજીવો. શની
ખેડો હોય તો લોભથી ધન મેળવે, કુટુંબ સાથે દેખ કરે, લાંબુ આયુ-
ષ્ય ભોગવે, વસ્ત્ર ધરણીનો સંગ્રહ કરે અને મધ્યમ ધનવાળો થાય.
રાહુ તથા કેતુ ખેડો હોય તો ફરીદ્રિ અને કુટુંબના સુખ વગરનો
નજીવો.

નીચેના ગ્રહો ૨ જા ભાવે ગુરૂના ઘરમાં એટલે ^{જીવ} અગર
કન્યારાશીના થઈ ખેડો હોય તો તેહું ફળ.

સૂર્ય બુધના ઘરમાં ખેડો હોય તો જાની. કુટુંબના કલેશવાળો
અને ધન આવે અને નાચ એવી સ્થિતિનો થાય. ચંદ્ર ખેડો હોય તો
ધનવાન, વૈભવી અને સુખી થાય. મંગળ ખેડો હોય તો નેત્રનો રાગી,
ધન બહુ ખર્ચે અને તેથી દુઃખી થાય, તથા કુટુંબથી દુઃખી રહે.
(બુધની દરીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) ગુરૂ ખેડો હોય તો ચોર
સાથે પણ્ય ધનવાન થાય, ખોટું તથા બુદ્ધિ ખોલનાર સાથે, શુક્ર ખેડો
હોય તો કડવા બોલવાળો, વાચાળ, વિદ્યાવાળો, ચંચળ અને ધનવાન
નજીવો. શની ખેડો હોય તો નિર્ધન થાય; રાહુ તથા કેતુ ખેડો હોય
તો ફરીદ્રિ અને કુટુંબના સુખ વગરનો થાય.

નિચેના ગ્રહો શુક્રના ઘરમાં એટલે વરખ યા તોલારાશીના
થઈ ૨ જા ભાવે ખેડો હોય તો તેહું ફળ.

સૂર્ય શુક્રના ઘરમાં ખેડો હોય તો કુટુંબનો કલેશી તથા ધન
આવે તે ખર્ચી નાખનાર થાય. ચંદ્ર ખેડો હોય તો ધનવાન તથા
અહોળા કુટુંબવાળો થાય, મંગળ ખેડો હોય તો ધન તથા કુટુંબ
તરફથી સુખી, વસ્ત્ર તથા ધરણી મેળવે, ધન ખેડો કરે તેમથી

રણા કે ધર મેળવે તથા પૈસા સારા માર્ગે વાપરે, અમલાબદ્ધ કરે, કુટુંબમાં કલેશ થાય. યુધ્ધ બેઠો હોય તો સારું લખનાર, ગણીત જાણનાર તથા કવી થાય. ગુરુ બેઠો હોય તો વિદ્યાવાળો હોય. પશુ તેમાં વિધન આવે, કુટુંબમાં દ્વેષ કરનાર થાય તથા ધુતારો થાય (શુકની હકીકત સ્વમહીમાં આવી ગઇ) શની બેઠો હોય તો બીજા માગીને ધન મેળવે, કુટુંબ સાથે મિલનસાર રહે. રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો રેહ સ્વામ રંગનો હોય, દાંદી ઉપર નિશાની હોય.

નીચેના ગ્રહો શનીના ઘરમાં બેઠા હોય એટલે મહત્ત્વ અગર કુંભરાશીના થઇ ર જા લાવે બેઠા હોય તેનું ફળ.

સૂર્ય રાશીના ઘરમાં બેઠો હોય તો ધન નાશ પામે. ચંદ્ર બેઠો હોય તો અસંતોષી જાણવો, મંગળ બેઠો હોય તો ધન અને કુટુંબ વગરનો દુઃખી થાય, બુધ બેઠો હોય તો થોડું ખોલનાર તથા મધ્યમ આયુષ્યવાળો થાય, ગુરુ બેઠો હોય તો ધન અને કુટુંબથી દુઃખી થાય, શુક્ર બેઠો હોય તો કુટુંબ સાથે મેળ રાખે અને ધનવાન તથા ક્ષોભી થાય. (શનીની હકીકત સ્વમહીમાં આવી ગઇ) રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો સંતાન તરફથી દુઃખી હોય, બે સ્ત્રી થાય અને કંમેશાં શોધાવુર રહે.

નિચેના ગ્રહો ચંદ્રના ઘરમાં બેઠા હોય એટલે કુંભરાશીના

થઇ ર જા લાવે બેઠા હોય તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો કુટુંબમાં સુખી જાણવો (ચંદ્રની હકીકત સ્વમહીમાં આવી ગઇ) મંગળ બેઠો હોય તો નેત્રનો રોગી થાય, ધન અને કુટુંબ વગરનો થાય, શરીરે રોગી અને પાપકર્મ કરનાર થાય. બુધ બેઠો હોય તો દીપ્તગી અને વાયુની પીડાવાળો જાણવો. શુક્ર બેઠો હોય તો સુંદર સુખવાળો, નીચ વલોવનો અને મતલબી જાણવો, શની બેઠો હોય તો માતાનો દ્વેષ કરે, અને રાહુ તથા કેતુ હોય તો સ્વામ રંગનો રેહ હોય.

નિચેના ગ્રહો સૂર્યના ઘરમાં એટલે સિંહરાશીના થઇ

બીજા લાવે બેઠા હોય તો તેનું ફળ.

(સૂર્યની હકીકત સ્વમહીમાં આવી ગઇ) ચંદ્ર બેઠો હોય તો તોતકું બોલે, ઉપરસની પીડાવાળો અને કુટુંબમાં કંઠાસ કરનાર થાય, મંગળ બેઠો હોય તો નેત્રનો દુઃખી, વૈભવી અને ખર્ચાળ થાય, બુધ બેઠો હોય તો કોષી પશુ લાખા આયુષ્યવાળો થાય, ગુરુ બેઠો હોય

તો, રાજસત્તાથી ધન મેળવનાર થાય, શુક્ર ખેડો હોય તો કુટુંબ-સાથે કંકાસ કરનારો થાય, શની ખેડો હોય તો દરીદ્રિ અને નેત્રનો રોગી થાય અને રાહુ તથા કેતુ ખેડો હોય તો સંતાન તરફથી દુઃખી રહે.

નિચેના અહો મંગળના વરમાં ખેડો હોય એટલે મેષ
યા વૃશ્ચિક રાશીના થઇને બીજા ભાવે ખેડો હોય
તો તેનું દુઃખ.

સૂર્ય ખેડો હોય તો પોતાના પરાક્રમથી ધન પેદા કરે અને વાચાળ થાય. ચંદ્ર ખેડો હોય તો દરીદ્રિ અને કુટુંબથી દુઃખી ના-
શ્વે (મંગળની હકીકત સ્વમહીમાં આવી ગઈ) બુધ ખેડો હોય તો વાચાળ, વિદ્વાન, અને ધનવાન થાય. ગુરુ ખેડો હોય તો ધીરજવાળો, મોટા કપાળ તથા નેત્રવાળો, બળવાન અને લોભી થાય તથા ધરના કામમાં કુશળ થાય, શુક્ર ખેડો હોય તો હલકો ખોરાક ખાનારો, નમ્રતાવાળો અને સારા નેત્રવાળો થાય, શની ખેડો હોય તો કુટુંબ-
થી દુઃખી થાય, અને રાહુ તથા કેતુ ખેડો હોય તો સંતાન તરફથી દુઃખી થાય તથા શોકાતુર રહે.

૨ બીજા ભાવે દરેક અહોની દ્રષ્ટિ બાજનું દુઃખ.

સૂર્ય બીજા ભાવે દેખતો હોય તો પિતાના ધનનો નાશ થાય, પોતાના પરાક્રમથી ગુજરાન ચલાવે, ચાર પગના જનવરનું સુખ થાય અને શરીરે ગુપ્ત રોગ થાય.

ચંદ્ર બીજા ભાવે દેખતો હોય તો સારા ભાગ્યવાળો ને પરા-
ક્રમી હોય, પહેલી અવસ્થામાં બધું ધન મેળવે તેમ છેલ્લી અવસ્થામાં પશુ ધનનું વિશેષ સુખ ભોગવનાર થાય અને સુખ ભોગવે.

મંગળ બીજા ભાવે દેખતો હોય તો કુટુંબમાં સુખ થોડું હોય, ધનની પ્રાપ્તિ થાય, પશુ ધીમે ધીમે ધનનો નાશ થાય, ગુણ સ્થાનમાં હરસની પીડા કરે તથા લોભી પડવાથી પીડા થાય.

બુધ બીજા ભાવે દેખતો હોય તો ધનના બંધુ સુખવાળો થાય, સારા ભાગ્યવાળો અને સારી રીતે ગુજરાન ચલાવનારો થાય.

ગુરુ બીજા ભાવે દેખતો હોય તો ધનના સુખવાળો, પશુ પો-
તાના ધનના સુખ વગરનો સ્વતંત્ર ઉદ્યોગથી ગુજરાન ચલાવે, ને
તથા મિત્રવગથી સુખી બનવો.

શુક્ર બીજા ભાવે દેખતો હોય તો ક્રમેક્રમે પ્રગ્વના

કુટુંબના સુખવાળો, પોતાના પરાક્રમથી સુખ મેળવે, વૈભવ ભોગવનાર અને તેથી સુખી થાય.

જીતી બીજા ભાવે દેખતો હોય તો ધનનો નાશ થાય, કુટુંબમાં અનુપાથું રહે અને તેરમે વરસે જળથી તેમજ પથ્થરથી શરીરે પીડાહારી થાય.

રાહુ બીજા ભાવે દેખતો હોય તો કુટુંબનો દુઃખી, આઠમે વર્ષે શરીરે મહા પીડા થાય અને જળ તેમજ પથ્થર લાગવાથી પીડા થાય.

બીજા સ્થાનમાં જે રાશી અને ગ્રહો પડ્યા હોય તેવું એકંદરે કૃણ.

સૂર્ય, ચંદ્ર અને લગ્નના સ્વામી સાથે બીજા ભૂવનનો સ્વામી રહેલો હોય તેમજ ધનભૂવનનો સ્વામી છટે, આઠમે અને બારમે ભાવે રહેલો હોય તો આ માણસ જન્મથી આધિજા હોય.

લગ્નના સ્વામી સાથે ધનભૂવનનો સ્વામી છટે, આઠમે કે બારમા ભૂવને હોય તો નેત્રનો નાશ કરે.

સિંહલગ્નમાં સૂર્ય અને ચંદ્ર રહેલા હોય અને તેમને શનિ અને મંગળ દેખતા હોય તો આ માણસ આધિજા થાય પણ જે એ સૂર્ય અને ચંદ્રને શુભગ્રહોનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો તેમ થાય નહિ પણ શુભ અને પાપગ્રહો એ બંનેનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો તે માણસ ટપકતી આંખોવાળો હોય.

શુક્ર અને ચંદ્રની સાથે બીજા ભૂવનનો સ્વામી લગ્નમાં રહેલો હોય તો આ માણસ રતાધિજા થાય પણ જે બીજા ભૂવનનો સ્વામી ઉચ્ચરાશીમાં શુભગ્રહની સાથે રહેલો હોય તો તેમ થાય નહિ.

બારમા ભાવમાં મંગળ રહેલો હોય તો ડાબી આંખે આધિજા અને બારમે શનિ રહેલો હોય તો જમણી આંખે આધિજા થાય.

ધન ભાવના સ્વામીને સૂર્ય તથા મંગળનો સમાગમ હોય અથવા દ્રષ્ટિ હોય તો તે માણસની લાલ રંગની આંખો થાય.

બીજા ભાવનો સ્વામી પાપગ્રહની સાથે રહેલો હોય તો અને તેને શનિ દેખતો હોય તો તે માણસને નેત્રરોમી જાણવો.

બીજા ભાવમાં શુભગ્રહ રહેલા હોય અને નેત્રકારક ગ્રહને લગ્નના સ્વામીનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો આ માણસ દીર્ઘ-દ્રષ્ટિવાળો જાણવો.

બીજા ભાવનો સ્વામિ શુભગ્રહની સાથે કેન્દ્રસ્થાનમાં હોય અથવા પોતાની રાશીનો, હંચનો, મિત્રગ્રહની રાશીનો અથવા શુભગ્રહની રાશીનો હોય તો તે માણસ પુન્યવાન, હુંદમનું રક્ષણ કરનારો, બોલવામાં ચતુર અને સુખ ભોગવનારો હોય છે.

બીજા ભાવમાં પ્રજ્ઞા પાપગ્રહ રહેલા હોય અને બીજા ભાવના નિર્બળ સ્વામિને પાપગ્રહ દેખતા હોય તથા લગ્નનો સ્વામિ પાપગ્રહની સાથે દુષ્ટ સ્થાન (૬-૮ અને ૧૨ માં સ્થાન)માં રહેલો હોય તો આ માણસનું ગુન્જરાન સુખે કરીને ચાલે નહિ.

બીજા ભાવનો સ્વામિ પોતાની રાશીનો કે હંચનો હોય ત્રિકોણ ભૂતન કે લાભસ્થાનમાં બેઠો હોય અને લગ્નનો સ્વામિ બળવાન હોય તથા ધનભાવનો સ્વામિ જે રાશીનો હોય તે રાશીનો સ્વામિ કેન્દ્રમાં હોય તો સર્વ માણસનો અને ધરતીનો પતિ થાય.

બીજા ભાવનો સ્વામિ ગુરુ, શુક્ર કે શુક્ર બીજા ભાવમાં હોય અથવા પોતાની રાશી, હંચ રાશી, અથવા મિત્રગ્રહની રાશીમાં રહેલો હોય તો ભાઈઓમાં અને મિત્રમાં પરાપકારી તથા માણસોનું રક્ષણ કરનાર થાય.

લગ્ન ભૂતનનો સ્વામી બળવાન થઈ બીજા સ્થાનમાં હોય તો તે પ્રજ્ઞા પૈસાવાળો થાય પણ તે બળરહિત થઈ પાપગ્રહ સાથે હોય તો તે દગ થાય છે.

બીજા સ્થાનનો સ્વામી નિર્બળ હોય અને બારમાં ધરમાં ગુરુ હોય, લગ્ન ઉપર શુભગ્રહોની દ્રષ્ટિ ન હોય તો ધનનો નાશ થાય.

બીજા સ્થાનમાં ચંદ્રમાં શુક્રની દ્રષ્ટિવાળો હોય અથવા બીજા ભાવમાં શુક્ર શુભગ્રહોની દ્રષ્ટિવાળો હોય તો તે ધનવાન થાય.

બીજા ભાવમાં બહુ ગ્રહ બળવાન થઈને કે ક્રમ્ય, મિત્ર કે પોતાની રાશીમાં સાથે બેઠા હોય તો મરણ સુધી ધનવાન રહે છે.

બીજા સ્થાનનો સ્વામી ગુરુ સાથે આઠમાં સ્થાને હોય તો તે માણસ મૂઠો થાય, બીજા સ્થાનમાં સૂર્ય અને શની હોય તો દરિદ્ર થાય.

બીજો-ભાવે મંગળ શુભગ્રહો સાથે હોય તે શુક્ર બેતો હોય કે શુક્ર કેન્દ્રમાં હોય તો તે ગણિત બળવાનો થાય.

બીજાનો સ્વામી લગ્ન કે કેન્દ્રમાં શુક્ર કે ચંદ્ર સાથે હોય તો ચાંદીના વાસણમાં જમનારો, બીજાનો સ્વામી લગ્ન કે કેન્દ્રમાં ચંદ્ર કે શુક્ર સાથે હોય તો સોનાના વાસણમાં જમનારો થાય.

લગ્ન કે બીજા ભાવનો સ્વામી સત્તી સાથે હોય તો હલકી પાતુનાં વાસણમાં જમનારો થાય.

બીજા અને સાતમા ભાવના સ્વામીઓ શુક અને પાપત્રહોમાંથી જોડલા મહો સાથે ૬—૮ કે ૧૨ માં સ્થાનમાં બેઠા હોય તેટલી સ્ત્રીઓનો નાશ થાય અને બીજા કે સાતમાનો સ્વામી ઉચ્ચનો કે બળવાન હોય તો તેને એક જ સ્ત્રી થાય.

ધનભૂવનનો સ્વામી લગ્નમાં અને લગ્નનો સ્વામી ધનભૂવનમાં હોય તો વગર રહેનતે પૈસો મેળવે. જે ભાવમાં ધન કે લગ્નનો સ્વામી બેઠો હોય તે ભાવ સંબંધથી ધનનો લાભ મળે છે.

ધનનો સ્વામી જે ભાવમાં હોય તે ભાવની વૃદ્ધિ તે ભાવ સંબંધથી ધનનો લાભ મળે. ધનનો સ્વામી વક્ર ગતિવાળો હોય તો બહુ ધનવાન થાય.

ધન ભાવનો સ્વામિ ત્રીજી રાશીમાં હોય અને તેને શુભ મહ દેખતા હોય અને નવમાં ભાગમાં ઉંચનો સૂર્ય રહેલો હોય તો તે માણસ સર્વ માણસોનો અને પૃથ્વિનો અધિપતિ થાય છે.

બીજા ભાવનો સ્વામિ પરમ ઉંચનો હોય અને તેને શુર દેખતો હોય તથા બીજા ભાવને પણ શુર દેખતો હોય તો આ માણસ હજાર માણસનું રક્ષણ કરવાવાળો પ્રતાપી બન્યો.

બીજા ભાવનો સ્વામિ કેંદ્રમાં પોતાની રાશીનો અથવા ઉંચ રાશીનો કે મિત્રગ્રહ રાશીનો હોય અને વડવર્ગમાં પોતાની રાશીનો હોય તથા તે ગોપુરાદ્ય વગનો હોય તો આ માણસ લક્ષ્મીવાળો હસતા સુંદર મુખવાળો થાય છે.

બીજા ભાવનો સ્વામિ શુભ ગ્રહની સાથે કેંદ્રમાં કે ત્રિકાણ ભાવમાં પોતાના ઉંચનો હોય અથવા તે કેંદ્રાણે પુરુષગ્રહની સાથે શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિવાળો હોય તો તે માણસ બહુ યુક્તિવાળો અને વાચાળ થાય છે.

બીજા ભાવનો સ્વામિ નીચ રાશીનો હોય તો બીજા ભાવ અને બીજા ભાવના સ્વામિ સાથે પાપગ્રહ રહેલા હોય અથવા તેમને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો આ માણસનું મુખ નકારે બાણનું.

બીજા ભાવનો સ્વામિ પાપગ્રહની રાશીનો હોય અને હજારે ભાવે નીચ રાશીના સૂર્ય બેઠો રહેલો હોય તો આ માણસ સલામાં બેસી એટલે બોલી શકે નહિ.

બીજા બાવનો સ્વામિ ગુરૂની સાથે આઠમા બાવમાં બેઠો હોય તો આ માણસ મુંઝો જાણવો.

બીજા બાવમાં ચંદ્ર સાથે મંચળ હોય અને તેને કુષ્ઠ દેખતો હોય અથવા કુષ્ઠ કેંદ્રમાં હોય તો, તેમજ ગુરૂ કેંદ્ર કે ત્રિકોણમાં હોય, ગુરૂ ઉંચતો હોય તો, અથવા બીજા બાવનો સ્વામિ કુષ્ઠ હોય તો આ માણસ ગણીતવિદ્યા જાણનારો થાય.

કુષ્ઠ કેંદ્રમાં હોય અને બીજા બાવનો સ્વામિ બળવાન હોય, વળી બીજા કે ત્રીજા બાવમાં શુભ ગ્રહની સાથે શુક્ર હોય અથવા બીજા બાવમાં ઉંચતો શુક્ર હોય તો આ માણસ ન્યોતિષ સાત્ત જાણનાર જોષી થાય.

બીજા બાવનો સ્વામિ ગુરૂ બળવાન હોય અને તેને સૂર્ય કે શુક્ર દેખતા હોય તો આ માણસ વ્યાકરણ વિદ્યા જાણનાર થાય.

બીજા બાવનો સ્વામિ ગુરૂ કે શુક્ર હોય અને તેને સૂર્ય ને મંચળ દેખતા હોય વળી તે મૂળ ત્રિકોણ કે ઉંચતો હોય તો આ માણસ તર્કશાસ્ત્ર જાણનાર થાય.

બીજા બાવનો સ્વામિ જે રાશીનો હોય તે રાશીના સ્વામિના નવમાંથનો સ્વામિ શનિ હોય અથવા ચાપમઢની સાથે મંચળ કેંદ્રમાં કે ત્રિકોણમાં હોય તો આ માણસ બીજાનાં છીદ્ર જાણવામાં કુશળ થાય,

ગુરૂ બળવાન થઈને બીજા બાવે રહેલો હોય અને બીજા બાવના નવમાંથનો સ્વામિ કેંદ્રમાં કે ત્રિકોણમાં શુભગ્રહની પ્રસ્થિતિ હોય તો સાત્તના રહસ્યને જાણનારો થાય.

જન્મનો સ્વામિ બીજા બાવમાં હોય અને બીજા બાવનો સ્વામિ અગ્નીઆરમાં બાવમાં હોય અને અગ્નીઆરમાં બાવનો સ્વામિ જન્મમાં હોય તો આ માણસને ભૈયમથી દોરેલું ધન મળે.

બીજા જીવનનો સ્વામિ લાભમૂલનના અને જન્મના સ્વામિ સાથે કેંદ્રમાં કે ત્રિકોણમાં હોય, વળી તે કાળબળ પામેલો હોય અને તેને શુભગ્રહ દેખતા હોય તો પોતાના બળ થકી આ માણસ સર્વ ધન પેદા કરે.

બીજા જીવનનો સ્વામિ જે રાશીમાં હોય તે રાશીમાં જન્મનો સ્વામિ શુભગ્રહની સાથે રહેલો હોય તો, તેમજ બીજા જીવનનો સ્વામિ જન્મમાં બળવાન થઈને બેઠો હોય તેમજ કાલ જીવનનો

સ્વામિ લગ્નમાં બળવાન થઇને બેઠો હોય તો આ માણસ અત્યંત અવસ્થામાં ધન મેળવનાર થાય.

ધનભૂવનનો સ્વામિ નવમા ભૂવનના સ્વામિ સાથે હોય અને તે કેદમાં શુભગ્રહના સમાગમ કે દષ્ટિવાળો હોય, તેમજ લગ્નના સ્વામિનો નવમાથી પતિ તેને દેખતો હોય તો આ માણસ બાળ અવસ્થામાં ધણી ધનનો લાભ પ્રાપ્તિ.

લગ્નનો સ્વામિ ધનભૂવનના સ્વામિના સમાગમ કે દષ્ટિવાળો હોય તો આ માણસ પોતાના બાહ્યબળથી ધન મેળવનાર બનશે.

લગ્ન અને ધનભૂવનના સ્વામિઓ ત્રીજા ભાવમાં બળવાન થઇને બેઠા હોય તેમજ પુરુષ ગ્રહનો સમાગમ કે દષ્ટિ હોય અને તેઓ ત્રીજા ભૂવનના સ્વામિના સમાગમ કે દષ્ટિવાળો હોય અને વૈશિષ્ઠિક વર્ગમાં હોય તો આ માણસ ભાઈઓ થઈ ધન મેળવનાર થાય.

લગ્ન અને ધનભૂવનના સ્વામિઓ એક બીજાને દેખતા હોય, કેદમાં હોય, વળી તે શુભગ્રહના નવમાથી હોય અને લગ્નના અને નવમા ભાવના સ્વામિની દ્રષ્ટિ હોય તો આ માણસ ધણી પ્રકારથી ધન મેળવનાર થાય.

ધનભૂવનનો સ્વામિ ધનભૂવનમાં બેઠો હોય અને તેને લગ્નના સ્વામિનો સમાગમ કે દષ્ટિ હોય, અથવા કારકગ્રહ બીજા ભાવમાં બેઠો હોય અને તેને લગ્નના સ્વામિનો સમાગમ કે દષ્ટિ હોય અને ધનભૂવનનો સ્વામિ અને કારકગ્રહ વૈશિષ્ઠિક વર્ગમાં બેઠો હોય તો ભાઈઓ થઈ આ માણસ ધન મેળવનાર થાય.

ધનભૂવનનો સ્વામિ બળવાન હોય અને તે એવા ભાવના સ્વામિના સમાગમ કે દષ્ટિવાળો હોય, વળી તે વૈશિષ્ઠિક વર્ગમાં હોય તો આ માણસ માતના પ્રતાપથી ધન મેળવે અથવા મિત્ર તરફથી અથવા ખેતીવાડીથી ધન મેળવનાર થાય.

લગ્નનો સ્વામિ વૈશિષ્ઠિક વર્ગમાં હોય તોપણ આ માણસ પુત્ર થઈ ધન મેળવે.

લગ્નનો સ્વામિ બળવાન થઇને વૈશિષ્ઠિક વર્ગમાં હોય અને ધન ભાવના સ્વામિને સ્ત્રી ભાવના સ્વામિનો તથા સ્ત્રીકાર ગ્રહનો સમાગમ કે દષ્ટિ હોય તો આ માણસ સ્ત્રી તરફથી ધન મેળવનાર બનશે.

ધનભાવમાં પાપગ્રહો બળવાન હોય અથવા કોઈ ગ્રહ અસ્તના

કે નીચના કે ચતુષ્કની રાશીના બીજા ભાવમાં રહેલા હોય અથવા એ બીજા ભાવ ઉપર તેઓની દષ્ટિ હોય અથવા ભાઈ, મા, બાપ, સ્ત્રી, પુત્ર વિગેરે સંબંધી માણસ તરફથી ધન મેળવવાનો જે રીતે યોગ રહેલો છે તે યોગ ન થતાં તેથી ઉલ્લેખ નબળો યોગ થયેલો હોય તો તે સંબંધી માણસો તરફથી ધનનો નાશ થાય.

લગ્નનો સ્વામી નિર્બળ થઈને પાપગ્રહની સાથે રહેલો હોય, ધનભાવનો સ્વામિ ખારમે સૂર્ય ભેગો હોય અથવા ધનભાવનો સ્વામિ નીચનો પાપગ્રહની દષ્ટિવાળો હોય તો આ માણસનું ધન રાજ્ય ફરી લશે.

ખારમા ભાવનો સ્વામિ ધનજીવનમાં હોય, અગ્નિઆરમા જીવનનો સ્વામિ ખારમા જીવનમાં હોય તેમજ ધનજીવનનો સ્વામિ દુષ્ટ સ્થાન ૬-૮-૧૨ મે હોય કે નીચનો હોય તો આ માણસનો રાજના દંડ થઈ ધનનો નાશ થાય.

ધનભાવ, ધનભાવનો સ્વામિ અને લાલભાવનો સ્વામિ એ ત્રણ પાપગ્રહના સમાગમ કે દષ્ટિવાળો હોય તો તે માણસ ધન વગરનો હોય છે.

ધનભાવનો સ્વામિ વૈશેષિક વર્ગમાં છતાં ચોતાની રાક્ષીમાં હિંમ કે મૂળ ત્રિકાલમાં હોય તો તેણે આ માણસ ધનવાનને ઘેર જન્મે છે.

લગ્નેશ ધનાભાવમાં હોય, લાભેશ દશમા ભાવમાં હોય અથવા લગ્નેશને અગ્નિઆરમા ભાવનો સ્વામિ દેખતો હોય અથવા શુક્ર લગ્નેશને દેખતો હોય તો પશુ હજાર મહેરોનો ધણી થાય.

ધન અને લાલભાવના સ્વામિઓ શુક્રભાવ થયેલા કેંદ્રમાં હોય, વળી તે બળવાન હોય અને નવમા ભાવનો સ્વામિ પશુ બળવાન મધ વૃદ્ધિ ભાવવાળો કેંદ્રમાં હોય તો આ માણસ ત્રણ સામ્રાજી વધારે ધનવાન થાય.

બીજા ભાવમાં પાપગ્રહ હોય, અને લગ્નેશ ખારમે હોય, દશમા ભાવના સ્વામિને લાલભાવના સ્વામિનો સમાગમ કે દષ્ટિ હોય તો આ માણસ મરું ફરીને દેવાદાર થાય.

ધનેશ નીચ રાક્ષીનો તથા અસ્તનો હોય અને ધનભાવમાં તથા આઠમા ભાવમાં પાપગ્રહ હોય તો આ માણસ દેવાદાર થાય.

બીજા ભાવનો સ્વામિ રાક્ષી સાથે છતાં ભાવમાં હોય અથવા અન્યકુંડળીમાં રાક્ષી જે રાક્ષીનો હોય તે રાક્ષીના સ્વામિ ધ

સ્વામિ સાથે હોય તો તેઓની દશામાં આ માણસને દર્શિતો રાજ-
થાય અથવા તો દર્શિ પડી જાય એમ પડિત પુરૂષો કહે છે.

બીજા જાવના સ્વામિ સાથે સ્ત્રી રહેવો હોય અથવા ધનેશ
પાપગ્રહ બેગો હોય તો વાયુના લયથી પ્રમાદ, આળસ, અને ગાંડ-
પંથુ થાય અને ઉપર પ્રમાણે સૂર્ય બેગો હોય તો રાજના કાપથી
પ્રમાદ થાય અને મંગળ બેગો હોય તો ગરમીના લયથી પ્રમાદ થાય.

બીજા જાવના સ્વામિ સાથે બુધ હોય, અને છઠા જાવના
રાહુ અથવા કેતુ હોય અથવા જન્મકુંડળીમાં રાહુ જે રાશીનો
હોય તે રાશીના સ્વામિ બેગો ધનેશ હોય તો તેની દશામાં તાળવા-
માંથી રોગ પેદા થાય.

બીજા જાવનો સ્વામિ શનિ મંગળની સાથે લગ્નમાં બેઠો
હોય તો આ માણસના કાન કપાય અથવા કાનનો નાશ થાય.

બીજા જાવનો સ્વામિ શુભગ્રહ અને ચંદ્રની સાથે કેંદ્રમાં
હોય તો તેને રૂપાની પાત્ર હોય એવી સમૃદ્ધિ જાણવી.

ઉપર પ્રમાણે ધનેશ, બુધ અને ગુરુની સાથે કેંદ્રમાં હોય તો
સોનાના પાત્ર ભોગવે એવી સમૃદ્ધિવાળો માણસ જાણવો.

ધનજાવનો સ્વામિ કેંદ્રમાં બળવાન હોય તો વિચિત્ર જાતના
આત્રોમાં ભોજન કરનારો જાણવો.

ધનજાવનો સ્વામિ બળ વગરનો હોય અને તે પાપગ્રહની
સાથે રહેલો હોય તો હલકા પાત્રનો ભોગી થાય.

ધનજાવમાં શુભ ગ્રહ હોય અને ધનવાનો સ્વામિ પણ શુભ-
ગ્રહ બેગો હોય અથવા આ બંનેને શુભગ્રહની દષ્ટિ હોય તો સુખે
કરીને ભોજન કરનારો જાણવો.

ધનેશ બળવાન થઇને કેંદ્રમાં કે ઉપયમ જાવમાં હોય અને
તેને બળવાન શુભગ્રહ દેખતા હોય તો પણ આ માણસ અન્ન દેનારો
અથવા ભોજન દેનારો થાય.

ધનજાવનો સ્વામિ ચરરાશીનો હોય અથવા એ ધનજાવમાં
ચર રાશી હોય અથવા ધન જાવમાં ચર ગ્રહ હોય અથવા ચર
પાપગ્રહનો સંબંધ હોય તો આ માણસ ઉતાવળો જન્મનારો અને
ભોજનની નિંદા કરનારો જાણવો.

લગ્ન, સાતમા, આઠમા કે ધનજાવમાં સૂર્ય હોય અને તેને
મંગળ દેખતો હોય અથવા તે જાવમાં મંગળ હોય અને તેને
સૂર્ય દેખતો હોય તો વિષદેહક થાય, અને અગ્નિ કે તીવ્ર માણ-
સથી પીડા થાય.

ધનભાવમાં શનિ પાપગ્રહના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય તો આ માણસને કુતરાની બીક જણાવી.

શુક્રનો સ્વામિ શુભગ્રહ ધનભાવમાં હોય તો આ માણસને અમીનમાંથી ઘાટેલું ધન મળે.

બીજા ભાવમાં નિર્ગળ બુધ રહેલો હોય અને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો આ માણસની વાણી રિચર હોય એટલે બોલી ફેરફાર થાય.

ધનભાવના સ્વામિને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો આ માણસની ધીરજથી વાણીનું ફેરવાપણું થાય.

અંગ્રેજી રીતે બીજા ભૂવનનું ફળ.

શનિ બીજા ભૂવનમાં હોય તો પૈસાની પુષ્કળ તંગી પડે; પૈસો ખોવરાવે અને વેપારમાં હાલ થાય નહિ.

રવી બીજા ભૂવનમાં હોય તો ચોતાના પૈસા ખર્ચા નાખે, ઉગ્રહ, પૈસાની બાબતમાં અવિચારી અને પૈસા તથા ચાલસિદ્ધત ઈલાવી નાખે.

શુક્ર બીજા ભૂવનમાં હોય તો પુષ્કળ પૈસા આપે, જીંદગીમાં સુખ મળે, પૈસાદાર થાય, આખર વધે, માન મળે, અખ્યાત થઈ લોકોમાં વખણાય, ફતેહમંદ માણસોની કુડળીમાં હાથેમાં શુર ઉતરે. ચંદ્ર બીજા કે ત્રીજા ભૂવને પડેલો હોય છે.

મંગળ બીજા ભૂવનમાં હોય તો પુષ્કળ ખર્ચાળ, પૈસો ઉઠાવી દેનાર, પૈસો મેળવવાનો દૃઢ વિચાર રાખનાર, પુષ્કળ ઈશાર અને મોટા દોલથી પૈસા લોકોને આપનાર, પૈસાની દરકાર નહિ કરનાર હોય છે.

બુધ બીજા ભૂવનમાં ઉપયોગી નથી પણ સારા ગ્રહોની દ્રષ્ટિ અને સમાગમમાં બેઠા હોય તો પૈસાનો રહેજ હાલ આપે.

શુક્ર બીજા ભૂવનમાં હોય તો ધંધો વેપાર અને જીંદગીમાં કાયદો આપે, પૈસો આપે, સારા કપડાં તથા ધરેણી પહેરવાને મળે, કપડાં તથા ધરેણી પાછળ પૈસા ઈલાવનાર, ઉગ્રહ, મોખમળ પાછળ પૈસા ખર્ચનાર, શુક્ર ઉતરેલો હોય તો સર્વે ખર્ચ પુરવું મળ્યા કરે, પણ નીચેના કે પાપગ્રહથી ધરાયેલો હોય તો કદી પણ પૈસા-વાળો થાય નહિ.

ગ્રહ બીજા ભૂવનમાં ઉતરેલો મળે બીજા ભાવે બેઠો હોય તો ધણોજ સારો, ફતેહ આપે, પૈસા આપે, બીજા કાષ્ટ રાશીમાં સાધારણ પૈસા આપે અને જો કાષ્ટ પાપ દ્રષ્ટિમાં હોય તો સારો નથી.

પ્રકરણ ૩૦ મું.

ત્રીજો ભાવ આત્મજીવન.

આ ભાવમાં ભાંડુ વિષે, પ્રાકૃત વિષે, ઔષધ વિષે, સાક્ષતા વિષે, ગાળા અને છાતી વિષે અને જમણા કાન વિષે જોવાય છે.

હરપચસ ત્રીજા જીવને હોય તો વિદ્વાનો શોખીન, મમન ફરવાનાર, મુસાફરી કરનાર અને લખાણમાં ફરસાવનાર થાય.

૩. જા ભાવમાં નિચેના અહો સ્વપ્નહિ અથવા ઉચેના

થઈ પડ્યા હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય સ્વપ્નહી હોય તો શુદ્ધિશાળી, ભાંડુના તથા નોકરના સુખવાળો થાય, ચંદ્ર હોય તો પરાક્રમી, તથા ધર્મ શાસ્ત્રનારવાળો તથા ભાંડુના સુખવાળો થાય, મંગળ હોય તો પરાક્રમી, ઉદમી, ભાંડુના સુખવાળો અને સુખી હોય, બુધ હોય તો સત્કર્મ કરનાર, પરાક્રમી અને ભાંડુના સુખવાળો થાય, શુક્ર હોય તો ભાંડુને સુખી, પરાક્રમી, પૂણ્યશાળી, નશીબદાર, ઉદ્યોગી અને નોકરના સુખવાળો જાણુવો, શુક્ર હોય તો ઉદમી, ભાઈઓથી સુખી, પરાક્રમી અને નોકરથી સુખી જાણુવો. શની હોય તો, સારા ઉદ્યોગવાળો, નોકરથી અને ભાંડુથી સુખી તથા પરાક્રમી થાય, અને રાહુ તથા કેતુ હોય તો ભાંડુના સુખવાળો, પરાક્રમી, ને... ને સારા ઉદ્યોગ કરનાર થાય.

નિચેના અહો ત્રીજાભાવે શુક્રના ઘરમાં એટલે વરખ અગર તોલા રાશીના થઈને ખેડા હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય ખેડા હોય તો ભાંડુથી દુઃખી તથા આકરના દુઃખવાળો થાય, ચંદ્ર ખેડા હોય તો મધ્યમ પરાક્રમવાળો અને ઉદમી થાય, મંગળ ખેડા હોય તો પરાક્રમી અને ભાંડુ વગરનો થાય, બુધ ખેડા હોય તો ધનવાળો, અને ધર્મ ઉપર આસ્તિક થાય, શુક્ર હોય તો ભાંડુ સાથે અણખનાવ થાય, (શુક્રની હકીકત સ્વપ્નહીમાં આવી ગઈ)

શની બેઠો હોય તો બાકુ વગરનો અને પરાક્રમી થાય અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો સારો ઉદ્યમ કરનાર, સમૃદ્ધિવાન અને ગળે બાંધનવાળો થાય.

નિચેના ગ્રહો ત્રીજાભાવે ચંદ્રના ઘરમાં ઝોટલે હર્ષરાશીના થઇને બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો બાકુથી સુખી, ઉદ્યમી, ચાકરવાળો, સત્કર્મી અને સારી કીર્તિવાળો થાય, (ચંદ્રની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઇ) મંગળ બેઠો હોય તો બાકુ ખજા હોય, દાસ ચાકર તથા સારા ઉદ્યમવાળો થાય પણ તે પુરુષની સ્ત્રી વ્યભીચારીણી થાય, બુધ બેઠો હોય તો ધીરજવાળો થાય, શુક્ર બેઠો હોય તો દાસ-ચાકરના સુખવાળો થાય, શનિ બેઠો હોય તો સારો ઉદ્યમ કરનાર તથા સંપત્તિવાળો થાય પણ શુભરાશન ખોટી રીતે ચલાવે અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો સારા ઉદ્યમવાળો, સમૃદ્ધિવાળો અને ગળે ખાંચવાળો બનશે.

નિચેના ગ્રહો સૂર્યના ઘરમાં ઝોટલે સિંહરાશીના થઇ અને ૩ જા ભાવે બેઠો હોય તેનું ફળ.

(સૂર્યની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઇ) ચંદ્ર બેઠો હોય તો ચાહી ચૂગલી કરનાર તથા રાગતો હંડ ભોગવનાર થાય, મંગળ બેઠો હોય તો સાર્વજનિક કામ કરે. સંતાનનું થોડું સુખ મળે, બુધ બેઠો હોય તો ભાઈ બેન સાથે અણબનાવ રહે, શુર બેઠો હોય તો ચાપચુદ્ધિવાળો થાય, શુક્ર બેઠો હોય તો નસીબદાર થાય, શની બેઠો હોય તો કુટુંબી કરે અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો બાકુનું સુખ નાશ પામે.

નિચેના ગ્રહો ત્રીજો ભાવે બુધના ઘરમાં ઝોટલે મિથુન કે કન્યારાશીના થઇને બેઠો હોય તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો યતનવાળો, સુદ્ધિવાળો અને થોડાં બાકુવાળો બનશે, ચંદ્ર બેઠો હોય તો વાણી પ્રકૃતિવાળો, ઘન ધાન્યજા અને મંદ ભોગ્યવાળો હોય, મંગળ બેઠો હોય તો બાકુની અ

લાવ થાય અને પોતાના ધર્મમાં નારિતક થાય, (શુદ્ધની હકીકત સ્વચ્છતામાં આવી ગઈ) શુદ્ધ બેઠો હોય તો નિર્ધમી, લોકીયી દુષ્ટી અને મંદ પરાક્રમી થાય, શક્તી બેઠો હોય તો નિર્ધન થાય, અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો, લોકીય વગરનો નિર્ધમી અને પરાક્રમી થાય.

નિચેના ગ્રહો મંગળના ઘરમાં એટલે મેષ યા વૃશ્ચિક રાશીના થઈને ત્રીજે ભાવે બેઠો હોય તો તેવું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો લોકીયુષ્ણ હોય નહિ, ચંદ્ર બેઠો હોય તો મંદ પરાક્રમી, લોકીય સુખવગરનો અને નિર્ધમી હોય, (મંગળની હકીકત સ્વચ્છતામાં આવી ગઈ) શુદ્ધ બેઠો હોય તો લોકીય સુખવાળો તથા સારા શુભવાળો થાય. શુદ્ધ બેઠો હોય તો વેપારનું કામ કરનાર, પરાક્રમી, પુન્યનું કામ કરનાર, લોકીય સુખવાળો, સારા ઉદ્યમવાળો, નોકર, આકરવાળો, અને બોળા સ્વભાવનો થાય. શુદ્ધ બેઠો હોય તો લોભી અને અતુર થાય તેમજ મનમાં ધારણા કામને સિદ્ધ કરે. શક્તી બેઠો હોય તો લોકીય વગરનો, નકારા ઉદ્યમ કરનાર તેમજ સેવા કરનારો થાય, અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો લોકીય સુખ નાશ પામે, વધરાવળના રાગવાળો તેમજ દેખીતો પરાક્રમી જણાય.

નિચેના ગ્રહો શુદ્ધના ઘરમાં એટલે ધન અગર સીનરાશીના થઈને ત્રીજે ભાવે બેઠો હોય તો તેવું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો લોકીય સાથે મિત્રતાવાળો, પોતાનું ધન પોતે ભોગવનારો થાય અને આકરો ફળ મળે. ચંદ્ર બેઠો હોય તો પશુ અને ધનવાળો, શુદ્ધિવાળો, લોકીય સુખવાળો, પરાક્રમી, સારા કામ કરનાર થાય, શુદ્ધ બેઠો હોય તો નિર્ધમી, લોકીય સુખવાળો, અને પરાક્રમ સિવાયનો થાય (શુદ્ધની હકીકત સ્વચ્છતામાં આવી ગઈ) શુદ્ધ બેઠો હોય તો પરાક્રમી પણ અપમાન થાય અને પોતાની પાછળના લોકીયવાળો જાણવો, શક્તી બેઠો હોય તો થોડા લોકીયવાળો પણ લોકીય દ્વેષ કરનાર જાણવો, અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો લોકીય વગરનો અને નિર્ધમી જાણવો.

નિચેના અહો શનીના ઘરમાં એટલે મકર અગર કુંભરાશીના થઇને ત્રીજો ભાવે ખેડા હોય તો તેણું ફળ.

સૂર્ય ખેડા હોય તો ભાંકુનો નાશ થાય, ચાકરો દુષ્ટ મળે અને પોતે નાસ્તિક થાય. ચંદ્ર ખેડા હોય તો ભાંકુના થોડા સુખવાળો, પરાક્રમી, સહજ સહજ ઉદ્યોગવાળો, ભાગ્યવાન, અને પૂરવવાન થાય. મંગળ ખેડા હોય તો પરાક્રમ વગરનો, પાપકર્મ કરનારો, સ્વધર્મમાં નાસ્તિક, ભાંકુ વગરનો અને ઉદ્યમ વગરનો જાણવો. શુક્ર ખેડા હોય તો બહુ ખીસ્વાળો, ભાંકુના થોડા સુખવાળો અને મધ્યમ યુધી જાણવો. ગુરુ ખેડા હોય તો ભાંકુથી દુઃખી, નિર્દયી અને શરમાળ થાય. શુક્ર ખેડા હોય તો શુદ્ધતી મદદથી પરાક્રમ કરનારો જાણવો. (શનીની હંકીકત સ્વયંહીમાં આવી ગઇ) અને રાહુ તથા કેતુ ખેડા હોય તો ભાંકુના સુખવગરનો અને વધરાવળના રોગવાળો જાણવો.

અહોની ત્રીજા ભાવ તરફ દ્રષ્ટિનું ફળ.

સૂર્ય ત્રીજા ભાવે દેખતો હોય તો પોતાનાથી પહેલા ભાંકુનો નાશ કરે, પોતે પરાક્રમી થાય, અને પોતાના પરાક્રમથી ભાગ્યનો વધારો થાય, રાજ્ય તરફથી સારી મહેરબાની થાય.

ચંદ્ર ત્રીજા ભાવે દેખતો હોય તો સારા ભાગ્યવાળો અને પરાક્રમી થાય, પહેલી તથા છેલ્લી અવસ્થામાં ધણું ધન મેળવે તથા તેથી સુખ ભોગવે.

મંગળ ત્રીજા ભાવે દેખતો હોય તો કુટુંબનું સુખ થોડું પરદેશમાં રાજ્યદારથી માન મળે, અને પોતાના ભાંકુના સુખનો નાશ થાય.

શુક્ર ત્રીજા ભાવે દેખતો હોય તો ભાઈભાંકુના સુખવાળો, વેપારથી ગુજરાન ચલાવનારો, ધણો ડાહ્યો અને તીર્થ કરવામાં શુદ્ધિશાળી જાણવો.

ગુરુ ત્રીજા ભાવે દેખતો હોય તો ભાઈભાંકુના ધણા સુખવાળો, આગ્યશાળી, ધનવાન અને સોનારૂપાના આભૂષણથી સંતોષી જાણવો.

શુક્ર ત્રીજા ભાવે દેખતો હોય તો ભાઈભાંકુના સુખવાળો, દેશ-વરમાં રાજ્યથી માન મળે તથા પોતાના પછી જે ભાંકુ થાય તે અને બહેરું થાય.

શનિ ત્રીજા ભાવે દેખતો હોય તો ધણો પરાક્રમી

જીવાન જાણુવો, ભાંધાકાંડુથી દુઃખી અને લાશનું ફળ મળવાની વખતે નુકશાની થાય.

રાહુ ત્રીજે ભાવે દેખતો હોય તો પોતાના પરાક્રમથી સર્વે સતોરથ સફળ થાય, ધન્યા પ્રકારે સુખ ભોગવે, પુત્રનો સુખી, અને તે પુરુષ જોડલાથી જન્મેલા હોય.

ત્રીજા ભાવના ગ્રહો તથા રાશીઓનું મિશ્ર ભાવફળ.

ત્રીજા ભાવમાં પાપગ્રહ રહ્યા હોય અને તે ભાવમાં પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય, અથવા ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ પાપગ્રહની કર્તૃત્રીમાં બેઠો હોય તો લાંકુનો નાશ થાય.

ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ અને મંચળ આઠમા ભાવમાં બેઠો હોય અને પાપ ગ્રહોની તેઓના ઉપર દ્રષ્ટિ હોય તો લાંકુનો નાશ થાય. તે અને ગ્રહો હરકાઈ ભાવે પાપગ્રહની રાશીમાં બેઠો હોય અગર તેની સાથે પાપગ્રહ બેઠો હોય તો તેના ભાગ્યો માય પણ તે પાજ નાશ પામે.

ત્રીજા ભાવમાં પાપગ્રહો બેઠેલા હોય તો તેમજ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ બળ વિનાનો હોય તો લાંકુ નાની ઉંમરમાં નાશ પામે.

ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ ૬-૮ અને ૧૨ માં સ્થાને બેઠો હોય અથવા કારકગ્રહ પણ તેમાંજ રહ્યો હોય તેમજ તે અને તે પાપ ગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો અથવા પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય અને આવા યોગમાં ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ ઉંચો હોય તો પણ લાંકુનો નાશ થાય.

ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ જો શનિ અને કેતુ સાથે રહ્યો હોય અને તેને પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તેમજ જો તે નીચ રાશીમાં રહ્યો હોય તો લાંકુનો નાશ થાય.

ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે રાશીનો હોય તે રાશીનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં આઠમા ભાવે બેઠો હોય અથવા તે નીચ રાશીનો હોય કે અસ્તનો હોય તો પોતાના લાંકુનો નાશ થાય.

ત્રીજા ભાવમાં શુભગ્રહ બેઠો હોય અથવા તે ભાવનો સ્વામિ બળવાન હોય તો તેને લાંકુનો લાલ થાય.

ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ ત્રીજા ભાવમાં ઉંચો, સ્વગ્રહનો કે મૂળ ત્રીકોણનો બળવાન થઈ રહેલો હોય તો લાંકુની પ્રાપ્તિ થાય.

હવેનો સ્વામિ અને ત્રીજા ભાવના સ્વામિને અરસપરસ મિત્ર

તા હોય તો ભાંડુઓ એક જીળ સાથે મિત્રતાથી વને અને તે બંને શત્રુ હોય તો શત્રુપણાથી અને સમ હોય તો સમપણાથી વહે.

ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ અથવા કારક ગ્રહ જો કેન્દ્રમાં કે ત્રિકોણમાં રહ્યા હોય અથવા પોતાના ઉંચકે મિત્રની કે પોતાની રાશીમાં રહ્યા હોય તો ભાંડુનો લાભ થાય.

કારકગ્રહ તથા ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ જો તે નવમાશકુંડળીમાં એક રાશીના સ્થાનમાં રહ્યા હોય તેમને જન્મકુંડળીમાં મૂલ, મંગળ તથા શુક્ર દેખતા હોય અને જન્મ કુંડળીમાં ત્રીજા ભાવે એક રાશીનો આક હોય તો તેને બધા ભાઈઓનું સુખ જાયું.

ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ અને કારકગ્રહ નવમાશકુંડળીમાં તેમજ જન્મ કુંડળીમાં બેકો રાશીના હોય અને તેને શુક્ર તથા ચંદ્ર દેખતા હોય તો બહેનોનું સુખ જાયું.

ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ અને કારકગ્રહ જન્મકુંડળીમાં તથા નવમાશકુંડળીમાં શુક્ર કે શનીની રાશીમાં હોય, ત્રીજો ભાવ શુક્ર કે શનીની રાશીમાં હોય અને તેને શની અને શુક્ર દેખતા હોય તો નપુષક ભાંડુ થાય.

જન્મ કુંડળીમાં ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ અને કારકગ્રહ જોટલા નવમાશિ હોય તેટલા ભાંડુ થાય અથવા ત્રીજો ભાવ જોટલા નવમાશિ હોય તેટલી સંખ્યા પ્રમાણે ભાંડુ થાય.

જન્મ કુંડળીમાં ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ નવમાશકુંડળીમાં જોટલા આઠની રાશીમાં હોય તેટલા ભાંડુ થાય.

ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ સ્વયંથી અથવા ઉંચનો ચક્રને આઠમા ભાવમાં પાપગ્રહ સાથે રહ્યો હોય અને આઠમા ભાવે ચર રાશી હોય અથવા નવમાશકુંડળીમાં આઠમા ભાવે ચર રાશી હોય તો તે માણસ યુદ્ધમાં અગાઉથી દહ થાય.

ત્રીજા ભાવનો સ્વામી ઉંચનો કે બળવાન ચક્ર કેન્દ્રમાં કે ત્રિકોણમાં બેઠો હોય અને તેને શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય અથવા ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ મુળ ત્રિકોણ રાશીનો હોય અથવા સ્વયંથી હોય અથવા મિત્રના ઘરનો હોય અને વૈશિષ્ઠ બળ પામ્યો હોય તો તે પુરુષ ધણો ધીરજવાળો થાય.

જન્મકુંડળીમાં ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ જો રાશીનો હોય તે રાશીનો સ્વામિ નવમાશકુંડળીમાં જો ગ્રહની રાશીમાં બેઠો હોય તે

રાશીનો સ્વામિ સ્વગ્રહી અથવા ઉચ્ચનો હોય તો તે પુરુષ પુરુષમાં અતુર અને પ્રવિણ બન્યો.

ત્રીજા ભાવનો સ્વામી સુર્ય, મંગળ અને શુક્રની રાશીમાં બેઠો હોય તો ભાષ્યોવાળો થાય. શુભગ્રહની રાશીમાં શુભગ્રહો સાથે હોય કે શુભગ્રહની દષ્ટિવાળો થઈ કેન્દ્રસ્થાનમાં બેઠો હોય તો તેના ભાષ્યો સુખી અને આરોગ્યતાવાળા થાય.

ત્રીજા ભાવનો સ્વામી અને ચોથાનો સ્વામી મંગળ સાથે હોય તો ભાષ્યોની વૃદ્ધિ થાય છે. બીજા ગ્રહો સાથે હોય તો ભાષ્ય હોતા નથી. ત્રીજા સ્થાનમાં શનિ હોય તો તેના ભાષ્યો નાશ અને રાહુ હોય તો ભાષ્યોનો વધારો થાય છે.

ત્રીજા સ્થાનમાં શુભગ્રહ હોય તો ભાષ્યોનું લાભ આપુએ હોય, પાપગ્રહ હોય કે પાપગ્રહની દષ્ટિ હોય તો ભાષ્યોનો નાશ થાય.

લગ્નથી બીજા કે ત્રીજા સ્થાનમાં જેટલા ગ્રહ હોય તેટલા નાના ભાષ્ય થાય છે તે અગીયારમાં તે બારમાં સ્થાનમાં જેટલા ગ્રહ હોય તેટલા મોટા ભાષ્ય તેને હોય છે.

ત્રીજા ભાવ ઉપર ગુરુ કે શુક્રની દષ્ટિ હોય તો તે ભાષ્યનું રક્ષણ કરનાર છે અને બુધ તેમ સુર્યની દષ્ટિ હોય તો તે ભાષ્યનો નાશ કરનાર છે.

ત્રીજાનો સ્વામી અને લગ્નનો સ્વામી પરસ્પર મિત્ર હોય અને બળવાન થઈ લગ્ન કે ત્રીજા ભાવમાં બેઠો હોય તો બધા ભાષ્યો બેગા રહે. ત્રીજાનો સ્વામી અને લગ્નનો સ્વામી બળવાન થઈ એક રાશીમાં બેઠો હોય તો ભાષ્યોમાં સ્નેહભાવ રહે.

ત્રીજા ભાવમાં શુભગ્રહો હોય કે તેમની દષ્ટિ હોય, અને ત્રીજાનો સ્વામી શુભગ્રહો સાથે હોય તો ધરેણી પહેરનારો થાય, ત્રીજા ભાવે શુક્ર હોય તો મોતીનાં, ગુરુ હોય તો તુળસીનાં, સુર્ય હોય તો લાલ મણિ, કે નીલમણિના અને ચંદ્રમાં બળવાન થઈ પડ્યો હોય તો ધણી ધરેણી પહેરનાર થાય.

ત્રીજા ભાવનો સ્વામી પાપગ્રહની રાશીમાં મંગળ સાથે હોય તો બળનો નાશ થાય, શુક્ર સાથે બળવાન થઈને કેન્દ્ર કે ત્રીકોણમાં પડ્યો હોય તો બળવાન થાય, ભોળી અને શુણ્ણ થાય.

ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ જો સૂર્ય તેમજ શુક્ર પદ્મના ચંદ્ર

સાથે રહ્યો હોય તો માણસ ધીર થાય, અને કૃષ્ણ પક્ષના ચંદ્ર સાથે રહ્યો હોય તો જડ થાય, મંગળ સાથે રહ્યો હોય તો ક્રોધી થાય, અને બુધ સાથે રહ્યો હોય તો સાત્ત્વિક બુદ્ધિવાળો થાય. શુક્ર સાથે રહ્યો હોય તો ધીરજવાન થાય, અને સર્વ જ્ઞાત્રનો અર્ધ જ્ઞાણવામાં ચતુર થાય, શુક્ર સાથે રહ્યો હોય તો કામાતુર અને તેથી કલેશ કરવામાં પ્રવીણ થાય, રાત્રી સાથે રહ્યો હોય તો જડ થાય, રાહુ તથા કેતુ સાથે રહ્યો હોય તો ગદાર મજબુત અને હૃદયમાં જડ થાય.

ત્રીજા ભાવે નિચે રાશીનો ગ્રહ રહ્યો હોય અને છઠ્ઠો ભાવે અસ્તનો ગ્રહ બેઠો હોય ને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો તેને ઝેરી પદાર્થથી, ઔષધીનો ઉપાય કરવાથી, અથવા ઝેર ખાવાથી પ્રમાદ થાય.

પાપગ્રહ ત્રીજો બેઠો હોય તો તેને મળાનો રોગ થાય; ત્રીજો ભાવે મંગળ બેઠો હોય તો કાનનો રોગ થાય.

ત્રીજા ભાવના સ્વામી સાથે શુક્ર લગ્ને બેઠો હોય તો તે માણસને ચાર પગવળા પશુથી લય થાય, જળરાશી બે લગ્ને હોય તો જળથી લય થાય.

જન્મકુંડળીમાં રાહુ ને રાશીનો હોય તે રાશીના સ્વામી સાથે ત્રીજા ભાવનો સ્વામી બેઠો હોય, અને લગ્નમાં રાહુ હોય તો તેને સર્પથી લય થાય, અને ત્રીજા ભાવના સ્વામી સાથે બુધ બેઠો હોય તો ગળાનો રોગ થાય.

ત્રીજા ભાવે શુભગ્રહ બેઠો હોય અથવા શુભગ્રહની દષ્ટિ હોય અને ત્રીજા ભાવનો સ્વામી શુભગ્રહ સાથે બેઠેલો હોય તો કાનના આલુપણનો પહેરનારો થાય.

ત્રીજો ભાવે શુક્ર અથવા ચંદ્ર જળવાન હોય અને તેને શુભગ્રહ દેખતા હોય અથવા શુભગ્રહો ભેગા તે બેઠો હોય અને તે સ્વગ્રહી અથવા ઉચ્ચતા હોય અને નવમાંથી કુંડળીમાં મિત્રગ્રહની રાશીમાં હોય તો સોના રૂપાના વાસણમાં જમનાર અને સુખ ભોગવનાર જાયવો.

ત્રીજો ભાવે શુભગ્રહની રાશી હોય તો કયા અવધુ ઉપર પ્રીતિ હોય તેમજ પુણ્યનું કામ કરવામાં પ્રીતિ હોય અને જો ત્રીજા ભાવે પાપગ્રહની રાશી હોય અથવા ત્યાં પાપગ્રહ રહેલા હોય તો તમારી વાતો સંભળનાર જાયવો.

ત્રીજા ભાવે શુભગ્રહ બેઠા હોય અથવા શુભગ્રહની દષ્ટિ હોય અને ત્રીજા ભાવનો રત્નામી શુભગ્રહ સાથે બેઠો હોય તો શાંતના આભૂષણનો પહેરનારો જાણવો.

ઉપર લખેલા યોગ હોય અને ત્રીજા ભાવનો સ્વામી સૂર્ય બેઠો હોય તો સારા રત્નજડીત ધરેણું પહેરનારો થાય, ચંદ્ર સાથે બેઠો હોય તો ધણી જાતનાં આભૂષણ પહેરનાર થાય, મંગળ સાથે બેઠો હોય તો ચિત્રવિચિત્ર આભૂષણ પહેરનાર થાય, બુધ અથવા શની સાથે બેઠો હોય તો નિશ્કમણી જડીત ધરેણું પહેરનાર થાય, ગુરુ સાથે બેઠો હોય તો અમૂલ્ય ધરેણું પહેરનાર થાય, અને શુક્ર સાથે બેઠો હોય તો સાચા મોતીનાં ધરેણું પહેરનાર થાય.

ત્રીજા ભૂવનનું ઇંગ્રેજી શાસ્ત્ર પ્રમાણે કળ.

શની—ત્રીજા ભૂવનમાં હોય તો મુસાફરીમાં લય રખાવે; મુસાફરીમાં મારામારી, ખટપટ; નાણાં ખોવાયે, લાઈ કે પડોશીથી ખોટ આવે; ગુપ્ત વિદ્યાનો શોખી, ધણો વિચારવંત અને ગંભીર થાય.

રબી—હોય તો વિદ્યા, હુન્નર અને કારીગરીનો શોખી, મલીસો, ધરથી બહાર ન નીકળનાર, જો વૃશ્ચિક કે મીન રાશીમાં હોય તો નાની દરીયાની મુસાફરી કરનાર અને જો મેષ, કર્ક, વૃશ્ચા કે મકર રાશીનો હોય તો ધણી રહેતેની મુસાફરી કરનાર થાય છે.

ગુરુ—હોય તો લાઈ જનનું સુખ થાય, નાની નાની મુસાફરી કરે.

મંગળ—હોય તો ધણો તોફાની, કડક સ્વભાવનો, અણખ-નાવ રાખનારો, હડીતો, ઉશ્કેરાઈ જનાર અને નાની મુસાફરી કરનાર થાય.

બુધ—વિદ્યા શોખાય, હુન્નર આવડે, લેખક થાય, કલાકર્તું કામ કરે, મન ઢયુપયુ, એક કામ પુરું ન કરે અને બીજું કામ કરવા જાય.

શુક્ર—હસમુખો, ઠાંગી, હાસ્ય રસનો લેખક, લાઈ બેનથી સુખી, નાની નાની મુસાફરી કરી ફાયદો મેળવનાર થાય.

ચંદ્ર—નાની નાની મુસાફરી કરે, વિદ્યાનો શોખી, ગુપ્ત વિદ્યા શીખે અને ઉચ્ચનો હોય તો લાઈબેનથી લાભ મળે.

પ્રકરણ ૩૧ મું.

ચોથો ભાવ (મિત્ર ભૂવન.)

ચોથા ભાવમાં ભાઈ, ધર, ખેતર, માતા, સ્થાનક, વૃદ્ધિ, ભોજન, મિત્ર, વાહન, હૃદય, આસન અને શયન તથા સુખ વિષે જોવામાં આવે છે.

હરપચલ જેઠો હોય તો, માઆપ સાથે ખટપટ, મીઠકત સંબંધી વંધા ઉઠે અને ધડપણમાં તંગીમાં આવે.

નિચેના ગ્રહો સ્વગ્રહી અથવા ઉચના ઘટ અને ચોથા ભાવે ખેસે તેનું ફળ:—

સૂર્ય ખેસે તો વાહનના સુખવાળો, વૈભવી માતાપિતાના સુખવાળો અને ભાગ્યશાળી જાણુવો, તથા ચોથા ભાવનો સંપૂર્ણ સુખી જાણુવો. ચંદ્ર જેઠો હોય તો માતાનું સુખ, ધર, ખેતર, વાડી, વાહન અને પશુ વિગેરેનું સુખ મળે. મંગળ જેઠો હોય તો માતાથી સુખી, ધર, ખેતર, વાડી, વૈભવ, પશુ અને વાહનનો સુખી જાણુવો. શુક્ર જેઠો હોય તો માતાના સુખવાળો, ધર જગાનો સુખી તથા જમીનદાર થાય, ગુરુ જેઠો હોય તો ધર, ખેતર, તથા વાડીવાળો, મિત્ર ધણા, માઆપથી સુખી, અને વાહન, પશુ અને ધનનો સુખી જાણુવો. શુક્ર જેઠો હોય તો માતાના સુખવાળો, ધર, ખેતર, વાડી, જગા અને વાહન તથા ધનના સુખવાળો જાણુવો. શની જેઠો હોય તો માતાના સુખવાળો, ધર જગ્યાના સુખવાળો, મિત્ર, વાહન અને પશુના સુખવાળો જાણુવો અને રાહુ તથા કેતુ જેઠો હોય તો ધણા વસ્ત્ર ધરેણીની સમૃદ્ધિવાળો જાણુવો.

નીચેના ગ્રહો ચોથા ભાવે શુક્રના ઘરમાં ઝેરલે વરણ થા તોના રાશીના ઘરને જેઠા હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય જેઠો હોય તો માતાપિતાનો દુઃખી, પશુની ધાતવાળો અને સ્થાનક નાશ પામે. ચંદ્ર જેઠો હોય તો માતાને રોગી રાખે, મંગળ જેઠો હોય તો માતા રોગી હોય અથવા માને પીડા ઉપજાવે. વાહનનો ભ્રમ થાય, શુક્ર જેઠો હોય તો પીતાના સુખવાળો જાણુવો, ગુરુ જેઠો હોય તો મિત્રનો તેમજ સ્ત્રીનો દેવ કરનાર થાય. (શુક્ર

ત્રી હકીકત સ્વપ્રહીમાં આવી ગઈ) શત્રી ખેડો હોય તો માતાનો દેષ કરે, માતાના સુખ વગરનો જાણવો, અને રાહુ તથા કેતુ ખેડો હોય તો મિત્રનું સુખ ખંડીત હોય.

નિચેના ગ્રહો સૂર્યના ઘરમાં ઝોટલે સિંહરાશીના થઈ અને ચોથા ભાવે ખેડો હોય તેનું ફળ.

(સૂર્યની હકીકત સ્વપ્રહીમાં આવી ગઈ) ચંદ્ર ખેડો હોય તો માતા તથા પોતે રોગી થાય, યુધ ખેડો હોય તો સ્થાનક વગરનો અને મિત્ર સાથે વિરોધ થાય, યુવ ખેડો હોય તો વેપારનો સુખી જાણવો ગુરુ ખેડો હોય તો વાહનના સુખરાજો થાય, શુક્ર ખેડો હોય તો બુદ્ધિરાજો થાય. શની ખેડો હોય તો માતા પિતાનો દેશ કરનાર થાય, અને રાહુ કેતુ ખેડો હોય તો સુખી થાય. નિચેના ગ્રહો યુધના ઘરમાં ઝોટલે મિથુન કે કન્યારાશીના થઈ ચોથા ભાવે ખેડો હોય તેનું ફળ.

સૂર્ય ખેડો હોય તો માતાપિતાનું સુખ, વૈજયવાળો, માયાના રોગવાળો, અહંકારી અને ગુપ્ત પીડાવળો જાણવો. ચંદ્ર ખેડો હોય તો ખીજી સ્ત્રીને ધાત્રીને મોટો થાય. મંગળ ખેડો હોય તો ઘરમાં કલેશ ઉપજાવે અને માતા પિતાના સુખ વગરનો અને પારકા ઘેર રહેનારો જાણવો. (યુધની હકીકત સ્વપ્રહીમાં આવી ગઈ) ગુરુ ખેડો હોય તો તો સ્થાનક અને વાહનના લયવાળો જાણવો. શુક્ર ખેડો હોય તો માતાથી દુર રહેનારો અને પરદેશમાં વાસ કરનારો તથા મિત્ર અને પશુ વગરનો જાણવો. શની ખેડો હોય તો ધન વગરનો જાણવો, રાહુ અને કેતુ ખેડો હોય તો વસ્ત્ર ધરેલાં વગરનો હિંદ્રિ જાણવો.

નિચેના ગ્રહો ચંદ્રના ઘરમાં ઝોટલે કર્ક રાશીના થઈને ચોથા ભાવે ખેડો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય ખેડો હોય તો ખેતર, વાડી તથા ઘરના સુખરાજો જાણવો. (ચંદ્રની હકીકત સ્વપ્રહીમાં આવી ગઈ) મંગળ ખેડો હોય તો માતાથી દુઃખી, ઘર જગ્યા વગરનો, મિત્રથી વિરોધવાળો, અને ધન તથા પશુ વગરનો જાણવો. યુધ ખેડો હોય તો માતાનો દેવી અને ચોડા રાનવાળો જાણવો. શુક્ર ખેડો હોય તો કવિ અને કીર્તિવાળો તથા ક્ષમાવાળો જાણવો, શની ખેડો હોય તો મિત્ર અને માતાના સુખરાજો, ખેતર વાડી વિગેરના ખંડીત સુખરાજો જાણવો અને રાહુ તથા કેતુ ખેડો હોય તો મિત્રનું સુખ ખંડીત થાય.

નિચેના ગ્રહો મંગળના ઘરમાં એટલે મેષ યા વૃશ્ચિક રાશીના થઈને ચોથા ભાવે બેઠા હોય તેવું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો મિત્રના સુખવાળો, અગ્નિના ભયવાળો અને અહંકારી જાણવો, ચંદ્ર બેઠો હોય તો શરીરે દુઃખી, માતાનું સુખ થોકું, મિત્ર અને પરપુત્ર સુખ થોકું અને હંમેશાં થોકું દુઃખ રહે, (મંગળની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) બુધ બેઠો હોય તો હાથનો ચંચળ એટલે બણી ઝડપથી હાથે કામ કરનાર થાય અને મોટાં તેજસ્વી નેત્રવાળો થાય, શુક્ર બેઠો હોય તો શરીરે તેમજ સંસારથી સુખી, સ્થાન જગાવાળો, બુદ્ધિવાન, ઉદાર મનવાળો અને દુધની સમૃદ્ધિવાળો જાણવો. શુક્ર બેઠો હોય તો કુળમાં દીપકરૂપ, વિદ્યાવાળો અને માખાપના સુખવાળો થાય, શની બેઠો હોય તો માતાનું સુખ ન મળે, જગા વગરનો અને મિત્રનો દ્વેષ કરનાર જાણવો અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો માતાથી સુખી, ઘર જગ્યાથી સુખી અને સ્ત્રીથી સુખી હોય તથા રાજ્યમાં નોકર હોય.

નિચેના ગ્રહો શુક્રના ઘરમાં એટલે ધન અગર મીન રાશીના થઈને ચોથા ભાવે બેઠા હોય તો તેવું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો મિત્ર બણા થાય પણ તેનાથી વિરોધ પડે, ચંદ્ર બેઠો હોય તો મીઠાં મોજાન જમનાર અને અનેક જાતના વૈભવ ભોગવનાર થાય, મંગળ બેઠો હોય તો ધન ધાન્યના સુખવાળો, મીત્ર તથા વાહનના સુખવાળો જાણવો, બુધ બેઠો હોય તો માતાના દુઃખવાળો, ઘર અને જગા વગરનો તથા મિત્ર વગરનો જાણવો. (શુક્રની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) શુક્ર બેઠો હોય તો વિદ્યાવાળો, અને માખાપના સુખવાળો જાણવો, શની બેઠો હોય તો નવા ઘર, ખેતર, વાડી વિગેરે વસાવે, વાહનનું ખંડિત સુખ, પરદેશમાં રહેનાર, આપ કરતાં માતાનું સુખ વધારે મુક્ત હોય, મિત્ર બણા હોય અને ભોળા સ્વભાવનો થાય. રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો વસ્ત્ર ધરેણાં વગેરેનાં દરિદ્ર થાય.

નિચેના ગ્રહો શનીના ઘરમાં એટલે મકર અગર કુંભ રાશીના થઈ ચોથા ભાવે બેઠા હોય તેવું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો શરીરે ખોડાવાળો, અહંકારી, વિરોધ પાળનારો અને તેનું શરીર ગરમ રહે તથા ઇંદ્રિય પીડાવાળો જાણવો.

અંદ્ર જેઠા હોય તો પરત્વી ઉપર ચોદ પામનાર, માતા પિતાથી સુખી, ઘર સ્થાનકથી સુખી, પશુ અને વાહન મળે, નવાં ઘર, એતર તથા વાડી મેળવે, ઘણા મિત્ર અને વૈભવ મળે અને શરીરે સુખી થાય; સંગમ જેઠા હોય તો સ્થાનવ્રષ્ટ, મિત્રોથી ત્યજાયલો, પિતા તથા સ્ત્રીના થોડા સુખવાળો એટલે તે થોડી મુદતમાં નાશ પામે, ઘણા આજીવો અને ભાઈઓ સાથે દેવવાળો, મુસાફરી કરનાર તથા ધન અને વસ્ત્રથી દુઃખી બન્યો. બુધ જેઠા હોય તો વાહનના સુખવાળો પણ વાહનથી ઘાત થાય તેમજ સ્થાનક વેચી દેનાર, મિત્રમાં વિરોધ કરનાર, કમટી અને પ્રપંચી બન્યો, શુક્ર જેઠા હોય તો માતાનું સુખ ન હોય, મિત્રથી દુઃખી થાય અને પશુ કે વાહનથી નાશ પામે, શુક્ર જેઠા હોય તો ક્ષુદ્ર લોકની મદદથી સ્થાનક મેળવે અને નીચ લોકો મિત્ર થાય, (સ્ત્રીની હકીકત સ્વમહીમાં આવી મેષ) અને રાહુ તથા કેતુ જેઠા હોય તો માતાથી સુખી, ઘર બગાડી સુખી અને સ્ત્રીથી સુખી થાય.

ગ્રહોની ચોથા ભાવ ઉપરની દ્રષ્ટિનું ફળ.

સૂર્ય ચોથા ભાવે દેખતો હોય તો માતાને તેમજ ભાઈઓને પીડાકારી થાય પણ જીવતો તથા સુખનો વધારો થાય.

અંદ્ર ચોથા ભાવે દેખતો હોય તો શરીરનો સુખી અને સ્ત્રીની સાથે ક્રીડા કરવાથી શરીરમાં કિંચિત્ મહરોગી અરે પીતાના મણા સુખવાળો થાય.

મંગળ ચોથા ભાવે દેખતો હોય તો પોતાની માતાને પોતાના જન્મથી ચોથે મહીને પીડા કરે, રાજથી કિંચિત્ ભય હોય અને વાહનથી દુઃખ થાય.

બુધ ચોથા ભાવે દેખતો હોય તો માતાના મણા સુખવાળો, રાજ તરફથી પણ સુખી, દ્રવ્યનો વધારો થાય, પિતાના પૈસાનું સુખ મળે અને શરીરની કાંતિ સારી થાય.

શુક્ર ચોથા ભાવે દેખતો હોય તો માતા પિતાના સુખવાળો, વાહન તથા દ્રવ્યના સુખવાળો, અધુજનના સુખવાળો અને ઘણું જીવે મળે.

શુક્ર ચોથા ભાવે દેખતો હોય તો માતાના સુખવાળો, કર્મવાન, ધર્મવાન, તેમજ આર પગના જનાવર અને વાહનના સુખવાળો બન્યો.

શની ચોથા ભાવે દેખતો હોય તો જન્મના પહેલાં વધે શરીરે પીઝ થાય અને માતાપિતાને ચોથે વરસે પીઝ થાય, પોતાનું માન તથા સ્થાનક ઝોણું હોય.

રાહુ ચોથા ભાવે દેખતો હોય તો તે પુરુષને માતાનું સુખ ન હોય અને સ્ત્રીને જાતીયી પોતાના લાગ્યતો હિંદય થાય અને પોતાના પેટમાં હંમેશા ગુપ્ત પીઝ રહે.

ચોથા ભાવનું ગ્રહો તથા રાશીનું મિત્ર દ્રુગ.

જન્મકુંડળીમાં નવમા ભાવનો સ્વામી કેન્દ્ર ભાવમાં બેઠો હોય અને ચોથા ભાવનો સ્વામી સ્વગ્રહી અથવા હિંદયનો અથવા મિત્રના ધરમાં બેઠો હોય અને હરકાષ્ટ ગ્રહ ચોથા ભાવે સ્વગ્રહી અથવા હિંદયનો થઈ બેઠો હોય તો તેને ચિત્રવિચીત્રવાળા ધરનો લાભ મળે.

જન્મકુંડળીમાં લગ્નનો સ્વામી ચોથા ભાવના સ્વામી સાથે લગ્ને બેઠો હોય અથવા ચોથે ભાવે બેઠો હોય તો તે મનુષ્યને ધરનો લાભ થાય. તે ગ્રહને શુભ ગ્રહોની દ્રષ્ટિ હોય અથવા શુભ ગ્રહ બેગા બેઠા હોય અથવા તે ગ્રહો સ્વગ્રહી અથવા હિંદય રાશીના અથવા મિત્રના ધરમાં બેઠા હોય અને જળવાન હોય તો તેને વિના મરતને ધરનો લાભ થાય.

જન્મકુંડળીમાં ત્રીજા ભાવે શુભ ગ્રહ બેઠો હોય અને ચોથા ભાવનો સ્વામી સ્વગ્રહી હોય અને સંપૂર્ણ જગ પામેલો હોય તો તે મનુષ્ય દિલ્લાખંધ હવેલીમાં રહેનારો થાય.

જન્મકુંડળીમાં દશમા ભાવનો સ્વામી અને ચોથા ભાવનો સ્વામી તથા શનિ, જે ત્રણે ગ્રહો કેન્દ્રમાં બેગા બેઠા હોય તો તેને ચિત્રવિચીત્ર દિલ્લાવાળું ધર મળે.

જન્મકુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વામી આઠમા ભાવે બેઠો હોય અને તેને પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો ધરનો નાશ થાય.

જન્મકુંડળીમાં ચોથા ભાવમાં ગુરુ બેઠો હોય તો અને તે ચોથા ભાવના સ્વામી બેગા શુભ ગ્રહ હોય અને ગુરુની દ્રષ્ટિ હોય તો તે બાપચોમાં માન પામે.

જન્મકુંડળીમાં ચોથા ભાવમાં ચોથા ભાવના સ્વામીની સાથે કે કારક ગ્રહની સાથે ધણા પાપગ્રહ રહેલા હોય તો તે પોતાના બંધુ વૃજીથી ત્યજાયેલો અને નકારા ગુણવાળો થાય.

જન્મકુંડળીમાં ચોથા ભાવે હરકાષ્ટ ગ્રહ સ્વગ્રહી અથવા હિં-

ચતો અથવા મિત્રના ઘરમાં બેઠો હોય અને તેને ગુફતી દષ્ટિ હોય તો તે લાઘવોમાં પૂન્ય એટલે માનકારી થાય.

જન્મકુંડળીમાં બીજા ભાવનો સ્વામી, આરંભા ભાવનો સ્વામિ અને ચોથા ભાવનો સ્વામિ એ ત્રણ ગ્રહોના ભેગા નેટલા પાપગ્રહ બેઠા હોય તેટલા ઘરનો નાશ થાય, પણ તે ગ્રહોને શુભ ગ્રહની દષ્ટિ હોય તો નાશ થાય નહીં એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વામિ દશમે ભાવે બેઠો હોય, અને દશમા ભાવનો સ્વામિ ચોથે ભાવે બેઠો હોય અને મંગળ હરકોઈ ભાવે બળવાન હોય તો તે મનુષ્ય ધણે-ટેકાણે ક્ષેત્ર અથવા ઘર બંધાવનાર થાય.

જન્મકુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ બળવાન હોય અને ચોથે ભાવે બેઠો હોય અને ચોથાનો સ્વામી બળવાન થઈ લગ્ને બેઠો હોય અને તે બંનેને શુભ ગ્રહો દેખતા હોય તો પોતાના પરાક્રમથી ક્ષેત્ર અથવા ઘર બંધાવનારો થાય.

જન્મકુંડળીમાં છઠા ભાવનો સ્વામી બળવાન થઈ ચોથે, અને ચોથાનો સ્વામિ બળવાન થઈ છઠે બેઠો હોય અને છઠા ભાવના સ્વામિથી ચોથા ભાવનો સ્વામિ વધારે બળવાન હોય તો તેને શત્રુની પૃથ્વી, ક્ષેત્ર અને ઘર મળે.

જન્મકુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વામિ પાપગ્રહ સાથે બીજા ભાવે બેઠો હોય અને તે નીચનો અથવા શત્રુનો હોય તો પણ ઘર તથા ક્ષેત્રનો નાશ થાય, ચોથા ભાવનો સ્વામિ ઉંચનો હોય પણ તે પાપગ્રહ ભેગો બેઠો હોય તો ક્ષેત્ર, તથા ઘર વેચાણ થઈ જાય.

ચોથા ભાવે શુર હોય અથવા ચોથા ભાવે શુભગ્રહ હોય અને તેની બંને બાજુ લગ્નના સ્વામિ કરતાં વધારે બળવાન થઈ શુભગ્રહ રહેલા હોય તો તે માણસ કુળી થાય તેમ સર્વ જનોમાં મુખ્ય થાય.

બળ વગરનો શુર પાપગ્રહ સહિત ચોથા ભાવે બેઠો હોય અને ચોથા ભાવનો સ્વામિ હરકોઈ ભાવે પાપગ્રહ સહિત બેઠો હોય તો તે માણસ પાસે દ્રવ્ય છતાં કુળી થાય.

સૂર્ય અને મંગળ નવમાથ કુંડળીમાં ત્રીય રાશી અથવા શત્રુ ગ્રહની રાશીમાં બેઠા હોય અને તે બે ગ્રહો જન્મકુંડળીમાં ચોથા ભાવે બેઠા હોય અને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય અને જન્મકુંડળીના

ચોથા ભાવનો સ્વામિ પણ નવમાંશ કુડળીમાં પાપગ્રહની રાશીમાં બેઠો હોય તો તે માણસ ધર અને દ્રવ્ય વગરનો દરિદ્રી થાય.

ચોથા ભાવમાં ચંદ્ર, શુક્ર, ગુરુ અને શુક્રની રાશીમાં શુભગ્રહ હોય અને સંપૂર્ણ જળ પામી શુભ ગ્રહ બેઠો હોય અને તેને શુભ ગ્રહની દૃષ્ટિ હોય તો તે માણસ પૃથ્વીનું સુખ ભોગવનાર થાય.

જનનો સ્વામિ નિર્જળ હોય અને તે ચોથા ભાવે બેઠો હોય અને નિત્ય રાશીનો સૂર્ય તેના ભેગો બેઠો હોય અથવા ક્રાંતિ જળગ્રહ બેઠો હોય તથા ચોથા ભાવનો સ્વામિ જળહીન હોય તો જળની ધાત થાય.

ચોથા ભાવનો સ્વામિ જે રાશીમાં બેઠો હોય તે રાશીનો સ્વામિ જે ગ્રહ હોય તેને ચોથા ભાવનો સ્વામિ દેખતો હોય અથવા ચોથા ભાવના સ્વામિ ભેગો તે બેઠો હોય તો તે મનુષ્યની નદીના જળમાં કુળવાથી પાત થાય.

જન્મકુડળીમાં ચંદ્ર ભેગો પાપગ્રહ હોય અને તે ચંદ્રને પાપગ્રહ દેખતો હોય, સૂર્ય કંદ્રમાં બેઠો હોય અથવા પાપગ્રહ ચોથા ભાવે બેઠો હોય અને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો તે માણસ પોતાની મા સાથે વ્યભિચાર કરનાર થાય.

ચોથે સ્ત્રી હોય અને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય અથવા પાપગ્રહ ભેગો બેઠો હોય તો તે યેન સાથે વ્યભિચાર કરનાર થાય.

ચોથા ભાવનો સ્વામિ રાહુ સહિત હોય અને સ્ત્રી કે સૂર્ય પણ પાપગ્રહ સહિત હોય તો તે પુરુષની માતા વ્યભિચારણી જણાવી.

ચોથા ભાવનો સ્વામિ ચંદ્ર હોય અને તેના ભેગો શુક્ર તથા ગુરુ બેઠો હોય તો વિદ્વાન બ્રાહ્મણ સાથે, મંગળ બેઠો હોય તો બ્રાહ્મણ સાથે, સૂર્ય બેઠો હોય તો ક્ષત્રી સાથે શુક્ર બેઠો હોય તો જૈસ્ય સાથે, શની બેઠો હોય તો શૂદ્ર સાથે અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો નીચ માણસ સાથે તેની મા વ્યભિચાર કરનારી જણાવી.

છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ અને ચોથા ભાવનો સ્વામિ અને નવમા ભાવે બેઠો હોય અગર નવમા ભાવનો સ્વામિ અને ચોથા ભાવનો સ્વામિ અને ચોથા ભાવે બેઠો હોય તો તેનો પિતા વ્યભિચારી જણાવો.

જનનો સ્વામિ, નવમા ભાવનો સ્વામિ, ચોથા ભાવનો અને છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ એ ચારે ગ્રહો હરકોઈ ભાવે એ

હોય તો તે માણસ પોતાના બાપથી નહિ પણ બીજાથી પેદા થયેલો છે એમ જાણવું.

ચંદ્ર અને શુક્ર બળવાન હોય અને તેને શુભ ગ્રહો દેખતા હોય તેમ તે ચંદ્ર તથા શુક્ર નવમાંશ કુંડળીમાં શુભગ્રહની રાશીમાં બેઠો હોય અને જન્મકુંડળીમાં કેન્દ્ર ભૂવનમાં બેઠો હોય તથા જન્મકુંડળીના ચોથા ભાવે શુભ ગ્રહની રાશી હોય તો તે માણસની માતા લાંબુ આયુષ્ય ભોગવે.

ચોથા ભાવે શુભ ગ્રહ બેઠો હોય અને ચોથા ભાવને કારક ગ્રહ શુભગ્રહ ભેગો બેઠો હોય, તથા ચોથા ભાવને સ્વામી બળવાન હોય તો તે માણસની માતાનું આયુષ્ય લાંબુ જાણવું.

ચોથા ભાવને સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે રાશીમાં બેઠો હોય તે રાશીનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં કેન્દ્રમાં બળવાન થઈ બેઠો હોય અથવા ચંદ્ર જન્મકુંડળીમાં કેન્દ્રમાં બેઠો હોય તો તેની માતા ઘણા આયુષ્યવાળી જાણવી.

જન્મકુંડળીના ચોથા ભાવે શનિ હોય અને તેને શુભગ્રહો દેખતા હોય તો માતાનું ઘણું આયુષ્ય જાણવું, અને જે પાપગ્રહના ધરમાં શનિ બેઠો હોય તે તેના ભેગા બીજા પાપગ્રહ બેઠો હોય તો માતાનું આયુષ્ય થોડું જાણવું.

જન્મ કુંડળીમાં ચંદ્ર અથવા શુક્ર થકી સાતમે પાપગ્રહ બેઠો હોય તો માતાનું આયુષ્ય થોડું જાણવું.

ચોથાનો સ્વામી શુરુ ને યુધ્ધ હોય અને તે ત્રીજો, બારમે કે આઠમે હોય કે નીચ શત્રુની રાશીમાં હોય તો યુદ્ધ ને વિવેક વગરના થાય પણ તે પોતાના ધરમાં કે ઉચ્ચમાં કે ત્રિકોણ કે કેન્દ્રમાં હોય તો લક્ષ્મી, વિદ્યા અને નમ્રતાવાળો તેમ રાજ્યને પ્રીતિ પાત્ર થાય.

ચોથા સ્થાનમાં તેનો પોતાનો સ્વામી બેઠો હોય અને તેની દષ્ટિ હોય કે શુભ ગ્રહ સાથે હોય કે જોતા હોય તો તે વિદ્વાન, ચતુર અને નમ્ર થાય.

ચોથા સ્થાનમાં શની પાપગ્રહની દષ્ટિવાળો થઈ બેઠો હોય આઠમાનો સ્વામી શત્રુ કે નીચ રાશીનો હોય તો તેની માતાનો નાશ થાય છે.

ચોથા સ્થાનમાં કે કેન્દ્ર સ્થાનમાં શુક્ર અને ચંદ્ર બળવાન થઈ પડ્યા હોય અને શુભગ્રહોની દષ્ટિ હોય કે શુભગ્રહોના નવમાંશમાં હોય તો તેની મા લાંબા આયુષ્યવાળી થાય.

ત્રીજા સ્થાનના સ્વામી સાથે ચંદ્ર ૬-૮-કે ૧૨ મા સ્થાનમાં પડ્યો હોય તો બીજી માને ધાવનાર હોય ચોથા કે દશમાંનો સ્વામી ૬-૮-કે ૧૨માં સ્થાને હોય ને લગ્નનો સ્વામી બળવાન ન હોય તો તે મા બાપ વિનાનો હોય છે.

ચોથા સ્થાનમાં નવમાંનો સ્વામી બળવાન થઈ શુક સાથે બેઠો હોય તો લાંબો વખત ધણું સુખ ભોગવે પણ શુભ ગ્રહો સાથે ૬-૮-૧૨ મા સ્થાને હોય તો થોડું સુખ ભોગવે

ચોથાનો સ્વામી શુક ચંદ્ર અને લગ્નનો સ્વામી એ ચારે ગ્રહો એક રાશીમાં હોય તો પાલખી મળે, ઘોડાનું વાહન મળે, ચોથાનો સ્વામી શુક, ચંદ્ર ને શુક એક રાશીમાં કેન્દ્ર કે ત્રિકોણ કને ૫ મા સ્થાને બેઠો હોય તે ચાર પ્રકારના વાહનનું સુખ ભોગવે.

ચોથા કે બીજા સ્થાનમાં શુભગ્રહની રાશીમાં ચંદ્રમાં બેઠો હોય અને શુભગ્રહ સાથે હોયતો ઘોડા, હાથી વિગેરેનું વાહન મળે

ચોથા ભાવનો સ્વામી લગ્નથી બારમાં સ્થાને હોય તો છુટું ઘર ભોગવે અને ત્રીકોણ કે કેન્દ્રમાં બળવાન થઈ પડ્યો હોય તો સુંદર ધરવાળો થાય.

ચોથાનો સ્વામી બળવાન હોય, ત્રીજા ભાવમાં શુભ ગ્રહો હોય ને લગ્નનો સ્વામી પૂર્ણ બળવાન હોય તો મોટી હવેલી કે મહેલમાં રહેનાર થાય. લગ્ન ત્રીકોણ અને કેન્દ્ર સ્થાનમાં બેઠલા ગ્રહો બળવાન હોય તેટલા ધરોનું સુખ કહેવું

ચોથા સ્થાનમાં પાપગ્રહ કે રાહુ હોય કે પાપગ્રહની દષ્ટિવાળો હોય તો તેને ધર બાબતનું દુઃખ હોય, નીચ રાશીનો કે શત્રુના ઘરમાં સૂઈ કે મંગળ ચોથા ભાવમાં હોય તો ઘર વિનાનો થાય.

ચોથા ભાવમાં લગ્નનો સ્વામી ને નવમાંનો સ્વામી બેઠો હોય ને ચોથાનો સ્વામી શુભગ્રહની રાશીમાં લગ્નમાં હોય તો તે હંમેશાં ધણું સુખ ભોગવનાર હોય ને ૬ મા સ્થાનમાં હોય તો બહુ શત્રુવાળો થાય.

ચોથાનો સ્વામી, લગ્નનો સ્વામી અને દશમાંનો સ્વામી દશમાં સ્થાનમાં હોય અને દશમાંનો સ્વામી લગ્નના સ્વામીનો સંબંધી હોય તો તે માણસ સિંહાસન ભોગવે.

ચોથાનો સ્વામી, અને નવમાંનો સ્વામી શુભગ્રહ સાથે બળવાન થઈ બેઠો હોય તો સેનાવાળો અને ધનવાન થાય.

ચોથા અને નવમાના સ્વામી ૧૧ મા સ્થાને બેઠા હોય અથવા તેમની ચોથા ભાવ ઉપર દષ્ટિ હોય તો તે સંપૂર્ણ ભાગ્યશાળી, રાજનો પ્રીતિપાત્ર અને સેનાનો ઉપરી થાય.

ચોથાનો સ્વામી ૧૧ મા સ્થાને અથવા ચોથા સ્થાનમાં હોય અને મંગળ ૧૧ મે કે ૧૧ મા સ્થાનમાં મંગળની રાશી હોય તો રાજ્ય સુખ મળે.

બુદ્ધ ઉચ્ચ રાક્ષીનો યદ્ય કેન્દ્રસ્થાનમાં કે ત્રિકાલસ્થાનમાં હોય તો તેને વિદ્યા, સમૃદ્ધિ, ધન, વાહન વિગેરેનું સુખ મળે.

ચોથા સ્થાનનો સ્વામી શુક સાથે બેઠા હોય તો ચાર પ્રકારના વાહન મળે. ચોથાનો સ્વામી શુભગ્રહ સાથે દસમા સ્થાને હોય તો છઠે આમરનું સુખ મળે.

ચોથા સ્થાનમાં પાપગ્રહ હોય કે આક્રમાનો સ્વામી પાપગ્રહ સાથે ચોથા સ્થાનમાં હોય તો કપડી થાય. પણ પોતાની ઉચ્ચ મિત્ર કે પોતાના વર્ગમાં શુભગ્રહની દષ્ટિવાળો હોય તો કપડ વનાનો થાય.

ચોથાનો સ્વામી શુભરાશીમાં શુક સાથે કે શુકની દષ્ટિવાળો હોય અને શત્રુ કે નીચ ગ્રહની તેના ઉપર દષ્ટિ ન હોય તો સુગંધી પદાર્થોનો ભોગ ભોગવે.

ચોથા ભાવે શનિ, મંગળ અને રાહુ એ ત્રણે ભેગા બેઠા હોય અને કોઈ શુભગ્રહ ભેગો ન હોય, તેમજ ચોથા ભાવના સ્વામિ ભેગા તે ગ્રહો ગમે તે ભાવે બેઠા હોય અને તેના ભેગા શુભગ્રહ ન હોય તો પણ હલ્લનો કપડી જાણવો.

દશમા ભાવનો સ્વામિ પાપગ્રહ હોય અને તે ચોથે બેઠા હોય અને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો પણ હલ્લનો કપડી જાણવો, તેમજ આક્રમા ભાવનો સ્વામિ ચોથે હોય અને તેના ભેગા પાપગ્રહ હોય તો પણ તેમજ જાણવું.

ચોથા ભાવે શુભગ્રહ બેઠા હોય અને સ્વગ્રહી કે મિત્રના પરમા અથવા ઉચ્ચનો હોય અથવા ચોથા ભાવે શુભગ્રહની રાશીનો હોય તો નિષ્કપડી થાય.

ચોથા ભાવે પાપગ્રહ બેઠા હોય તેમ ચોથા ભાવના સ્વામિ ભેગા પાપગ્રહ બેઠા હોય તો કપડી જાણવો. પણ હલ્લને શુ અને શુક બે ભેગા બેઠા હોય તો તે માણસ ચોખ્ખા મનવાળો જાણવો.

લગ્નનો સ્વામિ અને ચોથા ભાવનો સ્વામિ એ બંને પરસ્પર મિત્ર હોય તો, તેમજ બંને સહોતે શુભગ્રહ દેખતા હોય અથવા ભેગા બેઠા હોય તો માતા અને પુત્ર બંનેને સારો રહેલ રહે.

પશ્ચ ચોથા ભાવનો સ્વામિ અને લગ્નનો સ્વામિ બંને કુટુંબ હોય તથા પાપગ્રહ તેમને દેખતા હોય તો માતા માથે પુત્રને શત્રુભાવ થાય.

ચોથા ભાવનો સ્વામિ બળવાન હોય અને ચોથા ભાવે શુભગ્રહ બેઠા હોય તેમ તેને શુભગ્રહો દેખતા હોય તો તેને વાહનનું સુખ મળે.

નવમા ભાવનો સ્વામિ લગ્નના સ્વામિ સાથે અગીઆરમા ભાવે અને નવમા ભાવે ચોથા ભાવનો સ્વામિ બેઠા હોય, અથવા લગ્નનો સ્વામિ ચોથા અગીઆરમે અથવા નવમે હોય તો તે માથુસને વાહનનું સુખ મળે તથા ધણી મુસાફરી કરે.

જન્મકુંડળીમાં શુભગ્રહ બળવાન થઈ લગ્ન બેઠા હોય અને નવમા ભાવે શુભગ્રહ બેઠા હોય તથા બીજા ભાવનો સ્વામિ ઉચ્ચનો અગર સ્વગ્રહી ચર્ષક દંડમાં બેઠા હોય તો સિંહાસનના સુખની પ્રાપ્તિ થાય.

ચોથા ભાવનો સ્વામિ શુભગ્રહ કે લાભ્યભૂવનના સ્વામિ સાથે રહેલો હોય તો ધણી સૈન્યવાળો, મુસાફરી કરનાર તથા વંજાભૂષણ તથા વાહનનું સુખ મેળવનાર થાય.

ચંદ્ર, ગુરુ અને શુક્ર તથા ચોથા ભાવનો સ્વામિ એ ચારે ભેગા બેઠા હોય તેમ તે નિય, અસ્ત કે શત્રુની રાશીમાં ન હોય તો તેને ખાલખી ઘોડા વિગેરેનું સુખ મળે.

શુભ ગ્રહ સાથે ચોથા ભાવનો સ્વામિ ચોથા ભાવે બેઠા હોય તો શત્રુ, હાંડાર તથા ઘોડા મળે, અગીઆરમા ભાવે અગર ચોથા ભાવે ચોથા ભાવનો સ્વામિ બળવાન થઈને બેઠા હોય અને તેના ભેગો મંગળ બેઠા હોય અથવા મંગળની રાશીમાં હોય તો રાજધી થઈ, વાહન અને આભૂષણ પ્રાપ્ત થાય.

લાભ્યભૂવનના સ્વામિ સાથે ચોથા ભાવનો સ્વામિ લગ્ન બેઠા હોય અને તેને બળવાન થઈ ગુરુ દેખતો હોય અથવા ચોથા ભાવનો સ્વામી સ્વગ્રહી કે હિંચતો હોય અથવા નવમે કે પાંચમે બેઠા હોય તો તેને રાજધી થઈ, વાહન તથા માન મળે.

નવમા ભાવનો સ્વામિ ત્રિકાણમાં કે કેન્દ્રમાં હોય, ચોથા ભાવે શુક્ર અગર શુક્ર બેઠા હોય, અને નવમે ભાવે ચોથા ભાવનો સ્વામિ બેઠા હોય તો તે માણસ ધણા પૈસાવાળો, વસ્ત્રાભૂષણનો સુખી તથા વાહન સહિત દેશાવરમાં ફરનાર થાય.

જન્મકુંડળીમાં કેન્દ્ર ભુવનમાં બધા શુભ ગ્રહો બેઠા હોય અને પાપગ્રહો ત્રીજે, છઠે અને અગ્નીઆરમે બેઠા હોય તો તેને સિંહાસનના સુખની પ્રાપ્તિ થાય.

ભાગ્યભૂતનતે સ્વામિ પરમ ઉંચેનો થઈ કેન્દ્રમાં બેઠા હોય અને બીજા બે ગ્રહો ઉંચે રાક્ષીના ગમે તે ભાવે બેઠા હોય તો ધણા વાહનનું સુખ મળે.

પાંચમા ભાવના સ્વામિ સાથે એક, ત્રણ, ચાર, છ, નવ, દશ અને બારમા ભાવના સ્વામિઓ રહેલા હોય તો ધણા પુત્રો, તથા દેશ અને વાહનનું સુખ મળે.

બીજે, ત્રીજે, અને ચોથે, નવમા, દશમા અને અગ્નીઆરમા ભાવના સ્વામિ બેઠા હોય તેમ આઠમે કાર્ધ શુભગ્રહ બેઠા હોય તો તેને નાનપણથીજ વાહન તથા ધનનું સુખ મળે.

ઉંચે રાક્ષીના શુભ ગ્રહો લગ્ને નવમે અને દશમે ભાવે રહેલા હોય અને તેમને લગ્નનો સ્વામિ દેખતો હોય તો વાહનથી કાર્ધ વખત તેને દુઃખ પડે.

અગ્નીઆરમા ભાવે ચોથા ભાવનો સ્વામિ અને ચોથા ભાવે દશમાનો સ્વામિ રહેલા હોય તેમ લગ્ને શુભ ગ્રહ દેખતા હોય તો ધણા લાલને તથા વાહનને ભોગવનાર થાય.

દશમા ભાવનો સ્વામી બીજે, અને બીજા ભાવનો સ્વામિ લગ્ને બેઠા હોય અને ચોથે હરકોઈ ગ્રહ સ્વગ્રહી કે ઉંચેનો થઈ બેઠા હોય તો તે વાહનનો અધિપતિ થાય.

ચોથા ભુવનનું અગ્રણી રીતે ક્રમ:

રાત્રી—ચોથે બેઠા હોય તો માળાપતે ભારે, બાપ શીક પડે કે મરી જાય, જમીન અને ખેતરનું સુખ આપે.

રવી—હોય તો બાપનું સુખ વધારે, માળાપ ઉંચા ખાનદાન અને મોજશાપમાં, પૈસાથી સુખી હોય છે.

અંદ્ર—જે ઉંચેનો હોય તો ખેતીવાડીનો લાભ થાય, માળાપનું સારું સુખ મળે પણ એક જગ્યાએ તે રહે નહિ પણ રહેવાની જગ્યા બદલ્યા કરે.

શુક્ર—પાછલી જીંદગી ફતેહમંદ અને સુખી નીવડે, આપ તરફથી સારો લાલ મળે અને વૃદ્ધપણે સાંત અને સુખી જીંદગી ભોગવે.

યુધ્ધ—ખાસ ફળ આપે નહિ પણ કોઈ વખત વિદ્યા શીખવે.

મંગળ—માખાપતું સુખ નહિ, આપ સાથે કશોયે થાય, પાછલી જીંદગીમાં સુખ ન મળતાં હાલમારી ભોગવે.

શુક્ર—બુઢાપામાં સુખી, શુર ઉંચતો કે સારી દષ્ટિનો હોય તો માખાપતું સુખ સાંઝે રહે.

પ્રકરણ ૩૨ મું.

પાંચમો લાવ પુત્રભુવન.

પુત્ર, બુદ્ધિ, વિદ્યા, વિવેક, નીતિ, મંત્ર, દેવભક્તિ ભોજન, હૃદય, હિર અને શક્તિ વિષે આ લાવમાં ભેવાય છે.

હરપચળ આ ભાવે બેઠો હોય તો પ્રજા થાય નહિ, સદ્ગતિ મોટા આવે.

સ્ત્રીના પાંચમા ભૂવનમાં જો હરપચલ હોય તો સ્ત્રી નાની ઉંમરથીજ આશ્રિતમાં પડે.

જન્મકુંડળીમાં પાંચમા ભાવે પડેલા ગ્રહોનું ફળ.

નીચેના ગ્રહો સ્વગ્રહી (પોતાની રાશીના) અથવા ઉંચના ગ્રહ પાંચમા ભૂવનમાં બેઠા હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો તે માણસ પાંચમા ભાવનો સુખી થાય, ચંદ્ર બેઠો હોય તો કન્યાની પ્રજા થાય, તે પુરુષની સ્ત્રી રૂપાળી થાય, બુદ્ધિ નિર્મળ રાખે, વિદ્યા લણે અને ધનનો લાલ હંમેશાં મળે, મંગળ બેઠો હોય તો ગ્રીષ્મ વિચારવાળો, બુદ્ધિવાળો, ધણી વિદ્યાવાળો, તામસી, સંતાનના ચારા સુખવાળો, અનેક રીતે પૈસો મેળવનારો, અને ધરેણીનો સુખી થાય, જુધ બેઠો હોય તો બુદ્ધિ તથા સંતાનનું સુખ મળે, શુક્ર બેઠો હોય તો સારી વિદ્યા અને સંતાનવાળો થાય, તેમ ધનનો લાલ મળે, વિકાસ, બુદ્ધિશાળી, પણ પુત્રના સુખ વગરનો થાય. શુક્ર બેઠો હોય તો બુદ્ધિશાળી, તથા સંતાનના પુરા સુખવાળો થાય. સ્ત્રી બેઠો હોય તો સારી બુદ્ધિ તથા સંતાનનું સુખ મળે તથા મેલેજા વિદ્યા શીખે. રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો મેલેજા બુદ્ધિ તથા વિદ્યાવાળો તથા પુત્રના સુખવાળો થાય.

નીચેના ગ્રહો શુક્રના ઘરમાં એટલે વરખ યા તુલા રાશીના ઘરને પાંચમા ભાવે બેઠા હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠા હોય તો રાગ અને શત્રુતા વધારે થાય, અને મોહાળ પદ્ધતિના સુખનો નાશ થાય. ચંદ્ર બેઠા હોય તો મહામહેનતે પોતાના નિર્વાહ જટલું ધન મેળવે પણ બુદ્ધિવાન થાય. મંગળ બેઠા હોય તો તામસી બુદ્ધિવાળો, ક્રોધી, અને પાપ બુદ્ધિવાળો થાય. શુક્ર બેઠા હોય તો બુદ્ધિશાળી થાય, તથા પુત્ર સંતાનનું સુખ મળે, ગુરુ બેઠા હોય તો પુત્રનો દ્વેષ કરનાર તથા સંભ્રમ બુદ્ધિવાળો થાય. (શુક્રની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) શની બેઠા હોય તો દરિદ્રી થાય, દત્તપુત્ર રાખે, નકારી રીતે શુભરાત્ર ચલાવે. રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો ગરમીની પીડાવાળો, પુત્ર વગરનો, કપડી, ધૈર્યવાન તથા રમેશુણી થાય.

નીચેના ગ્રહો બુધના ઘરમાં એટલે મીથુન કે કન્યા રાશીના ઘરને પાંચમા ભાવે બેઠા હોય તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠા હોય તો મંદ બુદ્ધિવાળો તથા પુત્ર સાથે અશુભનાવં રાખનાર થાય, ચંદ્ર બેઠા હોય તો એકાદ પુત્રનું સુખ મળે. મંગળ બેઠા હોય તો કુર્મ કરવાની બુદ્ધિવાળો, નકારા જંદમાં પડી રાખતો હાપ મેળવનાર થાય તથા શરીરપર શસ્ત્રના ધા પડે. (બુધની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ.) ગુરુ બેઠા હોય તો સંતાનથી સુખી, પ્રીતિવાળો અને બુદ્ધિવાન થાય. શુક્ર બેઠા હોય તો મંદબુદ્ધિવાળો થાય તથા સંતાનનું દુઃખ રહે. શની બેઠા હોય તો કન્યાની પ્રજા થાય, રાહુ તથા કેતુ હોય તો મૂખ થાય, તથા પુત્રનું સુખ મળે નહિ.

નીચેના ગ્રહો ચંદ્રના ઘરમાં એટલે કર્ક રાશીમાં પાંચમા ભાવે બેઠા હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠા હોય તો હતાવળા બુદ્ધિવાળો થાય તથા તેને કન્યાની પ્રજા થાય. (ચંદ્રની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) મંગળ બેઠા હોય તો બુદ્ધિ તથા સંતાન અને ધન વગરનો થાય, શુક્ર બેઠા હોય તો દત્તપુત્ર રાખે અને પુત્રનો દ્વેષ કરનાર થાય. શુક્ર બેઠા હોય તો કન્યાની પ્રજાવાળો થાય. શની બેઠા હોય તો વણીકતી વિદ્યા શીખે, અને રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો ગરમીની પીડાવાળો, કપડી, પુત્ર વગરનો, ધીરજવાન અને રમેશુણી થાય.

નીચેના પ્રહો પાંચમા ભાવે મંગળના ઘરમાં એટલે મેષ
યા વૃશ્ચિક રાશીના ઘરને બેઠા હોય તો તેણું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો એકાદ પરાક્રમી પુત્રનું સુખ મળે, ચંદ્ર
બેઠો હોય તો બહોળી શુદ્ધિવાળો, અભય, સંતાનનો રાય રાખનાર
તથા પુત્રીઓવાળો થાય. (મંગળની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ)
બુધ બેઠો હોય તો અભિમાની, પુત્રના વિદ્યવાળો, અને શુદ્ધિશાળી
થાય. ગુરુ બેઠો હોય તો ચતુર, મોટા નેત્રવાળો, વાચાળ, પ્રતાપી
અને અનાજનું દાન કરવાવાળો થાય. શુક્ર બેઠો હોય તો પોતે મુખ્ય
અને સંતાનના સુખ વગરનો થાય, અને રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય
તો સ્વદેશ પ્રજાવાળો, પ્રદેશમાં રહેનાર, રાજસેવક થાય. પુત્ર સર્પ-
ના દોષથી નાશ પામે, ક્ષણિક શુદ્ધિવાળો થાય.

નીચેના પ્રહો પાંચમા સ્થાને શનિના ઘરમાં એટલે મકર
યા કુંભરાશીના ઘરને બેઠા હોય તો તેણું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો એકાદ બે પુત્રવાળો, ઉતાવળો શુદ્ધિવાળો,
પુત્રથી વિરોધ કરનાર અને મેચ્છ વિદ્યાથી ધન મેળવનાર થાય.
ચંદ્ર બેઠો હોય તો મંદ મતિવાળો, વિદ્યા ભણે નહિ, નિયંત્રક કર-
વાની શુદ્ધિવાળો, અને મુખ્ય સ્વભાવનો થાય. મંગળ બેઠો હોય તો
સંતાન જીવે નહિ, થોડું બોલનાર, ગંભીર સ્વભાવનો, થોડી વિદ્યા-
વાળો થાય, અને છેવટ એકાદ પુત્રનું સુખ પામે. બુધ બેઠો હોય
તો એકાદ પુત્રના સુખવાળો, સારા મસ્તકવાળો, વૈજ્ઞાનિક, રાજ-
વિદ્યા જાણનારો, સાધનિક, શુદ્ધિવાળો અને પરદેશમાં વાસ કરનાર
થાય. ગુરુ બેઠો હોય તો થોડા પુત્રના સુખવાળો, મંદગતિ, મેચ્છ
વિદ્યાવાળો, ગંભીર સ્વભાવનો, પિતાનું ધન જોગવનાર, અને સદન-
શિલ્પતાવાળો થાય. શુક્ર બેઠો હોય તો મંદશુદ્ધિવાળો, થોડી પ્રજાવાળો;
અને ધુતાયે થાય. (શનિની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) અને
રાહુ અને કેતુ બેઠા હોય તો સ્વદેશ પ્રજાવાળો, પરદેશવાસી, રાજ્ય
સેવક અને ક્ષણિક શુદ્ધિવાળો થાય, તથા સર્પના દોષથી પુત્રનો નાશ થાય.

નીચેના પ્રહો સુર્યના ઘરમાં એટલે સિંહરાશીના ઘરને
પાંચમા ભાવે બેઠા હોય તેણું ફળ.

(સૂર્યનું ફળ સ્વગ્રહીમાં આવી ગયું) ચંદ્ર બેઠો હોય તો રાજ
વિદ્યા જાણે અને પુત્રવાળો થાય. મંગળ બેઠો હોય તો એક

વાળો અને રાજવિદ્યા ભણેલો થાય. યુધ એકો હોય તો પાપશુદ્ધિ-
વાળો થાય. ગુરુ એકો હોય તો આખા કુળનો પ્રિય, સેનાધિપતી થાય.
શુક એકો હોય તો પુત્રની પ્રજાવાળો થાય. રાત્રી એકો હોય તો રાજ-
વિદ્યા શીખે અને રાહુ કેતુ એકો હોય તો સ્વરૂપ પ્રજાવાળો થાય.

નીચેના ગ્રહો પાંચમા ભાવે ગુરુના ઘરમાં એટલે ધન અગર
મીન રાશીના થઈને એકો હોય તેનું ફળ.

સૂર્ય એકો હોય તો પુત્ર વગરનો, નિર્મળ શુદ્ધિવાળો, રાત્રી,
અને ધર્મ તથા પુન્ય ઉપર પ્રીતિવાળો થાય, ચંદ્ર એકો હોય તો
ધનવાન, પુત્રવાન અને વૈભવવાળો થાય. મંગળ એકો હોય તો રાજ-
વિદ્યામાં નિપૂણ, ક્રીડા શુદ્ધિવાળો, સદાચારી, તામરી અને સંતાનના
સુખ વગરનો બાળુવો. બુધ એકો હોય તો મૂર્ખ અને સંતાન વગરનો
બાળુવો. (ગુરુની હકીકત સ્વચ્છેદીમાં આવી મઠ) શુક એકો હોય
તો શાણો, વિદ્વાન માણસ અને સંતાન વગરનો થાય. રાત્રી એકો
હોય તો સંતાનનું સુખ મળે નહિ અને પાપીષ્ઠ થાય રાહુ અને
કેતુ એકો હોય તો મૂર્ખ અને પુત્રના સુખ વગરનો થાય.

પાંચમા ભાવ ઉપર ગ્રહોની દ્રષ્ટિનું ફળ.

સૂર્ય પાંચમા ભાવે દેખતો હોય તો શરીર વાયુની ખીડ થાય,
સંતાનનો નાશ થાય તથા સ્ત્રીનું સુખ થોડું રહે.

ચંદ્ર પાંચમા ભાવે દેખતો હોય તો પોતે રાજા જેવો થાય,
અથવા પ્રધાનપદ ભોગવે, પરદેશમાં ગુજરાન ચાલે, અને પહેલી
અવસ્થામાં પુત્રીનો જન્મ થાય.

મંગળ દેખતો હોય તો જહાશમિનું જોર થાય, અને જન્મવાનું
દેખી માન અપમાન વેડી જમવા બંધ, અને પહેલા સંતાનનું
શ્રુત્ય થાય.

બુધ દેખતો હોય તો ચાર પુત્રી પછી પુત્ર થાય, ધણી જન્મ
તથા ધણી સમૃદ્ધિવાળો થાય.

ગુરુ દેખતો હોય તો સંતાનનું સુખ મળે, પાંચ પુત્ર થાય, ધન
તથા વિદ્યાનું ધણું સુખ મળે.

શુક દેખતો હોય તો પુત્ર શોધ અને પુત્રીઓ ધણી થાય,
એકાદ પુત્ર થાય, વિદ્વાન ધણો પણ તુચ્છ શુદ્ધિવાળો થાય, ધન અને
સ્ત્રીનું સુખ મળે.

સતી દેખતો હોય તો પુત્રના તથા ધનના સુખનો નાશ થાય,
અને શરીર નિરોગી રહે.

રાહુ પાંચમા ભાવે દેખતો હોય તો એક પુત્રનું સુખ મળે,
લાગ્યશાળી થાય, રાગથી વશ મળે તથા થોડા અમથી સર્વ કાર્યની
સિદ્ધિ થાય.

પાંચમા સ્થાનમાં રહેલા બ્રહ્મા રાશીઓ અને રાશીઓના
સ્વામિત્વ મિત્ર રૂળ.

નવમા સ્થાનનો સ્વામિ સાતમા ભાવે, સાતમા ભાવનો સ્વામી
અને, તેમજ બીજા સ્થાનનો સ્વામિ અને બેઠો હોય તો પુત્રનું
સુખ મળે.

પાંચમા સ્થાનનો સ્વામિ બળવાન હોય, તેમ ગુરુ બળવાન
હોય અને પાંચમા ભાવે જન્મનો સ્વામિ બેઠો હોય તો પુત્રનું
સુખ મળે.

પાંચમા ભાવે બીજા ભાવનો સ્વામિ બળવાન થઈને બેઠો હોય
તેમ તેને ગુરુ દેખતો હોય તો પુત્રનો લાભ થાય.

પાંચમા ભાવનો સ્વામિ અને જન્મનો સ્વામિ બે બેગા ઘરમાં
બેઠો હોય તો પુત્રનું સુખ મળે.

પાંચમા ભાવનો સ્વામિ બેગા અગર પાંચમા ભાવે ગુરુ બેઠો
હોય અને તેને શુભગ્રહ દેખતા હોય અથવા શુભગ્રહ બેઠો હોય તો
પુત્રનું સુખ મળે.

પાંચમા ભાવનો સ્વામિ ગુરુ પરિપૂર્ણ બળવાન થઈ બેઠો હોય
અને તેને જન્મનો સ્વામિ દેખતો હોય તો પુત્રનું સુખ મળે.

પાંચમા ભાવનો સ્વામિ તથા જન્મનો સ્વામિ દ્વંદ્વભાવમાં શુભ-
ગ્રહ બેગા બેઠો હોય અને બીજા ભાવનો સ્વામિ બળવાન હોય તો
પુત્રનું સુખ મળે.

પાંચમા સ્થાનમાં ચંદ્ર બેઠો હોય તો માતાનું મૃત્યુ થાય થોડા
ભાવમાં સૂર્ય હોય તો બાપનું ધન મળે; પાંચમા ભાવમાં અંગર
પાંચમા ભાવના સ્વામિ બેગા શુભગ્રહ બેઠો હોય અથવા શુભગ્રહની
દ્રષ્ટિ હોય તો પુત્રનું સુખ મળે.

પાંચમા, સાતમા, અને નવમા સ્થાનના સ્વામિ બેગા ગુરુ હર-
કાષ્ઠ ભાવે બેઠો હોય તો પુત્રની ચિંતા રહે તેમ જ ભાવનો સ્વામિ

બેઠા શુભ બેઠા હોય તો શુદ્ધિની તેમ પિતાની ચિંતા રહે તેમ જી
ભાવના સ્વામિ સૂર્યસહિત પાંચમા અથવા નવમા ભાવે બેઠા હોય
તો તેને પિતાના મેળવેલા દુષ્કર્મનું સુખ મળે.

આઠમે ગુરુ, બારમે મંગળ અને લગ્ને શનિ હોય તો વૃદ્ધવં-
સ્થામાં પુત્રનું સુખ મળે.

પાંચમે સૂર્ય આઠમે શનિ અને લગ્ને મંગળ રહ્યો હોય તો
પુત્રનું સુખ મળે નહિ, પણ તેને શુભગ્રહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય
તો વૃદ્ધ ઉમરે પુત્રનો લાભ થાય.

પાંચમા ભાવનો સ્વામિ નવમાશ કુંડળીમાં પાપગ્રહના ધરમાં
બેઠો હોય અને જન્મકુંડળીમાં પાંચમા ભાવનો સ્વામિ નીચનો કે
અસ્તનો હોય અને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય અથવા દુષ્ટ સ્થાન
(૬-૮-૧૨ માં સ્થાન) માં રહ્યો હોય તો પુત્રનો લાભ થઈ
નાશ પામે.

પાંચમા ભાવ, પાંચમાનો સ્વામી અને ગુરુ શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ-
વાળો હોય કે શુભગ્રહ સાથે બેઠો હોય તો પુત્રવાળો થાય.

પાંચમા ભાવમાં લગ્નનો સ્વામી બેઠો હોય અને પાંચમાનો
સ્વામી બળવાન હોય, ગુરુ બળવાન હોય તો જરૂર પુત્રગણ થાય.

પાંચમા સ્થાનમાં પાપગ્રહ હોય અને પાંચમાનો સ્વામી પાપ-
ગ્રહોની મધ્યમાં હોય અને શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ કે ચોગંધી રહિત હોય
તો છોકરાં વગરનો સમજવો.

લગ્ન સાતમે, નવમે, બારમે પાપીગ્રહો હોય અને સંતુની
રાશીમાં હોય કે શત્રુ વર્ગમાં હોય તો વંશનો નાશ થાય.

ગુરુ મીન રાશીમાં હોય તો ચોડાં છોકરાં થાય, ધન રાશીમાં
હોય તો દુર્બળ છોકરાંવાળો, કર્ક કે કુમ્ભ રાશીમાં હોય તો
છોકરાં વગરનો સમજવો.

દસમા સ્થાને ચંદ્ર, સાતમે શુક્ર, અને ચોથે પાપીગ્રહ હોય તો
છોકરાં નાશ પામે છે.

પાંચમાનો સ્વામી નવમા સ્થાનમાં હોય, ત્રીઝાણું સ્થાનમાં
લગ્નનો સ્વામી હોય, પાપીગ્રહની રાશીમાં ચંદ્ર હોય તો દસકે
પુત્રવાળો થાય.

પાંચમા સ્થાને ગુરુ બળવાન હોય અને લગ્નના સ્વામીની દ્રષ્ટિ
હોય તો પુત્રવાળો થાય.

પાંચમો ભાવ, પાંચમાનો સ્વામી, કે શુભ શુભગ્રહની દ્રષ્ટિવાળા હોય કે શુભ ગ્રહ સાથે બેઠા હોય તો પુત્રવાળો થાય.

પાંચમો ભાવ નિર્ગળ હોય-પણ લગ્ને ક્ષત્રી હોય, આડમે શરૂ હોય અને ખારમે મંગળ હોય તો લાંબા વખતે પુત્ર થાય.

પાંચમાનો સ્વામી ૬-૮-૯-૧૨ માં ભાવે હોય કે ન દેખાય તેવાં સ્થાનમાં હોય તો મંદ બુદ્ધિવાળો થાય. કેન્દ્ર કે ત્રિકાલ્ય સ્થાનમાં હોય અને શુભગ્રહો ભેગા કે શરૂ સાથે હોય તો ખગવાન, અને બુદ્ધિમાન થાય.

પાંચમાનો ને સાતમાનો ને લગ્નનો સ્વામી, અને શરૂ નિર્ગળ હોય તો પુત્ર વિનાનો થાય.

દસમાનો સ્વામી શુભગ્રહ હોય, દસમા ભાવના કારક શુભગ્રહ સાથે હોય અને દસમા ભાવે શુભગ્રહ હોય તો બાપના સુખવાળો ને બુદ્ધિમાન થાય.

નવમા, પાંચમા, સાતમા અને નવમાથી કુંડળીના લગ્નના સ્વામિ સાથે જન્મકુંડળીમાં હરકોઇ ભાવે પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય અને તે નવમાથી કુંડળીમાં પાપગ્રહની રાશીમાં બેઠા હોય તો પુત્રનો લાલ અથવા પુત્ર નાશ પામે.

દસમા ભાવે ચંદ્રમા, સાતમા ભાવે શુક્ર અને ચોથા ભાવે પાપગ્રહો બેઠા હોય તો તે પુરુષના વંશનો નાશ થાય.

લગ્ને, ખારમે, આડમે તથા પાંચમા ભાવે પાપગ્રહો બેઠા હોય તો તે વંશનો નાશ થાય.

લગ્નનો સ્વામિ પાંચમા ભાવે, લગ્ને પાપગ્રહ અને ચોથા ભાવમાં ચંદ્ર બેઠો હોય અને પાંચમા ભાવનો સ્વામિ નિર્ગળ હોય તો તેનો વંશ નાશ પામે.

પાંચમા ભાવનો સ્વામિ પરમ ઉચ્ચનો હોય અને તેને શુભ ગ્રહો દેખતા હોય તો તે તીક્ષ્ણ બુદ્ધિવાળો થાય.

કેંદ્રમાં પાંચમા ભાવનો સ્વામિ શુભ ગ્રહ સાથે તથા કોઈક અન્ય ગ્રહ સાથે બેઠા હોય તો પ્રણી યાદશક્તિવાળો થાય.

નવમાથી કુંડળીમાં જે રાશીનો કારક ગ્રહ હોય તેનો સ્વામિ કેંદ્રમાં કે ત્રિકાલ્યમાં રહ્યો હોય અને તેને કારકગ્રહ દેખતો હોય તો તે પારકાના મનની વાત જાણનાર થાય.

પાંચમા ભાવે શનિ, રાહુ અને કેતુ બેઠા હોય અને શુભગ્રહ

બેઠા ન હોય તેમ પાંચમા ભાવના સ્વામિને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો નિસ્મૃતિવાળો જડબુદ્ધિનો થાય.

દેંદ્રમાં કે ત્રિકોણમાં પાંચમા ભાવનો કારક બેઠો હોય અને શુક્ર, શુક્ર ગમે તે ભાવે ભેગા બેઠા હોય અથવા તે બંને ગ્રહો કારક ગ્રહને દેખતા હોય વળી તે બંને ગ્રહો નવમાથી કુંડળીમાં શુભ ગ્રહની રાશીમાં હોય તો તે જૂત, અવિષ્ય અને વર્તમાનકાળની વાત જાણનાર થાય.

પાંચમા ભાવના કારક ગ્રહની રાશીના સ્વામિને લગ્નનો સ્વામિ દેખતો હોય અને પાંચમા ભાવનો સ્વામિ બળવાન હોય તો તે માણસ રાગનો પ્રધાન થાય તથા દાતાર હોય.

લગ્નનો સ્વામિ અને પાંચમા ભાવનો સ્વામિ બંને મિત્ર હોય તો પુત્રની સાથે મિત્રતા રહે, બંને દુશ્મન હોય તો પુત્ર સાથે દુશ્મનતા રહે અને સમ હોય તો બંને સમ રહે.

પાંચમા ભાવે શુક્ર, શુક્ર અને સૂર્ય બેઠા હોય અથવા તે પાંચમા ભાવે એ ગ્રહોની રાશી હોય તો પુત્ર પરાક્રમી થાય.

પાંચમા ભાવનો સ્વામિ લગ્ને અને લગ્નનો સ્વામિ પાંચમે ભાવે બેઠો હોય અગર તે પરસ્પર દેખતા હોય તો તેના પુત્રો આકાંક્ષિત થાય.

પાંચમા ભાવનો સ્વામિ નવમે બેઠો હોય અને તેને શુભ ગ્રહો દેખતા હોય તથા તેના ભેગા શુભ ગ્રહો બેઠા હોય તો તે અન્નદાન આપનાર થાય.

પાંચમા ભુવનનું અંગ્રી રીતે ફળ.

રાની—પાંચમા ભાવે બેઠો હોય તો પ્રજાને રોગ થાય, મરે, દુઃખ પડે, સદામાં ખોટ આવે.

રવી—હોય તો પ્રજા થાય નહિ, પણ બે કઈ વૃશ્ચિક કે મીન રાશીમાં હોય તો બચ્ચા થાય, પણ બચ્ચા કુંડી જીંદગીના, નખળા બાંધાના થાય, બે રવી માથે શુક્ર શુક્ર અથવા ચંદ્રનો હોય તો પ્રજા તંદુરસ્ત અને સારી નીવડે, આ માણસ શેર સદામાં કે મોજમજમાં પૈસા ખુવે છે.

શુક્ર—બે હોય તો તેની પ્રજા સારી થાય અને મોટા માણસ નીવડે, પ્રજાથી સુખ મળે અને સદા વિજેરમાંથી સારા લાભ મેળવે.

મંગળ.—હોય તો તોફાની, પ્રજા મરી જાય, સદા જુમારનો

શોખી નો મંગળ હિંચનો કે સારો હોય તો સામ મળે, નહિ તો પેસા નાથ. ક્રીતી જન્મેતરીમાં પાંચમા જીવને મંગળ હોય તો બહો ખરાબ છે, તે જીવાનીમાં આદિતમાં આવી પડે.

બુધ—હોય અને તે મિથુન, સિંહ કે કન્યા રાશીમાં હોય તો પ્રજા આપતો નથી અને આપે તે એક આપે છે. અથવા પ્રજાનો નાશ કરે, નો કંઈ મિત્ર કે વૃશ્ચિકનો હોય તો લંબડી લુધી અને આજસુ પ્રજા માય. પાંચમે બુધ હોય તે માલુસ શેર સદા કે જીના-રનો શોખીન હોય.

શુકર—હોય તો જીમાર અને સદા તમા મોજમજલ કરનાર માય, પુત્રીઓ થાય, પ્રજા તાબેદાર અને પછીથી સુખ આપનાર થાય, નો શુક્ર હિંચનો હોય તો શેર સદામાં છતાડે અને સામ આપે.

ચંદ્ર—હોય તો જીમારી અને શોખીન માય, પ્રજા બધી માય.

પ્રકરણ ૩૩ મું.

છઠું સ્થાન રાત્રીજીવન.

આ ભાવમાં રોગ, જીવ, મોચાળવું સુખ, દુઃખ, ચોર, વિખ, કલેશ, મા લાગવા વિષે, અને રસ પદાર્થ ઉપર પ્રીતિ વિષેવું સુખ દુઃખ નેવાય છે.

હરયમય આ જીવનમાં હોય તો હસતા નોકરાયી દુઃખ પડે.

નિચેના પ્રહો છઠે ભાવે રત્રીમહી થઈ કે હિંચના

થઈને ખેડા હોય તેવું ફળ.

સૂર્ય ચંદ્ર, બુધ, શુક્ર અને શુક્ર ખેડા હોય તો મોચાળપદ્ધતું સુખ મળે અને રોગ તથા જીવનો નાશ થાય. મંગળ અથવા ક્રીતી ખેડા હોય તો મોચાળપદ્ધતું સુખનો તેમજ રોગ અને જીવનો નાશ થાય, અને રાહુ તથા કેતુ ખેડા હોય તો રોગ અને જીવનો નાશ થાય.

ત્રીચેના પ્રહો શુક્રનો વરમાં એટલે વરખા યા તોલા રાશીના

થઈને છઠા સ્થાનમાં ખેડા હોય તેવું ફળ.

સૂર્ય ખેડા હોય તો રોગ અને દુશ્મનનો વધારો થાય તથા મો-

શાળ પક્ષના સુખનો નાશ થાય, ચંદ્ર બેઠો હોય તો વિધવા સ્ત્રી સાથે સંભોગ કરે તથા પાપકર્મ કરે, મંગળ બેઠો હોય તો સ્ત્રીના શરીરે કાઠની પીઠ થાય, તથા મોશાળ પક્ષનું સુખ મળે નહિ. શુક્ર બેઠો હોય તો રાજાની સાથે મિત્રતા થાય, તેમ ગણીતશાસ્ત્રી અને લેખક થાય. ગુરુ બેઠો હોય તો શરીરે ગડગુમડનાં ચાકાં થાય અને દુશ્મનનો હાથ થાય. (શુક્રની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઇ) શની બેઠો હોય તો પોતાની નાત દુશ્મન થાય અને ધન્ય ધાન્યની સમૃદ્ધિ મળે, અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો ધૈર્યવાન, સુખી, રોગ, દુશ્મન વગરનો અને જીવેદ્રિય થાય.

નિચેના ગ્રહો જુધના ઘરમાં ઝોટલે મિથુન કે કન્યારાશીના થઇ છઠ્ઠા સ્થાને બેઠો હોય તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો દુશ્મનનો નાશ થાય, તથા કદનો રોગ થાય, ચંદ્ર બેઠો હોય તો સદા કલેશ કરે તથા અધાર પાપ કરે. મંગળ બેઠો હોય તો કાઠનો રોગ થાય. (જુધની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઇ) ગુરુ બેઠો હોય તો સુખ અને ગોળાનો રામ થાય. શુક્ર બેઠો હોય તો રોગ તથા દુશ્મન મળે, અને મોશાળ પક્ષનું સુખ મળે નહિ. શનિ બેઠો હોય તો સ્ત્રી દુશ્મન થાય પણ રાજસત્તા ભોગવનાર થાય, અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો રોગ દુશ્મનના હાથ વગરનો જીવ્યો.

— ૨૮૩ —

નિચેના ગ્રહો ચંદ્રની રાશીમાં ઝોટલે કંકે રાશીના

થઇ અને છઠ્ઠા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો ઉધરસ અને દમ જારી રાખે. (ચંદ્રની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઇ) મંગળ બેઠો હોય તો રોગ દુશ્મનનો વધારો કરે અને મોશાળ પક્ષનું સુખ મળે. શુક્ર બેઠો હોય તો ઉધરસ અને દમનો રોગ થાય. શુક્ર બેઠો હોય તો શુભ માર્ગે ધન અર્થ કરે અને વણીકે જીતના દુશ્મન પેદા થાય. શની બેઠો હોય તો શરીર ઉપર ગડગુમડનાં ચાકાં ધણી થાય તેમ રોગી રહે, અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો ધૈર્યવાન, સુખી, જીવેદ્રિય અને રોગ દુશ્મન વગરનો થાય.

નિચેના ગ્રહો ગુરુના ઘરમાં ઝોટલે ધન અંગર મીન

રાશીના થઇને છઠ્ઠા સ્થાને બેઠો હોય તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો રોગ અને દુશ્મનનો નાશ થાય, મોશાળ

પક્ષનું સુખ થાય, શાંત સ્વભાવવાળો, સરીરે સુખી, અને વૈભવવા-
ળો થાય. ચંદ્ર બેઠો હોય તો રોગ અને દુશ્મન હંમેશાં રહે તથા
મોશાળપક્ષનું દુઃખ રહે. મંગળ બેઠો હોય તો દુશ્મનને છતનારો,
સંતાનના સુખવાળો અને વૈભવના સુખવાળો થાય. શુક્ર બેઠો હોય તો
રોગ દુશ્મન ખંડીત થાય અને મોશાળપક્ષનું સુખ મળે (શુક્રની હકીકત
સ્વપ્રહીમાં આવી ગઈ) શુક્ર બેઠો હોય તો મંત્ર, જન્મ અને કીમીયા-
વાળો થાય, લોકપ્રિય અને રૂઝ પુત્રવાળો થાય. શની બેઠો હોય તો
રાજસત્તા બોમવે પશુ ખંડિત રાજસુખ આપે. અને રાહુ તથા કેતુ
બેઠો હોય તો રોગ દુશ્મનના બધા વગરનો થાય.

નિચેના ગ્રહો રાશિના ઘરમાં બેઠાં મંદિર અગર કુંજ
રાશીના થઈ અને છઠ્ઠા સ્થાનમાં બેસે તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો રોગ દુશ્મનનો વધારો થાય તથા મોશાળ
પક્ષનું ગમ્મ મળે નહિ. ચંદ્ર બેઠો હોય તો રોગ દુશ્મન વગરનો થાય.
મંગળ બેઠો હોય તો મોશાળ પક્ષનો નાશ થાય, રોગ દુશ્મનનો
ઉપદ્રવ સાધારણ રહે. શુક્ર બેઠો હોય તો પેતાની યાદિવાળા માથે
દ્રેશ કરે તથા ધણા બળવાન દુશ્મન પેદા થાય. શુર બેઠો હોય તો
સરીરે રોગી અને હંમેશાં દુશ્મનવાળો રહે. શુક્ર બેઠો હોય તો સરીરે
આઠાં અને ઝેરથી ધાત આવે. (જનીની હકીકત સ્વપ્રહીમાં આવી
ગઈ) અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો રોગ દુશ્મન વગરનો,
મોશાળ પક્ષનો સુખી, નિર્ધન અને ચોર થાય.

નિચેના ગ્રહો મંગળના ઘરમાં બેઠાં મંદિર અથવા ગૃથિક
રાશીના થઈ અને છઠ્ઠા સ્થાને બેઠો હોય તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો પ્રતાપી, વાયાળ, વેપારમાં દુશ્મન અને
અંતરગળના રોગવાળો થાય. ચંદ્ર બેઠો હોય તો સરીરે સદા રોગી
રહે, મોશાળ પક્ષનું સુખ રહે નહિ અને દુશ્મનનો ભૂષ હંમેશાં રહે
અને દરિદ્રી રહે, (મંગળની હકીકત સ્વપ્રહીમાં આવી ગઈ) શુક્ર
બેઠો હોય તો રાજ્યમાં મુખ્ય મળાય, અભિમાની, વાદનિવાદ કર-
વાવાળો અને શુરો થાય પણ વિદ્યામાં વિનિત આવે, શુર બેઠો હોય
તો નાતનું જોર વધારે હોય, અને લાંબું આયુષ્ય હોય, શુક્ર બેઠો
હોય તો સ્વગાતી સાથે બનાવે સારો રહે, શની બેઠો હોય તો રોગ

અને દુશ્મન થયા અને મોઝાળથી સુખી રહે, અને રાહ તથા મેઢ
બેઠા હોય તો રોગ, દુશ્મન વગરનો અને મોઝાળ પક્ષના સુખી હોય.

નીચેના મહો સૂર્યના ઘરમાં એટલે સિદ્ધ રાશીના

થઇને છઠ્ઠા સ્થાને બેઠા હોય તો તેનું ફળ.

(સૂર્યની હકીકત સ્વમહીમાં આવી મધ,) મંદ્ર બેઠા હોય તો

સદા રોગી રહે, મંજળ બેઠા હોય તો સાર્વજનીક કામ કરી છોડી

મેળવે, અને સંતાનના મોડા સુખવાળા થાય. બુધ બેઠા હોય તો

મોઝાળ પક્ષના સુખ વગરનો થાય, શુક્ર બેઠા હોય તો મોઝાળ પ-

ક્ષથી સુખી રહે, શુક્ર બેઠા હોય તો અવળા માર્ગે ખન ખર્ચ કરે

અને દુશ્મન પેદા થાય, શની બેઠા હોય તો મોઝાળનો દેશ કરે,

અને રાહ તથા મેઢ બેઠા હોય તો રોગ દુશ્મન વગરનો થાય,

છઠ્ઠા સ્થાન ઉપર દરેક મહોની દષ્ટિનું ફળ.

સૂર્ય છઠ્ઠા આવે દેખતો હોય તો દુશ્મનનો નાશ કરે, માતાનું

સુખ હોય અને જન્મણ નેત્રમાં પીડા રહે, અને દરેક મનુષ્ય સાથે

સેણાદેણી હોય, મંદ્ર દેખતો હોય તો દુશ્મનના વધારાવાળા, અને

કંઈના તથા ધાતુ, ક્ષય અને કરીરના રોગવાળા રહે.

મંજળ દેખતો હોય તો દુશ્મન તથા મોઝાળ પક્ષના સુખનો

નાશ કરે અને લોકીની પીડાથી કરીરે પીડા પામે.

બુધ દેખતો હોય તો મોઝાળ પક્ષના સુખવાળા, પરામા માણસ

સાથે વાદવિવાદ કરનારો થાય તથા તેને દુશ્મન ઉત્પન્ન થાય.

શુક્ર દેખતો હોય તો દુશ્મનથી પરાજય થાય, પોતાના સ્થાન

તથા દ્રવ્યનો નાશ થાય, માતાને પીડા થાય અને પોતાની મહત્તિ

રીણાળ થાય.

શુક્ર દેખતો હોય તો મોઝાળ પક્ષના સુખવાળા, પોતાના

પરાક્રમથી લાગ્યવાળા, અને દુશ્મનના વધારાવાળા થાય.

શની દેખતો હોય તો દુશ્મનનો નાશ થાય તેમ મોઝાળના

સુખનો પણ નાશ થાય. નેત્રમાં તથા પગમાં પીડા થાય અને પર-

મીયાની પીડા કરે.

રાહુ દેખતો હોય તો દુશ્મન મારતો નાશ થાય, ધનની હાનિ

થાય, અને ખર્ચ વધારે કરે.

છઠ્ઠા ભાગમાં પડેલા મહો અને રાશીઓનું મિશ્રફળ.

જન્મકુંડળીમાં માતા, પિતા, પુત્ર, અને સ્ત્રી, એ ભાગેથી છઠ્ઠા

ભાવનો સ્વામિ પાપગ્રહ સહિત જન્મકુંડળીમાં લગ્ને, આઠમે અને દશમે બેઠા હોય અથવા તેને શુભ ગ્રહો દેખતા હોય તો તેને શુભ-કાંતી પીડા થાય.

ચંદ્ર, શુક્ર, રાહુ, કેતુ અને લગ્નનો સ્વામિ ચોથા અથવા બારમા ભાવે બેઠા હોય ને તેઓને શુભ ગ્રહો દેખતા હોય તો તેને ઘોણા કાહોડનો રોગ થાય.

લગ્ન તથા છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ સૂર્ય તથા ચંદ્ર સાથે બેઠા હોય તો તેને તાવની પીડા થાય, ગંગળ સાથે બેઠા હોય તો જળથી અથવા સુદ્ધમાથી અથવા ફોલાની પીડા થવાથી મગજે પીડા કરે.

છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ અને લગ્નનો સ્વામિ શનિ સહિત કેંદ્ર અથવા ત્રિકાણમાં બેઠા હોય તો તે માલુસ બાંધીખાનામાં પડે અને જો રાહુ અથવા કેતુ સહિત બેઠા હોય તો બેડીની સાથે બેંદીખાતું ભોગવે.

છઠ્ઠા કે આઠમા સ્થાને ગણુ શુભ ગ્રહો બળવાન થઈ બેઠા હોય તો અનાજ મેળવનાર અને રોગ દુશ્મનના નાશવાળો થાય.

છઠ્ઠાનો સ્વામી ૬-૮ કે ૧૨ માં સ્થાને હોય અને નીચ, અસ્ત કે દુશ્મનની રાશીમાં હોય, ને લગ્નનો સ્વામી બળવાન હોય તો દુશ્મનનો નાશ થાય.

છઠ્ઠા સ્થાનમાં સૂર્ય કે લગ્નના સ્વામીનો દુશ્મન, નીચ રાશીમાં, દુશ્મનની રાશીમાં કે નિર્ગળ હોય તો કુટુંબીયો દુશ્મનો-વાળા થાય.

છઠ્ઠા ભાવમાં ખરાબ ગ્રહ હોય તો રોગી કરે. શુરુ છઠ્ઠા ભાવમાં હોય તો દુશ્મનોને છતનારો થાય.

છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામી અને શુક્ર અને લગ્નના સ્વામીના સંબંધી થઈ રાહુ સાથે હોય તો નપુષ્ક થાય.

છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામી પાપગ્રહની દષ્ટિવાળો કે નિર્ગળ હોય અથવા પાપી ગ્રહોના મંથમાં હોય તેને દુશ્મનોની પીડા થાય.

જન્મકુંડળીમાં છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ શુક્ર સહિત લગ્ને હોય તો તેને ઇંદિના વિકારથી પીડા થાય.

નવમા ભાવે શનિ હોય, ત્રીજે શુક્ર હોય અથવા ચંદ્ર આઠમે

કે બારમે હોય તો હાથ કપાય. ચંદ્ર સાતમે કે આઠમે હોય અને તેના ભેગો મંગળ તથા ગુરુ ખેડો હોય તોપણ એમજ બચવું.

લગ્ને શનિ હોય અને બુધ હરકોઈ બાવે સ્વમહી હોય અથવા ત્રીજે કે ચોથે બાવે હોય તો તે માણસ વામન સ્વરૂપ એટલે દુઃખ આહારનો હોય,

છઠ્ઠા આઠમા અને બારમા બાવે ચંદ્ર હોય તેને લગ્નનો સ્વામિ દેખતો હોય અને તેના ભેગો શનિ અને રાહુ અથવા કેતુ ખેડો હોય તો તેનું મોત કમોતે થાય.

છઠ્ઠા બાવે ચંદ્ર મંગળ ખેડો હોય તો ચિત્તભ્રમનો તથા પાંડુનો રોગ થાય અને તેની સાથે સૂર્ય ખેડો હોય તો સર્પનો ભય તથા ચળનો રોગ થાય.

શનિ અને કેતુ છઠ્ઠા બાવે ખેડો હોય તેને સૂર્ય, મંગળ અને રાહુ દેખતા હોય અને શુક્ર ગ્રહો દેખતા ન હોય તો તેને શ્વાસ, ખાંસી અને ક્ષયનો રોગ થાય.

છઠ્ઠે બાવે લગ્નનો સ્વામિ ખેડો હોય અને લગ્ને છઠ્ઠા બાવનો સ્વામિ ખેડો હોય અને તે બંને ભેગા શનિ રાહુ અગર શનિ કે કેતુ ખેડો હોય તોપણ તે દુસ્મનની પીડાવાળો થાય.

છઠ્ઠા બાવનો સ્વામિ શુભગ્રહ સહિત શુભગ્રહના પરમા ખેડો હોય અને તેને શુભગ્રહ દેખતા હોય તો તેને દુસ્મન મિત્ર ના થાય.

છઠ્ઠા બાવે લગ્નનો સ્વામિ ખેડો હોય અને તેને છઠ્ઠા બાવનો સ્વામિ દેખતો હોય અથવા તે બંને ગ્રહો લગ્નમાં ખેડો હોય તો તેને પોતાના ન્યાતથી પીડા થાય.

લગ્ને ગુરુ અને શુક્ર ખેડો હોય અને તેના ભેગો છઠ્ઠા બાવનો સ્વામિ ખેડો હોય અને તેને શનિ, મંગળ અને રાહુ દેખતા હોય તો તેને પણ ન્યાતથી દુઃખ થાય.

લગ્નનો સ્વામિ શુભગ્રહ સાથે હરકોઈ બાવે ખેડો હોય અને ચંદ્ર છઠ્ઠા બાવે ખેડો હોય અથવા ત્રીજે શુભગ્રહ ખેડો હોય અને કેંદ્રમાં અથવા ત્રિકાળમાં બુધ ખેડો હોય તો તેની પોતાની ન્યાતથી આશ્ચર્ય થાય.

નવેમા બાવનો સ્વામિ છઠ્ઠા બાવે ખેડો હોય, તેને છઠ્ઠા બાવનો સ્વામિ દેખતો હોય ને તે છઠ્ઠા બાવનો સ્વામિ મંગળ અને શનિ સાથે હોય તો તેને ચોરથી તથા અગ્નિથી પીડા થાય છે.

છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ મંગળ સહિત હરકોષ્ટ ભાવે બેઠો હોય અથવા મંગળના ઘરમાં બેઠો હોય તે તેને રાહુ તથા કેતુની દ્રષ્ટિ હોય તો તે માણસ હાણથી ચોરી કરનારો થાય.

છઠ્ઠા ભુવનનું અંગ્રેજી રીતે રૂળ.

રાની—જો વરખ, સિંહ કે વૃશ્ચિક કે કુંભમાં હોય તો રેતી, પથરી, હાર્ટ ડીસીઝ, ગુરદાનાં દરદ, મગનાં દરદ થાય. મિથુન કન્યા ધન કે મીનમાં હોય તો દમ, હાંફણું અને ક્ષય મટાડે. મેષ, કર્ક, તુલા અને મકરમાં રાની હોય તો જાતીનો દુઃખાવો, આંતરડાનાં દરદ અને નીચેના ભાગમાં દરદ થાય. છઠ્ઠે ભાવે રાની નોકરાનું સુખ આપતો નથી. નોકર લુચ્ચા, ચોર અને દગાબાજ નીવડે.

રવી—બેઠો હોય તો તખીયત ખરાબ રહે, રોગ લામો રહે. જો વરખ, વૃશ્ચિક, સિંહ કે કુંભરાશીનો હોય તો ગળાં, જાતીનું દરદ, કમર, પથરી, હાર્ટ ડીસીઝ, કમર, સાંધા દુઃખે. જો કન્યા કે મીનનો હોય તો દમ લેવામાં અડચણ કરે, ફેફસાનાં દરદ થાય, ક્ષય લાગુ પડે. જો મેષ, કર્ક તુલા કે મકરનો યમ બેઠો હોય તો જાતી નખળી કરે, પેટનાં કે હોઝરીનાં દરદ કરે, માર પડવાથી કે જખમથી ઇજા થાય.

ચંદ્ર—હોય તો તખીયત નાદુરસ્ત રહે, લામી આંધળી આવે, મિથુન, ધન કે મિનનો ચંદ્ર હોય તો જાતીના દરદ કરે. વરખ, સિંહ વૃશ્ચિક, કર્ક, કુંભ રાશીમાં હોય તે ગળાનાં દરદ, જાતીનાં દરદ, રેતી, પથરી કે ગુરદાનાં દરદ થાય, કોસો થાય, પચ્ચ ચંદ્ર હિંમતો હોય તો દરદ કમતી થાય અને દુઃખમનનો નાશ થાય.

શુક્ર—હોય તો તખીયત સારી રહે, તેના માણસો તથા નોકરો સારા નીવડે.

બુધ—બેઠો હોય તો લુચ્ચા નોકરો મળે. જો બુધ પહેલાં ઘરને માલીફ હોય અને ત્યાં ન બેસતાં છઠ્ઠા ભાવે ધન કે મિનરાશીનો ચંદ્ર બેસે તો દમનો રોગ થાય. જાતી તથા ફેફસાનું દરદ થાય અને આંધળીમાં આંધળી રહે.

મંગળ—બેઠો હોય તો વરખ, સિંહ, વૃશ્ચિક કે કુંભરાશીમાં હોય તો મગનાં દરદ, રેતી, પથરી, જાતીનાં દરદ, હાર્ટ ડીસીઝ, જાતીમાં પર વિગેરે દરદો થાય, જો મિથુન, કન્યા, ધન કે મીનનો હોય તો ક્ષયને રોગ થાય. અને જાતી તથા ફેફસાનું દરદ થાય. મેષ, કર્ક, અને મકર રાશીનો હોય તો હાથવાથી દરદ થાય, ગુરદાનો.

પીઠ, પેસાળનાં દરદ, રૂમેડીક તાવ અને મસા થાય. નોકર ચાકરનું સુખ નહિ, નોકરો ચોર મળે અને પૈસા ખર્ચ જાય અને તુક જ્ઞાન પહોંચાડે.

શુક્ર—ખેડો હોયતો સાધારણ તખીયત સારી રાજે, રોગ દુર્મનતો નાશ થાય. જો મિથુન, કન્યા, ધન કે મીન રાશીનો હોય તો પેટમાં દરદ કરે, છાતી નમળી કરે, ફેફસાનું દરદ થાય, નોકરોનું સુખ મળે, નોકરો પ્રમાણીક મળે.

પ્રકરણ ૩૪ મું.

સાતમું સ્થાન (સીલુવન).

જો હરપચલ ખેડો હોય તો ખરાબ, લગ્નમાં વિધિ પડે, સ્ત્રી સાથે અને નહિ, લુચ્ચો, બપોલચારી, ખુતી, અણખનાવ કરનાર અને લોહો સાથે અને નહિ.

નીચેના ગ્રંથો પોતાની રાશીના કે ઉંચના થઈ સાતમા સ્થાને ખેડો હોય તો તેનું ફળ.

આ લાવમાં વિવાહ, સ્ત્રી, વિષય, જવું આવડું, તથા ખોવાયેલી વસ્તુ વિષે જોવાય છે.

સૂર્ય ખેડો હોય તો સ્ત્રીના સુખ સંતોષવાળો, માર્ગ તથા દેશાવરથી લાભ થાય, વેપારથી સુખ મળે, અને લેવડ દેવડમાં સંતોષ થયે. ચંદ્ર ખેડો હોય તો મીઠી વાણી જાણે, સ્ત્રી તરફથી સુખ મળે, માર્ગ અને દેશાંતર તરફથી સુખ મળે, વેપારથી સુખ મળે. મંગળ ખેડો હોય તો સ્ત્રીનો સુખી, માર્ગથી લાભ મળે, વેપારમાં સુખી, અને લેવડ દેવડમાં ચતુર થાય. બુધ ખેડો હોય તો સારી સુંદર સ્ત્રી મળે. વેપારથી સુખ મળે, માર્ગથી લાભ મળે, અને લેવડ દેવડમાં કુશળ હોય. શુક્ર ખેડો હોય તો પોતાની સ્ત્રી સુંદર હોય, ને તેનાથી સુખ મળે, વેપારથી લાભ મળે, પરદેશથી કીર્તિ, ધન અને જશ મળે. શુક્ર ખેડો હોય તો સ્થુલ સ્ત્રી હોય, વેપાર કરે, પરદેશ રહે, લેવડદેવડમાં કુશળ થાય, ઉંચા કુળની સ્ત્રી મળે અને પોતે જોળા કિલનો થાય. રાહી ખેડો હોય તો સ્ત્રીનું સંતોષકારક સુખ રહે, વેપાર-વિજ્ઞાનમાં લાભ મળે, અને રાહ તથા કેવું ખેડો હોય તો સ્ત્રીના સુખવાળો અને પરદેશ સુખવાળો થાય.

નિચેના ગ્રહો સુર્યના ઘરમાં એટલે સિંહ રાશીના થઈને
સાતમા સ્થાનમાં બેઠા હોય તેનું ફળ.

(સુર્યની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) ચંદ્ર બેઠા હોય તો
શ્રી પુરુષને હંમેશાં લગાઈ થાય. મંગળ બેઠા હોય તો શ્રી ચોર કે
વ્યભિચારી થાય. બુધ બેઠા હોય તો રાજનો માનીતો પશુ શ્રી નકારી
મળે. ગુરુ બેઠા હોય તો વેપારથી કીર્તિ મળે તથા ધન મળે, પરદેશ
અને ખેતીથી લાભ મળે. શુક્ર બેઠા હોય તો શ્રીનો દેવી બલ્યુવો.
શની બેઠા હોય તો દુઃખી અને માર્ગમાં હુંડાય, અને રાહ તથા
કેટુ બેઠા હોય તો બે શ્રી છતાં પાપુ શ્રીના સુખ વગરનો થાય.

નિચેના ગ્રહો શુક્રના ઘરમાં એટલે વરખ યા તોફાન
રાશીના થઈ અને સાતમા ભુવનમાં બેઠા
હોય તો તેનું ફળ:—

સુર્ય બેઠા હોય તો લાંબી ઉમરે શ્રી મળે, પોતાની શ્રી સાથે
આશુખનાવ રહે અને વ્યભિચારી થાય. ચંદ્ર બેઠા હોય તો શ્રીનંદ
થાય. મંગળ બેઠા હોય તો પરદેશમાં વાસ કરે, બુધ બેઠા હોય તો
ઉદાર બુદ્ધિવાળો અને ઘણી કીર્તિવાળો થાય. ગુરુ બેઠા હોય તો શ્રી-
નો દેવ કરનાર અને બહુ ચિંતાવાળો થાય. (શુક્રની હકીકત સ્વ-
ગ્રહીમાં આવી ગઈ) શની બેઠા હોય તો શરીરે ખોડ હોય, શ્રી કાળી
અને હઠધી હોય, અને રાહ તથા કેટુ બેઠા હોય તો શ્રીને ગડગડ-
મડનો રોગ થાય.

નિચેના ગ્રહો મંગળના ઘરમાં એટલે ગ્રહ યા
વૃશ્ચિક રાશીના થઈને સાતમા સ્થાન.
બેઠા હોય તેનું ફળ.

સુર્ય બેઠા હોય તો બે શ્રી પરણે અને મુસાફરી બણી કરે.
ચંદ્ર બેઠા હોય તો શ્રી વ્યભિચારી થાય, પોતે સ્થુલ દેહવાળો, ધરના
કામઠાજમાં ચતુર, વિવેકી અને પરદેશમાં રહેનાર થાય. (મંગળની
હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) બુધ બેઠા હોય તો માતાથી સુખી,
વાહનવાળો અને ધર્માત્મા થાય. ગુરુ બેઠા હોય તો વિદ્વાન, અને
ધનવાન થાય તથા લાભ મેળવી સુખી થાય. શુક્ર બેઠા હોય તો
શાસ્ત્રના આધારથી ગુજરાત ચલાવનારો, મુખ્યમંત્રીન કરનારો પશુ
ધન વગરનો થાય, શની બેઠા હોય તો શ્રીથી દુઃખી અને વેપારમાં

તુલ્યાન થાય અને રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો સ્ત્રીના સુખ વગરનો બાણવો.

નિચેના ગ્રહો યુધના ઘરમાં એટલે મિથુન કે કન્યારાશીના ઘર અને સાતમા ભૂવનમાં બેઠા હોય તેવું ફળ.

સૂર્ય બેઠા હોય તો અલક્ષાલક્ષ કરે, હલદા બેરાક ખાય. ચંદ્ર બેઠા હોય તો સ્ત્રી સાથે અણુખનાવ રહે, મંગળ બેઠા હોય તો બે સ્ત્રીઓ થાય. (યુધની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) ગુરુ બેઠા હોય તો તે સ્ત્રી વિદ્યાવાળી, પરમેશ્વરની લક્ષિતવાળી અને પતિવ્રતા થાય, પશુ પોતે સ્ત્રીનો દ્વેષી થાય, શુક્ર બેઠા હોય તો નકારી સ્ત્રી-શુભકા થાય અને રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો સ્ત્રીના સુખ વગરનો બાણવો.

નિચેના ગ્રહો ચંદ્રના ઘરમાં એટલે કંઈ રાશીના થઈને સાતમા સ્થાને બેઠા હોય તેવું ફળ.

સૂર્ય બેઠા હોય તો માનસિક ચિંતાવાળો, અને સ્ત્રીને પીડાવાળો થાય (ચંદ્રની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ), મંગળ બેઠા હોય તો માર્ગથી લાય મળે, યુધ બેઠા હોય તો સ્ત્રીનો દ્વેષ કરનારો અને વેપારથી તુલ્યાન થાય. શુક્ર બેઠા હોય તો સ્ત્રી બહુ ચપલ અને વહેલી, અને ઘણી રૂપાળી હોય, કાયદારો મિત્ર થાય. શની બેઠા હોય તો પોતે અને સ્ત્રી અલિયારી થાય અને રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો સ્ત્રીને ગરબગરનો રોગ થાય.

નિચેના ગ્રહો શનિના ઘરમાં એટલે મહત્તર અગર કુલરાશીના થઈને સાતમા સ્થાને બેઠા હોય તેવું ફળ.

સૂર્ય બેઠા હોય તો સ્ત્રીના સુખનો નાશ થાય. વેપારથી હુબ હાય અને માર્ગમાં લાય થાય. ચંદ્ર બેઠા હોય તો સ્ત્રી કુલામાં મળે, મંગળ બેઠા હોય તો યશુ સાથે મૈથુન કરે, રાહુ પીનાર અને અલિયારી થાય. યુધ બેઠા હોય તો અલક્ષાલક્ષ કરે અને સ્ત્રી કંઈપણ મળે. ગુરુ બેઠા હોય તો સ્ત્રી તરફથી હુબ, વેપારમાં તુલ્યાન મળે અને હરીદ્ર થાય. શુક્ર બેઠા હોય તો સ્ત્રી બહુ રૂપાળી, પુતારી અને હુબમાં થાય (શનીની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) અને રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો બે સ્ત્રી છતાં સુખ મળે નહિ.

નિચેના પ્રહો ગુરૂના ઘરમાં ઝાડે ધન બગર મીન રાશીના થઈને સાતમા સ્થાને બેઠા હોય તો તેવું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો વેપારની સારી માહિતી મેળવનાર થાય. ચંદ્ર બેઠો હોય તો રાજવૈભવના સુખવાળો થાય. મંગળ બેઠો હોય તો લગનું ખન કરનાર તથા હાથમેયન કરનાર થાય. શુક્ર બેઠો હોય તો સ્ત્રીથી દુઃખી અને વેપારમાં તુકશાન થાય. (ગુરૂની હકીકત સ્વચ્છીમાં આવી ગઈ) શુક્ર બેઠો હોય તો વ્યક્તિચારી, ધનવાળો, વાહનવાળો અને સર્વે કામમાં કુશળ થાય. શની બેઠો હોય તો લગનું ખન કરનાર થાય અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો સ્ત્રીના સુખ વગરનો થાય.

સાતમા સ્થાન ઉપર દરેક ગ્રહની દૃષ્ટિવું ફળ.

સૂર્ય સાતમા બાને દેખતો હોય તો શરીરે કામદેવતું ભેર કમતી રહે, સ્ત્રીનો નાશ થાય, શત્રુની પીડા રહે અને પાંડુ રોગ થાય. ચંદ્ર દેખતો હોય તો સારી રૂપાણી સ્ત્રીવાળો, કામી, પરસ્ત્રીનો મંગ કરનાર થાય.

મંગળ દેખતો હોય તો સ્ત્રીનો નાશ થાય, દેડે દરદ પાય અને સ્ત્રી પુત્રાદિકના થોડા સુખવાળો થાય.

શુક્ર દેખતો હોય તો ધણી સ્વરૂપવાન સ્ત્રી મળે, શરીરે સુખ, સ્ત્રીના આયુષ્યવાળો, અને સર્વ ધાતુના વેપારમાં ફાયદો મળે.

ગુરૂ દેખતો હોય તો સારી રૂપાણી સ્ત્રી મળે, દ્રવ્ય ઉપર પ્રિતિવાળો, લોકી, પુરુષ લાગ્યથાળી અને થોડી કામી પ્રકૃતિવાળો થાય.

શુક્ર દેખતો હોય તો ધણી સારી રૂપાણી સ્ત્રી મળે, પ્રથમ મર્લમાં પુત્ર થાય, દ્રવ્યનો સુખી પશુ પારકાના આશ્રયથી જીવનાર થાય.

શની દેખતો હોય તો સ્ત્રીના શરીરે પીડા કરે, તે પીડા મૃત્યુ પ્રાપ્ત થાય, શરીરમાં પાંડુ રોગ થાય અને તાવ તથા અતિશ્વારની પીડા કરે.

રાહુ સાતમે દેખતો હોય તો કામ વધારે થાય, સાદું ભાષણ કરનાર અને રાહુની મહાદશામાં પોતની સ્ત્રીનો નાશ થાય.

સાતમા ભાવમાં બેઠેલા થઈ તથા રાશીઓનું મિત્ર ફળ.

સાતમા ભાવે મૃત બેઠો હોય તો કુટુંબવાળો અને સ્ત્રીઓમાં આસક્ત થાય. મંગળ બેઠો હોય તો ધણી સ્ત્રીઓમાં આસક્ત થાય તથા કુળને લાંછન લગાડે. બુધ બેઠો હોય તો પરસ્ત્રીમાં આસક્ત થાય. ગુરુ બેઠો હોય તો પોતાની સ્ત્રીમાં આસક્ત થાય. શુક્ર બેઠો હોય તો ધણો કામી થાય. અને સની બેઠો હોય તો નકારી સ્ત્રીમાં આસક્ત થાય.

સાતમા, છઠા અને બીજા ભાવનો સ્વામિ લગ્નમાં શુક્ર સાથે બેઠો હોય અથવા પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય તો પરસ્ત્રીમાં આસક્ત અને કુમારો થાય. પણ શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો તે પ્રમાણે થાય નહિ.

પાપગ્રહ સાથે સાતમા ભાવનો સ્વામિ બીજા ભાવે રહ્યો હોય અને સાતમે મંગળની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો તેને નરપુત્ર થાય.

પાંચમા અને નવમા ભાવના સ્વામિ સાથે સાતમા ભાવનો સ્વામિ બેઠો હોય અને તે ૬—૮ અને ૧૨ માં રથાને રહ્યા હોય અને ગળ સહિત હોય અને પાંચમે ભાવે શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો તેને ધણી સ્ત્રીઓ થાય તોપણ પુત્ર થાય નહિ.

શુક્ર અગર ચંદ્ર નીચેનો હોય તો તેની સ્ત્રી જળમાં પડી શુભરી જાય.

પાંચમાનો સ્વામિ સાતમા ભાવે રહ્યો હોય અને સાતમા ભાવનો સ્વામિ પાપગ્રહ સાથે રહ્યો હોય અને શુક્ર બળહીન હોય તો તેની સ્ત્રી ગર્ભવતી થયે મૃત્યુ પામે.

રાહુ અને કેતુ સાથે સાતમા ભાવનો સ્વામિ દષ્ટાણુકુંડળીમાં સાતમા ભાવે બેઠો હોય તો ઝેર ખાવાથી તેની સ્ત્રી મૃત્યુ પામે.

સાતમા ભાવનો સ્વામિ હિંચ અને ગળવાન હોય કે વેકનો હોય અને લગ્ન બેઠો હોય તો તેને ધણી સ્ત્રીઓ થાય.

સાતમા ભાવનો અને બીજા ભાવનો સ્વામિ અને પોતાની રાશીમાં બેઠો હોય તો તેને એક સ્ત્રી થાય. પણ તે બંનેની સાથે જોટલા થઈ રહ્યા હોય તેટલી સ્ત્રીઓ થાય.

સાતમે અને આઠમે ભાવે પાપગ્રહ હોય અને આરમા ભાવે મંગળ બેઠો હોય અને તે ભાવના સ્વામિ તેને દેખતા ન હોય તો તેને બીજા સ્ત્રી થાય.

સાતમે પાપગ્રહ હોય અને લગ્નનો અથવા ખીજા લાવનો સ્વામિ આઠમે હોય તો તેને બે સ્ત્રીઓ થાય.

શુભગ્રહ સાથે સાતમા લાવનો સ્વામિ રહ્યો હોય અને તે નીચ રાશીનો અથવા દુશ્મનના ઘરમાં બેઠો હોય અને સાતમો પાપગ્રહ બેઠો હોય તો તેનો બે વખત વિવાહ થાય.

ખીજે અને સાતમે લાવે પાપગ્રહ હોય અને તે લાવના સ્વામિ ઉપર પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો તેને ત્રણ સ્ત્રીઓ થાય.

સાતમા, ખીજા અને પહેલા ભૂવનમાં પાપગ્રહો રહ્યા હોય અને સાતમા લાવનો સ્વામિ નીચનો કે અરતનો હોય તો તેને પાંચ ધણી સ્ત્રી થાય.

ખીજા અને ખારમા લાવના સ્વામિઓ ત્રીજે રહ્યા હોય તેમાં શુરની અથવા નવમા લાવના સ્વામિની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો તેને ધણી સ્ત્રીઓ થાય.

સાતમા લાવે નવમા લાવનો સ્વામી રહ્યો હોય અને ચોથા લાવે સાતમા લાવનો સ્વામિ રહ્યો હોય અગર સાતમા અને અગી-આરમા લાવનો સ્વામિ દેવમાં રહ્યો હોય તો તેને ધણી સ્ત્રીઓ થાય.

સાતમા લાવનો સ્વામિ સૂર્ય અથવા શુક્ર હોય અને તેને શુક્રની દ્રષ્ટિ પડતી હોય અથવા સાતમા લાવે સૂર હોય તો તેની સ્ત્રી ધર્મશુદ્ધ અને પતિવ્રતા થાય.

સાતમા લાવનો સ્વામિ દેવમાં હોય અને તેમાં શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય અથવા નવમાં શુક્રગ્રહમાં શુભ ગ્રહના ધરમાં હોય અથવા જન્મકુંડળીમાં શુભગ્રહના ધરમાં હોય તો તેની સ્ત્રી પતિવ્રતા થાય.

સાતમા લાવનો સ્વામિ રાત્રી હોય અને તે નીચનો અગર દુશ્મનગ્રહની રાશીમાં બેઠો હોય અને તેના બેઠો પાપગ્રહ હોય અગર તેને પાપગ્રહ દેખતો હોય અને તે સની પાપગ્રહની રાશીમાં નવમાં શુક્રગ્રહમાં બેઠો હોય તો તેની સ્ત્રી ભરકમ કરનારી, નકારી અને કુંળને લાંછન લગાડનારી થાય.

સાતમા લાવનો સ્વામિ સૂર્ય નવમાં શુક્રગ્રહમાં પાપગ્રહની રાશીમાં બેઠો હોય અને તે સૂર્ય જન્મકુંડળીમાં પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય અથવા તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો તેની સ્ત્રી પાપશ્રી થાય.

સાતમા સ્થાને શુક્ર હોય તો બલિયારી થાય, સાતમાનો સ્વામી રાહુ કે કેતુ સાથે બેઠો હોય તો વ્યભિચારી થાય. પરંતુ

સાતમા ભાવમા બેઠેલા ગ્રહો તથા રાશીઓનું મિત્ર ફળ.

સાતમા ભાવે સૂર્ય બેઠો હોય તો કુટુંબવાળો અને સ્ત્રીઓમાં આસક્ત થાય. મંગળ બેઠો હોય તો ધણી સ્ત્રીઓમાં આસક્ત થાય તથા કુળને લાંછન લગાડે. બુધ બેઠો હોય તો પરસ્ત્રીમાં આસક્ત થાય. ગુરુ બેઠો હોય તો પોતાની સ્ત્રીમાં આસક્ત થાય. શુક્ર બેઠો હોય તો ધણો કામી થાય. અને સ્ત્રી બેઠો હોય તો નઠારી સ્ત્રીમાં આસક્ત થાય.

સાતમા, છઠ્ઠા અને બીજા ભાવનો સ્વામિ લગ્નમાં શુક્ર સાથે બેઠો હોય અથવા પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય તો પરસ્ત્રીમાં આસક્ત અને કુમાંગી થાય. પણ શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો તે પ્રમાણે થાય નહિ.

પાપગ્રહ સાથે સાતમા ભાવનો સ્વામિ બીજા ભાવે રહ્યો હોય અને સાતમે મંગળની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો તેને જરપુત્ર થાય.

પાંચમા અને નવમા ભાવનો સ્વામિ સાથે સાતમા ભાવનો સ્વામિ બેઠો હોય અને તે ૬—૮ અને ૧૨ માં રચાતો રહ્યો હોય અને બળ સહિત હોય અને પાંચમે ભાવે શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો તેને ધણી સ્ત્રીઓ થાય તોપણ પુત્ર થાય નહિ.

શુક્ર અગર ચંદ્ર નીચેનો હોય તો તેની સ્ત્રી જળમાં પડી ગુજરી જાય.

પાંચમાનો સ્વામિ સાતમા ભાવે રહ્યો હોય અને સાતમા ભાવનો સ્વામિ પાપગ્રહ સાથે રહ્યો હોય અને શુક્ર બળહીન હોય તો તેની સ્ત્રી ગર્ભવંતી થયે મૃત્યુ પામે.

રાહુ અને કેતુ સાથે સાતમા ભાવનો સ્વામિ દુષ્ટાશુક્ર-કુંડળીમાં સાતમા ભાવે બેઠો હોય તો ઝેર ખાવાથી તેની સ્ત્રી મૃત્યુ પામે.

સાતમા ભાવનો સ્વામિ હિંચ અને બળવાન હોય કે વક્રનો હોય અને લગ્ને બેઠો હોય તો તેને ધણી સ્ત્રીઓ થાય.

સાતમા ભાવનો અને બીજા ભાવનો સ્વામિ જનને પોતાની રાશીમાં બેઠો હોય તો તેને એક સ્ત્રી થાય. પણ તે જનની સાથે જોડલા ગ્રહો રહ્યા હોય તેટલી સ્ત્રીઓ થાય.

સાતમે અને આઠમે ભાવે પાપગ્રહ હોય અને બારમા ભાવે મંગળ બેઠો હોય અને તે ભાવનો સ્વામિ તેને દેખતા ન હોય તો તેને બીજી સ્ત્રી થાય.

સાતમે પાપગ્રહ હોય અને લગ્નનો અથવા ખીજા લાવનો સ્વામિ આઠમે હોય તો તેને બે સ્ત્રીઓ થાય.

શુભગ્રહ સાથે સાતમા લાવનો સ્વામિ રહ્યો હોય અને તે નીચ રાશીનો અથવા દુસ્મનના ધરમાં બેઠો હોય અને સાતમો પાપગ્રહ બેઠો હોય તો તેનો બે વખત વિવાહ થાય.

ખીજે અને સાતમે લાવે પાપગ્રહ હોય અને તે લાવના સ્વામિ ઉપર પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો તેને ત્રણ સ્ત્રીઓ થાય.

સાતમા, ખીજા અને પહેલા ભૂવનમાં પાપગ્રહો રહ્યા હોય અને સાતમા લાવનો સ્વામિ નીચનો કે અસ્તનો હોય તો તેને પચ્ચ બધી સ્ત્રી થાય.

ખીજા અને બારમા લાવના સ્વામિઓ ત્રીજે રહ્યા હોય તેમાં શુરની અથવા નવમા લાવના સ્વામિની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો તેને બધી સ્ત્રીઓ થાય.

સાતમા લાવે નવમા લાવનો સ્વામી રહ્યો હોય અને ચોથા લાવે સાતમા લાવનો સ્વામિ રહ્યો હોય અગર સાતમા અને આઠમા બારમા લાવનો સ્વામિ કેંદ્રમાં રહ્યો હોય તો તેને બધી સ્ત્રીઓ થાય.

સાતમા લાવનો સ્વામિ સૂર્ય અથવા શુક્ર હોય - અને તેને શુક્રની દ્રષ્ટિ પડતી હોય અથવા સાતમા લાવે શુર હોય તો તેની સ્ત્રી ધર્મયુક્ત અને પતિવ્રતા થાય.

સાતમા લાવનો સ્વામિ કેંદ્રમાં હોય અને તેમાં શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય અથવા નવમાં શકુન્ડળીમાં શુભ ગ્રહના ધરમાં હોય અથવા જન્મકુંડળીમાં શુભગ્રહના ધરમાં હોય તો તેની સ્ત્રી પતિવ્રતા થાય.

સાતમા લાવનો સ્વામિ રાત્રી હોય અને તે નીચનો અગર દુસ્મનગ્રહની રાશીમાં બેઠો હોય અને તેના બેજો પાપગ્રહ હોય અગર તેને પાપગ્રહ દેખતો હોય અને તે રાત્રી પાપગ્રહની રાશીમાં નવમાં શકુન્ડળીમાં બેઠો હોય તો તેની સ્ત્રી ગરભ કરનારી, નહારી અને કુંબને લાંછન લગાડનારી થાય.

સાતમા લાવનો સ્વામિ સૂર્ય નવમાં શકુન્ડળીમાં પાપગ્રહની રાશીમાં બેઠો હોય અને તે સૂર્ય જન્મકુંડળીમાં પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય અથવા તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો તેની સ્ત્રી પાપશ્રી થાય.

સાતમા સ્થાને શુક્ર હોય તો વ્યભિચારી થાય, સાતમાનો સ્વામી રાહુ કે કેતુ સાથે બેઠો હોય તો વ્યભિચારી થાય. પચ્ચ

સાતમે ગુરુ સાથે હોય કે શુભરાશી સાથે હોય કે ગુરુ જોતો હોય તો વ્યભિચારી ન થાય.

સાતમા સ્થાનનો સ્વામી ૬-૮-કે ૧૨ મા સ્થાને હોય કે પાપગ્રહની રાશીનો હોય કે પાપગ્રહની દષ્ટિ પડતી હોય તો તેને સ્ત્રીનું મધ્યમ સુખ, આવો યોગ ન હોય તો સ્ત્રીનું સંપૂર્ણ સુખ.

સાતમા નવમા કે પાંચમા સ્થાને શુક્ર અને મંગળ બેઠા હોય તો સ્ત્રી વગરનો થાય, છઠ્ઠા સ્થાને શુક્ર અને ચંદ્ર બેઠા હોય તો એક પુત્રવાળો થાય.

સાતમા સ્થાને શુભગ્રહની રાશી હોય કે નવમાંશમાં શુભ ગ્રહોની રાશી હોય તો સારા ગુણવાળો અને શુભગ્રહની દષ્ટિ હોય તો ખુબ શ્રેષ્ઠ સ્ત્રી મળે છે.

સાતમા ભાવે લગ્નનો સ્વામી શુભગ્રહ સાથે હોય તો સારા કુળમાં જન્મેલી સ્ત્રી મળે. સાતમામાં કુર ગ્રહની રાશી હોય ને તેમાં લગ્નનો સ્વામી બેઠો હોય તો ખરાબ વશમાં જન્મેલી સ્ત્રીવાળો થાય.

સાતમા ભાવે અને બીજા ભાવે પાપીગ્રહો હોય તો સ્ત્રીના વિયોગથી દુઃખી થાય.

સાતમા સ્થાનમાં રાશીનો જે આક્રંડો લખ્યો હોય તેટલાં વર્ષમાં અર્થાત યજ્ઞોપવિત પછી તેટલા વર્ષે અથવા સાતમા ભાવે આઠમી વગરની રાશીનો જે આક્રંડ પડ્યો હોય તો તેમાં આઠ વર્ષો મેળવી વિવાહનો સમય કહેવો.

સાતમા અને બીજા ભાવના સ્વામી સાથે જેટલા ગ્રહ નિર્જાળ હોય અથવા ૬-૮-કે ૧૨ મા સ્થાનના સ્વામી હોય તેટલી સ્ત્રીઓ મરણ પામે. જેટલા શુભગ્રહ બળવાન થઈ સાતમા કે બીજાના સ્વામી સાથે બેઠા હોય એટલી સ્ત્રીઓનું સુખ મળે.

સાતમાનો સ્વામી ૧-૪-૭-કે ૧૦ મા ભાવે શુભગ્રહની દષ્ટિ-વાળો થઈ બેઠો હોય અથવા શુભ ગ્રહના નવમાંશમાં કે રાશીમાં હોય તો તેની સ્ત્રી પતિવ્રતા થાય.

સાતમા સ્થાનમાં મકર રાશીનો ગુરુ હોય અથવા મીન રાશીનો જ્ઞની સાતમે બેઠો હોય તો સ્ત્રી વમરનો થાય. સાતમા ભાવે જ્ઞની કે મંગળ હોય તો તેની સ્ત્રી વ્યભિચારીણી થાય.

સાતમાનો સ્વામી અને લગ્નનો સ્વામી એક રાશીમાં હોય તો પ્રથમ સ્ત્રી ગુણવાળી ને રૂપાળી હોય, સાતમે કાળગ્રહ હોય તો સ્ત્રી વિનાનો, સાતમે પાપીગ્રહ હોય તો ગર્ભપાત કરનારી સ્ત્રી મળે, સાતમે પૂર્ણ ચંદ્ર હોય તો સારી સ્વભાવવાળી સ્ત્રી મળે.

રાહુ અને કેતુ સાતમા ભાવે હોય તો તેની સ્ત્રી પરપુરુષ સાથે
અમન કરનારી થાય, અને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો પાપ ઉપર
પ્રીતિવાળી અને નહારા શિયળવાળી થાય, અને નવમાંશ કુંડળીમાં
પાપગ્રહની રાશીમાં રાહુ અને કેતુ હોય તો તેની સ્ત્રી પતિને ઝેર
આપનારી અને લોકમાં અપકીર્તિવાળી નારી થાય.

સાતમા ભાવનો સ્વામિ શની હોય અને તે બળવાન હોય
અને તેના બેગો ગુરુ ખેડો હોય અથવા દેખતો હોય તો તેની સ્ત્રી
પારકાને ઉપકાર કરનારી, દેવ પ્રાણશુ ઉપર પ્રીતિ રાખનારી અને
જ્ઞાન વિષે વાદ કરનારી, ધર્મ ઉપર પ્રીતિ રાખનારી અને સારા
સ્ત્રીયજવાળી થાય.

સાતમા ભાવનો સ્વામિ લગ્નના સ્વામિથી નજીકમાં ખેડો હોય
તો તેનો વિવાહ બાળપણથી થાય, અને લગ્નથી અને સાતમા ભા-
વથી શુભગ્રહ નજીક ખેડો હોય તોપણ નાનપણથી વિવાહ થાય.

ત્રીજા, છઠ્ઠા, દશમા અને અગીયારમા ભાવે શુક્ર અસ્તનો
થઈ ખેડો હોય, અને બીજા ભાવનો સ્વામિ પશુ તે પ્રમાણે ખેડો
હોય અથવા લગ્નના સ્વામિ ઉપર શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય અથવા ભેગા
ખેડો હોય તો તે માણસનો વિવાહ થયા પછી ભાગ્યનો ઉદય થાય.

સાતમા, બીજા અને પહેલા ભાવના સ્વામિ અને સાતમા ભા-
વનો કારકગ્રહ એ બધા ગ્રહ નહારા સ્થાને (૬-૮ અને ૧૨ મા
સ્થાને) ખેડો હોય અને તે નવમાંશ કુંડળીમાં નીચના અપવા દુશ્મન-
નના ધરમાં કે અસ્તનો હોય તો તેનો વિવાહ થયા પછી ભાગ્યનો
નાશ થાય.

સાતમા ભાવનો સ્વામિ લગ્નના સ્વામી કરતાં વધારે બળવાન
હોય અને તે નવમાંશ કુંડળીમાં શુભ ગ્રહના ધરમાં રહ્યો હોય અને
જન્મકુંડળીમાં શુભ ગ્રહ દેખતા હોય અને વૈશિષ્ઠિકાંશ વર્ગ બળ પામ્યો
હોય અને તે ગ્રહ પરમ હિંચનો હોય તો તેને હિંચા કુળની સ્ત્રી મળે.

સાતમા ભાવનો સ્વામી લગ્નના સ્વામી કરતાં બળહીન હોય
અને નવમાંશ કુંડળીમાં દુશ્મનના ધરમાં અથવા અસ્તનો કે નીચનો
થઈ ખેડો હોય ને તેના બેગો નીચ ગ્રહ હોય તો તેને નીચ કુ-
ળની સ્ત્રી મળે.

સાતમા ભાવનો સ્વામી અને લગ્નનો સ્વામિ પરસ્પર મિત્ર
હોય તો તે પુરુષની સ્ત્રી સાથે તે પુરુષ તથા તેના કુટુંબીઓ મિત્ર-
તાથી વર્તે પણ પરસ્પર દુશ્મન હોય તો દુશ્મનતાથી વર્તે. અને
સમ હોય તો સમભાવથી વર્તે.

ગુરુ અને શુક સાતમા ભાવને દેખતા હોય તો સારા ગુણ-
વાળી અને રૂપાળી સ્ત્રી મળે અને સાતમા ભાવે પાપગ્રહ ખેડા હોય
અગર દેખતા હોય તો કઠરપી અને ખોટા ગુણવાળી સ્ત્રી મળે.
પોતાની સ્ત્રીનો વર્ણ સાતમા ભાવના સ્વામિ પ્રમાણે જાણવો.
વૃશ્ચિક, સિંહ કન્યા અને વરુણ રાશી ઉપર જે સ્ત્રીનું નામ
હોય તેને નાનપણમાં પુત્ર થાય અને તેને જેટલા પુરુષગ્રહ દેખતા
હોય તેટલા પુત્ર થાય અને ગુણવાન નીકળે.

સાતમા ભાવે સૂર્ય હોય તો તે પુરુષ વંધ્યા સ્ત્રી સાથે બળિ-
યાર કરે. ચંદ્ર હોય તો દાસી જેવી સ્ત્રી મળે. મંગળ હોય તો રત્ન-
સ્વણા અને વંધ્યા સ્ત્રી સાથે બળિયાર કરે. બુધ હોય તો વેશ્યા
માથે. ધન વગરની અને વશ્લિક સ્ત્રી સાથે, ગુરુ હોય તો બ્રાહ્મણની
સ્ત્રી સાથે. શુક હોય તો ગર્ભવંતી સ્ત્રી સાથે. શનિ રાહુ અને કેતુ
હોય તો નીચ અને યુવાન સ્ત્રી સાથે બળિયાર કરે.

સાતમા ભાવનું અંગ્રેજી રીતે ફળ.

શની—હોય તો હમાખાજ દુસ્મનો હોય, સ્ત્રીગમગીન, એક-
માર્ગી હોય, જે સાતમા ભાવનમાં મિથુન, કન્યા, ધન કે મીનરાશીમાં
હોય તો ધણી કે મરદ મરે અથવા બીજાવાર ને ત્રીજાવાર લગ્ન
થાય. જે ઉચનો હોય તો લગ્નથી પૈમા મળે, જગીર મળે, માલ
મિલકત મળે, નીચનો હોય તો વિધવા સ્ત્રી સાથે પુનર્લગ્ન થાય
અને ઘરડો હોય તો નપુંસક પુરુષ મળે.

રવિ—હોય તો ગમગમ, દયાળુ, આનંદી, ઉંચા કુટુંબનો,
જનો હોય છે, મોટા માણસોથી દુસ્મનાઈ થાય.

ગુરુ—હોય તો કઠ્યામાં ફેટેલ મળે, દુસ્મનો પર ફેટેલ મળે,
વનનું સંપૂર્ણ સુખ મળે.

મંગળ—હોય તો પરણેલી છંદગીમાં ખટપટ થાય. સ્ત્રી પુરુ-
ષને અને નહિ, જાહેરમાં ધણી દુસ્મનો હોય તેથી તુકસાન થાય. જે
સ્ત્રીનો જોગ છે. સ્ત્રીને દસ્તાનનો વ્યાધિ થાય.

બુધ—હોય તો જાહેરમાં ધણી દુસ્મનો હોય, સ્ત્રી સાથે
બોલનાર હોય.

શુકર—નાનપણમાં લગ્ન થાય, પરણેલી છંદગી સુખી નીકળે,
દુસ્મનોથી લાલ થાય, સંસાર આનંદમાં જાય.

ચંદ્ર—હોય તો પરણેલી છંદગીમાં સુખ આપે. ચંદ્રની રા-
શીના ગુણ પ્રમાણે સ્ત્રી મળે, લાગણીમાં લાલ થાય અને ધણી ધણી
સુસાદરી કરવી પડે.

પ્રકરણ ૩૫ મું.

આઠમો ભાગ (મૃત્યુભયન)

આ ભાગમાં મૃત્યુ વિષે, જીવંતી વિષે, શુભ સ્થાન વિષે, મૃત્યુના કારણ વિષે અને તે મૃત્યુ થોડા દુઃખથી થાય કે વધારે દુઃખથી થાય તે જોવામાં આવે છે.

આ ભૂતનમાં હરપચસ ખેઠો હોય તો પૈસો ઉઠાવે, વારસા સંબંધી તકતાર પડે અને વારસો મળે નહીં.

નિચેના ગ્રહો પોતાની રાશીના કે ઉચ્ચના ગ્રહ

અને આઠમા ભાગે ખેઠા હોય તેવું ફળ.

સૂર્ય ખેઠો હોય તો લાંબુ આયુષ ભોગવે તથા વૈશ્વદ મળે, ચંદ્ર ખેઠો હોય તો લાંબો આયુષ્યવાળો, દેવ કિપર પ્રિતીવાળો પુન્યતું કામ કરનાર અને શરીરે નીરોગી થાય, મંગળ ખેઠો હોય તો, દીર્ઘ આયુષ્યવાળો અને નીરોગી થાય પણ નીચનો હોય તો અદ્ય આયુષી અને રોગી થાય, બુધ ખેઠો હોય તો નીરોગી અને લાંબા આયુષ્યવાળો થાય. શુક્ર ખેઠો હોય તો દેવગતિને પહોંચે, ધનવાન થાય અને નિરોગી રહે તથા દિર્ઘાયુષી થાય શુક્ર ખેઠો હોય તો દિર્ઘાયુષિ, ધનવાન, શરીરે સુખી, મધ્યમ કદનો અને ધ્રોના જેવા વર્ણવાળો થાય. કની ખેઠો હોય તો લાંબુ આયુષ્ય ભોગવે. શરીરે સુખી રહે અને રાહુ તથા કેતુ ખેઠો હોય તો મધ્યમાયુષી અને નિરોગી થાય.

નિચેના ગ્રહો સિંહ રાશીના થઈને એકલે સૂર્યના ઘરમાં

આઠમા સ્થાને ખેઠા હોય તેવું ફળ:—

(સૂર્યની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) ચંદ્ર ખેઠો હોય તો નાની ઉંમરમાં રીસ કે કલેશ કરે બુધ ખેઠો હોય તો કમનસીબ બાલુવો, શુક્ર ખેઠો હોય તો મધ્યામાયુષી અને મધ્યમ ધનવાળો થાય,

શુક્ર જેઠા હોય તો પોતાને ગડગુમડનો રોગ થાય અને અલ્પાયુષી થાય, શની જેઠા હોય તો દુઃખી થાય અને રાહુ તથા કેતુ જેઠા હોય તો રોગી અને દરીદ્રિ થાય.

નીચેના ગ્રહો શુક્રના ઘરમાં એટલે વરખ યા
તુલા રાશીના થઈ અને આઠમા ભાવે
— જેઠા હોય તેવું ફળ.

સૂર્ય જેઠા હોય તો પુત્રના સુખ વગરનો, દરિદ્રી અને હરસ વિગેરેના રોગવાળો થાય, ચંદ્ર જેઠા હોય તો નાની ઉંમરમાં કનેશ કરે, મંગળ જેઠા હોય તો સ્ત્રીથી દુઃખી અને વેપારથી નુકશાન પામે, બુધ જેઠા હોય તો કીર્તિવાળો અને ધનવાન થાય, ગુરુ જેઠા હોય તો જ્ઞાની પણ બ્રહ્મ થાય, (શુક્રની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) શની જેઠા હોય તો મધ્યમાયુષી અને દરીદ્રિ થાય, અને રાહુ તથા કેતુ જેઠા હોય તો મહા મહેનતે ગુજરાન ચાલશે.

નિચેના ગ્રહો મંગળના ઘરમાં એટલે મુષ યા વૃશ્ચિક રાશીના
થઈ અને આઠમા ભાવે જેઠા હોય તેવું ફળ.

સૂર્ય જેઠા હોય તો નેત્રનો રોગ થાય, શરીરે ગરમીનાં ચાઈ થાય અને પશુનો નાશ થાય, ચંદ્ર જેઠા હોય તો અલ્પાયુષી, શરીરે દુઃખી અને પાપકર્મ કરનાર થાય, (મંગળની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) બુધ જેઠા હોય તો લાંબા આયુષ્યવાળો, ખેતર, વાડી અને સંતાનના સુખવાળો થાય, ગુરુ જેઠા હોય તો થોડા આયુષ્યવાળો અને સ્વતંત્ર વિચારનો થાય, શુક્ર જેઠા હોય તો લાલચુ, સંતોષી, આયુષી થાય અને માતાને ગડગુમડનો રોગ નીકળે, શની જેઠા હોય તો શરીર રોગી અને અલ્પાયુષી થાય અને રાહુ તથા કેતુ જેઠા હોય તો બહુ રોગી અને દરીદ્રિ થાય.

નિચેના ગ્રહો બુધના ઘરમાં એટલે મિથુન કે કન્યારાશીના
થઈને આઠમા ભાવે જેઠા હોય તેવું ફળ.

સૂર્ય જેઠા હોય તો શરીરે રોગી રહે, ચંદ્ર જેઠા હોય તો ઉદસ અને હસની પીડા લોગવે, મંગળ જેઠા હોય તો પિતાનું દુઃખ અને ગુપ્તરોગ થાય પણ એકાદ સંતાન થાય. (બુધની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) ગુરુ જેઠા હોય તો નકારી સ્ત્રીનો સંબોધ

કરે અને તેથી લાખો વખત રોગી રહે. શુક્ર ખેઠો હોય તો થોડા આયુષ્યવાળો, ધન વખરનો, શરીરે નખજો અને રોગી થાય. શની ખેઠો હોય તો શુક્રની સાથે સંલોગ કરે અને પારકી સેવા કરનારો થાય અને રાહુ તથા કેતુ ખેઠો હોય તો રોગી થાય.

નિચેના ગ્રહો ગુરૂના ઘરમાં એટલે ધન અગર મીન રાશીના થઈ અને આઠમા ભાવે ખેઠો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય ખેઠો હોય તો શરીર રોગવાળું રહે અને ધનનું થોડું સુખ મળે, ચંદ્ર ખેઠો હોય તો મધ્યમાયુષી અને મધ્યમ સુખ મળે, સંગમ ખેઠો હોય તો વેપારમાં હુશળ, રાજથી વૈભવવાળો, શરીર સુકું અને દુર્બળ રહે તેમજ શરીરનું કાઠું ઉંચું હોય. શુક્ર ખેઠો હોય તો થોડા આયુષ્યવાળો અને શરીરનો રોગી રહે. (ગુરૂની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) શુક્ર ખેઠો હોય તો બહુ કાની પથુ ધનવાળો થાય. શની ખેઠો હોય તો બીજા માગી ગુજરાન ચલાવનારો થાય અને રાહુ તથા કેતુ ખેઠો હોય તો થોડા આયુષ્યવાળો થાય.

નિચેના ગ્રહો શનીના ઘરમાં એટલે મરુર અગર કુંભરાશીના થઈ અને આઠમા ભાવે ખેઠો હોય તેનું ફળ.

સૂર્ય ખેઠો હોય તો થોડા આયુષ્યવાળો દરીદ્રિ થાય, ચંદ્ર ખેઠો હોય તો શરીરે દુઃખી અને દરીદ્રિ રહે તથા રોગી રહે. મંગળ ખેઠો હોય તો સ્ત્રી ક્રોધી હોય અને પોતાનું અને સ્ત્રીનું આયુષ્ય થોડું હોય, શુક્ર ખેઠો હોય તો આયુષ્યવાળો અને પરદેશ ફરનાર થાય, ગુરૂ ખેઠો હોય તો થોડા આયુષ્યવાળો, શરીરે દુર્બળ અને રોગી થાય. શુક્ર ખેઠો હોય તો થોડા આયુષ્યવાળો અને વાચના ગોળાના રોગવાળો થાય. (શનીની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) અને રાહુ તથા કેતુ ખેઠો હોય તો દરીદ્રિ થાય.

નિચેના ગ્રહો ચંદ્રના ઘરમાં એટલે કર્ક રાશીમાં આઠમા સ્થાને ખેઠો હોય તેનું ફળ:—

સૂર્ય ખેઠો હોય તો ઉધરસ અને દેવનો રોગ થાય (ચંદ્રની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) શુક્ર ખેઠો હોય તો બરોસના દરદવાળો, અને થોડા આયુષ્યવાળો બાલુવો, શુક્ર ખેઠો હોય તો મધ્યમ આયુષ્ય લોગરે અને સ્ત્રી રોગી થાય, શની ખેઠો હોય તો પોતે અને સ્ત્રી બંને બાંધવારી થાય, અને રાહુ તથા કેતુ ખેઠો હોય તો મકા મહેનતે ગુજરાન ચલાવે.

આઠમા સ્થાન ઉપર દરેક ગ્રહોની દ્રષ્ટિનું ફળ:—

સૂર્ય આઠમા ભાવે દેખતો હોય તો શરીરે ગુપ્ત પીડા રહે. પિતાના કરેલા ધંધાથી બીજો ધંધો કરે અને વ્યભિચારી થાય.

ચંદ્ર દેખતો હોય તો એક વખત મૃત્યુ સરખી પીડા ભોગવે, જન્મ થકી આઠમા વરસે પીડા થાય, શરીર ઠંડુ રહે અને બધું રોગ થાય.

મંગળ દેખતો હોય તો હરસનો તેમ કેઠનો રોગ થાય, ધરમી કલેશ રહે, ચિંતા થાય અને ધન તથા કુટુંબથી દુઃખી રહે.

બુધ દેખતો હોય તો ગમે તે પીડા થાય તેનો નાશ કરે, રાજ્યથી હિંમત વધે, અને ગુજરાન ચાલે અને પરદેશમાં રહે.

શુક્ર દેખતો હોય તો આઠમે વર્ષે મૃત્યુ સરખી પીડા થાય, રાજ અગર પ્રધાનથી પીડા થાય, સ્ત્રીસમાગમથી ધનનો હાથ થાય અને બુદ્ધિનો પણ હાથ થાય.

શુક્ર દેખતો હોય તો હંમેશા વ્યાધિ રહે, કષ્ટથી પૈસા મળે, અને સાધુસમાગમથી સુખી થાય.

શની દેખતો હોય તો ચોરીનો ભય થાય, પથ્થરથી પીડા થાય, રાજનો ભય રહે અને ધનનો નાશ થાય.

રાહુ દેખતો હોય તો પોતાનો વંશ થોડો હોય, દુઃખ ખડું, વાયુની પીડા રહે અને નીચ કર્મ કરી ગુજરાન ચલાવે.

આઠમા સ્થાનમાં પડેલા ગ્રહો અને રાશીનું મિશ્ર ફળ.

શુક્ર, શુક્ર અને લગ્નનો સ્વામિ એ ત્રણ ગ્રહો સ્વગ્રહી થઈ ત્રિકાણમાં બેઠા હોય તો લાંબુ આયુષ્ય જાણવું.

આયુષ્યના ત્રણ પ્રકાર છે:—મત્રીસ વર્ષની અંદરનાતે અદ્ય આયુષ્ય કહે છે. મત્રીસથી સીતેર વર્ષની અંદર મધ્યમાયુષ્ય કહે છે અને તેથી વધારે આયુષ્યને દીર્ઘ આયુષ્ય કહે છે.

છટ્ટા અગર બારમા ભાવે આઠમા ભાવનો અને લગ્નનો સ્વામિ બેઠા હોય, અથવા લગ્ને છટ્ટા અને આઠમા ભાવના સ્વામિ બેઠા હોય તેમને શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો લાંબુ આયુષ્ય જાણવું.

કેંદ્ર અને ત્રિકાણમાં શુભગ્રહ બેઠા હોય અને ત્રીજો, છઠો અને અગ્નીઆરમા ભાવે પાપગ્રહ બેઠા હોય અને લગ્નનો સ્વામિ બળવાન હોય તો લાંબુ આયુષ્ય જાણવું.

આઠમા ભાવનો સ્વામિ હરકાષ્ઠ ભાવમાં પોતાના લગ્નનો હોય તેમ રાત્રી સ્વપ્નની અગર મિત્રના પરમા અગર ઉચ્ચરાશીનો હરકાષ્ઠ ભાવે બેઠો હોય તો પણ લાંબુ આયુષ્ય જાણવું.

કેંદ્રભાવમાં લગ્નનો સ્વામિ બેઠો હોય અને તેના ભેગો શુદ્ધ બેઠો હોય અથવા ગુરુ અને શુદ્ધ લગ્નના સ્વામિને દેખતા હોય તો લાંબુ આયુષ્ય જાણવું.

ત્રીજો, છઠ્ઠો અને અગીઆરમા ભાવે સર્વ પાપગ્રહ બેઠો હોય અને છઠ્ઠો, સાતમે અને આઠમે ભાવે સર્વ શુભગ્રહ બેઠો હોય તો લાંબુ આયુષ્ય જાણવું.

કેંદ્રમાં સર્વ શુભગ્રહો બેઠો હોય અને શુભગ્રહ ભેગો લગ્નનો સ્વામિ બેઠો હોય અને તેને ગુરુ દેખતો હોય તો લાંબુ આયુષ્ય જાણવું.

દશમાભાવનો સ્વામિ મિત્રના પરમા અથવા સ્વપ્નની કે ઉચ્ચનો અર્થને હરકાષ્ઠ ભાવે બેઠો હોય તો તેમજ લગ્નનો અથવા આઠમા ભાવનો કે દશમાભાવનો સ્વામિ કેંદ્રભાવમાં બેઠો હોય તો પણ લાંબુ આયુષ્ય જાણવું.

ઉચ્ચનો સ્વપ્નની કે મિત્રગ્રહની રાશીનો ગ્રહ આઠમાભાવે બેઠો હોય અને લગ્નનો સ્વામિ અગવાન હોય તો લાંબુ આયુષ્ય જાણવું.

લગ્ને આઠમા ભાવનો સ્વામિ બેઠો હોય અને તેને ગુરુ, શુદ્ધ દેખતો હોય અથવા ભેગો બેઠો હોય અને કેંદ્રમાં લગ્નનો સ્વામિ બેઠો હોય તો પણ લાંબુ આયુષ્ય જાણવું.

આઠમા ભાવનો સ્વામિ લગ્ને બેઠો હોય ત્રણ ગ્રહો ઉચ્ચના હોય અને આઠમાભાવે પાપગ્રહ બેઠો નહિ હોય તો લાંબુ આયુષ્ય જાણવું.

છઠ્ઠો કે આરમાભાવે લગ્નનો સ્વામિ પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય તો તેનું આયુષ્ય ટુંકું જાણવું.

લગ્નનો સ્વામિ નિર્જળ હોય અને છઠ્ઠો, આઠમા અને આરમા ભાવે પાપગ્રહો બેઠો હોય અને તેમને શુભગ્રહોની દ્રષ્ટિ કે સમાગમ ન હોય તો તે અદ્વિપાયુષી થાય તેમ સંતાન પણ થાય નહિ.

કેંદ્રમાં સર્વ પાપગ્રહ બેઠો હોય અને તેમને શુભગ્રહો દેખતા ન હોય અને લગ્નનો સ્વામિ નિર્જળ હોય તો અદ્વિપાયુષી થાય.

સુર્યને અને લગ્નના સ્વામિને પરસ્પર શત્રુપણું હોય તો તેનું અહમાયુષ થાય, પરસ્પર સમ્રપણું હોય તો મધ્યમ આયુષ્ય જાણવું અને પરસ્પર મિત્રપણું હોય તો દીર્ઘાયુષ્ય જાણવું.

શુભગ્રહો કેન્દ્રમાં અગર ત્રિકોણમાં બેઠા હોય અને શનિ હરકોષ્ટ ભાવે બળવાન હોય તેમ જહા અથવા આઠમાભાવે પાપગ્રહો બેઠા હોય, તો તેનું તેમજ કેન્દ્ર, ત્રિકોણ કે લગ્નો પાપગ્રહ બેઠા હોય તો તેનું મધ્યમઆયુષ્ય જાણવું; જહા આઠમા તથા પારમાભાવે પાપગ્રહો બેઠા હોય, લગ્નનો સ્વામિ નિર્બળ હોય અને શુક્ર કેન્દ્ર અગર ત્રિકોણમાં હોય તો તેનું મધ્યમ આયુષ્ય જાણવું.

અહમ આયુષ્યના યોગવાળા માણસને જહા અને આઠમા ભાવના સ્વામિની દશામાં, મધ્યમાયુષ્યવાળાને લગ્નના સ્વામિના જે દુશ્મનગ્રહો હોય તેની દશામાં અને દીર્ઘાયુષ્યવાળા માણસને આઠમા ભાવના સ્વામિની દશામાં રિષ્ટ (મૃત્યુ) કરે છે.

જહો, આઠમે અને પારમે ભાવે આઠમા ભાવનો અને લગ્નનો સ્વામિ શનિ સ્થિત બેઠા હોય તો તેનું ઝેરથી મૃત્યુ થાય, અને રાહુ કે કેતુ સાથે બેઠા હોય તો ગળે ફાંસી ખાઈ મૃત્યુ પામે.

લગ્નનો અને આઠમા ભાવનો સ્વામિ નિર્બળ હોય અને મંગળ તથા જહા ભાવનો સ્વામિ હરકોષ્ટ ભાવે બેગો બેઠા હોય તો યુદ્ધમાં મૃત્યુ થાય.

ચોથા ભાવનો અને લગ્નનો સ્વામિ શુક્ર સાથે જહા ભાવે બેઠા હોય તો અને ચોથા અને ખીજ ભાવનો તથા લગ્નનો સ્વામિ એ ત્રણે ગ્રહો જહા ભાવે બેગો બેઠા હોય તો અજીર્ણથી મૃત્યુ થાય.

આઠમા ભાવનો અને લગ્નનો સ્વામિ જહા ભાવે બેગો બેઠા હોય અને ત્યાં શનિ રાહુ અને કેતુ બેગો હોય તો તે ગ્રહની દશા અંતર દશામાં ચોરના હાથે શસ્ત્રથી મૃત્યુ થાય.

લગ્નના, ચોથા અને નવમા ભાવના સ્વામિ ત્રિકોણમાં બેગો બેઠા હોય અને કેન્દ્રમાં ખીજ સર્વગ્રહો બેઠા હોય તો તેની માતા તથા પિતાનું લાંબી ઉમર ભોગવ્યા પછી પુત્રની હયાતીમાંજ મૃત્યુ થાય.

નીચ રાશીનો સુર્ય આઠમા અથવા જહા ભાવે બેઠા હોય ને તેને પાપગ્રહ દેખના હોય તો રાજના કોપથી પિતાનું મૃત્યુ થાય. વળી ધનનો નાશ થાય.

કોઈ મરુષ્યનો જન્મ ચંદ્રના ગ્રહણ વખતે થયો હોય અને તેની જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રને પાપગ્રહ દેખના હોય તો તેનું તુરત મૃત્યુ થાય.

અને એ ચંદ્ર આઠમે કે બારમે બેઠો હોય અથવા લગ્ને બેઠો હોય તો તે બાળકનો જન્મ થનાં તેની માતાનું મૃત્યુ થાય પણ શુભ-ગ્રહની દૃષ્ટિ હોય તો તેઓનું મૃત્યુ થાય નહિ. અને અગ્નીબારમા અથવા નવમાભાવમાં શનિ અને મંગળ રહેલા હોય અને તેની સાથે રાહુ બેઠો હોય તો પિતાનું તુરત મૃત્યુ થાય.

લગ્નથી નવમે કે દશમેભાવે મંગળ બેઠો હોય ને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો માતાનું મૃત્યુ થાય, અને મંગળની સાથે શનિ બેઠો હોય તો પુત્રનું મૃત્યુ થાય અને મંગળ ભેગો ચંદ્ર પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય તો માતાનું મૃત્યુ થાય, અને મંગળ ભેગો સૂર્ય બેઠો હોય અને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો પિતાનું મૃત્યુ થાય બે પાપગ્રહ લગ્ને બેઠા હોય અને તે ભેગો ચંદ્ર બેઠો હોય તો તે મા-શુભ નાનપણમાં જ મૃત્યુ પામે.

બારમે શુભગ્રહ બેઠા હોય અગર એકલા ચંદ્ર બેઠો હોય અને ત્રીજે, છઠે પાપગ્રહો બેઠા હોય તો તેનું મૃત્યુ થાય અથવા જોથે આઠમે પાપગ્રહ બેઠા હોય તોપણ તે બાળકનું તુરત મૃત્યુ થાય.

બારમાભાવનો સ્વામિ લગ્ને બેઠો હોય અને બારમાભાવે સૂર્ય અને ચંદ્ર બેઠા હોય તો, તેમજ બારમા અથવા આઠમા ભાવે શુક્ર બેઠો હોય અને તેના ભેગો પાપગ્રહ બેઠો હોય અને તેને પાપગ્રહો દેખતા હોય તો ને બાળકનું મૃત્યુ થાય.

સાતમાભાવે ચંદ્ર પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય અગર પાપગ્રહની દૃષ્ટિ હોય તો માતાનું મૃત્યુ થાય. સાતમાભાવે સૂર્ય પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય અગર પાપગ્રહની દૃષ્ટિ હોય તો પિતાનું મૃત્યુ થાય, અને સાતમાભાવે મંગળ શુક્ર અને શનિ પાપગ્રહ સાથે બેઠા હોય અગર પાપગ્રહની દૃષ્ટિ હોય તો પુત્રનું મૃત્યુ થાય.

બારમાભાવે સૂર્ય અને ચંદ્ર બેઠા હોય અને તેને શુભ ગ્રહો દેખતા ન હોય તો આંધળો થાય અને જો બેમાંની એક ગ્રહ બારમે હોય તો ઠંણો થાય.

સાતમા કે આઠમાભાવે મંગળ બેઠો હોય અને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો તે તુરત મૃત્યુ પામે. અને ત્રીજે ભાવે મંગળ પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય અગર પાપગ્રહની દૃષ્ટિ હોય તો તેના બાહુનો નાશ થાય.

આઠમા સ્થાનેજ પાપગ્રહો બેઠા હોય તો રોગી અને પ્રમાદી થાય.

આઠમા સ્થાનનો સ્વામી અને લગ્નનો સ્વામી બગવાન થઈ કેન્દ્રસ્થાનમાં પડ્યા હોય તો બહુ આયુષ્યવાળો અને સુખી થાય.

આઠમાનો સ્વામી ૬-૮-કે ૧૨ મા સ્થાને હોય તો તેની દૃશ્ય કે અંતરદૃશ્યમાં મરણ થાય.

સુર્યને અને લગ્નના સ્વામિને પરસ્પર સન્નિપાત્ન હોય તો તેનું અલ્પાયુષ થાય, પરસ્પર સન્નિપાત્ન હોય તો મધ્યમ આયુષ્ય જાણવું અને પરસ્પર મિત્રપાત્ન હોય તો દીર્ઘાયુષ્ય જાણવું.

શુભચંદ્રો કેન્દ્રમાં અગર ત્રિકોણમાં બેઠા હોય અને શનિ હરકોષ્ટ ભાવે બળવાન હોય તેમ છઠ્ઠા અથવા આઠમા ભાવે પાપચંદ્રો બેઠા હોય, તો તેનું તેમજ કેન્દ્ર, ત્રિકોણ કે લગ્ન પાપચંદ્ર બેઠા હોય તો તેનું મધ્યમ આયુષ્ય જાણવું; છઠ્ઠા આઠમા તથા પારમાભાવે પાપચંદ્રો બેઠા હોય, લગ્નતો સ્વામિ નિર્જળ હોય અને ગુરુ કેન્દ્ર અગર ત્રિકોણમાં હોય તો તેનું મધ્યમ આયુષ્ય જાણવું.

અલ્પ આયુષ્યના યોગવાળા માણસને છઠ્ઠા અને આઠમા ભાવના સ્વામિની દશામાં, મધ્યમાયુષ્યવાળાને લગ્નના સ્વામિની જે દુશ્મનચંદ્રો હોય તેની દશામાં અને દીર્ઘાયુષ્યવાળા માણસને આઠમા ભાવના સ્વામિની દશામાં રિષ્ટ (મૃત્યુ) કરે છે.

છઠ્ઠે, આઠમે અને પારમે ભાવે આઠમા ભાવતો અને લગ્નતો સ્વામિ શનિ સહિત બેઠા હોય તો તેનું ઝેરથી મૃત્યુ થાય, અને રાહુ કે કેતુ સાથે બેઠા હોય તો ગળે ફાંસો ખાઈ મૃત્યુ પામે.

લગ્નતો અને આઠમા ભાવતો સ્વામિ નિર્જળ હોય અને મંગળ તથા છઠ્ઠા ભાવતો સ્વામિ હરકોષ્ટ ભાવે બેગો બેઠા હોય તો યુદ્ધમાં મૃત્યુ થાય.

ચોથા ભાવતો અને લગ્નતો સ્વામિ ગુરુ સાથે છઠ્ઠા ભાવે બેઠા હોય તો અને ચોથા અને ખીજ ભાવતો તથા લગ્નતો સ્વામિ એ ત્રણે અહો છઠ્ઠા ભાવે બેગો બેઠા હોય તો અજીર્ણથી મૃત્યુ થાય.

આઠમા ભાવતો અને લગ્નતો સ્વામિ છઠ્ઠા ભાવે બેગો બેઠા હોય અને ત્યાં શનિ રાહુ અને કેતુ બેગો હોય તો તે અકની દશા અંતર દશામાં ચોરના હાથે શસ્ત્રથી મૃત્યુ થાય.

લગ્નના, ચોથા અને નવમા ભાવના સ્વામિ ત્રિકોણમાં બેગો બેઠા હોય અને કેન્દ્રમાં ખીજ સર્વચંદ્રો બેઠા હોય તો તેની સાત્ત્વ તથા પિતાનું લાંબી ઉમર ભોગવ્યા પછી પુત્રની હયાતીમાંજ મૃત્યુ થાય.

નીચ રાશીનો સુર્ય આઠમા અથવા છઠ્ઠા ભાવે બેઠા હોય તે તેને પાપચંદ્ર દેખના હોય તો રાજના કોપથી પિતાનું મૃત્યુ થાય. વળી ધનનો નાશ થાય.

કેઈ મનુષ્યનો જન્મ ચંદ્રના ચંદ્રણ વખતે થયો હોય અને તેની જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રને પાપચંદ્ર દેખના હોય તો તેનું તુરંત મૃત્યુ થાય.

અને તે ચંદ્ર આઠમે કે બારમે બેઠો હોય અથવા લગ્ન બેઠો હોય તો તે બાળકનો જન્મ થર્નાજ તેની માતાનું મૃત્યુ થાય પણ શુભ-ગ્રહની દૃષ્ટિ હોય તો તેઓનું મૃત્યુ થાય નહિ. અને અગ્નીબારમા અથવા નવઆભારમા શનિ અને મંગળ રહેલા હોય અને તેની સાથે રાહુ બેઠો હોય તો પિતાનું તુરત મૃત્યુ થાય.

લગ્નથી નવમે કે દસમેલાવે મંગળ બેઠો હોય તે તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો માતાનું મૃત્યુ થાય, અને મંગળની સાથે શની બેઠો હોય તો પુત્રનું મૃત્યુ થાય અને મંગળ ભેગો ચંદ્ર પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય તો માતાનું મૃત્યુ થાય, અને મંગળ ભેગો સૂર્ય બેઠો હોય અને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો પિતાનું મૃત્યુ થાય બે પાપગ્રહ લગ્ન બેઠો હોય અને તે ભેગો ચંદ્ર બેઠો હોય તો તે મા-શુભ નાનપણમાં જ મૃત્યુ પામે.

બારમે શુભગ્રહ બેઠો હોય અગર એકલો ચંદ્ર બેઠો હોય અને ત્રીજે, છઠે પાપગ્રહો બેઠો હોય તો તેનું મૃત્યુ થાય અથવા એથે આઠમે પાપગ્રહ બેઠો હોય તોપણ તે બાળકનું તુરત મૃત્યુ થાય.

બારમાઆવનો સ્વામિ લગ્ન બેઠો હોય અને બારમાલાવે સૂર્ય અને ચંદ્ર બેઠો હોય તો, તેમજ બારમા અથવા આઠમા ભાવે શુર બેઠો હોય અને તેના ભેગો પાપગ્રહ બેઠો હોય અને તેને પાપગ્રહો દેખતા હોય તો તે બાળકનું મૃત્યુ થાય.

સાતમાલાવે ચંદ્ર પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય અગર પાપગ્રહની દૃષ્ટિ હોય તો માતાનું મૃત્યુ થાય, સાતમાઆવે સૂર્ય પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય અગર પાપગ્રહની દૃષ્ટિ હોય તો પિતાનું મૃત્યુ થાય, અને સાતમાલાવે મંગળ શુક અને શની પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય અગર પાપગ્રહની દૃષ્ટિ હોય તો પુત્રનું મૃત્યુ થાય.

બારમાલાવે સૂર્ય અને ચંદ્ર બેઠો હોય અને તેને શુભ ગ્રહો દેખતા ન હોય તો અશ્વિનો થાય અને એ બેમાંથી એક ગ્રહ બારમે હોય તો કાંણો થાય.

સાતમા કે આઠમાઆવે મંગળ બેઠો હોય અને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો તે તુરત મૃત્યુ પામે. અને ત્રીજે ભાવે મંગળ પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય અગર પાપગ્રહની દૃષ્ટિ હોય તો તેના બાકુનો નાશ થાય.

આઠમા સ્થાનેજ પાપગ્રહો બેઠો હોય તો રોગી અને પ્રમાદી થાય.

આઠમા સ્થાનનો સ્વામી અને લગ્નનો સ્વામી બળવાન થઈ કેન્દ્રસ્થાનમાં પડ્યા હોય તો બહુ આયુષ્યવાળો અને સુખી થાય.

આઠમાનો સ્વામી ૬-૮-કે ૧૨ મા સ્થાને હોય તો તેની દશા કે અંતરદશામાં મરણ થાય.

આઠમે કે બીજા સ્થાને ચંદ્ર હોય તો તેને પરસેવો ધણી થાય. આઠમે બે પાપગ્રહ હોય તો રોગો, ને પ્રમાદી થાય.

સૂર્ય અને ચંદ્ર લગ્ને બેઠા હોય અને બીજા સર્વ પાપગ્રહો બારમે બેઠા હોય અને સૂર્ય તથા ચંદ્રને શુભ ગ્રહ દેખતા ન હોય તો તુરત મૃત્યુ થાય તેમ સાતમાભાવે સૂર્ય તથા ચંદ્ર બેઠા હોય અને લગ્ને પાપગ્રહ રહેલા હોય તો પણ તુરત મૃત્યુ થાય.

ચોથા ભાવનો તથા નવમા ભાવનો સ્વામિ નિર્બળ થઈને આઠ માભાવે બેઠો હોય અને લગ્નનો સ્વામિ પૂર્ણ બલવાન ન હોય તો બાળકનો જન્મ ચર્તાજ તેના માતા પિતાનું મૃત્યુ થાય.

સૂર્ય અથવા ચંદ્ર કેંદ્ર બુધનમાં ચળરાશીના થઈ બેઠા હોય તો તે માણસ પોતાના માબાપને આસિદ્ધાઈ દઈ શકે નહિ. અને તે દ્વિસ્વ ભાવરાશીના હોય તો તેના માતાપિતા અગ્નિમાં બળી જવાથી મૃત્યુ પામે.

સૂર્ય, શની, નવમા ભાવનો અને છઠા ભાવનો સ્વામિ એ ચારે ગ્રહો હરકોઈ ભાવે બેઠા હોય અને તે ભેગો ચંદ્ર ન હોય તો તેના પિતાનું દિવસે મૃત્યુ થાય ઉપર કહેલા ગ્રહો ચોથે બેઠા હોય તો છમાસની ઉમ્મરે તેની માતાનું મૃત્યુ થાય.

આઠમે ભાવ અથવા ભાવનો સ્વામિ શુભગ્રહ સાથે હોય અથવા શુભગ્રહ દેખતા હોય તો તે માણસ જય પામનાર થાય.

આઠમે ભાવ અગર આઠમા ભાવનો સ્વામિ ચળ રાશીમાં હોય અથવા શની ચળ રાશીમાં હોય તો તેનું મૃત્યુ પરદેશમાં થાય.

આઠમા ભાવે ઘણા પાપગ્રહ બેઠા હોય અને શુભગ્રહો દેખતા ન હોય તો શુભ સ્થાનમાં રોગ થાય, આઠમા ભાવે શુભગ્રહ બેઠા હોય અગર શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો તે સુખી થાય.

આઠમા ભુવનનું અંગ્રેજી રીતે ફળ.

શની બેઠો હોય તો લગ્નથી કાંઈ મળે નહિ વારસો મળવામાં અડચણ પડે અને ઉંચકે હોય તો સારો લાભ મળે,

(૧) રવી—પૂજણ પૈસા ખરચે, બે રવી, મંગળ સાથે કે મંગળની પાપદ્રષ્ટિમાં હોય તો અકસ્માત મોત નીપજવે,

ચંદ્ર—ઉંચકે હોય તો લગ્નથી પૈસા મળે, શની કે મંગળ સાથે દ્રષ્ટિ હોય તો અકસ્માતથી મોત થાય.

શુક્ર—લગ્નથી પૈસા મળે, સ્ત્રીનો ફાળો મળે અને વારસો મળે.

બુધ—કાંઈ પણ વારતવીક ફળ આપતો નથી.

મંગળ—સ્ત્રી અથવા પુરુષ ખર્ચાળ થાય કાંઈ વખત અકસ્માતથી મોત થાય.

ગુરુ—હોય તો લગ્નથી પૈસા મળે, સ્ત્રીદ્વારા ધન મળે. બે ઉંચકે હોય તો વારસો મળે,

પ્રકરણ ૩૬ મું.

નવમો ભાવ (ધર્મભૂવન).

આ સ્થાનમાં ભાગ્ય વિષે, દાન વિષે, ધર્મ વિષે, અને ગુરૂ વિષે જોવાય છે તથા તિર્થયાત્રા વિષે જોવાય છે.

આ ભૂવનમાં દરવચ્ચળ જોડો હોય તો વિદ્વાનો શોખીન, મુસાફરી કરે અને હઠીલો અને ધર્મ સંબંધી વિચીત્ર વિચારવાળો થાય.

નવમા સ્થાનમાં જોડેલા ગ્રહોનું ફળ.

નિચેના ગ્રહો નવમા ભાવે પોતાની રાશીના (સ્વગ્રહી)

કે ઉંચના થઈ જોડા હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય જોડો હોય તો પુણ્યશાળી, ધનવાન, પુત્રાદિકના સુખવાળો અને વૈભવી થાય. ચંદ્ર જોડો હોય તો ધર, ખેતર અને વાડીનો સુખી, પુત્રવાળો, ધણી શાસ્ત્રમાં પ્રવિણ. ભાગ્યશાળી તિર્થ કરનાર અને પુણ્યવાન થાય. મંગળ જોડો હોય તો પરદેશથી માલ મળે, મહાત્માની સેવા કરનાર પુત્રવાન અને ભાગ્યશાળી થાય યુધ્ધ અને ગુરૂ જોડો હોય તો પિતા અને સંતાનના સુખવાળો, ધર્મ ઉપર આસ્થાવાળો અને ભાગ્યશાળી થાય. શુક્ર જોડો હોય તો બહુ નસીબદાર પરદેશથી જગ્ગ મેળવનાર પુણ્યશાળી, જત્રા કરનાર અને સંતાનથી સુખી થાય, શનિ જોડો હોય તો નશીબવાળો પરદેશના સુખવાળો સંતાન અને પિતાનો સુખી થાય અને રાહુ તથા કેતુ જોડો હોય તો પરદેશથી સુખી અને ભાગ્યશાળી તથા પુણ્યશાળી થાય.

નિચેના ગ્રહો સુર્યના ઘરમાં એટલે સિંહ રાશીના

થઈ અને નવમા ભાવે જોડા હોય તેનું ફળ—

(સુર્યની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) ચંદ્ર જોડો હોય તો નાની ઉંમરમાં પીતા ગુજરી જાય, મંગળ જોડો હોય તો બાકુ વચ્ચેનો થાય, યુધ્ધ જોડો હોય તો આસ્તિક, પ્રતાપી, ધણી લાભ મેળવનાર થાય.

વનાર અને તેનો પિતા લાંબુ આયુષ્ય મેળવનાર થાય. ગુરુ ખેડો હોય તો ધણી માણસોનું પાલણુ પોષણ કરે. શુક્ર ખેડો હોય તો નસીબદાર થાય. શની ખેડો હોય તો પાપી થાય અને રાહુ તથા કેતુ ખેડો હોય તો પુત્ર વગરનો, ક્ષુદ્ર સ્ત્રી ભોગવનાર, સેવક, ધર્મહિન અને નાસ્તિક થાય.

નીચેના ગ્રહો ચંદ્રના ઘરમાં એટલે કે રાશીના ચર્મ અને નવમા સ્થાનમાં ખેડા હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય ખેડો હોય તો લાઘ્યશાળી અને મુસાફરી કરનાર થાય. (ચંદ્રની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) શુક્ર ખેડો હોય તો બા અશાળી અને ધનવાન થાય, શુક્ર ખેડો હોય તો મુસાફરી કરે, શની ખેડો હોય તો મંદ લાઘ્યવાળો થાય અને રાહુ તથા કેતુ ખેડો હોય તો અદ્ય પુત્રવાળો, નાસ્તિક અને વેપારમાં કુશળ થાય.

નીચેના ગ્રહો મંગળના ઘરમાં એટલે કે મેષ તથા વૃશ્ચિક રાશીના ચર્મ અને નવમા ભાગે ખેડા હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય હોય તો પાપશુદ્ધિવાળો અને પાપકર્મ કરનાર થાય, ચંદ્ર ખેડો હોય તો પાપકર્મ કરનાર કપટી અને અભિમાની થાય, (મંગળની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) શુક્ર ખેડો હોય તો ધણી પ્રભુવાળો સાત્ત્વ અને સંગીત જાણનાર થાય. ગુરુ ખેડો હોય તો ધનવાન, ધીરજવાન અને પીતાથી સુખી થાય. શુક્ર ખેડો હોય તો સ્ત્રી પુત્રના સુખવાળો અને લાંબા આયુષ્યવાળો થાય, શની ખેડો હોય તો કમનસીબનો પિતાથી દુઃખી અને પરદેશમાં પરદેર રહેનાર થાય, અને રાહુ તથા કેતુ ખેડો હોય તો પુત્ર વગરનો અને ક્ષુદ્ર સ્ત્રી ભોગવનાર થાય.

નિચેના ગ્રહો બુધના ઘરમાં એટલે કે મિથુન કે કન્યારાશીના ચર્મ અને નવમા ભાગે ખેડા હોય તેનું ફળ

સૂર્ય ખેડો હોય તો સ્ત્રી પુત્રના સુખવાળો થાય, ચંદ્ર ખેડો હોય તો પિતાનું લાંબુ આયુષ્ય થાય, મંગળ ખેડો હોય તો નાસ્તિક થાય (શુક્રની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) ગુરુ ખેડો હોય તો કીર્તિવાળો, સારા કામ કરનાર પણ સંજ્ઞન સાથે દ્રેષ કરે, શુક્ર ખેડો હોય તો કમનસીબદાર, પરદેશમાં રહી દુઃખ ભોગવનાર, નાસ્તિક અને પાપકર્મ કરનાર થાય, શની ખેડો હોય તો પિતાના થોડા

મુખવાળો અને રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો કમનસીબદાર અને નાસ્તિક થાય.

નીચેના ગ્રહો શુક્રના ઘરમાં એટલે ધન અગર મીન રાશીના થઇ અને નવમા ભાવે બેઠા હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠા હોય તો માખાપથી મુખી અને મુસાફરી કરનાર થાય, ચંદ્ર બેઠા હોય તો નસીબવાળો પુન્યવાન અને પરદેશથી ધન મેળવનાર થાય, મંગળ બેઠા હોય તો તિથી કરનાર થાય, બુધ બેઠા હોય તો પરદેશમાં ભટકનાર અને હિનભાગી થાય, (શુક્રની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઇ) શુક્ર બેઠા હોય તો અધુરા નસીબનો થાય, શની બેઠા હોય તો મુસાફરી કરનાર તથા અધુરા ભાગ્યનો થાય, અને રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો નાસ્તિક અને કમનસીબનો થાય.

નીચેના ગ્રહો શુક્રના ઘરમાં એટલે વરખ યા તોલા રાશીનું થઇ અને નવમા સ્થાનમાં બેઠા હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠા હોય તો થોડા ભાગ્યવાળો અને માખાપ સાથે અણખાવ કરનાર થાય, ચંદ્ર બેઠા હોય તો નસીબદાર થાય, મંગળ બેઠા હોય તો ખીતાનું થોડું આયુષ્ય હોય પોતે કમનસીબનો અને શુક્રની જીતે ભોગવનાર થાય, બુધ બેઠા હોય તો મત્તુર, તિથી કરનાર અને તપસ્વી થાય, શુક્ર બેઠા હોય તો પિતાનો દ્વેષ કરે અને પરદેશમાં વાસ કરે (શુક્રની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઇ) શની બેઠા હોય તો કર્મબ્રહ્મ અગર બીજીબ્રહ્મ થાય પણ જુના મંકાન કે બળાદાય કરાવે અને રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો અલ્પ પુન્યવાળો વેપારમાં કુશળ અને ભાગ્યશાળી થાય.

નીચેના ગ્રહો શનીના ઘરમાં એટલે મરુર અગર કુંભ રાશીના થઇ અને નવમા સ્થાનમાં બેઠા હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠા હોય તો મંદ ભાગ્યવાળો અને નાસ્તિક થાય, ચંદ્ર બેઠા હોય તો કમનસીબ, કપટી, પાપકર્મ કરનાર, અને ક્રોધી થાય, મંગળ બેઠા હોય તો નાસ્તિક થાય, બુધ બેઠા હોય તો બાપનો

દ્વેષ કરનાર અને નાસ્તિક થાય, ગુરુ બેઠા હોય તો કમનસીબવાન નાસ્તિક અને પરદેશથી દુઃખી થાય. શુક્ર બેઠા હોય તો ગુરુની સ્ત્રી બોગવે, શુદ્રની મદદથી નસીબદાર થાય. (સ્ત્રીની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી મધ) અને રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો પુત્ર વગરનો અને શુદ્ર સ્ત્રી બોગવનાર થાય.

નવમા સ્થાન ઉપર હરેક ગ્રહની દષ્ટિનું ફળ.

સૂર્ય નવમા આવે દેખતો હોય તો મોશાળ, પિતા અને મસુર એ ત્રણે પક્ષનો નાશ કરે, પાપ ઉપર પ્રિતિવાળો, દયા વગરનો અને હેલી અવસ્થામાં સુખી થાય.

ચંદ્ર દેખતો હોય તો પરદેશમાં રાજ નેટલું સુખ ભોગવે, સ્ત્રીરે રાગી અને આઠમે વર્ષે પીડા પામે.

ચંદ્ર દેખતો હોય તો પરદેશમાં રાજ નેટલું સુખ ભોગવે સ્ત્રીરે રાગી અને આઠમે વર્ષે પીડા પામે.

મંગળ બેઠો હોય તો ભાગ્યનો વધારો થાય, સાળાનું સુખ અને સંતોષ મળે, ભાતુના સુખનો નાશ થાય અને ધર્મવાળો તથા શુદ્ધિવાળો થાય.

બુધ દેખતો હોય તો સુખી, ભાગ્યશાળી પરદેશમાં મુસાફરી કરનાર, પરદેશમાં રાજ સાથે પ્રિતિ થાય અને તેથી શુભરાત આવે તથા પીતાનું સુખ મળે.

ગુરુ દેખતો હોય તો ધર્મનો વધારો થાય, શાસ્ત્ર ઉપર પ્રિતિવાળો પિતાથી સુખી, નિયમીત, વર્તમાન અને શુરરાજેન્દ્રના સરખો સમૃદ્ધિવાન થાય.

શુક્ર દેખતો હોય તો ભાગ્યા આયુષ્યવાળો દ્રવ્યવાન, કુટુંબવાળો, મેશવાળો, શત્રુથી જીતનાર, અને પોતાના કુળ ધર્મથી વર્તનારો થાય.

શની દેખતો હોય તો સ્ત્રેષ્ઠ જાતીથી ભાગ્યનો હિંચ થાય, બંધુજનના સુખ વગરનો અને પરદેશથી માન અને પરાક્રમ વધારનાર થાય.

રાહુ દેખતો હોય તો નવયૌવન સ્ત્રીનું સુખ મળે. પોતાનું જન પોતાનો પુત્ર ચોરીથી લઇ જાય.

નવમા સ્થાનમાં આવેલી રાશી અને પડલા
અહોતું મિત્ર ફળ.

નવમા ભાવમાં ચંદ્ર અથવા શુક્ર પાપગ્રહ સાથે બેઠા હોય તો તેમજ નવમા ભાવનો સ્વામિ અને ચંદ્ર પાપગ્રહ સાથે હરકોઈ ભાવે બેઠા હોય તો, તેમજ નવમા ભાવનો સ્વામી શુક્ર અને પાપગ્રહ એ ત્રણ ગ્રહ હરકોઈ ભાવે બેઠા હોય તો, તે પુરુષ પોતાના ગુરૂની સ્ત્રી સાથે ગમન કરનાર થાય.

નવમા ભાવનો સ્વામિ શુભ ગ્રહ હોય અને તે સાથે શુભગ્રહ બેઠા હોય તો પિતા, ગુરૂ અને મોશાળનું સુખ મળે અને પાપગ્રહ હોય તો દુઃખ મળે.

ગુરૂ અથવા શુક્ર સ્વગ્રહી, હિંચના કે મિત્ર ગ્રહની રાશીના ગ્રહ અને નવમાંશ કુંડળીમાં બેઠા હોય અને તે જન્મકુંડળીમાં નવમા ભાવે બેઠા હોય અને નવમા ભાવનો સ્વામિ યજ્ઞવાન હોય તો ધર્મ અધ્યાવનાર ગુરુ તરીકે થાય.

નવમા ભાવે રાહુ અને શનિ બેઠા હોય અને તે ગ્રહો નવમાંશ કુંડળીમાં પાપગ્રહની રાશીમાં બેઠા હોય અને નવમા ભાવનો સ્વામિ પાપગ્રહની રાશીમાં જન્મકુંડળી અથવા નવમાંશ કુંડળીમાં હોય તો તે માણસ અતિ પાપી થાય,

નવમા ભાવનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે ગ્રહના ધરમાં બેઠા હોય તે ગ્રહની રાશીનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં પાપગ્રહની રાશી અથવા શત્રુગ્રહની રાશીમાં અથવા નીચ રાશીમાં બેઠા હોય તો પિતાનું દુઃખ જાણવું.

દશમા ભાવનો સ્વામિ સ્વગ્રહનો ગ્રહ રહ્યા હોય તો તેનો પુત્ર આપના જેવો શુચિવાળો થાય અને બાપ દીકરાના જન્મનું નક્કર એક હોય અથવા બેના નામની રાશી એક હોય તોપણ આપના અને ભોગવનાર થાય.

આપની જન્મકુંડળીમાં આઠમા ભાવે શનીની રાશી હોય અને તે દીકરાને ત્રીજે ભાવે હોય તો તે પુત્રાદિકની સાથે આપનું કામ કરનાર થાય.

આપના નામની રાશીથી દીકરાના નામની રાશી છઠી કે આઠમા હોય તો બાપ દીકરાને સુપુત્ર થાય અને તે નવ, અગીઆર, પાંચ અને બીજી રાશીમાં હોય તો આપની આજ્ઞા માનનાર પુત્ર થાય.

નવમે ભાવ, નવમાનો સ્વામિ શુભગ્રહ સાથે કે શુભગ્રહની દૃષ્ટિવાળા હોય તો ભાગ્યશાળી થાય નવમે શુક્ર, ચંદ્ર કે પાપગ્રહ હોય તો શુભેતી સ્ત્રીમાં પ્રીતિવાળો થાય.

નવમા સ્થાને ગુરુ હોય તે પર સૂર્યની દૃષ્ટિ હોય તો રાજા કે પ્રધાન થાય, બુધ દેખતો હોય તો ધનવાન, શુક્ર દેખતો હોય તો શ્રેષ્ઠવાળો, ચંદ્ર દેખતો હોયતો સુખી, શની દેખતો હોય તો ઉંદ વીગેરેનું સુખ ભોગવે.

નવમા સ્થાને ચંદ્ર હોય અને તેને શની, બુધ કે મંગલ દેખતા હોય તો રાજા થાય. નવમે ચંદ્ર સાથે બુધ હોય તો ધનવાન થાય, મંગલ સાથે સૂર્ય હોય તો રાજાનો પ્રીતિ પાત્ર થાય, નવમે ચંદ્રને બુધ સાથે હોય તો ભાષણ કરનાર થાય, ગુરુ સાથે હોય તો શુદ્ધિવાન, લક્ષ્મીવાન ને રાજા થાય, ચંદ્રને શુક્ર સાથે હોય તો બ્યભિચારી થાય.

નવમાનો સ્વામી શુભગ્રહ સાથે હોય અને શુભગ્રહની દૃષ્ટિ હોય અથવા નવમે શુભગ્રહ સાથે ખેડા હોય તો ધનવાન યશસ્વી ને ભાગ્યશાળી થાય.

નવમે સ્થાને બુધા ગ્રહ ઉચ્ચના થઇ ખેડા હોય તો ધનવાન થાય. નવમા સ્થાને ખેડેલા ગ્રહો ઉપર શુભ ગ્રહોની દૃષ્ટિ હોય તો શત્રુ છૂતનાર અને યશસ્વી થાય.

નવમાનો સ્વામી બળવાન ચર્મ કેન્દ્ર સ્થાન કે ત્રીકોણમાં હોય તો શુભકામ કરનાર થાય.

નવમા સ્થાને બુધ અને ગુરુ સિવાય બુધા ગ્રહો ખેડેલા હોય તો વ્યાધિથી પીડાનાર, કુટુંબી ને ભાઈઓ વગરનો. બંધનમાં પ્રડનાર અને ગરીબ થાય.

નવમા સ્થાને ચંદ્ર-શુક્ર સાથે ખેડા હોય તો બ્યભિચારી સ્ત્રીનો પતિ થાય, વિમાતાને બહાલો થાય.

નવમાનો સ્વામી ગુરુ, શુક્ર કે બુધના નવમાશમાં રહ્યો હોય અને તેને શુભગ્રહ દેખતા હોય કે શુભ ગ્રહોની મધ્યમાં હોય તો તે ધર્મ કરનાર થાય.

નવમા સ્થાને પાપગ્રહો હોય તો પાપ ભોગવનાર થાય.

નવમા સ્થાનમાં ગુરુ કે નવમાશનો સ્વામી ખેડા હોય ને શુભ ગ્રહોની દૃષ્ટિ પડતી હોય તો ગુરુમાં ભક્તિવાળો થાય.

નવમા ભાવનો સ્વામી શુભગ્રહની કર્તરીમાં બેઠો હોય અને તેને ગુરુ, શુક્ર દેખતા હોય અથવા બેમા બેઠો હોય અથવા બેમાંથી એક બેગો બેઠો હોય કે દેખતો હોય તોપણ તે પિતાના સુખ-વાળો થાય.

કેંદ્ર અથવા ત્રિકોણમાં નવમા ભાવનો સ્વામિ શુભ ગ્રહ સહિત બળવાન થઈ અને બેઠો હોય અને તે પારાવર્તક વર્ગબળ પામી નવમાશ કુંડળીમાં શુભગ્રહના ધરમાં બેઠો હોય તો ધણો લાભશાળી અને દ્રવ્યવાન થાય.

પિતાના જન્મ રાશીથી ખારમી રાશીનો સ્વામી પોતાની જન્મ કુંડળીમાં ત્રીજો ભાવે બેઠો હોય તો તેના પિતાને દુઃખ થાય, અને પોતે પરદેશમાં રહેનાર થાય.

નવમા ભાવનો સ્વામિ નિર્જળ હોય અને નવમા ભાવે ધણુ પાપગ્રહ હોય અને લગ્નનો સ્વામિ પણ નિર્જળ હોય તો હીન-ભાગી જાણ્યો.

અગ્નીઆરમા ભાવનો સ્વામિ અને નવમા ભાવનો સ્વામિ બે બેમા બેઠો હોય અથવા લાગ્યભૂવનનો સ્વામિ બીજો બેઠો હોય તોપણ લાભમાં વધારો થાય.

બીજા ભાવનો સ્વામિ અગ્નીઆરમા ભાવે, અગ્નીઆરમા ભાવનો સ્વામિ નવમે અને નવમાનો સ્વામિ બીજો ભાવે બેઠો હોય અને તે ગ્રહોને દશમા ભાવનો સ્વામિ દેખતો હોય અથવા બેગો હોય તો તે માણસ બેઠો લાભશાળી થાય.

નવમા ભાવનો સ્વામિ સ્વગ્રહી અથવા ઉંચ રાશીનો હોય અને તેને શુભગ્રહો દેખતા હોય અને નવમે ભાવે શુભગ્રહ બેઠો હોય તો દાન કરનાર જાણ્યો.

નવમા ભાવનો સ્વામિ લગ્ન અથવા લગ્નના સ્વામિને દેખતો હોય અને લગ્નનો સ્વામિ નવમા ભાવના સ્વામિથી કેંદ્ર અથવા ત્રિકોણમાં બેઠો હોય તો તે પણ દાન કરનાર થાય.

દશમા ભાવનો સ્વામિ નવમે બેઠો હોય અને નવમા ભાવનો સ્વામિ બળવાન હોય તેને ગુરુ શુક્ર દેખતા હોય અથવા બેગો બેઠો હોય તો તે માણસ જપ, ધ્યાન અને સમાધિ એવા કામોમાં કુશળ હોય અથવા દશમા ભાવનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં જે ગ્રહના ધરમાં બેઠો હોય તે ગ્રહ જન્મકુંડળીમાં બળવાન હોય અને તેના બેગો

ભાગ્યભૂવનનો સ્વામિ ખેઠો હોય અથવા ભાગ્યભૂવનનો સ્વામિ પૂર્ણ દેખતો હોય અથવા એક બીજાના ધરમાં ખેઠો હોય તો પણ તે માન્યુસ જય, ધ્યાનાદિ કર્મ કરે.

લગ્નનો સ્વામિ અગ્નિઆરમે ભાવે હોય અને દશમા ભાવનો સ્વામિ બળવાન હોય અને તે બંનેને નવમાનો સ્વામિ દેખતો હોય તો જ્ઞાન લેનારો થાય તેમાં સંશય નહિ.

ત્રીજા અને નવમા ભાવના સ્વામિ હરકોઈ ભાવે એકઠા ખેઠા હોય અને તેને શુભગ્રહો દેખતા હોય અને શુભગ્રહો ભેગા પણ એકા હોય અને નવમાના કુંડળીમાં તે શુભગ્રહના ધરમાં ખેઠા હોય તો તે માન્યુસનો ધનનો અને ભાગ્યનો ઉદય થાય.

નવમા ભુવનનું અંગ્રેજી રીતે ફળ.

રાની—હોય તો મણા ધર્મી, વિચારવંત, એકમાર્ગી, મનન કરનાર. શુભ વિદ્યાનો શોખીન, જાદુગર, વિચીત્ર ચીજોનો જાણનાર, અને વામમાર્ગી થાય છે. લાંબી મુસાફરીમાં નુકશાન થાય અને ખાત થાય.

રવી હોય તો આગરદાર, માનવાળો, ઠરેલ, સાચો, પ્રમાણિક ધર્મશુદ્ધનો ધંધો કરનાર અને જો કઈ કે મીનરાશીનો હોય તો લાંબી મુસાફરી કરનાર થાય.

ચંદ્ર હોય તો લાંબી મુસાફરી કરવી પડે, હિંચતો હોય તો કાયદો મળે, વિદ્યાનો શોખી, ધર્મ સંબંધી મક્કમ અને ચરકેલા વિચારનો થાય.

શુક્ર હોય તો મોટી મુસાફરી કરાવે, ધર્મ ઉપર શ્રદ્ધા, પૈસા સળે અને ખાનદાન કુટુંબમાં લગ્ન થાય.

બુધ હોય તો મુસાફરીનો શોખીન, વિદ્વાન, અખયમ વિદ્યા અને ચીજોનો શોખી, ચાલાક, ચપલ, હાજર જવાબી અને હસ-સુખો થાય.

મંગળ હોય તો અદેખો, ભુટો, અધર્મી લુચ્ચો થાય, જો કઈ કે મીન રાશીનો હોય તો દરીયાની મુસાફરી કરનાર તેમાં નુકશાન કે અકસ્માત થાય,

ગુરુ હોય તો ધર્મોચ્ચ નીતિવાન, આગરદાર, દયાળુ અને પ્રમાણિક થાય.

પ્રકરણ ૩૭ મું.

દશમા ભાગ (ભાગ્યભૂવન.)

આ ભાગમાં કર્મ વિષે, કીર્તિ વિષે, આશીર્વાદ વશ માન-
વિષે અને પ્રવૃત્તિ આગા તથા ભાગ્ય વિષે ભોવાય છે.

આ ભાગમાં, હરપચ્છ બેઠો હોય તો ચડતી અને પડતી પણ
ચાય, માન અને અપજ્ઞ મળે, મુસાફરીએ ધંધા જુદા જુદા કરે,
અટપટ ચાય, લાલ અને ખોટ પણ મળે,

દશમા ભાગમાં બેઠેલા ગ્રહોનું ફળ.

નિચેના ગ્રહો દશમા ભાગે પોતાની રાશીના કે ઉચ્ચના
થઈ અને બેઠા હોય તો તેનું ફળ.

શૂન બેઠો હોય તો રાજદરબારના સુખવાળો, માન આપર
મળે, પિતાનું સુખ મળે અને રાજયોગ થાય, ચંદ્ર, મંગળ અને બુધ
તથા શુક્ર બેઠો હોય તો રાજદરબારનો વેલવ મળે, માન કીર્તિ મળે,
આપનું સુખ મળે અને વેપારથી દ્રવ્ય મળે તથા સારી આપર વધે
તેમાં કામ કરનાર ચાય. ગુરુ બેઠો હોય તો જમીનમાંથી કાઢેલું ધન
મળે, પિતાનું સુખ મળે. રાજસત્તા ભોગવે વેપારમાં લાભ ચાય.
માન કીર્તિ મળે ધરતો અને મિત્ર તરફનો સુખી થાય. શની બેઠો
હોય તો પિતાનું સુખ મળે, રાજદરબાર અસે વેપારમાં કીર્તિ મળે
તથા ધનથી સુખી થાય અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો રાજસ-
ત્તાવાળો, કીર્તિવાળો, શત્રુ વગરનો તથા પિતાના સુખવાળો ચાય.

નિચેના ગ્રહો સૂર્યના ઘરમાં એટલે સિંહ રાશીના થઈ અને
દશમા ભાગે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

(સૂર્યની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઈ) ચંદ્ર બેઠો હોય તો
કીર્તિ અને જશ મળે, મંગળ બેઠો હોય તો ભાગ્યશાળી અને શીળ
વાળો ચાય, બુધ બેઠો હોય તો રાજસત્તાવાળો દયાવાન અને ધન-
વાન ચાય. ગુરુ બેઠો હોય તો રાજની સત્તા ભોગવે, શુક્ર બેઠો હો

તો રાજ તરફથી વિધન થાય, શની બેઠો હોય તો દુઃખી અને માર્ગમાં હુટાય અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો રાજવૈભવી અને શત્રુ વગરનો જાણવો.

નિચેના ગ્રહો ચંદ્રના ઘરમાં એટલે કર્ક રાશીના થઇ અને દશમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો કીર્તિવાળો થાય, (ચંદ્રની હકીકત સ્વ-ગ્રહીમાં આવી ગઇ) મંગળ બેઠો હોય તો રાજભય અને પિતાથી દુઃખી થાય, બુધ બેઠો હોય તો બાપ સાથે અણબનાવ થાય, શુક્ર બેઠો હોય તો શુભ કામો કરનાર તથા વાહનના સુખવાળો થાય, શની બેઠો હોય તો માતાનું દુઃખ પડે અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો રાજસત્તાવાળો તથા માતાપિતાનું સુખ મળે

નિચેના ગ્રહો મંગળના ઘરમાં એટલે મેષ યા વૃશ્ચિક

રાશીના થઇ અને દશમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો ક્ષત્રી જાતીથી લાભ મળે. તથા કીર્તિ મળે, ચંદ્ર બેઠો હોય તો બાપથી દુઃખી, વેપારમાં નુકસાન થાય, રાજથી ભય થાય અને બુદ્ધિશાળી થાય, (મંગળની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઇ) બુધ બેઠો હોય તો રાજસત્તા બોગદી સારા કામ કરે તથા ધણો ધનવાન થાય, ગુરુ બેઠો હોય તો સારા કામ કરનાર, સંગિતમાં કુશળ, પ્રમાણિક અને કીર્તિવાળો થાય, શુક્ર બેઠો હોય તો અતાપી અને મનોરથ કામ કરનાર થાય, શની બેઠો હોય તો રાજદંડ થાય, વેપારમાં નુકસાન થાય અને પિતાથી દુઃખ મળે અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો રાજવૈભવી દુશ્મન વગરના થાય.

નિચેના ગ્રહો બુધના ઘરમાં એટલે મીથુન કે કન્યા રાશીના

થઇ અને દશમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો રાજસુખ મળે, ચંદ્ર બેઠો હોય તો બુદ્ધિ-શાળી અને મારા કામ કરનાર થાય. મંગળ બેઠો હોય તો બાપને-પીડા કરનારો અને ભાંડુનો દુઃખી થાય, (બુધની હકીકત સ્વગ્રહીમાં આવી ગઇ) ગુરુ બેઠો હોય તો ધણી વિદ્યા જાણનાર, લેખક અને કવિ થાય, શુક્ર બેઠો હોય તો પિતાથી દુઃખી, બીજાની સેવા કરી ગુજરાત ચલાવે તથા અપકીર્તિ અને અપમાન પામે, શની બેઠો હોય તો પિત્તપ્રકૃતિ રહે, અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો દુશ્મન વગરનો થાય.

નિચેના ગ્રહો શુક્રના ઘરમાં એટલે ધન અગર મીન રાશીના

થઈ અને દશમા ભાવે બેઠા હોય તો તેનું ફળ:—

સૂર્ય બેઠો હોય તો રાજ પ્રકરણમાં કુશળ થાય, અંતે રાજ સુખ મળે, ચંદ્ર બેઠો હોય તો દયાવાળો થાય, મંગળ બેઠો હોય તો આસ્તિક થાય, બુધ બેઠો હોય તો પીતાથી દુઃખી, વેપારમાં નુકસાન થાય, અપગ્રહ અને અપકીર્તિ મળે, (શુક્રની લક્ષીકત સ્વશ્રીકીમાં આવી ગઈ) શુક્ર બેઠો હોય તો કુળમાં દીવા જેવો થાય, તથા ધણી કીર્તિ મેળવે, શની બેઠો હોય તો રાજવૈભવ ભોગવે અને રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો રાજ સત્તા વાળો પણ પિતાનો દેખી થાય.

નિચેના ગ્રહો શુક્રના ઘરમાં એટલે વરણ થા તો સારાશીના

થઈ અને દશમા ભાવે બેઠા હોય તો તેનું ફળ:—

સૂર્ય બેઠો હોય તો પિતાનું સુખ થોડું મળે, રાજ દરબારથી અપયજ્ઞ મળે અને અપકીર્તિ વાળો થાય, ચંદ્ર બેઠો હોય તો વ્યભિચાર દોષથી ખણા માણસોનો ટેપ થાય, મંગળ બેઠો હોય તો પરાક્રમી અને પાપની બહુ પ્રિતિવાળો થાય, બુધ બેઠો હોય તો મિત્ર બહુ હોય, માતા અને પશુનું સુખ મળે, ધનવાન થાય, સ્થાન જગા મળે, સંતાનનું સુખ મળે અને ધનાઢ્ય થાય, શુક્ર બેઠો હોય તો ધણા માણસોનો માનીતો થાય, શની બેઠો હોય તો તીર્થ કરનાર તથા યોગી થાય અને રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો રાજ સત્તાવાળો અને માતા પીતાથી સુખી થાય.

નિચેના ગ્રહો શનીના ઘરમાં એટલે મકર અગર કુંભ રાશીના

થઈ અને દશમા ભાવે બેઠા હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો માતા પીતાના સુખનો નાશ કરે, રાજ દરબારથી અપકીર્તિ મળે અને વેપારમાં નુકસાન થાય, ચંદ્ર બેઠો હોય તો પિતાથી દુઃખી, રાજના લયવાળો અને પાપકર્મ કરનાર થાય, મંગળ બેઠો હોય તો કપટી અને જગમેદવાળો થાય, બુધ બેઠો હોય તો નીચ જાતીમાં માન મળે, નીચ જાતીના આશ્રયથી ધનનો લાભ થાય અને કીર્તિ મળે, શુક્ર બેઠો હોય તો પિતાથી દુઃખ, રાજથી લય, વહેપારમાં નુકસાન, અને અપકીર્તિ મેળવે, શુક્ર બેઠો હોય તો બહુ વાચાળ, અને શુદ્ધી મદદથી રાજની

સત્તાવાળો થાય, અને રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો રાજવૈભવી અને શત્રુ વગરનો થાય.

દશમા સ્થાન ઉપર દરેક ગ્રહની દ્રષ્ટિનું ફળ.

સૂર્ય દશમા ભાવે દેખતો હોય તો કર્મ સિદ્ધિવાળો પોતાની પહેલી અવસ્થામાં માતાનો નાશ થાય.

ચંદ્ર દેખતો હોય તો પશુથી ગુજરાન ચલાવે, ધર્મ માર્ગે થોડી સુદ્ધિવાળો, પુત્ર, સ્ત્રી તથા કુટુંબના સુખવાળો જાણવો.

મંગળ દેખતો હોય તો—સ્થાનકનું સુખ મળે, પરાક્રમી થાય, સર્વ પ્રકારની સિદ્ધિ મળે, પોતાના ચોથે વર્ષે પિતાને પીડા થાય.

બુધ દેખતો હોય તો—પોતાના પિતાથી આધક કર્મી થાય, ગુજરાન સારી રીતે ચલાવે, રાજથી માન મળે, પોતાના ગામમાં સારી કીર્તિ મેળવે, પિતાનું ઘણું સુખ મળે, તેમજ પિતાના મેળ-વેલા દ્રવ્યનું સુખ મળે.

ગુરુ દેખતો હોય તો કર્મ સિદ્ધિવાન, રાજથી માન મળે, પુત્ર તથા સ્ત્રીનું સુખ મળે, અને સારા શાલીના ધરમાં વૈભવ ભોગવે.

શુક્ર દેખતો હોય તો ભાગ્યશાળી, રાજથી ધન તથા જશ મળે, ધનનું શુભ માર્ગે ખર્ચ કરે, પરદેશથી ધન મળે અને હંમેશાં ચક્રતી કળાનું ભાગ્ય થાય.

શની દેખતો હોય તો પિતાના સુખનો નાશ થાય, માતાનું સુખ ઘણું મળે, પોતે ભાગ્યશાળી અને પોતાના પરાક્રમથી આજીવીકા ચલાવનાર થાય.

રાહુ દેખતો હોય તો પોતાની છેલ્લી અવસ્થામાં કર્મવાન થાય તથા માતા પિતાનું સુખ થોડું મળે.

દશમા સ્થાનમાં પડેલા ગ્રહો અને રાશીઓનું મિશ્ર ફળ.

દશમા સ્થાનમાં દશમા ભાવનો સ્વામિ બેઠો હોય તો જીવનના પ્રમારતનો છૂર્ણોદાર કરે.

દશમા ભાવનો સ્વામિ બુધ તથા ગુરુ જળવાન હોય અને તેના ઉપર શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો મોટો યત્ન કરનાર થાય.

દશમા ભાવનો સ્વામિ બળહીન થઈ પાપગ્રહ સાથે હરકોઈ ભાવે રહ્યો હોય તો નકારા કર્મવાળો થાય.

કેંદ્રમાં નવમા ભાવનો સ્વામિ ખેડો હોય અને તે ઠેકાણે બળ-ચર રાશી હોય ને તેને શુભ ગ્રહો દેખતા હોય તો ગંગાસ્નાન કરે.

બુધ સાથે મંગળ અથવા ગુરુ હરકોઈ ભાવે ખેડો હોય તેદ કિલ્લો, દરવાજો અને મંડપ કરનાર થાય.

✓ દસમા સ્થાનનો સ્વામી અને લગ્નનો સ્વામી ખંતે એક રાશીમાં હોય અથવા લગ્ન અને દસમા સ્થાનનો સ્વામી એકજ હોય તે પોતે ધન પેદા કરી યજ્ઞદિમાં ખર્ચનારો થાય.

✓ દસમા ભાવનો સ્વામી શુભગ્રહ હોય અથવા શુભગ્રહ સાથે કે શુભગ્રહની દષ્ટિવાળો કે શુભ નવમાશમાં હોય તો દુકમ ચલાવનારો થાય.

ચંદ્ર કે લગ્નથી દસમા ભાવે સૂર્ય હોય તો સિદ્ધ આરંભવાળો થાય, મંગળ હોય તો સાહસી, પાપી બુદ્ધિવાળો, બુધ હોય તો વિદ્વાન, ગુરુ હોય તો રાજ્યવૈભવ ભોગવે, શુક્ર હોય તો ભોગી, શની હોય તો શોક પામે,

✓ દસમાનો સ્વામી શુભગ્રહ સાથે કે જે શુભગ્રહોની વચ્ચે, કે શુભ નવમાશનો હોય તો કીર્તિવાળો અને અસિમાની થાય,

✓ મંગળ અને ચોથા ભાવનો સ્વામી બળવાન થઈ કેન્દ્રમાં ત્રીઠાણુ કે ૧૧ માં ભાવે હોય, ૧૦ માનો સ્વામી શુક્ર, ચંદ્ર સાથે હોય કે તેમની દષ્ટિવાળો હોય તો તે ખેતીવાડી કરી ઢોર મેળવે. બુધ દસમા ભાવ સાથે સંબંધ રાખતો હોય તો વેપાર કરે.

ચંદ્ર અને લગ્ન ખેમાં જે બળવાન હોય તેનાથી ધન પ્રાપ્તિ થાય.

ચંદ્રથી બુધ શુક્ર સાથે દસમે હોય તો વિદ્યા, સ્ત્રી ને ધનવાળો થાય. શની, સાથે હોય તો લેખક થાય.

ગુરુ કે શુક્રની દષ્ટિવાળો ચંદ્ર સ્વગ્રહી હોય અને તે પારાવર્તાશ પામ્યો હોય તો કીર્તિવાળો ને ધનવાન થાય.

દસમા સ્થાને અશુભગ્રહો કે દુર ગ્રહોની દ્રષ્ટિ હોય અને દસમાનો સ્વામી નિર્બળ હોય તો નિંદા પામનાર અને કીર્તિવગરનો તેમ બુદ્ધિ રહિત થાય છે.

શુભ અથવા દશમા ભાવનો સ્વામિ ઉંચના થઈ હરકોષ ભાવે બેઠા હોય અને તેને ખીજ શુભ ગ્રહો દેખતા હોય અથવા શુભ સ્વગ્રહી હોય તો તે માણસ યશ કરાવનાર થાય.

✓ દશમા ભાવનો સ્વામિ શુભ ગ્રહના ભેગો બેઠા હોય અથવા શુભગ્રહના અંતરમાં જન્મકુંડળીમાં હોય અથવા નવમાંશ કુંડળીમાં શુભ ગ્રહની રાશીમાં બેઠા હોય તો તે સારી ક્ષતિ મેળવે.

દશમા ભાવે સૂર્ય અને શની બેઠા હોય તો તે અપકીર્તિ-વાળો જાણવો.

દશમા ભાવનો સ્વામિ અને દશમે ભાવ શુભગ્રહના સંબંધમાં હોય અથવા દશમા ભાવનો સ્વામિ સ્વગ્રહી કે ઉંચનો હોય તો તે માણસ અભિમાની અને દ્રઢ વિચારનો થાય.

દશમા ભાવે છટ્ટા ભાવનો સ્વામિ બેઠા હોય અને દશમા ભાવનો સ્વામિ શની સાથે કેદ્ર અથવા ત્રિકાલુમાં બેઠા હોય તો તે ધણી દાસ દાસીઓવાળો થાય.

દશમા ભાવનો સ્વામિ શુભગ્રહ હોય અને તેના ઉપર શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય અથવા શુભ ગ્રહ ભેગા બેઠા હોય અથવા નવમાંશ કુંડળીમાં શુભગ્રહના ધરમાં હોય તો તે હુકમ કરવા-વાળો થાય.

દશમા અગર આઠમા ભાવે રાહુ અને કેતુ બેઠા હોય અને નવમા ભાવનો સ્વામિ નીચનો હોય તો તે કૂર હુકમ કરનાર થાય.

દશમા ભાવનો સ્વામિ દશમા ભાવે બેઠા હોય અને તેને શુભ ગ્રહ દેખતા હોય અથવા શુભગ્રહ ભેગા બેઠા હોય તો તે નોકર આ-કરના ધણી સુખવાળો થાય.

જન્મ કુંડળીમાં લગ્નમાં અગીઆરમા ભાવમાં અને ધન ભાવમાં સર્વ શુભ ગ્રહો જળવાન થઈ બેઠા હોય તો તે અનેક રીતે ધન મેળવશે.

દશમા ભુવનનું અંગ્રેજી રીતે કળ.

શની હોય તો—જન્મકુંડળીમાં ક્રતેહ મળે, આકૃતપણ મળે. મા-આપને દુઃખ પડે. એકાએક ઉંચી સ્થિતિએ ચઢાવે તેમ પડતી પણ લાવે.

૨૫ી—હોય તો દરેક કામમાં ફતેહ મળે, ભાગ્યશાળી, રાજદારે માન મળે, આપ અપત્યાર મોગવે, અને મોટા માણસની મિત્રાધ્યાય.

ચંદ્ર—હોય તો જાહેર જાહેરી ફતેહવાળી નીવડે, કુટુંબનાં મોટાં માણસોની મદદ મળે, જે ઉચ્ચતો હોય તો લોકોમાં માન મળે, અને કીર્તિવંત તથા ધનવાન થાય.

શુક્ર—હોય તો જાહેરીમાં ફતેહ મળે, ભાગ્યશાળી નીવડે લોકોમાં માન મળે, મોહનો, શોખી, માયાળુ, લગ્નથી લાલ, સ્ત્રીઓમાં માન તથા તેથી લાલ થાય.

બુધ—હોય તો વેપારમાં લાભ થાય, વફાલ થાય, વિદ્વાન, પ્રેમી, રસીક, વફા, શોધક તથા ભાગ્યશાળી થાય અને વિદ્યાથી ધન મેળવે.

મંગળ—હોય તો હિંમતવાન, મતીલો, લોહા નિંદા કરે. મન આપ માથે ખટપટ કરે અને કલેશી થાય.

ગુરુ—હોય તો ફતેહ મળે, વેપારમાં મોટો લાભ જ થાય, માન મળે જેને દશમે ક્રમીને ગુરુ હોય તે નશીબવાળો અને દરેક કાર્યમાં ફતેહ મેળવનાર થાય.

પ્રકરણ ૩૮ મું

અગ્નીઆરમો ભાવ લાલભૂવન.

આ સ્થાનમાં લાલ વિષે, ધનવાન થવા વિષે, પગ વિષે, આત્મા જ્ઞાન વિષે, અને મોટાઈ વિષે જોવાય છે.

હરપચલ આ ભૂવનમાં હોય તો જોટલા જાળ મિત્રો તેટલે સારા, નહિ તો તેઓ જોટમાં લાવે.

અગ્નીઆરમા ભાવમાં પડેલા અહોવાં ફળ.

નિચેના અહો સ્વચાહી જોટલે પોતાની રાશીના થઇ અગર

ઉચ્ચના થઇ અને અગ્નીઆરમા ભાવે પડ્યા

હોય તો તેવું ફળ.

મૃગ છુલ્લ-ગુરુ અથવા ચની ખેડા હોય તો અનેક તરેહથી લાભ મળે, વસ્ત્ર ખરેણાં બજા મળે, ચંદ્ર ખેડા હોય તો ધણી શાસ્ત્રમાં પ્રવિણ થાય, અનેક તરેહથી લાભ મેળવે, વસ્ત્ર અને ખરેણાં બજા મળે, શુદ્ધ સારી થાય અને સત્તાથી સુખ મળે તથા સન્માન અને

પરોપકારી થાય, મંગળ અથવા શુક્ર બેઠો હોય તો અનેક રીતે લાભ મળે, વસ્ત્ર ધરેણીથી સુખ મળે. બુદ્ધિ વધે, સંતાનનું સુખ મળે, રાહુ અને કેતુ બેઠો હોય તો બુદ્ધિ તથા સંતાનનું સુખ મળે, અને અનેક રીતે લાભ મળે તથા ધનવાન થાય.

નિચેના ગ્રહો સુર્યના ઘરમાં એટલે સિંહ રાશીના થઈ અને અગ્નીઆરમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

ચંદ્ર બેઠો હોય તો પુત્રતા કરેલા કરમવાળો થાય તથા પેદાશ કરતાં ખર્ચ વધારે કરે. મંગળ બેઠો હોય તો કીર્તિવાળો, ધનવાળો અને રાજ્ય તરફથી સુખી થાય. બુધ બેઠો હોય તો ક્ષત્રી જાતીથી ધન મેળવે. શુક્ર અથવા શુક્ર બેઠો હોય તો વાહનનું સુખ મળે, ક્ષત્રી બેઠો હોય તો પ્રજાને પીડા કરે, બુદ્ધિને મુઝવણુ રાખે. વિદ્યા-વ્યાસમાં આળસ રહે પણ રોગ ક્ષત્રુનો નાશ કરે, વાહનનું સુખ મળે અને લાભ થાય, અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો છગ બેઠો, કપડી, થોડી વિદ્યાવાળો અને મીઠું બોલનાર જાણીવો.

નિચેના ગ્રહો ચંદ્રના ઘરમાં એટલે કર્ક રાશીના થઈ અને અગ્નીઆરમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો વસ્ત્ર ધરેણી અને સંતાનનું સુખ મળે, મંગળ બેઠો હોય તો મૂર્ખ અને પુત્રતા સુખ વગરનો થાય, બુધ બેઠો હોય તો મોતી અને પરવાળાનો સંગ્રહ કરે તથા વેપાર કરનાર થાય, શુક્ર બેઠો હોય તો દયાળુ અને ખંડીત નસીબવાળો જાણીવો, ક્ષત્રી બેઠો હોય તો વેપારીમાં મૂખ્ય મનાય અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો થોડા સંતાનવાળો, બોળી બુદ્ધિનો, રાજસેવક, સુખી અને અનેક જાતનાં વસ્ત્ર, ધરેણી અને બોજનના વૈભવવાળો થાય.

નિચેના ગ્રહો મંગળના ઘરમાં એટલે મેષ તથા વૃશ્ચિક રાશીના થઈ અને અગ્નીઆરમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો શુદ્ધિ અને સંતાનનો રોધ રાખે અને પૈ-સાનો લાભ મળે, ચંદ્ર બેઠો હોય તો દ્રવ્યથી દુઃખી, મૂર્ખ, સંતાનથી દુઃખી અને કન્યાની પ્રજાવાળો થાય, બુદ્ધ બેઠો હોય તો, તામસી પ્રકૃતિવાળો અને રાજસતાથી ધન મેળવે, શુક્ર બેઠો હોય તો સંતા-

નથી દુઃખી. વિદ્યાવાળો અને ધનવાન થાય, શુક્ર બેઠો હોય તો રાજવિદ્યા લક્ષ્યનારો ધનવાન અને પૃથ્વીનો લાભ થાય શની બેઠો હોય તો દરીદ્રિ અને ધંધામાં ખોટ જાય અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો છળભેદી અને કપટી થાય.

નીચેના ગ્રહો યુધ્ધના ઘરમાં એટલે મિથુન કે કન્યારાશીના

થઈ અને અગીઆરમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ

સૂર્ય બેઠો હોય તો જયવાન અને ધનવાન થાય. ચંદ્ર બેઠો હોય તો અનેક તરેહથી લાભ મેળવનાર થાય, મંગળ બેઠો હોય તો મૃત્યુ અને સંતાનનો દુઃખી થાય ગુરુ બેઠો હોય તો કીર્તિ મેળવે અને કીર્તિ ગુમાવે એવો થાય. શુક્ર બેઠો હોય તો દરીદ્રી થાય, શની બેઠો હોય તો ધરતીનો લાભ મેળવે અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો અસ્પૃશ્યવાળો થાય.

નીચેના ગ્રહો ગુરુના ઘરમાં એટલે ધન અગર મીન

રાશીના થઈ અને અગીઆરમા ભાવે બેઠો હોય

તો તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો યુદ્ધિ અને સંતાનનું સુખ મળે તથા અનેક તરેહથી લાભ મળે, ચંદ્ર બેઠો હોય તો જમીનમાંથી દાટકું ધન મળે મંગળ બેઠો હોય તો રાજતરેહથી સુખી અને ધનવાન થાય, શુક્ર બેઠો હોય તો ધણી રીતથી તુકશ્ચાન વેઠે અને દરીદ્રિ થાય, શુક્ર બેઠો હોય તો પુત્રવાળો અને ધનવાન થાય શની બેઠો હોય તો વિદ્વાન, લાગ્યશાળી, ધનવાન અને વાહનવાળો થાય અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો ધણી મહેનતે થોડો લાભ મેળવનાર થાય.

નીચેના ગ્રહો ગુરુના ઘરમાં એટલે વરખ યા તોસા રાશીના

થઈ અને અગીઆરમા રથાનમાં બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય બેઠો હોય તો આવનો લાભ યથા પડે, દરીદ્રિ થાય અને સંતાનનો રોધ રહે, ચંદ્ર બેઠો હોય તો ગુણવાન અને ધનવાન થાય મંગળ બેઠો હોય તો ધણી કામ કરનાર ધનવાન અને ગુણવાન થાય શુક્ર બેઠો હોય તો કન્યાની પ્રગ્વવાળો અને સ્ત્રીની મદદથી ધનવાળો થાય, ગુરુ બેઠો હોય તો લાભ મેળવે અને તુકશ્ચાન થાય, શની

ખેઠો હોય તો ધનવાન થાય પણ પુત્રને વિધન થાય, અને રાહુ તથા કેતુ ખેઠો હોય તો થોડાં સંતાનવાળો અને રાજ સેવક થાય.

નિચેના ગ્રહો રાશીના ઘરમાં એટલે મકર અગર કુંભ રાશીના થઈ અને અગ્નિઆરમા ભાવે ખેઠો હોય તેનું ફળ.

સૂર્ય ખેઠો હોય તો નીચ સાચુસ વૃક્ષાન કરે અને પુત્ર મૂર્ખ થાય, ચંદ્ર ખેઠો હોય તો અપજ્ઞશ્યાળો અને ઘણો ખર્ચ કરનાર થાય મંગળ ખેઠો હોય તો ધનનો લાભ મળે અને જીવ, બુધ ખેઠો હોય તો મ્લેચ્છ જાતીથી ધન મળે, શુક્ર ખેઠો હોય તો દરિદ્રી થાય. શુક્ર ખેઠો હોય તો શુદ્રની મદદથી ધન મળે. અને રાહુ તથા કેતુ ખેઠો હોય તો થોડી વિદ્યાવાળો અને મીઠું ખોલનાર તથા કપડી થાય.

અગ્નિઆરમા ભાવ ઉપર દરેક ગ્રહની દ્રષ્ટિનું ફળ.

✓ સૂર્ય અગ્નિઆરમા ભાવે દેખતો હોય તો ખુદ્ધિ સારી થાય, પહેલા પુત્રનો નાશ થાય, પેતાનું ગુજરાન સારી રીતે ચલાવે. સારી વસ્તુની પ્રાપ્તિ થાય.

ચંદ્ર દેખતો હોય તો ધનનો લાભ થાય, ધારેલા કામ સરળ થાય, પીડા માત્રનો નાશ થાય, સ્ત્રી પુત્રાદિનું ધણું સુખ મળે, શરીરની ક્ષતિ સોના જેવી થાય અને સર્વ સુખ ધીમે ધીમે પ્રાપ્ત થાય.

મંગળ દેખતો હોય તો આયુષ્ય લાંબુ થાય, વૃદ્ધાવસ્થામાં સુત્રનું તથા ખીજું સુખ મળે.

✓ બુધ દેખતો હોય તો લાગ્યજાળી, ઘણો લાભ મેળવનાર, સર્વ પ્રકારના સુખવાળો પુત્રના સુખવાળો અને ઘણો પરાક્રમી થાય.

શુક્ર દેખતો હોય તો ઘણા આયુષ્યવાળો, પુત્ર, સ્ત્રી, દ્રવ્ય વિજે-રના સુખવાળો, બ્યાધિ વગરનો અને મિત્રના સુખવાળો જાણવો.

✓ શુક્ર દેખતો હોય તો લાંબા આયુષ્યવાળો, દ્રવ્યનો વધારો કરનાર, પોતાના ગામમાં સુખત્યાર અને કુટુંબમાં માનવાળો તથા પોતાના કુળ ધર્મ પ્રમાણે ચાલનારો થાય.

શની દેખતો હોય તો વૃદ્ધ અવસ્થામાં પુત્રનું સુખ મળે, લાભ દેખેલો ખોવાયે અને સર્વ પ્રકારના સુખનો લાભ મળે.

રાહુ દેખતો હોય તો ઘણા આયુષ્યવાળો, ધનવાન, રાજથી માન મેળવનાર, પોતાની ખુદ્ધિથી ચોતે થોડું ચાલનાર અને પરવશ સુદ્ધિવાળો થાય.

અગીઆરમા ભાવમાં પડેલા ગ્રહો તથા રાશીઓનું
મિશ્ર ફળ.

નવમાંથી કુંડળીના ધનનો અને અગીઆરમા ભાવનો સ્વામિ
એ બંને શુભગ્રહ હોય અને જન્મકુંડળીમાં ભેગા બેઠા હોય તે
તેને દશમા ભાવનો સ્વામિ દેખતો હોય તો દ્રવ્યનો લાભ થાય. કેન્દ્રમાં
કે ત્રિકોણમાં અગીઆરમા ભાવનો સ્વામિ બેઠો હોય અને પાપગ્રહો
અગીઆરમા ભાવે બેઠા ન હોય તો દ્રવ્યનો લાભ થાય.

જન્મકુંડળીમાં જે ગ્રહના ધરમાં અગીઆરમા ભાવનો સ્વામિ
બેઠો હોય તે ગ્રહને શુભગ્રહ દેખતા હોય અથવા તે શુભ ગ્રહના
અંતરમાં હોય તો તેને દ્રવ્યનો લાભ થાય.

અગીઆરમા ભાવે બીજા ભાવનો સ્વામિ બેઠો હોય અને
બીજા ભાવે અગીઆરમા ભાવનો સ્વામિ બેઠો હોય અથવા એ બંને
કેન્દ્રમાં બેઠા હોય તો દ્રવ્યનો લાભ થાય.

અગીઆરમા ભાવના સ્વામિને પાપગ્રહનો સંબંધ હોય તો
લાભનો નાશ થાય.

અગીઆરમા ભાવનો સ્વામિ શુભગ્રહ હોય તેમ બળવાન હોય
અને તેને શુભગ્રહ દેખતા હોય તો જ્ઞાનના આભૂષણ પહેરનારો થાય.
પણ અગીઆરમા ભાવના સ્વામિને પાપગ્રહનો સંબંધ હોય તો
જ્ઞાનના ધરેણું થાય અને તેનો નાશ થાય.

જે ગ્રહની જે દીશા બળવાન હોય તે દીશાથી લાભ થાય
અથવા અગીઆરમા ભાવે જે રાશી હોય તે રાશીની જે દીશા
બળવાન હોય તે દીશાથી લાભ થાય.

અગીઆરમા સ્થાને બળવાન ગ્રહ પડ્યો હોય તો ધનવાન
થાય ૧૧ મા સ્થાનનો સ્વામી કેન્દ્ર કે ત્રિકોણ સ્થાનમાં બેઠો હોય
કે ૧૧ મા સ્થાને પાપગ્રહો સાથે ન હોય કે ઉચ્ચ રાશીમાં કે ઉચ્ચ
નવમાં જોડો હોય તો ધનવાન થાય.

૧૧ મા સ્થાનનો સ્વામી સૂર્ય કે ચંદ્ર હોય તો રાજદાર
ધન મળે, મંગળ હોય તો પ્રધાનથી કે ખેતીથી, બુધ હોય તો વિ-
દ્યાથી કે ખુચેથી, શુક્ર હોય તો પોતાના કાર્યથી, શુક્ર હો
તો દારા કે પશુઓથી, અને શની હોય તો ખરાબ કામ
ધન મળે.

૧૧ મા સ્થાને શુભઋતુ હોય તો ધર્મવડે અને પાપઋતુ હોય તો પાપકર્મથી ધન મેળવે.

૧૧ મા સ્થાને બળવાન શુભઋતુ હોય તો વાહન, બૂધજી સ્ત્રી ભોગાદિ મળે; તેમ વિદ્વાન થાય.

✓ ૧૧ મા અને બીજા સ્થાનનો સ્વામી લગ્નના સ્વામીના મિત્ર હોય તો સારો ધનવાન થાય, તે ધનથી સારા કામ કરે.

✓ ૧૧ મા સ્થાને નિર્જાળ, નીચ કે થનુ રાશીનો ને ૬-૮-૧૨ મા સ્થાનનો સ્વામી બેઠેલો હોય તો દરીદ્રિ કે બીજા માગનાર થાય.

અગ્નીઆરમા અને ત્રીજા ભાવના સ્વામિને શુભ ઋતુ સાથે જન્મ્યું હોય તો તેને કાનનો રોગ થાય નહિ, પણ પાપઋતુના જન્મ્યું હોય તો કાનનો રોગ થાય.

અગ્નીઆરમા બુધનનું અંગરેશ રીતે ફળ.

શરી હોય તો—બુધા બુધ્યા ને મતલબી મિત્રોથી નુકશાન થાય.

સ્ત્રી—હોય તો વિશ્વાસુ અને સાચા મિત્ર હોય, જે ઉચ્ચનો હોય તો મિત્રો તરફથી લાભ થાય. મિત્રો રાજવંશી જેવા મોટા માણસો હોય છે. તેથી લાભ મળે.

ગુરુ—હોય તો ભક્ત અને પ્રમાણીક મિત્રો હોય તે દાસ સારી મદદ મળે અને સારા થાય.

મંગળ—બુધા, દગાખાજ અને રંડીખાજ મિત્રોથી દખાયલો રહે, તે પૈસા દઢાવે અને નુકશાન કરે,

બુધ—મોટા વિદ્વાન મિત્રો હોય જે ઉચ્ચનો હોય તો તે મિત્રો મદદ કરનારા અને સારા નીકળે.

શુક્ર—ધણી સારા મિત્રો હોય અને સ્ત્રી મિત્રોથી ફાયદો મળે,

✓ ચંદ્ર—સારા મિત્રો હોય, જે નિચેનો હોય તો ખરાબ મિત્રો હોય અને તે નુકશાન કરે.

પ્રકરણ ૩૯ સુ.

બારમા ભાવ વ્યય (ખર્ચ) સુબન્ન.

આ ભાવમાં ખર્ચ વિષે, નર્કમાં પડના વિષે, કાપી આંખ, બંને પગ વિષે અને મુલાના કેકાણા વિષે જોવાય છે.

આ ભાવમાં હરવચ્ચ બેઠો હોય તો ખાનગી દુશ્મન વજા થાય તથા આખિતા તેજને તુકશાન કરે.

બારમા ભાવમાં પડેલા ગ્રહોલું ફળ.

નીચેના ગ્રહો પોતાની રાશીના કે ઉચના થઈ અને

બારમા ભાવે પડ્યા હોય તો તેવું ફળ,—

સૂર્ય બેઠો હોય તો પુણ્યદાળી થાય. સારા કાંમ કરે પણ પોતે કંબુસ થાય, ચંદ્ર બેઠો હોય તો સારા માર્ગે ખર્ચ કરે, લાંબુ આયુષ્ય ભોગવે અને શરીર નિરોગી રહે, મંગળ બેઠો હોય તો કૃપણ, થોડા ખર્ચવાળો અને મુશ્કેળે ચાલનારો થાય, બુધ બેઠો હોય તો સારા માર્ગે ધન વાગે અને શરીર સુખી રહે, ગુરુ બેઠો હોય તો શરીર સુખી રહે, અનેક રીતથી ધન મેળવી નેના સારા ઉપયોગ કરે અને દુશ્મનનો નાશ કરે. શુક્ર બેઠો હોય તો મોશાળ પક્ષતું સુખ થાય, રોગ શત્રુ વગરનો અને જાણ પૈસાવાળો અને સારે રસ્તે ધન વાપરનાર થાય. શની બેઠો હોય તો શરીર સુખી અને ધનવાન થાય. પશુ જાતે લોભી થાય, મોશાળ પક્ષનો સુખી અને દુશ્મન વગરનો થાય અને રાહુ તથા કેતુ બેઠો હોય તો લોભી, પૈસાદાર અને સુખી થાય.

નીચેના ગ્રહો સૂર્યના ઘરમાં બેઠે સિંહ રાશીના થઈ અને

બારમા ભાવે બેઠો હોય તો તેવું ફળ:—

ચંદ્ર બેઠો હોય તો જાતિભ્રષ્ટ થાય, નકારો અને પાપ:—

બાણવો. મંગળ ખેઠો હોય તો રાજાનો દંડ ભોગવે, યુધ ખેઠો હોય તો રાજાની સેવા કરનારો થાય, શુક્ર ખેઠો હોય તો બ્યભિચારી થાય અને ધણું ખર્ચ કરે, શુક્ર ખેઠો હોય તો દંદી થાય, શની ખેઠો હોય તો મોશાળ સાથે અણુખનાવ થાય અને નહારે રસ્તે ધણું ખર્ચ કરે અને રાહુ તથા કેતુ ખેઠો હોય તો દુશ્મન વગરનો થોડા સંતાનવાળો અને નિરોગી થાય.

નીચેના ગ્રહો ચંદ્રના ઘરમાં એટલે કંઈ રાશીના થઈ અને ખારમા ભાવે ખેઠો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય ખેઠો હોય તો સુમાર્ગે ધન ખર્ચે, મંગળ ખેઠો હોય તો નહારે રસ્તે ધન ખર્ચે, યુધ ખેઠો હોય તો મોશાળપક્ષનો દેશ કરે, ધણું દુશ્મન હોય, શુક્ર ખેઠો હોય તો બ્યભિચારી ઘણું ધણું ખર્ચ કરે. શની ખેઠો હોય તો નેત્રનો રોગી તથા દંભેશની પીડાવાળો બાણવો અને રાહુ તથા કેતુ ખેઠો હોય તો પાપકર્મ કરનાર અને નેત્રનો રોગ થાય.

નિચેના ગ્રહો મંગળના ઘરમાં એટલે મેષ યા વૃશ્ચિક રાશીના થઈ અને ખારમા ભાવે ખેઠો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય ખેઠો હોય તો નીતિભ્રષ્ટ થાય, જીવની હત્યા કરે, પરદેશમાં વાસ કરે, ચંદ્ર ખેઠો હોય તો નહારા માર્ગે પૈસા ઉડાવે, ચોર ખાતર પાડે કે અગ્નિમાં મિલકત બળે, નાની ઉમ્મરમાં તોગ થાય, યુધ ખેઠો હોય તો ચપળ અને લોભી થાય, અને રાજવિદ્યા બાણ, શુક્ર ખેઠો હોય તો બ્રાહ્મણ, તથા ક્ષત્રીની સ્ત્રી અને ગર્ભવંતી સ્ત્રીને ભોગવે, ધણું પૈસા ખર્ચ કરે અને તે વારંવાર રોગી થાય. શુક્ર ખેઠો હોય તો નહારે રસ્તે ધન ખર્ચ કરે રોગ અને દુશ્મનનો વધારો થાય. અકરમાત નુકસાન થાય અને રાહુ તથા કેતુ ખેઠો હોય તો દુશ્મન વગરનો, થોડા સંતાનવાળો, નિરોગી અને સ્થુલ દેહવાળો થાય.

નિચેના ગ્રહો યુધના ઘરમાં એટલે મીથુન કે કન્યારાશીના થઈ અને ખારમા ભાવે ખેઠો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય ખેઠો હોય તો થોડું ધન તથા સુખ મળે, ચંદ્ર ખેઠો હોય તો સારી સમૃદ્ધિ મળે પણ દુઃખ પડે, મંગળ ખેઠો હોય તો અભિમાની અને દરિદ્રી થાય, શુક્ર ખેઠો હોય તો બહુ કામી થાય, અપ્રમાણિક થાય અને શરીરે ગાઠના રોગવાળો થાય, શુક્ર ખેઠો હોય તો સરસામાન લેવામાં ધણું ધન વાપરે, શની ખેઠો હોય તો

શરીરે ખોડવાળો થાય અને રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો શરીરે રોગી અને દેવાદાર થાય.

નિચેના ગ્રંથો શુક્રના ઘરમાં એટલે ધન અગર મીનરાશીના થઈ અને પારમા ભાવે બેઠા હોય તેવું જ્ઞ.

સૂર્ય બેઠા હોય તો સારા કામમાં ખર્ચ કરે થોડું સુખ મળે તથા થોડું ધન રહે. ચંદ્ર બેઠા હોય તો માતાને પોતે દુઃખ આપે, મંગળ બેઠા હોય તો બ્રહ્મા ખર્ચાળ તથા દેશી થાય, બુધ બેઠા હોય તો પિતાથી દુઃખી થાય, વેપારમાં નુકશાન મળે. અને અપજ્ઞ મળે, શુક્ર બેઠા હોય તો ધર્માદર્શમાં બધું ધન ખર્ચ કરે અને મરી ગયા પછી દેવગતિને પામે, શની બેઠા હોય તો જાને કંલુષ અને રોગી રહે, મેશાળથી સુખ મળે અને મારે રસ્તે ખર્ચ કરે અને રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો કરજવાળો તથા રોગી થાય.

નિચેના ગ્રંથો શુક્રના ઘરમાં એટલે વરખ યા તોળારાશીના થઈ અને પારમા ભાવે બેઠા હોય તો તેવું જ્ઞ.

સૂર્ય બેઠા હોય તો પાપી થાય, ચંદ્ર બેઠા હોય તો ધનવાન અને શુભવાન થાય, મંગળ બેઠા હોય તો લોભી અને ફરિદો થાય, બુધ બેઠા હોય તો મારે રસ્તે ધન વાપરે, અનુભવી, શાસ્ત્રમાં પ્રવિણ અને ચતુર, રવધર્મમાં આસ્તિક, વિશ્વામુ અને વેપારમાં દક્ષ અને સેવક થાય, ગુરુ બેઠા હોય તો ધન વગરનો, થોડા સંતાનવાળો અને થોડી બુદ્ધિ અને વિદ્યાવાળો થાય, શની બેઠા હોય તો શરીરે ખોડ થાય, દીવાને થાય, અને જાનિવ્રષ્ટ થાય અને રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો પાપી અને નેત્રનો રોગી થાય. તથા કપટી, નાસ્તિક ખર્ચાળ, દેવાદાર અને થોડા આયુષ્યવાળો થાય.

નિચેના ગ્રંથો શનીના ઘરમાં એટલે મકર અગર કુંભરાશીના થઈ અને પારમા ભાવે બેઠા હોય તો તેવું જ્ઞ.

સૂર્ય બેઠા હોય તો પાપકર્મમાં ધન ખર્ચે અને શરીર રોગી રહે, ચંદ્ર બેઠા હોય તો ધન, ધાન અને વૈભવના સુખ વગરનો ના રહે પણ સદા રોગી રહે, મંગળ બેઠા હોય તો લોભ માગી શુભરાત ચલાવે, બુધ બેઠા હોય તો નીચ જાતિની સેવા કરનાર, કંપટ અને બહુ ખર્ચાળ થાય, ગુરુ બેઠા હોય તો શરીરને દુઃખી થાય તેમજ રોગ અને શત્રુથી દુઃખ પામે. શુક્ર બેઠા હોય તો નકારા માર્ગે ધન ખર્ચ થાય અને રાહુ તથા કેતુ બેઠા હોય તો દુસ્મન વ અને થોડા સંતાનવાળો થાય.

બારમા સ્થાન ઉપર પડતી દરેક ગ્રહની દ્રષ્ટિનું ફળ.

સૂર્ય દેખતો હોય તો સ્થાનકતો નાશ થાય. અન્ય સ્થાનમાં નિવાસ કરે, વાહનથી પીડા થાય અને બાર વર્ષ સુધી ગુજરાન ચલાવે,

ચંદ્ર દેખતો હોય તો પોતાના પિતાનું થોડું સુખ હોય, રાજ-જશ રહે, સારી વસ્તુને વધારનાર અને ન્યાયથી વર્તત ચલાવે.

મંગળ દેખતો હોય તો પિતાનું થોડું સુખ મળે પણ માતાનું ધણું સુખ મળે, સર્વ દુશ્મનનો નાશ થાય અને મનુષ્યપ્રત્યે સુખ સંતોષ વધારે રહે.

બુધ દેખતો હોય તો ગુમડાની તથા વાધુની પીડા થાય, કુટુંબ સાથે વિરોધ કરે અને વિવાહદિ શુભ કામમાં ધનનું ખર્ચ કરે.

ગુરુ દેખતો હોય તો સારે આર્જે ધન ખર્ચે સર્વ બાબતની પીડા થાય સર્વ ચતોરથતો નાશ થાય.

શુક્ર દેખતો હોય તો વિવાહદિ કામમાં ખર્ચ કરનાર તથા પિતાની સ્વર્ગી ગતિ કરનાર થાય.

શની દેખતો હોય તો ખોટે રસ્તે ધનને હાનિ થાય. સ્ત્રી પુત્રાદિ સાથે કલેશ થાય અને અતિ કામી થાય.

રાહુની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો મનમાં હંમેશ આનંદ રહે, રોગ અતરૂનો નાશ થાય, ખોટે રસ્તે ધનનું ખર્ચ કરે અને નેત્રમાં પીડા થાય.

બારમા ભાવમાં પડેલા ગ્રહો તથા રાશીઓનું મિશ્રફળ.

બારમા ભાવનો સ્વામી હિંચતો સ્વગ્રહનો કે મિત્રગ્રહની રાશીનો હોય અને તેના ઉપર દશમા ભાવના સ્વામિ કે જે શુભગ્રહ હોય તેની દ્રષ્ટિ હોય તો ધર્મના કામમાં ધન વાપરે.

બારમા ભાવે પાપગ્રહ હોય, બારમાનો સ્વામિ પણ પાપગ્રહ હોય અને આ બંને ઉપર પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો પાપને રસ્તે ધનનું ખર્ચ થાય.

બારમા ભાવનો સ્વામિ નિર્બળ હોય અને તે નવમાંશ કુંડળીમાં પાપગ્રહની રાશીમાં હોય અને તેને નિર્બળ સાતમા ભાવનો સ્વામિ દેખતો હોય તો સ્ત્રીના કારણથી ધનનો નાશ થાય, અને બારમા ભાવના સ્વામિને નિર્બળ મંગળ દેખતો હોય તો ભાગ્યોના કારણથી ધનનો નાશ થાય.

આરમા ભાવનો સ્વામિ નિર્મળ હોય અને છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ તેના બેગો બેગો હોય કે તેને દેખતો હોય તો શનરૂના જળથી ધનતી ઢાનિ થાય.

આરમા ભાવનો સ્વામિ નિર્મળ હોય અથવા નવમાશ કુંડળીમાં પાપગ્રહની રાશીમાં નીચનો હોય તો શરીરે ચિત્તગ્રમ થાય તેમજ આરમા ભાવમાં કે તેના સ્વામિની સાથે ધનુ પાપગ્રહ રહ્યા હોય તો પણ ચિત્તગ્રમ થાય.

આરમા ભાવે રાહુ અથવા કેતુ રહેલા હોય અને તેને છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ અગર આઠમા ભાવનો સ્વામિ દેખતો હોય કે બેગો રહેલો હોય તો પણ નર્કમાં પડશે એમ જાણવું.

ગુરુ દશમે કે આરમે હોય અને તેને શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો સ્વર્ગે પ્રાપ્ત થશે,

આરમા ભાવનો સ્વામિ શુભગ્રહની સાથે હોય અથવા નવમાશ કુંડળીમાં શુભગ્રહની રાશીમાં હોય. વળી શુભ ગ્રહનો તેને સંબંધ હોય તો નેત્રનું સુખ દેહેવું, તેથી ઉલટી રીતે યોગ હોય તો નેત્રનો નાશ થાય.

આરમા ભાવમાં શુધ્ધ, ગુરુ, શુક્ર રહેલા હોય તો વાહનનું સુખ મળે,

આરમા ભાવનો સ્વામિ પાપગ્રહ હશે પણ તે ઉંચ, સ્વગ્રહી કે મિત્ર ગ્રહની રાશીનો હશે તો શયનનું સુખ મળે,

આરમા ભાવમાં કે આરમા ભાવના સ્વામિની સાથે શુભ ગ્રહનો સંબંધ હોય તો પાશખી પક્ષંગ અને સૂતાના સાધનો તથા સુઆમરી મળે.

પાંચમા ભાવે શુક્ર કે ચંદ્ર હશે અથવા તે નહી હોય પણ તેમની પાંચમા ભાવ ઉપર દ્રષ્ટિ હશે તો તે દેવની ઉપાસનાવાળો થશે.

આરમા સ્થાને શુભ ગ્રહો હોય તો ત્યાગી ખેતી કરનાર, ધર્મ વાળો થાય, પાપગ્રહો હોય તો ચપળ આંખનો, રોગી, વાધુવાળો થાય, જો તે ગ્રહો ઉચ્ચના કે પોતાની રાશીના હોય કે મિત્ર ગ્રહના ઘરમાં હોય તો પરોપકાર કરે.

આરમા સ્થાનનો સ્વામી ઉચ્ચનો હોય તો ઉત્તમ પક્ષ સુનારો થાય.

ખારમા ભાવે શુભ ગ્રહો હોય તો શુભ કામમાં ખર્ચ કરે, નિર્બળ ગ્રહ હોય કે તેની દષ્ટિ પડી હોય તો પાપ કામમાં ખર્ચ કરનાર થાય.

પાંચમા ભાવે ચંદ્ર હોય તો યજ્ઞદેવની સેવા કરશે અને ખુશ હોય તો સ્કંદ અથવા ભૈરવની ઉપાસના કરશે.

પાંચમે ગુરુ હશે તો સરસ્વતિદેવી અથવા વિશ્ણુની ઉપાસના કરશે વળી પાંચમે શુક્ર હોય તો ચંડીની ઉપાસના કરશે. પાંચમા ભાવે શનિ હશે તો ભૂત ગ્રેત ત્રિગેરના મંત્ર જન્ત્રની ભક્તિવાળો હશે, તેમજ વાહુ કે કેતુ હશે તો મેઘા દેવની ગ્રેટરે જેઓ માધુસને મૂક મારવામાં કે વશ કરવામાં સમર્થ છે તેવા દેવની ઉપાસના કરશે.

આરમા ભુવનનું અંગ્રેજી રીતે ફળ.

શની—હોય તો ખાનગી દુશ્મનો હોય, ને છુપુ તુકશાન કરે, છુપુ વેર મળે, મિત્રોથી ખોટ આવે.

રવી—હોય ને તે જો પાપગ્રહની દ્રષ્ટિમાં સપડાયલો હોય તો તે માણસ બંદીખાને જાય, પણ ઉંચનો અને સારી દ્રષ્ટિનો હોય તો રાગ દુશ્મનનો નાશ થાય અને ફતેહ મળે.

ગુરુ—હોય તો ખાનગી દુશ્મનો હોય પણ તે દુઃખ આપી શકે નહીં તે પોતાના મિત્રોનેજ દુશ્મન ગણે છે.

મંગળ—હોય તો બંદીખાનાનો ભય, છુપા દુશ્મનો, દુશ્મનોથી હેરાન થાય, ખારમે મંગળ ખરાબ છે.

બુધ—હોય તો છુપા દુશ્મનો હોય, રાજપ્રોહી, દુશ્મનોથી હેરાનગતી થાય અને તે ખરાબ ચાલનો નીકળે.

શુક્ર—હોય તો ખાનગી દુશ્મનો હોય, સ્ત્રીઓ દુશ્મન હોય, શનીની દષ્ટિ આ સ્થાને પડતી હોય તો જરૂર સ્ત્રી દુશ્મનો હેરાન કરે. શુક્ર ધણી અગત્ય ધરાવતો નથી, પૈસા આપે અને ખર્ચ સારા માર્ગે કરાવે.

ચંદ્ર—હોય તો સ્ત્રી દુશ્મનો હોય, સ્ત્રીઓથી તુકશાન થાય, તે છેતરે અને વિશ્વાસઘાતનો પણ ભય રહે.

પ્રકરણ ૪૦ મું.

બારે ભાવનું સામાન્ય દેખ.

ઉપર પ્રમાણે બારે ભાવના સુખ દુઃખ વિષે સમજવું તેમાં ભાવની ગણતરી લગ્નથી અથવા ચંદ્રથી કરવી અને જે ભાવને પોતાના સ્વામિ અને શુભગ્રહનો સમાગમ કે દષ્ટિ હોય તે ભાવનું સુખસમજવું.

લગ્નથી તેમજ ચંદ્રથી ગણતરી કરવાનું કારણ એ છે કે લગ્ન એ દેહ છે અને ચંદ્ર એ જીવ છે માટે એ બે મુખ્ય હોય તેજ શરીર ઉપયોગમાં આવી શકે છે માટે તેમને બેને મુખ્ય આધારરૂપે ગણી ત્યાંથી ગણતરી કરવી.

લગ્ન, લગ્નનો સ્વામિ, ભાવ અને ભાવનો સ્વામિ જગવાન હોય તો ભાવનું પુરેપુરું સુખ સમજવું.

ભાવનું સુખ એટલે ભાવમાં વર્ણવેલી સારી બાબતોનો વધારો અને અશુભ બાબતોનો નાશ સમજવો.

સુખ દુઃખારે મળે.

જે ભાવમાં પોતાનો સ્વામિ બેઠો હોય કે દેખતો હોય તે ભાવનું શુભ ફળ સમજવું. જે ભાવમાં હિંચ, મૂળત્રિકાણ વિગેરે રાશી બળ પામેલો ગ્રહ બેઠો હોય તે ભાવનું, જે ભાવમાં શુભગ્રહો બેઠા હોય કે દેખતા હોય તે ભાવનું, જે ભાવમાં લગ્નનો સ્વામિ બેઠો હોય અને તે ભાવનો સ્વામિ લગ્નમાં બેઠા હોય તે ભાવનું, જે ભાવનો સ્વામિ અને લગ્નનો સ્વામિ એ બન્ને લગ્નમાં ભેગા બેઠા હોય તે ભાવનું, જે ભાવનો સ્વામિ લગ્નના સ્વામિ સાથે પોતાના ગ્રહમાં બેઠો હોય તે ભાવનું, જે ભાવનો સ્વામિ અને લગ્નનો સ્વામિ ત્રિકાલ સિવાય બીજા કાષ્ઠ પશ્ય ભાવમાં ભેગો બેઠા હોય કે એક બીજાને દેખતા હોય તે ભાવનું, જે ભાવનો સ્વામિ તથા લગ્નનો સ્વામિ રાશીબળ પામેલો હોય તે ભાવનું, જે ભાવનો સ્વામિ

લગ્નનો સ્વામિ જે રાશીના હોય તે રાશીના સ્વામિનો અને શુભ
અહોને તે બંનેને સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તે ભાવનું, જે ભાવમાં અને
લગ્નમાં ત્રિક સિવાયના બીજા ભાવના સ્વામિ એકા હોય તે ભાવનું,
જે ભાવના સ્વામિ અને લગ્નના સ્વામિ સાથે ત્રિક સિવાયના બીજા
ભાવના સ્વામિઓ એકા હોય તે ભાવનું, અને લગ્નનો અને ભાવનો
સ્વામિ ઉદયના તથા માર્ગમતિના બળવાન હોય તે ભાવનું, એ રીતે
ઉપરના ભાવોનું પુરેપુરું સુખ સમજવું.

દુષ્ઠ ક્યારે મળે.

જે ભાવમાં પોતાનો સ્વામિ એકા ન હોય અથવા દેખતો ન
હોય, તે ભાવનું પુરેપુરું દુષ્ઠ સમજવું. વળી જે ભાવમાં નીચ કે
શત્રુઅહની રાશી વિગેરે રાશી વળો નિર્મળ અક એકા હોય તે ભા-
વનું, જે ભાવમાં પાપઅહ એકા હોય કે દેખતા હોય તે ભાવનું, જે
ભાવમાં લગ્નનો સ્વામિ એકા ન હોય અને તે ભાવનો સ્વામિ લગ્નમાં
એકા ન હોય તે ભાવનું, જે ભાવનો સ્વામિ અને લગ્નનો સ્વામિ એ
બંને લગ્નમાં ભેગા એકા ન હોય તે ભાવનું, જે ભાવમાં તે ભાવનો
સ્વામિ અને લગ્નનો સ્વામિ બંને ભેગા એકા ન હોય તે ભાવનું, જે
ભાવનો સ્વામિ અને લગ્નનો સ્વામિ ત્રિકભાવમાં એકા હોય તે ભાવનું,
જે ભાવનો સ્વામિ અને લગ્નનો સ્વામિ બંને રાશી નિર્મળવાળા
અથવા હોય તે ભાવનું, જે ભાવનો સ્વામિ અને લગ્નનો સ્વામિ જે
રાશીના હોય તે રાશીના સ્વામિનો, અને શુભઅહોનો સમાગમ કે
દ્રષ્ટિ ન હોય પણ તેને બદલે પાપઅહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તે
ભાવનું, જે ભાવમાં અને લગ્નમાં ત્રિકભાવના સ્વામિઓ એકા હોય
તે ભાવનું, જે ભાવના સ્વામિ અને લગ્નના સ્વામિ સાથે ત્રિકભાવના
સ્વામિઓ એકા હોય તે ભાવનું, અને જે ભાવનો સ્વામિ અને
લગ્નનો સ્વામિ બંને અસ્તના કે વહગાના અથવા નિર્મળ હોય તે
ભાવનું, એ રીતે ઉપરના ભાવોનું પુરેપુરું દુષ્ઠ સમજવું.

એ પ્રમાણે જે ભાવમાં લગ્ન, લગ્નનો સ્વામિ, ભાવ અને
ભાવનો સ્વામિ નિર્મળ હોય તે ભાવનું પુરેપુરું દુષ્ઠ જાણવું.
વળી કાંઈ ભાવમાં ફેટલાક શુભ અને ફેટલાક અશુભ યોગ
હોય તો તે ભાવનું થોડું દુષ્ઠ પડે એમ સમજવું.

પ્રકરણ ૪૧ મું.

બારે ભાવમાં આવેલા ગ્રહોની ગ્રહો ઉપરની દ્રષ્ટિનું ફળ.

ફળ જોવા બાબત.

જન્મકુંડળીમાં દરેક ભાવ ઉપર દરેકગ્રહની દ્રષ્ટિનું ફળ દરેક ભાવનું જુદું જુદું ભાવનાર પ્રકરણમાં આપી મયા છીએ હવે જન્મ કુંડળીમાં બારેભાવમાં પડેલા ગ્રહોનું એક ખીજા પ્રતિ દ્રષ્ટિનું ફળ નીચે પ્રમાણે જોવું.

જેનાર ગ્રહને દ્રષ્ટા અને ગ્રહના ઉપર દ્રષ્ટિ પડે તે ગ્રહને દ્રવ્યગ્રહ કહેવામાં આવે છે.

દ્રષ્ટા અને દ્રવ્ય બંને ગ્રહો શુભ ગ્રહ હશે તો, તથા બંને ગ્રહ શુભગ્રહની રાશીમાં હશે તો ઉત્તમ ફળ જાણવું.

દ્રષ્ટા અને દ્રવ્ય પાપગ્રહ હશે તો તેનું ફળ નફાર સમજવું.

દ્રષ્ટા શુભગ્રહ હોય અને દ્રવ્ય પાપગ્રહ હોય તો તેમનું ફળ બે આપવામાં આવ્યું હોય તે બરોબર સમજવું.

દ્રષ્ટા પાપગ્રહ હોય અને દ્રવ્ય શુભગ્રહ હોય તો તેમનું ફળ મધ્યમ પ્રકારનું જાણવું.

સ્વગ્રહી ગ્રહને સ્વગ્રહી કે ઉચ્ચનો ગ્રહ દેખતો હોય તો નિચક્ર ઉચ્ચના ગ્રહને સ્વગ્રહી દેખે તેનું ફળ આપેલું છે તે ફળ મળે.

પોતાની રાશીમાં રહેલા એટલે સ્વગ્રહી ગ્રહને તેનો મિત્ર ગ્રહ દેખે તો, પરોપકાર સુખી, ધર્મદાન કરનાર સ્વધર્મનિષ્ઠ, રાજના આશ્રયવાળો અને સારા ઉચ્ચમથી ધન તથા કૃતિ મેળવનાર જાણવો.

સ્વગ્રહી ગ્રહને તેનો સમગ્ર દેખતો હોય તો થોડા પરાક્રમ અને ધંધાવાળો, શરીરે અર્ધી સુખી અને અર્ધી દુઃખી માનસિક ચિંતાવાળો કુટુંબના માણસથી ઉદાસ અને પશાયા માણસથી સંતોષ પામનાર થાય.

સ્વગ્રહી ગ્રહીને તેનો શતગ્રહ દેખતો હોય તો મિત્ર અને કુટુંબ સાથે વિરોધ રાખનારો, રોગી, પુત્ર સ્ત્રીની પીડાવાળો શતરૂના ભયવાળો અને ધન વિનાનો બાળવો.

ઉંચના રહેલા ગ્રહને ઉંચનો કે સ્વગ્રહી ગ્રહ દેખતો હોય તો તે માણસ રાજસત્તાના આશ્રયવાળો, ધન વૈભવવાળો, દ્વિમતવાન, પરાક્રમી, શતરૂપક્ષને જીતનાર, સ્વધર્મી અને સ્ત્રી પુત્રના સુખવાળો બાળવો.

ઉંચમાં રહેલા ગ્રહને તેનો મિત્રગ્રહ દેખે તો શરીરે સુખી, ઉદ્યમી લોકપ્રિય, જશ તથા જીત મેળવનાર, સારું કામ કરનાર, વેપાર કરનાર, સુંદર શરીરવાળો અને કીર્તિવંત થાય.

ઉંચમાં રહેલા ગ્રહને તેનો સમગ્રહ દેખતો હોય તો શરીરે સુખી, આજીવ, ધન, વૈભવ મેળવવામાં ઉમંગી અને વિદ્યામાં નિપૂણ સમજવો.

ઉંચમાં રહેલા ગ્રહને તેનો શત્રુગ્રહ દેખે તો શરીરે રોગી વિરોધી, ધનનો નાશ કરનાર અને નિંદાપાત્ર થાય.

મૂળ ત્રિકોણ રાશીમાં રહેલા ગ્રહોને, ઉંચના કે સ્વગ્રહી, ગ્રહ, મિત્રગ્રહ, સમગ્રહ કે દુશ્મન દેખે તેનું ફળ ઉપર પ્રમાણે અનુક્રમે ઉંચ કે સ્વગ્રહમાં રહેલા ગ્રહ પ્રમાણે સમજવું.

મિત્રગ્રહની રાશીમાં રહેલા ગ્રહને ઉંચનો કે સ્વગ્રહમાં રહેલો ગ્રહ દેખે તો કીર્તિવાળો, શરીરે કાંતિવાળો, મજબુત, નિરોગી, વૈભવી, ધન તથા ઉદ્યમવાળો, અને સારા કામ કરનાર સમજવો.

મિત્ર ગ્રહની રાશીમાં રહેલા ગ્રહને તેનો મિત્રગ્રહ દેખતો હોય તો શરીરના તથા ધનના મધ્યમ સુખવાળો, પરદેશમાં સુસાફરી કરી જીજ્ઞાસુ કરનાર, તથા માનાસિક ચિંતા કરનાર બાળવો.

મિત્રગ્રહની રાશીમાં રહેલા ગ્રહને દુશ્મનગ્રહ દેખતો હોય તો શરીરે રોગી, પોતાના ધરસંસારમાં સુખી, નિંદાપાત્ર, નિર્દયમી, સ્ત્રીના દુઃખવાળો, અને દુશ્મનના ભયવાળો સમજવો.

સમગ્રહની રાશીમાં રહેલા ગ્રહને ઉંચનો કે પોતાની રાશીનો ગ્રહ દેખતો હોય તો સુખી, ધન વૈભવવાળો, રાજના આશ્રયવાળો, અને વેપાર વિગેરે ઉદ્યમ કરી ધન મેળવનાર બાળવો.

સમગ્રહની રાશીમાં રહેલાગ્રહને મિત્રગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો સુખી, રાજના આશ્રયવાળો દુશ્મનને જીતનાર અને વેપાર ઉદ્યમથી ધન મેળવનાર બાળવો.

સમગ્રહની રાશીમાં રહેલા ગ્રહને તેનો સમગ્રહ દેખતો હોય

તે મહા મહેનતે રોજગાર ચલાવનાર, શરીરે સહેજ સુખી અને કુટુંબની માનસિક ચિંતાવાળો બન્યો.

સમગ્રહની રાશીમાં રહેલા ગ્રહને તેનો દુશ્મનગ્રહ દેખતો હોય, તો શરીરે દુખી, નકારા વિચાર તથા સોગતવાળો, દુશ્મનથી તુકસાન પામનાર તથા ઉદ્યમમાં ખોટ ખમનાર સમજવો.

દુશ્મનગ્રહની રાશીમાં રહેલા ગ્રહને કોઈ ઉચનો, કે સ્વગ્રહી ગ્રહ દેખતો હોય તો, માનસિક ચિંતા બોગવે. વૃદ્ધતા આશ્રયવાળો અને મહા મહેનતે ગુજરાન ચલાવનાર થાય.

દુશ્મનગ્રહની રાશીમાં રહેલા ગ્રહને તેનો મિત્ર દેખતો હોય તો શરીરે સુખ તથા દુઃખ પડે, નીચ માણસના આશ્રયવાળો, ધણી મહેનતે થોડું ધન મેળવનાર અને લઘાઈમાં સલાહ આપનાર થાય.

દુશ્મનગ્રહની રાશીમાં રહેલા ગ્રહને તેના સમગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો કુટુંબમાં વિરોધી, દુશ્મનના લયવાળો અને મહા મહેનતે ધંધો ચલાવનાર થાય.

દુશ્મનગ્રહની રાશીમાં રહેલા ગ્રહને તેના દુશ્મનગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો નિંદાપાત્ર, શરીરે દુઃખી, નિય વિચારનો, ધનનો નાશ કરનારો અને રોજની હરકત વેડનાર સમજવો.

નિયના ગ્રહ ઉપર કોઈ ઉચના કે સ્વગ્રહી ગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો મહા મહેનતે ધન તથા કીર્તિ મેળવે, સ્ત્રી વમરનો, રાજના આશ્રયવાળો, અને વિરોધથી છુટનાર થાય.

નીચના ગ્રહને તેના મિત્રગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો મહેનત થી થોડું ધન મેળવનાર, થોડા જશવાળો, દુશ્મનથી છુટનારો કુટુંબસાથે હળીમળી ચાલનારો, વેપારવાળો અને શરીરે મધ્યમ તથા સુખી બન્યો. નીચના ગ્રહને તેના સમગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો, નિર્ધન, નિરોગી, નિંદાપાત્ર, રોગ તથા દુશ્મનમાં ચલાઈવાળો, અને ઉદ્યમમાં નિષ્ફળ જનારો થાય એમ સમજવું.

નિયના ગ્રહને તેના દુશ્મનગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો રોગી, નિર્ધન, દુશ્મનની દુઃખી, કપટી, નિંદાપાત્ર, પરદેશમાં મુસાફરી કરનાર અને રોજની હરકત વેડનાર સમજવો.

દ્રષ્ટિના ફળ ઉપરથી અહોના બાવ ફળને કે બાવ ઉપરની અહોની દ્રષ્ટિના ફળને બાધ આવતો નથી.

પરંતુ દ્રષ્ટા અને દ્રશ્ય ગ્રહની દશા, મહાદશા તથા અંતર દશામાં તે ફળને ઉમેરો થાય એમ સમજવું.

પ્રકરણ ૪૨ મું.

બારે લાવમાં પડેલા ગ્રહોનું સામાન્ય ફળ.

પહેલો લાવ.

પહેલા લાવમાં સૂર્ય હોય તો થોડાં છાકરાવાળો, દયા વગરનો, સુશીલ, મુખી, ઝોધું ખાનાર અને નટનું કામ કરનાર થાય પણ સૂર્ય ઉંચનો હોય તો યાત્રી, યજ્ઞવાળો, સ્વતંત્ર, આચાર પાળનાર અને નેત્રના તેજ્યવાળો થાય. મીન રાશીના સૂર્ય લગ્ન હોય તો સ્ત્રી ઝોથી સેવા કરાવે ઝીંકનો હોય તો રત્નધર્મી પણ ખજવાન થાય.

ચંદ્ર—પહેલા લાવે હોય તો ખડેરો. શરીરની ખોડવાળો અને નોકરી કરનાર થાય, ચંદ્ર પાપગ્રહ સાથે હોય તો આયુષ્ય વિનાનો થાય. ચંદ્ર ઉચ્ચમાં કે પોતાના કર્મમાં હોય તો ધનવાન, કીર્તિવાળો, રૂપાળો થાય અને ખૂબ ચંદ્રના હોય તો લાંબા આયુષ્યવાળો થાય.

મંગળ—પહેલા લાવે હોય તો સાહસ કરનાર, અંચળ રોગી, કુર અને લટકનાર થાય.

બુધ—લગ્ન હોય તો વિદ્વાન, ધનવાન, તપસ્વી ને પોતાના ધર્મમાં પ્રીતિવાળો થાય.

ગુરુ—લગ્ન હોય તો યાત્રી, ધનવાન, રૂપાળો ને લાંબા આયુષ્યવાળો થાય.

શુક્ર—લગ્ન હોય તો સ્ત્રી પુત્રવાળો, રૂપાળો વિદ્વાન અને કામી થાય.

શની—લગ્ન હોય તો અરાધ્ય નાકવાળો, તક સ્ત્રી વાળો, રોગી ને શરીરની ખોડવાળો થાય. પણ શની ઉચ્ચનો થઈ લગ્નમાં પડેલો હોય તો રાજા જેવો સારા શુભવાળો ને લાંબા આયુષ્યવાળો થાય.

રાહુ—લગ્ન હોય તો કુર, નિર્દય, રોગી અને અધર્મી થાય. સિંહ લગ્નમાં રાહુ હોય તો રાજા જેવા ભોગ ભોગવે ને સંપત્તિવાળો થાય.

કેતુ—ધનને હોય તો રોગો, લોભી થાય પણ તેના ઉપર શુભ-
મહતી દષ્ટિ હોય તો રાજ્ય જેવો ભોગ ભોગવનાર થાય. કેતુ મદર
કે કુંભ ધનર્મા હોય તો સ્થિર, ધનનાળો ને પુત્રવાન થાય.

ખીજો ભાવ.

સૂર્ય—ખીજ ભાવે હોય તો ખર્ચ કરનાર, ધાતુના ધનનાળો,
ભાષણ કરનાર, દુશ્મન ઉપર પ્રીતિ રાખનાર થાય.

ચંદ્ર—ખીજ ભાવે હોય તો કામી, કાંતિવાળો, સારું ખોલનાર, \leq
ધનવાન, વિદ્વાન અને ખીજના મનની વાત જાણનાર થાય.

મંગળ—હોય તો ક્રોધી, દરનાર, જેતીનું કામ કરનાર અને
વસાયનની શોધ કરનાર થાય.

બુધ—હોય તો શુદ્ધિથી ધન મેળવનાર, સારા સ્વભાવનો
શુણ્ણવાન અને સત્પુરુષ થાય.

ગુરુ—હોય તો ભાષણ કરનાર, સારા ભોજનનો શોખીન,
ધનવાન ને ખર્ચાળ થાય.

શુક્ર—હોય તો વિદ્વાન, કાર્યકુશળ, વિજ્ઞાસી અને ધન-
વાન થાય.

શની—હોય તો અવિચારી, ભટકનાર, નિર્ધન, ખોટું
ખોલનાર થાય.

રાહુ—હોય તો વિરોધી, કેતુ હોય તો દુશ્મનવાળો થાય.

ત્રીજો ભાવ.

સૂર્ય—ત્રીજો ભાવે હોય તો—ધનવાન, ખર્ચાળ, શસ્ત્રીર ને
ખરાબ સોમતવાળો થાય.

ચંદ્ર—હોય તો સત્વશુભી, મજતાવડો ને ધનવાન થાય.

મંગળ—હોય તો શુદ્ધિમાન, પરાક્રમી અને પ્રસિદ્ધ માણસ થાય.

બુધ—હોય તો ગરીબ, અવિચારી, ભટકનાર ને જાદુગર થાય.

ગુરુ—હોય તો નિર્ધન, સ્ત્રીનું કહ્યું માનનાર ને કુમાર

આલનાર થાય.

શુક્ર—હોય તો પાપી, ક્રોધી ને સ્ત્રીનું કહ્યું માનનાર થાય.

શની—હોય તો ધનવાન, શુણ્ણવાન ને થોડું જમનાર થાય.

રાહુ-હોય તો બળવાન, ને ધનવાન થાય.

કેતુ-હોય તો ધનવાન ને શુભવાન થાય.

ચોથો ભાવ.

સૂર્ય-ચોથા ભાવમાં હોય તો હાર્ટીસીબવાળો, કુર, વગર આક્રમનો અને ગરીબ થાય.

ચંદ્ર-હોય તો વિદ્વાન, સારા સ્વભાવનો, પરસ્ત્રીની ધ્રુષ્ટ શાખનાર અને સુખી થાય.

મંગળ-હોય તો બહાદુર, સર્ગ બહાલાં વગરનો અને સ્ત્રીનું કહું માનનાર થાય.

બુધ-હોય તો પવિત્ર, યાત્રી, પંડિત, ધનવાન ને શાક વગરનો થાય.

ગુરુ-હોય તો ભાષણ કરનાર, ધનવાન, આબરૂદાર, રૂપાળો ને બળવાન થાય છતાં સ્વભાવે લુચ્ચો હોય.

શુક્ર-હોય તો સ્ત્રીને વશ રહેનાર, યશવાળો, બુદ્ધિમાન, વિદ્વાન, બહુ ખોસો, સુખી ધનવાન ને સ્ત્રીનું કહું માનનાર થાય.

શની-હોય તો કપટી, માતાનું દુઃખ ભોગવનાર અને આચાર વગરનો થાય.

રાહુ-હોય તો સ્ત્રીની સંગત ન કરનાર થાય.

કેતુ-હોય તો બીજાઓની નિંદા કરનાર થાય.

પાંચમો ભાવ.

સૂર્ય-પાંચમા ભાવે હોય તો-પરદેશ રહેનાર, અંચળ, બુદ્ધિવાળો, રાજા ને વફાદાર થાય.

ચંદ્ર-હોય તો હયાળુ, ધનવાન મંત્રક્રિયા બાજુનાર અને સ્ત્રીની સ્વભાવનો થાય.

મંગળ-હોય તો ઘાતકી, બહાર ભટકનાર, વગર વિચાર્યું કામ કરનાર, ભોગવાળો, ધનવાન, અપંગ, ધર્મ વગરનો થાય.

બુધ-હોય તો મંત્ર ને આચારમાં કુશળ, છોકરાં ને સ્ત્રીવાળો, બળવાન, વિદ્વાન, યશવાળો ને ધનવાન થાય.

ગુરુ-હોય તો પ્રધાન, શુભવાન, વૈભવી, બળવાન ને ચોડી ભવાળો થાય.

શુકર-હોયતો મિત્ર ને ધનવાળો, રૂપવાળો, લશ્કર ને ધોડાતો
સ્વામી અને સારી પ્રજાવાળો થાય.

શની-હોયતો ધર્મી, શત્રુને છતનાર, સુખ વમરનો, વિશ્વક, વધુ આવરણવાળો પણ ચિત્તમ્રમવાળો થાય.

રાહુ-હોય તો બીકણ, નિર્ધન ને દયાળુ થાય.

કેતુ-હોય તો લુચ્ચો, પાણીથી બહોવે ને રોગી થાય.

છઠો ભાવ.

સૂર્ય-છઠે ભાવે બેઠો હોય તો કામી, શૂરવીર, અભિમાની, કીર્તિવાળો, પૈસાદાર અને રાજદરબારમાં માન મેળવનાર થાય.

ચંદ્ર-હોયતો થોડા આવરણવાળો પણ પૂર્ણ ચંદ્ર હોય તો ભોગી, ને લાંબા આવરણવાળો થાય.

મંગળ-હોય તો દુશ્મનને છતનાર, લક્ષ્મીવાળો, બળવાન, કીર્તિવાળો, ધનવાન ને ધણું જમનાર થાય.

બુધ-હોય તો વધાવિનોદી, કલહ કરનાર, ખરાબ સ્વભાવનો, અને કુટુંબ ઉપર ઉપકાર ન કરનાર થાય.

શુક્ર-હોય તો કામી, દુશ્મનને છતનાર અને નિર્મળ થાય.

શુક્ર-હોયતો બીજાના ઉપર આરોપ મૂકનાર અને દુઃખી થાય.

શની-હોય તો ધણું જમનાર, ખરાબ સ્વભાવનો, દુશ્મનોથી બહોનાર, રંડીઆછ કરનાર ને ધનવાન થાય.

રાહુ-હોયતો દુશ્મનોને છતનાર, લાંબા આયુષ્યવાળો, સુખી ને કુળવાન થાય.

કેતુ-હોયતો સર્મા ઉપર સ્તેહ રાખનાર, સારા ગુણવાળો, વિદ્વાન, આશ્રયવાળો ને ગુણવાન થાય.

સાતમો ભાવ.

સૂર્ય-સાતમા ભાવે બેઠો હોય તો કોપી, ખરાબ ને અને ચિકારનાર થાય.

ચંદ્ર હોય તો-દયાળુ, ભટકનાર, સ્ત્રીઓનું કથું માનનાર અને ભોમ ભોમવનાર થાય.

મંગળ-હોયતો સ્ત્રીથી દુઃખી, લડાઈમાં પ્રીતિવાળો થાય.

બુધ-હોય તો શરીરે ખોડવાળો, કારીબર અને કળામાં ચતુર થાય.

શુક્ર-હોય તો ધીરજવાળો, સારી સ્ત્રીવાળો, અને માઆપ તેમ શુક્રને ધિક્કારનાર થાય.

શુક્ર-હોયતો સુંદર, વેશ્યા સ્ત્રીઓનો માનીતો પણ પગે લંગડો થાય.

શની-હોય તો ગરીબ, નિર્ધન અને ભાર ન ઉંચકનાર થાય.

રાહુ-હોય તો અર્ધિષ્ટ, બ્યભિચારી ને રોગી થાય.

કેતુ-હોય તો ખરાબ સ્ત્રીવાળો, સ્ત્રીના દુઃખવાળો, ઉંઘસુશી, ગરીબ વચન બોલનાર, મૂર્ખાઓનો આજેવાન ને ખરાબ સ્વ-આવનો થાય.

આઠમો ભાવ.

સૂર્ય-આઠમા ભાવે હોય તો ખીજના મનને ખુશી કરનાર, કષ્ટથી કરનાર ને અસંતોષી થાય.

ચંદ્ર હોય તો લડાઈ કરનાર, ઉદાર દીલનો, નિદાન ને રમત અમત કરનાર થાય.

મંગળ હોય તો સાદા કપડા પહેરનાર, સત્તાવાળો ને ધનવાન થાય.

બુધ-હોય તો ધનવાન, નીતિવાન, અને શુભવાન થાય.

શુક્ર હોય તો શુદ્ધિવાળો, નીચ કામ કરનાર ને લાંબા આયુષ્યવાળો થાય.

શુક્ર-હોય તો લાંબી જીંદગી ભોગવનાર, સુખી, બળવાન ને ધનવાન થાય.

શની-હોય તો શત્રુવીર, ક્રોધી, નિર્બળ અને ધન વગરનો થાય.

રાહુ-હોય તો કલેશી, આજસુ, આરોપવાળો ને રોગી થાય.

કેતુ હોય તો—પરસ્તો અને પર ધનની ઇચ્છા રાખનાર, ખરાબ આચરણ કરનાર, રોગી અને લોભી થાય, બહુ ધનવાન અને લાંબા આયુષ્યવાળો થાય.

નવમો ભાવ.

સૂર્ય-નવમા ભાવે હોય તો માઆપ ને શુક્રનો દ્વેષ અને અધર્મી થાય.

અંદ્ર—હોય તો ઉદાર દિક્ષિતો પિતૃ અને દેવ ઉપર પ્રીતિવાળો થાય.

મંગળ—હોય તો આપ ને સગાનું ભૂંડું કરનાર અને પ્રસિદ્ધ થાય.

પુષ્—હોય તો ધનવાન, શાસ્ત્રી, સારા આચારવાળો અને ધર્મવાળો થાય.

શુક્ર—હોય તો ધર્મી, પ્રધાનપદ ભોગવનાર ને યાત્રી થાય.

શુક્ર—હોય તો વિદ્વાન, ધનવાન, સ્ત્રીપુત્ર ને વૈભવવાળો થાય.

શનિ—હોય તો લગ્નપ્રતિ પ્રસિદ્ધ, ધનવાન અને સ્ત્રી વગરનો થાય.

રાહુ—હોય તો ધર્મ અને આપનો દ્વેષ કરનાર, યશવાન અને ધનવાન થાય.

કેતુ—હોય તો, ક્રોધી, વજ્રા, અને નિંદાળોર, દ્રેષી, દંભી, અભિમાની અને અધર્મી થાય.

દશમો ભાવ.

સુર્ય—દશમા ભાવે હોય તો આપ તરફથી ધન મેળવનાર, અદ્વૈતી, વિદ્વા, ને કીર્તિવાળો, યજ્ઞવાન રાજા જેવો થાય.

અંદ્ર—હોય તો અગ્નિ, ધન, વજ્રાદિંદ્ર વિગેરેના મુખવાળો સ્ત્રીઓમાં પ્રીતિવાળો અને હુલ્લર કરનાર થાય.

મંગળ—હોય તો પ્રતાપી, ધનવાન, પ્રખ્યાત અને યજ્ઞવાન થાય.

પુષ્—હોય તો વિદ્વાન, કીર્તિવાળો, ધનવાન ને વિતેહી થાય.

શુક્ર—હોય તો આરંભેથી ધાર સિદ્ધ કરનાર, સારી વૃત્તિવાળો ધર્મી, વિદ્વાન, ને ધનવાન થાય.

શુક્ર—હોય તો સ્ત્રીથી ધનવાન થાય, સમર્થ અને ખેતી કરનાર થાય.

શનિ—હોય તો અસ્તંગીયોનો દંડ કરનાર, ધનવાન, માનવાળો, પ્રસિદ્ધ ને શસ્ત્રીર થાય.

રાહુ—હોય તો મારામારી કરનાર, ચોર અને અદ્વૈતી વચ્ચેનો થાય.

કેતુ—હોય તો, યજ્ઞવાન, કારીગર, શુદ્ધિમાન, યાત્રી, પ્રેમી અને આગેવાન થાય.

અગીઆરમો ભાવ.

સુર્ય અગીયારમા ભાવે હોય તો ધનવાન, નોકરચાકરવાળો અને સ્ત્રી પુત્રવાળો થાય.

ચંદ્ર હોય તો સંતોષી, ઉદાર સ્વભાવનો ને ધનવાન થાય.

મંગળ હોય તો કામી, ધનવાન, પરાક્રમી અને ખોલવામાં ચતુર થાય.

બુધ હોય તો બુદ્ધિમાન, ચતુર, યજ્ઞવાળો, ધનવાન અને વિદ્વાન થાય.

શુક્ર હોય તો ધનવાન અને બુદ્ધિવાળો થાય.

શુકર હોય તો સુખી, ધનવાન ને પરસ્ત્રી માટે વિઘ્ન તથા ભટકનાર થાય.

શનિ હોય તો ભોળી અને રાજ્ય તરફથી ક્ષણું ધન મળે.

રાહુ હોયતો લગાઇમાં પ્રસિદ્ધ, બહેરા, ધનવાન, અને પાંડિત થાય.

કેતુ હોય તો—પ્રતાપી, બીજને બહાલો, સંતોષી ને સમર્થ થાય, સારા કામ કરે.

બારમો ભાવ.

સુર્ય હોય તો છોકરાવાળો, ખોડવાળો, ધીરજવાળો, ગ્રામ્ય વગરનો અને ભટકનાર થાય.

ચંદ્ર હોય તો પરદેશમાં રહેનાર થાય.

મંગળ હોય તો ધન અને સ્ત્રી-વિનાનો ને વિરોધ કરનાર થાય.

બુધ હોય તો નિર્ધન, બુદ્ધિવગરનો, અને સર્ગાતુ ખરાબ ક્ષત્રીનાર થાય.

શુક્ર હોય તો સુંદર ખોલનાર, ચપલ, ખરાબ બુદ્ધિવાળો અને ભટકનાર થાય.

શુકર હોય તો લાઇઓનો નાશ કરનાર, નિર્ધન અને બાલિ-ચારી થાય.

શનિ હોય તો મૂર્ખ, નિર્ધન, ખરાબ બુદ્ધિનો અને ઠગ થાય.

રાહુ હોય તો સંપત્તિવાળો, ખરાબ સ્વભાવનો, વિઘ્ન ને બીજને મદદ કરનાર થાય.

કેતુ હોય તો બાપ વીંછેરનો ધનનો નાશ કરનાર, દુરાચારી ને ચંચળ થાય.

અકરણ ૪૩મું.

બારે રાશીમાં રહેલા અહોનું સામાન્ય ફળ.

મુખ્ય બારે રાશીમાં રહે તેનું ફળ.

(૧) મુખ્ય મેષ રાશીનો હોય તો થોડા પૈસાવાળો, (૨) વરખમાં હોય તો ગાયન કરનાર, (૩) મિથુનમાં હોય તો વિદ્યા ને પૈસાવાળો, બુદ્ધિમાન ને કલેશી થાય. (૪) કર્ક રાશીમાં હોય તો બુદ્ધિવગરનો, (૫) સિંહમાં હોય તો સોનાનો ધંધો કરે, (૬) તુલાનો હોય તો સાહસી, (૮) વૃશ્ચિકનો હોય તો માન મેળવે, (૯) ધનનો હોય તો જુદો તેમ સાધારણ વેપારી થાય, (૧૦) મકરનો હોય તો દરેક કામમાં કુશળ, (૧૧) કુંભનો હોય તો પુત્ર અને સમૃદ્ધિ વગરનો, (૧૨) મીનનો હોય તો ખેતી, સંસ્કૃતિ, કામમાં કુશળ ને ધનવાન થાય છે.

સંદ્રની હકીકત આગળ આવી ગઈ છે પાન ૧૯૮ માં

મંગળનું રાશીવાર ફળ.

મેષ કે વૃશ્ચિકનો મંગળ હોય તો રાજ તરફથી, ખેતીથી, મુસાફરીથી કે બીજા કોઈ ધંધાથી ધનવાન થાય. વૃષભ કે તુલા રાશીનો હોય તો વિષય બુદ્ધિવાળો, મિથુન કે કન્યા રાશીનો હોય તો ગરીબ વચ્ચે જોડનાર, કર્કનો હોય તો રાજનો પ્રીતિપાત્ર, ધનવાન, સિંહનો હોય તો હથિ વગરનો, ધનવાન, ધન કે મીનનો હોય તો સુખી જીવનાર, સુખી, કુંભનો હોય તો ખરાબ શત્રુઓથી સેવા કરાવનાર અને મકરનો મંગળ હોય તો રાજ જોવો થાય છે.

બુધનું રાશીવાર ફળ.

જે જન્મકુંડળીમાં બુધ મેષ કે વૃશ્ચિકનો હોય તો નિર્ધન, વૃષભ કે તુલામાં હોય તો વિદ્વાન, મિથુનનો હોય તો સુખી, કર્કનો

હોય તો પોતાનું ધન ખર્ચનાર, સિંહનો હોય તો સ્ત્રીથી જીતાય નહિ, કન્યાનો હોય તો ગુણવાન ને બધા વગરનો, ધનનો હોય તો રાજાને બહાલો, મીનનો હોય તો નોકરને તાબે કરે, મકર ને કુંભનો હોય તો હોશીયાર, કરીગર ને બીજાની નોકરી કરનાર થાય.

ગુરુનું રાશીવાર ફળ.

ગુરુ મેષ કે વૃશ્ચિકનો હોય તો લક્ષ્મીવાળો, ધનવાન, બહુ છોકરાવાળો, સારો ગુણવાન, દાન આપનાર, વૃષભ ને તુલાનો હોય તો તેજસ્વી થાય. મિથુન કે કન્યાનો હોય તો ધણા મિત્રોવાળો થાય, કર્કનો હોય તો ડાહ્યો, ધનવાન પુત્રવાન થાય, કુંભનો હોય તો ભોગ ભોગવે, સિંહનો હોય તો યશદાળો. મીન કે ધનનો હોય તો રાજા કે રાજા જેવો થાય અને મકરનો હોય તો કલેશ શુદ્ધિવાળો અને કરનો કરનાર થાય.

શુક્રનું રાશીવાર ફળ.

શુક્ર જન્મકુંડળીમાં મેષનો હોય તો લક્ષ્મીવાળો પણ બહુ બિચારો થાય. વૃષભનો હોય તો સર્ગા સખંધી ને મિત્રવાળો, મિથુનનો હોય તો ગાની, ધનવાન ને વિદ્વાન થાય, કર્કનો હોય તો બીકળુ થાય, સિંહનો હોય તો થોડો પ્રજાવાળો, કન્યાનો હોય તો નીચ આચારવાળો ને હલકી પદ્ધતિનો થાય, તુલાનો હોય તો રાજાનો પ્રીતિપાત્ર થાય, વૃશ્ચિકનો હોય તો દુષ્ટ સ્ત્રીથી સેવાય, ધનનો હોય તો સાણસોનો સ્વામી અને મકરનો હોય તો સુખ શાંતિ ભોગવે, કુંભનો હોય તો કુંવારી સ્ત્રીઓમાં બહુ બિચાર કરે અને મીનનો હોય તો ગુણવાળો, શુદ્ધિવાળો, અને વિદ્વાન થાય છે.

શનીનું રાશીવાર ફળ.

શે જન્મકુંડળીમાં મેષ રાશીમાં શની હોય તો મૂર્ખ, બહુ ધન વિનાનો, વરખમાં હોય તો નિર્ધન, મિથુનનો હોય તો શુદ્ધિ, પૈસો અને પ્રજા વગરનો, કર્કનો હોય તો માતાનું સુખ ન હોય, સિંહનો હોય તો નોકરો થાય, કન્યાનો હોય તો થોડો પ્રજા અને થોડા ધનવાળો થાય, તુલાનો હોય તો શહેર અને ગામનો ઉપરી થાય. વૃશ્ચિકનો હોય તો દુષ્ટ અનંકરણવાળો, ધનનો હોય તો સ્ત્રી, ધન, વૈભવ અને પ્રજાવાળો, મકરનો હોય તો રાજા નરદથી માન મળે, કુંભનો હોય તો લક્ષ્મીવાન અને મીનનો હોય તો તેજ અને

પ્રકરણ ૪૪ મું.

જન્મકુંડળીમાં બે કે તેથી વધારે ગ્રહો પડ્યા હોય તેવું ફળ.

બે ગ્રહો સાથે બેસે તેવું ફળ.

સૂર્ય સાથે પડેલા ગ્રહોનું ફળ.

જો સૂર્ય સાથે ચંદ્ર બેઠો હોય તો સ્ત્રીને વશ થનાર અને દરેક કામમાં હોશિયાર થાય.

જો સૂર્ય સાથે મંગળ હોય તો તેજસ્વી, બળવાન, પરાક્રમી તેમ પાપી થાય.

✓ સૂર્ય સાથે બુધ હોય તો વિદ્વાન, રૂપવાન, બળવાન ને વિબુદ્ધ સુદ્ધિવાળો થાય.

સૂર્ય સાથે ગુરુ હોય તો શ્રદ્ધાળુ ને ધનવાન, રાજ્યલક્ષ્મી થાય.

✓ સૂર્ય સાથે શુક્ર હોય તો સુદ્ધિશાળી ને સગા સંબંધીમાં માન મેળવે.

સૂર્ય સાથે શની હોય તો મંદ સુદ્ધિવાળો, દુશ્મનને વશ થનાર થાય.

ચંદ્ર સાથે બીજા ગ્રહોનું ફળ.

ચંદ્ર સાથે મંગળ હોય તો ખડાદુર, ધર્મનીષ્ઠ અને શુભ-વાન થાય.

ચંદ્ર સાથે બુધ હોય તો ધર્મીષ્ઠ, શાસ્ત્રી, અને શુભવાન થાય.

ચંદ્ર સાથે ગુરુ હોય તો સુદ્ધિવાન, સત્પુરુષોને પાળનાર થાય.

ચંદ્ર સાથે શુક્ર હોય તો પાપી પણ લેવડ દેવડમાં કુશળ થાય.

ચંદ્ર સાથે શની હોય તો ખરાબ સ્ત્રીવાળો, નિર્ધન અને આખાપને કનડનાર થાય.

મંગળ સાથે બીજા અહો પેઠા હોય તેનું ફળ.

મંગળ સાથે બુધ હોય તો વૈદ્ય અને, શીલ્પ શાસ્ત્રી અને વક્તા થાય.

મંગળ સાથે ગુરુ હોય તો ધર્માભિમાની, ગણીત શાસ્ત્રી અને યજ્ઞસ્વી થાય.

મંગળ સાથે શુકર હોય તો રસાયણ શાસ્ત્રી, હુમ્મયો અને ધુતારો થાય.

મંગળ સાથે શની હોય તો, વાદવિવાદ કરનાર, ગાયન કરનાર અને જડબુદ્ધિનો થાય.

બુધ સાથે બીજા અહોનું ફળ.

બુધ સાથે ગુરુ હોય તો ભાષણ કરનાર, દેખાવડો, રનેહી અને દ્રવ્યવાળો થાય.

બુધ સાથે શુકર હોય તો કુશળ, હાસ્ય વિનોદી, અને શાસ્ત્રી થાય.

બુધ સાથે શની હોય તો ધર્મિષ્ઠ, ગુણવાન, વિદ્યા ને પૈસાવાળો થાય.

શુક્ર સાથે બીજા અહો.

શુક્ર સાથે શુકર હોય તો તેજસ્વી, રાજ્યને પ્રિય, બુદ્ધિમાન ને શુરવીર થાય.

શુક્ર સાથે શની હોય તો શીલ્પ શાસ્ત્રી ને મંત્ર તંત્ર જાણનાર થાય.

શુક્ર સાથે શની હોય તો બધા દોર રાખે તેમ પહેલવાન થાય.

ત્રણ અહો સાથે પડયા હોય તેનું ફળ.

સૂર્ય સાથે પડેલા ત્રણ અહોનું ફળ.

જન્મકુંડળામાં સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, મંગળ બેઠેલા હોય તો, શત્રુનો ત્રાસ કરનાર, પૈસાવાળો અને નીતિવાળો થાય.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, ને બુધ હોય તો રાજ્ય જોવો થાય, વિદ્વાન તેમ યજ્ઞ મેળવનાર થાય,

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર અને ગુરુ હોય તો પૈસાવાળો, રાજ્યમાં માન મેળવનાર ને ગુણવાન થાય.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર અને શુક્ર હોય તો પરત્નીમાં રનેહવાળો, જાતકી, પૈસાવાળો તેમ દુશ્મનથી બચ પામનાર થાય.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, શનિ હોય તો પ્રપંચી, લુચ્ચો ને મુસાફરી કરનાર થાય.

સૂર્ય સાથે મંગળ ને યુધ્ધ હોય તો સ્ત્રી, પુત્ર ને પૈસાવાળો છતાં સુખી ન હોય.

સૂર્ય સાથે મંગળ ને ગુરુ હોય તો સર્વને પ્રિય, રાજ્યમંત્રી કે સેનાપતિ થાય.

સૂર્ય સાથે મંગળ ને શુક્ર હોય તો નેત્ર રોગી, વિધવા, કુસીન ને પૈસાદાર થાય.

સૂર્ય સાથે મંગળ ને શની હોય તો કુટુંબ વગરનો, મૂર્ખ, રોગી ને પૈસાવાળો થાય.

સૂર્ય સાથે યુધ્ધ ને ગુરુ હોય તો સારી બુદ્ધિવાળો, વિદ્વાન ને ધનવાન તેમ પ્રખ્યાત થાય.

સૂર્ય સાથે યુધ્ધ ને શુક્ર હોય તો કામળ સ્ત્રીરવાળો, વિદ્વાન, યશસ્વી, ને સુખી રહે.

સૂર્ય સાથે યુધ્ધ ને શનિ હોય તો અધુ વગરનો, નિર્ધન, દુષ્ટ ને દુરાચારી થાય.

સૂર્ય સાથે ગુરુ ને શુક્ર હોય તો બુદ્ધિમાન, સ્ત્રી પુત્રવાળો, ધનવાન, ને નેત્ર રોગી થાય.

સૂર્ય સાથે ગુરુ ને શનિ હોય તો લાય વગરનો, શત મનનો ને રાજ્યમાં માન મેળવનાર થાય.

સૂર્ય સાથે શુક્ર ને શનિ હોય તો દુષ્ટ, અભિયાતી થાય.

ચંદ્ર સાથે પડેલા ગ્રહોનું ફળ.

ચંદ્ર સાથે મંગળ ને યુધ્ધ હોય તો દુષ્ટ કર્મ કરનાર, નીચ અને ખાવામાં પ્રીતિવાળો થાય.

ચંદ્ર સાથે મંગળ ને ગુરુ હોય તો કઠોર વાણી બોલનાર, રૂપાળો ને વિધવા થાય.

ચંદ્ર સાથે મંગળ ને શુક્ર હોય તો સારા ગુણવાળો તેમ ખરાબ છાકરાવાળો થાય.

ચંદ્ર સાથે મંગળ ને શનિ હોય તો અત્યંત અચળ, દુષ્ટ વિચારનો ને માતાનો ધાત કરનાર થાય.

ચંદ્ર સાથે યુધ્ધ ને ગુરુ હોય તો ધણી પૈસાવાળો, રાજ્યનો માનીતો ને પ્રખ્યાત થાય.

ચંદ્ર સાથે બુધ ને શુક્ર હોય તો ધણી વિદ્યાવાળો પણ દુષ્ટ કર્મવાળો થાય.

ચંદ્ર સાથે બુધ ને શનિ હોય તો ગુણવાળો, ઉદાર અને શાન્ત્યર્થ માન મેળવે.

ચંદ્ર સાથે ગુરુ ને શુક્ર હોય તો કળાવાન, પુત્રવાળો ને બુદ્ધિવાન થાય.

ચંદ્ર સાથે ગુરુ ને શાન હોય તો રાજા જેવો સુખી, શાન્ત્યર્થ નિપુણ ને વૃદ્ધ સ્ત્રીમાં સ્નેહ રાખનાર થાય.

ચંદ્ર સાથે શુક્ર ને શનિ હોય તો વેદ જાણનારો, સારો ભાગ્ય-શાળી ને રાજાનો રાજપુરોક્તિ થાય.

મંગળ સાથે પડેલા ગ્રહો—મંગળ સાથે બુધ ને ગુરુ હોય તો સંગીતમાં કુશળ, કવિ ને નવીન નાટકો લખનાર થાય.

મંગળ સાથે બુદ્ધ ને શુક્ર હોય તો દુષ્ટ ને ત્યાં જન્મેલો, ચં-ચળ બુદ્ધિવાળો ને ક્રોધ અવયવની ખોડવાળો થાય.

મંગળ સાથે બુધ ને શનિ હોય તો ભટકનાર, આખિના રોગ-વાળો ને હલકા ઉદ્યોગ કરનાર થાય.

મંગળ સાથે ગુરુ ને શુક્ર હોય તો સદા સુખી, સારા પુત્ર-વાળો ને રાજા સાથે સ્નેહી થાય.

મંગળ સાથે ગુરુ ને શનિ હોય તો દુઃખી, દુષ્ટ કર્મ કરનાર, અસિમાની ને દુર્બળ શરીરવાળો થાય.

મંગળ સાથે શુક્ર ને શનિ હોય તો તેને હંમેશાં પરદેશમાં રહેવું પડે તેમ પ્રજા ખરાબ થાય.

બુધ સાથે પડેલા ગ્રહો—બુધ સાથે ગુરુ ને શુક્ર હોય તો પ્રતાપી, કીર્તિવાળો ને દુશ્મન જીતનાર થાય.

બુધ સાથે ગુરુ ને શનિ હોય તો અત્યંત સુખી, ધણા પૈસા-વાળો ને સ્ત્રીના માનીતો થાય.

બુધ સાથે શુક્ર ને શનિ હોય તો દુષ્ટ કામ કરનાર, પર-સ્ત્રીમાં સ્નેહ કરનાર ને દુષ્ટ કર્મ કરનાર થાય.

ગુરુ સાથે શુક્ર ને શનિ હોય તો ધણો બુદ્ધિવાળો, સારું સુખ ભોગવનાર ને સારી પ્રસિદ્ધિ પામેલો હોય.

ચાર ગ્રહો સાથે બેઠા હોય તેનું ફળ.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, મંગળ ને બુધ હોય તો રાણી, લેખક ને જાદુ વિગેરે પ્રપંચી વિદ્યા જાણનારો થાય.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, મંગળ ને ગુરુ હોય તો પૈસાવાળો, બુદ્ધિ-
વાળો, રાગ ને શોક વિનાનો, આખરદાર ને રાખનો માનીતો થાય.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, મંગળ, શુક્ર હોય - તો સ્ત્રી પ્રજાની સમૃદ્ધિ-
વાળો, વિદ્વાન, અધ્યાપકારી, સુખી, દયાળુ ને બુદ્ધિમાન થાય.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, મંગળ ને શનિ હોય તો પૈસા વિનાનો,
ખરાખ આવાળો, આખના દોષવાળો, લટકનાર, શાંતિ વગરનો ને
તોફાની થાય.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, બુધ ને ગુરુ હોય તો શુશ્રુવાળો, ઉદાર,
બળવાન, યશસ્વા, પૈસા ને સ્ત્રીથી સુખી થાય.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, બુધ, શુક્ર હોય તો વાચાળ અને વિબુધ
થાય છે.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, બુધ, શનિ હોય તો નકારા કર્મ કરનાર ને
પૈસા વગરનો થાય.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, ગુરુ ને શુક્ર હોય તો દરીયાની મુસાફરી કરે,
રાજા તરફથી માન મેળવે ને સારું સુખ ભોગવે.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, ગુરુ ને શનિ હોય તો ધણા પુત્રવાળો, પૈસા-
વાળો મોટી આખિવાળો ને વારાગતાઓનો સ્થામી થાય.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર શુક્ર ને શનિ હોય તો ખીકજી, કન્યા વિક્રમ
કરનાર, નિર્ભળ થાય.

સૂર્ય સાથે મંગળ, બુધ, ગુરુ હોય તો બળવાન, વૈભવવાળો,
સ્ત્રી ને પૈસાથી સુખી, આખના રોગવાળો ને લટકનાર થાય.

સૂર્ય, મંગળ, બુધ ને શુક્ર હોય તો પરસ્ત્રી. મંમન કરનારો,
ખરાખ આખવાળો, ચોર, ધનની હઝા રાખનાર ને બેડોળ હોય.

સૂર્ય, મંગળ બુધ ને શનિ હોય તો દીવાન કે મેનાધિપતિ
થાય, સારો હોદ્દો મળે પણ હલકી વૃત્તિનો થાય.

સૂર્ય સાથે મંગળ, ગુરુ ને શુક્ર હોય તો પૈસાવાળો ને રાજા
જેવી આખરવાળો થાય.

સૂર્ય સાથે મંગળ, ગુરુ ને શનિ હોય તો ધેસાનો નાશ થાય,
મિત્ર સારા મળે ને મન લટકતું રહે.

સૂર્ય સાથે મંગળ શુક્ર ને શનિ હોય તો, દુષ્ટ કર્મ કરનાર
ને પરાજય પામે.

સૂર્ય સાથે બુધ, ગુરુ ને શુક્ર હોય તો ચશસ્ત્રી, પૈસાદાર, જ્ઞાતિમાં આગેવાન ગણાય.

સૂર્ય સાથે બુધ ગુરુ ને શનિ હોય તો અહંકારી, દુષ્ટ આચરણવાળો ને કલેશી થાય.

સૂર્ય સાથે બુધ શુક્ર ને શનિ હોય તો, સુખી, ધર્મ ચુસ્ત અને હિતમ કાર્ય કરનારો થાય.

સૂર્ય સાથે ગુરુ, શુક્ર ને શનિ હોય તો કળાકુશળ, સાહસી અને હલકા માણસોનું ઉપરીપણું કરે.

ચંદ્ર સાથે મંગળ, બુધ, ગુરુ હોય તો મંત્રી, કવિ, રાજા કે રાજાનો માનીતો થાય.

ચંદ્ર, મંગળ, બુધ, શુક્ર હોય તો સુખી, બુદ્ધિમાન, સ્ત્રી સુત્રવાળો થાય.

ચંદ્ર સાથે મંગળ બુધ ને શનિ હોય તો શુરવીર, અનેક સ્ત્રી સુત્રવાળો ને બે મા કે બે બાપવાળો હોય.

ચંદ્ર સાથે મંગળ, ગુરુ, ને શુક્ર હોય તો પૈસાની ઈચ્છાવાળો, ધર્મીષ્ઠ અને અત્યંત નિદ્રાવાળો થાય.

ચંદ્ર, સાથે મંગળ, ગુરુ ને શનિ હોય તો દૃઢ મનવાળો, શરવીર, સુખી, ને વિદ્વાન થાય.

ચંદ્ર સાથે બુધ, ગુરુ ને શુક્ર હોય તો ધનવાન, ચશસ્ત્રી, વિદ્વાન પણ ખહેરો થાય.

ચંદ્ર સાથે બુધ, ગુરુ ને શનિ હોય તો ધણો પૈસાવાળો, ધર્મીષ્ઠ ને સર્ગા ઉપર પ્રીતિ રાખનારો થાય.

ચંદ્ર સાથે બુધ, શુક્ર ને શનિ હોય તો પરસ્ત્રી ભોગવનાર ને અન્યનો દ્વેષ કરનાર થાય.

ચંદ્ર સાથે ગુરુ, શુક્ર ને શનિ હોય તો નિર્દય, અત્રક્ષણ અને સુખ મળે નહિ તેવો થાય.

મંગળ સાથે બુધ, ગુરુ ને શુક્ર હોય તો ધણો પૈસાવાળો પણ નિંદવા ભાયક થાય.

મંગળ સાથે બુધ, ગુરુ ને શનિ હોય તો પૈસા વિનાનો ને શરીરે માંદલો રહે.

બુધ સાથે ગુરુ શુક્ર ને શનિ હોય તો ધણો પૈસાવાળો, વિદ્વાન અને શુણ્ણવાળો થાય.

પાંચ ગ્રહો ભેગા બેઠા હોય તેનું ફળ.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, મંગળ, બુધ ને ગુરુ હોય તો સમર્થ, ખાતરી આપનારો અને યુદ્ધમાં કુશળ થાય.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, મંગળ, બુધ ને શુક્ર હોય તો ધનુષ્ય ધર્મવાળો, શ્રદ્ધાળુ, ભાઈ વગરનો અને અનેકનાં કાર્ય કરનાર થાય.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, મંગળ, બુધ ને શની હોય તો દુઃખ આચુખવાળો, સ્ત્રી ને પ્રાન વગરનો, આખના રોગવાળો પણ પૈસા મેળવવામાં હોશીયાર થાય.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, મંગળ, ગુરુ ને શુક્ર હોય તો, નેત્રવિનાનો, ખાપી કામ કરનાર, માતા પિતા ને ભાઈથી તગતવનો હોય.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, મંગળ, ગુરુ ને શનિ હોય તો કાઈ બીજા ઉપર આધાર રાખનારો, ઇચ્છીત સ્ત્રીનો વિયોગી, દુઃખી થાય.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, મંગળ, શુક્ર ને શનિ હોય તો તે પરસ્ત્રી લંપટ થાય, પૈસા તેમ આપડ મેળવે, નામ પ્રસિદ્ધ થાય.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, બુધ, ગુરુ ને શુક્ર હોય તો પૈસા મેળવનાર, મુશ્કેલીઓને સિદ્ધા કરનાર અને મંત્રી થાય.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, બુધ, ગુરુ ને શની હોય તો બીકથું, કઠોર સ્વભાવનો, દુષ્ટ કાર્ય કરનારો અને પારકુ અન્ન ખાનાર થાય.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, બુધ, શુક્ર ને શની હોય તો રોગી, પુત્ર વગરનો તેમ પૈસા વગરનો હોય.

સૂર્ય સાથે ચંદ્ર, ગુરુ, શુક્ર ને શની હોય તો ભય વગરનો, શત્રુ વાળો, સ્ત્રીવાળો, જીવનિષ્ઠા જીવનનાર ને ભાષણ કરનાર થાય.

સૂર્ય સાથે મંગળ, બુધ, ગુરુ ને શુક્ર હોય તો ચાગ, શોક વિનાનો થાય. સૈન્ય કે ધોડારનો ઉપરી બને. પરસ્ત્રીમાં મુખ માને.

સૂર્ય સાથે મંગળ, બુધ, ગુરુ ને શની હોય તો, ભીક્ષા માગી ખાનારો, ગદો તેમ દાટ્યા તુટ્યા કપડાં પહેરનાર થાય. શરારે બળવાન ને પ્રસિદ્ધ કામ કરે.

સૂર્ય સાથે મંગળ, બુધ, શુક્ર ને શનિ હોય તો અત્યંત દુઃખી, રોગી, અને ભૂખથી પીડાનાર થાય.

સૂર્ય સાથે બુધ, ગુરુ, શુક્ર ને શનિ હોય તો મારા માનસાળો, ધર્મિષ્ટ, સાત્ર જીવનનાર ને દેવગુરુને માનનાર થાય.

ચંદ્ર સાથે મંગળ, બુધ ગુરુ ને શુક્ર હોય તો ધન શુભવાળો, સુખી, પૈસાવાળો, વિદ્વાન ને બળવાન થાય.

ચંદ્ર સાથે મંગળ, બુધ, ગુરુ ને શનિ હોય તો ચંત્રકળામાં હેશિયાર, બળવાન ને પ્રસિદ્ધ કામ કરનાર થાય.

ચંદ્ર સાથે મંગળ, ગુરુ, શુક્ર ને શનિ હોય તો પૈસા વગરનો હલકા કામ કરનાર, ગંદા કપડાં પહેરનાર, મૂર્ખ ને ચોર થાય.

ચંદ્ર સાથે બુધ, ગુરુ, શુક્ર ને શનિ હોય તો ચપળ દ્રષ્ટિવાળો, રાજા કે દિવાન જેવો હોદ્દો ભોગવનાર અને સર્વ સ્થળે માન મેળવે.

છ શ્રદ્ધ સાથે બેઠા હોય તેનું ફળ.

સુર્ય સાથે ચંદ્ર, મંગળ, બુધ, ગુરુ ને શુક્ર ભેગા બેઠા હોય તો. સ્ત્રી પુત્ર ને પૈસાવાળો, યાત્રા કરનાર કે વનમાં રહેનાર થાય.

સુર્ય સાથે ચંદ્ર, મંગળ, બુધ, શુક્ર ને શનિ હોય તો, નિંદવા યોગ્ય કાર્ય કરનાર, ક્ષય કે નાસુરના રોગવાળો, નીચ, ન કરવાના કામ કરનાર થાય. સુર્ય સાથે ચંદ્ર, મંગળ, ગુરુ, શુક્ર ને શનિ હોય તો શાંત પ્રકૃતિવાળો, રાજાનો માનીતો, સ્ત્રી, પૈસો ને પુત્રથી હર્ષ વગરનો થાય.

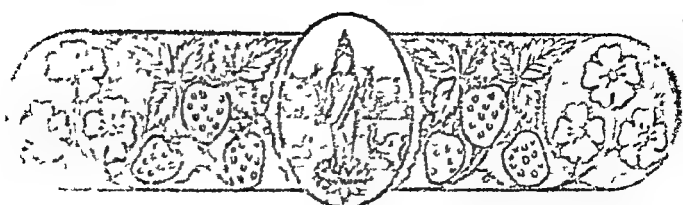
સુર્ય સાથે ચંદ્ર, બુધ, ગુરુ, શુક્ર ને શનિ હોય તો પરદેશ ગમન કરનાર, ઉન્નત સ્વભાવનો, મગજના રોગવાળો, અને અનુભવ રહી ન શકે તેવી જગ્યાએ રહેનાર થાય.

સુર્ય સાથે મંગળ, બુધ, ગુરુ, શુક્ર ને શનિ હોય તો બુદ્ધિવાન અને યુસાફરી કરનારો થાય.

સુર્ય સાથે મંગળ, બુધ, ગુરુ ને શનિ હોય તો, ચોર, પરસ્ત્રી-ભોગવનાર, કોઠવાળો, મૂર્ખ, બાઈથી ત્યજાયલો, પુત્ર વગરનો ને પરદેશમાં રહેનાર થાય.

ચંદ્ર સાથે મંગળ, બુધ, ગુરુ, શુક્ર ને શનિ બેઠા હોય તો યાત્રા કરનાર ને સત્કાર્ય કરનાર થાય.

પ્રકરણ ૪૫ મું.

જન્મકુંડળીમાંના બારે ભાવોનું ચિત્રરૂપ.

ભાગ્યોદય જોવા વિષે.

જન્મકુંડળીમાં ભાગ્યમૂલ અને ભાગ્યમૂલનો સ્વામિ બંને બળવાન હોય તો પોતાના દેશમાં જ ભાગ્યોદય થાય. એક બળવાન હોય તો પરદેશમાં ભાગ્યોદય થાય, પણ બંને નિર્મળ હોય તો તે માણસ નિર્ભાગી થાય એમ સમજવું.

જન્મકુંડળીમાં સૂર્ય ઉચ્ચનો કે સ્વચ્છી હોય તો ૨૨ વર્ષે, ચંદ્ર ઉચ્ચનો કે સ્વચ્છી હોય તો ૨૪ વર્ષે, મંગળ ઉચ્ચનો કે સ્વચ્છી હોય તો ૨૮ વર્ષે, બુધ હોય તો ૩૨ વર્ષે, શુક્ર ઉચ્ચનો કે સ્વચ્છી હોય તો ૧૬ વર્ષે, શુક્ર ઉચ્ચનો હોય તો ૨૫ વર્ષે અને શની ઉચ્ચનો કે સ્વચ્છી હોય તો ૪૬ વર્ષે ભાગ્યોદય થાય. સંપૂર્ણ ઉચ્ચનો હોય તો સંપૂર્ણ અને મધ્યમ ઉચ્ચનો હોય તો મધ્યમ ભાગ્યોદય થાય.

ભાગ્યોદય થાય ત્યારે શુદ્ધિ વધે, વેપાર ધંધામાં નિપૂણ થાય અને સ્વતંત્રપણે કુટુંબનું પોષણ કરે અને સ્વતંત્રપણે ધંધો રોજગાર કરવાની શુદ્ધિ ખીલે છે.

ક્રાંતિ પણ ત્રણ ગ્રહો ઉચ્ચના હોય તો તે માણસ મોટા ભાગ્યદાતા થાય. ત્રણ ગ્રહો નીચના હોય તો તેની જીંદગી તોફાની કરવામાં જાય.

ત્રણ ગ્રહો સ્વચ્છી હોય તો તે મોટા કુશીન તથા વેપારમાં કુશળ અને ખર્ચાળ તથા સુખી થાય.

દાક્ષપણ જોવા વિષે.

નવમાંશ કુંડળીમાં ચંદ્ર જે રાશીમાં રહેલો હોય, તે ૨૦

સ્વામિ, સૂર્ય, ચંદ્ર અને ગુરુ એ ચારે ગ્રહો નીચે રાશીના સ્વામીની રાશીમાં કે પોતપોતાના સ્વગ્રહની રાશીમાં નવમાંસ કુંડળીમાં જોડા હોય તો આ માણસ બીજાનો ચાકર થઈ દાસપણું ભોગવે.

જન્મકુંડળીમાં દશમા ભાવે સૂર્ય, મંગળ અને શનિ સાથે જોડા હોય અને તેમને શુભગ્રહ દેખતો ન હોય તો તે માણસ નોકરી કરનાર થાય.

બંધિખાને પડવા વિષે.

જન્મકુંડળીમાં બીજા, પાંચમા, નવમા અને બારમા ભાવોમાં પાપગ્રહ રહેલા હશે તો તે માણસ બંધિખાને પડશે.

રોગ જોવા વિષે.

જન્મકુંડળીમાં નવમા કે પાંચમા ભાવે શનિ રહેલો હોય અને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો આ માણસને ઘણા રોગ થાય.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ને શનિ રહેલો હોય અને નવમા, પાંચમા કે સાતમા ભાવે મંગળ હોય તો તે માણસ ચિત્તભ્રમવાળો થાય.

સાતમા ભાવે શનિ અને લગ્ને ગુરુ હોય તો વાયુનો રોગ થાય.

લગ્ને રાહુના ગ્રહણવાળો સૂર્ય હોય અને શનિ તથા મંગળ ત્રિકાલુમાં હોય તો તે માણસ અધિજો થાય.

બીજા, છઠા, આઠમા, કે બારમા ભાવે સૂર્ય, ચંદ્ર, મંગળ અને શનિ સાથે અગર જુદા જુદા જોડા હોય તો તેમાં જે ગ્રહ બળવાન હોય તે ગ્રહના દોષથી તે માણસ અધિજો થાય.

બારમે અને બીજા ભાવે શનિ તથા મંગળ હોય, લગ્ને ચંદ્ર હોય અને સાતમે ભાવે સૂર્ય હોય તો આ માણસને ધોળા કાઠ થાય.

નવમા, પાંચમા અને પહેલા બારમાં વૃષભ, કર્ક, શુક્ર અને મકર રાશીઓ હોય અને તે ભેગા પાપગ્રહ જોડા હોય અગર તો તેમને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો આ માણસને કાઠ થાય.

જન્મકુંડળીમાં ચંદ્ર ગમે તે રાશીનો હોય પણ નવમાંસ કુંડળીમાં મીન, કર્ક, મકર કે મેષ રાશીનો હોય, અને તેને શનિ કે મંગળના દષ્ટિ કે સમાગમ હોય તો કાઠનો રોગ થાય, પણ ચંદ્રને શુભગ્રહ દેખતા હોય તો કાઠને બદલે ખરજાનો રોગ થાય.

નવમાંસ કુંડળીમાં ચંદ્ર કર્ક કે શુક્ર રાશીનો હોય, અને જન્મકુંડળીમાં ગમે તે રાશીનો હોય પણ તેને પાપગ્રહો દેખતા હોય તેને ગુદાના હરસ વિગેરે રોગો થાય.

જન્મકુંડળીમાં પાપગ્રહો ત્રીજા, નવમા, પાંચમા અને અગ્રી-
આરમા ભાવામાં ભેગા અગર જુદા જુદા રહેલા હોય અને તેમને
શુભગ્રહો દેખના ન હોય તો તેમાંથી બળવાન ગ્રહના દોષથી તે
માણસ બહેરો થાય.

જન્મકુંડળીમાં સૂર્ય ઠઠ રાશીનો અને ચંદ્ર સિંહ રાશીનો
હોય અને નવમાસ કુંડળીમાં સૂર્ય ઠઠ રાશીનો અને ચંદ્ર સિંહ
રાશીનો હોય તો તે માણસને સોજનો તેમજ ક્ષયનો રોગ થાય.

લગ્નાધિપતિ મંગળ અને શુક્રના ધરમાં હોય અથવા લગ્નેશ
મંગળ અને શુક્રની દ્રષ્ટિવાળો કાંઈ પણ આવમાં હોય તો તે નેત્ર
રોગી થાય.

લગ્નનો અને આઠમા સ્થાનનો સ્વામી જુદો હોય તો કાંઈ
નેત્ર વિધે અને શુક્ર છઠા સ્થાનમાં હોય તો જમણા નેત્ર વિધે
રોગ થાય.

લગ્નમાં પાપગ્રહ હોય અને લગ્નનો અધિપતિ નિયમ અને
બળહીન હોય તો નાના ગ્રહરના રોગ થાય અને ચિંતા રહે.

ચળરાશીનો ગુરુ લગ્ને હોય તો શરીર પુષ્ટ થાય, લગ્નનો
સ્વામી બળવાન અને ચળ રાશીનો હોય અને શુભ ગ્રહની સાથે
બેઠો હોય તો શરીર પુષ્ટ થાય. ચળરાશીનું જન્મ લગ્ન હોય તેને
શુભ ગ્રહનો સમાજન દે દ્રષ્ટિ હોયતો તે મનુષ્ય સ્થુળ શરીરવાળો હોય.

શત્રુ સ્થાનમાં મંગળ ને શની બેઠા હોય તો હરસ તથા વાત
વિકારનાં દરદો થાય.

આરમા ભાવે ધન્યા પાપગ્રહો હોય તો ચિતાગ્રમ થાય.

આઠમા ભાવે ચંદ્રમા હોય તો જળધાતુ જાય.

છઠાનો સાક્ષીક હરદોષ ભાવે મંગળ સાથે રહ્યો હોય તો અ-
ગ્નિનો ભય થાય.

છઠાનો અધિપતિ લગ્નના સ્વામી અને શની સાથે કેંદ્ર કે
ત્રિકોણમાં હોય તો બંધીખાને પડે, છઠાનો સ્વામી લગ્ને અને રાહુ
સાથે કેંદ્ર કે ત્રિકોણમાં હોય તો બંધીખાને પડે.

છઠાનો સ્વામી ચંદ્રમા જે શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ રહીતે અને પાપ
ગ્રહની દ્રષ્ટિવાળો હોય તો બરોલ થાય.

લગ્નેશ શની લગ્નમાં હોય તો બગેળવાળો થાય.

શુક્ર સાથે મંગળ પોતાના ધરમાં હોય તો વધરાવળ થાય.

મંગળ સાથે શુક્ર આઠમા સ્થાને હોય તો વધરાવળ થાય, સૂર્ય શુક્ર અને શની પાંચમા ભાવે હોય તો પ્રમેહ થાય.

સૂર્ય અને શનિ સાથે હોય તો કફ રોગી થાય.

દેહ જીવનનો સ્વામી શુક્ર સહિત ત્રીકાશુ સ્થાનમાં હોય તો ક્ષય રોગ થાય.

સ્વી મંગળ અને શની સાથે કોષ્ટ પશુ સ્થાનમાં હોય તો કોષ્ટ થાય.

લગ્નનો સ્વામી અને બુધ અમર ચંદ્ર, મંગળ બે રાહુ કે કેતુ સાથે કોષ્ટ ભાવમાં હોય તો મફક કોષ્ટ થાય.

લગ્નપતિ સૂર્ય સાથે ત્રિક સ્થાને હોય તો કંઠમાગ થાય.

અંગ્રેજી જ્યોતિષ પ્રમાણે ફળ.

સૂર્ય એ પુરુષને તંદુરસ્તી આપનાર છે. અને ચંદ્ર એ સ્ત્રીને તંદુરસ્તી આપનાર છે. જ્યાં સુધી તે નિર્મળ ન હોય અને પાપ-ગ્રહોની દૃષ્ટિ તેપર પડે નહિ ત્યાં સુધી શરીર સ્વચ્છ રહે.

સ્વી અથવા ચંદ્રપર શનીની દૃષ્ટિ પડે તો તબીબત બગડે. સ્વી સાથે મંગળ હોય તો આરોગ્યતાને જોર મળે પશુ માથે લોહી ચઢવાથી અકસ્માત મૃત્યુ થાય. સ્વી સાથે ગુરુ હોય તો રસવિકાર કરે, લોહી બગાડે અને ફેફરાનો રોગ થાય.

અપંગ—આંધળો, બહેરો, લંગડો થવા વિષે.

ચંદ્રમાં પાપગ્રહ અને શુક્રની સાથે બીજા બેઠા હોય તો આંધળો થાય.

લગ્નનો સ્વામી સૂર્ય અને શુક્ર સાથે ત્રિકસ્થાનમાં હોય તો આંધળો થાય, બીજાને ખારમાં ભાવના સ્વામી શુક્ર અને લગ્નના સ્વામી સહિત ત્રિકસ્થાનમાં હોય તો માણસ આંધળો થાય.

બીજા ભાવનો સ્વામી શનિ, મંગળની સાથે લગ્નમાં હોય તો જ્ઞાન જાય ને બહેરો થાય, છાના સ્વામીપર શનીની દૃષ્ટિ પડે અને ત્રિકસ્થાનમાં હોય તો બહેરો થાય. સ્ત્રીથી જોથે બુધ હોય અને છાનો સ્વામી ત્રિકસ્થાનમાં હોય તો બહેરો થાય.

ત્રીજા, પાંચમા, નવમા અને ખારમાં સ્થાનમાં પાપગ્રહો એકઠા અથવા બુદ્ધ બુદ્ધ રહેલા હોય તો બહેરો થાય. અગીઆરમાં અને ત્રીજા ભાવના સ્વામીને પાપગ્રહ સાથે સંબંધ હોય તો જ્ઞાન ન રોગ થાય.

જન્મકુંડળીમાં ચંદ્ર અને શુક્ર છઠે, આઠમે કે બારમાં ભાવે હોય તો રતાધિજો થાય, બીજા ભાવનો સ્વામી શુક્ર અને ચંદ્ર સાથે લગ્નમાં હોય તો રતાધિજો થાય.

શુક્ર અને શુક્ર લગ્નમાં રહેલા મંગળ અને ચંદ્રમાને જોતા હોય તો દષ્ટિ થાય. સિંહનો ચંદ્રમાં અથવા કર્કનો સૂર્ય સાતમાં ભાવે રહેલા મંગળને જોતા હોય તો તે માણસ દષ્ટિ થાય.

છઠા ભાવનો સ્વામી શુક્ર સાથે લગ્નમાં હોય તો મુંગો થાય. બીજા ભાવનો સ્વામી શુક્ર સાથે ત્રિકમ્યાનમાં હોય તો જોગડો થાય. રાહુ તથા સૂર્ય, મંગળ અને શનિ સંલીત છઠા ભાવમાં હોય તો લુપ્તો થાય. શની અને છઠાનો માલીક બારમે હોય અને તેમના પર પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો પણ લુપ્ત થાય.

સ્ત્રીનાં સુખ જોવા બાબત.

લગ્ન કે ચંદ્ર થકી સાતમાં રાશી પોતાના સ્વામિ અને શુક્ર ગ્રહના સમાગમવાળી કે દ્રષ્ટિવાળી હોય તો તેને સ્ત્રીનું સુખ જાણવું નહિ તો નહિ સમજવું.

સાતમાં ભાવના સ્વામિના નવમાંથી પ્રમાણે અથવા સાતમાં ભાવ ઉપર ગ્રહોની દ્રષ્ટિ પ્રમાણે સ્ત્રીઓની સંખ્યા જાણવી. પણ સાતમાં ભાવે મંગળ કે સૂર્યનો અથવા શુક્ર કે શુરનો નવમાંથી હોય તો તેને એક સ્ત્રી સમજવી.

સાતમું ભૂવન ચંદ્ર અને શુક્રની રાશીવાળું હોય અથવા તે ગ્રહો તે ભૂવનને દેખતા હોય તો ઘણી સ્ત્રીઓ આ માણસને થશે એમ જાણવું.

સાતમાં ભાવમાં શુક્ર તથા શનિ હોય તો તે માણસને રાખેલી સ્ત્રી હોય એમ જાણવું.

બારમે, સાતમે કે લગ્ને પાપગ્રહો હોય તો તે માણસને સ્ત્રી અને પુત્ર હોય નહિ એમ સમજવું.

ચંદ્ર અને સૂર્ય એ બેમાંથી એક બારમાં ભાવે અને બીજો છઠા ભાવે હોય તો તે માણસને અને તેની સ્ત્રીને. એકથી વધુ સમજવી.

ભાગ્ય જાહેરનું સુખ જોવા વિધે.

જન્મકુંડળીમાં ત્રીજા ભૂવનનો સ્વામિ અને મંગળ છઠે આઠમે કે બારમે ભાવે રહ્યા હોય અને તેઓ પાપગ્રહના સમાગમ કે દ્રષ્ટિ.

વાળા હોય તો ભાંડુનું સુખ હોય નહીં. ત્રીજા સ્થાનનો માત્રીક પાપગ્રહ સહિત કેન્દ્ર સ્થાનમાં હોય તો ભાંડુ સુખ મળે નહિ.

ત્રીજાનો સ્વામિ અને મંગળ ૬-૮-૧૨ માં ભાવ સિવાય બીજા હરદાઈ ભાવે રહ્યો હોય તો ભાંડુ ઉત્પન્ન થાય પણ પાછળથી નાશ થાય.

જન્મકુંડળીમાં શનિ મંગળ સામસામા હોય તો નાના ભાઈની હાનિ થાય.

નવમા સ્થાનમાં સિંહરાશીનો સૂર્ય હોય તો ભાંડું વિનાનો થાય.

ત્રીજાનો સ્વામિ પોતાના ઘરને વિષે હોય અને શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો ભાંડુઓનું સુખ સારું હોય તેમજ કેન્દ્રસ્થાનમાં હોય તો પશ્ચુ ભાંડુનું સુખ હોય.

લગ્ન અને ત્રીજા સ્થાનના સ્વામિ દુશ્મન ગ્રહ હોય તો ભાંડુમાં વિરોધ થાય, અને મિત્ર રાશીનો હોય તો ભાંડુમાં સ્નેહ રહે.

ત્રીજા ભાવ ઉપરથી ભાઈ બેનની સંખ્યા જાણવી.

બીજા ભાવની નવમાંશની સંખ્યા જેટલી અથવા બીજા ભાવની રાશીની સંખ્યા જેટલી, અથવા ત્રીજા ભાવ ઉપર જેટલા ગ્રહોની દ્રષ્ટિ હોય તેટલા ભાંડુ તે માણસને હોય એમ સમજવું, પણ તેમાં જેટલા શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તેટલા ભાંડુનું સુખ અને જેટલા પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તેટલા ભાંડુનો નાશ સમજવો. વળી બીજા ભાવમાં કોઈ ગ્રહ ઉંચનો કે સ્વગ્રહનો રહેલો હોય તો આ સંખ્યા અમણી સમજવી.

લગ્ન તથા સ્ત્રીના સુખ વિષે.

બુધ અને શુક્ર અથવા બુધ ને મંગળ સાથે સાતમા ભાવે હોય તો સ્ત્રી વિનાનો થાય.

શુક્ર, ચંદ્ર નિર્મળ હોય અને શનિ બળવાન હોઈને મિથુન સિંહ અને કન્યા રાશીમાં પહેલા અગર પાંચમા સ્થાનમાં રહેતો હોય તો લગ્ન થાયજ નહિ.

સાતમા ભાવનો સ્વામી સ્થાન ૬-૮-૧૨ માં રહેલો હોય તો સ્ત્રી સુખની ચિંતા જાણવી.

શુક્ર ચંદ્ર ઉંચના, સ્વગ્રહી અને બળવાન હોય વળી શનીની દ્રષ્ટિ રહિત હોય તો પણ જલદીથી વિવાહ થાય. લગ્નનો સ્વામિ જે ભાવમાં હોય તે સ્થાનથી સાતમા ભૂવરનો સ્વામિ નજીકમાં બેઠો

હોય તો જલ્દી વિવાહ થાય. ૧-૫ અને ૭ માં સ્થાને કક, વૃશ્ચિક કે મીન રાશી હોય તો પણ જલ્દીથી વિવાહ થાય.

શુક્ર ચંદ્ર શનીથી ઘેરાયેલ હોય તો લગ્ન મોડું થાય. સાતમા ભાવનો સ્વામી પાપગ્રહ સાથે ત્રિકાણુ સ્થાને ખેટો હોય અને ખીજા ભાવનો સ્વામી દશમે ખેટો હોય તો લગ્ન ધણું મોડું થાય.

ખીજા અને સાતમા ભાવના માલીકા પોતાના ધરમાં રહેતા હોય તો અથવા તો ચંદ્ર શુભ તથા શુક્ર કેન્દ્ર અથવા ત્રિકાણુ સ્થાનમાં રહેતા હોય તો એકજવાર લગ્ન થાય.

સાતમા ભાવનો માલીક એક અથવા વધારે પાપગ્રહોની સાથે રહેલો હોય અને તેમનાથી જોવાયેલો હોય તો એકથી વધુવાર લગ્ન થાય. મિથુન, ધન અને મિનરાશીમાં સાતમું સ્થાન હોય અને સાતમા ભાવનો સ્વામી કક, વૃશ્ચિક અને મીનરાશીમાં હોય તો વધુવાર લગ્ન થાય.

સાતમા ભાવનો સ્વામી જે રાશીમાં હોય તે રાશીના નામવાળી સ્ત્રી ધણું ખર્ચ મળે.

સાતમે મંગળ તથા શની હોય અને શુક્ર, ચંદ્ર ગમે તે સ્થળે ભેગા ખેટા હોય તો સ્ત્રી પુત્રથી દુઃખી જાણવો.

ધનેશ અને સપ્તમેશ એટલે ખીજા ને સાતમા ભાવના સ્વામીઓ જેટલા પાપગ્રહો સહિત નવમા અને પાંચમા ભાવમાં રહ્યા હોય તેટલી સ્ત્રીઓ નાશ થાય.

ખીજા કે સાતમા સ્થાનનો માલીક પાપગ્રહ સાથે હોય અને પાપગ્રહની દૃષ્ટિવાળા શુક્રની સાથે ૬-૮-૧૨ માં સ્થાને રહેતો હોય તો સ્ત્રીઓનો નાશ થાય.

સાતમા ભાવનો અધિપતિ જે રાશીમાં હોય તે રાશીના જે આંક હોય તેટલી સ્ત્રીઓ થાય.

ખીજા અને સાતમા ભાવના સ્વામીઓની સાથે જેટલા ગ્રહ રહેતા હોય તેટલી વાર વિવાહ અથવા લગ્ન થાય.

શુક્ર અને ચંદ્ર નિયના હોય તો સ્ત્રીની જળધાતુ થાય. સાતમા સ્થાનમાં જેટલા ગ્રહો રહ્યા હોય અને સાતમાનો માલીક તેઓને સંપૂર્ણ દૃષ્ટિથી જોતો હોય તો સાતમા સ્થાનમાં રહેલા ગ્રહોની સંખ્યા પ્રમાણે સ્ત્રીઓની સંખ્યા સમજવી, એટલે તેટલીવાર વિવાહ તથા લગ્ન થાય અથવા તેટલી સ્ત્રીઓથી ગૈભવ ભોગવે. સાતમા

સ્થાનનો સ્વામી યુધ્ધ નિચતો કે અસ્તનો થઈ દુસ્મન ગ્રહની રાક્ષીમાં આક્રમણ લાવે ખેડા હોય અને પાપગ્રહની તેના પર દ્રષ્ટિ હોય તો સ્ત્રી પતિ તેમજ કુળનો નાશ કરનારી બન્યુવી.

લગ્નેશ સ્વગ્રહી હોય તો બે ઐરીવાળો અને બ્યભિચારી થાય. શતી અને રાફુ લગ્નમાં હોય તો અપવાદથી સ્ત્રીનો ત્યાગ થાય.

સાતમા લાવનો સ્વામી પાપગ્રહ સાથે ખેડા હોય, સાતમા લાવે પાપગ્રહ ખેડા હોય અને પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો નકારા શુભોવાળી સ્ત્રી મળે.

સાતમાનો સ્વામિ શુક્ર હોય તો શાંત, અનુકુળ અને સમ્યક્તા ખેડરકારીવાળી અને બુદ્ધિશીલ સ્ત્રી મળે.

સાતમાનો સ્વામી ગુરુ હોય તો સારા સ્વભાવની ઉદાર, પ્રમાણિક અને ખર્ચાળ સ્ત્રી મળે.

સાતમાનો સ્વામી યુધ્ધ હોય તો આહોશ, ઉદ્વોગી અને દરેક કામમાં મદદ કરનાર સ્ત્રી મળે, સાતમાનો સ્વામી શુભ ગ્રહ સાથે હોય અને શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય અને શુભગ્રહ સાતમે લાવે રહેલ હોય તો સારી સ્ત્રી મળે.

લગ્નેશ અને સાતમાનો સ્વામી મિત્ર હોય તો પુરુષ અને સ્ત્રીને સારો બનાવ હોય, લગ્ન અને સાતમાનો સ્વામી શતરૂ હોય તો બંને શતરૂ લાગથી વર્તે અને સમ હોય તો સમલાવથી વર્તે.

સાતમાનો માલીક ચંદ્ર હોય તો નરમ ને બીકશુ તથા મરીખ સ્ત્રી મળે પણ તે દ્વેશીલી અને અદેખી હોય.

સાતમાનો માલીક રવી હોય તો સારા ધરની, હંચા દરજ્જાવાળી પણ મિથ્યા આડંબર અને અભિમાનવાળી સ્ત્રી મળે.

સાતમાનો સ્વામી મંગળ હોય તો ઉદ્વોગી અને જ્ઞાનવાળી તથા ગરમ સ્વભાવની અને સ્વતંત્રતાવાળી સ્ત્રી હોય.

જો સાતમાનો સ્વામી શનિ હોય તો દ્રઢનિશ્ચયવાળી ઉદ્વોગી, અદેખી, કપટી, પ્રપંચી અને ચરદીવાળી સ્ત્રી મળે.

સાતમા લાવે રવી હોય તો તે પુરુષ વખ્યા સ્ત્રી સાથે બ્યભિચાર કરનાર થાય, ચંદ્ર હોય તો દાસી સાથે, મંગળ હોય તો રજસ્વળા કે વખ્યા સાથે, યુધ્ધ હોય તો વેસ્થા, નિર્ધન ને કેળવણી વિનાની સ્ત્રી સાથે, ગુરુ હોય તો બ્રાહ્મણ સ્ત્રી સાથે, શુક્ર હોય તો

અર્ધવંતી સાથે અને જતી હોય તો નીચ યુવાન શ્રી સાથે બચ્ચિ. ચાર કરનાર થાય.

સાતમા લાવે રાહુ, કેતુ હોય તો તે પુરુષની શ્રી બચ્ચિચારી બાણુવી અથવા તો પોતે બચ્ચિચારી થાય. ||

ચંદ્ર અથવા શુક્ર ૧-૪-૭-૧૦ માં સ્થાને હોય તો નાની ઉમરમાં લગ્ન થાય. પણ શુક્ર ચંદ્રપર શનિની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો બહુ લગ્ન થાય નહિ તેમજ શની, ચંદ્ર અને શુક્ર કરતાં જોવાનું હોય તો લગ્ન થાય નહિ.

ચંદ્ર, મિથુન, ધન કે મીનરાશીમાં હોય તો ઘણી શ્રી મળે. ચંદ્ર અને શુક્ર, મિથુન, સિંહ અને કન્યારાશીમાં હોય તો લગ્ન થાય નહિ.

ચંદ્ર અથવા શુક્ર ૬-૮-૯ અને ૧૨ માં લાવે નિચના થઈને બેઠા હોય તો આખી જીંદગીમાં લગ્ન થાય નહિ.

શુક્ર ઉચ્ચનો કે સ્વચ્છી હોય અને તેપર સૂર્યની દ્રષ્ટિ હોય તો સારા કુટુંબની શ્રી મળે.

શ્રીના લગ્ન માટે સ્ત્રી અને શુક્ર જોવા, તેવી રીતે પુરુષને માટે ચંદ્ર શુક્રનો યોગ શ્રીના લગ્ન માટે જોવો.

દશમે મંગળ શ્રીને ખરાબ બાણુવો.

સાતમા જૂવનનો સ્વામી દશમે અને દશમાનો સાતમે હોય તો સારી શ્રી મળે. બીજા જૂવનનો સ્વામી સાતમે ને સાતમાનો સ્વામી બીજે હોય તો સારો. સાતમાનો સ્વામિ સાતમાજ સ્થાને બેઠો હોય તો સદ્ગુણી શ્રી મળે અને આઠમે બેઠો હોય તો શ્રી તરફથી પૈસો મળે.

પુત્રનું સુખ જોવા વિષે.

લગ્ન કે ચંદ્ર ચંદ્રી પાંચમું જૂવન પોતાના સ્વામિ કે શુભ ગ્રહના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળું હોય તો પુત્રનું સારી રીતે સુખ સમજવું. લગ્ન અને ચંદ્ર એ બેમાંથી એક ચંદ્ર આ યોગ થયો હોય તો પણ પુત્રનું સુખ બાણુવું. પણ બેમાંથી એક ચંદ્ર આ યોગ ન થયો હોય તો પુત્રનું સુખ સમજવું નહિ.

જન્મ વખતે પાંચમા લાવે શુભ ગ્રહની રાશી હોય અથવા શુભગ્રહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો પણ પુત્રનું સુખ મળે એમ સમજવું.

પાંચમા ભાવમાં શુભ ગ્રહના નેટલા નવમાંથી હોય તેટલા પુત્રની સંખ્યા જાણવી. પણ તેને શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો તે સંખ્યા ખમણી-સમજવી અને નેટલા પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ કે સમાગમ હોય તેટલી સંખ્યાનો નાશ સમજવો.

જન્મકુંડળીમાં પાંચમા ભાવે પાપગ્રહની રાશી હોય અને તેમાં બળવાન પાપગ્રહ બેઠા હોય અને તેને શુભ ગ્રહો દેખતા ન હોય તો તે પુરૂષને કઠોર, પાપી, અને બળ પુત્રો થશે એમ સમજવું.

નવમાંથી કુંડળીના પાંચમા ભાવે શુક્ર કે ચંદ્રની રાશી હોય તથા તેને શુક્ર તથા ચંદ્ર દેખતા હોય કે બેગા બેઠા હોય, અથવા જન્મકુંડળીમાં તેમની રાશીઓ પાંચમા ભાવે હોય તો તે પુરૂષને દીકરો થાય એમ સમજવું પણ તેથી બીજી રીતે હોય તો પુત્રી થાય એમ સમજવું.

ગ્રહનું મુખ બેવા વિષે.

શુક્રથી પાંચમા ભાવે સૂર્ય હોય અને શુક્ર પણ પાંચમા સ્થાનમાં હોય તો સંતાન થાય નહિ.

જન્મકુંડળીમાં પાંચમા સ્થાનનો અધિપતિ ત્રિકસ્થાનમાં ૬-૮ ૧૨ માં સ્થાનમાં પડેલો હોય તો સંતાન મુખની ચિંતા રહે.

જન્મ કુંડળીમાં શુક્ર અથવા પાપગ્રહ ચોથા સ્થાન વિષે રહેતો હોય તથા ચંદ્રમાં પાંચમા અને આઠમાં ભાવમાં હોય તો ત્રીસ વર્ષ સુધી સંતાન થાય નહિ.

શુક્ર જે સ્થાનમાં હોય તે સ્થાનથી પાંચમા સ્થાનનો માલોક ત્રિકસ્થાનમાં રહેતો હોય તેમજ પાંચમા, નવમા અને લગ્નના માલોક છઠા, આઠમા અને બારમા ભૂવને પડ્યા હોય તો સંતાન થાય નહિ.

પાંચમા ભાવે જે રાશીનો આંક હોય અથવા પાંચમાનો માલોક જે રાશીના આંકમાં હોય તે બેમાંથી એક આંકની સંખ્યા નેટલા સંતાન થાય, પરંતુ પાંચમા ભાવે નેટલા પાપગ્રહો હોય અને નેટલા પાપગ્રહો રહેતા હોય તેટલાં સંતાનો તે આંકની સંખ્યામાંથી ઓછાં થાય અથવા તો તેટલાં મૃત્યુ પામે.

પાંચમા સ્થાનમાં કર્કના ચંદ્રમાં હોય તો કન્યાઓ વધારે થાય. પાંચમા સ્થાને હિયનો મંગળ હોય તો ત્રણ પુત્રો થાય. પાંચમા સ્થાને કુંભનો શની હોય તો પાંચ પુત્રો અને મકરનો શની હોય તો ત્રણ કન્યાઓ થાય.

બ્રહ્મવનમાં રી અથવા મંગળ હોય તો ધનતું તુલ્યથાન થાય,
મકાન તથા વાહન મુખ્ય નષ્ટ થવા વિષે.

ચોથા સ્થાનમાં શુભગ્રહની દ્રષ્ટિવિનાના જેટલા પાપગ્રહો રહ્યા
હોય તેટલા વાહનોનો નાશ થાય.

પીઞ્ઞ, ચોથા, દશમા અને આરમા સ્થાનના સ્વામીઓ જેટલા
પાપગ્રહો સંકલિત ત્રિઠસ્થાનમાં પડ્યા હોય તેટલી વેળા મકાનો આ-
ગયી તારાજ થાય અથવા અન્ય રીતે તુલ્યથાન થાય.

જન્મકુંડળીમાં ચોથા સ્થાનનો અધિપતિ, ચોથાચૂરન સિવાય
ત્રિક રાસો હોય જ્યોતિષમાં લગ્નના માલીકની સાથે રહ્યો ન હોય તો
થાય, અને નરરાશી હોય તો પુત્રની કૃતપાત વધુ થાય.

પાંચમાભાવે નારીરાશી હોય અને માલીક નરગ્રહ હોય અથવા
પાંચમા ભાવે નરરાશી હોય અને માલીક સ્ત્રીગ્રહ હોય તો કાંઈક
કન્યા અને કાંઈક પુત્ર થાય પરંતુ પાંચમા ભાવનો માલીક ઉચ્ચ થા
બળવાન હોય તો પુત્રો અને નારીગ્રહ હોય તો કન્યાઓ વિશેષ થાય.

છંદગી વિષે.

૧ લા ભૂવનમાં પાપગ્રહ હોય, ચંદ્ર નીચતો કે પાપગ્રહની
દ્રષ્ટિમાં હોય અને તે ૬-૮ કે ૧૨ મા ભૂવને બેઠો હોય તો તેનું
મૃત્યુ થાય.

આકાશ ભૂવનનો સ્વામી નિચતો થઈ ૬ કે ૧૨ મા ભૂવને
બેઠો હોય, અને શુક્ર કે ચંદ્રની બીજા કે આકાશ ભૂવનપર દ્રષ્ટિ ન
હોય તો તે તરત મરણ પામે.

૧ લા અને આકાશ ભૂવનના સ્વામી નિચ રાશીનો હોય તો
બાળક જીવે નહિ.

૧ લા ભૂવનનો સ્વામી આકાશ અને આકાશનો સ્વામી ૧ લા
ભૂવને હોય અને ચંદ્રપર પાપગ્રહોની દ્રષ્ટિ હોય તો બાળક જીવે નહિ.

ચંદ્ર અથવા સૂર્ય બેમાંથી એક પણ બે કેન્દ્રસ્થાને હોય અને
તે સાથે પાપગ્રહ હોય અથવા સૂર્ય, ચંદ્ર પાપગ્રહની દ્રષ્ટિમાં હોય
અને સારા મકાની દ્રષ્ટિ ન હોય તો બાળક જીવે નહિ.

રવી, મંગળ છઠ્ઠા, સાતમા કે આરમા ભૂવન સાથે બેઠો હોય,
અને લગ્નનો સ્વામી નિચતો હોય તો બાળક જીવે નહિ.

સૂર્ય અને ચંદ્ર છંદગી આપનારા છે. માટે સૂર્ય અથવા ચંદ્ર

૧-૭-૮-૧૦ કે ૧૧ મા ભૂવનમાંથી કોઈ પણ ભૂવનમાં બળવાન

પાંચમા ભાવમાં શુભ ગ્રહના જોટલા નવમાંચ હોય તેટલા પુત્રની સંખ્યા જાણવી. પણ તેને શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો તે સંખ્યા બમણી સમજવી અને જોટલા પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ કે સમાગમ હોય તેટલી સંખ્યાનો નાશ સમજવો.

જન્મકુંડળીમાં પાંચમા ભાવે પાપગ્રહની રાશી હોય અને તેમાં બળવાન પાપગ્રહ બેઠા હોય અને તેને શુભ ગ્રહો દેખતા ન હોય તો તે પુરુષને કઠોર, પાપી, અને બળ પુત્રો ઘણે એમ સમજવું.

નવમાંચકુંડળીના પાંચમા ભાવે શુક્ર કે ચંદ્રની રાશી હોય તથા તેને શુક્ર તથા ચંદ્ર દેખતા હોય કે બેગા બેઠા હોય, અથવા જન્મકુંડળી સુખ જાણવું.

ગુરુ કેંદ્રસ્થાનમાં હોય ને લગ્નનો સ્વામી બળવાન હોય તો સુખી થાય. લગ્નનો સ્વામી બળવાન થઈ કેંદ્રમાં રહેતો હોય અને તેના પર પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ ન હોય પણ શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો સંપૂર્ણ સુખી થાય. જન્મલગ્નનો સ્વામી તથા ગુરુ જાને ગ્રહો કેંદ્રમાં હોય અને કેંદ્ર ત્રિકાણ તથા આઠમા ભાવમાં પાપગ્રહો રહેલા ન હોય તો તે સુખી અને વૈભવી થાય. લગ્નનો સ્વામી નિર્બળ છતાં કેંદ્ર કે ત્રિકાણ સ્થાનમાં હોય તો શરીરે નિરોગી રહે.

શુભગ્રહની રાશીનું લગ્ન હોય ને શુભગ્રહનો સમાગમ હોય તો સુખી થાય.

લગ્નનો સ્વામી ઉચ્ચનો અને શુભગ્રહના સમાગમ કે દ્રષ્ટિનાળો હોય તો તે માણસ સુખી અને નામાંકિત થાય. દેહાધિપતિ દશમે હોય ને સૂર્ય લગ્નમાં હોય તો દેહથી સુખી અને કિર્તીવાળો થાય.

દેહેશ પાપગ્રહ સાથે છઠે, આઠમે અને બારમે પડેલા હોય તો તે માણસ સુખી હોય નહીં, છઠા સ્થાનનો માલીક છઠે, આઠમાનો માલીક આઠમે અને બારમાનો માલીક બારમે હોય તો દેહે સુખી ન હોય.

મનુષ્યના ગુણ લક્ષણ.

લગ્નમાં બુધ મંગળ સાથે હોય તો કપટી અને પ્રપંચી થાય.

લગ્નમાં મંગળ, શની અને રાહુ સાથે હોય તો દગલમાજ થાય.

ચોથા સ્થાનમાં રાહુ પાપગ્રહની સાથે અને પાપગ્રહથી જોવાયેલો હોય તો બહારથી શુદ્ધ જણી અંદરથી કપટી થાય.

ચોથાનો સ્વામી છઠા સ્થાનમાં હોય તો ચોર થાય.

ધનભૂવનમાં રી અથવા મંગળ હોય તો ધનનું નુકસાન થાય,
મંદાન તથા વાહન ગુપ્ત નષ્ટ થવા વિષે.

ચોથા સ્થાનમાં શુભગ્રહની દ્રષ્ટિવિનાના જેટલા પાપગ્રહો રહ્યા
હોય તેટલા વાહનોનો નાશ થાય.

ખીન, ચોથા, દશમા અને શ્રારમા સ્થાનના સ્વામીઓ જેટલા
પાપગ્રહો સંક્રિત ત્રિકસ્થાનમાં પડ્યા હોય તેટલી વેળા મધ્યનો આ-
ગથી તારાજ થાય અથવા અન્ય રીતે નુકસાન થાય.

જન્યકુંડળીમાં ચોથા સ્થાનનો અધિપતિ, ચોથાભૂવન મિત્રાય
જન્યકુંડળીમાં ભૂવનમાં ભગ્નના માહીકની સાથે રહ્યો ન હોય તો

જન્યકુંડળીમાં ભગ્નનો સ્વામી ખીન લાવમાં હોય, ખીનનો
સ્વામિ અગીઆરમે હોય અને અગીઆરમાનો સ્વામિ ભગ્ને હોય તો
ભોયરામાંથી ઘટેલું ધન મળે.

ચોથા સ્થાનમાં જે ઉંચનો શુક્ર, મંગળની દ્રષ્ટિ રહીત હોય તો
જમીન તથા સ્થાવર મિલકતનો લાલ થાય. અકસ્માત ધન અથવા
વારસો મળે.

ભગ્નેશ અને ચતુર્થેશ જે ચોથાજ લાવમાં હોય તો અક-
સ્માત ધરની પ્રાપ્તિ થાય.

આઠમા સ્થાને જે ઉંચનો શુક્ર હોય તો ભગ્નથી પૈસા અગર
વીક્ષથી દોલત મળે.

આઠમા સ્થાને શુક્ર, વરુણ, તુલા અથવા મીન રાશીમાં હોય
તો ભગ્નથી લાલ અગર વારસો મળે અને વીક્ષથી દોલત મળે.

રાજ્ય-લક્ષ્મી.

ભગ્નનો સ્વામી, ધન ભૂવનનો સ્વામિ, અને ચોથા ભૂવનનો
સ્વામિ-પતિ પોતપોતાના ધરમાં હોય અને નવમેશ ભગ્નમાં હોય
તો રાજ્યાસન, હાથી વિગેરે મળે.

ભગ્નનો સ્વામી દશમે અને દશમાનો સ્વામી ભગ્ને હોય તો
રાજ્ય તુલ્ય સમૃદ્ધિ ભોગવે.

ભગ્નેશ અગીઆરમે અને અગીઆરમાનો સ્વામી ભગ્ને હોય
તો પૃથ્વીપતી અથવા વૈલવ અને જહોજ્જાલી ભોગવનાર થાય.

ચોથા ભાવનો સ્વામી શુભગ્રહ સાથે પોતાની રાશીમાં હોય
અને નવમા ભૂવનનો સ્વામી પણ તેની સાથેજ રહેતો હોય તો તે
માંહીક રાજ્ય થાય.

પાંચમા ભાવમાં શુભ ગ્રહના જોટલા નવમાંશ હોય તેટલા પુનની સંખ્યા જાણવી. પણ તેને શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો તે સંખ્યા ખમણી સમજવી અને જોટલા પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ કે સમાગમ હોય તેટલી સંખ્યાનો નાશ સમજવો.

જન્મકુંડળીમાં પાંચમા ભાવે પાપગ્રહની રાશી હોય અને તેમાં ખળવાન પાપગ્રહ બેઠા હોય અને તેને શુભ ગ્રહો દેખતા ન હોય તો તે પુરુષને કઠોર, પાપી, અને ખળ પુત્રો થશે એમ સમજવું.

નવમાંશકુંડળીના પાંચમા ભાવે શુક્ર કે ચંદ્રની રાશી હોય તથા તેને શુક્ર તથા ચંદ્ર દેખતા હોય કે ભેગા બેઠા હોય, અથવા જન્મ-

હોય જો ન્યોતિષ પ્રમાણે ચોથુ ધર બાપનું અને દશમું ધર માનું જાણવું. અને સંસ્કૃત પ્રમાણે દશમુ ધર બાપનું ને ચોથું ધર માનું જાણવું. મતલબ કે એ બે ભૂવનમાં માયાપનું સુખ જોવું.

એ બે ભૂવનોમાં પાપગ્રહ હોય અને તેને શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ ન હોય તો, અથવા તે ભૂવનના સ્વામીઓ નીચના થઇ પાપગ્રહની સાથે અથવા દષ્ટિમાં ફસેલા હોય તો માયાપનું સુખ જાણવું નહિ.

ચોથા કે દશમા ભૂવને શની, મંગળ, રાહુ, કેતુ હરષયક્ર કે નિચનો ખુબ એ પાપગ્રહો હોય તો તે માયાપને હાનિકર્તા છે.

શની અને રવી હિંચના કે ખળવાન થઇ અને ચોથા કે દશમા ધરમાં હોય તો બાપનો આચરણ લાંબો જાણવો.

શુક્ર અને ચંદ્ર હિંચના ખળવાન થઇ, દશમા ભાવે હોય તો તેની માતાનું સુખ વધારે જાણવું. એટલે માનું આયુષ્ય લાંબુ જાણવું.

ઉપરના ગ્રહોની જો આઠમા, છઠ્ઠા કે અગીઆરમા ભૂવન ઉપર વેર ભાવની દ્રષ્ટિ હોય તો માયાપ કંગાલ, માદા અને ખરાબ જીંદગી ગુજરે અથવા મરે, પણ જો શુભગ્રહોની દ્રષ્ટિ ઉપરનાં ભૂવનોપર હોય તો કલ કરે. જીંદગી ટકાવી રાખે તથા તેમના દેહનું સુખ આપે.

વિદ્યાપ્રાપ્તિ.

પાંચમાનો સ્વામિ એકલો અથવા ખુબ અને ગુરુ સાથે છઠ્ઠા, આઠમા અને બારમા ભાવે હોય તો તેને વિદ્યા પ્રાપ્ત થાય નહિ. લગ્ને ચંદ્ર મંગળ હોય અને તેમને ખુબ જોનો હોય તો શુદ્ધિ વગરનો જાણવો. ચંદ્રમા અને લગ્નના સ્વામીને મંગળ જોનો હોય તો પણ શુદ્ધિ ન હોય. પાંચમા સ્થાનનો સ્વામી કંદ્રસ્થાનમાં અથવા

ધનમૂલનમાં રતી અથવા મંગળ હોય તો ધનનું તુલ્યશક્તિ થાય,
મંડાન તથા વાહન સુખ નષ્ટ થવા વિષે.

ચોથા સ્થાનમાં શુભમંડળની દ્રષ્ટિવિતાના જેટલા પાપગ્રહો રહ્યા
હોય તેટલા વાહનોનો નાશ થાય.

ખીજી, ચોથા, દશમા અને આરમા સ્થાનના સ્વામીઓ જેટલા
પાપગ્રહો સહિત ત્રિકસ્થાનમાં પડ્યા હોય તેટલી વેળા મકાને આ-
ગથી તારાજ થાય અથવા અન્ય રીતે તુલ્યશક્તિ થાય.

જન્મકુંડળીમાં ચોથા સ્થાનનો અધિપતિ, ચોથાભૂવંશ મિત્રાય
સ્થાનમાં જન્મના માલીકની સાથે રહ્યો ન હોય તો
સ્વામી નિર્મળ હોય તો વંશ જાય, સાતમા સ્થાને શુભ સાથે શુક
હોય, પાપગ્રહ ચોથે હોય, ગુરૂ પાંચમે હોય અને ચંદ્રથી આઠમા
ભાવે કોઈ પણ પાપગ્રહ રહેતો હોય, તો વંશ જાય, લગ્ને ગુરૂ સાથે
ચંદ્ર હોય, સાતમે મંગળ કે શનિ હોય અને ખીજી પાપગ્રહો ચોથે
હોય તો વંશ જાય.

મિત્રનું સુખ.

ચંદ્ર, શની સાથે ચોથા સ્થાને ખેડો હોય અથવા શનીની દ્રષ્ટિ
ચડતી હોય તો મિત્રોથી તુલ્યશક્તિ થાય.

સાતમા ભાવે પાપગ્રહ અથવા મંગળ હોય તોપણ મિત્રોથી
તુલ્યશક્તિ થાય.

ત્રીજાનો અથવા ચોથાનો સ્વામી એકલો અથવા શુભ સાથે
ત્રિકસ્થાનમાં હોય તો મિત્રોથી હાનિ થાય.

ત્રીજાનો અથવા ચોથાનો સ્વામી શુભ સાથે દશમા ભાવે ખેડો
હોય તો મિત્રદ્વારા કર્મનો ઉદય થાય.

ચોથા સ્થાનનો સ્વામી અને શુભ લાલ સ્થાનમાં હોય તો
મિત્રોથી લાલ થાય.

નપુષક થવા વિષે.

જન્મકુંડળીમાં સૂર્ય વિષમ અથવા એકી રાશીમાં અને ચંદ્ર-
મા સમ અથવા એકી રાશીમાં હોય અથવા ચંદ્ર વિષમ રાશીમાં અને
સૂર્ય સમ રાશીમાં રહીને એક ખીજીને દેખતા હોય તો નપુષક થાય.

દસ અને ચંદ્રમા વિષમ રાશીમાં હોય અને તે બંનેને સમ-
રાશીમાં રહેલો મંગળ જોતો હોય તો નપુષક થાય.

શુક્ર, ચંદ્ર અને લગ્ન પુરુષમંડળની રાશીમાં અથવા નવમામાં
હોય તોપણ નપુષક થાય.

જની બળવાન હોય તો છાપવાનું, ખેતીનું, સીસું, લોખંડ કે કાચની વસ્તુ વેચવાનો ધંધો કરે.

પહેલા, દશમા અને ત્રીજા ભૂવનમાં જે જે રાશીઓ હોય તે તે રાશીઓ વાળાને નિચે લખેલા ધંધાથી લાભ થાય.

મેષ, સિંહ અને ધન રાશી હોય તો મુસાફરીથી, શોધ ખોળથી, હુન્નરકારીગરીથી, લોખંડી વસ્તુઓ અને સાંચા કામથી લાભ થાય.

વરુણ, કન્યા અને મકર રાશી હોય તો ખેતીથી, અનુભવી વિદ્યાથી, વતનદારીથી, જમીનથી અને મોજણી માપવાથી ફાયદો થાય.

મીથુન, તુલા અને કુંભ રાશી હોય તો વિદ્યાથી, કાપડના વેપારથી, લેખકથી, કલાકર્તની નોકરીથી, છુકસેલરથી લાભ કરાવે.

કર્ક, વૃશ્ચિક અને મીન રાશી હોય તો પાણીમાં ઉત્પન્ન થતા પદાર્થોથી, મોતીથી, રસાયણીક પ્રવાહી પદાર્થોથી, તેલ, દીવેલ યા ફાફી, છાપાકામથી અને ડોક્ટરી ધંધાથી ફાયદો થાય.

જેનો જન્મ ચંદ્રની મહાદશામાં થયો હોય અને જન્મકુંડળીમાં તે ચંદ્ર શનીની ખરાબ દષ્ટિમાં હોય તો પોતાને નામે ધંધો કરવો નહીં પણ લાગીદારીથી કરવો. સૂર્ય જે બળવાન રાહુ યા શનીથી જોવાયલો હોય તો મોટા સ્ટેટમાં નોકરી મળે. મંગળ, શુક્ર અને શુકની દષ્ટિમાં હોય તો ચિત્રકળા હુન્નર ઉદ્યોગથી લાભ મળે.

ધંધા રોજગાર માટે ૧ હું ભૂવન તથા દશમું ભૂવન અને સૂર્ય તથા સૂર્યની નજીકના ઉદયના ગ્રહો જોવા જોઈએ. તેમજ પેલા અને દશમા ભાવની જે રાશી હોય તે પણ ધંધા વેપાર માટે જોવી જોઈએ.

રવી પણ ધંધા માટે જોવાની જરૂર છે.

રવી સાથે મંગળ હોય તો લોખંડનો, સાંચા કામનો કે ધાતુની ચીજોનો વેપાર કરનાર થાય. રવી સાથે શુક્ર હોય તો ડોક્ટર વૈદ કે હકીમ થાય, રવી સાથે ગુરૂ હોય તો વકીલ થાય, અને રવી સાથે શુક્ર હોય તો સોને લગતી ચીજોનો કે કપડાનો વેપારી થાય.

પાપગ્રહો સાથે શુક્ર હોય તો ચોરી કરે, કે હુંદારો થાય.

ધન, સંપત્તિ અને સુખ જોવા બાબત.

ધન ભાવનો સ્વામી ગુરૂ સાથે પોતાની રાશીમાં હોય તો સર્વ પ્રકારની સંપત્તિ મળે.

રવી અથવા ચંદ્ર, ગુરૂ સાથે હોય તો ધન સંબંધી સુખ

સાથે જાયતું. ગુરુ, મેષ, રક, તુલા અથવા મકર રાશીમાં હોય તો પશુ ધનતું સુખ સાથે જાયતું.

ધન ભૂવનનો માલીક ખુબ હોય અને ગુરુ સાથે કેંદ્રમાં હોય તો સોનાની સમૃદ્ધિવાળો હોય.

બીજા સાવનો સ્વામી શુભગ્રહ હોય અને તે ચંદ્ર સાથે કેંદ્રમાં હોય તો રૂપાની સમૃદ્ધિવાળો થાય.

ચોથા સ્થાને શનિ, તુલા કે મકરનો હોય અને તે ગુરુથી વિશ્રુતમાં હોય તો દ્રવ્ય, જમીન વિગેરેની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ચોથા તેમજ નવમા સ્થાનના માલીકો લગ્નમાં રહી પેત્રપેતાના સ્થાનને જોતા હોય તો તે માનુષને સર્વ પ્રકારની ધન ધાન્યાદિ સંપત્તિ પ્રાપ્ત થાય છે.

સાતમા સ્થાનથી આર્યા સ્થાન સુધી નવે મહો રહેતા હોય તો ધનસુખ અને આઆદીની કનેહ થાય.

છઠા સાવનો સ્વામી દશમે અને દશમનો સ્વામી શની સાથે કેંદ્ર કે ત્રિકોણમાં હોય તો ધન દાસ દાસીઓવાળો જાયતો.

દશમા ભાવનો સ્વામી દશમે મેકો હોય અને તેને શુભ ગ્રહ દેખતા હોય અથવા ત્યાં શુભ ગ્રહ મેકો હોય તો ધન નોકરવાળો જાયતો.

ગુરુ, શુક્ર અને ચંદ્ર ચોથા સ્થાનમાં હોય અને કેંદ્રમાં પાપ ગ્રહની દષ્ટિ તેના ઉપર ન હોય તો ધન દોષતથી મુખી જાયતો. પશુ જીંદગીના પાછલા ભાગમાં સુખ મળે.

ધનભૂવન એ ૨ જુ બૂવન છે. પૈસા સંબંધી બીજા ભૂવનમાં જોતું. બીજા ભૂવનનો સ્વામી હિંચનો, મીત્રગ્રહની રાશીનો કે દષ્ટિવાળો થઈ સારે સ્થાને જોડો હોય તો પૈસો સારો મળે.

૧ લા સ્થાનનો સ્વામી સૂર્ય અથવા શુક્રની સારી દષ્ટિમાં હોય અને જન્મકુંડળમાં આઠમા ભાવે જોડો હોય તો સારી મિલકત મળે.

૧ લા સ્થાનનો સ્વામી અળવાન તથા હિંચનો થઈ પાંચમા કે દશમા ભૂવનના સ્વામી સાથે જોડો હોય અથવા ૧ લા સ્થાનનો સ્વામી પાંચમા ધરના સ્વામીની સાથે ગુરુની શુભ દષ્ટિમાં અથવા ગુરુની સાથે જોડો હોય તો સારો પૈસો મળે.

પ્રકરણ ૪૬ મું.

સ્ત્રીઓની જન્મકુંડળી જોવાની રીત.

પુરુષની જન્મકુંડળીમાં અને સ્ત્રીની જન્મકુંડળીમાં વધુ તફાવત નથી અને જે સહેજસાજ તફાવત છે તે આ પ્રકરણમાં આપવામાં આવ્યો છે.

પુરુષની જન્મકુંડળીનું જે ફળ મળે તેજ ફળ સ્ત્રીને મળે છે તેમાં પુરુષની જગ્યાએ સ્ત્રી જાળદ સમજવો. દ્રષ્ટિફળ, દશા, મહાદશા રાજયોગ, નાભસયોગો વિગેરે પુરુષના પ્રમાણે જ સ્ત્રીને લાગુ પાડવા.

સ્ત્રીને પતિનું સુખ જોવા બાબત.

સ્ત્રીની જન્મકુંડળીમાં લગ્ન તથા ચંદ્ર ચંદ્રી સાતમા ભાવમાં ક્રાંતિપણુ ગ્રહ રહેલો હોય, સાતમો ભાવ નિર્ગળ હોય, અને તેને ક્રાંતિ શુભગ્રહ દેખતો ન હોય કે ભેગો બેઠો ન હોય તો આ સ્ત્રીનો પતિ ખરાબ આલસો સમજવો.

લગ્નથી કે ચંદ્રથી સાતમા ભાવમાં ચરરાશી હોય તો આ સ્ત્રીનો પતિ હંમેશાં મુસાફરી કરનારો સમજવો. સ્થિર રાશી હોય તો તેનો પતિ હંમેશાં ધેર રહેનારો બાળુવો અને દ્વિસ્વભાવરાશી હોય તો તેનો પતિ થોડો વખત મુસાફરી કરે અને થોડો ટાઇમ ધેર રહે.

લગ્ન અને ચંદ્ર બંને બેઠી રાશીના હોય તો તે સ્ત્રી સારા સ્વભાવની બાળુવી અને લગ્ન તથા ચંદ્ર ઉપર શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો તે સ્ત્રી સારા લક્ષણવાળી, પતિવ્રતા અને વૈભવી હોય.

લગ્ન અને ચંદ્ર બેઠી રાશીમાં હોય તો તે સ્ત્રી પુરુષના આકાર તથા સ્વભાવવાળી થાય. અને લગ્ન તથા ચંદ્ર ઉપર પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો પાપ લક્ષણવાળી, સારા ગુણ વગરની અને દુષ્ટ સ્વભાવની તે સ્ત્રી થાય.

લગ્ન અથવા ચંદ્રથી સાતમાભાવમાં બુધ કે શનિ રહેલો હોય આ સ્ત્રીનો પતિ નપુસક સમજવો.

જન્મકુંડળીના સાતમા ભાવમાં જ્વિની રાશી અને જ્વિની રાશીનો નવમાંશ હોય તો આ સ્ત્રીને વૃદ્ધ અને મુરખ સ્વામિ મળે.

સાતમા ભાવમાં મંગળની રાશી કે મંગળની રાશીનો નવમાંશ હોય તો આ સ્ત્રીને ક્રોધી અને ઘણી ઋષભ ઉપર કામી મનવાળો પતિ મળશે.

સાતમા ભાવમાં જુધની રાશી કે જુધની રાશીનો નવમાંશ હોય તો આ સ્ત્રીને વિદ્વાન, ચતુર અને હંમેશાં પોતાનું કામ જરાજર કરનારો પતિ મળશે.

સાતમા ભાવમાં સૂર્યની રાશી કે સૂર્યની રાશીનો નવમાંશ હોય તો આ સ્ત્રીને અતિ કામળ મનનો, વિવેક કરવાની શક્તિવાળો અને ઘણા વ્યાપાર કરનારો સ્વામિ મળશે.

સાતમા ભાવમાં ચંદ્રની રાશી કે ચંદ્રની રાશીનો નવમાંશ હોય તો આ સ્ત્રીને ઘણા વિષયવાળો, કામાતુર, નાજુક પ્રકૃતિવાળો અને કામળ પતિ મળશે.

સાતમા ભાવમાં શુક્રની રાશી કે શુક્રની રાશીનો નવમાંશ હોય તો આ સ્ત્રીને ઉદાર મનવાળો, શુભવાન, અને હૃદય પતિ મળશે.

સાતમા ભાવમાં શુક્રની રાશી કે શુક્રની રાશીનો નવમાંશ હોય તો આ સ્ત્રીને પોતાના ઉપર મિત્રિ રાખનારો, ભાગ્યશાળી, અને સુંદર રૂપવાળો, પતિ મળશે એમ સમજવું.

સાતમા ભાવનો નવમાંશ શુભમદની ગણી હોય તો અથવા નવમાંશ રાશીને જન્મકુંડળીમાં શુભમદ દેખતા હોય તો તે સ્ત્રી તેના પતિને ઘણી સુખપ્રિય થાય.

સ્ત્રીનું પોતાનું સુખ દુઃખ જોવા બાબત.

પાંચમો ભાવ અથવા પાંચમા ભાવનો સ્વામિ બળવાન હોય તો આ સ્ત્રી સુંદર પુત્રવાળી, તથા વૈભવવાળી થશે.

લગ્ન તથા લગ્નનો સ્વામિ અને ચંદ્ર બળવાન હશે તો આ સ્ત્રી ઇંદ્રી પરી જેવી રૂપાળી થશે.

લગ્નનો સ્વામિ તથા લગ્નના નવમાંશનો પતિ શુભમદ અને બળવાન હોય તો આ સ્ત્રી નિષ્કલસ મનની થશે.

નવમો ભાવ તથા નવમા ભાવનો સ્વામિ બળવાન હોય તેમજ ધનભાવ તથા ધનભાવનો સ્વામિ બળવાન હોય તો આ સ્ત્રી ભાગ્યશાળી અને વૈભવી થાય.

લગ્ને ચંદ્ર અને શુક્ર રહેલા હોય તો આ સ્ત્રી ધર્મવાળી, તથા સુખની ધંધાવાળી થાય. ચંદ્ર અને બુધ લગ્ને હોય તો કળામાં કુશળ થાય તથા સુખી અને ગુણવાન પણ થાય. શુક્ર અને બુધ એ મે લગ્ને હોય તો આ સ્ત્રી સુંદર, રૂપાળી, ભાગ્યશાળી, કળામાં કુશળ અને પોતાના સ્વામીને અતિ વહાલી હોય, ચંદ્ર અને ગુરુ લગ્ને હોય તો આ સ્ત્રી વૈભવી અને ભાગ્યશાળી થાય, શુક્ર, બુધ, અને ચંદ્ર લગ્ને હોય તો ધણા સુખ અને ગુણવાળી તથા ધણા ધનવાળી આ સ્ત્રી હોય, અને બુધ, ગુરુ તથા શુક્ર ત્રણે ગ્રહો લગ્નમાં હોય તો આ સ્ત્રી ધણા ગુણવાળી, ધનવાન અને સુખી થાય.

જન્મકુંડળીમાં હરકોષ ભાવે મંગળ, બુધ, ગુરુ અને શુક્ર સર્વે બળવાન થઈ બેઠા હોય, પણ લગ્નમાં સમરાશી હોય તો આ સ્ત્રી ધણી કીર્તિવાળી, ધણા શાસ્ત્રોમાં કુશળ, અને ધર્મિષ્ઠ જાણવી,

જન્મકુંડળીમાં ચંદ્ર-વરણ, સિંહ, વૃશ્ચિક કે કન્યા પૈકી ગમે તે રાશીમાં હોય તો આ સ્ત્રીને એકાદ પુત્ર થાય.

સ્ત્રી કુંવારી રહે તે બાબત.

સાતમે શનિ હોય અને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો આ સ્ત્રી જાળી મુદત સુધી કુંવારી રહે. અથવા વૃદ્ધ થતાં સુધી કુંવારી જ રહે.

સ્ત્રી વિધવા થાય તે બાબત.

સાતમા ભાવમાં મંગળ હોય અને તેને પાપગ્રહો દેખતા હોય તો તે સ્ત્રી બાળપણમાં વિધવા થાય.

સાતમે ધણા પાપગ્રહ રહેલા હોય તો તે સ્ત્રી વિધવા થાય.

આઠમા ભાવે કોઈ પાપગ્રહ હોય તો આ સ્ત્રી વિધવા થાય.

આઠમા ભાવે પાપગ્રહ હોય પણ બીજા ભાવે કોઈ શુભગ્રહ હોય તો આ સ્ત્રી વિધવા થાય પણ વિધવા થયા પછી થોડાજ વખતમાં મૃત્યુ થાય.

છઠે કે આઠમે ચંદ્ર હોય તો તે સ્ત્રી વિધવા થાય અને સ્ત્રીના પતિના શરીરે નેષ્ટ દ્રવ્ય થાય.

લગ્ને પાપગ્રહ હોય અને સાતમે પાપગ્રહ તથા મંગળ હોય તો આ સ્ત્રી વિધવા થાય.

લગ્નમાં ચંદ્ર હોય અને સાતમે મંગળ હોય તોપણ આ સ્ત્રી વિધવા થાય.

જન્મકુંડળીમાં ૧-૪-૭-૮ અથવા ૧૨ માં ભાવમાં મંગળ

હોય તો આ સ્ત્રી વિધવા થાય તથા તેનો પતિ દુઃખી થાય.

પરંતુ લગ્નનો સ્વામિ લગ્નમાં અને સાતમા ભાવનો સ્વામિ સાતમા ભાવમાં હોય, અથવા લગ્નનો સ્વામી સાતમે અને સાતમાનો સ્વામી લગ્ને હોય અથવા લગ્નનો અને સાતમાનો સ્વામિ અને લગ્નમાં હોય અથવા લગ્નનો અને સાતમાનો સ્વામિ અને સાતમે હોય તો, વિધવાપણાના દોષો નહતા નથી, યોગમાં કોઈ શુભગ્રહની દ્રષ્ટી કે સમાગમ હોય પણ પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ કે સમાગમ ન હોય તો એ યોગ વિધવાપણાના દોષને તથા નિગેના વિધવ્યાના દોષને નાશ કરે છે.

નિચેના યોગવાળી સ્ત્રીને વિધવ્યા કહે છે.

લગ્ને શનિ, પાંચમે સૂર્ય, અને નવમે ભાવે મંગળ હોય તો આ સ્ત્રીને વિધવ્યા ગણવી.

જે સ્ત્રીનો જન્મ આરસ, રવીવાર અને શતભિષા નક્ષત્રમાં અથવા સાતમ, મંગળવાર અને વિશાખા નક્ષત્રમાં, અથવા ખીજ, શનિવાર અને આશ્લેષા નક્ષત્રમાં થયો હોય તેને વિધવ્યા કહે છે.

જે સ્ત્રીનો જન્મ ખીજ, આરસ અને સાતમ તિથીમાં, આશ્લેષા શતભિષા અને વિશાખા નક્ષત્રોમાં; શનિ રવી, કે મંગળવારના રોજ થયો હોય તે સ્ત્રીને વિધવ્યા કહે છે.

લગ્ને શુભગ્રહની રાશીના બે શુભગ્રહો રહ્યા હોય અથવા લગ્ને શુભગ્રહની રાશીનો એક પાપગ્રહ હોય તો આ કન્યાને વિધવ્યા ગણવી.

વિધવ્યા યોગવાળી સ્ત્રી નિર્ભાગી, દુઃખી, વિધવા, વ્યભિચારિણી અને સંતાનના દુઃખવાળી થાય છે. તે જે ઠેકાણે રહે તે ઠેકાણે દુઃખ થાય, એટલે સ્ત્રી નક્કર પગલાંની સમજવી.

પણ લગ્ન અથવા ચંદ્રથી સાતમા ભાવનો સ્વામિ સ્વગ્રહનો થઈ રહેલો હોય તો ઉપરના વિધવ્યાના દોષ નહતા નથી.

નિચેના યોગવાળી સ્ત્રી વ્યભિચારીણી થાય.

જન્મકુંડળોમાં પાંચમા ભાવે કોઈ પાપગ્રહ નીચનો થઈ અને રહેલો હોય તો, તથા તેને કોઈ શુભગ્રહ દેખતો હોય તો આ સ્ત્રી વ્યભિચારિણી થાય તથા તેને ગ્રામ છૂટે નહિ.

લગ્ન શનિ કે મંગળની રાશીનું હોય તેમાં ચંદ્ર રહેલા હોય અને તેમને પાપગ્રહો દેખના હોય તો ૨

તેની મા બંને જણા વ્યભિચારી હોય. આ સ્ત્રીને તેની મા ઉપર હાજર રહી વ્યભિચાર કરાવે.

નવમાશ કુંડળીમાં મંગળ શુકની રાશીનો હોય અને શુક, મંગળની રાશીનો હોય તો આ સ્ત્રી વ્યભિચારીણી થાય.

સાતમા ભાવમાં ચંદ્રની રાશી શુક અને મંગળ રહ્યા હોય તો આ સ્ત્રી પોતાના પતિની રમથી વ્યભિચાર કરાવે.

સાતમે ભાવે શુક તથા પાપ એમ બંને પ્રકારના ધણા ગ્રહો રહ્યા હોય તો આ સ્ત્રી પોતાના લગ્ન કરેલા પતિને મુકીને બીજા પુરુષ બેઠે નાતક કરે.

સૂર્ય, મંગળ અને શુરુ બળવાન હોય, ચંદ્ર, બુધ અને શુક નિર્બળ હોય, અને શનિ મધ્યમ હોય, ગમે તે ભાવે તે સર્વે ગ્રહો રહ્યા હોય અને વિશગ રાશીનું લગ્ન હોય તો આ સ્ત્રીને ધણા પુરુષ હોય એમ સમજવું.

નિચેના યોગવાળી સ્ત્રીને તેનો સ્વામિ ત્યાગ કરશે.

સાતમે ભાવે નિર્બળ થઇને ક્રોધ પશુ પાપગ્રહ રહ્યો હોય તો અને તેને શુભગ્રહ દેખતા ન હોય તો તે સ્ત્રીને તેનો ધણી ત્યાગ કરશે.

નિચેના યોગવાળી સ્ત્રી તેનાં સગાંને મારે છે.

મુળ નક્ષત્રના પ્રથમના ત્રણ ભાગમાં જે સ્ત્રી જન્મે તે સ્ત્રી તેના સસરાને મારે, અત્રેલેષા નક્ષત્રના છેલા ત્રણ પાયામાં જન્મે તો પોતાની સાસુને, જ્યેષ્ઠા નક્ષત્રના છેલ્લા પાયામાં જન્મે તો પોતાના દીયરને તે સ્ત્રી મારે છે એમ સમજવું.

કપટી, રોગી અને પ્રવળયા યોગવાળી સ્ત્રીઓના યોગ.

લગ્નનો તથા લગ્નના નવમાશનો સ્વામિ પાપગ્રહ હશે કે નિર્બળ હશે તો આ સ્ત્રી કપટી તથા હલકા સ્વભાવની મશે તેમજ તે સ્ત્રી ભૂત પિશાચના ચરિત્રવાળી અને સ્ત્રીચરિત્રવાળી થાય એમ સમજવું.

સાતમા ભાવનો નવમાશ ગણતા મંગળની રાશીનો નવમાશ આવે અને જન્મકુંડળીમાં નવમાશની રાશીને શનિ દેખતો હોય તો આ સ્ત્રીની યોનિમાં હંમેશાં રોગ રહે છે.

સાતમા ભાવમાં ક્રોધ પાપગ્રહ રહ્યો હોય અને નવમા ભાવમાં હરક્રોધ ગ્રહ રહ્યો હોય તો આ સ્ત્રી નવમા ભાવમાં રહેલા ગ્રહની પ્રવળયા યોગની દિક્ષા લેશે એમ સમજવું.

શ્રીકૃતું મૃત્યુ સાથી થશે તે જાણત.

જન્મકુંડળીમાં મંગળની રાશીના ચંદ્રને પાપગ્રહની કર્તરી હોય તો તે શ્રીકૃતું શાસ્ત્ર કે અગ્નિથી મૃત્યુ થશે.

કન્યારાશીના ચંદ્ર તથા સૂર્યને પાપગ્રહ દેખતા હોય કે ભેગની ભેગા ભેગા હોય તો તે શ્રીકૃતું બંધનથી મૃત્યુ થાય.

કર્કરાશીનો રાહિ અને ચંદ્ર મહર રાશીનો હોય તો બંધનના મેગથી તે મૃત્યુ પામે.

ચંદ્રથી દશમા સ્થાનમાં સૂર્ય અને ચોથા સ્થાનમાં મંગળ હોય તો આ શ્રીકૃતું હંચી બગ્યાએથી પડવાથી મૃત્યુ થાય.

ચંદ્ર અને સૂર્ય દ્વિસ્વભાવ રાશીમાં હોય અને તેને પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ કે સમાગમ હોય તો તે શ્રી જગમાં કુળવાથી મરણ પામે.

ચંદ્રથી પીન્ને મંગળ, સાતમે બુધ અને ચોથે રાહિ હોય તો આ શ્રીકૃતું કુવામાં પડવાથી મૃત્યુ થાય.

શ્રીગોત્રી જાણતમાં શુક્રથી સામુતું, સૂર્યથી સસરાતું, લગ્નથી શરીરતું, ચંદ્રથી મનતું, અને સાનમાં ભાવથી તથા સાતમાં ભાવનદ સ્વામિથી શ્રીના પતિતું સુખ દુઃખ જોવાય છે.

શ્રીકૃતું સામાન્ય ગુણ દુઃખ ત્રિશોશ ઉપરથી જોવાની રીત.

જન્મકુંડળીમાં મિથુન કે કન્યારાશીતું લગ્ન અથવા ચંદ્ર હોય અને ત્રિશોશ કુંડળીમાં લગ્ન અથવા ચંદ્ર મંગળની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી કપટી થાય. રાહિની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી ત્રીપણમાં ન હોય, શુક્રની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી સદ્ગુણી થાય, બુધની રાશીમાં હોય તો બહુ ગુણવાળી તે શ્રી થાય, અને શુક્રની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી બલિયારણી એટલે ગુણક થાય એમ સમજવું.

જન્મકુંડળીમાં મેષ કે વૃશ્ચિક રાશીતું લગ્ન અથવા ચંદ્ર હોય અને ત્રિશોશ કુંડળીમાં લગ્ન અથવા ચંદ્રમાં મંગળની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી નાનપણમાં જ ખરાબ લક્ષણ શીળે, રાહિની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી સેવા કરનારી થાય, શુક્રની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી સાચા આચરણવાળી અને સમજુ થાય, બુધની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી શ્રીચારિત્રમાં કુશળ થાય, અને શુક્રની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી નહારા ચારિત્રવાળી થાય એમ સમજવું.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ન અથવા ચંદ્ર કર્ક રાશીમાં હોય અને ત્રિશોશકુંડળીમાં લગ્ન અથવા ચંદ્ર-મંગળની રાશીમાં હોય તો તે

શ્રી સ્વતંત્ર મીઝશની, તથા સ્વતંત્ર રીતે કામકાજ કરનારી થાય એમ સમજવું, શનીની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી પોતાના સ્વામિને આરી નાખનારી થાય, ગુરૂની રાશીમાં હોય તો ધણા ગુણવાળી થાય. બુધની રાશીમાં હોય તો શીલપદ્ધતિમાં કુશળ થાય, અને શુક્રની રાશીમાં હોય તો આ શ્રી નઠારા આચરણ કે લક્ષણવાળી સમજવી.

જન્મકુંડળીમાં શુક્રની રાશીનું લગ્ન અથવા ચંદ્રમાં હોય અને ત્રીશાંશ કુંડળીમાં મંગળની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી દુષ્ટ આચરણ વાળી થાય, શનીની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી નાતરૂ કરે, ગુરૂની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી, સારા લક્ષણવાળી તથા સારા ગુણવાળી થાય બુધની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી સંગિનકળામાં, તથા ચિત્રકળામાં હોશીઆર થાય, અને શુક્રની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી સારા ગુણથી ડીર્ઘ મેળવનારી થાય એમ સમજવું.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ન અથવા ચંદ્રમાં શનીની રાશીમાં હોય અને ત્રીશાંશ કુંડળીમાં મંગળની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી દાસીપણું કરે, શનીની રાશીમાં હોય તો નીચ માણસ સાથે વ્યભિચાર કરે, ગુરૂની રાશીમાં હોય તો પતિવ્રત પાળે, બુધની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી નઠારી થાય, અને શુક્રની રાશીમાં હોય તો તે શ્રીને પ્રજા વગરની વાંઝણી સમજવી.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ન અથવા ચંદ્રમાં સિંહ રાશીમાં હોય, અને ત્રીશાંશ કુંડળીમાં મંગળની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી પુરૂષના જેવી વાચાળ અને પુરૂષના જેવા આચરણવાળી થાય, શનીની રાશીમાં હોય તો વ્યભિચારીશી થાય ગુરૂની રાશીમાં હોય તો આ શ્રી રાજની શ્રી થાય, બુધની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી પુરૂષના સ્વભાવવાળી થાય, અને શુક્રની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી નીચ પુરૂષ સાથે વ્યભિચાર કરનારી થાય એમ સમજવું.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ન અથવા ચંદ્રમાં ગુરૂની રાશીમાં હોય અને ત્રીશાંશ કુંડળીમાં મંગળની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી ધણા ગુણવાળી થાય, શનીની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી હિતાવળી આલનારી થાય, ગુરૂની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી ધણા ગુણવાળી થાય, બુધની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી વિદ્યાનવાળી અથવા આશ્ચર્યવાળી થાય અને શુક્રની રાશીમાં હોય તો તે શ્રી ખરાય લક્ષણવાળી સમજવી.

ઉપરના ત્રીશાસ રૂબ પ્રમ છો સ્ત્રીના ગુચ્છ તથા લગ્નચુ સપજવડે
વરને પાધડીએ મંગળ અને કન્યાને ઘાટડીએ મંગળ
જોવાની રીત.

વરની જન્મકુંડળીમાં ૧ ત્રા સ્થાનમાં અથવા લગ્નચી ચોથે,
સાતમે, આઠમે કે બારમા સ્થાને મંગળ પડ્યો હોય તો વરને પાધ-
ડીએ મંગળ છે એમ સમજવું.

ઉપર મુજબ જો કન્યાની જન્મકુંડળીમાં ૧-૪-૭-૮-૧૨
મા ભાવે મંગળ પડ્યો હોય નો તે કન્યાને ઘાટડીએ મંગળ છે એમ
જાણવું.

વરને પાધડીએ મંગળ હોય અને કન્યાને ઘાટડીએ મંગળ
ન હોય તો સંબંધ કરવો નહિ કેમકે કન્યાનો નાશ થાય અને એ
પ્રમાણે જો કન્યાને ઘાટડીએ મંગળ હોય અને વરને પાધડીએ
મંગળ ન હોય તો વરનો નાશ થાય.

વર તથા કન્યાની જન્મકુંડળીમાં મંગળ મેષરાશીનો ચઢ
લગ્નમાં રહ્યો હોય અથવા વૃશ્ચિક રાશીમાં ચોથા ભાવમાં રહ્યો હોય,
અથવા ૭-૮-૧૨ માં પૈકી કોઈ પણ સ્થાનમાં ધનરાશીનો ચઢને
રહ્યો હોય તો વરકન્યાનો સંબંધ કરવાથી દોષ નહે નહિ.

વરને મંગળ હોય પરંતુ કન્યાની જન્મ કુંડળીમાં ૧-૪-૭-૮-૧૨
મા ભાવ પૈકી કોઈ પણ ભાવમાં શની હોય તોપણ બંનેનો સંબંધ
થવા દેવામાં કાંઈ હરકત નથી. કારણુ તે શનિ એ મંગળની બરો-
બરી કરનાર છે.

ઉપર પ્રમાણે જો સ્ત્રીની જન્મકુંડળીમાં વિધવા વિગેરે ખરાબ
યોગ ઉત્પન્ન થયા હોય તેને ધર્મશાસ્ત્ર પ્રમાણે સર્વિત્રીવૃત્ત, પીપળાવૃત્ત,
અકુંડવિવાહ અને કુંભ વિવાહાદિ વિગેરેની શાંતિ કરાવી પછી
પરણ્યાવવી એવી ધર્મશાસ્ત્રની આજ્ઞા છે.

ગર્ભપાત તથા ગર્ભ નહિ રહેવા બાબત.

લગ્ને સૂર્ય હોય અને શની સાતમે હોય તો ગર્ભ રહે નહિ
સૂર્ય તથા શની સાતમા સ્થાને હોય, શુક્રની દ્રષ્ટિ વિનાનો ચંદ્ર દશમઠ
ભાવે હોય તોપણ ગર્ભ રહે નહિ. ચોથા અને છઠ્ઠા સ્થાનમાં શનિ
તથા મંગળ હોય તોપણ ગર્ભ રહે નહિ.

ઉપર જણાવેલા યોગો છતાં ગર્ભ રહે તોપણ નાશ થાય.

પ્રકરણ ૪૭ મું.

હોરા કુંડળી જોવાની રીત.

હોરા કુંડળીમાં ધનનું સુખ જોવાય છે.

હોરા કુંડળીમાં પહેલા અને બીજા ભાવે ગ્રહો રહ્યા હોય તો ધનનું ધણું સુખ મળે, પહેલા અને બારમા ભાવમાં ગ્રહો રહ્યા હોય તો ધનનું મધ્યમ સુખ મળે, પણ્ચ બારમા ભાવમાં ધણા ગ્રહો રહ્યા હોય તો નિર્ધન થાય.

હોરા કુંડળીમાં લગ્ને સૂર્ય હોય તો બાળપણમાં સુખી પણ્ચ પછી દુઃખી થાય પણ્ચ લગ્ને ચંદ્ર હોય તો બાળપણમાં દુઃખી અને મોટપણે સુખી થાય.

લગ્નનો સ્વામી સૂર્ય હોય તો સુખ વગરનો, પાપી, ક્રોધી અને કામી થાય.

લગ્નનો સ્વામી ચંદ્ર હોય તો સુખી, ધનવાન, સ્ત્રી પુત્રવાળો અને સર્વ ગુણસંપન્ન થાય.

લગ્નનો સ્વામી જન્મકુંડળીમાં કેન્દ્રમાં હોય અને તેને શુભગ્રહ દેખતા હોય કે ભેગા બેઠા હોય તો મોતી, રત્ન વિગેરેના આભૂષણવાળો થાય પણ્ચ પાપગ્રહ દેખતા હોય કે ભેગા બેઠા હોય તો ગાયો ભેંસો તથા લોઢાના વેપારથી સંપત્તિ મળે.

લગ્નનો સ્વામી જન્મકુંડળીમાં પૂર્ણ બળવાન હોય તો સારા ગુણવાળો થાય અને તે ગ્રહ જન્મકુંડળીમાં સ્વગ્રહી હોય ને તે ભાવમાં બેઠો હોય તે ભાવનું પુરેપૂરું સુખ મળે. હોરા કુંડળીનો દશમા ભાવનો સ્વામી બળવાન હોય તો ધનવાન અને સર્વનો પ્રિતિ મેળવનાર થાય પણ્ચ તે ગ્રહ બળવાન ન હોય તો લક્ષ્મી સિવાયનો થાય.

પ્રકરણ ૪૮ મું.

દ્રષ્ટાણ કુંડળીનું ફળ

આ કુંડળીમાં બંધનું સુખ દુઃખ જોવાય છે.

દ્રષ્ટાણ કુંડળીમાં લગ્નનો સ્વામિ જે રાશીમાં બેઠો હોય તે રાશીની સંખ્યા પ્રમાણે તેના બાળબેનની સંખ્યા જાણવી, લગ્નના સ્વામિ ભેગા જેટલા શુભગ્રહો રહ્યા હોય કે દેખતા હોય તેટલા ભાંડુ હયાત રહે. અને જેટલા પાપગ્રહો બેઠા હોય કે દેખતા હોય તેટલા ભાંડુ મરણ પામે. લગ્નના સ્વામિ સાથે પુરુષગ્રહો બેઠા હોય તે ભાગ્યોત્તરું સુખ અને સ્ત્રીગ્રહો બેઠા હોય તો બેનોતું સુખ થશે.

લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં આઠમા ભાવે મંગલ સંહિત બેઠો હોય તો તેના બંધનું માર્ગમાં અગ્રવા તો પડી જવાથી મૃત્યુ થાય, ગુરુ અને શની સાથે બેઠો હોય તો ઝેરથી મૃત્યુ થાય અને પાપગ્રહો સાથે બેઠો હોય તો વિજળી પડવાથી મૃત્યુ થાય.

લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં છઠ્ઠે, આઠમે અને બારમે બેઠો હોય તો તે માણસ આત્મહત્યા થાય અને તે પાપગ્રહો સાથે રહ્યો હોય તો કાનનો રોગ થાય, બંધુ સાથે વેર થાય અને દુસ્ત્રમન વધે.

પ્રકરણ ૪૯ મું.

સપ્તમાંશ કુંડળી જોવાની રીત.

આ કુંડળીમાં સંતાનનું સુખ દુઃખ જોવાય છે.

સપ્તમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં જે રાશીમાં બેઠો હોય તે રાશીની સંખ્યા (આંક) પ્રમાણે તેને સંતાન થાય.

સપ્તમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં લગ્ને, ગુરુ અને શુક્ર સાથે બેઠો હોય તો તેની પ્રજા આયુષ્યવાળી અને પુન્યવાન થાય, બુધની સાથે બેઠો હોય તો કન્યાની પ્રજા થાય, પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય તો પુત્રો માયાના રોમથી મૃત્યુ પામે.

લગ્નનો સ્વામિ અસ્તનો હોય તો તેને પ્રજા થાય નહિ. તેમ

લગ્નનો સ્વામિ પાપગ્રહ હોય અને તે જન્મકુંડળીમાં લગ્ને બેઠો હોય તો પશુ પ્રજા થાય નહિ.

લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં નીચ રાશીનો હોય તો તેના સંતાન દુર્બળ અને નહારા થાય, શત્રુ ગ્રહની રાશીનો હોય તો સારી પ્રજા થયેલા પામે. લગ્નનો સ્વામિ મિત્રગ્રહની રાશીમાં હોય અથવા ઉચ્ચનો વધ ગમે તે ભાવે બેઠો હોય અને તેના મિત્રગ્રહો જન્મકુંડળીમાં સાતમે ભાવે રહ્યા હોય તો તે સાચુસને રૂપશુણ્યુક્ત સારા પુત્રો થાય.

લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં ૧૧ થા ભાવે બેઠો હોય તો પુત્રો અને સાધારા વાયુની પીડા થાય, પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય તો દુષ્ટ હૃદયનો અને શુભગ્રહ સાથે રહ્યો હોય તો સારો દ્રવ્યવાળો થાય. લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં સાતમા ભાવે શનિની સાથે બેઠો હોય તો પ્રજા થાય નહિ પણ શુભગ્રહ સાથે બેઠો હોય તો પુત્રનું સુખ મળે.

લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં સૂર્ય સાથે રહ્યો હોય તો તેના પુત્રને નેત્રનો રોગ થાય.

પ્રકરણ ૫૦ મું.

નવમાંશ કુંડળીનું ફળ.

આ કુંડળીમાં જીતું સુખ દુઃખ ભેવાય છે.

નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ પ્રમાણે આળસના શરીરનો આધાર, શુણ્ણ અને સ્વભાવ થાય.

નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં કેન્દ્રભાવમાં બેઠો હોય તો તેનું જીવન અથવા આઠમે વર્ષે લગ્ન થાય અને ત્રિદશી ભાવ (૫-૬) માં બેઠો હોય તો નવમે વર્ષે લગ્ન થાય, જન્મકુંડળીમાં લગ્ન બેઠો હોય તો તાની ઉમરમાં સગપણ થાય પણ તે જી મૃત્યુ પામે.

નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં ત્રીજા, પાંચમા, સાતમા, નવમા અને અગ્રીઆરમા ભાવે બેઠો હોય તો તે પુરુષની જી સદ્ગુણી, પતિવ્રતા અને રૂપાળી સાંદર્યયુક્ત, સારા નેત્રવાળી થાય. જી અને આઠમે બેઠો હોય તો તે પુરુષની જી લગ્ન કર્યા પછી શુભરી જાય અને બીજી જી પરણે, બીજા ભાવે બેઠો

હોય તો તે પુરુષ સ્ત્રી પરણ્યા પછી ધનવાન થાય, આઠમે બેઠો હોય તો તે પુરુષના હાથથી તેની સ્ત્રી મૃત્યુ પામે પણ તે ગ્રહ બેગો ચંદ્ર બેઠો હોય તો તેની સ્ત્રી જન્મમાં હુમલાથી મરણ પામે, દશમા ભાવે બેઠો હોય તો સ્ત્રી આગ્યશાળી મળે, અને આરમા જાવે બેઠો હોય તો સ્ત્રી ચોર અને ગ્લિચારી મળે, પણ ગ્રહ સ્વચ્છી હોય તો સ્ત્રી ભાગ્યશાળી અને સ્વામિનું મન રંજન કરનારી, વાણી વિનોદ કરનારી મળે.

નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ શુભગ્રહ હોય અને તે જન્મ કુંડળીમાં શુભગ્રહ સાથે બેઠો હોય કે શુભગ્રહ દેખતા હોય તો તે સ્ત્રી તેની માથે સ્નેહ રાખનારી, ધૈર્યવાન, સારી આશની અને ચતુર થાય. પણ પાપગ્રહ હોય અને જન્મકુંડળીમાં પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય કે પાપગ્રહ દેખતા હોય તો તેની સ્ત્રી બેઠું બોલનારી, કઠોર વાણી તથા હાથિવાળી થાય.

નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીનાં પાપગ્રહ સાથે ચંદ્ર ભાવમાં બેઠો હોય અને તેને પાપગ્રહની દષ્ટિ હોય તો તેની સ્ત્રી કુદ્ધિ વગરની અને કુળી થાય. તથા તેનું હૃદય આરથી મૃત્યુ થાય, પણ ને જન્મકુંડળીમાં સ્વમી કે હિંચનો ગ્રહ શુભ ગ્રહ બેગો બેઠો હોય કે મિત્રતાં ધરમાં બેઠો હોય તે તેની સ્ત્રી સારી કુદ્ધિવાળી અને ભાગ્યશાળી તથા સર્વ વાતે સુખી થાય.

નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં ચંદ્ર બેગો બેઠો હોય કે ચંદ્ર દેખતો હોય તો તેની સ્ત્રી અતિ ચંચળ, અભિચારી, કપટી સ્વભાવની અને પતિ સાથે સહજ સ્નેહ રાખનારી થાય.

નવમાંશ કુંડળીમાં જહા આવમાં સૂર્ય અને શુક્ર બેગો બેઠો હોય તો તેની સ્ત્રી અગ્નિમાં હાઝાથી મરણ પામે, શુક્ર બેઠો હોય તે જહાડું વાગવાથી મરણ પામે અને સૂર્ય તથા શુક્ર બેગો બેઠો હોય તો તેની સ્ત્રી ઊંચે આવારથી મૃત્યુ પામે.

જન્મકુંડળીમાં જે ગ્રહ નીચ રાશીનો હોય તે ગ્રહ નવમાંશ કુંડળીમાં હિંચ રાશીનો હોય તો જન્મકુંડળીનું નીચ ફળ મટાડી સાફ ફળ આપે છે અને જન્મકુંડળીમાં જે ગ્રહ હિંચ રાશીનો હોય તે નવમાંશ કુંડળીમાં નીચ રાશીનો હોય તો સાફ ફળ મટાડી નીચ ફળ આપે છે.

મકરણ પૃ મું.

દ્વાદશાંશ કુંડળી જોવાની રીત

આ કુંડળીમાં મુખ્યત્વે કરીને માતાપિતાનું મુખ દુઃખ જોવાય છે.

દ્વાદશાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામી જન્મકુંડળીમાં સ્વગ્રહી અથવા ઉચ્ચનો હોય અને તેના ભેગા શુભગ્રહ હોય કે દેખતા હોય તો તે માણસ ધણો ભાગ્યશાળી અને સુખી થાય, પણ તે જન્મકુંડળીમાં પાપગ્રહના ધરમાં બેઠો હોય કે પાપગ્રહ ભેગો બેઠો હોય અથવા તે ગ્રહ નીચનો કે અસ્તનો હોય તો તે માણસને-ધણા દુરમન થાય તેમ તે ચિંતાવાળો, રોગવાળો થાય અને અગ્નિથી પીડા પામે.

દ્વાદશાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં લગ્ને બેઠો હોય તો તે પુરૂષના શુભ તથા દ્રવ્ય તેના પિતા જેટલા ન હોય, બીજો બેઠો હોય તો તેનો પિતા ધનવાન હોય અને પોતે પોતાના પિતા કરતાં વધુ ધનવાન થાય, ત્રીજો બેઠો હોય તો પિતા કરતાં વધુ કિર્તિ અને દ્રવ્યવાળો, ચોથો બેઠો હોય તો પિતા કરતાં વધુ ભાગ્યશાળી અને ધનવાન, પાંચમે બેઠો હોય તો સારી કુદ્ધિવાળો અને ભાગ્યશાળી તેમ પોતાના ભાવથી પિતાને સુખ મળે, છઠ્ઠે બેઠો હોય તો ધણા દુરમન થાય, સાતમે બેઠો હોય તો રાજા જેવો પરાક્રમી અને ભાગ્યશાળી થાય, આઠમે બેઠો હોય તો તેના પિતાનું દુરમનથી, ઝેરથી, કે આત્મધાનકથી મૃત્યુ થાય, નવમે બેઠો હોય તો ધર્મિષ્ઠ અને યાત્રા કરનાર થાય, દશમે બેઠો હોય તો પોતાના બાપ તથા તેના બાપથી વધુ ભાગ્યશાળી તથા બાપનું ધણું સુખ મળે, અગ્નિઆરમે બેઠો હોય તો પિતાનું ગુપ્ત ધન મળે અને આરમે બેઠો હોય તો ધનખર્ચે અને નકારે કામ કરનાર થાય.

પ્રકરણ પર સું.

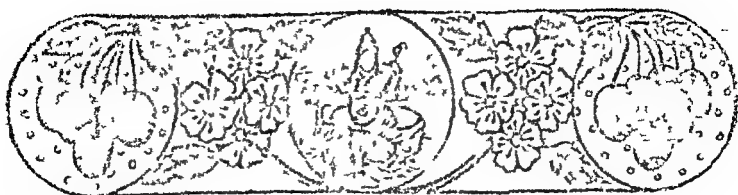
ત્રીશાંશ કુંડળી જોવાની રીત.

આ કુંડળીમાં રીષ્ટ કષ્ટનું જોવામાં આવે છે.

ત્રીશાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં જડા લાવે
ખેડો હોય તો તેનું રાજ્યથી બંધન થાય, સાતમા લાવે ખેડો હોય
તો તેને ધણી સ્ત્રી મળે તેનાથી તેને ધણું સુખ થાય. આઠમે ખેડો
હોય તો રાજ્યથી મૃત્યુ થાય, બારમે ખેડો હોય તો તકરાર તોફાનથી
રાજ્ય તરફથી દુઃખ થાય અને તેની સાથે બારમા લાવે શુભગ્રહ
હોય તો તો રાજ્યથી સુખ મળે અને લાગ્યશાળી થાય, પચાસ શુભગ્રહ
ખેડો હોય તો તેને રાજ્યથી સંતોષ નહિ અને તકરારમાં હાર પામે.

ત્રીશાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ પાપગ્રહ હોય અને તે જન્મ
કુંડળીમાં નીચનો હોય તો તેને કુટુંબ સાથે વિરોધ થાય પણ
શુભગ્રહ હોય તો શરીરે સુખી થાય.

પ્રકરણ ૫૩ સું.

ઓધાન બાબત.

કયા રજોદર્શનમાં સ્ત્રી ગર્ભ ધારણ કરશે તે બાબત.

સ્ત્રીની જન્મ રાશીથી ચંદ્ર ૧ લે, ૨ જે, ૪ થે, ૫ મે, ૭ મે, ૯ મે અગર ૧૨ મે હોય તો અને ચંદ્રની ઉપર મંગળની દષ્ટિ પડતી હોય તો, તે વખતે સ્ત્રીને રજોદર્શન થાય તો ગર્ભ ધારણ કરે.

રજોદર્શન દર માસે પ્રદટ થાય છે માટે ઉપરના રજોદર્શન વખતે એથે દિવસે રૂધિરસ્રાવ બંધ થયા પછી સ્ત્રી શુદ્ધ થાય. પછી સ્ત્રી પુરૂષ મૈથુન કરે તો ગર્ભ રહે.

પણ સ્ત્રીની જન્મરાશીથી ચંદ્ર ૩ જે ૬ જે, ૧૦ મે, ૧૨ મે હોય તે વખતે રજોદર્શન થાય તો ગર્ભ રહે નહિ.

રજોદર્શન પછી સોળ દિવસની અંદર ગર્ભ રહે છે.

ઉપર પ્રમાણે રજસ્વળા સ્ત્રી શુદ્ધ થાય પછી પુરૂષ સાથે મૈથુન કરે અને જે વખતે પુરૂષના વીર્યને ગ્રહણ કરે તે વખતની કુંડળીને ઓધાનકાળની કુંડળી કહેવી.

મૈથુન પછી ગર્ભ રહ્યો છે કે નહિ તે જોવાની રીત.

સૂર્ય, ચંદ્ર, શુક્ર અને મંગળ ઓધાનકુંડળીમાં હરકાષ રાશીમાં ગમે તે રથાને જેસે પણ નવમશિકુંડળીમાં તે ગ્રહો સ્વગ્રહી હોય તો ગર્ભ રહ્યો છે એમ જાણવું.

સ્ત્રીની જન્મકુંડળીમાં લગ્નથકી પાંચમી કે નવમી રાશી હોય તે જેમાંથી કાર્ક પણ રાશીનો ગુરુ કે શુક્ર થાય ત્યારે તે સ્ત્રી ગર્ભ ધારણ કરે છે.

જન્મકુંડળીના પાંચમા આવનો સ્વામિ મંગળ, વર્ષ કુંડળીમાં પ મા કે ૧૧ મા ભાવે બેસે અને જે મામની કુંડળીમાં તે ઉપરને ભાવે બેસે તે માસમાં ગર્ભ રહે છે.

ઓધાનકુંડળી ઉપરથી સ્ત્રીપુરુષના મૃત્યુ વિગેરેનું
શુભાશુભ દેખ.

ગર્ભ રહ્યા પછીના દશ માસના સ્વામિઓ, ૧ જા માસનો સ્વામિ શુક્ર, ૨ જા માસનો સ્વામિ મંગળ, ૩ જા માસનો સ્વામિ ગુરુ, ચોથા તથા દશમા માસનો સ્વામિ સૂર્ય, પાંચમા તથા નવમા માસનો સ્વામિ ઓધાન ધાનના લગ્નનો સ્વામિ છે.

ઓધાનકુંડળીમાં જે ભાવમાં સૂર્ય બેઠો હોય તે ભાવથી માતમા ભાવે મંગળ અથવા શની બેઠો હોય તો જે મહિનાનો સ્વામિ શની કે મંગળ હોય તે મહિનામાં પુરુષને પીડા થાય તેમ ઓધાનકુંડળીમાં જે ભાવમાં ચંદ્ર હોય તે ભાવથી સાતમે શની કે મંગળ હોય તો તે ગ્રહો જે મહિનાના સ્વામી હોય તે મહિનામાં સ્ત્રીને પીડા કરે કર્તરી એટલે પોતાયકી એક ગ્રહ પારમે અને બીજે બીજે હોય તે કર્તરી કહેવાય છે.

હવે ઓધાનકુંડળીમાં સૂર્યને મંગળ કે શનીની કર્તરી હોય તો બેમાં જે ગ્રહ બળવાન હોય તે ગ્રહના માસમાં તે પુરુષનું મૃત્યુ થાય.

તેમજ ચંદ્રને મંગળ કે શનીની કર્તરી હોય તો તેમાંના બળવાન ગ્રહના માસમાં સ્ત્રીનું મૃત્યુ થાય.

ઓધાનકુંડળીમાં મંગળ કે શની એ બેમાંથી એક ચંદ્ર બેગો બેઠો હોય અને બીજે દેખતો હોય તો તે બેમાંથી બળવાન ગ્રહના માસમાં તે સ્ત્રીનું મૃત્યુ થાય. અને મંગળ કે શની બેમાંથી એક સૂર્ય બેગો બેઠો હોય અને એક દેખતો હોય તો બળવાન ગ્રહના માસમાં પુરુષનું મૃત્યુ થાય.

ઓધાનકુંડળીમાં પારમે પાપગ્રહ હોય અને લગ્ન ઉપર શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ ન હોય તો ગર્ભવાળી સ્ત્રી મૃત્યુ પામે.

લગ્ને શની બેઠો હોય અને ચંદ્ર તથા મંગળ દેખતા હોય તો ગર્ભવાળી સ્ત્રી મૃત્યુ પામે.

લગ્ને મંગળ હોય, અને સાતમે સૂર્ય હોય તો ગર્ભવાળી સ્ત્રી શસ્ત્રથી મૃત્યુ પામે.

ચંદ્રથી ચોથે પાપગ્રહ હોય, તથા આઠમે મંગળ હોય, અથવા

લગ્નથી ચોથે પાપગ્રહ હોય અને આઠમે મંગળ હોય તો, અથવા ચોથે મંગળ અને બારમે સૂર્ય હોય અને હરકોઈ ભાવે ચંદ્ર હોય તો ગર્ભવાળી સ્ત્રી મૃત્યુ પામે.

આધાનકુંડળીમાં લગ્ન કે ચંદ્ર ભેગા શુભ ગ્રહો ખેડેલા હોય, અથવા લગ્ન કે ચંદ્રથી પાંચમે, નવમે. બીજે, ચોથે, ત્રીજે, સાતમે અને અગીઆરમે શુભગ્રહ ખેડેલા હોય, અથવા તે ભેમાંથી ત્રીજે કે અગીઆરમે ભાવે પાપગ્રહ ખેડા હોય અને તે બંને પૈકી ગમે તેને સૂર્ય દેખતો હોય તો ગર્ભ પુરે દિવસે જન્મશે અને સુખી થશે.

રહેલો ગર્ભ નાશ પામશે કે કેમ તે જોવાની રીત.

પુરુષની વર્ષકુંડળીમાં લગ્ને ચંદ્ર, અને સાતમે શની સાથે મંગળ ખેડા હોય તો આઠમા માસે ગર્ભ નાશ પામશે.

પુરુષની વર્ષકુંડળીમાં પાંચમે કે અગીઆરમે ભાવે મંગળ સાથે સૂર્ય ખેડા હોય તો છઠા કે સાતમા માસે ગર્ભ પાત થાય.

પુરુષની વર્ષકુંડળીમાં પાંચમા ભાવે સૂર્ય, અગીઆરમા ભાવે શની, અને બીજા ભાવે ચંદ્ર કે મંગળ ખેડા હોય તો ચોથા કે પાંચમા માસે ગર્ભ નાશ પામે.

જો તે પુરુષની વર્ષકુંડળીમાં દશમે કે પાંચમા ભાવે મંગળ હોય અને શની પાંચમે અથવા બીજે કે અગીઆરમા ભાવે ખેડા હોય તો ગર્ભ રહ્યા પછી બીજે કે ત્રીજે મરીને ગર્ભ નાશ પામે.

આધાન કે જન્મકુંડળી ઉપરથી માતા, પિતા, કાકા

અને માસીતું સુખ દુઃખ જોવા વિધે.

દિવસે આધાન કે જન્મ હોય અને કુંડળીમાં-સૂર્ય એકી રાશીમાં ખેડા હોય તો બાપને સુખ મળે અને બેકી રાશીમાં ખેડા હોય તો બાપને દુઃખ પડે.

શુક્ર બેકી રાશીનો હોય તો માને સુખ મળે અને એકી રાશીનો હોય તો દુઃખ પડે.

શની એકી રાશીનો હોય તો કાકાને સુખ મળે પણ બેકી રાશીનો હોય તો દુઃખ પડે.

ચંદ્ર બેકી રાશીનો હોય તો માશીને સુખ મળે પણ એકી રાશીનો હોય તો દુઃખ પડે.

વળી રાત્રીએ આધાન કે જન્મ હોય અને કુંડળીમાં—

સૂર્ય એકી રાશીનો હોય તો કાકાને સુખ અને બેકી રાશીનો હોય તો દુઃખ પડે.

શુક્ર એક રાશીનો હોય તો માતાને સુખ પણ બેકી રાશીનો હોય તો દુઃખ, જની એકી રાશીનો હોય તો બાપને સુખ, પણ બેકી રાશીનો હોય તો દુઃખ, અને ચંદ્ર બેકી રાશીનો હોય તો માતાને સુખ, પણ એકી રાશીનો હોય તો માતાને દુઃખ પડે.

ઓધાન કે જન્મકુંડળી ઉપરથી ગર્ભવતી સ્ત્રીને પુત્ર, પુત્રી કે નપુપકનો જન્મ થશે તે જોવાની રીત.

ઓધાન, જન્મ કે પ્રશ્નકુંડળીમાં એક રાશીના ગુરુ અને સૂર્ય બળવાન હોય અને તે નવમાસ કુંડળીમાં ગમે તે નવમાસે હોય તો પુત્રનો જન્મ થાય.

લગ્ન, સૂર્ય, ચંદ્ર અને ગુરુ એકી રાશીના હોય તથા નવમાસ કુંડળીમાં પણ એકી રાશીના બળવાન હોય તો પુત્રનો જન્મ થાય.

કુંડળીમાં ત્રીજા, નવમા, પાંચમા, સાતમા અને અગીઆરમા ભાવે શની બળવાન થઈ રહ્યો હોય તો પુત્રનો જન્મ થાય.

નવમાસ કુંડળીમાં ત્રિયુગ અને ધનની રાશીમાં ગુરુ અને સૂર્ય બેકા હોય પણ તેમને જન્મ કે ઓધાનકુંડળીમાં બુધ દેખતો હોય તો બે પુત્રોનો જન્મ થાય.

ચંદ્ર, મંગળ અને શુક્ર બેકી રાશીમાં બળવાન થઈ નવમાસ કુંડળીમાં હરકાઈ ભાવે બેકા હોય તો કન્યાનો જન્મ થાય.

લગ્ન સૂર્ય, ગુરુ અને ચંદ્ર ઓધાન, જન્મ કે પ્રશ્ન કુંડળીમાં એકી રાશીના હોય અને નવમાસ કુંડળીમાં પણ બેકી રાશીના બળવાન થઈ અને બેકા હોય તો કન્યાનો જન્મ થાય.

ઉપર લખેલા પ્રકારે ઓધાન કે જન્મકુંડળીમાં એક રાશીના હોય પણ નવમાસ કુંડળીમાં બેકી રાશીના હોય તો તેમાંથી જે વધારે બળવાન હોય તે પ્રમાણે પુત્ર કે કન્યાનો જન્મ થાય.

ઓધાન કે જન્મકુંડળીમાં એકી રાશીનો સૂર્ય અને બેકી રાશીનો ચંદ્ર હોય અને તે એક બીજાને દેખતા હોય તો નાનકડા પ્રજા આવતરે.

વળી એકી રાશીનો બુધ અને બેકી રાશીના શની હોય અને એકબીજાને દેખતા હોય તો, એકી રાશીમાં લગ્ન અને ચંદ્ર હોય અને તે બંનેને સમરાશીમાં રહેયો મંગળ દેખતો હોય તો શુક્ર, ચંદ્ર અને લગ્ન ગમે તે રાશીમાં હોય પણ નવમાસ કુંડળીમાં એકી રાશીના

હોય તો, એકી રાશીમાં મંગળ, અને બેકી રાશીમાં સૂર્ય એકો હોય અને બંને એ; બીજાને દેખતા હોય તો, અને બુધ એકી રાશીનો અને ચંદ્ર બેકી રાશીનો હોય અને તે બંનેને મંગળ દેખતો હોય તો નપુંસકનો જન્મ થાય.

એક કરતાં વધારે બાળકો અવતરે તે જોવાની રીત.

લગ્નમાં અને નવમાંશ કુંડળીમાં ધન લગ્ન હોય, અને નવ-માંશ કુંડળીમાં સર્વે ગ્રહો ધનરાશીના હોય અને બળવાન હોય અને ઓધાન, જન્મ કે પ્રશ્નકુંડળીમાં ધન લગ્નને બુધ અને શતી દેખતા હોય તો ત્રણથી વધારે બાળકો જન્મે.

કન્યા અને મીનરાશીના નવમાંશમાં ચંદ્ર, શુકર અને મંગળ હોય અને બુધ દેખતો હોય તો બે પુત્રી જન્મે.

બે પુત્ર કરનાર (ગુરુ અને સૂર્ય) તથા બે કન્યા કરનાર (ચંદ્ર, શુકર અને મંગળ) ગ્રહો મળી ચારે ગ્રહોને જન્મ કે ઓધાન કુંડળીમાં બુધ દેખતો હોય તો બે પુત્ર અને કન્યા મળી ચાર બાળકો અવતરે.

લગ્ન અને સર્વે ગ્રહો નવમાંશ કુંડળીમાં દ્વિસ્વભાવ રાશીમાં રહેલા હોય અને તે સર્વને ઓધાન, જન્મ કે પ્રશ્નકુંડળીમાં મીથુન કે કન્યા રાશીનો બુધ દેખતો હોય તો ત્રણ બાળકો થાય.

લગ્ન, બુધ, ગુરુ અને મંગળ એ સર્વે બેકી રાશીમાં બળવાન થઈને રહેલા હોય તો એક પુત્ર અને એક પુત્રી જન્મે.

લગ્ન, બુધ અને ગુરુ બેકી રાશીના હોય, અને ચંદ્ર તથા શુકર બેકી રાશીના હોય તો એક પુત્ર અને એક પુત્રી જન્મે.

લગ્ન અને ચંદ્ર સમરાશીમાં હોય અને તેમને કોઈ પુરુષમહત્તી દષ્ટિ હોય તો એક પુત્ર અને એક પુત્રી થાય.

બાળક, હાથ, પગ, અને માથા વગરનું જન્મે તે બાળક.

ઓધાન કુંડળીના પાંચમા ભાવના દષ્ટાંશુની રાશીના મંગળને સૂર્ય, ચંદ્ર અને શતી દેખતા હોય તો હાથ વગરનું બાળક જન્મે.

નવમા ભાવના દષ્ટાંશુની રાશીના મંગળને ઉપરના ગ્રહો દેખતા હોય તો પગ વગરનું બાળક જન્મે.

અને લગ્નના દષ્ટાંશુની રાશીના મંગળને ઉપરના ગ્રહો દેખતા હોય તો માથા વગરનું બાળક જન્મે.

વધારે અંગણું કુખડું, પાંગણું, ઠીંગણું, મુંગું અને નેત્ર વગરનું બાળક જન્મે તે બાબત.

ઓધાનકુંડળીમાં સર્વ પાપગ્રહો, કર્ક, વૃશ્ચિક અને મીન રાશીઓના છેલ્લા નવમાસમાં એટલે ૨૬ અંશ ૪૦ કલા ઉપરાંત હોય અને ચંદ્ર વદખરાશીના હોય તો ગર્ભ મુંગો જન્મે.

ઓધાન કુંડળીમાં લગ્નમાં ચંદ્ર, કર્ક રાશીના હોય અને તેને જ્ઞાતી તથા મંગળ દેખતા હોય તો ગર્ભ કુખડો થશે.

ઓધાનકુંડળીમાં લગ્નને શની, ચંદ્ર અને મંગળ દેખતા હોય તો ગર્ભ પાર્શ્વો થશે.

ઓધાનકુંડળીમાં લગ્નથી નવમે ૬ પાંચમે યુધ રહેશે હોય અને યુધ સિવાય તમામ ગ્રહો ધણાજ નિર્મળ ચર્ચ અને ગમે તે ઠેકાણે ખેડા હોય તો બે માઘા, ચાર હાથ અને ચાર પગવાળા ગર્ભનો જન્મ થાય.

ઓધાનકુંડળીમાં મકર લગ્ન ૨૬ અંશ ૪૦ કલા ઉપરાંતનું હોય અને તેને શની, ચંદ્ર અને સૂર્ય દેખતા હોય તો ગર્ભ ઠીંગણો થશે.

ઓધાનકુંડળીના સિંહરાશીના લગ્નમાં સૂર્ય ખેડો હોય અને તેને તમામ ગ્રહો દેખતા હોય તો જમણી આંખ ટપકતી રહે અને સિંહરાશીના લગ્નમાં ચંદ્ર હોય અને સર્વ ગ્રહો દેખતા હોય તો તેની ડાબી આંખ ટપકતી રહેશે.

ઓધાન ૬ જન્મકુંડળીના લગ્નથી ખારમેલાવે ચંદ્ર હોય તો ડાબી આંખે કાણો થાય, પણ ખારમે સૂર્ય ખેડો હોય તો જમણી આંખે કાણો થાય.

ઓધાનકુંડળીના સિંહ રાશીના લગ્નમાં સૂર્ય ખેડો હોય અને તેને શની તથા મંગળ દેખતા હોય તો બાળક જમણી આંખે કાણું જન્મે, પણ લગ્ને ચંદ્ર હોય અને ઉપરનો થોગ હોય તો બાળક ડાબી આંખે કાણું જન્મે.

ઓધાનકુંડળીમાં સૂર્ય અને ચંદ્ર બંને સિંહરાશીના ચર્ચ ગ્રહેલા હોય, અને તેમને સર્વ ગ્રહો દેખતા હોય તો બે બે આંખો કાચી અગર થોડા તેજવાળી ૬ પુલ પડેલી હોય તેવું બાળક જન્મે.

ઓધાનકુંડળીના સિંહ રાશીના લગ્નમાં સૂર્ય અને ચંદ્ર ખેડા હોય અને તેમને મંગળ અને શની દેખતા હોય તો બાળક ધણું જન્મે.

જન્મ ક્યારે થશે તે જાણત.

ઓધાનકુંડળીમાં ચંદ્ર જે રાશીમાં જેટલા દ્વાદશાંશનો હોય તે દ્વાદશાંશની સંખ્યા તે રાશીમાં ઉમેરતાં જે રાશી આવે તે રાશીનો દશમા માસમાં ચંદ્ર આવે ત્યારે પ્રસવ થાય.

ઓધાન વખતની નવમાસ કુંડળીના લગ્નમાં મકર કે કુંભ લગ્ન આવે અને મુળ ઓધાનકુંડળીમાં સાતમે શની આવે તો આ ગર્ભનો ત્રણ વર્ષે જન્મ થશે.

ઓધાન વખતની નવમાસ કુંડળીના લગ્નમાં કર્ક લગ્ન આવે અને મુળ ઓધાન કુંડળીમાં સાતમે ચંદ્ર આવે તો આર વર્ષે ગર્ભ જન્મશે.

પ્રકરણ ૫૪ સું.

જન્મજાણત.

જન્મ વખતે અંધારું હતું કે અજાણુ તે જોવા જાણત.

બાળકનો પ્રસવ કરનાર સ્ત્રીને સૂતિકા અને બીજી પાસે રહેતી સ્ત્રીઓને ઉપસૂતિકા કહે છે.

જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રને શની દેખતો હોય તો તે બાળક અંધારે જન્મ્યું છે એમ જાણવું. તેમજ જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રને સૂર્ય દેખતો હોય તો, જન્મ વખતની નવમાસ કુંડળીમાં મકર કે કુંભરાશીનો ચંદ્ર હોય તો, અગર કરક કે મીન રાશીનો ચંદ્ર હોય તો, અગર મકર, કુંભ, અને કર્ક રાશીનો ચંદ્ર હોય તો તે બાળકનો અંધારે જન્મ થયો છે એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીમાં ઉપરના યોગોમાં ચંદ્રને સૂર્ય દેખતો ન હોય તો અંધારે જન્મ થાત નહિ.

જન્મકુંડમાં ત્રણ કે તેથી વધારે ગ્રહો નીચના હોય તો સૂતિકા ભોંયતળીએ સુતી હતી એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીમાં ચોથા ભાવમાં ચંદ્ર રહેતો હોય તો સૂતિકા અંધારે સુતી હતી એમ માનવું.

જન્મ વખતે દીવો કયાં હતો, તથા તેમાં દીવેલ હતું કે કેમ, તે વિશે તથા સ્તિકાત્તું બારણું કઈ દિશાએ હતું તે બાબત.

જન્મ લગ્નની રાશીના અંશ થોડા હોય તો જન્મ વખતે થોડી દીવેલ બનેલી હતી લગ્ન મધ્યમ અંશનું હોય તો અધીર અને લગ્નની રાશીના ઘણા અંશો હોય તો જન્મ વખતે દીવેલ ઘણીખરી બળી ગયેલી હતી એમ જાણવું.

જન્મ વખતે ચંદ્રની રાશીના અંશ ૧ કે ૨ હોય તો દીવાનું કોણીયું બરેલું હતું, તેમજ રાશીના અંશ ૧૪ કે ૧૫ હોય તો દીવેલ અધીરું બરેલું હતું, અને ચંદ્રની રાશીના અંશ ૨૭, ૨૮ કે ૨૯ હોય તો તે કોણીયામાં તેલ થોડું હતું તે વખતે જન્મ થયો છે એમ જાણવું.

જન્મ વખતે ચળ રાશીનો સૂર્ય હોય તો ઉપસૂનિકા દીવેલ ઘણું કરતી હતી તે વખતે જન્મ થયો છે એમ જાણવું, પાચુ ને સ્થિર રાશીમાં સૂર્ય હોય તો દીવો ત્યાં ત્યાંજ હતો, અને દિસ્તલાલ રાશીનો સૂર્ય હોય તો જન્મ વખતે દીવો એક બાજુ જગ્યાએ મુકેલો હતો એમ જાણવું.

બારે રાશીને નિચે પ્રમાણે આઠે દિશામાં ગોઠવવી.

મેષ પૂર્વમાં, વરબ અને મિથુન અગ્નિમાં. કર્ક દક્ષિણમાં સિંહ અને કન્યા નૈરત્યમાં, તુલા પશ્ચિમમાં, વૃશ્ચિક અને ધનુ વાચ્યમાં મકર ઉત્તરમાં, અને કુંભ અને મિન ઇશાન ખુણામાં એમ ગોઠવી.

જન્મકુંડળીમાં સૂર્ય જે રાશીનો હોય તે રાશી ઉપર પ્રમાણે તે ધરમાં જે દિશાએ આવતી હોય તે દિશાએ જન્મ વખતે દીવો હતો એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીના કેંદ્રમાં રહેલા ગ્રહની ઉપર પ્રમાણે તે ધરમાં જે દિશા આવતી હોય તે દિશાએ સૂનિકાના ધરનું બારણું હતું એમ જાણવું, પણ કેંદ્રમાં ઘણા ગ્રહો હોય તો તેમાં જે બળવાન ગ્રહ હોય તેની દિશા તરફ બારણું સમજવું.

કેંદ્રમાં કોઈ ગ્રહ ન હોય તો જન્મકુંડળીમાં જે નહ બળવાન હોય તે ગ્રહની દિશા તરફ બારણું હતું એમ સમજવું.

સ્તિકાત્તું ઘર કેવી જાતનું છે તે બાબત.

જન્મકુંડળીમાં સર્વ ગ્રહ કરતાં સૂર્ય બળવાન હોય તો સ્તિકાત્તું ઘર ઘણું લાકડાંથી બાંધેલું હતું એમ જાણવું, ચંદ્ર બળવાન હોય

તો સૂતિકાનું ધર નવું, મંગળ બળવાન હોય તો અગ્નિથી બળેલું, શુભ બળવાન હોય તો ધણી ચિત્રો અને ધારીગરનાળું. ગુરુ બળવાન હોય તો મજબુત, શુક્ર બળવાન હોય તો નવું, ચિત્રેલું, સુંદર અને મનોહર બાજુનું અને શનિ બળવાન હોય તો સૂતિકાનું ધર જીવું પણ વખાણવા લાયક બાજુનું.

સૂતિકાનું મિથાનું ધરના કયા ભાગમાં હોય તે વિષે.

જન્મકુંડળીના તથા નવમાશ કુંડળીના લગ્નની રાશીઓમાંથી જે રાશી બળવાન હોય તે રાશી જો મેષ કર્ક, તુલા અને વૃશ્ચિક હોય તો સૂતિકાનું મિથાનું ધરના પૂર્વ ભાગમાં, ધન, મિન, મિથુન અને કન્યા એ રાશીઓ હોય તો ધરના ઉત્તર ભાગમાં, વરણ રાશી હોય તો ધરના પશ્ચિમ ભાગમાં અને મકર, કુંભ અને સિંહ રાશી હોય તો ધરના દક્ષિણ ભાગમાં સૂતિકાનું મિથાનું હવું એમ બાજુનું.

સૂતિકાના સુવાના ઠેકાણા બતાવત.

જન્મકુંડળીનું લગ્ન મેષ અને વરણ રાશીનું હોય તો સૂતિકા ધરની પૂર્વ બાજુએ સુતી હતી એમ બાજુનું, મિથુન રાશીનું લગ્ન હોય તો અગ્નિ ખુણામાં, કર્ક અને સિંહ લગ્ન હોય તો દક્ષિણ દિશામાં. કન્યા લગ્ન હોય તો નૈરત્યમાં, તુલા અને વૃશ્ચિક લગ્ન હોય તો પશ્ચિમમાં, ધન લગ્ન હોય તો વાગ્ગમાં, શુક્ર અને કુંભ લગ્ન હોય તો ઉત્તરમાં, અને મીન રાશી લગ્ન હોય તો ઇશાન ખુણામાં સૂતિકા સુતી હતી એમ બાજુનું.

વળી ઉપરની દિશા તરફ સૂતિકાનું માથું (ઓશીકું) અને સામી દિશા તરફ પગ હતા એમ સમજવું.

જન્મ વખતે ઉપસૂતિકા કેટલી હતી તે બતાવત.

ભાગ સંધીના કાકામાં જન્મ લગ્ન જેટલા અંશનું હોય ત્યાંથી એટલા લાવના અંશ પર્યંતે અદ્રશ્ય ચક્રાર્ધ અને સાતમા આવતી રાશીના અંશથી લગ્નની રાશીના અંશ સુધી દ્રશ્ય ચક્રાર્ધ કહેવાય છે.

જન્મકુંડળાના લગ્ન અને ચંદ્ર વચ્ચે જેટલા ગ્રહો રહેલા હોય તેટલી ઉપસૂતિકા જન્મ વખતે હતી એમ બાજુનું. તેમાં જે ગ્રહો દ્રશ્ય ચક્રાર્ધમાં રહેલા છે તેટલી ઉપસૂતિકા ધરની બહાર અને અદ્રશ્ય ચક્રાર્ધમાં જેટલા ગ્રહો રહેલા હોય તેટલી સૂતિકાની પાસે ઉપસૂતિકા હતી એમ બાજુનું.

જન્મ થવાના ઠેકાણા આખત.

જેનો દિવસે ઓધાન કે જન્મ થયો હોય તેનો સૂર્ય આપ. શુક્ર માતા શનિ કાકા અને ચંદ્ર માશી ગ્રહો જાણવા.

જન્મકુંડળીમાં આપના પક્ષવાળા ગ્રહો બળવાન હોય તો આપ કાકા કે દાદા વિગેરેને ઘેર જન્મ થયો છે એમ સમજવું.

અને માતાના પક્ષવાળા ગ્રહો બળવાન હોય તો માતા, માશી મામાને ઘેર જન્મ થયો છે એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીમાં સર્વે શુભ ગ્રહો નીચના હોય તો જાડ નિચે છુંપડીમાં, નદી કીનારે, વાડીમાં, કુવા પાસે કે પર્વત જેવા નખળા ઠેકાણે જન્મ થયો છે એમ જાણવું.

પશુ સર્વ શુભ ગ્રહો નીચના હોય અને લગ્ને રહેલા ચંદ્રને ત્રણ કે તેથી વધારે ગ્રહો દેખતા ન હોય તો ઉપરના ઠેકાણે જન્મ થયો છે પણ પાસે કાઠ માણસ નહોતું એમ જાણવું.

જન્મલગ્નની જગ રાશી હોય તથા સાતમે ભાવે ચંદ્ર હોય તો, અથવા લગ્ને બુધ, ચોથે ગુરુ અને પુશ્વ કળાનો ચંદ્ર કઈ રાશીનો હોય તો આ બાળકનો જન્મ વહાણમાં થયો છે એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીમાં જળચર રાશીમાં લગ્ન અને ચંદ્ર હોય તો અથવા જળચર રાશીનું લગ્ન હોય અને તેને પુશ્વ કળાનો ચંદ્ર દેખતો હોય તો, અથવા લગ્ને, ચોથે અને દશમે જળચર રાશી હોય તો તે યોગોમાં જન્મેલા બાળકનો જન્મ પાણીમાં અથવા પાણીની પાસે થયો છે એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રમા લગ્નમાં હોય અને સર્વ પાપગ્રહ આરમે રહેલા શનીને દેખતા હોય તો બંધીખાનામાં, અને લગ્ને કઈ કે વૃશ્ચિક રાશીનો શની હોય અને તેનાપર ચંદ્રની દૃષ્ટિ હોય તો આ બાળકનો જન્મ ખાડામાં કે ગુફામાં થયો છે એમ સમજવું.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ને જળચર રાશીમાં શની હોય અને તેને બુધ દેખતો હોય તો કિડાણૂતનમાં (સુવાનું ઘર કે વાડી બગીચામાં) જન્મ થયો છે એમ જાણવું. પણ તેને સરખ દેખતો હોય તો દેવા-લયમાં, અને ચંદ્ર દેખતો હોય તો રેનીવાળી ઉજડ જમીનમાં તે બાળકનો જન્મ થયો છે એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ન મનુષ્ય રાશીનો શની હોય અને તેને મંગળ દેખતો હોય તો સ્મશાનમાં, શુક્ર અથવા ચંદ્ર દેખતા હોય તો અતિ સુંદર સ્થાનમાં, ગુરુ દેખતો હોય તો બ્રાહ્મણને કે, અગ્નિ-હોત્રીને ઘેર. સૂર્ય દેખતો હોય તો શિષ્યકામ, ચિત્રકામ કે કારીગીરી કરવાની જગ્યામાં તે બાળકનો જન્મ થયો છે એમ સમજવું.

જે બાળકના એકજ બાળકરૂપે જન્મ થવા બાબત.

જન્મકુંડળીમાં ચતુષ્પદ રાશીમાં સૂર્ય હોય અને બાકીના સર્વ ગ્રહો દ્વિસ્વભાવ રાશીના બળવાન હોય તો જે બાળકનો એક બાળકરૂપે જન્મ થાય.

સાપ અથવા સાપથી વિંટાયલા બાળકનો

જન્મ થવા બાબત

જન્મ વખતની દષ્ટાંશ કુંડળીમાં ચંદ્રમા મેષ કે વૃશ્ચિક રાશીનો હોય અને મૂળ જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રમાથી બીજો કે અગ્નિઆરમા ભાવે સર્વ શુભ ગ્રહો બેઠા હોય તો બાળકને બદલે સાપનો જન્મ થાય.

જન્મ વખતની દષ્ટાંશકુંડળીનું લગ્ન મેષ કે વૃશ્ચિક રાશીનું હોય અને મૂળ જન્મકુંડળીમાં લગ્નથી બીજો કે અગ્નિઆરમે સર્વ શુભ ગ્રહો રહેલા હોય અને જન્મકુંડળીમાં પાપગ્રહની રાશીનું લગ્ન હોય તો સાપથી વિંટાયેલા બાળકનો જન્મ થશે એમ જાણવું.

જન્મ વખતે પિતા ઘેર ન હોય તો તે જોણવાની રીત.

જન્મકુંડળીમાં આઠમે કે નવમા ભાવે સૂર્ય હોય અને ચંદ્ર લગ્નને વખતે દેખતો ન હોય તો જન્મ વખતે તેનો પિતા ઘેર નહોતો એમ સમજવું.

હવે સૂર્ય ચર રાશીનો હોય તો જન્મ પામનારનો બાપ પ્રદેશ ગયો છે. સ્થિર રાશીનો સૂર્ય હોય તો પોતાના નજીકના દેશમાં કે આસપાસ ગયેલો છે, અને દ્વિસ્વભાવ રાશીનો સૂર્ય હોય તો તેનો પિતા માર્ગમાં છે એમ સમજવું.

જન્મકુંડળીમાં શની એકલો લગ્નમાં હોય તો, મંગળ સાતમે રહેલો હોય તો અને ચંદ્ર, બુધ તથા શુક્ર ભાવકર્તરી તથા અશુભકર્તરી થઈ રહ્યા હોય તો યજ્ઞ તે બાળક જન્મે તે વખતે પીતા કાળર નહોતો એમ સમજવું.

જન્મ વખતે તેનો બાપ બધી બાને પડેલો હતો તે બાબત.

જન્મકુંડળીમાં સૂર્યથી સાતમે કે પાંચમે શની અને મંગળ

પાપગ્રહની રાશીમાં બેઠા હોય તો તે જન્મનાર આગકનો આપ બંધીખાતે પડેલા જાણવો.

તેમાં સૂર્ય ચળ રાશીનો હોય તો પ્રદેશમાં, સ્થિરરાશીનો હોય તો પોતાના દેશમાં, અને દ્વિસ્વભાવ રાશીનો હોય તો અધવચ માર્ગમાં આપ બંધીખાતે પડેલા જાણવો.

વ્યભિચારથી ઉત્પન્ન થયેલા આગક જાણત.

જન્મકુંડળીમાં સૂર્ય અને ચંદ્ર બે એકરાશીમાં બેગા બેઠા હોય અને તેમને ગુરુ દેખતો ન હોય તો તેમજ જન્મકુંડળીમાં ચંદ્ર અને સૂર્ય શની અને મંગળ સાથે બેગા બેઠા હોય તો, તેમજ લગ્ન અને ચંદ્રને ગુરુ દેખતો હોય તો વ્યભિચારથી આ આગક ઉત્પન્ન થયું છે એમ જાણવું.

ઉપરના છેલા યોગમાં વ્યભિચાર યોગ છે તો પણ નવમાંશ-કુંડળીમાં ધન કે મિત્રરાશીનું લગ્ન અગર ચંદ્ર હોય તો તે આગક વ્યભિચારથી પેદા થયું નથી એમ જાણવું.

માતાએ ત્યજી દીધેલા આગક વિષે.

જન્મકુંડળીમાં ચંદ્ર લગ્ને હોય અને તેને શની તથા મંગળ દેખતા હોય તથા મંગળ સાતમે લાવે હોય તો તે આગકને માતાએ લજેલું છે અને મૃત્યુ પામશે.

જન્મકુંડળીના લગ્નમાં ચંદ્ર હોય અને તેને સૂર્ય દેખતો હોય તથા અગ્નિઆરમા લાવે શની અને મંગળ રહેલા હોય તો તે માતાએ ત્યજી દીધેલું આગક મૃત્યુ પામશે.

જન્મકુંડળીમાં શની અને મંગળ એક રાશીમાં બેગા બેઠા હોય અને તેમનાથી પાંચમા, નવમા કે સાતમા સ્થાને ચંદ્ર હોય તો તે જન્મેજ આગકને તેની મા મારી નાખવાના ઇરાદે ત્યાગ કરશે.

પણ ચંદ્રને ગુરુ દેખતો હશે તો નાખી દીધેલું આગક બીજાના હાથમાં જશે, તે તેને ઉછેરી મોટું કરશે. અને પછી તે આગક લાંબું આયુષ્ય ભોગવી મુખી થશે.

જન્મ પામનાર આગકની સ્વરૂપ પ્રકૃતિ વિષે.

ગ્રહો તથા રાશીઓના સ્વરૂપ, આકાર, ગુણ પ્રકૃતિ અને સ્વભાવ આગકના પ્રદર્શોમાં આવી ગયા છે.

નવમાંશ કુંડળીમાં જે રાશીનો ચંદ્રમા હોય તે રાશીના .

પ્રમાણે આગકનો વર્ણ જાણવો.

નવમાંશકુંડળીના લગ્નની રાશી બળવાન હોય એટલે આ રાશી સાથે મૂળ જન્મકુંડળીમાં શુભગ્રહ કે પોતાનો સ્વામિ બેઠો હોય અગર તેમની દ્રષ્ટિ હોય તો આ રાશીના સ્વામ પ્રમાણે બાળકનો આ-
કાર જાણવો.

નવમાંશકુંડળીના લગ્નની રાશીના સ્વામિ પ્રમાણે તે બાળકના શરીરનો આકાર, ગુણ પ્રકૃતિ અને સ્વભાવ જાણવો.

વળી તે સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં આઠમા કે બારમા ભાવે બેઠો હોય, અસ્તનો કે નીચનો હોય તો જન્મકુંડળીમાં સર્વગ્રહ કરતાં બળવાન ગ્રહનો આકાર વિગેરે તે બાળકનો સમજવો.

ઉપર પ્રમાણે આકાર વિગેરે તે બાળકની જાત, કુળ અને દેશ ઉપર વિચાર કરીને જાણવો.

અકરણ પપ સું.

જન્મકુંડળી ઉપરથી થયેલા ચોગોતું ફળ.

રાજયોગ અને તેતું ફળ.

રાજયોગમાં જન્મેલો માણસ રાજ થાય અથવા રાજના જેવું સુખ ભોગવે અથવા ધનવાન અને લાગ્યશાળી થાય.

જન્મકુંડળીમાં ત્રણ કે ચાર ગ્રહ હિંચના સ્વગ્રહી કે મૂળ ત્રિકોણ રાશીના હોય તો, તે રાજયોગ થયો. તેથી રાજકુળમાં જન્મેલો હોય તો રાજ થાય અને બીજા કુળમાં જન્મેલો હોય તો ધનવાન અને સુખી થાય.

પાંચ કે તેથી વધારે ગ્રહો હિંચના સ્વગ્રહી કે મૂળ ત્રિકોણ રાશીના હશે તો તે જરૂર રાજ થશે.

સૂર્ય, મંગળ, ગુરુ કે શનિ એ ચાર કે તેમાંથી ત્રણ ગ્રહો જન્મી કુંડળીમાં પરમ હિંચના હોય અને એક લગ્નમાં હોય તો તે માણસ રાજ થાય.

મેષ લગ્નમાં મંગળ હોય અને ચોથા ભાવે કર્ક રાશીનો ગુરુ બેઠો હોય તો રાજયોગ થાય.

બધા ગૃહો કન્મા, મીન, મીથુન, વૃષભ, સિંહ, ધન અને કુંભ રાશિમાં બેઠા હોય તો તે માણસ મોટા હાથી ઘોડા રાખનાર રાજ થાય.

મેષ રાશીનો સૂર્ય લગ્નમાં હોય, તોજા રાશીનો ચંદ્રમા અને શનિ સાતમે ભાવે હોય અને ધનરાશીનો ગુરુ નવમે હોય તો રાજયોગ થાય.

લગ્નમાં વરખ રાશીનો ચંદ્ર ખેડા હોય, ચોથે સિંહરાશીનો સૂર્ય હોય, સાતમે વૃશ્ચિક રાશીનો ગુરુ હોય, અને દશમે કુંભરાશીનો શનિ હોય તો રાજયોગ થાય.

લગ્નમાં કર્ક રાશીનો ગુરુ હોય, દશમે મેષ રાશીનો મંગળ હોય તો રાજયોગ થાય.

લગ્નમાં કર્કનો ગુરુ હોય અગીયારમે વરખ રાશીનો ચંદ્રમા ખુબ અને શુક્ર હોય, અને દશમે મેષ રાશીનો સૂર્ય હોય તો રાજયોગ થાય.

લગ્નમાં કન્યા રાશીનો ખુબ હોય, ચોથે ધનરાશીનો ચંદ્રમા તથા ગુરુ હોય, પાંચમે મકર રાશીના ૧૫ અંશ સુધીનો મંગળ હોય તો રાજયોગ થાય અને ભાગ્યશાળી રાજા થાય.

લગ્નમાં કન્યા રાશીનો ખુબ હોય, પાંચમે મકર રાશીનો મંગળ અને શનિ ખેડા હોય, સાતમે મીન રાશીનો ચંદ્રમા અને ગુરુ હોય, અને દશમે મિથુન રાશીનો શુક્ર હોય તો રાજયોગ થાય. આ યોગમાં જન્મેનો માણુમ, ગુણુવાન, ધનવાન કીર્તિવાન અને પરાક્રમી રાજા થાય.

લગ્નમાં કન્યારાશીનો ખુબ હોય, ચોથે ધનરાશીમાં ચંદ્ર, ગુરુ, અને શનિ હોય અને પાંચમે મકર રાશીનો મંગળ અને શનિ હોય તો રાજયોગ થાય.

લગ્નમાં મકર રાશીનો શનિ હોય, ચોથે મેષ રાશીનો મંગળ હોય, છઠે મિથુન રાશીનો ખુબ હોય, સાતમે કર્ક રાશીનો ચંદ્ર હોય તો રાજયોગ થાય.

લગ્નમાં મકર રાશીનો શનિ હોય. ત્રીજે મિનરાશીનો ચંદ્ર હોય, છઠે મિથુન રાશીનો મંગળ હોય, નવમે કન્યા રાશીનો શુક્ર હોય, બારમે ધનરાશીનો ગુરુ હોય અને શુક્ર તથા સૂર્ય હરકોષ્ટ રાશીમાં ગમે તે ભાવે ખેડા હોય તો ૫૫ રાજયોગ થાય. આ યોગમાં જન્મેનો માણુમ ગુણુવાન, શુદ્ધિવાન અને કીર્તિવાળો સુખી રાજા થાય.

બધા ગ્રહો તુલા, મેષ, વૃષભ, મીન રાશીમાં રહ્યા હોય તો રાજધિરાજ થાય. કેન્દ્રસ્થાનમાં વૃષભ, ધન, મીન રાશીમાં બધા ગ્રહો ખેડા હોય તો રાજા થાય.

નવમાંશકુંડળીના લગ્નની રાશી બળવાન હોય એટલે આ રાશી સાથે મૂળ જન્મકુંડળીમાં શુભગ્રહ કે પોતાનો સ્વામિ બેઠો હોય અગર તેમની દ્રષ્ટિ હોય તો આ રાશીના સ્વામિ પ્રમાણે બાળકનો આ-કાર જાણવો.

નવમાંશકુંડળીના લગ્નની રાશીના સ્વામિ પ્રમાણે તે બાળકના શરીરનો આકાર, શુભ પ્રકૃતિ અને સ્વભાવ જાણવો.

વળી તે સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં આઠમા કે પારમા ભાવે બેઠો હોય, અસ્તનો કે નીચનો હોય તો જન્મકુંડળીમાં સર્વગ્રહ કરતાં બળવાન ગ્રહનો આકાર વિગેરે તે બાળકનો સમજવો.

ઉપર પ્રમાણે આકાર વિગેરે તે બાળકની જાત, કુળ અને દેશ ઉપર વિચાર કરીને જાણવો.

પ્રકરણ પપ મું.

જન્મકુંડળી ઉપરથી થયેલા યોગોત્તું ફળ.

રાજયોગ અને તેતું ફળ.

રાજયોગમાં જન્મેલો માણસ રાજ થાય અથવા રાજના જેવું સુખ ભોગવે અથવા ધનવાન અને ભાગ્યશાળી થાય.

જન્મકુંડળીમાં ત્રણ કે ચાર ગ્રહ ઉચ્ચના સ્વગ્રહી કે મૂળ ત્રિકોણ રાશીના હોય તો, તે રાજયોગ થયો. તેથી રાજકુળમાં જન્મેલો હોય તો રાજ થાય અને બીજા કુળમાં જન્મેલો હોય તો ધનવાન અને શુભ થાય.

પાંચ કે તેથી વધારે ગ્રહો ઉચ્ચના સ્વગ્રહી કે મૂળ ત્રિકોણ રાશીના હશે તો તે જરૂર રાજ થશે.

સૂર્ય, મંગળ, ગુરુ કે શનિ એ ચાર કે તેમાંથી ત્રણ ગ્રહો જેની કુંડળીમાં પરમ ઉચ્ચના હોય અને એક લગ્નમાં હોય તો તે માણસ રાજ થાય.

મેષ લગ્નમાં મંગળ હોય અને ચોથા ભાવે કર્ક રાશીનો ગુરુ બેઠો હોય તો રાજયોગ થાય.

અથા ગૃહો કન્યા, મીન, મીથુન, વૃષભ, સિંહ, ધન અને કુંભ રાશિમાં બેઠા હોય તો તે માણસ મોટા હાથી ઘોડા રાખનાર રાજ થાય.

મેષ રાશીનો સૂર્ય લગ્નમાં હોય, તોલા રાશીનો ચંદ્રમા અને શનિ સાતમે ભાવે હોય અને ધનરાશીનો ગુરૂ નવમે હોય તો રાજયોગ થાય.

લગ્નમાં વરખ રાશીનો ચંદ્ર ખેડો હોય, ચોથે સિંહરાશીનો સૂર્ય હોય, સાતમે વૃશ્ચિક રાશીનો ગુરૂ હોય, અને દશમે કુંભરાશીનો શનિ હોય તો રાજયોગ થાય.

લગ્નમાં કર્ક રાશીનો ગુરૂ હોય, દશમે મેષ રાશીનો મંગળ હોય તો રાજયોગ થાય.

લગ્નમાં કર્કનો ગુરૂ હોય અગીઆરમે વરખ રાશીનો ચંદ્રમા બુધ અને શુક્ર હોય, અને દશમે મેષ રાશીનો સૂર્ય હોય તો રાજયોગ થાય.

લગ્નમાં કન્યા રાશીનો બુધ હોય, ચોથે ધનરાશીનો ચંદ્રમા તથા ગુરૂ હોય, પાંચમે મકર રાશીના ૧૫ અંશ સુધીનો મંગળ હોય તો રાજયોગ થાય અને ભાગ્યશાળી રાજા થાય.

લગ્નમાં કન્યા રાશીનો બુધ હોય, પાંચમે મકર રાશીનો મંગળ અને શનિ ખેડો હોય, સાતમે મીન રાશીનો ચંદ્રમા અને ગુરૂ હોય, અને દશમે મિથુન રાશીનો શુક્ર હોય તો રાજયોગ થાય. આ યોગમાં જન્મેલો માણુમ, ગુણુવાન, ધનવાન કીર્તિવાન અને પરાક્રમી રાજા થાય.

લગ્નમાં કન્યારાશીનો બુધ હોય, ચોથે ધનરાશીમાં ચંદ્ર, ગુરૂ, અને શનિ હોય અને પાંચમે મકર રાશીનો મંગળ અને શનિ હોય તો રાજયોગ થાય.

લગ્નમાં મકર રાશીનો શનિ હોય, ચોથે મેષ રાશીનો મંગળ હોય, છઠે મિથુન રાશીનો બુધ હોય, સાતમે કર્ક રાશીનો ચંદ્ર હોય તો રાજયોગ થાય.

લગ્નમાં મકર રાશીનો શનિ હોય. ત્રીજે મિનરાશીનો ચંદ્ર હોય, છઠે મિથુન રાશીનો મંગળ હોય, નવમે કન્યા રાશીનો બુધ હોય, આરમે ધનરાશીનો ગુરૂ હોય અને શુક્ર તથા સૂર્ય હરકોઈ રાશીમાં ગમે તે ભાવે ખેડો હોય તો પશુ રાજયોગ થાય. આ યોગમાં જન્મેલો માણુમ ગુણુવાન, બુદ્ધિવાન અને કીર્તિવાળો સુખી રાજા થાય.

બધા ગ્રહો વૃષભ, મેષ, વૃષભ, મીન રાશીમાં રહ્યા હોય તો રાજધિરાજ થાય. કેન્દ્રસ્થાનમાં વૃષભ, ધન, મીન રાશીમાં બધા ગ્રહો ખેડો હોય તો રાજા થાય.

શુભ ગ્રહો બળવાન થઈ લગ્ને, દસમે અને સાતમે હોય, મંગળ અને જ્ઞાન નવમે અને અગ્નીઆરમે હોય તો સદગુણી રાજા થાય.

બધા ગ્રહો ૮-૪-૫-૨-૯-૧ ક ઉં મા ભાવે અનુક્રમે સાતે ગ્રહો બેઠા હોય તો રાજા થાય. બધા ગ્રહો ૩-૫ ને ૪ થા જીવનમાં બેઠા હોય તો બહુ પૈસાવાળો રાજા થાય. બધા ગ્રહો કન્યા, મેષ, તુલા, સિંહ કે કુંભ રાશીમાં બેઠા હોય તો રાજા થાય.

શુભગ્રહો નવ અને અગ્નીઆરમે હોય અને પાપગ્રહો છઠે ને દસમે હોય તો રાજા થાય.

મંગળ ધન, મેષ કે સિંહ રાશીનો લગ્ને હોય ને મિત્રગ્રહો જોતા હોય તો રાજ્ય કરે.

સર્વ શુભ ગ્રહો ૩-૬-૧૦-૧૧ મા ભાવે હોય ને પાપગ્રહો ૧ કે ૧૦ મા ભાવે હોય તો દુસ્મનને જીતનાર રાજા થાય.

ચંદ્રમા લગ્ને, ગુરુ ચોથે, શુક્ર દસમે ને શનિ ઉચ્ચતો કે પોતાના ધરતો હોય તો રાજા થાય.

ગુરુ લગ્ને હોય, બુધ કેન્દ્રમાં હોય ને નવમાના સ્વામીની હિષ્ટિવાળો હોય તો તે રાજા જેવો થાય.

લગ્નનો સ્વામી થઈ ગુરુ ખારમે, સુર્ય ૧૧ મે, કે ત્રીજાનો સ્વામી થઈ શની ૧૧ મે હોય તો રાજા થાય.

બુધ, ચંદ્ર, મંગળ, ગુરુ ને શનિ અનુક્રમે કન્યા, મીન, મિથુન, ધન, મકર રાશીમાં હોય તો રાજા થાય.

એક ગ્રહ ઉચ્ચતો અને બીજા ગ્રહો પોતાની કે મિત્રગ્રહની રાશીના હોય તો ભાગ્યશાળી થાય.

જેના છ ગ્રહો ઉચ્ચતા હોય તો રાજા થાય, પાંચ ગ્રહો ઉચ્ચતા હોય ને લગ્ને ગુરુ હોય તો રાજા થાય.

શની કુંભ લગ્નમાં હોય અને ચાર ગ્રહો સ્વગ્રહી કે ઉચ્ચતા હોય તો રાજા થાય. મેષ લગ્નમાં બુધ હોય અને ગુરુ ઉચ્ચતો હોય તો રાજા થાય.

લગ્નનો સ્વામી બળવાન થઈ કેન્દ્રસ્થાનમાં પડ્યો હોય તો રાજા થાય.

લગ્નમાં મિન રાશીનો ચંદ્રમા હોય, છઠ્ઠે સિંહરાશીનો સુર્ય હોય, અગ્નીઆરમે મકર રાશીનો મંગળ હોય, ખારમે કુંભરાશીનો જ્ઞાન હોય તો રાજયોગ થાય.

લગ્નમાં મિનરાશીનો સુર્ય હોય; દશમે ધનરાશીનો ચંદ્રમા અને ગુરુ હોય અને અગીઆરમે મકર રાશીના ૧૫ મંડલ સુરીનો મંગળ હોય તો રાજયોગ થાય.

ઉપરના યોગોમાં જન્મેલો માણસ નિચ કુળમાં જન્મ્યો હશે તો પશુ રાજ થશે.

એક કે બે ગ્રહો ઉંચના કે મૂળ ત્રિકોણના હશે તો રાજ નહિ પણ ધનવાન થશે અને ત્રણ ગ્રહો ઉંચના કે મૂળ ત્રિકોણના નિર્મળ હશે તો રાજ નહિ પણ ધનવાન થશે.

લગ્નમાં મેષ રાશીનો સુર્ય અને ચંદ્ર હોય, દશમે મકર રાશીનો મંગળ હોય, અને ધનરાશીનો ગુરુ નવમે હોય તો રાજયોગ થાય.

લગ્નમાં મેષ રાશીનો ચંદ્ર હોય, પાંચમે સિંહ રાશીનો સુર્ય હોય, નવમે ધન રાશીનો ગુરુ હોય, દશમે મકર રાશીનો મંગળ હોય અને અગીઆરમે કુંભરાશીનો શનિ હોય તો રાજયોગ થાય.

લગ્નમાં વરુણ રાશીનો ચંદ્રમા હોય, બીજો મિથુન રાશીનો ગુરુ હોય, છઠે તુલારાશીનો શનિ હોય અને અગીઆરમે મિનરાશીના સુર્ય, મંગળ, બુધ અને શુક્ર હોય તો રાજયોગ થાય.

કુંભ અગર કર્ક રાશીનું લગ્ન હોય, ચોથે ભાવે શુક્ર સ્વગ્રહી હોય, નવમા ભાવે ચંદ્રમા હોય અને બાકીના ગ્રહો ૧ લા ૧૧ માં અને ત્રીજા ભાવે ગમે તે ઠેકાણે બેઠા હોય તો રાજયોગ થાય.

લગ્ને મંગળ અને શનિ હોય, ચોથે ચંદ્ર, સાતમે ગુરુ, નવમે શુક્ર, દશમે સુર્ય, અને અગીઆરમે ભાવે બુધ હરકોઈ રાશીના થઈ અને બેઠા હોય તો રાજયોગ થાય.

લગ્ને શનિ, ચોથે ગુરુ, દશમે ચંદ્ર, અગીઆરમે સુર્ય અને હરકોઈ ભાવે મંગળ, બુધ અને શુક્ર બેઠા હોય તો રાજયોગ થાય.

લગ્ને ગુરુ, બીજો મંગળ અને બુધ, ચોથે શુક્ર અને સુર્ય, ચંદ્રમા અને અગીઆરમે ભાવે શનિ હરકોઈ રાશીના થઈ બેઠા હોય તો રાજયોગ થાય.

ઉકરના રાજયોગમાં જન્મેલો માણસ રાજવંશમાં જન્મ્યો હશે તો રાજ થશે અને બીજા કુળમાં જન્મ્યો હશે તો રાજ નહિ થાય પણ રાજવૈભવવાળો અને સુખી થશે.

રાજયોગતું ફળ ક્યારે મળશે.

જે કુંડળીમાં રાજયોગ થયો હશે તેના દશમા ભાવે અને દશમા ભાવે કોઈ ગ્રહ ન રહ્યો હોય તો લગ્ને જે ગ્રહ ખેડો હોય તે ગ્રહની મહાદશા અંતરદશામાં રાજ મળે.

લગ્ને અને દશમે ભૂવને કાષ્ઠ ગ્રહ નહિ હોય તો તે કુંડળીમાં જે ગ્રહ સર્વથી બળવાન હશે તે ગ્રહની મહાદશા અંતરદશામાં રાજ મળે પણ આખી ઉમરમાં આ મહાદશા કે અંતરદશા આવવાની ન હોય તો તે ગ્રહના મિત્રગ્રહની મહાદશામાં કે પોતાની અંતરદશામાં રાજ મળે.

પ્રકરણ ૫૬ મું.

નાભસયોગો અને તેનું ફળ.

જન્મકુંડળીમાં પડેલા ગ્રહો ઉપરથી નાભસયોગો નિચે પ્રમાણે જોવાય છે અને તેનું નિચે પ્રમાણે ફળ મળે છે.

અગ્ર રાશીમાં તમામ ગ્રહો રહ્યા હોય તો રજ્યુયોગ થાય. સ્થિર રાશીમાં તમામ ગ્રહો રહ્યા હોય તો સુરાગયોગ થાય. દ્વિસ્વભાવ રાશીમાં તમામ ગ્રહો રહ્યા હોય તો નળયોગ થાય. કેંદ્રભૂવનમાં તમામ ગ્રહો રહ્યા હોય તો માળયોગ થાય. કેંદ્રમાં ફક્ત પાપગ્રહો રહ્યા હોય તો સ્પર્ધયોગ થાય, જોડે જોડેના જે કેંદ્રભૂવનમાં સર્વ ગ્રહો રહ્યા હોય તો ગદાયોગ થાય.

લગ્ન અને સાતમા ભાવે સર્વગ્રહો હોય તો શક્ટયોગ થાય. ચોથા અને દશમા ભાવેજ સર્વગ્રહો હોય તો વિહંગયોગ થાય, લગ્ને પાંચમે અને નવમેજ સર્વગ્રહો રહ્યા હોય તો શ્રુગાટકયોગ થાય, લગ્ન સિવાય હરકોઈ ભાવે એક બીજા થઈ ત્રિકોણમાં સર્વ ગ્રહો રહ્યા હોય તો હુળયોગ થાય.

લગ્ન અને સાતમા ભાવેજ સર્વ શુભ ગ્રહો અને ચોથા અને દશમા ભાવેજ સર્વ પાપગ્રહો રહ્યા હોય તો વળયોગ થાય.

લગ્ન અને સાતમે પાપગ્રહો અને ચોથે ને દશમે શુભ ગ્રહો

હોય તો યવયોગ થાય, ચારે કંદ્રમાં ગમે તે ભાવે શુભ અને પાપ ગ્રહો બેઠેલા હોય તો કમળયોગ થાય. ચાર પનદર અગર ચાર આપો ક્ષત્રીય સ્થાનમાં સર્વગ્રહો બેઠાં હોય તો વાપીયોગ થાય.

લગ્ને, બીજે, ત્રીજે અને ચોથા ભાવે સર્વ ગ્રહો રહ્યા હોય તો સુપયોગ થાય. ચોથે, પાંચમે, છઠે અને સાતમે ભાવે જ સર્વગ્રહો રહ્યા હોય તો શરયોગ થાય. સાતમે, આઠમે, નવમે અને દશમે ભાવે સર્વગ્રહો રહ્યા હોય તો શક્તિયોગ થાય. દશ, અગ્નીઆર, આર અને લગ્ને સર્વગ્રહો રહ્યા હોય તો દંડયોગ થાય, લગ્નથી સાતમા ભાવ સુધીના સાતજ ભાવોમાં સર્વગ્રહો રહ્યા હોય તો નૌયોગ થાય. ચોથેથી દશમા એમ સાતેભાવમાં જ સર્વગ્રહો રહ્યા હોય તો દુષ્ટયોગ થાય. સાતમેથી આરમે અને લગ્ને એમ સાત જ ભાવમાં સર્વગ્રહો રહ્યા હોય તો છત્રયોગ થાય, ૧૦ મે-૧૧-૧૨-૧-૨-૩ અને ચોથા ભાવે એ સાતજ ભાવે સર્વગ્રહો રહ્યા હોય તો વ્યાપ-યોગ થાય.

કંદ્ર વગરના ગમે તે ભાવથી અતુકમે સાતભાવમાંજ સર્વ ગ્રહો રહ્યા હોય તો અર્ધચંદ્ર યોગ થાય.

બીજે, ચોથે, છઠા, આઠમે, દશમે અને આરમે એમ છ ભાવમાં જ સર્વગ્રહો રહ્યા હોય તો સમુદ્રયોગ થાય. લગ્ન, ત્રીજે, સાતમે, નવમે, અને અગ્નીઆરમે એ છ ભાવમાં જ સર્વગ્રહો રહ્યા હોય તો ચક્રયોગ થાય.

ગમે તે સાત સ્થાનમાં સર્વ ગ્રહો રહ્યા હોય તો વિશ્વાયોગ થાય. ગમે તે છ સ્થાનમાં સર્વગ્રહો રહ્યા હોય તો દ્વાબિનીયોગ થાય. ગમે તે પાંચ સ્થાનમાં સર્વ ગ્રહો રહ્યા હોય તો પાશ્વયોગ થાય. ગમે તે ચાર સ્થાનમાં સર્વગ્રહો રહ્યા હોય તો કેદારયોગ થાય. ગમે તે ત્રણ સ્થાનમાં સર્વગ્રહો રહ્યા હોય તો શુળયોગ થાય. ગમે તે બે સ્થાનમાં સર્વગ્રહો રહ્યા હોય તો યુગયોગ થાય. હરકોઈ એકજ ભાવે સર્વગ્રહો રહ્યા હોય તો ગોળયોગ થાય.

ઉપરના યોગોનું ફળ.

રજનગુર્યોગમાં જન્મેલો માણસ દેવી અને મુસાફરી કરનાર થાય.

મુશળયોગમાં જન્મેલો માણસ અભિમાની, ધનવાન અને

મહેનતુ થાય.

નળયોગમાં જન્મેલો માણસ, ધનવાન, સ્થિરવિચારનો અને ગાડીલો થાય.

માળાયોગમાં જન્મેલો માણસ ધણા વૈભવવાળો થાય.

સર્વયોગમાં જન્મેલો માણસ ધણું દુઃખ ભોગવનાર થાય.

ગદાયોગમાં જન્મે તો—ઉઘમી, ધનવાન અને યસ કરનાર થાય

શક્ટયોગમાં જન્મેલો નકારી સ્ત્રીવાળો રોગી અને ગાડી

હાકનાર થાય.

ચિહ્નયોગ—હન, મૂસાફરી કરનાર અને ક્ષેત્રી થાય.

શ્રુગાટિયોગ—થાય તો વૃદ્ધાવસ્થામાં સુખી થાય.

હુળયોગ—થાય તો ખેતીને ધંધો કરનાર થાય.

વજ્રયોગ—થાય તો શુરો, પ્રેમી, યુવાનીમાં દુઃખી અને બાળ-પણ અને વૃદ્ધાવસ્થામાં સુખી થાય.

યવયોગ—થયો હોય તો ધણો પરાક્રમી, અને યુવાવસ્થામાં સુખી થાય.

કમળયોગ—થયો હોય તો યુગુવાન, સુખી અને કીર્તિવાળો થાય.

વાપીયોગ—થયો હોય તો રૂણી, કંજુસ, ધન દાટનાર અને સુખી થાય.

યુપયોગ—થયો હોય તો દાન કરનાર, ઉદાર, યસ કરનાર પણ આળસુ થાય.

શરયોગ—હિંસક;તિરકામદાનો વેપારી અને કદીઓનો ઉપરી થાય.

શકિતયોગ—નીચ કામ કરનાર, આળસુ અને ધન વગરનો દુઃખી થાય.

દંડયોગ—સ્ત્રી ધુત વગરનો ખીખતી સેવા કરનાર થાય.

નૌયોગ—કંજુસ અને કાષ્ઠ વખત સુખી તો કાષ્ઠ વખત દુઃખી થાય.

કુટયોગ—મિથ્યાલિમાની, કદીઓનો ઉપરી અને મિથ્યા ભાષણ કરનાર થાય.

છત્રયોગ—પેતાના માણસને સુખ આપનાર અને વૃદ્ધાવસ્થામાં સુખી થાય.

આપયોગ—ધણો શૂરો, અને સુખી થાય.

અર્ધચંદ્રયોગ—સર્વને બહાલો, રૂપવાન અને ધણા માણસો-એ માનેલો થાય.

સમૂદ્રયોગ—રાજ્ય જેવા વૈભવ અને ગુણવાળો થાય.

ચક્રયોગ—કર્તા મહારાજ થાય કાં તો યોગી થાય.

વીર્યયોગ—અતિ ચતુર અને સંગિત ઉપર પ્રિતિવાળો થાય.

દામિનીયોગ—કેદાર, પરોપકારી, ધર્મા પશુ પાળનાર અને ગામનો અધિકારી થાય.

પાસયોગ—સારે ધધે ધન મેળવનાર અને પોતાના ભાંડુ તથા નોકરો પશુ સારા ઉદ્યમથી ધન મેળવનાર થાય.

કેદારયોગ—પરોપકારી અને ખેતી કરનાર થાય.

શુભયોગ—સૂરો, દરીદ્રી, ધન ઉપર પ્રિતિવાળો અને શરીરે ઘા વાળો થાય.

યુગયોગ—ધન વગરનો પ્રપંચી અને પાખંડી થાય.

અને ગાળયોગમાં જન્મેલો માણસ ધનવગરનો, મેદા શરીર અને કપડાવાળો, મૂર્ખ, આળસુ અને અયોગ્ય કામ કરનાર થાય.

પ્રકરણ ૫૭ મું.

પ્રવળ્યા (વેરાગી થવાના) યોગ.

જે માણસોની જન્મકુંડળોમાં નિચે પ્રમાણેના પ્રવળ્યા યોગો થયા હોય તો તે માણસો પ્રવળ્યા એટલે દિક્ષા લઈ વેરાગી સાધુ કે સંન્યાસી થાય એમ સમજવું.

જે મનુષ્યની જન્મકુંડળીમાં એકજ રાશીમાં ચાર, પાંચ, છ, કે સાત ગ્રહો બળવાન થઈને એકઠા મેલા હોય તે માણસ ત્યાગી થશે આ પ્રવળ્યા યોગમાં એક ગ્રહ બળવાન હોય અને બીજા નિષર્ણ હોય તો તે માણસ એક જાતની દિક્ષા લેશે, અને જે ગ્રહ બળવાન હોય તો જે જાતની, એ રીતે જેટલા ગ્રહ બળવાન હોય તેટલી જાતની દિક્ષા તે માણસ લેશે, તેમાં વધુ જાતની દિક્ષા, અક પછી, એક દિક્ષા યુક્તી બીજી દિક્ષા લે એમ સમજવું.

તમામ ગ્રહોમાં જે ગ્રહ બળવાન હોય તે ગ્રહ પોતાની દીક્ષા નીચે પ્રમાણે લેવરાવે.

સૂર્ય—વનમાં રહેનારા અને કળકુલ ખાનારા તપસ્વિની દીક્ષા લેવરાવે.

ચંદ્ર—શ્રાવક, કાપાલિક અને ખપર માગનારની દીક્ષા લેવરાવે, મંગળ શ્રાકયની દીક્ષા લેવરાવે, ગુરુ સન્યાસી કે યતિની દીક્ષા લેવરાવે, બુધ અયાચક દીક્ષા લેવરાવે, શુક્ર શરીર ઉપર ચક્ર વિગેરે નિશાનીઓ ધારણ કરનારની દીક્ષા લેવરાવે અને શનિ-દગમ્બરી (કપડા વગરની) દીક્ષા લેવરાવે એમ સમજવું.

પ્રવળ્યા યોગ કરનારા ગ્રહો પોતાની મહાદશા-અંતરદશામાં દીક્ષા લેવરાવશે.

પ્રવળ્યા યોગ કરનારો ગ્રહ બળવાન હોય પણ પરાભય પામેલો હોય તો દીક્ષા લેવરાવે પણ પાછળથી તે દીક્ષા મુકો દેવરાવે. પણ તે ગ્રહ ઉપર કોઈ ગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો આ માણસ મનમાં દીક્ષા લેવાનો વિચારો કરે પણ દીક્ષા લે નહિ.

જેની કુંડળીમાં કોઈપણ જાતનો રાજયોગ થયો હોય, તેની જન્મકુંડળીમાં નવમા ભાવે શનિ રહેલો હોય, અને તેને બાકીના ગ્રહો દેખતા હોય તો તે માણસ રાજ છૂટા પણ ત્યાગી થશે.

રાજયોગ થયો હોય તેવા માણસની જન્મકુંડળીમાં ગુરુ નવમા ભાવે બેઠો હોય અને શનિ, લગ્ન, ગુરુ તથા ચંદ્રમાને દેખતો હોય તો આ રાજ તિર્થયાત્રા કરનાર તથા શાસ્ત્ર બનાવનાર થશે.

જન્મકુંડળીમાં બળ વગરના જન્મ પતિને, બળવાન શનિ દેખતો હોય તો આ માણસ ત્યાગી થાય.

જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રમાની રાશીના સ્વામિને જન્મપતિ કહે છે જન્મપતિને કોઈ ગ્રહો દેખતા ન હોય પણ શનિને જન્મપતિ દેખતો હોય તો આ માણસ ત્યાગી થાય.

દેખાણુ કુંડળીમાં ચંદ્રમા ચક્ર કે કુંભરાશીનો હોય, અને નવમાંશ કુંડળીમાં મેષ, વૃશ્ચિક, કુંભ કે ચક્ર રાશીનો હોય તેમ તેને શનિ સિવાય બીજા ગ્રહ દેખતા ન હોય, અને જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રમા ગમે તે રાશીનો હોય તો આ માણસને શનિ પોતાની દીક્ષા લેવરાવે.

પ્રકરણ પદ સું

ચંદ્રયોગ બાબત.

જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રમાથી સર્વે શુભ ગ્રહો હોય, અથવા સાતમે, અથવા આઠમે ભાવે રહ્યા હોય તો અધિયોગ બાબતે.

જેમ શુભગ્રહનો અધિયોગ થયો છે તેમ ચંદ્રમાથી સર્વે, પાપગ્રહો ઉપર કહેલા ભાવે હોય તો પણ અધિયોગ થાય છે અને સર્વે પાપ તથા શુભગ્રહો ઉપરના સ્થાનમાં ચંદ્રમાથી રહ્યા હોય તો મિશ્ર અધિયોગ થાય છે.

આ યોગમાં ઉપર કહેલા બધા ગ્રહો ઉપર કહેલા સ્થાનમાં હોય તોજ અધિયોગ થાય છે.

અધિયોગ કરનારા સર્વે શુભ ગ્રહો, પાપગ્રહના સમાગમ કે દ્રષ્ટિ વગરના અને બળવાન હોય પણ અસ્તના ન હોય તો રાજ-યોગ થાય છે.

જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રથી બીજો સ્થાને કોઈપણ મંગળ વિગેરે હોય તો સુનહાયોગ થાય છે.

જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રથી બારમા સ્થાને મંગળ વગેરે ગ્રહો રહ્યા હોય તો અનહાયોગ થાય છે.

જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રથી બીજો તથા બારમે એમ બે સ્થાનમાં ભૌમાદિ ગ્રહો રહ્યા ન હોય તો દુર્વરયોગ થાય છે.

જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રથી બીજો તથા બારમે ભાવે કોઈ ભૌમાદિ ગ્રહો રહ્યા ન હોય તો કેમદ્રમયોગ થાય.

ઉપરના સ્થાનમાં સૂર્ય ન હોય તો ગ્રાહે પણ બીજા તમામ ગ્રહો હોવા બેધબે. વળી જન્મકુંડળીમાં સૂર્યથી ચંદ્રમા વગર બીજો સ્થાને બધા ગ્રહો રહ્યા હોય તો વેશ્મીયોગ થાય. સૂર્યથી બારમે સ્થાને

ચંદ્ર વગર ખીજાં અહો રહ્યા હોય તો વેશીયોગ થાય, અને સૂર્યથી ખીજો અને બારમે સ્થાને ચંદ્રમા વગર ખીજાં અહો રહ્યા હોય તો હિલચર્યા નામનો યોગ થાય છે.

જે માણસનો દિવસે જન્મ હોય અને તેની જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રમાને ગુરુ દેખતો હોય તો, તેમજ તેની જન્મકુંડળીનો ચંદ્રમા નવમાંશ કુંડળીમાં પોતાના અધિમિત્રની રાશીનો, અથવા સ્વઅહી હોય તો આ માણસ ધનવાળો થાય. તેમજ સુખ પામે.

તેમજ રાત્રીએ જન્મ થયો હોય અને તેની કુંડળીમાં ઉપર અમાણે યોગ થયો હોય, તથા તેની જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રમાને શુક્ર દેખતો હોય તોપણ તે માણસ ધનવાન તથા સુખી થાય.

જન્મકુંડળીમાં જે ભાવમાં સૂર્ય ખેડો હોય ત્યાંથી કેંદ્રભાવમાં ચંદ્ર ખેડો હોય તો નમ્રતા, નિતિ, શુશિલતા, ધન, જ્ઞાન, બુદ્ધિ અને ચતુરાઈનો નાશ કરે, અને ત્યાંથી પશુરસ્થાનમાં ચંદ્ર હોય તો ઉપરના ગુણ થોડા થોડા નાશ કરે, આપોકલીમ સ્થાનમાં હોય તો ઉપરના ગુણવાળો તે માણસ થાય.

સુનંદા વિગેરે યોગોનું ફળ.

જે માણસની જન્મકુંડળીમાં સનકાયોગ થયો હોય તે માણસ બુદ્ધિશાળી, ધનવાન, કિર્તિવંત, રાજ્ય જેવા વૈભવવાળો અને પોતે પેદા કરેલા ધનનો ઉપયોગ કરનાર થાય.

અનકાયોગ થયો હોય તો સંતોષી, અભવસ્થાથી સુખી, ગુણવાન, આરોગ્યયુક્ત, સમર્થ અને કિર્તિવાળો થાય.

દુર્ધરાયોગ થયો હોય તો સદગુણી, નોકરવાળો, ઉદાર, ધન, વૈભવવાળો, સુખી અને વાહનના સુખવાળો થાય.

કંમરુમયોગ થયો હોય તો દરિદ્રી, નોકરી કરનાર, દુર્ગંન, કપટી, મેલા વસ્ત્ર તથા પ્રકૃતિવાળો, ખોટા કામ કરનાર તથા શરીર અને મનનો દુઃખી થાય.

સુનકાદિયોગ મંગળથી થયા હોય તો તે માણસ ઉમંગી, શુરો ધનવાન, અને વગર વિચાર્યું કામ કરનાર થાય, તે યોગો બુદ્ધથી થયા હોય તો સદગુણી, ચિત્રકળા જાણનાર સંગિત જાણનાર અને ચતુર થાય, ગુરુથી થયા હોય તો ધનવાન, ધર્મિષ્ઠ અને સુખી થાય. શુક્રથી થયા હોય તો મોજશાખી, ધનવાન, અને કામી થાય. અને

શનિથી તે યોગો થયા હોય તો પારશ્વ પદાર્થ મોગવનાર, ધનુષ્ય
'ત્રોકરોતો ઉપરી અને ધનુષ્ય હામ કરનારો થાય.

વેશ્યયોગનું ફળ સુનદા પ્રમાણે જાણવું. વેશ્યયોગનું ફળ
અનદાયોગ પ્રમાણે જાણવું અને સમયચર્યાયોગનું ફળ દુવરાયોગ પ્રમા
ણે સમજવું.

જન્મકુંડળીમાં લગ્નથી અથવા ચંદ્રમાથી ઉપચય સ્થાનમાં
અથા શુભપદો રહ્યા હોય તો તે માણુપ વગેરે વનવાન થાય.

પશુ લગ્નથી અથવા ચંદ્રમાથી ઉપચય સ્થાનમાં-એ શુભ ગ્રહો
રહ્યા હોય તો મધ્યમ ધનવાળો, એક શુભગ્રહ રહ્યો હોય તો થોડા
ધનવાળો, અને એક પણ શુભગ્રહ ન રહ્યા હોય તો તે માણુપ ધન
વગરનો જાણવો.

ઉપરનો ઉપચય યોગ જેની જન્મકુંડળીમાં થયા હોય તેને
કેમદુઃખયોગનું દુષ્ટ ફળ મળતું નથી.

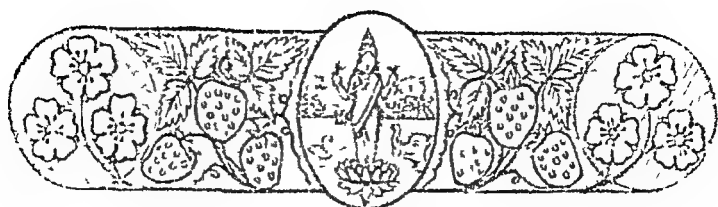
તમામ યોગ કરતાં ચંદ્રયોગ વધારે જાણવાનું છે. ચંદ્રયોગનું
ફળ ચંદ્રની મહાદશા કે અંતરદશામાં અને સુર્યયોગનું ફળ સૂર્યની મહા
દશા-અંતરદશામાં જોએ એમ સમજવું.

જેની જન્મકુંડળીમાં લગ્ન અને ચંદ્રમા જાણવાનું હોય તે
આશુસ સુખી થાય એમ સમજવું.

જન્મકુંડળીમાં લગ્નમાં મિત્રુન, કન્યા, પુત્રા, કુમ્બ અને ધન
રાશી ૧૫ અંશ સુધી હોય તો જાણવાનું જાણવી.

ચોથા ભાવે કર્ક, મીન અને મકરરાશી ૧૬ થી ૩૦ અંશ સુધી
હોય તો, સાતમા ભાવે વૃશ્ચિકરાશી હોય તો, દશમાભાવે, મેષ, વૃષભ
તિલક ધન ૧૬ થી ૩૦ અંશ સુધી અને મકર ૧ થી ૧૫ અંશ
સુધી હોય તો, તે તે ભાવમાં તે તે રાહીએ જાણવાનું જાણવી.

ઉપચય (ત્રીજા છઠા, દશમા અને આગીઆરમા) સ્થાનમાં રહે-
લા ગ્રહો ઉંચના, કે પોતાના મિત્ર સાથે કે પોતાના મૂળ ત્રિકાણમાં
બેઠેલા હોય તો તે ખચેલા પદાર્થને મેળવે છે. પણ નીચ રાશીના
હોય કે દુર્ગમ સાથે બેઠેલા હોય તો સંપત્તિનો નાશ કરે છે.

પ્રકરણ પદ મું.

બાળકના રીષ્ટ (મૃત્યુ) બાળત.

રીષ્ટ યોગ એટલે મૃત્યુયોગ સમજવો.

જે બાળકને નીચે પ્રમાણે રીષ્ટ થયા હોય તે મૃત્યુ પામે.

જન્મકુંડળીમાં છઠે અને આરમે ભૂતને સર્વ પાપગ્રહો રહ્યા હોય તો, બીજે અને આઠમે સર્વ પાપગ્રહો રહ્યા હોય તો, છઠે કે આઠમે સર્વ પાપગ્રહો રહ્યા હોય પણ ચલીતર્મા સાતમા ભાવે આવે તો, બીજે કે આરમે પાપગ્રહો રહ્યા હોય પણ ચલીતર્કુંડળીમાં લગ્ને સર્વ પાપગ્રહ આવે તો અને સાતમા ભાવને અથવા લગ્નને પાપગ્રહની કર્તરી હોય તો, આ સર્વરીષ્ટ યોગ સમજવા.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ને સાતમે, આરમે કે આઠમે ભાવે પાપગ્રહ સાથે ચંદ્ર રહેલો હોય અને કેંદ્ર સિવાય બીજા હરકોષ્ટ ભાવમાં શુભ ગ્રહ બેસીને ચંદ્રમાને દેખતા ન હોય તો રીષ્ટયોગ બાળવો. પણ આ યોગમાં કેંદ્રભાવમાં શુભગ્રહ હોય તો રીષ્ટનો ભંગ થાય છે.

ચોથા ભાવની રાશીના અંશથી અતુકમે દશમા ભાવની રાશી તથા અંશ પર્યંતના છ ભાવને ચક્રનું પરાધ્વં દહે છે તેમાં સર્વ શુભ ગ્રહો રહેલા હોય, તથા દશમા ભાવની રાશીથી ૧૧-૧૨-૧૩-૨૪ અને ચોથા ભાવની રાશી અને તેના અંશ પર્યંતના છ ભાવને પૂર્વાધ્વં દહે છે. તેમાં સર્વ પાપગ્રહો રહેલા હોય અને જન્મકુંડળીમાં કંઈ અથવા વૃશ્ચિકનું લગ્ન હોય તો રીષ્ટયોગ થાય છે તેથી બાળક દુરંત મૃત્યુ પામે.

આરે કેંદ્રમાં ચંદ્ર તથા સર્વ પાપગ્રહો બેઠા હોય તો રીષ્ટયોગ થાય. હોરા કુંડળીમાં કંઈ લગ્ન હોય અને પ્રાતઃકાળ તથા સાયં-કાળની સંધ્યા કરવાના વખતે બાળકનો જન્મ થયો હોય તો રીષ્ટ યોગ થાય.

એક પાપગ્રહ લગ્નમાં, ખીજા પાપગ્રહ સાતમાં લાવે, અને ચંદ્રમાં પાપગ્રહ સાથે ખીજા ગમે તે લાવે એકો હોય અને તેને શુભગ્રહ દેખતા ન હોય અગર તેના ભેગા શુભગ્રહ ન હોય તો રીષ્ટ યોગ થાય છે તેથી જાળક થોડા વખતમાં મૃત્યુ પામે.

જન્મકુંડળીમાં જારમે ક્ષીણ કળાનો ચંદ્રમાં એકો હોય અને લગ્ને કે આઠમે સર્વ પાપગ્રહો એકા હોય તથા કેંદ્રમાં કોઈ પણ શુભગ્રહ રહ્યો ન હોય તો જાળક થોડા વખતમાં મૃત્યુ પામે.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ને સૂર્ય અથવા ચંદ્ર હોય અને તે ઉપર બળવાન શુભગ્રહોનો સમાગમ કે દષ્ટિ ન હોય તથા નવમે, પાંચમે આઠમે પાપગ્રહો રહ્યા હોય તો તે જાળક મૃત્યુ પામે.

પણ સૂર્ય કે ચંદ્રના ભેગા બળવાન શુભગ્રહ એકા હોય અથવા તેમની દષ્ટિ હોય તો રીષ્ટયોગનો ભંગ થાય છે.

લગ્ને ક્ષીણ કળાનો ચંદ્રમાં હોય અને કેંદ્રમાં કે આઠમાં ભાવમાં સર્વ પાપગ્રહો રહ્યા હોય તો જાળકનું મૃત્યુ થાય.

ચંદ્ર છઠે કે આઠમે એકો હોય અને તેને પાપગ્રહની દષ્ટિ હોય અને શુભગ્રહની દષ્ટિ ન હોય તો જાળક મૃત્યુ પામે.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ને ચંદ્ર હોય, અને સાતમે સર્વ પાપગ્રહો એકો હોય તો જાળકનું મૃત્યુ થાય.

જન્મલક્ષ્મીનો સ્વામિ પરાજય પામેલા સાતમાં લાવે હોય તો જાળક એક માસ પછી મૃત્યુ પામે.

ચંદ્ર છઠે કે આઠમે લાવે એકો હોય અને ચંદ્રને શુભગ્રહની દષ્ટિ હોય પણ પાપગ્રહની દષ્ટિ ન હોય તો આઠ વરસ પછી જાળક મૃત્યુ પામે; પણ આ યોગમાં ચંદ્રને શુભ કે પાપગ્રહ કોઈની દષ્ટિ ન હોય તો રીષ્ટયોગ સમજવો નહિ.

તેમજ છઠે કે આઠમે ચંદ્રમાં શુભગ્રહની રાશીમાં હોય અથવા પાપગ્રહની રાશીનો હોય અને ચંદ્રમાંની સાથે કોઈ પણ શુભગ્રહ રહેલો હોય તો રીષ્ટયોગ સમજવો નહિ.

લગ્ને પાપગ્રહની કર્તરીવાળો ચંદ્રમાં હોય, સાતમે કે આઠમે પાપગ્રહો એકા હોય અને ચંદ્રમાં ઉપર શુભગ્રહની દષ્ટિ ન હોય તો જન્મેકુંડળીમાં જાળક તથા તેની મા બંનેનું મૃત્યુ થાય.

પણ ચંદ્રમાં ઉપર બળવાન શુભગ્રહની દષ્ટિ હોય તો સાતનું મૃત્યુ નહિ થાય પણ જાળકનું એકલાનું મૃત્યુ થશે.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ને ચંદ્રમા, આઠમે મંચળ, નવમે સૂર્ય અને પારમે સ્ત્રી બેઠા હોય અને તે ચારે ગ્રહને બળવાન ગુરુ દેખતો ન હોય તો બાળકનું મૃત્યુ થાય.

પણ બળ વગરનો ગુરુ ઉપરના ચારે ગ્રહોને દેખતો હોય, અગર બળવાન ગુરુ ઉપરના ચારમાંથી થોડા ગ્રહોને દેખતો હોય અને થોડાને ન દેખતો હોય તોપણ અર્ધો રીષ્ટયોગ થાય એટલે બાળક તુરત મૃત્યુ નહિ પામે પણ થોડા વખત પછી બાલ્યાવસ્થામાં જ મૃત્યુ પામશે.

પણ ઉપરના યોગમાં બળવાન ગુરુ પાંચમે હોય તો રીષ્ટ યોગનો ભંગ થાય છે એમ સમજવું.

છઠ્ઠા કે આઠમા ભાવે ચંદ્ર સિવાય કોઈ શુભગ્રહ બેઠો હોય અને તેને બધા પાપગ્રહો બળવાન થઈ દેખતા હોય તો બાળક એક માસ જીવી મૃત્યુ પામે.

પણ ચંદ્ર ઉપર શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય અથવા તેના ભેગો શુભ ગ્રહ બેઠો હોય તો રીષ્ટનો ભંગ થાય છે.

જન્મકુંડળીમાં પહેલા, પાંચમા, સાતમા, આઠમા, નવમા કે પારમા ભાવથી કોઈ પણ ભાવમાં પાપગ્રહ સાથે ક્ષીણ ચંદ્રમા રહેલો હોય, અને આ ચંદ્રમાને બળવાન, બુધ, ગુરુ કે શુક્ર દેખતા ન હોય તો બાળક મૃત્યુ પામે.

જન્મકુંડળીમાં સૂર્ય પાપગ્રહો જે રાશીમાં હોય તે તે રાશી-ઓના છેલ્લા અંશોમાં ૨૭-૨૮-કે ૨૯ અંશોના હોય તો રીષ્ટ-યોગ થાય છે.

રીષ્ટયોગથી બાળક ક્યારે મૃત્યુ પામે.

જે બાળકને રીષ્ટયોગ થયો હશે તે બાળકની જન્મકુંડળીમાં જે રાશીમાં ચંદ્રમા બેઠો હોય તે રાશીનો ચંદ્રમા જે દિવસે થાય તે દિવસે મૃત્યુ થાય.

વળી જન્મકુંડળીનું લગ્ન જે રાશીનું હોય તે રાશીનો ચંદ્રમા જે દિવસે થાય તે દિવસે રીષ્ટયોગ થયેલું બાળક મૃત્યુ પામે.

રીષ્ટયોગ જે બળવાન ગ્રહથી થયો હોય તે ગ્રહ જન્મકુંડળીમાં જે રાશીમાં બેઠો હોય તે રાશીનો ચંદ્રમા જે દિવસે થાય તે દિવસે રીષ્ટયોગ થયો હોય તે બાળક મૃત્યુ પામે.

રીષ્ટયોગ થયો હોય તેવું બાળક બાર માસમાં જ મૃત્યુ પામે છે.

રીષ્ટયોગ ભંગ થવા બાબત.

આમળ જે જે આળકને રીષ્ટયોગ થયા છે. તે તે આળકની જન્મકુંડળીમાં નિચેના યોગો થયેલા હોય તો રીષ્ટયોગનો ભંગ થયેલો સમજવો.

રીષ્ટયોગનો ભંગ થયો હોય તો તે આળક મૃત્યુ પામતું નથી,

શુકલ પક્ષની રાત્રીમાં અને કૃષ્ણ પક્ષમાં દિવસે જન્મ થયો હોય અને જન્મકુંડળીમાં ચંદ્ર બળવાન થઈ જઈ કે આક્રમે ભાદે રહ્યો હોય તો રીષ્ટ યોગનો ભંગ થાય છે.

જન્મકુંડળીમાં કેંદ્રમાં બળવાન થઈને સુખ, ગુરુ કે શુકર પૈકી ગમે તે એક શ્રદ્ધ બેઠો હોય તો રીષ્ટનો ભંગ થાય છે. દરે આ ગ્રહો ભેગો પાપગ્રહ હશે તોપણ હરકત નથી.

દષ્ટાણ્ય કુંડળીમાં મુખ, ગુરુ, કે શુકની રાશીમાં ચંદ્રમાં હોય અને જન્મ કુંડળીમાં ચંદ્રમાં આક્રમે બેઠેલો હોય તો રીષ્ટયોગનો ભંગ થાય છે.

સંપૂર્ણ કળાવાળા ચંદ્રને કેંદ્રમાં રહેલો બળવાન ગુરુ દેખતો હોય તો રીષ્ટનો ભંગ થાય છે.

જન્મકુંડળીમાં લગ્નમાં હિંદવ પામેલો બળવાન ગુરુ રહેલો હોય તો તમામ જાતના રીષ્ટનો ભંગ થાય છે.

દષ્ટાણ્ય કુંડળીમાં ગુરુ, શુક કે સુખની રાશીનો ચંદ્ર હોય અને જન્મકુંડળીમાં છટ્ટા ભાવે રહ્યો હોય તો રીષ્ટનો ભંગ થાય છે.

જન્મકુંડળીમાં શુભગ્રહની રાશીનો ચંદ્રમાં પૂર્ણ કળાનો હોય અને શુભગ્રહની કર્તરીવાળો હોય તો રીષ્ટયોગનો ભંગ થાય છે. તેમાં ચંદ્ર ઉપર શુકની દષ્ટિ હોય તો રીષ્ટનો ભંગ જરૂર થાય અને તે માણસ ધણો સુખી થાય.

જન્મકુંડળીમાં લક્ષ્મી સ્વામિ ધણો બળવાન હોય તેને કેંદ્રમાં રહેલા સર્વ શુભ ગ્રહો દેખતા હોય તેમજ કોઈ પાપગ્રહ લગ્નના સ્વામિને દેખતો ન હોય તો રીષ્ટનો ભંગ થાય છે તથા તે માણસ સારા શુભવાળો, ધણી લક્ષ્મી અને સમૃદ્ધિ સાથે ધણા આયુષ્યવાળો થાય.

પૂર્ણ કળાનો ચંદ્રમાં શુભગ્રહની કર્તરીવાળો હોય તો રીષ્ટનો નાશ થાય છે.

પૂર્ણ કળાવાળા ચંદ્રને સર્વે ગ્રહો દેખતા હોય તો રીષ્ટયોગનો ભંગ થાય છે.

જન્મકુંડળીમાં ૩-૬ અને ૧૧ માં ભાવે રાહુ હોય અને તેને સર્વ શુભગ્રહો દેખતા હોય તો રીષ્ટનો નાશ થાય છે.

જન્મકુંડળીમાં જે રાશીનો ચંદ્રમા હોય તે રાશીનો રમામિ કેદ્રમાં કે શુભગ્રહોના સમાગમ કે દ્રાષ્ટવાળો હોય તો રીષ્ટયોગનો ભંગ થાય છે.

રીષ્ટ યોગ થયો હોય અને રીષ્ટભંગ પણ થયો હોય તો રીષ્ટનો નાશ થશે.

વળી રીષ્ટભંગ કરનારા ગ્રહ કરતાં રીષ્ટયોગ કરનારા ગ્રહો વધારે બળવાન હોય તો ઘણી પીડા કરે અને બચાવે પણ ખરા પણ રીષ્ટ ભંગ કરનારા ગ્રહો નિર્જેન, અરત કે પાપથી પડેના હશે તો રીષ્ટ બચાવ કરી શકશે નહિ.

જન્મકુંડળીમાં લગ્નમાં શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિવાળો જીત પામેલો શુભ ગ્રહ હોય તો રીષ્ટનો ભંગ થશે.

જન્મકુંડળીમાં ગુરુ, બુધ, શુક્ર અને ચંદ્ર શુભ ગ્રહની રાશીમાં બેઠો હોય, અથવા તે ગ્રહો દબકાથી કે નવમાંશ કુંડળીમાં શુભ ગ્રહની રાશીના હોય તો રીષ્ટનો નાશ થશે.

શિરષોદય રાશીમાં તમામ ગ્રહો જન્મકુંડળીમાં રહ્યા હોય તો રીષ્ટનો નાશ કરે છે.

બધી ષડવર્ગની કુંડળીઓમાં શુભ ગ્રહની રાશીમાં શુભ ગ્રહો તથા સર્વે પાપ ગ્રહો બેઠા હોય, અને આ પાપ ગ્રહોને જન્મકુંડળીમાં સર્વે શુભ ગ્રહો દેખતા હોય, તો રીષ્ટનો ભંગ થાય છે.

રીષ્ટ ભંગ કરનાર ગ્રહો રીષ્ટ કરનારા ગ્રહો કરતાં બળવાન હોય તો જરૂર રીષ્ટ ભંગ થશે.

પ્રકરણ ૬૦ સું.

આયુષ્ય જોવા વિષે.

દરેક માણસ કેટલા વર્ષ જીવશે તે આ ઉપરથી જોવાય છે. આયુષ્ય દરેક ગ્રહ ઉપરથી નીચે પ્રમાણે જોવું.

જન્મકુંડળા ઉપરથી આયુષ્યનું એકંદર પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે જોવું. દરેક ગ્રહ કેટલું આયુષ્ય આપે તે સ્પષ્ટ ગ્રહ ચક્રના કોણમાં ગ્રહોની રાશી, અંશ, કળા, વિકળા, લખેલી છે તે ઉપરથી અને લખને માટે લાવસંધીના કોણ ઉપરથી નીચે પ્રમાણે ગણતરી કરવી.

સ્પષ્ટગ્રહ ચક્રમાંથી દરેક ગ્રહવાર રાશીના અંશ કરવા એટલે ત્રીશ અંશની એક રાશી માટે ત્રીશ, તે રાશીના આક્રિતે ગુણવા અને જે ગુણાકાર આવે તેનો સ્પષ્ટગ્રહ ચક્રમાં તે રાશીના જે અંશ લખેલા હોય તે ઉમેરી અંશ કરવા અને તેને સાઠે ગુણવાથી કળા આવશે તેમાં સ્પષ્ટગ્રહ ચક્રના કળાનો આક્ર ઉમેરવો એટલે તે સવ કળા થઈ.

હવે એવી રીતે રાશી અને અંશની કળા કરતાં જે આક્ર આવે તેને ખસેએ લાગતાં જે લાગાકાર આવે તેટલા વર્ષ તે ગ્રહ આયુષ્ય આપે પણ તે લાગાકાર બાર ઉપર હોય તો તેને બારે લાગતાં જે શેષ રહે તેટલું આયુષ્ય તે ગ્રહ આપે.

આ પ્રમાણે લાગાકાર કરતાં જે શેષ રહે તેના માસ કરવા માટે બારે ગુણવા અને સ્પષ્ટ ગ્રહ ચક્રના કોણમાં વિકળાનો જે આક્ર હોય તેને બારે ગુણી સાઠે લાગવા અને જે લાગાકાર આવે તે ઉપરની રકમમાં ઉમેરી ખસેએ લાગવા. જે લાગાકાર આવે તેટલો તે ગ્રહ આવરદા આપે.

વિકળાની કળા કરતાં જે શેષ રહ્યું હોય તેને ત્રીસે

આઠે ભાગનાં જે ભાગાકાર આવે તેમાં ઉપર પ્રમાણે કુળાને બેસે એ ભાગતાં જે શેષ આંક રહ્યો હોય તે ઉમેરવો અને પછી બેસે એ ભાગવા. જે ભાગાકાર આવે તે દિવસ સમજવા.

અને જે શેષ રહે તેને સાઠે ગુણી તેમાં વિકળા જે રહેલી હોય તે ઉમેરવી. બેસે એ ભાગતાં જે ભાગાકાર આવે તે ધરી સમજવી અને જે શેષ રહે તો આઠે ગુણી બેસે એ ભાગતાં જે ભાગાકાર આવે તે આવરણની પણ સમજવી.

જન્મકુંડળીમાં બેઠેલા તમામ ગ્રહોનું સ્પષ્ટ ગ્રહ ચક્રના કાંઠા પરથી ઉપરની રીત પ્રમાણે દરેક ગ્રહનું આયુષ્ય કાઢવું.

અને દરેક ગ્રહ જેટલું આયુષ્ય આપતો હોય તે બધાનો સરવાળો કરવાથી જે વર્ષ, માસ, દિવસ અને ધરી પણ આવે તે અધ્યયમ આયુષ્ય જાણવું.

પણ સ્પષ્ટ આયુષ્ય નિચે પ્રમાણે કાઢવું.

ઉપર પ્રમાણે દરેક ગ્રહનું મધ્યમ આયુષ્ય કાઢવું,

હવે જન્મકુંડળીમાં દર્શાવ્યું કુંડળીમાં કે નવમાંશ કુંડળીમાં જે ગ્રહ સ્વગ્રહી કે વર્જીતમી હોય તે ગ્રહના મધ્યમ આયુષ્યથી અમણું કરવું.

તે ગ્રહ હિંચનો, વક્ર ગતિનો કે હિંચી ચાલતો હોય તો તે ગ્રહ અધ્યયમ આયુષ્યથી ત્રણગણું કરવું.

પણ કાંઈ ગ્રહ બે કે ત્રણ બળ પામ્યો હોય એટલે હિંચનો, નીચનો કે સ્વગ્રહી હોય તો તેમાં ઉપર જે આયુષ્ય કહેલું છે તેમાં જે વધારે આયુષ્ય આપતો હોય તેના પ્રમાણે જે માત્ર ગણતરી કરવી. પણ વૃદ્ધિ પામેલો ગ્રહ અસ્તનો કે નીચનો હોય તો વૃદ્ધિ પામેલા આયુષ્યથી અર્ધ કરવું, અને જે તે શત્રુના ધરમાં બેઠો હોય તો વધારે કરેલા આયુષ્યનો ત્રીજો ભાગ બાદ કરવો.

કાંઈ ગ્રહ કાંઈ બળ પામ્યો ન હોય પણ અસ્તનો કે નીચ ચાલતો હોય તો તેના મધ્યમ આયુષ્યનું અર્ધ કરવું.

કાંઈ ગ્રહ જન્મકુંડળીમાં સાતમા ભાવે બેઠો હોય તો તેના ઉપર કહેલા આયુષ્યમાંથી છઠો ભાગ બાદ કરવો, આઠમે બેઠો હોય તો પાંચમો ભાગ બાદ કરવો, નવમે બેઠો હોય તો ચોથો ભાગ બાદ કરવો, દશમે બેઠો હોય તો તેનો ત્રીજો ભાગ બાદ કરવો, અગીઆ-

રમા ભાવે ખેઠા હોય તો આઠ ભાગ બાદ કરવો, અને જો બારમે ભાવે ખેઠા હોય તો તે ગ્રહે આપેલું સર્વ આયુષ્ય જય પશુ ઉપરના ગૃહો પાપગૃહ હોય તો ઉપર પ્રમાણે આયુષ્ય બાદ કરવું પણ શુભ ગ્રહ હોય તો ઉપર કહેલા આયુષ્યથી અર્ધ ભાગ બાદ કરવો.

ઉપર લખેલા ભાવોમાં એક કરતાં વધારે ગ્રહ ખેઠેલા હોય તો તેમાં જે બળવાન હોય તેજ ગૃહનું ઉપર મુજબ આયુષ્ય જય.

ઉપર લખેલા ભાવમાં રહેલો અસ્તનો, શત્રુના ઘરમાં કે તીથ રાશીનો હોય એવા જે અથવા ત્રણ ભેગ હોય તો તેમાં જેનો વધારે ભાગ બાદ જતો હોય તેનો જ ભાગ બાદ કરવો.

શુક્ર અને શનિ અસ્તના હોય તો તેનો ભાગ બાદ થતો નથી.

ઉપર પ્રમાણે સાતમા ભાવથી બારમા ભાવ સુધીનાં ગ્રહો ખેઠેલા હોય તે ઉપર પ્રમાણે આયુષ્યમાં ઘટાડો કરે.

અને લગ્નથી છઠ્ઠા ભાવ સુધી ખેઠેલા ગ્રહો આયુષ્યમાં ઘટાડો કરતા નથી પણ જો તે અસ્તનો, નિયતો કે શત્રુના ઘરનો હોય તો ઉપરના નિયમ પ્રમાણે ઘટાડો કરે છે.

લગ્ન નિર્ણય હોય તો લગ્નનું જે મધ્યમ આયુષ્ય આવડું હોય તેજ તેનું સ્પષ્ટ આયુષ્ય જાણવું, લગ્ન બળવાન હોય તો લગ્નની રાશીનો આઠડો મધ્યમ આયુષ્યમાં મેળવવો અને બાકીના અંશ, કળા, વિકળાને બમણા કરી પાંચે ભાગવા, જે આવે તે માસ, શેષ રહે તેને ત્રીસે ગુણી કળા ઉમેરતાં જે આવે તેને પાંચે ભાગવા, જે આવે તે દિવસ જાણવા.

અને જે ભાગ આવતાં શેષ રહી હોય તેને સાઠે ગુણી જે સંખ્યા આવે તેમાં વિકળા મેળવી પાંચે ભાગતાં જે આવે તે ધડી સમજવી અને જે શેષ રહે તેને સાઠે ગુણી પાંચે ભાગતાં જે સંખ્યા આવે તે પણ સમજવી.

જો પ્રમાણે લગ્નના મધ્યમ આયુષ્યમાં ઉપર પ્રમાણે જે વર્ષનો માસ, દિવસ અને ધડી પણ આવે તે ઉમેરવું. જે આવે તે લગ્નનું સ્પષ્ટ આયુષ્ય જાણવું.

હવે ઉપર પ્રમાણે દરેક ગ્રહોનું તથા લગ્નનું જે સ્પષ્ટ આયુષ્ય આવે તે બધાનો સરવાળો કરતાં જે આવે તે જે માસની તે જન્મકુંડળી હોય તેનું સ્પષ્ટ આયુષ્ય જાણવું.

જેની જન્મકુંડળીમાં કર્ક લગ્નમાં ગુરુ હોય અને કેન્દ્રમાં શુક્ર હોય તો ૧૦૦ વર્ષનો આયુષ્ય જાણવો.

ગુરુ પોતાની રાશીનો કે પોતાના દષ્ટકોણમાં હોય તો ૧૨૦ વર્ષની આયુષ્ય યાજ્ઞ - શુભચંદ્ર શુભ ગ્રહની રાશીમાં કે પોતાના મૂળ ત્રીકોણમાં બીજી યમને ચંદ્ર લગ્નમાં હોય તો ૬૦ વર્ષનો આયુષ્ય જાણવો.

જેની કુંડળીમાં શુભ ગ્રહો ત્રિકોણ (૬-૫) સ્થાનમાં હોય અને ગુરુ ઉચ્ચતો હોય તો ૮૦ વર્ષનો આયુષ્ય જાણવો. કેન્દ્ર, ત્રીકોણ કે ૮ માં સ્થાનમાં પાપ ગ્રહો હોય નહિ અને લગ્ન અને ચંદ્ર ને પાપ ગ્રહો દેખતા ન હોય તો, લગ્નેશ અને ગુરુ કેન્દ્રમાં હોય તો તે અનેક સુખ ભોગવે ને ૧૦૦ વર્ષ જીવે.

ગુરુ લગ્ને કે નવમે કે કંદ્રમાં હોય ને આઠમા ધરમાં કોઈ ગ્રહ ન હોય, લગ્ન અને ચંદ્રને પાપ ગ્રહ દેખતા ન હોય તો ૭૦ વર્ષ જીવે. જેની કુંડળીમાં લગ્ન અને આઠમા સ્થાને એક ગ્રહ ન હોય, ચંદ્ર ત્રીજે હોય, ગુરુ પોતાના ધરમાં ધનનો કે મીનનો હોય ને બાકીના ગ્રહો ૬ માં સ્થાને હોય તો ૧૦૦ વર્ષ જીવે.

લગ્નેશ બળવાન હોય અને તેને કેન્દ્રમાં રહેલા શુભ ગ્રહો જોતા હોય તો મોટા આયુષ્યવાળો જાણવો.

જેની કુંડળીમાં લગ્નથી કે ચંદ્રથી શુભ ગ્રહો કેન્દ્ર (૧-૪-૭-૧૦) માં સ્થાને હોય અને પાપ ગ્રહ બગર કે તેની દષ્ટિ બગર ગુરુ લગ્ને હોય તો ૭૦ વર્ષ જીવે. લગ્નેશ બળવાન હોય, ગુરુ ઉચ્ચનો હોય અને શુભ ગ્રહ મૂળ ત્રીકોણ સ્થાનમાં હોય તો ૮૦ વર્ષ જીવે.

શુભ ગ્રહો કેન્દ્રમાં હોય તે બળવાન હોય આઠમે કોષ્ઠ ગ્રહ ન હોય તો ૩૦ વર્ષ જીવે. શુભ ગ્રહ પોતાના ધરમાં હોય તો ૪૦ વર્ષ જીવે.

આઠમાનો સ્વામી નવમે હોય અને લગ્નનો સ્વામી આઠમે હોય ને કુર ગ્રહ દેખતા હોય તો ૨૪ વર્ષ જીવે.

લગ્નનો સ્વામી અને આઠમાનો સ્વામી ૮ માં સ્થાને હોય તો ૨૭ વર્ષ જીવે.

લગ્ને કુર ગ્રહ હોય તેને ગુરુ ને ચંદ્ર દેખતા હોય ને કોષ્ઠ ગ્રહ આઠમે પણ હોય તો ૨૨ વર્ષ જીવે.

ગુરુ નીર્જળ હોય અને ૧૨ કે ૫ મે સ્થાને ચંદ્ર હોય તો ૭૦

વર્ષ ૭૫ સર્વે ગ્રહો ૯ મે હોય તો ૧૨૦ વર્ષ ૭૫. કુર ગ્રહો કુર રાશીમાં શુભ ગ્રહો શુભ રાશીમાં હોય ને લગ્નનો સ્વામી બળવાન હોય તો ૧૨૦ વર્ષ ૭૫.

સર્વ ગ્રહો પાંચમે સ્થાને હોય તો ૬૦ વર્ષ ૭૫.

કેન્દ્રમાં શુભ ગ્રહ ન હોય અને કોઈ ગ્રહ ૮ મે હોય તો ૩૦ વર્ષ ૭૫.

સૂર્ય પાપ ગ્રહો વચ્ચે હોય ને તે લગ્ને હોય તો ૩૧ વર્ષ ૭૫.

કર્કના લગ્નમાં સૂર્ય હોય, દસમે ચંદ્ર ને કેન્દ્રમાં શુર હોય તે ૫૫ વર્ષ ૭૫.

ગ્રાશે ને દસમે શુભ ગ્રહ હોય, ચંદ્ર ૮ કે ૧૨ મે હોય. લગ્ને શુર ને શુક્ર હોય તો ૫૦ વર્ષ ૭૫.

ચંદ્ર ૧૨-૬-૮-૬ લગ્ને હોય તો ૫૦ વર્ષ ૭૫.

પ્રકરણ ૬૧ મું.

મરણ ક્યારે કયા નિમિત્તે કેવી રીતે તથા કેવી જગ્યાએ થશે તથા મરણ પછી કેવી ગતિ થશે તથા કેવા લોકમાંથી આ લોકમાં જન્મ થયો છે તે બાબત.

આઠ વર્ષની અંદર મરણ થવાનો યોગ રીષ્ટ પ્રકરણમાં જોવો. આ યોગ આઠ વર્ષ પછી મરણ થાય તેને માટે છે.

કયા કારણથી મૃત્યુ થાય તે બાબત.

જન્મકુંડળીમાં લગ્નમાં આઠમા ભાવમાં કોઈ પશુ ગ્રહ રહેલો ન હોય પણ આ ભાવને કોઈ બળવાન ગ્રહ દેખતો હોય તો આ માણસનું ધાતુવિકારથી મૃત્યુ થાય છે.

ચંદ્ર દેખતો હોય તો વાયુ તથા કફથી, સૂર્ય તથા મંગળ દેખતો હોય તો પિત્તવિકારથી, શુક્ર દેખતો હોય તો ત્રિદોષથી, શુર દેખતો હોય તો કફથી, શુક્ર દેખતો હોય તો વાયુ અને કફથી અને શનિ દેખતો હોય તો વાયુથી મૃત્યુ થાય.

જન્મકુંડળીમાં આઠમા ભાવમાં સૂર્ય ખેડો હોય તો અગ્નિથી, ચંદ્ર ખેડો હોય તો જ્વરથી, મંગળ હોય તો શ્વેત્રથી, શુક્ર ખેડો હોય તો તાવથી, શુર હોય તો આમરાતથી, શુક્ર હોય તો તરસથી, અને શનિ આઠમા ભાવે રહ્યો હોય તો બૂખથી આ માણસનું મૃત્યુ થશે.

જન્મકુંડળીનું લગ્ન દિવસના રાશીનું હોય અને ત્યાં સૂર્ય

ચંદ્ર રહેલા હોય તો આ માણસ જગમાં કુખમાંથી મરણ પામશે.

લગ્ને મીનરાશીનો સૂર્ય હોય, અને કન્યા રાશીનો ચંદ્ર પાપ-
ગ્રહ સાથે સાતમે રહેલો હોય અને મેષરાશીનો શુક્ર હોય, તો આ
માણસ તેની સ્ત્રીના કારણથી મરણ પામે.

લગ્ને પાંચમે કે નવમે સ્થાને ચંદ્રની સાથે પાપગ્રહો રહ્યા
હોય તો આ માણસનું ક્રાંતીથી મરણ થાય.

લગ્ને શનિ, ચોથે ભાવે સૂર્ય, દશમે મંગળ, અને ક્ષીણચંદ્ર
આઠમે ભાવે હોય તો આ માણસનું આરથી મૃત્યુ થાય.

લગ્ને સૂર્ય, પાંચમે મંગળ, આઠમે શનિ અને નવમે આવે ચંદ્ર
હોય તો આ માણસનું બીંત પડવાથી, ઝાડ પડવાથી, વીજળી પડ-
વાથી, પાપાણુ પડવાથી, અથવા તો પર્વત ઉપરથી પડવાથી મૃત્યુ થાય.

બીજો ભાવે શનિ, ચોથે ચંદ્ર, અને ચોથે મંગળ હોય તો
આ માણસ કૃત્રીવિઠારથી મૃત્યુ પામે.

જન્મકુડળીમાં બીજો ભાવે શનિ, ચોથે ચંદ્ર અને દશમે ભાવે
મંગળ હોય તો તેના શરીરમાં કીડા પડવાથી મરણ પામે.

જન્મકુડળીમાં ચોથા ભાવે કે દશમા ભાવે મંગળ અને સૂર્ય
હોય, તો પથ્થરથી મૃત્યુ થાય.

ચોથા ભાવે મંગળ અથવા સૂર્ય હોય, અને દશમે શનિ હોય
તો આ માણસ શુળીથી મૃત્યુ પામે,

ચોથે શનિ, સાતમે ચંદ્ર; અને દશમે ભાવે મંગળ હોય તો
આ માણસ કૂવે પડી મૃત્યુ પામે.

ચોથે ભાવે સૂર્ય, અને દશમે મંગળ હોય અને તેમને શનિ
દેખતો હોય તો તે લાકડાના આરથી મરણ પામે.

ચોથે ભાવે મંગળ, સાતમે સૂર્ય, અને દશમે શનિ રહ્યો હોય તો
આ માણસનું રાજના જ્ઞાપથી, અગ્નિથી અથવા તો શસ્ત્રીથી મૃત્યુ થાય.

ચોથે ભાવે સૂર્ય અને દશમે મંગળ હોય અને તેમને ક્ષીણચંદ્ર
દેખતો હોય તો તે માણસ શ્વગીથી મૃત્યુ પામે.

ચોથે, છઠે, આઠમે અને આરમા ભાવે ચંદ્ર અને શનિ હોય
અને આઠમાભાવનો સ્વામિ આઠમે પાપગ્રહની કર્નરીત્તો યજ બેઠો
હોય તો આ માણસનું સમુદ્રમાં મૃત્યુ થાય.

પાંચમા અને નવમાભાવે અક્રેકા પાપગ્રહ હોય પણ તેને શુભ-
ગ્રહ દેખતો ન હોય તો તે માણસ બંધનથી મૃત્યુ પામે.

પાંચમાભાવે સૂર્ય હોય, લગ્ને શનિ, નવમે મંગળ, અને દશમે
ક્ષીણગ્રહાનો ચંદ્ર હોય તો આ માણસ ગુંગામૃત, ગમે તો કુમા-

ઠાથી, કામ રૂંધથી, અગ્નિથી અંધથી અથવા તો લાકડીના મારથી મૃત્યુ પામે.

પાંચમો તથા આઠમો ભાવ પાપગ્રસ્તી કર્તૃરીવાળો હોય તો આ માણસ અધીવાન થઈને મરે.

સાતમાભાવે સૂર્ય, મંગળ માથે ઊઠે હોય, આઠમે શનિ હોય અને ક્ષીણકળાના ચંદ્ર ગોચાભાવે રહે હોય તો આ માણસ પક્ષીથી અથવા તો જનારથી મૃત્યુ પામે.

સાતમાભાવમાં મંગળ હોય, શનિ, ચંદ્ર અને સૂર્ય સગ્ને હોય તો આ માણસ સંધ્યામાં પીલાઈને મરણ પામે.

આઠમાભાવમાં શની હોય, ખીનભાવમાં ચંદ્ર હોય અને છઠા કે દશમાભાવમાં મંગળ હોય તો આ માણસ ભગદર કે પગની રોગથી મરણ પામે.

આઠમાભાવે કામપિયુ પાપગ્રસ્ત ઊઠે હોય, અને સગ્નેતો રવ મિ કેંદ્રમાં પાપગ્રસ્તી કર્તૃરીવાળો હોય તો આ માણસ આત્મજ્ઞાનથી મૃત્યુ પામે.

આઠમાભાવે શની હોય તથા અગાત મંગળ, ક્ષીણ કળાના ચંદ્રને દેખતો હોય તો, આ માણસ ગુનાના ગેગથી એટલે હરમ, ભગદર, કૃમિવિકાર, અગતગામી, અથવા શત્રુથી મૃત્યુ પામે.

આઠમાભાવનો સ્વામિ જગરાતીતો હોય તથા છઠા અને આરમાભાવમાં જગરાતી હોય તો આ માણસનું ઝેરથી કે સાપ જેવા ઝેરી પ્રાણીથી મૃત્યુ થાય.

આઠમાભાવે ચરરાશી હોય તો પ્રદેશમાં, સ્થિરરાશી કોતો પોતાના દેશમાં અને દ્વિસ્થાવ રાશી હશે તો અવચય-સ્નાતમાં મૃત્યુ થાય.

આઠમા ભાવમાં કર્ક રાશી પ્રથમ દર્ષણમાં હશે, અથવા દ્વિતીય રાશી ત્રીજા દર્ષણમાં હશે તો તેનું અધન થઈ મૃત્યુ થશે.

નવમા ભાવે કર્ક રાશીનો ચંદ્ર હોય, ધનભાવમાં ધન ગણતો શની હોય તો આ માણસ ગોળાના રોગથી કે ગાંઠના રોગથી અથવા જળંદરથી મૃત્યુ પામશે.

દશમા ભાવમાં સૂર્ય હોય, અને ગોથે મંગળ હોય, તો આ માણસ વાહન ઉપરથી પડવાથી મૃત્યુ પામે.

દશમા ભાવે ક્ષીણ ચંદ્ર હોય, સાતમે સૂર્ય, અને ગોથે ભાદ્રે મંગળ હોય તો આ માણસ વિષ્ટા જેવી ચીજથી મૃત્યુ પામે.

જન્મકુંડળમાં મંગળ તુલા રાશીનો હોય, શનિ મેષ રાશીનો હોય અને ચંદ્ર મકર કે કુંભ રાશીનો હોય તો પણ આ માણસ વિષ્ટા જેવી નહારી ચીજથી મરણ પામે.

મેષ અગર વૃશ્ચિક રાશીનો ચંદ્ર હોય, અને તેને પાપગ્રહની કર્તરી હોય તો આ માણસ શસ્ત્રથી અથવા આગથી મૃત્યુ પામશે.

ચંદ્ર મકર કે કુંભ રાશીનો હશે અને તે પાપગ્રહની કર્તરી વાળો હશે તો દોરડાના ફાંસાથી અથવા તો અગ્નિમાં પડવાથી મૃત્યુ પામે.

કન્યા રાશીનો ચંદ્ર અને સૂર્ય હોય અને તેને પાપગ્રહો દેખતા હોય તો આ માણસનું પોતાના માણસ થકી મૃત્યુ થશે.

કન્યા રાશીનો ચંદ્ર પાપગ્રહની કર્તરીનો હશે તો સોળના વિકારથી કે રૂધિરવિકારથી મૃત્યુ થાય.

શનિ કર્ક રાશીનો હોય અને મકર રાશીનો ચંદ્ર હોય તો જળાંદરના રોગથી આ માણસ મૃત્યુ પામે.

ઉપરના યોગો જન્મકુંડળીમાં ન હોય તો—

આઠમા ભાવે જે રાશી જોડાતા અંશે હોય તેને દર્બાણુ ગણ્યું તો જે રાશી ભાવે અને તેના સ્વામિના ગુણુ પ્રમાણે, અથવા તો આઠમા ભાવની રાશીના ગુણુ પ્રમાણે મરણનું કારણ સમજવું.

કદ જળ્યાઓ મૃત્યુ થાય તે બહાનત.

નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં જે રાશીનો હોય તે રાશીના સ્થાનમાં તે માણસનું મૃત્યુ થાય.

જો તે મેષ રાશીનો હોય તો, બકરાં, ઘેટાંને રહેવાના સ્થાનમાં મૃત્યુ થાય, વરખ રાશીનો હોય તો બગદને રહેવાની જગ્યામાં, મિથુન રાશીનો હોય તો તેના ઘરમાં, કર્કનો હોય તો કૂવામાં, સિંહનો હોય તો વનમાં, કન્યાનો હોય તો કૂવામાં, તુલાનો હોય તો મર્મરમાં, વૃશ્ચિકનો હોય તો ભોયરામાં કે ખાડામાં, ધનનો હોય તો ઘોડા બાંધવાની જગ્યામાં, મકરનો હોય તો જળાશયમાં, કુંભનો હોય તો બરમાં, અને મીન રાશીનો હોય તો સરોવરમાં કે દરિયામાં તે માણસનું મૃત્યુ થાય.

મૃત્યુ ક્યારે થાય તે બહાનત.

જન્મ લગ્ન અથવા ચંદ્ર થકી આઠમે જે ગ્રહ રહેલા છે તેમની દશા અને અંતર દશામાં રીષ્ટ (મૃત્યુ) થાય એમ સમજવું. પણ આઠમે ભાવે દોષ ગ્રહ રહેલા ન હોય તો આઠમા ભાવમાં રહેલી રાશીના સ્વામિને રીષ્ટ કરનાર સમજવો.

રીષ્ટ કરનાર ધણા ગ્રહ હોય તો તેમાંથી જે બળવાન ગ્રહ હોય તે ગ્રહથી રીષ્ટ થાય અને બાકીના ગ્રહ રોગ કરનારા સમજવા.

રીષ્ટ કરનારા ગ્રહો નીચના, અસ્તના કે લગ્નથી અથવા ચંદ્રથી ગ્રહે, આઠમે અને બારમે રહ્યા હશે તો, અથવા તે તે ભાવના સ્વામીઓ હશે તો જરૂર રીષ્ટ થાય.

સંતાનનું રીષ્ટ જન્મ લગ્ન અને ચંદ્રથી પાંચમા ભાવ ઉપર અને સમમાંશ કુંડળીના લગ્ન અને ચંદ્ર ઉપરથી નક્કી કરવું.

માતાનું રીષ્ટ નક્કી કરવું હોય તો જન્મલગ્ન અને ચંદ્રથી એથા ભાવ ઉપરથી તથા પિતાનું રીષ્ટ દશમા ભાવ ઉપરથી તથા દાદશાંશ કુંડળીના લગ્ન અને ચંદ્ર ઉપરથી નક્કી કરવું.

ભાઈ બેનનું રીષ્ટ જન્મલગ્ન અને ચંદ્રથી ત્રીજા ભાવ ઉપરથી તથા દર્પણ્ય કુંડળીના લગ્ન અને ચંદ્ર ઉપરથી, સ્ત્રીનું રીષ્ટ જન્મલગ્ન અને ચંદ્રથી સાતમા ભાવ ઉપરથી તથા નવમાંશ કુંડળીના લગ્ન અને ચંદ્ર ઉપરથી તથા એવી જ રીતે બીજાં સર્ગા વડાલાંનું રીષ્ટ સૌ ભાવ ઉપરથી નક્કી કરવું.

આશુક આશુસનો કયા લોકમાંથી આહી જન્મ થયો છે તે બુદ્ધિ.

મુખ અને ચંદ્ર એમ બે ગ્રહોમાંથી જે ગ્રહ જન્મકુંડળીમાં બળવાન હોય તે ગ્રહ દર્પણ્ય કુંડળીમાં જે ગ્રહની રાશીના સ્થાનમાં બેઠો હોય તે રાશીના સ્વામી પ્રપાણેના લોકમાંથી તે આશુસનો આ લોકમાં જન્મ થયો છે એમ સમજવું.

અને આવી રીતે તે રાશીનો સ્વામી ગુરુ હોય તો દેવલોકમાંથી, ચંદ્ર કે ગુરુ હોય તો પિતૃ લોકમાંથી, સૂર્ય કે મંગલ હોય તો નિર્યદ લોકમાંથી, અને શની કે બુધ હોય તો નર્ક લોકમાંથી તે આશુસનો આ લોકમાં જન્મ થયો છે એમ સમજવું.

આ રાશીનો સ્વામી ઉચ્ચ રાશીનો હોય તો ગમે અવતાર આ આશુસ ઉત્તમ પ્રદારનો, ઉચ્ચ રાગી અને નીચ રાશીની અંદર હોય તો મધ્યમ પ્રદારનો, અને નીચ રાશીનો હોય તો નીચ જાતીમાંથી આ આશુસ આ લોકમાં જન્મ્યો છે એમ સમજવું.

મરણ પછી આશુસની કેવી ગતિ થશે તે બાબત.

જન્મકુંડળીમાં ગુરુ જુદા કે આદમા ભાવમાં કે કેંદ્રમાં હોય અને તે ઉચ્ચ હોય તો અથવા જન્મકુંડળીમાં શુક્ર ગ્રહના નવમાંશનું મીનલગ્ન હોય અને ગુરુ વગરના બીજા તમામ ગ્રહો નિર્માળ હોય તો આ આશુસનો મોક્ષ થશે એમ સમજવું.

જન્મકુંડળીમાં જુદા, સાતમા કે આદમા ભાવમાં, જે ગ્રહ હોય તે ગ્રહના લોકમાં તે આશુસ મરણ પછી જશે એમ સમજવું પણ તેમાં બે કે તેથી વધારે ગ્રહો હોય તો તેમાં જે બળવાન ગ્રહ હોય તે ગ્રહના લોકમાં મરણ પછી તે જશે એમ સમજવું.

જુદા, આદમા કે પારમા ભાવમાં કાંઈ ગ્રહ રહ્યા ન હોય તો તે ભાવના દર્પણ્યના પાંચ ગ્રહો, અને તેમાં જે ગ્રહ બળવાન હશે તે ગ્રહના લોકમાં તે જશે એમ સમજવું.

પ્રકરણ ૬૨ મું.

વર્ષકુંડળ-જનાવવાની રીત.

સૂર્ય ૬૨ એક વર્ષે જરોજર પોતે જે રાશીનો જેટલા અંશનો જન્મ વખતે હોય તેટલાજ અંશ અને રાશીનો જે ઘડી પજે થાય તે ઘડી પજના વખતની કાઢેલી કુંડળાને વર્ષની કુંડળી કહે છે. તેપરથી વર્ષની બારે મામની વિગત જોવાય છે.

જન્મ વખતે સૂર્ય જે રાશીનો જેટલા અંશ, કળા, વિકળાનો હોય તે રાશીના તેટલા અંશ, કળા, વિકળાનો સૂર્ય વર્ષોવર્ષ જપારે થાય ત્યારે વર્ષમાં પ્રવેશ થાય છે.

જન્મકુંડળીમાં બારે ભાવમાં રાશી ગ્રહો મંડિવાની જેવી રીત છે તેવીજ રીતે વર્ષ કુંડળીમાં લગ્ન, રાશી અને ગ્રહો મંડાય છે.

તેમાં લગ્ન એ પહેલો ભાવ છે. હવે જે વખતે વર્ષ બેઠું તે વખતે ગ્રહો આઠાશમાં કયો કયો રાશીમાં હતા તે પંચાંગમાં જોઈ જે ગ્રહ જે રાશીનો હોય તે રાશીવાળા ભાવમાં વર્ષકુંડળીમાં મૂકવામાં આવે છે.

દિવસે વર્ષ બેસતું હોય તો વર્ષકુંડળીમાં સૂર્ય જે રાશીમાં બેઠો હોય તે રાશીના સ્વામિને દિવસપતિ કહે છે.

રાત્રિએ વર્ષ બેસતું હોય તો વર્ષકુંડળીમાં ચંદ્ર જે રાશીમાં બેઠો હોય તે રાશીના સ્વામિને રાત્રિપતિ જાણવો.

દિવસે વર્ષ બેસતું હોય તો અને વર્ષકુંડળીમાં મેષરાશીનું લગ્ન આવે તો ત્રિરાશીકપતિ સૂર્ય જાણવો. અને જો વરખ કે છર્ક લગ્ન હોય તો શુક જાણવો. મિથુન લગ્ન હોય તો શની જાણવો. મિંહ લગ્ન હોય તો શુક જાણવો. કન્યા લગ્ન હોય તો ચંદ્ર જાણવો, તોના લગ્ન હોય તો બુધ જાણવો, વૃશ્ચિક લગ્ન હોય તો મંગળ જાણવો, ધન લગ્ન હોય તો શની જાણવો. સકર લગ્ન હોય

તો મંગળ જાણવો. કુંભ લગ્ન હોય તો ગુરુ જાણવો, અને મીન લગ્ન હોય તો ચંદ્ર જાણવો.

રાત્રિએ વર્ષ જેસતું હોય અને મેષ લગ્ન હોય તો ત્રિરાશીક પતિ ગુરુ જાણવો, વરુણ લગ્ન હોય તો ચંદ્ર જાણવો. મિથુન લગ્ન હોય તો શુક્ર જાણવો, કર્ક લગ્ન હોય તો મંગળ જાણવો, સિંહ લગ્ન હોય તો સુર્ય જાણવો, કર્ક લગ્ન હોય તો શુક્ર જાણવો. તોલા લગ્ન હોય તો શનિ, વૃશ્ચિક લગ્ન હોય તો શુક્ર, ધન લગ્ન હોય તો શનિ, મકર લગ્ન હોય તો મંગળ, કુંભ લગ્ન હોય તો ગુરુ અને મીન લગ્ન હોય તો ચંદ્ર જાણવો.

લઘુપંચવર્ગી કોઠો.

વર્ષફળમાં લઘુપંચવર્ગી કોઠો કરવામાં આવે છે એટલે તેમાં જન્મપતિ, વર્ષપતિ, મુંથાપતિ, ત્રિરાશિકપતિ, અને દિવાપતિ કાંચુ કાંચુ છે, તે વપ કુંડળીમાં કયા સ્થાને બેઠા છે અને તેઓએ છે કે કેમ તે આવે છે.

જન્મપતિ, એટલે જન્મ લગ્નનો સ્વામિ, જે જન્મકુંડળીમાં હોય તે.

વર્ષપતિ, એટલે વર્ષ લગ્નનો સ્વામી.

મુંથાપતિ, એટલે વર્ષકુંડળીમાં મુંથા જે ગ્રહની રાશીમાં બેઠો હોય તે.

ત્રિરાશિકપતિ, એટલે વર્ષનો પ્રવેશ દિવસે કે રાત્રે થયો હોય તે વખતે જે ગ્રહમાં વર્ષ બેઠું હોય તે ઉપર પ્રમાણે જોઈ તે રાશીનો સ્વામિ.

દિવાપતિ, એટલે દિવસે કે રાત્રે વર્ષ બેઠું હોય તો સૂર્ય કે ચંદ્ર કુંડળીમાં જે રાશીમાં બેઠા હોય તે રાશીનો સ્વામી.

ઉપર પ્રમાણે લઘુપંચવર્ગી કોઠામાં એક ગ્રહ એક કરતાં વધારેનો સ્વામિ થાય તો તે જોટલાનો સ્વામી થયો હોય તેટલા અધિકાર પામ્યો છે એમ જાણવું.

બૃહત્ પંચવર્ગી.

વર્ષ ફળમાં બૃહત્ પંચવર્ગીનો કોઠો કઠરામાં આવે છે. તેમાં ૧ લો કોઠો સ્થાનબળનો. બીજો ઉંચ બળનો, ત્રીજો હદાયબળનો, ચોથો દષ્ટાણુ બળનો અને પાંચમો મુશળ એટલે નવમાંશ બળનો એમ પાંચે કોઠામાં સાતે ગ્રહનું બળ દાખવવાય છે.

હર્ષબળનો કોઠો વિષે.

વર્ષકુંડળીમાં હર્ષ બળનો કોઠો આવે છે. જે

બળના જેવુંજ હર્ષબળ છે, તેમાં સૂર્ય વિગેરે સાને મહોતું બળ લખાય છે.

મહોતું ખરેખર્ષે ફળ બૃહતપંચવર્ગી ઉપરથી જોવાય છે. પણ કોઈ મહા બૃહતપંચવર્ગી બળમાં બળ વગરનો હોય અને હર્ષબળમાં તે મહા બળનાજો હોય તે વર્ષનો રાજ કરાવવામાં હર્ષબળનું બળ જોવાય છે.

ત્રિપતાકા ચક્ર.

વર્ષમાં ત્રિપતાકા ચક્ર દ્રાહવામાં આવે છે.

લગ્ન.

વર્ષ કુંડળીમાં જે રાશીનું લગ્ન હોય તેજ રાશીનું લગ્ન ત્રિપતાકા ચક્રમાં માંડી અતુકમે રાક્ષી માંડવી.

જન્મકુંડળીમાં સૂર્ય જે રાશિમાં બેઠો હોય તેની તેજ રાક્ષીમાં ત્રિપતાકા ચક્રમાં સૂર્ય રહે, બાદ ચીજો ચાર વર્ષ પછી તેની પછીની રાક્ષીમાં બદલાતો જાય. એવો રીતે ચંદ્ર નવ વર્ષે, મંગળ બુધ, ગુરુ, શુક્ર અને શની ચાર વર્ષે. તથા રાહુ છ વર્ષે એક રાક્ષી બદલે છે. અને કેતુ રાહુથી સામે સાતમી રાક્ષીએ આવે છે.

વર્ષ કુંડળીમાં ત્રિપતાકા ચક્રમાં ચંદ્રની સામી સીધી લીટી એ જે મહા આવે તે મહા સાથે ચંદ્રને વેધ થયેતો કહેવાય અને તેનું ફળ નિચે પ્રમાણે જોવાય છે.

ચંદ્રની સાથે મંગળને વેધ હોય તો લોહિનિકારની પીડા થાય.

ચંદ્રની સાથે બુધનો વેધ હોય તો દુનંદ અને વિજય મળે.

ચંદ્રની સાથે ગુરુનો વેધ હોય તો સુખ શાંતિ પ્રાપ્ત થાય.

ચંદ્રની સાથે શુક્રનો વેધ હોય તો લક્ષ્મી મળે.

ચંદ્રની સાથે શનિનો વેધ હોય તો દુસ્મનો ઉભા થાય.

ચંદ્રની સાથે રવીનો વેધ હોય તો તાવની પીડા કરે.

ચંદ્રની સાથે રાહુને વેધ હોય તો રિષ્ટ તુલ્ય પીડા કરે અને

પૈસાનું તુલ્યશન કે બેઆખર કરે.

કુંડામાં ચંદ્ર રાહુનો વેધ હોય તો કાષ્ઠ પથ્થુ રીતે ખરાબ ફળ મળે.

સહસ્ર બાબત.

જુદી જુદી બાબતો બાર આવ ઉપરથી જાણી શકાય છે પરંતુ પેટા બાબતો વિગતવાર જાણવા માટે સહસ્ર ઉપયોગી છે. સહસ્રો ૫૦ છે.

વર્ષ પ્રવેશની કુંડળી તેજ સહમતી કુંડળી જાણવી, માત્ર દરેક સહમ કષ્ટ રાશીનો છે તે સહમના કાકામાંથી જોઈ સહમતી કુંડળીમાં તે રાશી જે ભાવે હોય તે ભાવમાં તે સહમને દાખલ કરવો.

આસપાખત.

સૂર્ય દરેક માસે અઢેક રાશી અદસે છે એટલે વર્ષ પ્રવેશ વખતે સૂર્ય મહર રાશીમાં હોય તો ખીજે મહીને કુંભ રાશીમાં એમ દર માસે અઢેક રાશી અદસે.

હવે માસ ઉપજાવવા માટે વર્ષ પ્રવેશ વખતે સૂર્ય જે રાશિનો જે અંશ, કળા, વિકળાનો હોય, તે અંશ, કળા, વિકળાનો તેની પછીની રાશીમાં આવે ત્યારે ખીજા મહિનાનો પ્રવેશ થાય તથા તે પછીની રાશીમાં જેટલા અંશ, કળાનો આવે ત્યારે ત્રિજ માસમાં પ્રવેશ થાય, એવી રીતે દરેક માસે અઢેક રાશિ અદસના વર્ષ પ્રવેશના અંશ, કળા, વિકળાનો સૂર્ય થાય ત્યારે દરેક માસનો પ્રવેશ થાય છે.

એ રીતે દરેક માસ, પ્રવેશ, ઘડી પણ ઉપરથી વર્ષની કુંડળીની આદ્ય વર્ષના તમામ માસની કુંડળીઓ ઉપજાવવી તેમાં વર્ષ પ્રવેશની કુંડળીને પહેલા માસની કુંડળી જાણવી.

વર્ષનો રાજ.

લઘુ પંચાંગનીના પાંચ અધિકારી મહેનો જે અઠ વર્ષ લગ્નને વધારે દેખતો હોય તે વર્ષનો રાજ જાણવો. અને તે અધિકારવાળા ગ્રહોની સરખી દષ્ટિ પડતી હોય તો વધારે અગત્યનો વર્ષનો રાજ થાય.

સરખું બળ હોય તો સુમાંનો સ્વામિ વર્ષનો રાજ થાય, પણ મુંચાનો સ્વામિ વર્ષલગ્નને દેખતો ન હોય તો અને દિવસે વર્ષ ખેડું હોય તો સૂર્ય જે રાશીમાં ખેડો હોય તે રાશીનો સ્વામી વર્ષનો રાજ થાય અને રાત્રિએ વર્ષ ખેડું હોય તો ચંદ્ર જે રાશીમાં ખેડો હોય તે રાશીનો સ્વામિ વર્ષનો રાજ થાય, તે પણ વર્ષ લગ્નને દેખતો ન હોય તો ચંદ્ર સાથે જે ગ્રહે ઇત્યશાળ યોગ કરેલો હોય તે ગ્રહ વર્ષનો રાજ થાય, તે પણ લગ્નને દેખતો ન હોય તો લગ્નની રાશીનો સ્વામિ વર્ષનો રાજ થાય, અને તે પણ વર્ષ લગ્નને દેખતો ન હોય તો વર્ષનો રાજ નથી એમ સમજવું, પણ વર્ષનો રાજ કાંઈ ગ્રહ થયો ન હોય તો રીષ્ટ યોગ સમજવો.

પ્રકરણ ૬૩ એ.

વર્ષકુંડળી જોવાની રીત.

વર્ષનો રાજ જે ગ્રહ થયો હોય તે જન્મકુંડળીમાં શુભ-સ્થાનમાં બેઠો હોય પોતાની ઉંચ રાશી, સ્વગ્રહરાશી, મિત્રગ્રહરાશી વિગેરે શુભગ્રહીમાં બેઠો હોય અને શુભગ્રહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો તે વર્ષના રાજનું ઉત્તમ ફળ મળે. પણ જો તે નેષ્ટ સ્થાને હોય તો નષ્ટ અને એક ઠેકાણે નષ્ટ અને એક જગ્યાએ શ્રેષ્ઠ હોય તો મધ્યમ ફળ મળે.

લઘુ પંચવર્ગીના કાઠા ઉપરથી વર્ષનો રાજ ઉપર પ્રમાણે નક્કી કરવો.

વર્ષ કુંડળીમાં વર્ષનો રાજ, ત્રિકસ્થાન, અગર નેત્રસ્થાન સિવાય કાંઈપણ લાવમાં રહેતો હોય તેમજ જન્મકુંડળી તથા વર્ષ કુંડળીમાં પણ શ્રેષ્ઠ અગ્રવાળો હોય તો આખા વર્ષનું શ્રેષ્ઠ ફળ સમજવું. જો મધ્યમ અગ્રવાળો હોય તો મધ્યમ ફળ અને તદ્દન નિર્બળ હોય તો આખા વર્ષનું ફળ નકારે સમજવું.

વર્ષ કુંડળીમાં વર્ષનો રાજ અગ્રવાળ હોય અને તે જન્મકુંડળીમાં નિર્બળ હોય તો વર્ષનું ફળ મધ્યમ સમજવું. અથવા વર્ષનો રાજ વર્ષ કુંડળીમાં નિર્બળ હોય અને જન્મકુંડળીમાં શ્રેષ્ઠ સ્થાને હોય તો પણ મધ્યમ સમજવું.

વર્ષનો રાજ શુભ ગ્રહ હોય અને તે ત્રિકાળ, કેંદ્રમાં કે લાલ સ્થાનમાં બેઠો હોય તો આખું વર્ષ ઉત્તમ ફળ મળે. પણ નિર્બળ થઈને ૬—૮—૧૨ માં લાવે બેઠો હોય તો આખું વર્ષ દુઃખ ઉપ-જાવે. વર્ષનો રાજ પાપગ્રહ હોય અને તે ૩—૬—૧૧ માં લાવે બેઠો હોયને ઉત્તમ અગ્રવાળો હોય તો ઉત્તમ ફળ મળે પણ જો તે

૮—૧૨ મા લાવે નિર્ગળ થઇને ખેડા હોય તો આખું વર્ષ બાણ નકારે કળ મળે.

વર્ષનારાજ સૂર્યનું કળ.

વર્ષનો રાજ સૂર્ય હોય અને તે ઉત્તમ જાગતો હોય તો રાજ્ય તરફથી સુખ મળે, પુત્ર, ધનનો લાભ થાય, કુટુંબને પૃથ્વી અને પરિવારનું સુખ મળે, અનેક પ્રકારથી કીર્તિ અને માન મળે શત્રુનો નાશ થાય.

વર્ષનો રાજ સૂર્ય મધ્યમ જાગતો હોય તો ઉપરનું કળ મધ્યમ રીતે મળે, કુટુંબના માણસો તરફથી મધ્યમ સુખ મળે, કુટુંબમાં વાદવિવાદ કરાવે, અધિકારમાં સુખ મળે નહિ, શરીર દુર્બળ રહે, રાજ્યનો ભય ઉપજાવે.

વર્ષનો રાજ સૂર્ય દિનજાગતો અથવા નટખાગતો હોય તો પ્રદેશમાં મુસાફરી કરાવે, ધનની હાતી કમવે દીલગીરી કરાવે, શત્રુની ભય ઉપજાવે, શરીર આળસુ રાખે, રાજ્યનો ભય, લોકાપવાદ, શરીર આળસુ રહે, માતૃપિતા તરફથી સુખ મળે નહિ અને મિત્ર તથા પુત્ર તરફથી દીલગીરી ઉપજાવે.

વર્ષના રાજ ચંદ્રનું કળ.

વર્ષનો રાજ ચંદ્ર હોય તો તેનું કળ નિચે પ્રમાણે સમજવું. જો તે ઉત્તમ જાગતો હોય તો ધન, સ્ત્રી, પુત્ર, મિત્ર અને ધર સંબંધી સુખ મળે, ઉત્તમ વસ્ત્રો, લાભ, વેંસવ, અધિકાર અને મિત્રનો વધારો થાય.

જો તે મધ્યમ જાગતો હોય તો કળ મધ્યમ મળે અને દિન જાગતો હોય તો રોગ કરે, ચોરી, કુમંચ, મુસાફરી અને સુખનો નાશ કરે.

વર્ષના રાજ મંગળનું કળ.

વર્ષનો રાજ ઉત્તમ જાગતો મંગળ થયો હોય તો કીર્તિ, જશ, દુશ્મનનો નાશ, ધનલાભ, સ્ત્રી સુખ અને સેનાવિપતિ થાય.

મધ્યમ જાગતો હોય તો ઉપરનું કળ મધ્યમ મળે અને દિન જાગતો હોય તો દુશ્મનભય, ચોરી, અગ્નિ ભય, લોકાપવાદ, રોગ, મુસાફરી. અપજશ અને વાહનનો નાશ કરે.

વર્ષના રાજ બુધનું કળ.

ઉત્તમ જાગતો બુધ થઈ વર્ષનો રાજ થયો હોય તો લેખકથી કે વિદ્યાથી ધન લાભ. કળા કુશળતા, વૈદ્યવિદ્યાનું જ્ઞાન, મોટાં અને

રાજ્યાધિકાર મળે, પણ મધ્યમળનો હોય તો ઉપરતું મધ્યમ ફળ મળે અને દિન બળનો હોય તો, બળ, કુદ્ધિ ને ધર્મની હાનિ, પરાજય, હાનિ, ધન, પુત્ર અને મિત્ર થકી ચિંતા રહે.

વર્ષના રાજા ગુરુતું ફળ.

વર્ષનો રાજા ગુરુ ઉત્તમ બળનો હોય તો પુત્ર પરિવારનું સુખ મળે, ધર્મ અને ગુણનો વધારો થાય, પુત્ર સુખ, વિશ્વાસપણું, પરાક્રમ, ધન લાભ ચોટાઈ અને દુશ્મનનો નાશ થાય. જો તે મધ્યમ બળનો હોય તો ઉપરતું ફળ મધ્યમ મળે અને દિન બળ પામેલો હોય તો, ધન, અને સુખનો નાશ થાય, કુટુંબમાં કુસંપ થાય અને કષ્ટ ઉદ્ભવે.

વર્ષના રાજા શુક્રતું ફળ.

વર્ષનો રાજા શુક્ર થઈને ઉત્તમ બળ પામેલો હોય તો શરીર નિરોગ રહે, ખાનપાનનું સુખ, ધન મળે, પરાક્રમ, દુશ્મનથી છૂત, અન્ન, ધન તથા સુખ મળે. જો મધ્યમ બળનો હોય તો મધ્યમ ફળ મળે અને દિન બળનો હોય તો ચિંતા આપદાર્તિ, હાંસી, સંકટ, રોજગારનો નાશ, કુટુંબમાં કલેશ અને સુખનો નાશ થાય તથા ઉદ્યોગ, નિષ્ફળ બન્ય.

વર્ષના રાજા શનિતું ફળ.

વર્ષનો રાજા શનિ ઉત્તમ બળનો થઈ બેઠો હોય તો નવું ધર કે જમીન મળે, ધન મળે, કાર્યસિદ્ધિ થાય; આગ બગીચાનું સુખ, શરીર પુષ્ટ, અને સુખ મળે, પણ જો મધ્યમબળનો હોય તો મધ્યમ અને દિનબળનો હોય તો ધંધો રોજગાર ફેગટ બન્ય, દુશ્મનભય; કુટુંબમાં કુસંમ, અને નહાઈ ફળ મળે.

ઉપર પ્રમાણે સૂચ્ય વિગેરે ગ્રહોમાં વર્ષનો રાજા ઉચ્ચરાશિનો કે સ્વગ્રહનો હોય તો પુરુષુઈ સુખ મળે. અને હદા, કષ્ટાણ્ય, કે સ્વ નવમાશનો હશે તો મધ્યમ અને અસ્તનો, નિચનો કે શની ગ્રહની રાશીનો હશે તો નષ્ટ ફળ મળશે.

સુધાન્તા ફળ બાબત.

લગ્ન જેને પહેલો આવ કહે છે તેને સુધા કહે છે. જન્મ-કુંડળીનું લગ્ન એ લગ્ન વખતની સુધા સમજવી સુધા દરેક વર્ષે અઢેક રાશી બદલે છે માટે ઉચ્ચરતા દરેક વર્ષ પુરા થયે જન્મ લગ્નમાં અઢેકી રાશી ઉચ્ચરતા જવી એટલે ચાલતા વર્ષની સુધા

સ્પષ્ટ રીતે નીકળશે. જે વર્ષકુંડળમાં સ્પષ્ટપ્રકચકમાં તેંધવામાં આવે છે.

જેમકે જન્મકુંડળીમાં લગ્ન તેજ પહેલા વર્ષની મુંથા જળુની અને ખીજ લાવમાં જે રાશી હોય તે મીજ વર્ષની મુંથા એમજે લાવમાં જે જે રાશી હોય તેટલામાં વર્ષની મુંથા જળુની. એટલે દૂધ મા લાવમાં જે રાશી હોય તે, તે રાશીની મારમા વર્ષની મુંથા જળુની. અને લગ્નમાં-જે રાશી તે તેરમા અને એ પ્રમાણે ગણનાં બારબાર વર્ષ પછી તેની તેજ મુંથા આવે અ પ્રમાણે મુંથાની રાશી નક્કી કરીને નીચે જન્મ લગ્નના જ આંશુ, કળા, વિકળા હોય તેના તેજ દાખલ કરવા.

જે પ્રમાણે મુંથા નક્કી કરી વર્ષકુંડળીમાં મુંથા જે આવે આવે તે ઉપરથી શુભાશુભ ફળ નીચે પ્રમાણે જોવું.

વર્ષ કુંડળીમાં મુંથા જે આવે ખેડી હોય ત્યાં જે પોતાના સ્વામિના અથવા પોતાના સ્વામિના મિત્રમદ કે બળવાન શુભપ્રકૃતી દષ્ટિવાળી હોય તો શુભફળ મળે, પોતાના દુશ્મન મદ અથવા નિર્બળ પાપપ્રહતા સમાગમ કે દષ્ટિવાળી હોય તો તેષ્ટ ફળ આપે અને મિત્ર હોય તો મિત્રફળ આપે.

મુંથા જે રાશીમાં ખેડી હોય તે રાશીનો સ્વામી તેજ મુંથાનો સ્વામિ જળુવો.

વર્ષ કુંડળીમાં ૪-૭-૧૨-૬-૮ મા લાવમાં મુંથા હોય તો તેષ્ટ સમજવી, તે સિવાયના લાવમાં હોય તો એષ્ટ અને ૬-૧૦-૧૧ મા લાવે હોય તો ઉત્તમ ફળ આપે. રાજ્ય સુખ આપે અને ૧-૨ ૩-૫ મા લાવે ખેડી હોય તો ઉદ્યમથી ધન પ્રાપ્તિ થાય.

મુંથાનું લાવવાર ફળ.

વર્ષકુંડળીમાં મુંથા જે ૧ લા લાવે (લગ્ને) ખેડી હોય તો દુશ્મન નાશ, સંતોષ, ધન લાભ, આક્રમ વધારે, રાજ્યદારથી લાભ, શરીર પુષ્ટ અને ઉદ્યમથી ધન મળે.

૨ જા લાવે હોય તો આનંદ, ધન, લાભ, કિર્તિ, કુટુંબમાન રાજ્ય આશ્રય, અને શરીરે બળ આવે.

૩ જા લાવે હોય તો ધન, માન, આરોગ્યતા અને સુખ મળે, શ્રદ્ધા ભક્તિવાળો, પરોપકારી થાય અને રાજ્યાશ્રય મળે અને પુષ્ટ થાય.

૪ થા લાવે હોય તો શરીરે ખીજ, દુશ્મન લય, કુટુંબ ક્લેશ, માનસિક ચિંતા, રાજગાર નાશ, લોકપ્રવાહનો લય તથા દુઃખ ઉપજે.

૫ મા ભાવે હોય તો સારી યુદ્ધિ, સંતાન સુખ, ધન લાભ, વૈભવ સુખ, અને આક્રમને વધારે, ભક્તિ કરાવે, રાજ્યદ્વારે માન મળે.

૬ મા ભાવે હોય તો શરીર દુર્બળ, દુશ્મન ભય, રોગ, ચોરી, ચિંતા ધનનાશ, કાર્યનાશ અને કરેલા કાર્યથી દીલગીરી થાય.

૭ મા ભાવે હોય તો સ્ત્રી, ભાઈ, દુશ્મન, દુઃખથી ભય, વૈભવ હેતુ અને ધર્મનો નાશ, રોગ અને અસાન વધે.

૮ મા ભાવે હોય તો દુશ્મન, ચોરનો ભય, ધન નાશ, રોગ થાય, મુસાફરી કરાવે, અને ધર્મનો નાશ થાય.

૯ મા ભાવે હોય તો ધર્મ, ધનનો લાભ, સંપ, રાજની પ્રિતિ થાય, કિર્તિ વધે, જાગ્યોદય થાય, કાર્ય સિદ્ધ થાય અને શરીરે સુખી થાય.

૧૦ મા ભાવે હોય તો રાજ્યદ્વારે સુખ, દેવપર શ્રદ્ધા, કિર્તિ વધે; ધન વધે અને શોખ અધિકાર મળે. સારું કામ સિદ્ધ થાય.

૧૧ મા ભાવે હોય તો સૌભાગ્ય સુખ મળે, શરીરે નિરોગી રહે, આનંદ થાય, ધન વધે, મિત્ર અને પુત્રથી મનોરથ સિદ્ધ થાય.

૧૨ મા ભાવે હોય તો ખર્ચ વધે, રોગ થાય, ઉદ્ધમ નિષ્ફળ જાય, ધર્મ અને ધનની હાનિ થાય, સારા માણસથી વૈર થાય.

શુભ ભાવમાં મુંઠા બેઠી હોય અને ભાવમાં પાપગ્રહ હોય, અથવા પાપગ્રહની કે દુશ્મનની દષ્ટિ હોય તો શુભ ફળને બદલે અશુભ ફળ મળે.

પણ તે ભાવમાં શુભગ્રહનો સમાગમ કે દષ્ટિ હોય તો બળવાન સમજવી તેનું ઉત્તમ ફળ મળે, અને દ્વાય નેષ્ટસ્થાને હોય પણ તેનું નેષ્ટ ફળને બદલે ઉત્તમ ફળ મળે.

મુંથાનું રાશિવાર ફળ.

વર્ષકુંડળીમાં મુંથા સૂર્યની રાશિમાં એટલે સિંહ રાશિમાં બેઠી હોય અને સૂર્યનો સમાગમ કે દષ્ટિ હોય તો રાજ્ય સુખ મળે રાજ્ય સમાગમ થાય, અધિકાર મળે.

ચંદ્રની રાશિમાં એટલે કર્ક રાશિમાં બેઠી હોય અને ચંદ્રનો સમાગમ કે દષ્ટિ હોય તો ધર્મ, જ્ઞાનો લાભ, નિરોગી થાય, સંતોષ. યુદ્ધિ વધે, પણ પાપગ્રહ દેખતો હોય તો ન મળે.

મંગળની રાશિમાં હોય અને તેનો સમાગમ કે દષ્ટિ હોય તો ચીત તથા ગંરમીની પીડા, લોહી વિકાર થાય અને શનિનો સમાગમ

કે દ્રષ્ટિ હોય તો અથવા શનિની રાશિમાં હોય અને મંગળનો સમાગમ હોય તો ઉપરનું ફળ જરૂર મળે.

બુધની રાશિમાં હોય અને તેનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો ઓમુખ, બુદ્ધિ વધે, ધન લાભ થાય, ધર્મ થાય, મુખ સંતોષ વધે.

શુક્રની રાશિમાં હોય અને તેનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો પુત્ર અને સ્ત્રીનું મુખ મળે, વસ્ત્રાદિકારનું મુખ મળે, શુક્રની રાશિમાં હોય તો બુધની રાશી જોવું ફળ મળે.

શનિની રાશીમાં હોય અને તેને શનીનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો વાયુની પીડા થાય, અગ્નિઅપ, ધનહાનિ થાય પણ શુક્રની રાશીની દ્રષ્ટિ હોય તો નકાર ફળ કમી કરી સારું ફળ મળે.

રાજયોગ અને રાજભંગ બાબત.

વર્ષકુંડળીમાં બળવાન થઇને ચંદ્ર ધનભાવમાં બેઠો હોય અને જો સૂર્યની સાથે ઇત્યશાગ કરતો હોય તો રાજયોગ જણવો.

વર્ષનો રાજ અને શુક્ર વર્ષકુંડળીમાં ૭-૧૧ માં ભાવે બેઠો હોય, જન્મલગ્નનો સ્વામિ ચોથા ભાવે હોય તો રાજયોગ થાય છે.

વર્ષકુંડળીમાં મુંઝાનો સ્વામિ, વર્ષ લગ્નનો સ્વામિ અને જન્મ લગ્નનો સ્વામિ ત્રણે અથવા તેમાંથી કોઇ બૃહત્ પંચમર્ગી, ઉત્તમ બળપાત્રીને ૧-૪-૭-૧૦-૫-૯-૧૧-૧૨ ની કોઇ ભાવમાં રહેલા હોય તો રાજયોગ કરે છે.

ભાગ્ય અથવા ધનધૂરનનો સ્વામી બળવાન થઇને લગ્નમાં રહેલો હોય તો રાજયોગ થાય છે.

લગ્નનો સ્વામી શુક્ર, ઉચ્ચનો હોય અથવા રવિ ઉચ્ચનો થઇ દશમા સ્થાનમાં રહ્યો હોય તો રાજયોગ જણવો.

વર્ષલક્ષ અથવા ચંદ્રચંદ્રી શુભગ્રહો બળવાન થઇને કેન્દ્ર કે ત્રિકોણમાં હોય અને પાપગ્રહો ૭-૬-૧૧ માં સ્થાનને દેખતો હોય તો રાજયોગ થાય.

મુંઝા થઇ સૂર્ય અથવા મંગળ અગર એ બંને ગ્રહો ઉપચય સ્થાનમાં બેઠો હોય તો રાજયોગ થાય છે.

ઉચ્ચનો શુક્ર અથવા શનિ વર્ષકુંડળીમાં દશમા સ્થાનમાં હોય અને તે ઉચ્ચનો હોય તો રાજયોગ થાય.

વર્ષકુંડળીમાં આત્મા ભાવને સ્વામિ ૪ થા ભાવે બળવાન થઇને બેઠો હોય અને તેને બળવાન શુભગ્રહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો રાજયોગ થાય.

નવમા લાવતો સ્વામિ જગનમાં બળવાન થઈને જેઠો હોય
અથવા બીજા લાવતો સ્વામિ બળવાન થઈને જગનમાં જેઠો હોય
તો રાજયોગ થાય.

જન્મકુંડળીમાં રાજયોગ ઉપજ્યો હોય તોજ વર્ષના રાજયોગો
પુરેપુરે લાભ આપે નાંદ તો માત્ર ઉત્તમ ફળ આપે.

વર્ષફળમાં લઘુપંચવર્ગોના પાંચે અધિમરીઓ નીચના કે અ-
સ્તના હોય અને વળી તેઓ પાપગ્રહના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળા હોય
અને સર્વ શુભગ્રહો બૃહત્ પંચવર્ગી બળમાં નિર્બળ હોય તો રાજ-
યોગનો લાંબ થાય.

રાજયોગનો ભગ યતો હોય તો રાજયોગનું ફળ રહ થાય છે.

વર્ષકુંડળીના લાવસ્થ ફળ-વિષે,

વર્ષકુંડળીમાં લગ્ને શુદ્ધ રહેતો હોય તો ધણો હર્ષ થાય.

બીજાલાવ ધનલાવમાં બધા શુભ ગ્રહો રહેલા હોય તો અધિક
ધન મળે, અને પાપગ્રહ હોય તો ધનનું નુકશાન થાય, અને શનિ
રહ્યો હોયતો ક્રમકાળનો નાશ કરે.

ત્રીજાલાવે તમામ પાપગ્રહો રહ્યા હોય તો ધર્મ અને રાજ્યનો
લાભ આપે. બળવાન હોય તો પૃથ્વીનો લાભ મળે જો તે લાવમાં
શુભગ્રહો હોય તો સુખ અને ધન લાભ થાય, પૃથ્વી અને જશ
આપે જો ચંદ્ર હોય તો હાથ આપે.

ચોથાલાવે શુભગ્રહો હોય તો સુખ આપે અને પાપગ્રહો રહ્યા
હોય તો ધનનો નાશ કરી દુઃખ આપે.

પાંચમાલાવે શુભગ્રહો હોયતો પુત્ર, ધન, સુખનો વધારો કરે
શુક્ર હોયતો હર્ષ આપે. અને પાપગ્રહો હોયતો પુત્ર, ધન, મિત્ર અને
શુદ્ધિનો નાશ કરી ચોર ને રોગનો ભય ઉપજાવે.

છઠ્ઠાલાવે પાપગ્રહો હોયતો ધનનો લાભ અને સુખ આપે.
સંરળ હોય તો હર્ષ અને ધનનો લાભ આપે જો શુભગ્રહો હોય તો
ધન નાશ કરી રોગ ઉપજાવે.

સાતમાલાવે પાપગ્રહ હોય તો વ્યાધિ તથા ભય ઉપજાવી સ્ત્રીનો
નાશ કરે કે તેને પીડા આપે. અને નોકર ચાકરથી ભય ઉપજાવે, જો
શુભગ્રહો રહ્યા હોય તો ધનનો લાભ આપે. સુખ વધારે અને કુટું-
બનું સુખ આપે.

આઠમાલાવે પાપગ્રહ સાથે ચંદ્ર હોયતો મૃત્યુ થાય. પાપગ્રહો

હોય તો મરણ્ય વૃદ્ધ પીડા, ચિંતા અને ભય ઉપજવે. શુભગ્રહો હોય તો ધાતુવપ્રારનો રોગ, ધન, મિત્રનો નાશ થાય.

નવમાભાવે પાપગ્રહો હોય તો કુટુંબ તરફથી દુઃખ અને જનવચ્ચથી પીડા થાય. સૂર્ય હોયતો હર્ષ થાય, શુભગ્રહો હોયતો ધન-ધાન્યનો વધારો થાય અને દેશાંતરથી સુખ ઉપજવે. નવમાભાવે રહેલા પાપગ્રહોનું ઉત્તમફળ મળે છે.

દસમાભાવે શરીર હોયતો જનવર અને ધનનો નાશ થાય, પશુ ખીજ પાપગ્રહ હોયતો ધંધો ગેજગાર ને પરાક્રમ, ધન ને સુખનો વધારો થાય. શુભગ્રહો હોયતો ધન પુત્રનો લાભ, રાજદારે માન અને ધન વધે.

અગાઆરમા ભાવે પાપગ્રહ કે શુભગ્રહ હોયતો ધનનો વધારો કરી સુખ, આરોગ્ય, જય, મિત્રલાભ આપે. ગુરુ હોયતો હર્ષ ઉપજવે.

બારમાભાવે પાપગ્રહો હોય તો પીડા રોગ, ધનહાનિ ચોરનો ભય થાય. શુભગ્રહો હોયતો સારા પ્રસંગે ધનનું ખર્ચ કરાવે.

વર્ષ કુંડળીમાં રહેલા ગ્રહોનું ફળ.

સૂર્ય—૩-૬-૧૦-૧૧મા ભાવે હોયતો, ધન અને સુખ આપી જય કરાવે. અને ૧-૪-૭-૮-૧૨ મા ભાવે હોયતો, સંઘટને પીડા આપે અને ૨-૫ મા ભાવે હોયતો ધન, પુત્ર. મિત્રને કાર્યનો નાશ કરે.

ચંદ્ર—૨-૩-૫-૧૧મા ભાવે હોય તો સુખ અને ધન આપે. ૧-૬-૭-૮-૧૨મા ભાવે પાપગ્રહ સાથે કે દ્રષ્ટિસાથે હોય તો યમનો ભય થાય, પણ ગુરુ શુક્ર જો તેને પૂર્ણ દ્રષ્ટિથી દેખતા હોય તો આ યોગનો ભંગ થાય. ચંદ્ર ચોથા ભાવે હોયતો હૃદયરોગને કફરોગ થાય. દશમાભાવે હોય તો ધનને હાસ્યવિલાસ આપે. નવમા ભાવે હોય તો શુદ્ધને વધારે અને બારમા ભાવે હોય તો ગરીબાવસ્થા લાવે.

મંગળ—વર્ષ કુંડળીમાં ૧-૪-૭ મા ભાવે હોય તો શરીર પીડા, આઠમા ભાવે મૃત્યુ, ૧૨ મા ભાવે ખર્ચ કરાવે, ૫ મા ભાવે પુત્રને ધનનો નાશ, ખીજ ભાવે ધનનો નાશ, ૬ મા ભાવે દુસ્ત્રમન નાશ કરી પૃથ્વી લાલ આપે અને એ સિવાયના ભાવમાં મંગળ ધનનો લાભ આપે. નવમા ભાવે હોય તો ભાગ્ય અને ધનનો નાશ કરે.

શુક્ર—૧-૨-૩-૪-૫-૭-૧૦ મા ભાવે હોય તો હાસ્ય વિલાસ, વૈજય, ધન અને સુખ આપે ૬-૮-૧૨ મા ભાવે હોય તો ધન, સુખ, કીર્તિ, કાર્યનો નાશ કરી ભય વધારે, ૧૧ મા ભાવે લાભ આપે પણ શુભગ્રહ સાથે મેઠો હોય તો ધરતીમાંથી ધન જડે.

ગુરુ—૧-૨-૩-૪-૫-૭-૮-૧૦-૧૧ મા ભાવે હોય તો કાર્ય

સિદ્ધિ, ધન સુખ વધે, ૬-૧૨ માં ભાવે હોય તો ધન સુખનો નાશ કરી, રોગ, દુશ્મન પુત્ર સાથે દુશ્મનાવટ ઉપજવી ખર્ચ કરાવે, અને આઠમા ભાવે હોય તો શરીરે પીડા કરે.

શનિ—૧-૭-૮-૧૨ માં ભાવે હોય તો ધન સુખનો નાશ કરે, ૩-૬-૧૧ માં ભાવે હોય તો ધારેલું કામ પાર પાડી ધનનો લાભ આપે. બીજા ભાવે હોય તો ધનનો નાશ કરે, ૫ માં ભાવે હોય તો શનિ પુત્ર સાથે દુશ્મનતા ઉપજવે અને નવમા ભાવે હોય તો પાપ કામો કે ૧૦ માં ભાવે હોય તો મનોરથની હાની કરી દુઃખનો સંઘર્ષ કરાવે.

અહોની સ્થિતિ, બળાબળ અને શુભ તથા પાપગ્રહો, દષ્ટિ વગેરે બાબતો આ ભાવસ્થાનેવામાં ધ્યાન રાખવા.

સહસ્રવું ફળ.

જુદી જુદી બાબતોનું ફળ જોવા માટે બાર ભાવ છે, પણ તેના પેટા બાબતોનું વગતવાર ૪૭ જાણવા માટે સહસ્ર ઉપયોગી છે અને વર્ષફળ જોવાને ઉપયોગી છે. સહસ્ર ૫૦ છે પૂન્ય, ગુરુ, યાન, જશ્ન, મિત્ર, માહાત્મ્ય, આશા વિગેરે તેનાં નામ છે.

જે સહસ્ર પોતાના સ્વામિ સાથે એકજ ભાવમાં કે પોતાના સ્વામિની દષ્ટિ પડે, તેમ શુભગ્રહની સાથે બેઠા હોય કે જે શુભગ્રહ સહસ્રને દેખતો હોય તે સહસ્રનો સ્વામિ બળવાન હોય તો સહસ્રનો વધારો એટલે તેનું શ્રેષ્ઠ ફળ સમજવું. જે સહસ્ર પોતાના સ્વામિ કે શુભગ્રહ સાથે બેઠા ન હોય અને તેના બેગા પાપગ્રહ બેઠા હોય કે દેખતા હોય તો નેષ્ટ ફળ સમજવું.

વર્ષ ફળમાંની માસની કુંડળીનું ફળ.

માસની કુંડળીમાં લગ્નના નવમાંશનો સ્વામિ અને લગ્નનેદ-સ્વામી, જે ગ્રહો બેગા બેઠા હોય, એક બીજાને દેખતા હોય, ચંદ્રમા પણ મિત્ર દષ્ટિથી દેખતા હોય તો વર્ષ સારું ફળ મળે આરોગ્યતા અને નિરોગીપણું રાખે.

૩-૬-૧૦-૧૧ માં ભાવે પાપગ્રહો બેઠા હોય તો શુભ ફળ આપે, શુભગ્રહો કેન્દ્રમાં, ત્રિકોણમાં, કે ૧૧ માં ભાવે બેઠા હોય તો શુભ ફળ મળે.

માસનો રાજ કે ચંદ્ર નિર્ધન થમને, ચંદ્ર ૬-૮-૧૨ માં ભાવે હશે તો પીડા કરે, વર્ષ લગ્નનો, વર્ષનો રાજ અને માસનો રાજ બળવાન થઈ કેન્દ્ર, ત્રિકોણ કે ૧૧ માં ભાવે બેઠા હોય તો રોગ શત્રુનો નાશ કરે, રાજ્ય લાભ થાય, માન અને કિર્તિ મળે. પણ જો તે ૬-૮-૧૨ માં ભાવે હોય તો વ્યાધિ તથા દુશ્મનથી પીડા કરાવે.

પ્રકરણ ૬૪ સું.

સ્વપ્ન દ્રશ્ય.

પરોઢીયે આવેલાં સ્વપ્ન ખરાં પડે છે. તેમાં ઝગઝગા વખતે આવેલું સ્વપ્ન ભરેસો ગૂંપણ લાયક છે.

શુક્રવારે આવેલું સ્વપ્ન અગત્યનું હોય છે. જો તેજ સ્વપ્ન ત્રણવાર જણાય તો તે ખરૂં પડે છે.

સ્વપ્નમાં-અધસ્માનનો દેખાવ જણાયતો ત્હમને કસોટીમાંથી પસાર થવું પડશે.

જો ત્હમે ગુન્હો કર્યો છે એવો દેખાવ જણાય તો મિત્રતાદ મજબુત થશે.

કોર્ટમાં સાક્ષી આપતા જણાવ તો કોર્ટમાં ખર્ચ કરવું પડશે. ફોટો જોતા જણાવતો વારસો મળે.

સ્વપ્નમાં અધારામાં ફાંફાં મારવાનો ખનાવ ખતે તો ઓ સાથે લગ્ન પછી ઝવડો થાય.

સ્વપ્નમાં ઉંદર દેખાય તો તમારા વહીવટમાં કાઢ અનુષ્ઠાન માણુસ માથું મારશે, ઉંદરોની કોડકોડ જેવામાં આવે તો અશુભ છે, પોતાને સુસ્ત કે ઉંઘમાં પડેલો દેખાય તો તે ભયની ચેતવણી આપનાર છે.

સ્વપ્નમાં આકાશગમન, કે ઉડતા હોવાનો દેખાવ દેખાય તો ધધામાં લાલ થશે.

સ્વપ્નમાં તકતામાં મોટું જોવાનો દેખાવ જણાય તો ગાદ-દાસ્ત કમી થાય.

સ્વપ્નમાં દારૂખાનું કુટવું જોવામાં આવે તો તે ઓગળીતા સાથે ટંટો કરાવનાર નિશાની છે.

સ્વપ્નમાં કોઈ ઘર બળતું જોવામાં આવે તો નહકતું સર્ગ મરવાની નિશાની છે. પરણેલા માણસને સુશામાં કેવરા જણાય તો તેને પરણવાની નિશાની છે.

સ્વપ્નમાં જૂને મરતા કુતરા જણાય તો તમને મ્હોટા માણસની બલામણુની જરૂર પડશે.

સ્વપ્નમાં કુંભરી ખાતા જણાવતો જેની બલામણુની જરૂર હશે તેની સાથે ઝપડો થશે.

સ્વપ્નમાં કાનમાં દરદ થતું જણાય તો—પોતાના ઉપર ખોટા આરોપ આવવાની તૈયારી છે એમ માનવું.

સ્વપ્નમાં સારાં સારાં વસ્ત્ર અને ધરણી પહેરેલાં લઘુ લુભો તો જણવું કે તે નિર્ધનીઆની નિશાની છે. પણ ચીંધરે હાથ ભીખારી જેવી સ્થિતિ જણાય તો તે ધનવાન થવાની નિશાની છે.

કરોળીઓ દેખાય તો નિષ્ફળતા જણાવનાર છે. ક્યુતર જણાય તો—ચોળખાણ વાળું બાળક માંદું પડશે પણ સાળુ થઈ કિર્તીવંત થવાની નિશાની છે.

કચળકુલ્લ—જણાય તો લગ્નથી સુખ અને તંદુરસ્ત બાળક પેદા થવાની નિશાની છે.

ખીંજે માણસ પોતાની સાથે કપટ કરતો જેવામાં આવે તો તે માણસ લઘારા લાલનો છે એમ માનવું.

પોતે કસરત કરે છે એવો દેખાવ નાપસંદગીની ચીંજેમાંથી તેને પસાર કરવી પડશે.

કંકાસ થતો જેવામાં આવે તો તે માંદું પરીણામ સૂચવનાર છે.

કાગડો કોકો કરતો જેવામાં આવે તો મિત્ર ધણા માય.

શુભસ્વપ્ન.

સ્વપ્નમાં, કામળો જેવો, સ્વપ્નમાં પોતાને કંજીસ થયેલા જેવા, કેદ ભોગવતો જેવો, કુંચીઓતો ઝુમખો લઈ ચાલવું, ફાટેલા જેડા પહેરવા, ખુરસીપર બેસવું, પોતાના માથા ઉપર ગરૂડ ઉડવો, ગધેદું જેવું, ગુલાબનું ફુલ જેવું, ગરીમાઈ, ગુસ્સે થવું, ગેર હાજરીની દીક્કગીરી, ધર ખાલી કરવું, લીલોતરી ઉપર ચાલવું, ચંદ્ર દર્શન થવા, ઘોડો જેવો, ચઢલી જેવી, જવનો લોટ આપવો, ચોપાનીયું વાંચવું, જાહેર ખખર જેવી, ચક્રિકા જેવા, હુકરવું માંસ જેવું, જંગલનાં છાડ ઝાંખરાં જેવા, ટેલીફોનનો સંદેશો. ઝાડપાન જેવાં. દુદૂં વ થયેલું જેવું, તારનો સંદેશો મળવા, ને નદી જેવી તે સ્ત્રીના તાબેદાર બનાવનાર છે. દુધ જેવું, દવ બળવો, દીવાનપણું થવું, બગીચો જેવો, નિશાળ જેવી, પીસ્તોલ પુટવાનો દેખાવ, પાણીના ઝરા આ-

ગળ ઉલા રહેવું, સ્વપ્નમાં જવું, પેડેસેન જોવો. પુસ્તક વાંચવાનો દેખાવ જોવો, પિયાતો વગાડતો જોવો, છખીઓ જોવી. શીરેસ્તાઓ જોવા, નંડા ખગલો જોવા, મજમુત ખાધો થતો જોવો, ખિલાડી જોવી, આરણ્ય ઉગડી જવું જોવું, ગરીબને લક્ષ્યા આપતાં જોવી. વિયોગી ધણીને જોવી, હરેલો દાથળો જોવા, ખોટમાં ખેસી પ્રવાસ કરવો, જાન જોવો, મડદુ જોવું. મધમાધ જોવી, મોતી જોનાં, મોગરાનું પુદ્ સુંદરું, રડવાનો દેખાવ જોવો મીઠુજતી જોવી, ખજાર હરેલું જોવું, મરઘી જોવી, મહેલ જોવા, મખમલ જોવી, સ્ત્રીએ પોતાને શીવતાં જોવું, વરસાદની કપાન જોવી, વરસાદ વરસતો જોવો, વસીયાનનામું કરતાં જોવું, વટાણા જોવા, રાણીને જોવી, રેલ્વે ટીકીટ ગુમ કરી, રંગ કે ચિત્રકામ થતો દેખાવ, દાણાની હરેલી વખાર જોવી, દુગ્ધ જોવા સ્ત્રી પર પહેરવા, પોતાને દરીયામાં કે નગરીમાં ન્હાતો જોવો ધરડી સ્ત્રી જોવી, કાષ્ટ હરીફને જોવો સ્ત્રીએ હિમાખના દાગળો જોવા, સ્વપ્નમાં ખીજના હીરાઓ જોવા; સોનું જોવું, સ્વપ્નમાં સોપનો ઉપયોગ કરતાં જોવું, સ્વર્ગમાં ફરતા જોવું પ્રદર્શિત સૂર્ય જોવો સૂર્યાદ્ય જોવાને દેખાવ જોવો, સુતર, શય્ય અને ઉન જોવું, સાપને મારી નાખવો, એ શુભ સ્વપ્નો છે.

જે માણસને સ્વપ્નમાં જમણા હાથે સર્પ કરડે તેને પાંચ રાત્રનાં હજાર સોનાના મહેર જેટલો લાભ થાય.

જેનું સ્વપ્નમાં મસ્તક કપાઈ જાય તે ચક્રવર્તિ રાજા થાય.

સ્વપ્નમાં જે મસ્તક, પગ તે જૂનનું લક્ષણ કરે તેને રાજ્ય મળે.

સ્વપ્નમાં મહેલના ઉપરના ભાગમાં ખેસી જમે અને પછી અગાધ સમુદ્રને તરે તો તે પૃથ્વીનો રાજા થાય.

સ્વપ્નમાં જે સૂર્ય કે ચંદ્રનું પ્રિય ગળા જાય તે પૃથ્વીપતિ થાય.

સ્વપ્નમાં જે ઘોળા હાથી ઉપર ખેસી નદીના કિનારે ભાતતું ભોજન જમે તો તે ધર્મ તથા ધનને મેળવે.

સ્વપ્નમાં જે રૂપાના કે સોનાના પાત્રમાં દૂધ લઈને પર્વત કે વૃક્ષ ઉપર ખેસીને પીવે તેને રાજ્ય મળે.

સ્વપ્નમાં જે મઘમાંસ જુવે, ખાય કે શરીરે ચોપડે તો ધન મળે.

જે સ્વપ્નમાં પોતાના દુશ્મનોનો નાશ કરે કે લય આપે તેને સંપત્તિ મળે.

જે સ્વપ્નમાં સારાં ફળો અને પુષ્પોને ખાય કે જુએ, કે ઝાડ ઉપરથી તોડી લે કે વીણે કે લે તેના ધરના આગણમાં લક્ષ્મી વાસ કરે છે.

જે સ્વપ્નમાં જળાશયની અંધમાં ખૂડીને કમળના પાનમાં ઘી ખાંડવાળું અન્ન જમે તેને રાજ્ય પ્રાપ્ત થાય.

જે સ્વપ્નમાં દુશ્મનો પરાજય કરે કે દુશ્મનની સ્ત્રીનું હરણ કરે છે તેને ધનધાન્ય મળે છે.

સ્વપ્નમાં જેની પોતાની જીભના અથ્ર ભાગમાં કાંઈ લખવામાં આવે તે રાજ્ય થાય.

જે સ્ત્રી સ્વપ્નમાં પુરુષપણાને પ્રાપ્ત થાય અને પુરુષ સ્ત્રીપણાને પ્રાપ્ત થાય તે બંનેના કુટુંબની વૃદ્ધિ થાય.

જે સ્વપ્નમાં ઝેરથી મરી જાય કે નિર્ભય રીતે ઝેર પીવે તે રાગ રહિત થઈ અનેક ભોગો ભોગવે.

જે સ્વપ્નમાં પર્વતો, શહેરો, વનો અને સમુદ્રને પોતાના બાહુથી પૃથ્વીને ઊતરી જાય તે રાજ્ય થાય.

જે સ્વપ્નમાં નદીયો, તળાવો, ખગીચા અને પર્વતો જુએ તેનો શોક જાય.

જે સ્વપ્નમાં બેડીયોથી બંધાયેલો જુએ તેને પુત્ર અને પ્રતિષ્ઠા મળે.

જે સ્વપ્નમાં ગામને તંત્રથી વીટી લે તે ગામધણી થાય.

જેને સ્વપ્નમાં મચ્છર, માખી અત્યંત કરડે તેનું ગયેલું ધન સ્ત્રીદ્વારા પાછું મળે.

જે સ્વપ્નમાં જળમાંથી, ખાડા કે કુવામાંથી લાય પ્રાપ્ત થઈ દૈવયોગથી જમીન ઉપર આવી જેણે તેને નાના પ્રકારની ધાન્યના સંપત્તિ મળે.

જે સ્વપ્નમાં ધોળા બળદ ત્રિગેરની ગાડીમાં બેસી પૂર્વ કે ઉત્તર દિશામાં જાય અને તે જાગતો હોય તો તેને દ્રવ્ય મળે.

જેને સ્વપ્નમાં જાણે જાગતાં જાગતાં કાળા કે ધોળા ગાય, ઘરુષ કે પગરખાં કાઢ્યા પી ગયું એમ લાગે તો તે મોટી પદ્ધતિને પ્રાપ્ત થઈ પાછો આવે.

જે સ્વપ્નમાં હાથી ઉપર બેસી બીજા સાથે યુદ્ધ કરે અને જાય ન જણાય તો તેને ધનની પ્રાપ્તિ થાય.

જેતું શરીર મૂત્ર વિષ્ટાથી લેપાઈ જાય અને સ્મશાનમાં નિર્લય થઈ સુતેલો સ્વપ્નમાં દેખે તો રાજ્ય મળે.

સ્વપ્નમાં માટીના હાથી ઉપર બેસી સમુદ્રતું પાન કરે અને તે માટીનો હાથી સાચો લાગે તો પૃથ્વીપતિ થાય.

જે સ્વપ્નમાં સ્થાન પાડી નાંખી ખારણાં ઉધાડી નાંખે તે વ્યસનથી મૂકત થઈ ધન મેળવે.

અંગ પ્રત્યંગવાળું, નખ, રોગ વિનાતું જેતું શરીર વૃદ્ધિને પામે તે પુરુષને સ્ત્રીહિતકારક હોય તેમ લક્ષ્મિ પ્રાપ્ત થઈ કિત થાય છે.

સ્વપ્નમાં જે પ્રથમ રાજા બને, પછી ચોર બની કોઈતું ધન લઈ જાય એમ જણાય તો તે રાજા થાય.

જે સ્વપ્નમાં પર્વત ઉપર રહી કોઈ ગામ કે શહેરને બળતું જુવે અને જાગી જાય તો સાત દિવસમાં તેને રાજ્ય મળે.

સ્વપ્નમાં જે ધણેજ વરસાદ જુવે, કળ, પુષ્પ વૃક્ષો અને છાયાવાળો પવન જુવે, પ્રકાશિત અગ્નિને જુવે તો તેને લક્ષ્મી વશ થઈને રહે.

સ્વપ્નમાં જે ગાય, બળદ, માણસ, હાથી મનુષ્યોને રહેવાનું મહેલ તો તે જગતાં જ રાજા થાય.

જેને સ્વપ્નમાં શકુની પક્ષી કે ચાર પગવાળું જનાવર મળે, શકુની પક્ષી કુલ સાથે મળે અને મળતાં જાગી જાય તો અલંકારવાળી સુંદર સ્ત્રી પ્રાપ્ત થાય.

જે સ્વપ્નમાં પોતાના હાથમાં વીણા લઈ જાગી ઉઠે અને જગતાંજ રૂંવાંટી ઉભી થઈ તો તેને ધનવાળી ઉત્તમ કામદેવની સ્ત્રી સરખી કન્યા મળે.

જેને કોઈ ઘરના આંગણમાં શ્વેત પુષ્પોથી ઉપહાર કરાવે તેને રાજ્ય લક્ષ્મી મળે.

જેને સ્વપ્નમાં કોઈ પીણું કે લાલ કળ કે પુષ્પ આવીને આપી જાય તેને સુવર્ણ કે માણેકનો લાભ થાય.

જે સ્વપ્નમાં મણિના પલંગ ઉપર જઈ શયન કરે કે રાણિના સિંહાસન ઉપર બેસે, સુંદર વેપવાળા તેની પૂજા કરે તો ધનને લાભ થાય.

જે સ્વપ્નમાં ઘોળુ કપડું જીવે, શોક કરે, રડે, ખેડ કરે કે ચરણ પામે તેવું દેખે તો તેને સુખ મળે.

જેને સ્વપ્નમાં સુંદર તજાભૂષણો પહેરતી તરુણ અને સુંદર મેલવણીની સ્ત્રી આલિંગન કરે તેને ચોતરફથી લક્ષ્મીની પ્રાપ્તિ થાય.

જે સ્વપ્નમાં હાથમાં ઠગળ રાખનાર પવિત્ર વસ્ત્રોવાળી ઓતે જીવે તો તેને લક્ષ્મીદેવીને સરસ્વતી દર્શન આપે.

જે સ્વપ્નમાં પોતાના કાનમાં કુંડળ પહેરે, ગળામાં મોતીનો હાર પહેરે, સાથે મુકુટ અને હાથે બાજુબંધ બાંધે તેને રાજ્ય મળે.

જે સ્વપ્નમાં પોતાના દેહને પોતાના કપડાં, સહેલ, ચપ્પા કે આસનને બળતી જીવે તેને ચોતરફથી લક્ષ્મી મળે.

જે સ્વપ્નમાં સાપ, વીંછી, કીડો કે કાષ્ટ પક્ષી આતીને કરડે છતાં ભય પામે નાહો તેવું જીવે તો તેને તરત દ્રવ્યનો લાભ મળે.

જે સ્વપ્નમાં ઠંડા પાણીમાં સ્નાન કરે, કીડા કરે અંદર જઈ ગમે તેને પોતાના કુટુંબ સાથે ધાન્ય અને ધનની પ્રાપ્તિ થાય.

સ્વપ્નમાં જે ઇંદ્રના રથ ને શંકરના મંદિરને જીવે કે ત્યાં જઈ જોશે તેને ધનની પ્રાપ્તિ થાય.

જે સ્વપ્નમાં સમુદ્રનું કે નદીનું પાન કરે કે તેને તરે અને યુષ્મોને લઈ ફેંકી, માલપૂત્રા વિગેરે બનાવે તો તેનું શુભ થાય.

જે સ્વપ્નમાં ઘોળુ પક્ષી, ઘોળો ઘોડો, ઘોળો હાથી, ઘોળું ઘર જીવે, તે ઉપર જોશે તો રાજ્યને મેળવે.

જે સ્વપ્નમાં અનાજના ઢગલા ઉપર જોશે કે પહાડના શિખર ઉપર જોશે, ફળવાળા વનસ્પતિ ઉપર જઈ ચડે તો તેનું ધારણ કામ સિદ્ધ થાય.

જે સ્વપ્નમાં ભક્તિથી માતા પિતા, સાધુ, દેવ કે રાજાને જીવે તે રોગી હોય તો સાજો થાય, દુઃખી મટી સુખી થાય.

જે સ્વપ્નમાં પુંછડીયા તારાને, ચંદ્ર સૂર્યોદય તેજસ્વી મહોતે વીજળીના પ્રકાશને અકસ્માત વિનાના વરસાદના કડાકાને જીવે, સ્પર્શ કરે તો તેથી શુભ થાય.

જે સ્વપ્નમાં રાજહંસને, ચાપ નામના પક્ષીને, સારસને બંધેલાને, મધૂરને કે ચંદ્રાકાને જીવે કે તેનો અવાજ સાંભળે તેને ધાન્ય અને ધનની વૃદ્ધિ થાય.

જે સ્વપ્નમાં જ્ઞાન, દલી, કે દૂધ જીવે કે તેને ખાપ નો
ધનની પ્રાપ્તિ થાય. ખીન ખાત્રા લાયક પદાર્થો જોયે નો ઉત્તમ
અન્ન મળે.

જે સ્વપ્નમાં સિંહાસન, રતનો હમણો, રહેલ, યસનો સ્તંભ,
દેવોનાં વિમાન જીવે કે તે ઉપર બેસે તો તેની વૃદ્ધિ થાય.

જેને સ્વપ્નમાં કાંઈ માટીનાં વાસણુ આપી જાય તો તેને ધન
આને ધાન્યની પ્રાપ્તિ થાય. ધન્યવાદ આપે કે પશુ મળે તો પૃથ્વી
મળે, મંત્ર મળે તો મંત્રની સિદ્ધિવાળો કે કારભારી થાય.

જે સ્વપ્નમાં સુંદર વેષત્રાંગા મિત્રો, બધું કે સ્વજનને જીવે
કે દસજોતે ધારણુ કરે તો શુભની પ્રાપ્તિ થાય.

જેને સ્વપ્નમાં કાળા અગરનું, કપુરનું, ચંદનનું, લોદર, કે
કસ્તુરિનું દર્શન થાય તેનો લેપ કરે તો તેની વૃદ્ધિ થાય.

જે સ્વપ્નમાં ગાયને મોંમાં દોડી દૂધ પીવે, ચીણા વગાડે તો
સંપત્તિ મળે.

સ્વપ્નમાં જે ધુમાડો ખાપ કે આકાશમાં ધુમ્ર જીવે તો તેને
ચોટી સમૃદ્ધિ મળે.

જે સ્વપ્નમાં પશુપક્ષી પકડી લે કે રમુદમાંની શંખ, માછલી,
ખીપ લે તેનું કલ્યાણ થાય.

જે સ્વપ્નમાં સ્વેત પક્ષીઉપર કે સ્નેહ સર્પો ઉપર બેસી, સહેદ
થોડા ઉપર બેસી આકાશમાં જાય કે દેવ વિમાનોનાં બેસી આકાશમાં
જાય તો સમગ્ર પૃથ્વીને ભોગવે.

જેને સ્વપ્નમાં રાજા, આજ્ઞાણ, ગાય કે દેવતાઓ, પિતૃઓ
અન્યાસી કે અજ્ઞાતારી કાંઈ કહે તો તે બધું સત્ય માનવું.

જે સ્વપ્નમાં ધુમાડા વગરના અગ્નિને ઉપાડે કે ગળી જાય તો
તેનું સાર થાય.

સ્વપ્નમાં જે જેતરમાં વરસાદ થયેલો જીવે, અનાજ પાંદેરું
જીવે કે તે મળે તેને સંપત્તિ મળે.

જે સ્વપ્નમાં નદિ સંગ કરવા લાયક ઓતો પ્રસંગ કરે, તે
કરવા યોગ્ય વસ્તુનું લક્ષણ કરે તો તેનું અશુભ ન થાય.

જેને સ્વપ્નમાં પંખો, ઝાંઝી, પાત્ર, દર્પણ, આમર કે છત્ર કોઈ
આપે કે તેનો સ્પર્શ થાય તો સારું ફળ મળે.

સ્વપ્નમાં જે આજીવંધ, હાર, ધરણી કંકણ, વીંટી, કડી, પાંદડી, વિગેરે આભૂષણો જીવે તેનું કલ્યાણ થાય.

સ્વપ્નમાં જે પૃથ્વી ને ગળી જાય કે પાણી ઉપર પાર બાંધે કે સર્પને મારે કે પઠડી લે તો તેનું સાર ફળ મળે.

સ્વપ્નમાં જે સુંદર વસ્ત્રાભૂષણોવાળી સુંદર સ્ત્રીયો સાથે ક્રીડા કરે કે તેવી કન્યાની પ્રાપ્તિ થાય તો તેને સંપત્તિ મળે.

સ્વપ્નમાં જે મણિ, રાંખ, છીપ, મોતી, કાડી જીવે તો તેને થોડા વખતમાં દ્રવ્ય મળે.

જે સ્વપ્નમાં મરી ગયેલ માણસને કે સૈન્યને જીવે તેનું કલ્યાણ થાય. સ્વપ્નમાં જે સાર્થકો, ખંભ, દીપ, માટી, કે મંગળ કરનાર પદાર્થ જીવે તેનું શુભ થાય.

સ્વપ્નમાં જે લક્ષ્મીશુ કે સરસ્વતી કે દેવને જીવે અને તરત જાગી ઉઠે તો ધનધાન્યનો લાભ થાય.

સ્વપ્નમાં જે વાવ, કુવો, તળાવ, કે ખગીચા અને તેમાં દેવસ્થાનોમાં ફરે તેને શુભની પ્રાપ્તિ થાય.

સ્વપ્નમાં જે ધતુષ, ચક્ર કે સ્વચ્છ ધારવાળા શસ્ત્રો જીવે તો આખી પૃથ્વીની પ્રદક્ષિણા કરે.

સ્વપ્નમાં જે તળાવ, કુસુમ, પાણીવાળી નદી અને સ્વજનનાં મૃત્યુને જીવે તો તેને ધણું દ્રવ્ય મળે.

જે સ્વપ્નમાં વીણા કે વાદનાં દર્શન થાય તે મળે કે તેને વગાડે કે તુરીનો અવાજ સાંભળે તેને સંપત્તિ મળે.

સ્વપ્નમાં જે દેવોના આગેલા અમૃતને પીવે કે ગરુડ ઉપર બેસે તો પૃથ્વીપતી થાય.

સ્વપ્નમાં જે સુવર્ણ, રૂપ, મણિ, વિગેરે જીવે કે તેને પ્રાપ્ત થાય તો તેને ધણું જ સારો લાભ થાય.

સ્વપ્નમાં જે સત્સ્ય, તાજવું, વાસણ, શય્યા કે પાલખી, વસ્ત્રો, ધાન્ય જણાય તો તેને લાભ કરનાર થાય.

વ્યવહારમાં અશુભ ગત્તાતા પદાર્થો સ્વપ્નમાં જણાય તો તેથી શુભ ફળ મળે. સ્વપ્નમાં કાળા રંગના પદાર્થો દેખાય તો સારા નહિ થયું મોતી, ગાય, બગદ, ઘેડો, હાથી, દેવ અથવા ધોળા પદાર્થો જણાય તો સારા, પણ કપાસ, મીઠું અને હાડકાં એ ધોળા પદાર્થો દેખાય તો સારા નહિ સમજવા.

જેને સ્વપ્નમાં આકાશમાં ઇંદ્રના હાથીનો માર્ગ જણાય કે ઘોળા ઘોળા વાદળોના ટકક જણાય, ઇન્દ્રનું ધનુષ જણાય તેને ઘણો લાભ થાય.

સ્વપ્નમાં જે સુગંધી પુષ્પોની માળા જુવે કે મેળવે કે પહેરે તો રાજવૃક્ષની મળે.

સ્વપ્નમાં મેરૂ પર્વત કે કટપવૃક્ષ ઉપર જઈ વસે કે ત્યાં ખેતી કરે, કે જમીનને નવાં ફીલા ઘાસવાળી જુવે તો સુખ ને ધનની સંપત્તિ મળે.

સ્વપ્નમાં જે પુનાગ, નાગકેસર, કેસર, ચપો, ને સરસહતા વૃક્ષને જુવે, સુંદર પુષ્પોવાળાં ઝૂડ જુવે, દ્રાક્ષ, આમો, સોપારી, નારીયેરના ફળને જુવે કે મેળવે તો આનંદ થાય, શુભ થાય, સારી વસ્તુ ખાવા મળે.

સ્વપ્નમાં જે ગીત સાંભળે, વેદનાળી કે હાથીનો અવાજ સિંહનાદ, અશ્વતા શબ્દને સાંભળે તો શુભની પ્રાપ્તિ થાય.

સ્વપ્નમાં જે જુના ઘીને મેળવે તેને ખાવ, અથવા દૂધ ભાત સાથે ખાવ તો તેને યશ અને કલ્યાણ થાય.

સ્વપ્નમાં જે દ્રવ્યની ચોરી કરે, સીમુ, ચિત્તંગ વીગેરે ધાતુને લઈ લે તો કલ્યાણકારી જન્મવું.

સ્વપ્નમાં જે કાંઠાશેરીયો, આસોપાત્રવ, ખંદન, મરીનાં વૃક્ષો જુવે તો ઇન્દ્રિય દગ મળે, જે એલચી, લસીંગ ને કપુર જન્ય ફળ જુવે ને ખાવ તો શુભ ફળ મળે, જે પારમપીપ્પળા, ખીલી, વડ, કેડી, ઉચ્છરડો જુવે તેનાં ફળ મેળવે તો કલ્યાણ થાય. જે કણેર, જીરું, આમળી, કેતકી, ખેલસરી ચંપક કે શુભાશ્વને પ્રાંત કરે તો તેનું કલ્યાણ થાય સમજવું.

જે રોરડી કે નાગરવેલનાં પાન સ્વપ્નમાં ખાવ કે ચુકે કે તેને ધનદાન્યનો લાભ થાય.

જે સ્વપ્નમાં પોતાનાં શસ્ત્રો, દાગીના, મણિ, મોતી, સોનું, ચાંદી, તાંબાનાં વાસણ, કાંઈ લઈ ગયું એમ જુવે તો ભયંકર દુઃખ આપનાર બન્યું. ધન, માનની હાનિ થાય. મરણ પણ થાય.

જે સ્વપ્નમાં પોતાના કાનમાં સાપ, કે કાન ખજુરો કે કોઈ જંતુ પેસી જતું જુવે તો તેનું મરણ કાનના રોગથી થાય.

સ્વપ્નમાં જે પોતાનું બધું શરીર મૂછો મૂઝાં મૂઝાવેલું જુવે તો આધિ વ્યાધિ થઈ જાય.

સ્વપ્નમાં જે હાથ પગ કપાઈ જતા જુવે તો તેનાં માતાપિતા મરણ પામે. બીજાં અંગ કપાય તો કાંઈ બહાલાનું મરણ થાય.

સ્વપ્નમાં પથારી કે જોડાનું હરણ થતું જુવે તો તેની સ્ત્રી મરણ પામે, શરીરમાં પીડા થાય.

સ્વપ્નમાં જેના નખો કાંઈ કાતરી જાય કે છાતી, મૂઠ કે વાળ કાતરી જાય તો હાલકું દુઃખ પ્રાપ્ત થાય. સ્વપ્નમાં દાંત પડી જાય, નાક કાન કોઈ ટાપી જાય, આંખો ખેંચી જાય તો દ્રવ્યનો નાશ થાય.

સ્વપ્નમાં જ વલકલ વસ્ત્રથી, વેશા કે દોરડાથી કે સર્પની કાંચળાથી પોતાના શરીરનો દેશ બનાવે તેનું મરણ થાય.

સ્વપ્નમાં જે ચંદ્ર, સૂર્યનાં મંડલનો ભેદ જુવે કે તેનું મહણું જુવે કે આકાશમાંથી પડતા જુવે તો પાંચ રાત્રિમાં તેનું મરણ થાય.

સ્વપ્નમાં જે કાગડો, ધુવડ ને હોલાને કે ઠંક પક્ષીને કીડા કરતા જુવે તો તેને કષ્ટ મળે.

જેને સ્વપ્નમાં સર્પ સાથે નોળાયો, કુતરા ને શીયાળ સાથે, દીપડાને રીંછ સાથે વઢતા જુવે કે રમતાં જુવે કે તે જનાવરો જોવામાં આવે તો અકલ્યાણ કરનાર છે.

સ્વપ્નમાં જે આકાશમાંથી ચાલતા ગ્રહો કે નક્ષત્રોને પડતા જુવે અને પોતાના શરીર ઉપરના આભૂષણને પડતા જુવે તો તેને રોગ થાય.

સ્વપ્નમાં જે બકરા ઉપર, મૃગ ઉપર, હાથીના બચ્ચા ઉપર, ગધેડા ઉપર, અચ્ચર ઉપર, શાહુડી ઉપર કે બીજાં ખરીવાળાં જનાવર ઉપર એસે કે તેને જુવે કે તેનો અવાજ સાંભળે તે અશુભ છે.

સ્વપ્નમાં જે પલંગનો, પથારીનો, પ્રાદુકાનો, કીંચકાનો સ્થાનનો કે ભોગળનો નાશ જુવે તો તેની સ્ત્રીનું મરણ થાય.

જે સ્વપ્નમાં સસયું, કે કાળા રંગની વાદરી કે કાળા માંકડી, કીડીયો અને ઉંદરડીયોને જુવે તો જરૂર દુઃખદાયક ચપ્પ પડે છે.

જે સ્વપ્નમાં ચિતાઓ, મૃગો, ખીત્રાડા, વાંદરાં અને ભાલાઓને કામવશ થયેલાં જુવે તો જોનારને કષ્ટ પ્રાપ્ત થાય.

જે સ્વપ્નમાં કુવામાં અંધારાવાળી યજોલ. કે અંધારાવાળા ખાડામાં કે અંધારાવાળી ગુફા જેવી જગ્યામાં જાય તો વિપત્તિ આવે.

સ્વપ્નમાં જે ગીધ ને જાગ્રતે યુદ્ધ કરતા જુવે તે દુઃખદાયક છે.

સ્વપ્નમાં મધર, જળો, મત્સ્ય, કાચખા, દેડકાં જુવે તે ધન ધાન્યનાં રહીત થાય. સપ્તર્ષાળી. અચરો, માંસ, માંકડ, કીડાં જુવે તો અશુભ સમજવા.

સ્વપ્નમાં જે ચિત્તામાં પ્રવેશ કરે તો પાંચ દિવસમાં મરણ પામે.

સ્વપ્નમાં જે પોતાના ઘરઉપર આકાશમાંથી ધાતુનો, કે સિંદુરનો રસ ઝરતો જુવે તો ઘર નજે કે ચોરા લુંટી જાય.

સ્વપ્નમાં જે છાશુવાળું, ગરમ, તાકું, પગડેયું, ઓપવવાળું, કડવા તેલવાળું પાણી પીએ તો તે અનિમારથી મરણ પામે.

સ્વપ્નમાં જે બલેખી, સાલપૂવા ભક્ષણ કરે તો શોક લય ને મરણ થાય.

સ્વપ્નમાં જે ચંડાળ કે પિશાચ સાથે મલપાન કરે તે જ્વરથી મરે. જે તેની સાથે તેલ પીવે તે પ્રમેહથી, ખીચડી ખાય તો ક્ષયથી મરણ પામે.

સ્વપ્નમાં જે તલ, વાંસ, ગુમળ, ખાવળ કે ખજુરી કે કાંટાવાળાં ફળ વિનાનાં વૃક્ષ જુએ તો મરણ પામે.

સ્વપ્નમાં જે ઝાડ ઉપર, સ્તંભાનમાં, શ્વળી ઉપર કે થાંભલા ઉપર કે ચડદા ઉપર ખેસે તે એક રાત્રિ જીવે.

જે સ્વપ્નમાં કાળાધોડા ઉપર વાળ છુટા મૂડી કાળો લેપ કરી ખેસે, કાળે રસ્તે ચાલે તો તેનું શરીર નષ્ટ ચપ્પ જાય.

સ્વપ્નમાં જે ભયંકર નેત્રવાળા, પીતાંબર ને પીળા ચંદનવાળા સ્ત્રીને આલિંગન કરે તો ભયંકર વ્યાધિ થાય.

સ્વપ્નમાં જેને છુટા વાળવાળા, કાળારંગની, અપ્રિય અંગવાળા પીળા નેત્રથી ભયંકર નગ્ન સ્ત્રી દક્ષિણ દિશામાં બળાત્કારે ખેંચે તે મરણ પામે.

સ્વપ્નમાં જેને છુટા કેશવાળી, જુવાન મળા રંગને કાળા દંપડા-વાળી સ્ત્રી આલિંગન આપે તો તુરત મરણ પામે.

જેને સ્વપ્નમાં લાલ વસ્ત્ર અને લાલ પુષ્પને ધારણ કરેલી લાલ રંગ ચોપડેલી સ્ત્રી આવી આલિંગન કરે તો અક્ષાહત્યા થાય.

સ્વપ્નમાં દુર્ગળ ઉદરવાળી, પીળી, લાંબા દાંત નખતે રૂવાડી-વાળી નગ્ન સ્ત્રી જેને આલિંગન કરે કે તેને જીવે તો તેનું મરણ થાય.

સ્વપ્નમાં જે સુધાં ઝાડ ઉપર વેદ ઉપર; ખીડાં કે રાદડા ઉપર, કાંટાવાળા ઝાડ ઉપર જેસે તો મહા દુઃખને કે મરણને પ્રાપ્ત થાય,

સ્વપ્નમાં જે દાઢવાળા પ્રેતની સાથે માણસ ઉપર જેસી દક્ષિણ દિશા સાથે થઇ જાય તો મરણ પામે.

સ્વપ્નમાં જે દસે કે નાચે, બાણે તો હસવાથી શોક, નાચવાથી નાશ કે ખંધન અને લણવાથી કલેશ પામે.

સ્વપ્નમાં જે રેવ્ય હે તે દેહ ત્યાગ કરે; ઉલ્ટી થાય તો રોગ થાય, વારંવાર મૂત્ર થાય તો મરણ થાય.

સ્વપ્નમાં જે એક વાર પેશાબ કરે કે કોષ્ટ આવીને તેને મારે અને ધણ લોહી નીકળેલું જીવે તો ધનધાન્યનો નાશ થાય કે મરણ થાય કે લડાઇ થાય.

સ્વપ્નમાં જેનું શરીર લાલ પુષ્પ કે લાલ દોરા કે વસ્ત્રથી ખાંધવામાં આવે તે જીવે તો તેનું શરીર નષ્ટ થાય.

સ્વપ્નમાં જે સમશાનમાં જઈ ખાય; પથ્થરના શાળામાં વસે તો દ્રવ્ય વિનાનો અધ મરણ પામે.

જે સ્વપ્નમાં પાંડુરોગવાળા પુરુષને કે વ્યાધિવાળા અક્ષયારીને જોઇ જાગી ઉઠે તો તેના શરીરને ગ્ધાનિ થાય.

જે સ્વપ્નમાં વાંટાળીયાને પવનથી ધુળવાળી દિશાએ જીવે તેનું મરણ નજીક સમજવું.

જેને સ્વપ્નમાં મરણ જણાય, કે છત્ર કે ધનને કોઈ લઇ જતો જીવે તેનું અશુભ થાય. ગર્ભવતીના ગર્ભને કોઈ લઇ જતું હોય એમ જણાય તો તે પણ અશુભ સમજવું.

સ્વપ્નમાં જેને તરણ લાગે, ભૂખ લાગે કે રમણ કરવાની મરજી ય કે કોઈ જેવી જાતનું ધન મળતું જીવે તો અશુભ છે.

જે સ્વપ્નમાં મહીન સ્ત્રીઓ સાથે ધુળવાળી જમીન ઉપર અભિ-
ગમન કરે તો તે કરનારને વિપત્તિ પ્રાપ્ત થાય.

સ્વપ્નમાં દૂરથી કાષ્ઠ યોદ્ધાને કે કાષ્ઠ મોટો હોદ્દારો સાંભળે કે
એકદમ મલરાટનો યોદ્ધા કે મોટી નિદા થતી સાંભળે તો તેનો નાશ
થાય. જેને સ્વપ્નમાં શીંગડાવાળુ જનવર, દાઢવાળુ જનવર, વાંદરો
કે સુવર આવી મરણનો ભય આપે તો તેને રાજ્યની ભય થાય.
સ્વપ્નમાં જે પોતાના દાંત ને રંગ, અખિમાં મેશ આને, માથે તેજ
ધામે તેનું મરણ નજીક જણવું.

સ્વપ્નમાં જે પોને વૃદ્ધ હોય ને જુવાન જુવે, જુવાન હોય
તો વૃદ્ધ થયે જણાય એ અશુભ છે. સ્વપ્નમાં મહેલ પડવો, મઠ
પડવો, ધમનું પડવું જુવે તો રાજ્યનો નાશ થાય ને પોતાનું અશુભ
થાય. જે સ્વપ્નમાં સુટી જમીનને પાણી વાળી જુવે તો જોનારને
વ્યાધિ ને ધનની હાનિ થાય.

સ્વપ્નમાં જે પ્રવાહમાં સ્નાન કરે અને તથાપ્ત જતો જુવે કે
ધણી કોદવાળા પાણીમાં સ્નાન કરે તો શરીરનો નાશ થાય. સ્વ-
પ્નમાં જે ઘણું પાણી જુવે કે પાણી ઉપર થઈ ચાલે તો તેને ચોત-
રફથી દુઃખ પ્રાપ્ત થાય. જે સ્વપ્નમાં ભાંગેલો કિલ્લો ચાલે તો જુવે,
ધર જુવે, વિમાનને જુવે કે તેના ઉપર બેસે તો ખેદ થાય.

સ્વપ્નમાં જે સંહિરનું પડવું જુવે, ગામનો નાશ જુવે, પર્વતન
શિખરનો નાશ જુવે તો દેશનો નાશ થાય. જોનારને દુઃખ થાય.

સ્વપ્નમાં જે કેસર, કાંસુ, પીતળ, તાંબુ કે લોહુ જુવે કે તેને
તે સજે તો ધનધાન્યથી રહિત થાય જે સ્વપ્નમાં દાતરડુ, કુવાડો,
હળ ભાલો જુવે તો તે અશુભ છે. સાંભળુ, ખાંચીઓ, સાવરણી
ધંટી જુવે કે તેનો સ્પર્શ કરે કે તે મેળવે તો અકલ્યાણ થાય.
લાકડાં, સ્થપિતો અગ્નિ, ધુમાતો અગ્નિ, ધુમાડો જુવે તો ધનધાન્યની
હાનિ થાય. માછલાં મારવાની જળ, ધમણ, કાતર, સોય કટાર જુવે
તો અશુભ, સુપડુ, સાંકળ, જોતર, ગોદણુ, લાકડી, જુવે તો
અશુભ થાય.

સ્વપ્નમાં જેને સગરમચ્છો ગળી જતા જુવે કે તેનાથી ભય
થાય તો દુઃખ આવે. દેવપ્રતિમામાંથી કટકટ એવા શબ્દ સાંભળે
તે પ્રતિમાનો ભંગ થાય ને જોનારને પીડા થાય.

જે સ્વપ્નમાં કપડાં વિનાતો થઇ વાળ કઢાતી નાખી, ઢોલ વગાડે તો મરણ થાય.

જે સ્વપ્નમાં ખરાખ સ્વપ્ન જાગતી વખતે જીવે તે જોઈ વર્ષમાં મરણ પામે. જે ઘણો આનંદ, વિવાહ, ઉત્સવ જીવે તો તે મરણ આપનાર, શક્તિ વસ્ત્ર પહેરે, ઘાંઘા નખ રાખે, મુંછ રાખે નખ રહે કશાય વસ્ત્ર ધારણ કરે તો મરણ પામે. જે સ્વપ્નમાં ચીકણો ભૂખરો રંગ લગાવી લાલ વસ્ત્ર પહેરી નાચે, હસે કે ગાય તો રક્ત-પિત્તથી મરણ થાય. ખરાખ જગમાં સ્નાન કરે અને કષ્ટથી નેમાંથી બહાર ન નીકળાય ને દક્ષિણ દિશામાં જતી ઇચ્છા થાય તો મરણ થાય.

સ્વપ્નમાં જે સુતેલો જીવે, ધૂળવાળો જમીન ઉપર ખેસે, આકાશમાં જતો જીવે તો નાશ થાય. સ્વપ્નમાં પગ કે માથા ઉપર ખરાખ ચળક કરનાર ગીધને કાગડા પડે તો કલેશ થાય. જેને સ્વપ્નમાં કુકર, કુતરો, કુકડો, વાદરો, દીપડો, ચીયાગ, ખેંચે તો કાગ નજીક છે. સ્વપ્નમાં સર્પ, સિંહ, ચોર કે ગેડાઓથી લય થાય તો શરીરને ખેદ થાય. સ્વપ્નમાં ચાંડાળ, પિશાચ, પ્રેતજેવી સ્ત્રી સાથે અભિગમન કરે તો મરણ થાય.

સ્વપ્નમાં જે આસનથી પધારીમાંથી, અગાસીમાંથી, અથ્થ ઉપરથી કે દેવમંદિરમાંથી પડતો જીવે તો નાશ થાય. જેને સ્વપ્નમાં પોળા નેત્રવાળી વાદરી આસિંગન કરે તો ધન રહિત થોડા વખતમાં થાય. જેને સ્વપ્નમાં પોતાના વંશમાં મરી ગયેલા માણસો આવી ખોલાવે તો મરણ થાય. જે પરજી તાપસીનું ગ્રહણ કરે તો દુઃખ થાય. ધાન્યનો ઢગલો મળે, તેજવડે પદાર્થ પકાવે, ધુંમાડી વાળા દેવતામાં હોમ કરે તો મરણ થાય. જેને માનાપિતા સ્વપ્નમાં લય આપે કે ખીવરાવે તો દ્રવ્ય હીન થાય. સ્વપ્નમાં ભૂત, પ્રેત, પિશાચ, રાક્ષસોનો સંગ થાય કે તે દક્ષિણ દિશામાં લઇ જાય તો સ્વપતિ મળે.

સ્વપ્નમાં કાટલાં કપડાંવાળાનું, ખાવાનું હલકા માણસોનું દર્શન પણ અકલ્પ્ય કરનાર છે. સ્વપ્નમાં ભૂકંપ થતો જણાય, વૃષ્ટિ થતી જણાય, પ્રતિમા હસતી જણાય તો મરણ નજીક જણાવું. જે સ્વપ્નમાં વખતવગર આકાશ વાદળવાળું ને અંધકારવાળું જીવે તો અકલ્પ્ય કરનાર છે.

જે સ્વપ્નમાં સૂર્ય વિનાનો દિવસ તે ચંદ્રને તારા મેળ વિનાની રાત્રી જુવે તો તે થોડા વખતમાં મરણ પામે.

સ્વપ્નમાં જે પથ્થર, ઇંટ, હાડકાં, ઢેઠાં, ખપર, ધાસ, પાંદડાંના ઢગલા ઉપર સૂવે, ખેસે કે તેને જુવે તો લક્ષ્મીના નાશ થાય. જે સ્વપ્નમાં હણા રાડડા, કચરો, કાંટા જુવે કે તેની ઉપર ખેસે તો વિપત્તિ મળે. જે સ્વપ્નમાં રાખમાં, જમીન ઉપર, ધૂળના ઢગલા કે ગારામાં, સૂઈ રહે કે તેને જુવે તો દુઃખ થાય. સ્વપ્નમાં ધાંચી કે કુંભારનો ચાક ફેરવતો જુવે કે ધરને ચાકવતો જુવે તો ખેદ થાય.

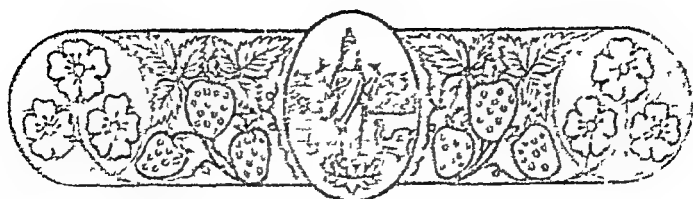
સ્વપ્નમાં ગોરોચન, હળદર, હડતાલ, આંજળનો અંગ ઉપર લેપ કરે તો મરણ થાય. જે માખણ, મેઢ, દુર્ગંધી વસ્તુનું ભક્ષણ કરે કે શરીરે ચોપડે તો અશુભ થાય. જે સ્વપ્નમાં છાણાં, ફેાતરો મૃગચર્મા, લાકડાં, કે લોહના આસન ઉપર ખેસે તો રાજ્ય તરફથી વિપત્તિ આવે. જે પથારી વગર, લાકડાં કે પથ્થરના ઓશીશવાળા બિછાના ઉપર સુવે તે મરણ પામે. જે છાણુ, ખારો, રાખ, કળીચુનો, ધુળ કે ખડીથી શરીર ઉપર લેપ કરે તો તેના પ્રાણુ જાય. સ્વપ્નમાં લાખ, ધાતુ, રતાંજળી, કંકુ, સીંદૂર વિ. લાલ રંગના પદાર્થો જુવે, અંગ ઉપર લગાવે, સ્નાન કરે તો અશુભ છે. સ્વપ્નમાં કાંજી, મદ, ઘી, તેલ, છામ, ખીજ તેલવાળા પદાર્થો રસરૂપ અંગે ચોપડે કે પાન કરે તો અશુભ છે.

સ્વપ્નમાં ઘોખી, દરણ, કઢાલ, સુતાર, લવાર, નર્સ, મોચી, માછી, પારધી, ખાટપી, એનો સ્પર્શ થાય કે તે જોવામાં આવે તો અશુભ છે. જો ગાંડા માણસને, લુદાને, વૈદને, વૈશ્યાને, નોકરને, જાનારને, જુગટુ રમનારને, નટને, બપીયારી સ્ત્રી કે પુરુષને કે હક્કા માણસને જુવે તો તે અત્યંત કલ્યાણકારી સ્વપ્ન સમજવું.

સ્વપ્નમાં જાંજુનાં ઝાડ, લીંબડાનાં ઝાડ, કદબ, મહુડો, સાદડો, શરપંખો, ઈંદ્રિજવ, ખેર, સીસમ કેરડો, આકડો, કરેણુ, આસોપાલવ, મીઠળ, દાલ, કાંચ, આહુ, સુરણુ, કણેર, લીંજુ, કાકડી, ચામડુ હાડકુ, ગોળ, હીંગ, ગુંદર, રેતી ખબુર, નખ, ખાટો ખારો રસ, કોદરા, આહ, સામો, મગ, જવ, અહ, સંચળ, મરી, પીંપર, હરડે સુક, જુવે તો તે અશુભ સ્વપ્ન સમજવું.

કંકનનો દેખાવ, કચરો કહાડવો, ટાઈ ચીજ પર કાટ

જેવો, કાનમાં વાત કરવી, સખપણે કામ કરવામાં ગુંથાવું, કાથળીમાં નાણાં કહાડવાં, કેદમાં જવું, હર્ષમાં બધાવી જવું. ખેલાડુ સ્ત્રીને જેવી, સ્વપ્નમાં જમવું, ગાયન ગાવું, ગાડીમાંથી પરકું તીકળી જવું, ગામડામાં રહેઠાણ કરવું, નાક દદડવું, ધુરડ જેવો, ઘંટ વાગતો સંભળાવો, ધડીઆળ જેવી, ચાંદી જેવી, ઘેટાં જેવાં, કાર્ટની બધુરી જેવી, છરી જેવી, ચટકો ડાંખ વાગતો, ચેક જેવો, ચાહ પીવો, સ્વપ્નમાં ભટકવું, ચોખાનીયું લખતાં દેખાવું ચુંબન કરવું; ઠાકર ખાઇને પડવું, હુક્કર જેવું, ખંધ કરેલું ટેબલ જેવું, ટપાલ ઓપીસ જેવી, તપેલીમાં પાણી ઉકળતું જેવું. નાટકશાળા જેવી, દવા પીવી, તેલ જેવું, દોરકું જેવું, નાણું જેવું, લાંબા નાકવાળું મનુષ્ય જેવું, ધન દોલત જેવી, નાચ જેવો, દીવો ખંધ થતો જેવો, દાંત પડી જવા, દોરકું જેવું, બરણી જેવી, કપડાં બદલવાં; ત્યાયાધીશ જેવો, ગળામાં હાર પહેરેલો જેવો, નારંગી કે નારંગીપુલ જેવું, પક્ષીઓને ઘરમાં દાખલ થતાં જેવાં, પવનના ઝપાટા લાગવા, પાંજરામાં પુરેલું પક્ષી જેવું, પતંગ ચઢાવતા જેવો, પટેલો રોપવા, તરસ લાગવી, પાણીમાં ડુબવું, પોતાના પર દાઇને પથ્થર ફેંકતો જેવો, કુવારો જેવો. કુલતો દોરો, પુડીંગ ખાતો જવો, બરફ ઉપર ચાલતા જેવું, બક્ષીસ આપવી, પાતળા બગરો જેવો, માથાના વાળ ખરી પડતા જેવો, ખેડાં જેવાં, બુરજો ઝોડેલા માણસને જેવો, ખેંકતી ચોપડી ભોવપર પડેલી જેવી. ભૂખ્યા થતાં દેખાવ, લાલો જેવો, ખાલી કાથળો જેવો, ખેંક નોટ ખોવાવી, ખંદુકનો અવાજ સાંભળવો; રાત પડતી જેવી, રહેવાનું સંકાન શોધવા તીકળવું, જીજ્ઞાસીમાં શામેલ થવું, માથું દુઃખવું; વીજળી પડતી જેવી, વેસો જમીન ઉપર પથરાયેલો જેવો, વાંદરો જેવો, વિધવા સ્ત્રી જેવી, લગ્નના સાટાની વીંટી ભેટ મળેલી જેવી, લોકનાં ટોળાં જેવાં, લગ્ન મિજલસમાં હાજર રહેવું. સ્વપ્નમાં બીજા કાઈના હાથ ધોવા, પોતાના હીરાઓ જેવો, સોનાની ખાણ જેવી. સસલું જેવું; દરિયાનો દેખાવ જેવો, એ અશુભ સ્વપ્નો છે.

પ્રકરણ ૬૫ મું.

અક્ષરો ઉપરથી લવિષ્ય ફળ.

લખેલા અક્ષરો ઉપરથી તે લખનારનું લવિષ્ય જોઈ શકાય છે. જેમકે એક સરખા નાલુક અક્ષર લખનાર માણુમ નિયમ પ્રમાણે વર્તનાર બાળ્યઆતિ શોખીન અને લખન જોઈ શકાય કરનાર માય છે.

અક્ષરો સીધા અને ઉઝા હોય તો તે લખનાર અભ્યાસનો શોખીન, ઉમદા વિચારવાળો, હોય છે.

નિયમિત પણ એક સરખા ધોરણથી પણ શોભાવવાની ઇચ્છા સિવાય લખેલા અક્ષરોવાળો માણુમ ચક્રમ મનનો, સાદી સમજ ધરાવનાર અને યાત્રિક શોખ ધરાવનાર હોય છે.

ખેઠંગા અક્ષર લખનારની વર્તણુક પણ ખેઠંગી અને પોતે પોતાનું સાચવી નહિ શકનાર હોવો જોઈએ.

સરખી લીટીએ લખેલા અક્ષરો હોવા છતાં પણ લીટી ઉપરની લીટી તરફ ઢળી જતી હોય તો તે લખનાર લોભી અને ત્હરેવાર ઉમેદોમાં લીન થયેલો હોવો જોઈએ, પણ લીટી ઉપરની લીટીને બદલે નિચેની તરફ ઢળી જતી હોય તો માનવું કે તે નિરાશામાં લોહનો અને ખરાબ નંદુરસ્તી ભોગવનાર હોવો જોઈએ.

છુટા છુટા પસરેલા અને વિખેરાયેલા અક્ષરો લખનાર માણુમ કદી કંટાળો નહીં ખાનારી ટેવવાળો; તેમ ઉઝાઉ, હલકો શોખ ધરાવનાર; અને પોશાકનો ઝોછો શોખી હોય છે.

અક્ષર નાના પણ વાંકા ચુંકા હોય અને અક્ષરના છેડા સીધા હોય તો લખનાર પૈસા સંબંધી ઘણો જ નીચ; કાવકો પણ ફડીયો અને સાંકડા દીકનો હોવો જોઈએ અને છેડે મરોડ વાળેલો હોય તો તે ઉતાવળીયા સ્વભાવનો હોવો જોઈએ.

ગુચ્છગુચ્છીયા અને સમગ્ર નહીં તેવા અક્ષર લખનાર અચોક્કસ સ્વભાવનો; ચીકાઈ જનાર અને કળ્યો કર્યા પછી સજાદ

કરનાર હોય છે; પુષ્કળ લાંબા કુંડા પાંખડાંવાળા અને વગર ભેજ-ભેજવાળા અક્ષર લખનાર, ઠાઠમાઠનો શોખી, ઉતાવળીયો હોય છે. પાંખડાવાળા અક્ષર લખનાર સ્વાર્થીપણાની; હલકા શોખની અને ખુશામતપણાની ટેવવાળો હોય છે.

જે કાષ્ઠ માણસ ભેજામત્તા અને કુન્નેડીયા અક્ષર કાષ્ઠ નાના, કાષ્ઠ મોટા, કાષ્ઠ વાંકાચુંકા, કાષ્ઠ સીધા, કાષ્ઠ સ્વચ્છ, અને કાષ્ઠ ખુદ્દા અક્ષર ઝાઝાનાર ખીખના કહેવા મુજબ દોરાનાર, હડીલો અને ચમત્તી હોય છે. તેના અક્ષર મરોડકાર હોય તો તે ઉડાઉ ગુસ્સે ચનાર, નમળા મનનો, નિરાશ થનાર અને કાષ્ઠવાર રમુજી સ્વભાવનો હોય છે. ખડખડા અક્ષર લખનાર. ઠરેલા અને દ્વિઅર્થી બોલીને કામ લેનાર હોય છે પણ અક્ષરની ઉપરની ટોચ જો પાતળી અને લાંબી તુટી નિકળે તો તેને પોચા મનનો જાણવો.

ખુદ્દા અને સ્વચ્છ અક્ષર હોય અને ઝાઝા લાંબા પુંછડા ન હોય. ભેજમભેજા સિવાયના હોય તો તે લખનાર શાંત, નિષ્કપટી સત્યતાવાળો અને ધર્મ ચુસ્ત આસ્થા ધરાવનાર હોવો જોઈએ. અક્ષર લમરડા સરખા હોય તો તેને બોળો અને ઉદાર વૃત્તિનો અને દ્વિસોજી રહિત જાણવો. લમરડા જેવા અક્ષર એક ખીખ સાથે ચુંચવી નાખ્યા હોય તો તે સધળા ખાસીયતો ઉપરાંત તેને ખહુજ ઉતાવળીયા સ્વભાવનો જાણવો.

લાંબી પુંછડીવાળા છેડેથી વાંકા અને લપસતા અક્ષર લખનાર ઝટુની, અને ગમતી હોવા જોઈએ.

હિન્દુસ્તાનની તીર્થ યાત્રા

અને
યાત્રાળુઓનો ભોખીયા.

જેમાં આખા હિન્દુસ્તાનમાં આવેલાં ૨૫૦ ઉપરાંત તીર્થસ્થાનો અને ૮૫૦ ઉપરાંત જેવા લાયક શહેરોની સંપૂર્ણ હકીકત આપેલી છે. ત્યાં જવાના રસ્તા ઉતરવાની સગવડ તે તે સ્થાનનું મહત્ત્વ, અને ત્યાંના યાત્રાના સ્થાનોની વિગત સંપૂર્ણ છે ક્રીમત રૂ. ૭.

વ્યવસ્થાપક-ભાગ્યોદય.

મકરણુ ૬૬ અં

વર્ષાદ ક્યારે કેવો થાય તે જાણત.

સંવત્સરનું ફળ.

સંવત્સર ૬૦ છે તેના ફળ નીચે પ્રમાણે તેમાં પ્રથમ ૨૦ સંવત્સરનાં વર્ષ ધ્યાની વીણાનાં, તે પછી ૨૦ વર્ષ વિષ્ણુની વીણી નાં અને તે પછી ૨૦ વર્ષ સ્વતી વીણીના ગણાય છે.

અક્ષાની વીણીનાં ૨૦ વર્ષનું ફળ.

૧ પ્રભુવ—સંવત્સરમાં.

વર્ષાદ થાય, ખેતી ઘણી યાય. ફલ દેનારી ગાયો ઘણી થાય,

૨ વિભુવ—આ સંવત્સરમાં સુકાળ રહે, આરોગ્ય રહે, રાજ્ય અને પ્રજા આનંદમાં રહે.

૩-૪ શુકલ અને પ્રભોદ—સંવત્સરમાં રોગ ચાલે. ઉત્સવ વધે. ધન ધાન્યથી જગત્ આનંદમાં રહે. સર્વ દેવ છોડી દે.

૫ પ્રજાપતી—સંવત્સરમાં ધન ધાન્ય અને આરોગ્ય અને દુધાળી ગાયોનો વધારો થાય.

૬ અંગીરા—લોભા ઉત્પાદી અને અરોગ્ય રહે. સુકાળરહે.

૭ શ્રીમુખ—ઘણો વર્ષાદ થાય અનાજ ઘણું થાય. ગાયો વધે.

૮ હાદ—ભોખવારી થાય, હાહામર જણાય.

૯ શુભા—માં વરસાદ મધ્યમ, તેલ, ઘીનો ભાવ સમ. ધાન્ય પાકે.

૧૦ ધાતા—માં સુકાળ રહે, કપાસ મોથો થાય, ગોળ વધુ થાય. આરોગ્ય રહે.

૧૧ ઈશ્વર—માં લવીંગ, મધ વધુ પાકે, ગાયનું ફલ વધુ નીકળે.

૧૨ બહુધાન્ય—માં અતિવૃષ્ટિ થાય અનીતિ વધે.

૧૩ પ્રમાથી—માં અનેક પ્રકારનાં ધાન્ય થાય. રાજ નાશ. દુકાળ, ચોરનો ભય, કંઈક સુખ અને કંઈક દુઃખ રહે.

૧૪ નિકંઠ—વર્ષમાં લોકો વ્યાધિથી રહિત રહે. આરોગ્ય વધે અને આનંદ થાય.

૧૫ વૃષભ વર્ષ—દુકાળ પડે, વિરોધ વધે, કાદરા, ચોખા, મગ્ગ જવ અને દાળનો અભાવ રહે.

૧૬ ત્રિવિજાત—માં વરસાદ વિચિત્ર પડે. ચણા, મગ, અડદ, કાંચ પાકે.

૧૭ સુભાતુ—માં સુકાળ રહે. રોગ ન ચાલે. આરોગ્ય રહે, બહેવાર સારો ચાલે.

૧૮ તારણ—માં ભયંકર કાળ પડે. ચોરનો ઉપદ્રવ જણાય. વરસાદ થાય નહિ.

૧૯ પાર્થિવ—માં ધાન્ય સારુ પાકે. સોરઠ અને કર્ણાટકમાં વધુ અનાજ પાકે.

૨૦ વ્યય—માં વર્ષાદ થોડો પડે, ધાન્ય અને પાણીની તાણુ રહે. ખેતી સાધારણ થાય.

વિજીની વીરીનાં ૨૦ વર્ષનું ફળ.

૨૧ સર્વજીત—સંવત્સરમાં પૃથ્વી જળથી પરિપૂર્ણ થાય. સુકાળ રહે. સંપૂર્ણ મિદ્ધિવાન વર્ષ ગણાય.

૨૨ સર્વધારી—માં પાણી અને અનાજની તાણુથી કષ્ટ થાય. જવર ચાલે, અગ્નિનું જોર વધે.

૨૩ વિરોધી—માં ચોરાના ભયથી લોકો ખીસા પામે. વીકાળ થાય. ગાયો થોડા દૂધવાળી થાય.

૨૪ વિકૃતિ—માં જળ વૃષ્ટિ થાય પણ કાંઈ પાકે નહિ. જંગલની હાની થાય.

૨૫ ખર—માં કાંઈ સ્થળે વરસાદ પડે અને કાંઈ સ્થળે ના પડે. છતાં બધું અનાજ પાકે.

૨૬ નંદન—માં સુકાળ છે. આરોગ્ય અને સુખ રહે. ગાયો ઘણું દૂધ આપે.

૨૭ વિજય—માં ક્ષત્રી, વૈશ્ય અને શુદ્ધ લોકોમાં રોગ ઘણો ચાલે.

૨૮ જય—માં સુકાળ રહે પણ લોકો રોગચાળાથી દુઃખી થાય. દેશ સ્વરથ રહે.

૨૯ મનમથ—માં અનાજનો અને કોળાનો નાશ થાય. કોદરો મોંઘા થાય, પ્રજા દુઃખી રહે.

૩૦ દુષ્ટિખ—માં અનાજ સુકાઈ જાય. વરસાદ થાય નહિ. દુકાળ પડે.

૨૪ હેમન્તગી—માં ચોરી કરનાર રાજની પ્રજાથી પીડાય સર્વ વસ્તુની કીંમત સાધારણ્ય રહે.

૩૨ વિજય—માં અનેક ઉપદ્રવ થાય. મનુષ્ય, પોપટ અને ઉદર પીડા પામે.

૩૩ વિહારી—માં વરસાદ થોડો વરસે. ધાન્ય અને જળથી પીડા રહે દુકાળ પડે.

૩૪ શાવેરી—માં પૃથ્વી નુકષ જાય. ધન ધાન્યની પીડા રહે, મનુષ્યો પીડા પામે.

૩૫ પ્લેવ—માં જગત્ ધનધાન્યવાળું થાય. પ્રજા વરસાદ વરસે.

૩૬ સુભદ્રા—માં સર્વ સ્થળે સુકાળ રહે. સુતા, આસુ, ગાય અને પ્રજા સુખી થાય,

૩૭ શોભન—માં સુનાળ રહે ઉપદ્રવ મટે, સુખ વધે, આ-શાસ્ય રહે. આનંદ વધે.

૩૮ કોદીમાં—વરસાદ થોડો, આશ્વરોગથી જગત્ આકુળ રહે. કોષ વધે.

૩૯ વિદ્યાવસુમાં—વરસાદ મારો થાય. કપાસની મોંઘવારી થાય સર્વ જગ્યાએ સુખ થાય.

૪૦ પરાભવ—સંવત્સરમાં—માંગીક રાજ અને અધિકારીની પ્રજા પીડાય. આ વિષ્ણુની ગોશીનાં ૨૦ વર્ષનું ફળ કથું હવે.

સુદની વીશીનાં ૨૦ વર્ષનું ફળ.

૪૧ પ્લેવગ—ગ્રીષ્મ અને વર્ષાનુમાં વરસાદ પડવાથી અનાજનો નાશ થાય. પ્રજા પીડાય ભયમીન રહે.

૪૨ કીલકમાં—વરસાદ લણો મારો વરસે. રાજ તરફથી ઉપદ્રવ થાય.

૪૩ શૌર્યમાં—ઉત્તમ વરસાદ થાય. સર્વ પ્રકારનાં ધાન્ય પાકે ઉપદ્રવ મટે.

૪૪ સાધારણમાં—વરસાદ પરિપૂર્ણ થાય. દર સોંધવારી સાધારણ થાય.

૪૫ વિરોધકૃતમાં—વૈશાકમાં ચારે ખાળુ વરસાદ થાય. કાન્ય-
કુબ્જ દેશમાં વિરોધ થાય,

૪૬ પરિધાવીમાં—સુકાળ છે. ધનધાન્ય પુષ્કળ થાય
આરોગ્ય રહે.

૪૭ અશાદી—સુકાળ છે. પૂર્ણ અનાજ મુકે. સર્વે જનને અનાજ
પુષ્કળ મળે સુખ થાય.

૪૮ આનંદમાં—ખેતીનો નાશ થાય, અનાજની મોંઘવારી
રહે, ઘી, તેલ મોંઘા થાય, છતાં ગ્રન્થ આનંદમાં રહે.

૪૯ રાક્ષસમાં—કાદરા મગ પાકે નહિ, ઢોર ઘણાં નાશ પામે.

૫૦ અનુભવ અત્રે—૫૧-પિંગલ-વરસાદ વરસે નહિ. દુકાળ પડે.
ગાય ભેંસ તાણુ રૂપુ અને ધન વેચી અનાજનો સંગ્રહ કરે તો દુકાળ
ઉલ્લંઘી જવાય. પછી વરસાદ વરસે ને ખેતી થાય. રોગ ચાલે.

૫૨ કાલચુકતમાં—રોગ ચાલે રાજાઓમાં ભયંકર યુદ્ધ થાય.
ગ્રન્થ નાશ પામે.

૫૩ સિન્ધાર્ષિમાં—વરસાદ પુષ્કળ પડે અનાજ ઘણું પાકે
રાજા સુખી થાય.

૫૪ રૌદ્રમાં—વરસાદ થોડો પડે, અનાજ થોડું પાકે રાજા
નિષ્કુર બને.

૫૫ દુષ્ટિખમાં—સાધારણ સુકાળ રહે. વરસાદ અધ્યત્ન પડે.

૫૬ દુન્દુભીમાં—સારો સુકાળ છે. ઉપદ્રવ મટે, ગ્રન્થ સુખી થાય.

૫૭ રુધિરોદગારી-આ વર્ષમાં સર્વ વેચી ધાન્યનો સંગ્રહ
કરવો. રાજાઓમાં અંદરે અંદર ધોર યુદ્ધ થાય.

૫૮ રક્તાક્ષીમાં—કાળ પડે. દારુણ યુદ્ધ થાય રાજા નિઃશર્ચ કરે.

૫૯ ક્રોધનમાં—રોગ ચાલે દુકાળ પડે. મરણ વધે, ઉપદ્રવો થાય.

૬૦ ક્ષયમાં—કર્ણાગ જેવા દેશ, દુરુદેશ સર્વ સ્થળે નાશ પામે.

ધાન્યના સ્વામીનું ફળ.

સૂર્ય-ધાન્યનો સ્વામી હોય તો વરસાદ થોડો પડે. અડદ,
મગ, તેલ, ઘી, ઘઉં વીગેરે ચીજો મોંઘી થાય.

ચંદ્રમાં—ધાન્યનો સ્વામી હોય તો વરસાદ સારો થાય. ખેતી
સારી થાય, ઉત્સવ થાય.

મંગળ—ધાન્યનો સ્વામી હોય તો મગ, અડદ, તેલ, ઘી,
ઘઉં મોંઘાં થાય.

બુધ-હોય તો ખેતી ધણી થાય, રસની મોઢવારી રહે. રાજ નીતિમાન થાય.

શુક્ર-હોય તો ધણ, ચોખા, મગ, અડદ, કાદરા મોઢા થાય.

શુક્ર-હોય તો સુકાળ થાય, હિપદ્રવ મટે, પત્રી મોઢવારી થાય.

શની-ધાન્યનો સ્વામી હોય તો કાળ પડે, સૌરઝમાં વિગ્રહ થાય.

વરસાદના સ્વામીનું ફળ.

મુરુ-મેઘનો સ્વામી હોય તો વરસાદ ઓછો થાય, અનાજ ઓછું પાકે, સુખ ન જણાય.

અંદ્ર-હોય તો ધણો વરસાદ થાય, રાજ પ્રજા સુખી થાય.

મંગળ-હોય તો વરસાદ ન થાય. સકે અનાજનો ને રસનો નાશ થાય.

બુધ-હોય તો પૃથ્વી જળવી પરિપૂર્ણ થાય. ધનધાન્ય વધે, લોક સુખી રહે.

શુક્ર-હોય તો સુકાળ, આરોગ્ય વધે, અનાજ, શેરડી, ગોળ, મોઢા થાય.

શુક્ર-હોય તો વૈશાકમાં વરસાદ થાય તેથી કાદરા, મગ, અડદ મોઢા થાય.

શની-હોય તો વરસાદ ન થાય, દેશ પ્રજા થાય, સર્વ અનાજ મોઢા થાય.

રસકસના સ્વામીનું ફળ.

મુરુ-રસકસનો સ્વામી હોય તો, ધી, તેલ, ગોળ, મીઠા પદાર્થો મોઢા થાય.

અંદ્ર-હોય તો ધી, તેલ, ગોળ, દૂધ, દહીં, સાકર મોઢા થાય.

મંગળ-હોય તો રાઈ, મીઠું, તેલ, તલ, ધી, ગોળ મોઢા થાય.

બુધ-હોય તો ગાયો ધણું દૂધ દે. ફળ ધણું થાય. રાજ નીતિમાન થાય.

શુક્ર-હોય તો અનાજ કમી થાય. વરસાદ ઓછો થાય. લોક પાપી થાય.

શુક્ર-હોય તો પૃથ્વી ઉપર ધણું અનાજ થાય. શ્રેષ્ઠ ફળ મળે.

શની-હોય તો વરસાદ ન પડે; ખેતીનો નાશ થાય. લોક પાપી થાય.

સંવત્સરના રાજીતું ફળ.

જે વર્ષમાં સુર્ય સંવત્સરનો રાજ હોય તે વર્ષમાં વરસાદ થોડો થાય; ફળ થોડાં થાય, ચોર, અગ્નિની પીડા રહે, રાજનાં મરણ થાય.

મંગળ—રાજ હોય તો કંઈક વરસાદ થાય અને કંઈક ન થાય. અગ્નિ ચોરનો ભય રહે; દુઃખ વ્યાધિથી પ્રજા પીડાય; રાજમાં વિગ્રહ થાય.

બુધ—રાજ હોય તો પૃથ્વી ઉપર વરસાદ સારો પડે, વિવાહ વધુ થાય, સુકાળ થાય, ધન ધાન્ય વધે, દેવ પ્રાણીઓ પુજાય.

ગુરુ—રાજ હોય તો મેઘ ધાન્ય રુપે વરસે. ગાયો દૂધ વધુ આપે, પ્રાણીઓ જપ હોમ કરે ઉત્સવ આવે.

શુકર—રાજ હોય તો વરસાદ સારો થાય; ખેતી ધરતી થાય, વૃક્ષો ફળ ધણી થાય; વાછડાં ધણી જન્મે.

રાની—રાજ હોય તો—વરસાદ થોડો પડે, મનુષ્યમાં રોગ આવે રાજમાં યુદ્ધ થાય. ચોરોનો ભય રહે લોકો ભુખથી પીડાય.

સંવત્સરના મંત્રીતું ફળ.

સંવત્સરનો મંત્રી—પ્રધાન સૂર્ય હોય તો ભયંકર પીડા રહે; રસદસ મોઢાં થાય ખેતી થોડી પાકે; ધન ધાન્ય વધે દેવ પ્રાણીઓ પુજાય નહિ.

ચંદ્રમા—મંત્રી હોય તો પૃથ્વી સ્વસ્થ સ્વાહાકાર થાય, દૂધ દેનારી ગાયો વધે; રસતું મૂલ્ય વધે, ઝાડોને ફળપ્રલ વધુ થાય, લોકોને સુખ થાય.

મંગળ—મંત્રી હોય તો અનાજ મોઢું થાય; કાઠ ઠેકાણે વરસાદ વરસે તો કાઠ ઠેકાણે ન વરસે અતિસાર અને બીજા રોગ થાય. ભય અને પીડા થાય.

બુધ—મંત્રી હોય તો કુર માણસો સારા થાય ખેતી વધુ થાય, સુકાળ થાય, આરોગ્ય વધે; વરમાદ સારો થાય; ધાસ સારૂ થાય.

ગુરુ—મંત્રી હોય તો વરસાદ સારો થાય, ખેતી સારી થાય. સમુદ્રમાં સારો વરસાદ થાય. મનુષ્યોની ધર્મ ઉપર પ્રીતિ વધે.

શુકર—મંત્રી થાય તો ધાન્ય મોઢું થાય. નદીઓ રસ્તામાં વહે વરસાદ સારો થાય.

શાની—મંત્રી હોય તો ગાયો નાશ પામે દેવ વિન્દળ થાય, બ્યવહાર ન સચવાય.

બૃહસ્પતિ ઉપરથી ઘાર મેઘ જોવા અને તે વર્ષનું સુકાળ દુકાળનું અને ભાવની વધઘટનું ફળ જોવાની રીત.

ઘારમેઘ—મેઘ ૧૨ જાતના છે. સુષુદ્ધ, નંદશાલ, કન્યક, પૃથુશ્રવા, વાસુકી, તક્ષક, વિક્રતા, શાર્ણક, હેમમાલી, ગજેન્દ્ર, વજ્રેન્દ્ર અને વિષવિષ્ણુ.

સુષુદ્ધ—મેષના બહુસ્પતિ હોય તો સુષુદ્ધ મેઘ કહેવાય, વર્ષ ઉત્તમ હોય છે તેમાં સુકાળ રહે, રાત્રનું કલ્યાણ થાય, વિગ્રહની શાંતિ, સર્વ ધાન્ય અને ધાસ પેદા થાય, કપાસ મીઠું અને ગોળનો પાંચ માસ મંત્રક કરવાથી લાભ થાય.

નંદશાલ—વૃષભ રાશીના બહુસ્પતિ હોય ત્યારે નંદશાલ મેઘ કહેવાય. એ વર્ષનો રાત્ર નંદશાલ છે. ધણી ગાયો થાય, ખેતી ધણી થાય, વરમાદ ધણો પડે, સુકાળ રહે. કપાસ, તેલ, ધઉં સુંકે ગોળ, મરચાં, રેશમી વસ્ત્ર, સોપારી. આખળાં, ધાવડોનાં પુલ, મસુર અડદ, ચણાનો દસ માસ સંગ્રહ કરવાથી લાભ થાય છે.

કન્યક—મિથુન રાશીના બહુસ્પતિ હોય તે વર્ષમાં કન્યક મેઘ હોય છે. તે વર્ષનું નામ જોઈ છે. આ વર્ષમાં કેટલેક ટેકાણે ધરસાદ થાય અને કેટલેક સ્થળે નથી થતો. અનાજ વિગેરેના લાભ મધ્યમ રહે. સુકાળ થાય. રાત્રઓમાં વિરોધ થાય. કાકાઓ થાય. કપાસ, તેલ, ગોળ, મીઠું, હીંગ, સુંકે, મરચાં જવ, સરખવ, ધઉં, ચણા, મસુર, વિન્નો મદા ફાગણમાં સંગ્રહ કરવો. પછી આવણમાં તે વેચવાથી લાભ થાય છે.

પૃથુશ્રવા—ઈર્ક રાશીનો બહુસ્પતિ થાય તો પૃથુશ્રવા નામનો મેઘ કહેવાય છે. તે આષાઢ વર્ષ ગણાય. આ વર્ષમાં ધણો વરસાદ વરસે. અનેક પ્રકારનાં અનાજ પાકે છે. મીઠું, તેલ કપાસ. હીંગ સુંકે, વજ, મરચાં કમળકાકડી. કંકુ, બંધક, વિ. ચીન્ને પપ્પવાડીયા સુધી સસ્તી રહે છે. સુકાળ રહે.

વાસુકી—સિંહરાશીના બહુસ્પતિ થાય ત્યારે વાસુકી મેઘ કહેવાય. એ વર્ષનું નામ આવણ છે રાત્ર તેજ છે. આ વર્ષમાં ધાન્યની વૃદ્ધિ થાય. દૂધ, ઘી અને ઘણું સોનું થાય. ચોપગાં જાન-વરોનો સંગ્રહ કરી જેઠ અષવારતાં વેચવાથી અમણો લાભ મળે.

સંવત્સરના રાજોતું ફળ.

જે વર્ષમાં સુર્ય સંવત્સરનો રાજ હોય તે વર્ષમાં વરસાદ થોડો થાય; ફળ થોડાં થાય, ચોર, અગ્નિની પીડા રહે, રાજનાં મરણ થાય.

મંગળ-રાજ હોય તો કંઈક વરસાદ થાય અને કંઈક ન થાય. અગ્નિ ચોરનો ભય રહે; દુઃખ વ્યાધિથી પ્રભ પીડાય; રાજમાં વિગ્રહ થાય.

બુધ-રાજ હોય તો પૃથ્વી ઉપર વરસાદ સારો પડે, વિવાહ વધુ થાય, સુકાળ થાય, ધન ધાન્ય વધે, દેવ પ્લાહણ પુન્ય.

ગુરુ-રાજ હોય તો મેઘ ધાન્ય રૂપે વરસે. ગાયો દૂધ વધુ આપે, પ્લાહણો જપ હોય કરે ઉત્સવ આદે.

શુક્ર-રાજ હોય તો વરસાદ સારો થાય; ખેતી ધણી થાય, વૃક્ષો ફળ ધણાં થાય; વાઙ્મંત્રી ધણાં જન્મે.

રાની-રાજ હોય તો-વરસાદ થોડો પડે, મનુષ્યમાં રોગ ચાલે રાજમાં યુદ્ધ થાય. ચોરોનો ભય રહે લોકો ભુખથી પીડાય.

સંવત્સરના મંત્રીતું ફળ.

સંવત્સરનો મંત્રી-પ્રધાન સૂર્ય હોય તો ભયંકર પીડા રહે; રસકસ મોઢાં થાય ખેતી થોડી પાક; ધન ધાન્ય વધે દેવ પ્લાહણ પુન્ય નહિ.

ચંદ્રમા-મંત્રી હોય તો પૃથ્વી સ્વસ્થ સ્વાહાકાર થાય, દૂધ દેનારી ગાયો વધે; રસતું મૂલ્ય વધે, ઝાડોને ફળપુલ વધુ થાય, લોકોને સુખ થાય.

મંગળ-મંત્રી હોય તો અનાજ મોઢું થાય; કાષ્ઠ ઠેકાણે વરસાદ વરસે તો કાષ્ઠ ઠેકાણે ન વરસે અતિસાર અને ખીજ રોગ થાય. ભય અને પીડા થાય.

બુધ-મંત્રી હોય તો કુર માણસો સારા થાય ખેતી વધુ થાય, સુકાળ થાય, આરોગ્ય વધે; વરસાદ સારો થાય; ધાસ સારું થાય.

ગુરુ-મંત્રી હોય તો વરસાદ સારો થાય, ખેતી સારી થાય. સમૃદ્ધમાં સારો વરસાદ થાય. મનુષ્યોની ધર્મ ઉપર પ્રીતિ વધે.

શુક્ર-મંત્રી થાય તો ધાન્ય મોઢું થાય. નદીઓ રસ્તામાં વહે વરસાદ સારો થાય.

શની—મંત્રી હોય તો ગાયો નાશ પામે દેવ વિન્દળ થાય, બ્યવહાર ન સચવાય.

બૃહસ્પતિ ઉપરથી—આર મેઘ જોવા અને તે વર્ષનું સુકાળ દુકાળનું અને ભાવની વધઘટનું ફળ જોવાની રીત.

આરમેઘ—મેઘ ૧૨ જાતના છે. સુષુદ્ધ, નંદશાલ, કન્યદ, પૃથુશ્રવા, વાસુકી, તક્ષક, વિકર્તા, શાર્ણ્દ, હેમમાલી, ગજેન્દ્ર, વજ્ર-દંષ્ટ્ર અને વિષવિગ્ર.

સુષુદ્ધ—મેષના અહરૂપતિ હોય તો સુષુદ્ધ મેઘ હોવાય, વર્ષ ઉત્તમ હોય છે તેમાં સુકાળ રહે, રાજાનું કલ્યાણ થાય, વિગ્રહની શાંતિ, સર્વ-ધાન્ય અને ધાસ પેદા થાય, કપાસ મીઠું અને ગોળને પાંચ માસ સંગ્રહ કરવાથી લાભ થાય.

નંદશાલ—વૃષભ રાશીના અહરૂપતિ હોય ત્યારે નંદશાલ મેઘ હોવાય. એ વર્ષનો રાજા નંદશાલ છે. ધણી ગાયો થાય, ખેતી ધણી થાય, વરમાદ ધણો પડે, સુકાળ રહે. કપાસ, તલ, ઘઉં સુંકે ગોળ, મરચાં, રેશમી વસ્ત્ર, સોપારી. આંગળાં, ધાવડોનાં પુત્ર, મસુર અડદ; ચણાનો દસ માસ સંગ્રહ કરવાથી લાભ થાય છે.

કન્યદ—મિથુન રાશીના અહરૂપતિ હોય તે વર્ષમાં કન્યદ મેઘ હોય છે. તે વર્ષનું નામ જોષ્ટ છે. આ વર્ષમાં કેટલેક ઠેકાણે ધરસાદ થાય અને કેટલેક સ્થળે નથી થતો. અનાજ વિગેરેના ભાવ મધ્યમ રહે. સુકાળ થાય. રાજાઓમાં વિરોધ થાય. ડાકાઈઓ થાય. કપાસ, તેલ, ગોળ, મીઠું, હીંગ, સુંકે, મરચાં જવ, સરખવ, ઘઉં, ચણા, મસુર, વિ-નો મદા ફાગણમાં સંગ્રહ કરવો. પછી આવણમાં તે વેચવાથી લાભ થાય છે.

પૃથુશ્રવા—કર્ક રાશીનો અહરૂપતિ થાય તો પૃથુશ્રવા નામનો મેઘ હોવાય છે. તે આપાદ વર્ષ ગણાય. આ વર્ષમાં ધણો વરસાદ વરસે. અનેક પ્રકારનાં અનાજ પાકે છે. મીઠું, તલ કપાસ. હીંગ સુંકે, વજ્ર, મરચાં કમળકાકડી. કંકુ, મધક, વિ. ચીજો પખવાડીયા સુધી સસ્તી રહે છે. સુકાળ રહે.

વાસુકી—સિંહરાશીના અહરૂપતિ થાય ત્યારે વાસુકી મેઘ હોવાય. એ વર્ષનું નામ આવણ છે. રાજા તેજ છે. આ વર્ષમાં ધાન્યની વૃદ્ધિ થાય. દૂધ, ઘી અને ઘણું સોનું થાય. ચોપગાં જાન-વરોનો સંગ્રહ કરી જેઠ અધવારતાં વેચવાથી ખમણો લાભ મળે.

તક્ષક—કન્યા રાશીના ષ્ઠસ્પતિ હોય તે વર્ષમાં તક્ષક મેષ કહેવાય તે વર્ષનું નામ ભાદ્રવર્ષ છે. તક્ષક મેષ છે. આ વર્ષમાં સુકાળ રહે. તેમાં ચણા, જવ, સરસવ, કપાસનો મહાફાલ મળેલો સંગ્રહ કરવો. જાસ સંગ્રહ કરી વેચવાથી ખમણો લાભ થાય. ઘઉં, મદ, સાકર, કપાસ, રેશમ, સુતરનો સંગ્રહ કરવાથી લાભ મળે. સોનું, સીસું, ચણક, કંકુ, હીંગ, સુંક, મરી, જાયફળ, કંકાસ, અને અગરનો સંગ્રહ કરવાથી લાભ થાય.

વિકતી—ગુલા રાશીના ષ્ઠસ્પતિ હોય તો આશ્વીન વર્ષના વિકતી મેષ કહેવાય. તેમાં સર્વ ધાન્ય સરવુ થાય, સુકાળ રહે. તેમાં તાંબા પાતળનાં વાસણોનો સંગ્રહ કરવો. કપાસ, જોળ, હીંગ, મરી, સુંક, કંકુ, જાયફળ, કપુર, રેશમ, સુતર એનો ચાર માસ સંગ્રહ કરી વેચવાથી ખમણો લાભ મળે.

શાબુદ—વૈશાક રાશીનો ષ્ઠસ્પતિ હોય તો સારશુદ નામનો મેષ ગણાય. વર્ષ દ્વાર્તિક કહેવાય. આ વર્ષમાં પૃથ્વી ઉપર કેટલીક જગ્યાએ વૃષ્ટિ પાવ અને કેટલીક જગ્યાએ ના પાવ થાય. અને તેથી કાળ પડે છે. સાંધ અને દાઢવાળાં પ્રાણીઓનો વધારો થાય. પાપ-શુદ્ધિવાળાં માણસો વધે. રાજ ચોર અને લોકો દેવને માને નહિ. ભેંસ, બળદ, ખરેરી, ઘઉં, ચણા તુવેરનો પાંચ માસ સંગ્રહ કરી આવણમાં વેચવાથી ખમણો લાભ થાય. તાંબુ, સીસું, લોહું, હળદર, વજ, ઉપલેટ, દ્રાક્ષ, ધૂણાયથી, લવીંગ એને ચાર મહિના સંગ્રહ કરી વેચવાથી મણુ ધણુ લાભ થાય.

હેમમાલી—ધનરાશીના ષ્ઠસ્પતિ હોય તો હેમમાલી મેષ કહેવાય. વર્ષનો રાજ માગશર થાય. આ વર્ષમાં સારો વરસાદ થાય અને અનાજ પુરતું પાકે. દરેક વસ્તુ સોલ્લી થાય. વર્ષાદ વખતે જોળ, તેલ, મીઠું વી, ચોપગાં જનાવરો મોંઘાં થાય છે. તેને સાત મહિના સંગ્રહ કરી વેચવાથી ઠ ધણુ લાભ મળે.

જલેન્દ્ર—મકરના ષ્ઠસ્પતિ થાય તો જલેન્દ્ર મેષ કહેવાય છે. તેનું પોષ વષ અને તેજ રાજ છે. આ વર્ષમાં ચોપગાં જનાવરોનો નાશ થાય. જાંબકર લડાઈઓ થાય. રાજ અંદરે અંદર લાઠે. વરસાદ કેટલીક જગ્યાએ વરસતો નથી. તેથી વિસ્મયકારક કાળ પડે છે. પાપી લોકો વધે તે ઠેકઠેકાણે હાહાકાર વર્તાય. ત્રણ મહિના મોં-જવારી રહે પાંચી સુકાળ જણાય. ધાન્ય મોંઘું વેચાય.

વજ્રદંટ—કુંડના ઘડસ્પતી આય તે વર્ષે વજ્રદંટ મેલ કહેવાય, માલ સંવત્સરનો રાગ થાય. આ વર્ષે વરસાદ ઘણો વરસે સર્વ સ્થળે સુખી જાય. ખેતી સારી થાય. દેવ પ્રાણીઓ પુંખાય, રંગની વરતુઓ મળે, લોહું મોંઘું થાય. અગ્નિ, કમળપાત અને કાલેરાનો રોગ આલે. અનાજ સંપૂર્ણ પાકે, મોંઘવારી થતી નથી. કપાસનો ત્રણ માસ મુખી અને ચૈત્ર વૈશાકમાં ધડે અને જુવારનો સંગ્રહ કરવાથી, ચણા, તુવેર, મગ, મગનો સંગ્રહ કરવાથી, છૂર, સરસન, વજ, હરડે, સાકરનો ત્રણ માસ સંગ્રહ કરવાથી ખમણા લાભ થાય.

વિષવિગ્ર—મીન રાશીના ઘડસ્પતી ચવાથી વિષવિગ્ર મેલ કાગણ સંવત્સરમાં રાગ ખતે છે. આ વર્ષમાં દેટલીક જગાએ વર્ષાદ થાય અને દેટલીક જગાએ વર્ષાદ થાય નહિ. આ વર્ષમાં ધાન્ય મોંઘું થાય, મનુષ્યો વ્યાધિથી પીડાય. પૂર્વમાં સુકાળ રહે અને દક્ષિણમાં મોંઘવારી થાય. ઉત્તર દિશાની મધ્યમાં સુકાળ રહે. પરલ હરણ થાય. છ માસ જરૂર મોંઘવારી રહે. તે વખતે કપાસ, કીંગ, મરી કુંડનો સંગ્રહ કરી પાંચ માસ પછી વેચવાથી ત્રણ ગણા લાભ થાય.

ધાન્યના અધિપતિનું કળ.

સુર્ય—ધાન્યનો અધિપતિ હોય તો ધાન્ય નાશ પામે; અનાજ મોંઘું થાય, રાગ ચોર ખતે, યુદ્ધ થાય.

ચંદ્ર—હોય તો શીતળતા વધુ થાય; વરસાદ ઘણો અને સાગે થાય.

મંગળ—હોય તો વરસાદ વરસે નહિ; અનાજ મોંઘું થાય ચોર ઘણા થાય.

બુધ હોય તો વરસાદ ઘણો વરસે, અનાજ મોંઘું થાય, ચોર નાશ થાય ધનધાન્ય ભરપૂર રહે.

ગુરુ હોય તો પૃથ્વી બીજાળી થાય. સાય અને રાગ વ્યાધિવાળા રહે.

શુક્ર સ્વામી થાય તો માણસો ચોર થાય, ધાન્ય મોંઘું થાય, વરસાદ વરસે.

શની સ્વામી થાય તો બ્યવહારનો વિનાશ થાય. રાંઝ હુટ થાય.

દરેક રાશીમાં રહેતા શનીનું કળ.

શની મેશ રાશીમાં હોય તો આર મહિના વરસાદ થાય. સુકાળ રહે, મનુષ્યો પીડાય, ઓઝો છોકરાંને ત્યજી દે. ધન બાન્ય વધે, ઉપદ્રવ જનર જમના કિનારે ચાલુ રહે. પૂર્વ દેશમાં પીડા થાય, નર્મદા કિનારે દુકાળ પડે, સાકર, રસ, તેલ, કપાસ, મોંઘાં થાય, શની પૂર્વથી પશ્ચિમમાં જતાં યમ માર્ગે જવા જેટલી પીડા અને લય થાય.

શની વૃષભ રાશીમાં હોય તો ગોદાવરી તટે ગાય ભેંસોનો નાશ થાય, પૃથ્વી શુન્ય થાય. મહાજનો વિનાશ પામે, અન્ન મારી જેવું બને, સોનું તાંબુ રૂપ બને રસ મોંઘાં થાય, તેનો સંગ્રહ કરવાથી ત્રણ લગ્ન લાવ આવે. શની મિથુન રાશીમાં હોય તો ગોદાવરી તટે યુદ્ધ થાય. હાહાકાર થાય, જીવનાશ થાય, પાપવધે, કલેશ વધે, અનાજ મોંઘું થાય, મનુષ્યો પીડાય, પૂર્વ અને મધ્ય દેશમાં રસ અને સુતરની સુતરની મોંઘવારી થાય. ધાતુ દુર્લભ થાય. ધાતુ દુર્લભ થાય. ચૌદ મહિના યુદ્ધ થાય. કુર્ક રાશીમાં શની હોય તો વંગ દેશમાં યુદ્ધ થાય, જીજે શેષ પીડા રહે, કલેશ થાય, શોક વધે, દેશો નાશ થાય, યુદ્ધ થાય, કપાસની મોંઘવારી થાય, અગ્નિ-આર માસ પછી લાવ સરખા થાય. જેઠ માસમાં અધિકાર અને ગર્જના કરતો વરસાદ વરસે.

સિંહનો શની હોય તો ચોર વધે, કનોજમાં યુદ્ધ થાય, મહા-જનો નાશ પામે. અનાજ મોંઘું થાય, હાહાકાર થાય, ત્રણે લોક પીડાય, ઘી, દૂધ અને રસ, સાકર મોંઘાં થાય.

કન્યાના શની થાય તો યુદ્ધ થાય, પશુનો નાશ થાય. મોંઘવારી થાય, મીઠું, કપાસ, તેલ નાશ પામે.

તુલાના શની ચર્તા ઉત્તર દિશામાં કાળ, પૃથ્વીમાં હાહાકાર થાય, સ્વચ્છો નાશ થાય, ઉપદ્રવ વધે, કપાસ, રસ, મીઠું, તેલ મોંઘાં થાય, કાળ પડે.

વૃશ્ચિકના શની થાય તો કુરુક્ષેત્ર તરફ યુદ્ધ થાય; વૃક્ષો કાઢીથી કપાય; નવાં પણ થાય; સોનું, રૂપું, તાંબુ વધુ વેચાય, પૂર્વ દિશામાં પીડા થાય; પક્ષી વધે.

રાશીઓનો સ્વામી થાય તો ધન સંગ્રહ કરવો. કારણ તીક આવે, ઉદરો અનાજ ખાઈ જાય.

ધનનો શતી યતાં પશ્ચિમમાં પીડા. સુકાળ રહે, મનુષ્યો આ-
રાગ્ય રહી લાલ મેળવે.

મકરનો શતી યતાં નર્મદા કિનારે દુકાળ પડે, વિંધ્યાચળમાં
દુકાળ પડે, રોગ આવે, મજાક, ચંદન, દ્રાક્ષ, કપાસ મોંઘાં થાય.

કુંભનો શતી થાય તો ગામતી કિનારે દુકાળ. સંતાપ થાય.
પશ્ચિમમાં યુદ્ધ થાય, મહાજનોનો વિનાશ થાય. ગાય ભેંસોનો
નાશ થાય.

મીનનો શતી યતાં દુકાળનો સંભવ, વ્યાધિ આવે, અનાજ
મોંઘું થાય; પશુ નાશ પામે ધાતુ માટી તુલ્ય થાય.

૨૭ નક્ષત્રોમાં શતી રહે તેનું ફળ.

અશ્વિની નક્ષત્રનો શતી આવે તો કાળ પડે, મનુષ્યો રોગી
થાય, પશુ મોંઘાં થાય.

ભરણી-માં શતી હોય તો ક્ષવાર, કુંભાર પીડા પામે.

કૃતિકામાં આવે તો વરસાદ ન થાય ધન ધાન્ય મોંઘાં થાય.

રોહિણિમાં આવે તો અનાજ ઉત્પન્ન થાય શ્રાવણમાં વરસાદ
ન થવાથી દેશે નાશ થાય.

મૃગશીરમાં શતી આવે તો. વરસાદ ઘણો થાય. ચોપગાં જના-
વરોનો નાશ થાય, સંપૂર્ણ અનાજ પાકે.

આર્દ્રામાં આવે તો સુકાળ; અનાજ સારું પાકે. દેશ સ્વસ્થ રહે.

પુનર્વસુમાં આવે તો કાદરા, તુવેર, અગશી, ખંટી વધુ પાકે,
અનાજ મોંઘું થાય.

પુષ્યમાં આવે તો અડદ ઘણા પાકે, વરસાદ થોડો થાય,
નોંધવારો રહે.

અશ્લેષા—માં શતી હોય તો વરસાદ ન થાય. અનાજ પાકે-
પ્રજા મુખી થાય.

મઘામાં હોય તો વરસાદ ન થાય. રસો મોંઘાં થાય. કાદર-
વામાં વરસાદ ન થાય.

પુર્વાફાલ્ગુનીમાં શતી હોય તો ચણા, મગ, અડદ, જવ,
ધાન પાકે.

ઉત્તરા ફાલ્ગુણીમાં હોય તો પશુ નાશ. ૭ માસ સુધી અ-
નાજ મોંઘું રહે.

હસ્તનો હોય તો વરસાદ થોડો પ્રજનો નાશ.

ચિન્નાનો હોય તો દેશો નાશ થાય. દૂધ દેનારી માથો મચ્છી થાય ઘણો વરસાદ થાય.

સ્વાતિ તો હોય તો સુઝાળ, મનુષ્યો ધણી મરે.

વિરાળના તો હોય તો પ્રથમ વરસાદ ધાય. પછી ન આવે વાનાજી ધડેનો નાશ થાય.

અમ્બુરાધા તો હોય તો ચંદન, કકુ, કપુર મોંઘા થાય. છોડવાળી વરતુ મોંઘી થાય.

જેટનો હોય તો અનાજનો નાશ થાય. ચોર પીડા રહે.

મૂળનો હોય તો વરસાદ મધ્યમ-પ્રજા, ઢોરને પીડા રહે.

પૂર્વાઉત્તરાષાઢા તો હોય તો-રોગ ચાલે.

શ્રવણ તો હોય તો વરસાદ મધ્યમ, ધાન્ય સમભાવે રહે,

પશુને રોગ થાય.

ધનિષ્ઠા તો હોય તો ગાય આહાણુને પીડા રહે.

શતભિષા તો હોય તો પશુને કષ્ટ, વરસાદ થોડો, અનાજ ત્રોડું પાડે.

પૂર્વાભાદ્રપદ માં હોય તો અનાજ મોંઘું અને વર્ષાદ થોડો થાય.

ઉત્તરાભાદ્રપદ માં હોય તો, રાજપીડા, થોડો વર્ષાદ થાય.

અનાજ થોડું પાડે.

રેવતી માં હોય તો વરસાદ ન વરસે, તાહાકાર વર્તાય. ત્યારે મોનું, રૂપ વેચી ધાન્ય ખરીદવું જોઈ વધુ લાલ થાય. મધ્ય દેશમાં સુઝાળ રહે.

અહોના ઉદયઅસ્તનું ફળ.

ચંદ્ર નેપ રાક્ષોમાં ઉદય હોય તો ધાન્ય મોંઘા થાય, વૃષભ-માં ઉદય હોય તો તલ, અડદ મોંઘાં મળે, મીથુનમાં ઉદય થાય તો શુભ, કર્કમાં ઉદય થાય તો વર્ષાદ ન થાય, સિંહમાં ઉદય થાય તો ચોખ્ખાં જનવરનો નાશ થાય. કન્યામાં ઉદય થાય તો ગૌ આહાણુને પીડા. તુલામાં ઉદય થાય તો રૂ અને વાસણો મોંઘાં થાય, વૃશ્ચિકમાં ઉદય થાય તો સર્વ ધાન્ય ધઉ પાડે, મનમાં ઉદય થાય તો સુઝાળ, સર્ગ અનાજ પાડે, કુંભમાં ઉદય પામે તો કઠોળ અને અડદનો નાશ, મીનમાં ઉદય પામે તો સુઝાળ. સંપૂર્ણ અનાજ પાડે

શુક્રે, કાર્તિક માગશ્વરમાં ઉદય થાય તો શુભ, પોષમહામાં હોય તો હન્ર ભંગ થાય, ફાગશ્વરમાં ઉદય થાય તો વર્ષાદિ થાય, ચૈત્રમાં થાય તો વૃક્ષ સંપત્તિ વધે, વૈશાકમાં થાય તો રાજામાં વિગડ થાય, જ્યેષ્ઠમાં થાય તો વર્ષાદિ થાય, અશાઠમાં થાય તો જંગ મળવું ફુર્જલ, શ્રાવણમાં થાય તો પશુ પીડા અને ભાદરવામાં ઉદય થાય તો ધાન્યની સમૃદ્ધિ વધે અને આશોરમાં ઉદય થાય તો સવ સંપત્તિ વધે.

છુદ્ધ અગાડ શુદ્ધમાં ઉદય થાય તો અન્ન ધનું પાડે.

શુક્રે જો મેષ રાશીમાં અસ્ત થાય તો રસ, ધાન્યનો નાશ થાય, પશુને પીડા થાય, મીથુનમાં થાય તો વરસાદ થાય. કર્કમાં અસ્ત થાય તો પીડા, સિંહમાં થાય તો પશુને અનાજનો નાશ, કન્યામાં અસ્ત થાય તો વહ્નીક-વૈશ્ય પીડા પામે. તુલામાં થાય તો રાજા પીડાય, વૃશ્ચિકમાં અસ્ત થાય તો કાળ પડે, ધનમાં થાય તો અનાજનો કાળ પડે, મકરમાં થાય તો ધાન્યનો નાશ થાય, કુંભમાં થાય તો છાહણોને પીડા થાય, મીનમાં થાય તો સુકાળ અને ઘણો ઘણો વરસાદ થાય, આરોગ્ય રહે. ભાદરવા માસમાં શુક્ર અસ્ત થાય તો અન્ન ધનું પાડે.

શની જો મેષ રાશીમાં અસ્ત થાય તો સંપૂર્ણ ધાન્ય પાકે વૃક્ષમાં અસ્ત થાય તો પશુનો નાશ, મીથુનમાં થાય તો ઉત્તમ વરસાદ થાય, કર્કમાં થાય તો વહ્નીકને પીડા, ધાન્ય મોંઘું થાય, સિંહમાં પશુને પીડા, કન્યામાં થાય તો ધાન્યનો કાળ, ગ્રજ પીડાય, તુલામાં થાય તો ધાન્યની વૃદ્ધિ ધાય, મનુષ્યો સુખી થાય, વૃશ્ચિકમાં થાય તો ધાન્ય નાશ થાય, શોરો વરસાદ પડે, ધનમાં થાય તો અન્ન ફુર્જલ પાડે. મકરમાં થાય તો પશુની પીડા, રસ, ધાન્ય મોંઘાં થાય, મનુષ્ય પીડાય, કુંભમાં થાય તો પશુ નાશ, મીનમાં થાય તો દુકાળ પડે.

વકગતિવાળા ગ્રહોનું ફળ.

સૂર્ય અને મંગળ એક નક્ષત્રમાં આવે અને એક રાશીમાં શની, શુર આવે તો સૂર્ય, મંગળ વક્રીભાવી થાય. તેથી બાધિ દુકાળ પડે, મોર વધે, ગ્રજ પીડાય.

રાહુ, શની એક રાશીમાં હોય તો કર્તૃદી યાગ થાય છે. તો અથવા રાહુ શની સાતમે હોય તો મહામારીનો ભય યુદ્ધ થાય.

શની, શુરુ, મંગળ વક્રી હોય અને એકમાર્ગમાં હોય તો રુધિર માંસનું કીચડ થાય.

શની મૂળ નક્ષત્રમાં હોય તો વરસાદ ન થાય, મોટા કાળ પડે, પ્રજા બ્યાધિથી પીડાય, સર્વ જીવ નાશ પામે. ઉપદ્રવ વધે.

સૂર્ય મૃગશીરમાં હોય અને તેમાં શુરુ પછી હોય અને મંગળ વૃષભમાં હોય તો અન્ન દુર્લભ થાય.

શુરુતો ઉદય મૂળ, મધ્યા, રોહિણી રેવતી નક્ષત્રોમાં હોય અને તેમાં શની પડે તો દુકાળ પડે. ધરતીકંપ થાય, જળનાં મિંદુ પડે.

પરીધ, ધુમ્રકેતુ, સાર્જની દેખાય તો અતિ લય થાય જે કાંઈ મહિનાની પુનમે ધરતીકંપ થાય, ચંદ્ર સૂર્યમાં ઉત્ક્રાંત, તારા, વજ્રપાત કે પરીધ દેખાય, ધુમ્રકેતુ મેઘધનુષ્યનો ઉદય થાય, ગ્રહણ હોય તો બધી વસ્તુ મોંઘી થાય. તેથી જે અનાજ સંધરે તો બમણો લાભ થાય.

ચોમાસામાં જે રથજે નક્ષત્રો ખરે, વીજળી ચમકે ત્યાં થોડો વરસાદ થાય.

મંગળ ચંદ્ર અને શુરુ એક રાશીમાં આવે તો સત્યયુગ જેવું બનવું.

શુભ ગ્રહ અતિચાર પામે ફૂર ગ્રહ સ્થિત થાય તો કાળ પડે દેશ નાશ થાય, મહામારી ચાલે.

વૈશાકમાં વરસાદ જલદી પડે, પાન ચાલે કે ન ચાલે, ગરમી કરે કે ન કરે, વરસાદ અતિ વરસે કે ન વરસે એ સારા ગ્રહના અતિચારનું ફળ સમજવું.

સૂર્ય, મંગળ, શનીની પૂર્ણ દષ્ટિથી દેખાય તો ત્રિશટ દેશમાં વરસાદ ન થાય. રસ ધાન્યનો ક્ષય થાય યુદ્ધ થાય.

જો સૂર્ય અને શની વૃષભ રાશીમાં હોય તો રાજાઓ મૃત્યુ પામે, અનાજ મોંઘુ થાય, કપાસ મોંઘી થાય, અગ્નિદાહ થાય.

શની મંગળ જો કન્યા, મીન, વૃશ્ચિક સિંહ, ધન, વૃષભ, અને મિથુનમાં વક્ર થાય તો ક્રોધી રાજાથી પૃથ્વી પીડાય લડાઈ થાય કાળ પડે, ખેતી નાશ પામે, ધણાં મરણ પામે, કંપ થાય.

શની મીન રાશીમાં જાય તો ચક્રની માફક જગતને ભમાવે. સૂર્ય, મંગળ ને શની એક જગામાં આવે તો કક્ષીજ દેશમાં રાજા થાય. કાળ પડે, દેશ નાશ થાય, બચકર સમય બન્યો, અગ્નિનો ભય બન્યો.

સ્વાતીમાં જો જળ પૃથ્વી ઉપર પડે તો રસ ને ધાન્યનો નાશ થાય.

શુક્ર, શની અને સૂર્ય મેષમાં આવે તો સોનું, જવ, ધઉં કાદરા કાંચ, ધાન્ય, દહીં, દુધ, મોઢાં થાય.

ગુરુ મંગળનો સંયોગ હોય અને તે મિથુનમાં આવે તો રાજ્ય પ્રજાનો નાશ થાય.

શુક્ર, મંગળ, શની કર્કમાં આવે તો વિરાટ અને ત્રાટ દેશમાં નાશ થાય.

બુધ, શુક્ર, મંગળ, સૂર્ય, ગુરુ, શની એ જો વક્રી થાય તો મહા ભય જાણવો. અત્યંત પીડા, અન્ન ન પાકે, મનુષ્યને પણ નાશ પામે, વરસાદ ન થાય, ચોર અગ્નિનો ભય.

સૂર્યથી શની સુધી ખસા અઠ્ઠા સ્થિત થઈ એક રાશીમાં આવે તો ગોસડું યોગ થાય. તેથી પૃથ્વીમાં પીડા વધે, ભય થાય, મહા મારી માલે, ભયંકર દુકાળ થાય. અગ્નિ ભય, પ્રજાને પણ પીડાય. અગ્નિ વૃષ્ટિ કે અનાવૃષ્ટિ હોય, હિંદર, કાઠી, પીડાય. આ વખતે અઘાલે વૃદ્ધોમાં ફળ પ્રુલ્લ આવે, ભયંકર કાળ પડે. પૃથ્વી ઉપર દુકાળ પડે. ધનતીર્કપ થાય, ધુળ ધગી ઉડે, દેશ નાશ થાય.

શુક્ર ગુરુ ને જુવેતો અતિચાર થના પારસી સેના ચરી આવે. દુકાળ પડે.

મંગળ ને શની વક્ર થવાથી રોગ થાય.

અંકાંતિમાં ચંદ્રનો સંયોગ થવાથી અનાજના ભાવ વધગટ થવાનું ફળ.

મેષના સૂર્ય અને તુલાના ચંદ્ર થાય તો વરસાદ થોડો પડે અનાજ મોઢાં થાય.

વૃષભનો સૂર્ય હોય અને વૃશ્ચિકનો ચંદ્ર થાય તો અનાજ સંગ્રહ કરવો જે માસ પછી ખમણો લાભ થાય. ત્રણ મહિના રાખે તો ખોટ જાય.

મિથુનના સૂર્ય હોય અને ધનના ચંદ્ર થાય તો સંપૂર્ણ અનાજનો સંગ્રહ કરવો, એક માસ પછી ખમણો લાભ થાય.

દર્દના સૂર્ય અને સિંહના ચંદ્ર થાય તો અનાજ સંચરવું. છ માસે ખેવડો લાભ થાય.

સિંહના સૂર્ય અને કુંભના ચંદ્ર હોય તો પાંચ માસ અનાજ સંગ્રહ કરી રાખવાથી બમણો લાભ થાય. છઠે માસે લાભ ન મળે.

કન્યાના સૂર્ય અને મીનના ચંદ્ર હોય તો ચાર માસ અનાજ સંગ્રહ કરવાથી બમણો લાભ થાય. પાંચમા માસે ખોટ જાય.

તુલાના સૂર્ય હોય અને મેષના ચંદ્ર હોય તો ત્રણ માસ અનાજ સંગ્રહ કરવાથી ત્રણ ધણો લાભ થાય.

વૃશ્ચિકના સૂર્ય હોય અને વૃષભના ચંદ્ર હોય તો ધાન્યનો સંગ્રહ કરવાથી બીજો મહિને બમણો લાભ મળે.

ધનના સૂર્ય હોય અને મકરના ચંદ્ર હોય તો ધાન્ય એકમાસ સંગ્રહ કરવાથી તો બમણો લાભ રહે.

મકરના સૂર્ય હોય અને કર્કના ચંદ્ર હોય તો છ માસ અનાજ સંગ્રહ કરવાથી ત્રણ ગણો લાભ થાય.

કુંભના સૂર્ય હોય અને સિંહનો ચંદ્ર થાય તો પાંચ માસ અનાજ સંગ્રહ કરી રાખવાથી બમણો લાભ થાય.

મીનના સૂર્ય અને કન્યાના ચંદ્ર હોય તે વખતે ધાન્ય સંગ્રહ કરવાથી ચાર માસમાં લાભ થાય. પાંચમે માસે ખોટ જાય.

કાર્તિક કે માગશરની સંક્રાંતિના દિવસે વરસાદ પડે તો અનાજ મધ્યમ પાકે. પોષની સંક્રાંતિમાં વરસાદ પડે તો સુકાળ બન્યુંવે.

સારા સ્થાનમાં મંગળ આવે તે વખતે સંક્રાંતિ થાય તો મૂલ્ય વધે.

વર્ષાદના માસ વાર વિચાર.

કાર્તિક માસનો વિચાર

કાર્તિક માસમાં પૃથ્વી પુષ્પવતી હોય છે. કાર્તિક સુદ ૧૨ની રાત્રે આકાશ નિર્ગળ જણાય તો પૃથ્વીનો ગર્ભ બધાય છે.

કાર્તિકી પુનમે કૃતિકા નક્ષત્ર હોય તો સર્વ ધાન્ય પાકે. ચારે મહિના વરસાદ વરસે, સુકાળ ગણાય, અનાજ પાકે તેમાં ભરણી મળેલી હોય તો ધણો રોગ થાય. ભરણિ હોય તો વર્ષા થાય, દેશ નાશ થાય, વર્ષાદ કોષ્ઠ રથજે થાય અને ફટલાક રથજે ન થાય, રોહિણી હોય તો સંતાપ થાય. દુકાળ પડે, દુઃખ થાય, ઉત્પાત થાય, રાજ્યોમાં યુદ્ધ થાય. તે દિવસે રોહિણિ હોય તો માનવ

તથા પશુ નાશ પામે, જે અધિની હોય તો વરસાદ મધ્યમ થાય, અનાજ મધ્યમ પાકે.

કાર્તિક-માગશરની સંક્રાંતીના દિવસે વરસાદ પડે તો અનાજ મધ્યમ થાય. કાર્તિકમાં ગર્જા બંધાય તો ચારે માસ સુધી સુકાળ થાય, જેતી વધે, કાર્તિકમાં મેઘ ગાજવા ઉપરથી ચાર મહિના વરસાદ થાય છે.

કાર્તિકમાં અન્દ્ર ગ્રહણ હોય તો તારા પડે, ઉલ્કાપાત થાય તો યત્નવડે લોકોએ ધાન્યનો સંગ્રહ કરવો, જેથી પાંચ માસમાં બમણો લાભ થાય.

કારતક સુદ પડવાને દિવસ બુધવાર હોય તો તે વરસ કરકરો આવે, કારતક સુદ પાંચમે રવીવાર હોયતો નારવાડમાં મરકી થાય. દક્ષિણમાં ઉત્પાત થાય. ગુજરાત ખગડાની ઉંડે અને પૂર્વે વિગ્રહ થાય અને દુકાળ પડે માટે દાણા સંગરવા.

કારતક સુદ ૧૨, માગશર સુદ ૧૦, પોસ સુઃ પાંચમે ને રવીવાર અને મહા સુદ સાતમે વરસાદ ગાજે તો ચારે માસ વરસાદ પડે.

કારતક સુદ ૧૧ ના રોજ વાદળો હોય અને ચીજળી થાય તો અશાઠ મહિનામાં જરૂર વરસાદ થાય.

કારતક સુદ ૧૫ ના રોજ કૃતિકા નક્ષત્ર હોય અને તેમાં વાદળો અને ચીજળી થાય તો તે વરસમાં આરે વરસાદ થાય.

કારતક સુદ ૧૫ ના રોજ અશ્વિન નક્ષત્ર હોય તો ચાર માસ સુકાળ, જરણી નક્ષત્ર હોય તો ચાર માસ દુકાળ, કૃતિકા નક્ષત્ર હોય તો રસ કસ ઓછાં થાય, અને રોહિણી નક્ષત્ર પુર હોય તો સુકાળ બળુવો.

કારતક માસની અમાસના રોજ, રવી, શની કે મંગળવાર હોય સ્વાતિ કે આયુષ્ય યોગ હોય તો કાળ પડે.

કારતક સુદ ખારસે માવડું થાય તો અશાઠ માસમાં વરસાદ પડે અને ખીજ મહિનામાં પચ્ચ વરસાદ થાય.

માગશર માસનું ફળ.

માગશર વદ આઠમે માવડું થાય તો શ્રવણમાં વરસાદ થાય.

પોષ વદ દશમે માવડું થાય તો શ્રવણ વદ દશમે વરસાદ થાય.

માગશર માસમાં જેટા અથવા ચૂન નક્ષત્ર હોય તે દિવસે બહુ તાપ પડે તો અન્ન બહુ પાકે.

માગશર માસની આઠમના રોજ વરસાદ પડે અને વીજળી થાય તો શ્રાવણ માસમાં સારો વરસાદ થાય.

માગશર આદિ પાંચ મારામાં પ્રથમ પખવાડીયામાં તિથીનો ક્ષય હોય તો દેશનો નાશ થાય. દુષ્કાળ પડે, ગર્ભનો વિગ્રહ થાય.

માગશરમાં સાતમ અને નોમના દિવસે ઇશાનમાં મેઘ મંડળ જણાય, પવન આવે તો વરસાદ થોડો વરસે.

માગશર વદ ચોથે વીજળી સાથે વરસાદ વરસે તો પૃથ્વી જળથી પરિપૂર્ણ થાય. સુકાળ પડે. જો તે યોગ રાત્રે જને તો દિવસે અને દિવસે દેખાય તો રાત્રે વરસાદ થાય.

ચોથ, પાંચમ, છઠ્ઠ, અશ્વિણ, તથા મધ્યામાં વીજળી સાથે વરસાદ બધી દિશામાં પડે તો સુકાળ જાણવો, ખેતીની પેદાશ સારી થાય. ધણું અનાજ પાકે.

પોષ માસનું ફળ.

પોષ શુદ્ધ પાંચમ શતતારા નક્ષત્ર હોય અને સર્વે દિશામાંથી વાયુ વાયતો દુષ્કાળ પડે.

પોષ સુદ સાતમ. આઠમ અને નોમના રોજ ટાઢ ધણી પડે તો વરસાદ સારો થાય.

પોષ માસની સાતમે વાદળાં હોય તો આદ્ર્માં વરસાદ શુષ્કળ થાય.

પોષ વદ સાતમના રોજ વાદળાંમાં વીજળી થાય તો શ્રાવણ સુદ પ્રુતમના રોજ જરૂર વરસાદ થાય.

પોષ વદ આઠમના રોજ વાદળાં હોય તો સર્વ દેશમાં સુકાળ પડે.

પોષ વદ દશમના રોજ વીજળી થાય તો ભાદરવામાં વરસાદ થાય.

પોષ, ભાદરવો, મહા એ માસમાં અજવાળીયામાં તિથીનો ક્ષય હોય તો જટકો સંખ્યાનું તે પખવાડીયું હોય તેટલા દેશમાં વિગ્રહ થાય.

પોષ સુદ ચોથે વરસાદ અને વીજળી થાય તો ઉત્તમ, માછલી, દંદ્રધનુષ્ય જણાય તો ઋષ્ટ. પોષવદમાં તેમ અમાસડમાં મચ્છ હોય, તુષ હોય તો શુભ.

પોષ સુદમાં શતતારા નક્ષત્ર હોય અને તેમાં વીજળી નથા વરસાદ થાય, પોષ સુદ પાંચમને પૂર્વા ભાદ્રપદ નક્ષત્ર હોય તો અન્ન દવાથી, વીજળીના મેઘથી ગર્ભ બધાય છે તો અમાસ વદ મેઘને રોજ જરૂર વરસાદ પડે સાત રાત્રી વરસાદ થાય.

ધનના સૂર્ય હોય તો મૂળ અદિમાં મેઘ ગર્ભ ધરે નેથી ૨૫ દિવસ વરસાદ પડે.

પોષ વદ ૭ દવાથી સંયુક્ત હોય તો અમાસમાં વરસાદ થાય. વદ તેરસ, ચૌદસ અને અમાસે વીજળીને મેઘનો સંયોગ થાય તો આવણીની પુનમે ૪ રાત્રી વરસાદ થાય.

પોષમાં પુષ્ય નક્ષત્રને પુનમ હોય અને વરસાદ થાય, શનિ-ધાર્માં આઠ પવનથી યુક્ત આઠાશ મેઘવાળું હોય તો અધ્યાન્હે બે દિવસ વરસાદ થાય. જો આવણીમાં પુષ્ય નક્ષત્ર અને અમાસને પૂર્વ દિવસે વરસાદ વરસે તો સંપૂર્ણ ધાન્ય થાકે.

પોષ માસમાં સાતમે રેવતી, આઠમે અશ્વિની અને નોમે ભરણી નક્ષત્ર હોય ત્યારે પવન અને વીજળી જણાય તો હેમંતઋતુમાં વરસાદ થાય.

વળી સુદ અગીઆરસ કે પુનમે તે પ્રમાણે વરસે અને અમાસ વદ અમાસે ઘણું જળ જણાય અને વીજળી થાય તો તેણું ગરજદું પ્રાણુનાશક સમજવું.

પોષની પુનમે અંદ્ર વિચરેલો ઉત્તર દક્ષિણમાં વીજળી થાય, આઠાશ વરસાદવાળું હોય તો વરસાદ થાય.

✓ પોષ વદ ૯ ના રોજ સ્વાતી નક્ષત્ર હોય અને તે મંધાગમાં વરસાદ થાય તો સુધાળ, આરોગ્ય રહે. મેઘ પૂવ તરફ હોય તો પૃથ્વી ઉપર વરસાદ પડે. આઠાશ મેઘાચ્છાદિત હોય તો અદ્ય જળ પડે.

પોષ વદ સાતમે એ પ્રમાણે મેઘાચ્છાદિત હોય અને આઠમે શતભિષા નક્ષત્ર હોય તો દિવ્ય ગર્ભ થાય. અને આવણ સુદમાં સ્વાતી યુક્ત સાતમે જરૂર વરસાદ થાય, જો આઠમ, નોમ અને દસમે વરસાદ થાય તો એ નક્ષત્રના સંયોગે ફરી આવણમાં વરસાદ થવા સંભવ છે. તેરસ, ચૌદસ, અમાસ, એ તિથીમાં વીજળી વરમ સાથે ત્રણ રાત્રી ગાળે તો વર્ષાદ થાય છે. આવણ સુદ ૧૫ અવણમાં વરસે છે. જો વદ અમાસે વીજળી દેખાય, હીમ

આકાશ મેઘવાળું હોય અને જો જળ હોય તો શ્રાવણ સુદ ૭ રવાતી સંયોગમાં વરસાદ થાય, સંપૂર્ણ અનાજ પાકે.

પોષ વદમાં આકાશ મેઘ રહિત હોય તો સહમયોગ થાય, તો શ્રાવણ સુદ ૧૫ મે વરસાદ થાય, સુકાળ થાય,

પોષ સુદ પુનમે ચંદ્ર ગ્રહણ હોય તો મોતી, કંકુ, શંખ ત્રણ માસ સંગ્રહ કરવાથી જેવડો નફો મળે.

પોષ વદ તેરસે કે ચૌદશે વાદળોં હોય તો શ્રાવણની પુનમ અને અમાસે અતિશય વરસાદ થાય.

પોષ માસની અમાસે મુળ હોય તો ચોમાસાના ચારે માસ વરસાદ થાય.

પોષ માસની અમાસને દિવસે, રાત્રી, રવી કે મંગળવાર હોય તો અન્ન ધણું મોંઘું થાય, તેથી અનાજ સંગ્રહ કરવાથી ખમણો લાભ થાય.

પોષ માસની અમાસે સોમ, ગુરુ કે શુક્ર હોય તો વરસ ધણું સાફ આવે, અને અમાસને રોજ રવીવાર હોય તો પૃથ્વીમાં અનર્થ થાય ધનરાશીનો સુરજ હોય તે દિવસે મૂળાદિ નક્ષત્ર હોય તો સારો વરસાદ થાય.

મહા માસનું ફળ.

મહા સુદ પડવાને દિવસે વાદળ અને વા હોય તો તેલ અને સરસવ મોંઘાં થાય.

મહા સુદ ખીજને દિવસ વાદળ વીજળી થાય તો અન્ન મોંઘું થાય.

મહા સુદ ત્રીજને દિવસે વાદળ વીજળી થાય તો ધઉં જવ મોંઘાં થાય.

મહા સુદ ચોથને દિવસે વાદળું તથા માવડું થાય તો પાન અને શ્રીફળ મોંઘાં થાય.

મહા સુદ પાંચમે ઉત્તરમાં વાયુ વાય તો લાદવામાં વરસાદ થાય નહિ.

મહા મહિનામાં ટાઢ ન પડે તો અન્ન મોંઘું વેચાય.

મહા માસમાં પાંચ રવિવાર હોય તો કાળ પડે.

મહા સુદ છઠના રોજ સોમવાર હોય તો તેલ, ઘી મોંઘું વેચાય નહિ.

મહા સુદ છઠને રોજ વરસાદ ગાળે નહિ તો કપાસ મોંઘી થાય.

મહા સુદ સાતમના રોજ વાદળ ન હોય અને સૂર્ય ચોથને દિવસે દેખાય તો વરસાદ થાય નહિ. અને વર્ષની સારી આશા રખાય નહિ. પણ મહા સુદ સાતમે વીજળી થાય તો ચારે માસ વરસાદ થાય. મહા સુદ સાતમે સોમવાર હોય તો કાળ પડે અને રાજ્યમાં વિગ્રહ થાય.

મહા સુદ સાતમે વાદળાં ન હોય અને આઠમે વાદળાં હોય તો અશાકમાં વરસાદ થાય.

મહા સુદ સાતમે વાદળાં ન હોય અને દિવસે વાદળાં હોય ને સૂર્ય વાદળમાં ઢંકાયલો હોય તો રાજ્યનો ભય આવે.

મહા સુદ નોમને રોજ ને વાદળ ન હોય તો અશાક સેધી એટલે વરસ સાફ આવે અથવા નોમ ચોખ્ખી હોય તો ભાદરવામાં વરસાદ થાય.

મહા સુદ નોમને દિવસે બીલકુલ વાદળ ન હોય તો શ્રાવણ આખો વરસાદ પડે નહિ.

મહા સુદ નોમનો ચંદ્રમા મંડળસહીત જણાયતો અશાકમાં વરસાદ થાય.

મહા સુદ પુનમના રોજ ચંદ્ર ચોખો દેખાય તો કાળ પડે.

મહા સુદ પુનમના રોજ વાદળ બહુ વખત હોય તો ચોમાસાના ચાર માસ એક પછી એક મોઢા થાય.

મહા વદ સાતમે વીજળી તથા વરસાદ થાય તો ચારે માસ વરસાદ વરસે.

મહા વદ નોમને રોજ મૂળ નક્ષત્ર અને રવીવાર હોય તો ભાદરવા માસમાં રોજ વરસાદ પડે.

મહા વદ અમાસના રોજ વાદળ હોય તો સારી રીતે અનાજ ખેતાય એને ભાદરવાની પુનમે વરસાદ થાય.

મહા વદ અમાસને રોજ આઠ દિશાના વાયુ વામ તો અશાકમાં બહુ વરસાદ થાય.

મહા સુદ પડવાને દિવસે શુક્રવાર હોય તો ત્રણ માસ મોઢાવારી રહે અને વર્ષાદ ન થાય, અને તે દિવસથી મોઢાવારી રહે. રાજ્યમાં વિગ્રહ થાય.

દરેક માસના પડવાને દિવસે ને પ્રથમ શુક્ર હોય તો દુકાળ કરવા વાળો છે.

વદ અમાસે વરસાદ હોય તો આઠમ નોમે ધણો વરસાદ પડે
લાદરવા સુદ પુનમે સારો વરસાદ થાય.

મહા સુદ પડવે પવન વિનાનો હોય તો તદ્દ ખરીદવાથી લાભ થાય!
ખીજને દિવસે આઠાશમાં વાદળ હોય તો તે દેશમાં ધાન્ય
મોંઘું થાય.

ત્રીજ વરસે નહિ પણ ગાજે તો ધડે જવ ખરીદવો ત્રણ
આસે ત્રણ ધણો થાય.

ચોથ વાદળાં વાળી હોય અને ચંદ્ર ન દેખાય તો પાન મોંઘાં
થાય. પાંચમ મેઘવાળી હોય, ચંદ્ર ન દેખાય, અને જળ કે પવન
વાળી હોય, તો લાદરવામાં વર્ષા ન થાય. છઠે વાદળાં હોય અને
વરસાદ વરસે તો કપાસ સંગ્રહ કરવાથી વધુ લાભ થાય. સાતમે
સોમવાર હોય અને વરસાદ ધારખંધ વરસે તો રાખનો ઉપદ્રવ વધે
સુદ ૭ ને સોમવાર હોય, વરસાદ ગટે તો ભયંકર કાળ પડે. આ-
ઠમે સૂર્ય જણાય તો શ્રાવણમાં વરસે નહિ.

નોમે ચંદ્રમાતું ચંડલ હોય તો અશાઠમાં પ્રથમ વરસે, લોકામાં
ધાન્ય મોંઘું થાય.

મહા સુદ ૭ થી ત્રણ દિવસ વરસાદ ગાજે કે વરસે તો
અશાઠમાં સુકાળ થાય. મહા સુદ સાતમે રાત દિવસ આઠાશમાં
વરસાદ ઘેરાયલો હોય, અથવા શતભીષા નક્ષત્ર હોય અને વીજળી
ઝપકે તો મહા સુકાળ જાણવો. સુદ સાતમે તો તે વર્ષમાં સુકાળ અને
શુભ દેખાય. સુદ ૭ મે આઠાશમાં વાદળાં ધમધોર જણાય તો
દેશમાં વૃદ્ધ સુકાળ થાય.

મહાવદ સાતમે સ્વાતી નક્ષત્રનો યોગ હોય તો વદમાં પવન
કુંકાય અને વરસાદ થાય.

મહા વદ ૯ ના રોજ મૂળ નક્ષત્ર હોય, મેઘ ધનુષ્ય, મસ્ત,
વીજળી હોય, વરસાદ ઘેરાય તો લાદરવાની નોમે વરસાદ થાય.

મહા વદ ૯-૧૦-૧૧ અથવા ૭-૧૩ અને ૧૪ ના રોજ પૂર્વ
દિશામાં મેઘ જણાય તો ધણાં જળવાળો વરસાદ અશાઠમાં રત રાત્રી
વરસે અમાસે રેવતી નક્ષત્ર હોય તો વરસાદ ધણો થાય.

ફાગણ આસતું ફળ.

ફાગણમાં અગિઆરસના રોજ શુક્ર અસ્ત થાય તો ૭ મહિ-
નામાં અનેક પ્રકારે દુકાળ પડે.

ફાગણમાં શની સંક્રાંતિમાં વરસાદ થાય તો વીચીત્ર જેતી થાય.

ફાગણ સુદ સાતમ કે પુનમે પવન વગરનો વરસાદ આકાશમાં હોય, તો સુબીક્ષ અને ક્ષેમ હોય. પૂર્વા અને ઉત્તરામાં પવન આવે તો ત્રીજને દિવસે વરસાદ સારો થાય. અને ભાદરવા વદ ૭ કે અમાસે સારો વરસાદ થાય.

ફાગણ વદ સાતમ અને આઠમ લાઠ ત્રણ દિવસ સુધી જળનો યોગ જોવો. તે દિવસે જળયુક્ત પવન પ્રચંડ પુકાય તો આસોમાં એક માસ સુધી વરસાદ થાય. ફાગણની આઠમે વરમે તો સુકાળ અને ઉત્તમ ધાન્યની પેદાશ થાય.

ફાગણ વદ ૪ પગન સાથે વરસાદ દેખાય તો આસો સુદ ત્રીજે રાતદિવસ વરસાદ પડે. વદ ૯ આકાશ વાદળાંથી થેરાયકુ હોય તો મૂળ નક્ષત્રયુક્ત આઠ પવન ઉપજે જેથી આસો વદ ૭ વરસાદ થાય.

ફાગણ સુદ પચ્ચાને રોજ શતભિષા નક્ષત્ર હોય તો જરૂર કાળ પડે.

ફાગણ સુદ સાતમ, આઠમ અને નોગના રોજ વરસાદ ગાજે તો ભાદરવા વદ અમાસે વરસાદ વરસે.

ફાગણ સુદ પુનમ (ફાળ) ના રોજ પશ્ચિમનો વાયુ વાય તો સારું વરસ આવે. પૂર્વનો વાય તો વરસ કંઈ બીજું અને કંઈ કારં જાય, દક્ષિણનો વાયુ વાય તો ધનનો નાશ ગાય, અને ધાસ થાય નહિ, ઉત્તરનો અહુ વાયુ વાય તો તે ધણે સારો વરસાદ પડે, અને આરે તરફનો વાયુ વાય તો પ્રજાને દુઃખ પડે, જો વાયુ આકાશ તરફ વાય તો રણસંગ્રામ થાય.

ફાગણ વદ ખીજના રોજ વાદળ અને વીજળી હોય તો શ્રાવણ અને ભાદરવો વરસાદ પડે.

ફાગણ વદ અમાસને મંગળવાર હોય તો પોષ માસથી દુકાળ પડે.

ફાગણ માસમાં શુક્રના ગ્રહનો અસ્ત હોય તો કણ્ઠી છાદ પીવે નહિ.

પોષ માસમાં પાંચ શનિવાર અને ફાગણમાં પાંચ મંગળવાર હોય તો જરૂર કાળ પડે.

ફાગણ માસમાં રેવતી નક્ષત્રમાં છાંટા થાય તો વરસાદની તાણ રહે, ભરણીમાં છાંટા થાય તો ધાસની તાણ રહે અથવા વરસે તો જની તાણ રહે પણ કૃતિકામાં છાંટા થાય તો વરસાદ સારો

ચૈત્ર માસનું ફળ.

ચૈત્ર સુદ પાંચમે મેઘ જાયો હોય તો શ્રાવણમાં જમણો વામ થાય. સુદ પાંચમ વાયુ યુક્ત બધી દિશા નિર્ગળ જણાય તો ઘઉં મોઢા હોય.

સુદ છઠે પવન ઉત્તર તરફ ચાલે તો વરસાદ ધેરાયતો જણાય અને ભાદરવામાં ઘણો વરસે.

સુદ ૭ બધી દિશા પવનવાળી હોય, મેઘ ન જણાય તો કાર્તિકમાં વરસાદ વરસે.

સુદ ૮ પવન ચાલે તો ભયંકર કાળ પડે, વર્ષાદ ન થાય, જો પવન દક્ષિણ તથા પશ્ચિમે જો દિવસ ચાલે તો અનાજ સારૂ પાકે નહિ. કાળ પડે.

સુદ ત્રીજા અંતે પાંચમે પવન પૂર્વ અને ઉત્તર તરફ ચાલે તો સંપૂર્ણ ધાન્ય ઉત્પન્ન થાય.

સુદ ૫-૭ અને ૧૩ વરસાદ થાય કે વીજળી સાથે વરસાદ નાજો તો ચોમાસામાં નક્કી કાળ પડે.

ચૈત્ર સુદ ૫-૭-૯ અને ૧૫ જળનો યોગ હોય છે. પાંચમે રોહિણી, સાતમે આર્દ્રા હોય, નામે પુષ્ય હોય તો આ જળનો યોગ જનણુવો. વીજળી સાથે વરસાદ નમે થાય તો સ્વાતી યોગ થાય. તેથી ગળીત ગર્ભવિધાન થાય. પુત્રથી વધુ વૃષ્ટિ થાય. બીજાં નક્ષત્રોથી વરસાદ થતો નથી.

ચૈત્ર સુદ તોમને રોજ વીજળી થાય તો કાળ પડે.

ચૈત્ર સુદ પુનમને રોજ વરસાદ નાજો તો ચારે માસ દ્વારા જળ

ચૈત્ર સુદ પુનમને દિવસે બુધ, સોમ કે ગુરુવાર હોય તો વરસ સારૂ આવે.

ચૈત્ર વદ અમાસ જેટલી ઘડી ટીપણમાં હોય તેટલા શેર અન્ન ડારતકમાં વેચાય.

ચૈત્ર વદ અમાસને રોજ સૂર્ય અધસતો જવો, જો ઉત્તર તરફ આથમે તો મધ્યમ કાળ અને દક્ષિણ તરફ આથમે તો દુકાળ પડે.

હાગણુની પાંચમ, ચૈત્રની ત્રીજ અને વૈસાકના પડવાને દિવસે જો વરસાદ નાજો તો સવાયો લાલ થાય.

કૃતિકા અને આર્દ્રા નક્ષત્રમાં વરસાદ ન થાય તો કાળ પડે.

આર્દ્રા વરસે નહિ અને મૃગશિરમાં પવન ન હોય તો વરસાદ પડે નહિ.

મૃગશિર્ષ વાયુ વાય નહિ, રોહિણીએ તાપ ન પડે તો વરસ સાર આવે નહિ.

વૈશાખનું દેળ.

વૈશાખ સુદ પડવાને રોજ વાદળ અને વીજળી થાય તો વરસ સાર આવે.

વૈશાક સુદ ત્રીજ (અખાત્રીજ) ને રોજ ગુરુતાર અને રોહિણી નક્ષત્ર હોય તો અન્ન ખદુ પાકે.

પોસે માસની અમાસે મૂળ નક્ષત્ર ન હોય, અખત્રીને રોહિણી ન હોય, કાતક સુદ પુનમે કૃતિકા ન હોય તો મદ્ય આસમાં ઉત્પાત થાય.

વરસાદ વૈશાકમાં ગર્જે અને જોઈમાં ગરની જણાય તો શુભ છે વૈશાક સુદ પાંચમે આદ્યશ ઘેરાયલુ કે ગર્જના કરે, વરસાદ વરસે, પવન પૂર્વ તરફ આવે તો સંપૂર્ણ ખાન્ધો સંગ્રહ કરવા કેમકે લાદરવાના આરંભમાં મેલિવારી થાય.

વૈશાક પડવે, સાતમે, આઠમ કે નોમે આદ્યશમાં વાદળો ચડી આવે તો વર્ષાદ થતો નથી અપવા સંખ્યક થાય છે.

આર્દ્રા, પુનર્વસુ, પુષ્ક, આશ્લેષા, મઘા એ પાંચ નક્ષત્રોમાં વરસાદ વળીત થવાથી વરસાદ થોડો થાય.

સુદ સાતમે પૂર્વનો પવન આવે અને વરસાદ ચડ્યો હોય કે જળનાં પિન્દુ પડે તો અનાજ સંગ્રહ કરવાથી વધુ લાભ થાય. ને લાદરવા મહિનામાં વેચી દેવું.

જોઈ આસનું દેળ.

જોઈ સુદ પડવે જો રવીવાર હોય તો અગ્નિ લાવે, મંગળ હોય તો વ્યાધિ થાય, જળનો નાશ થાય, શુક્ર હોય તો કાળ પડે, શુક્ર શુક્ર કે સોમ હોય તો પૃથ્વી જળથી પૂર્ણ થાય, ધન ખાન્ધ સંપૂર્ણ પાકે, શની હોય તો જળ મુઠાય, મંગળ નાશ પામે, ઇન્દ્ર લંગ થાય.

જોઈમાં આર્દ્રા પહેલાનાં નવ નક્ષત્રો જેવાં જો તે વાદળવાળાં હોય તો વરસાદ થાય, વાદળ ન હોય તો વર્ષાદ સહ થાય જોઈ સુદ પડવે શુક્ર હોય અને અશાઠમાં મૂળ નક્ષત્ર હોય તો વરસાદ કંપ થાય. મેઘ નાશ પામે.

જોઈ સુદ પડવે સૂર્યોત્ત હોય તો ગીર્જને દિવસે ચંદ્ર જોવા

જે ચંદ્રમા ઉત્તર તરફ ઉન્નત હોય તો સુકાળ થાય, પૂર્વ તરફ ઉન્નત હોય તો દુકાળ પડે,

જેક સુદ ૫ વરસાદ ગરજે અને દક્ષિણમાં પવન ધુંકાય અને વરસાદ ચડ્યો હોય તો સંપૂર્ણ અનાજ સંગ્રહવું. આસોમાં તમણો ભાવ થાય.

જેક સુદ ૧૧ થી ચાર દિવસ પવન ઉત્તર તરફ ચાલે તે ચાર માસ વરસાદ થાય. જે પશ્ચિમ તરફ ચાર દિવસ પવન ચાલે તો આમાસામાં ખૂબ વરસાદ થાય.

જેકમાં મૂળ નક્ષત્રમાં વરસાદ ન થાય અને આર્દ્રામાં પાણી ન પડે તો દુષ્ટ સમય જાણવો.

જેક વદ ૧૦ ને શની કે રવી હોય તો દુકાળ પડે.

જેક સુદ ૧૫ જે મૂળ નક્ષત્ર હોય અને તેમાં વરસાદ ન થાય તો ૬૦ દિવસ પછી વરસાદ થાય.

જેકમાં શ્રવણ પહેલાં જે નક્ષત્રોમાં વરસાદ ન વરસે તો વરસાદ ન થાય. જે તે જે નક્ષત્રમાં વરસે તો ચારે માસ વરસે.

જેકની અમાસે કે પુનમે રાત્રે કે દિવસે જે આશાઠમાં વાદળો ચડી આવે તો અનાવૃષ્ટિ થાય.

આશાઠ આસવું ફળી.

આશાઠમાં રોડીણી યોગ ઉત્તમ છે. તેમાં વરસાદ વરસે કે ત્રીજળી ચમકે તો અકાળ થાય. ગદા, ફાગણ, ચૈત્ર અને વૈશાકમાં સ્વાતી યોગ જાણવો. આશાઠમાં સ્વાતી નક્ષત્રમાં વરસાદ પવન અને ત્રીજળી થાય તો અનાજ પેદા થવાનું કારણ છે.

આશાઠ વદમાં સુર્ય મંડલ મેધ રહિત જણાય. ગાજત્રીજ કે વરસાદ ન હોય તો જે માસ સુધી વરસાદ ન વરસે.

આશાઠ સુદ ૫ પશ્ચિમ તરફ પવન ચાલે, ગાજત્રીજ કે વરસાદથી ઈંદ્ર ધનુષ્ય ન દેખાય, મેઘથી રૂંધાયેલી બધી દીશા ઈંદ્ર ધનુષ્યથી દેખાય તો ચાર માસ દાન્ય સંગ્રહી કાર્તિકમાં વેચવાથી અમણો નફો થાય.

આશાઠ સુદ ૮ સૂર્ય નિર્મળ હોય અથવા ઉગતાં કે અપોદે વાદળાથી છવાયો હોય તો ચારે માસ વરસાદ થાય.

આશાઠ સંક્રાંતિએ વરસે તો વ્યાધિ થાય.

આશાઠ સુદ ૧૨ અને પડવે કે પુનમે કે અમાસે વરસો પવન જાણાય તો દુઃખ થાય. વરસાદ માંડ માંડ પડે.

ચોમાસાના ત્રણ માસમાં નક્ષત્ર વધે અને ત્રણ માસમાં તિથિ વધે તો વિનાશ થાય.

અશાઠી પુનમે રાત્રે ચંદ્ર ન જળાય તો ચોમાસામાં વરસાદ થાય.

અશાઠ શુદ્ધ ૪-૫-૬-૭ અને અમાસ કે પડવે વરસાદનો ચર્ચ ખંધાય છે. તો નિશંકય વરસે છે. વદ ૪ સૂરજ ઉગીને આથમી જાય તો સાડા ત્રણ માસ વરસાદ થાય. જે તે દિવસે સૂર્ય લગ્ન હોય તો વરસાદ ન થાય. જે તે દિવસે પૂર્વાભાદ્રપદ નક્ષત્ર હોય તો ચોમાસામાં વરસાદ વરસે.

અશાઠ વદ ૬૦ ના રોજ રોહીણી હોય તો સુકાળ જાય. અને વરસાદ અરધી ગર્જના કરે, નદીમાં રેલ આવે.

અગીઆરસે હોય તો મધ્યમ અને બારસે હોય તો કાળનો નાશ કરે.

અશાઠ શુદ્ધ ૧૫ પૂર્વ તરફ પવન આવે તો અનાજ ઉત્પન્ન થાય પણ અગ્નિ ખૂણા તરફ પવન આવે તો હાડકા સિંચાય કાંઈ ખાટી ન રહે. દક્ષીણમાં પવન આવે તો કુવા, તળાવ કે ઝરણામાં પાણી ન રહે. વરસાદ ન થાય. નૈરુત્યમાં પવન આવે તો સર્વ વસ્તુ અનાજ, ઘઉં વિગેરેનો સંગ્રહ કરવો તેથી પાંચ માસમાં ખમણા હાથદો ધાય.

ઉત્તર તરફ પવન આવે તો ખેતી સારી પાકે, વરસાદ સામે થાય. દશાનમાં આવે તો ધન ધાન્ય વધે, આનંદ વધે સુકાળ ધાય. ચારે તરફ પવન આવે તો અર્ધા અનાજ મેઘાં ધાય.

અશાઠી પુનમે પવન રહિત આકાશ હોય તો પૃથ્વીપર જળ ન પડે. પુનમે વાતદિવસ આ પ્રમાણે પવન જોઈ ખાતી કરવી. જે તે દિવસે સૂર્ય અસ્ત રહે તો ખેતી સારી પાકે, પુનમે વરસાદ વરસે તો સારો.

અશાઠી પુનમે ચંદ્ર ગ્રહણ હોય તો સંપૂર્ણ ધાન્યનો સંગ્રહ કરવો અર્ધા મહિનામાં ત્રણ ઘણો લાભ થાય.

અશાઠ શુદ્ધ બીજ દેખાયતો સોમ, શુકર રવી કે ગુરુવારે વરસાદ થાય.

અશાઠ સુદ પાંચમના રોજ વીજળી ધાય, અથવા વરસાદ ગાત્રે તો વરસાદ વરસે.

અશાઠ સુદ પાંચમના રોજ વાદળો કે વીજળી ન હોય તો વરસાદ ધાય નહિ.

અષાઠ સુદ સાતમે રાતે ચંદ્ર જો યોગો દેખાય તો વરસાદ થાય નહિ.

સુદ વ્યાઠમે મેષરાજો ચંદ્ર ઉદય પામે તો સંપૂર્ણ ધાન્ય પાડે.

અષાઠ સુદ તોમના રોજ વરસાદ ગાજો તો કાળ પડે. પણ જો તે દિવસે રવી યોગો ઉગેતો બહુ વરસાદ થાય. અને ચારે માસ વરસાદ થાય, અને ચંદ્ર વાદળમાં હોય તો વરસ સાફ આવે.

વળી દેવપોઠી અગીઆરસ અષાઠ સુદ ૧૧ ના રોજ શનિ રવી અને મંગળવાર હોય તો અન્ન બહુ મોંઘું વેચાય અને પ્રજાને દુઃખ થાય.

અષાઠ માસની પુનમના રોજ વાદળ અને વરસાદ પડેતો વરસ સાફ આવે પણ ચંદ્ર યોગો દેખાય તો કાળ પડે, પણ ચંદ્ર વાદળમાં ગળમાં ખાતો ઉગે તો સારો, અને રાત્રે ચંદ્ર ન દેખાય તો ચાર માસ વરસાદ પડે.

અષાઠી પુનમના રોજ ગાજવીજ અને વરસાદ હોય તો વરસ સાફ થશે.

અષાઠી પુનમના રોજ મૂળ અથવા પૂર્વાષાઠા નક્ષત્ર હોય તો દુકાળ પડે અને ઉત્તરાષાઠા હોય તો સુકાળ જાણવો.

અષાઠી છઠના રોજ અનુરાધા નક્ષત્ર હોય તો લાકરવામાં ઘણો વરસાદ થાય.

અષાઠ સુદમાં શતભીષા નક્ષત્ર હોય તો ૩૦ દિવસ વરસાદ થાય.

આવણુ માસનું ફળ.

આવણુ સુદ પાંચમના રોજ પવન ચાલતો હોય તો સાફ વરસ જાણવું.

આવણુ સુદ પાંચમે જો વરસાદ ગાજો તો ચારે માસ વરસાદ પડે.

આવણુ સુદ દશમના રોજ રોહિણી નક્ષત્ર હોય તો વરસાદ થોડો પડે અને અનાજ મોંઘું વેચાય.

કૃતિકામાં વરસાદ પડે તો કરવડ વરસ આવે, રોહિણીમાં પડે તો સુકાળ અને મૃગાશરમાં આવે તો દુકાળ જાણવો.

આવણુ વદ એકાદશીએ રાતે વરસાદ ગાજો તો માળવા અને ગુજરાતમાં સાફ પાડે.

આવણુ માસમાં ચિત્રા, સ્વાતિ અને વિશાખા એ નક્ષત્રોમાં

વરસાદ ન વરસે તો અન્નનો સંગ્રહ કરવો કે યમણો ભાવ ઉપજે.

આવશ્યમાં વરસાદ ન વરસે તો શ્રેષ્ઠયોગ થાય. આવશ્યમાં સુદ સાતમે સૂર્ય અસ્ત હોય તો વરસાદ જતો રહે. આવશ્યમાં ચિત્રા, સ્વાતિ અને વિશાખામાં જળ ન વરસે તો જળનું દુઃખ પડે.

આવશ્ય વદર્મા જ્યારે પૂર્વાષાદ્રપદ હોય ત્યારે ચોથે જો વરસાદ થાય તો વરસાદ વરસે છે. આવશ્ય સુદ ૭ ને રોજ સ્વાતી નક્ષત્ર હોય અને તેમાં વરસાદ થાય તો અનાજ પાકે.

આવશ્ય સુદ ૭ સૂર્ય અસ્ત હોય તો વરસાદ ન વરસે, અને વરસાદની આશા છોડવી.

આવશ્ય પુનમે શ્રવણ હોય તેમાં જળ વરસે તો તે વર્ષમાં સુકાળ જાણવો આવશ્યની સંક્રાંતિમાં વરસે તો ધણી ખેતી થાય, અજ સુખ પામે.

આવશ્ય પુનમે ચંદ્ર ગ્રહણ હોય તો ઘી, તેલ, તથા અનાજનો સંગ્રહ કરવો, આસોમાં યમણો જાલ સળે,

આવશ્યના શ્રવણ નક્ષત્રમાં વરસાદ પડે તો દુકાળ પડે.

આવશ્ય સુદ ૮-૧૦-૧૧-૧૫ કે ખીજ અને પાંચમના રોજ ખીજ પહોરે વરસાદ ચઢે અને સંજે વરસે તો ખીજે દિવસે પાછલે પહોરે ધણો વરસાદ થાય. મેઘ ધરામાં ચંદ્ર ઢંકાઈ જાય તો શુભ જાણવું.

ભાદરવા આસતું ફળ.

ભાદરવા સુદ ૪-૫-૭-૮ અને ૯ એક અંતર પર્વતજેવી મેઘમાળા પાંચ દિવસ હોય તો મેઘગર્ભ સાત રાત્રી પર્યંત વરસે છે. ભાદરવામાં સંક્રાંતિના રોજ વરસાદ થાય તો બહુ રોગ થાય.

અમાસ રવીવારી હોય તો મોઢવારી થાય.

ભાદરવા સુદ ૧-૭-૮-૧૦-૧૫ ના રોજ પશ્ચિમ દિશામાં મેઘ હોય તો સદા વરસે, ઘણું જળ પડે.

ભાદરવા સુદ પાંચમના રોજ સ્વાતિ નક્ષત્ર હોય તો વરસ સારું જાણવું.

ભાદરવાની અમાસે રવીવાર હોય અને પશ્ચિમમાં ધનુષ્યાકાર થાય તો વરસ ઘણું નફારું જાણવું.

ચિત્રા નક્ષત્રમાં તડકા પડે તો હિતમ જાણવો.

આસો માસનું ફળ.

પડવે કે દસમે વાદળાં હોય તો બહુ વરસાદ થાય.

આસોવદ અમાસને શનિવાર હોય તો વરસાદ ઘણો આકરોઆવે.
દશરાને દિવસે જે વાર હોય તે સંવત્સરનો રાજ્ય બહુવો.

એકાદશ વર્ષ વિચાર.

જળચર પ્રાણીઓ પાણી ઉપર દેખાય, (ભમે) ગાયો આકાશ
બાણી બુએ તો વરસાદ થાય.

પીતળ, કાંસુ, અને લોઢાનાં વાસણુ દિવસે કાળાં પડે તો
વરસાદ આવે.

ચકલીઓ ધુળમાં નહાય, ઇંડાં વાળી કીડીઓ જણાય તો બહુ
વરસાદ થાય.

મોર મહા તુરા શબ્દથી બોલે અને જાશ ખાટી થઇ જાય
તો વરસાદ પડે.

રાતે કાગડા બોલે અને દિવસે જિયાળ બોલે તો કાળ પડે.

ચિત્રામાં પૃથ્વી પલળે તેટલો વરસાદ થાય તો પ્રજા સુખી થાય.

આર્દ્રા નક્ષત્રમાં વરસાદ ન પડે તો દુષ્ટ સમય આવે.

રાતે વાદળ ચોખ્ખું રહે સવારમાં વરસાદ ચઢે અને મધ્યાહ્ને
વરસાદ પડે તો દુષ્કાળ પડે.

હસ્ત નક્ષત્રમાં વરસાદ વરસે તો અઢારે વસ્તુ પાકે.

ચોમાસાના દિવસોમાં ઉત્તરનાં વાદળાં ચઢી આવે તો વરસાદ
થોડો થોડો પણ નિત્ય આવે, પશ્ચિમનાં ચઢી આવે તો રેલારેલ થાય
પૂર્વનાં ચઢી આવે તો ખાડાખાખોચીઆ ભરાય તેટલો વરસાદ થાય.
દક્ષિણમાં વાદળાં ચઢી આવે તો સેજસાજ વરસાદ પડે દક્ષિણનો
પવન વાય અને વરસાદ લાવે તો તેથી જ્ય નહિ, કારણ દક્ષિણનો
પવન વરસાદ ઠેલી મુકનાર છે.

અનાજના ભાવ દરેકે માસમાં કેવા રહેશે તે જાણવાની રીત.

સૂર્ય એક રાશીમાંથી બીજી રાશીમાં એક મહિનો જાય છે તેથી
જે દિવસે સૂર્ય બીજી રાશીમાં પ્રવેશ કરે તે દિવસે જે નક્ષત્ર અથવા
કારણ હોય તે ઉપરથી નિચેની રીતે જોવું.

અશ્વિનિ, કૃતિકા, મૃગશિર્ષ, પુબ્ધ, મધા, પૂર્વાશ્વિની, હસ્ત,
ચિત્રા, અનુરાધા, મૂળ, પૂર્વાષાઢા, શ્રવણ, ધનિષ્ઠા, પૂર્વાભાદ્રપદ અને
રેવતી એ નક્ષત્રોને રોજ સૂર્યની જે સંક્રાંતિ બેસતી હોય એટલે

સૂર્ય જે દિવસે એક રાશીમાંથી બીજી રાશીમાં બદલાય તે દિવસે ઉપરનાં નક્ષત્ર પૈકી કોઈ પણ નક્ષત્ર હોય તો તેની ૩૦ મૂર્તિઓ જાણવી. તે મધ્યમ છે એટલે એ માસમાં અનાજ તથા રસકસના ભાવ બેડા રહે એટલે જે ચાલતા હોય તેના તેજ ભાવ ચાલે.

ભરણી, આર્દ્રા, અશ્વિણ, શનિતારા, જ્યેષ્ઠા, અને રવાતિ એટલા નક્ષત્રોને રોજ સૂર્યની સંક્રાંતી બેસતી હોય તો તેની ૧૫ મૂર્તિઓ જાણવી.

એટલે એ માસમાં અનાજનો તથા રસકસનો ભાવ વધે એટલે મોંઘું થાય.

રોહિણી, પૂનર્વસુ, વિશાખા, ઉત્તરાશ્વિની, ઉત્તરાષાઢા અને ઉત્તરાભાદ્રપદ. એટલાં નક્ષત્રને રોજ સૂર્યની સંક્રાંતી બેસતી હોય તો તેની ૪૫ મૂર્તિઓ જાણવી એ સારી સમજવી. એ સંક્રાંતિવાળા માસમાં અનાજ તથા રસકસના ભાવ ઘટે એટલે સસ્તી થાય.

વળી કિંરતુર્ન શકુની અને કૌલવ પૈકી કોઈ કરણ હોય તે દિવસે સૂર્યની સંક્રાંતિ બેસે તો તે ઉભે કરણે બેડી એમ સમજવું. એનું ફળ તે માસમાં રસકસ ઓછા થાય અને અનાજ વિગેરે મોંઘું થાય, તૈતિલ નાગ અને ચતુષ્પદ એટલાં પૈકી કોઈ કરણ હોય તે દિવસે સૂર્યની સંક્રાંતી બેસે તો સુતેકરણે બેડી એમ સમજવું. એટલે એ માસમાં રસકસ તથા અનાજ સસ્તું વેચાય, લોહી સુખી થાય તથા વેપારમાં લાભ થાય.

ગર, ત્રિષ્ટિ, ખવ, વશિષ્ઠ અને ખાલવ એ કરણ હોય અને દિવસે સંક્રાંતિ બેસતી હોય તેને બેઠેકરણી બેડી એમ સમજવી. તેનું ફળ એ છે કે રસકસ તથા અનાજના ભાવ બેડા રહે એટલે જે હોય તે કાયમ રહે.

સંક્રાંતિ ઉપરથી શુભાશુભ ફળ.

દરેક માસમાં સૂર્ય એક રાશીમાંથી બીજી રાશીમાં જાય છે તથા જે માસમાં સૂર્ય બીજી રાશીમાં જાય તે દિવસે (પંચાંગ ઉપરથી જોવાશે) જે વાર હોય તે ઉપરથી દરેક માસનું ફળ જોવું.

ચૈત્ર માસમાં મેષ સંક્રાંતિ હોય એટલે મેષના સૂર્ય જે દિવસે થાય તે દિવસે શુધ્ધ, ગુરુ કે શુક્રવાર હોય તો સુદાળ જાણવો, પ્રજ્ઞને સુખ થાય, રવી કે મંગળવાર હોય તો દુઃખ પડે. દાંત, મસી, મીચુ, મજ્જક, કસર. તેલ, સિંદુર વિગેરે મેંઘાં થાય, સોમ-

વારી હોય તો ઘોળા વસ્તુ મેંધી થાય અને શનીવારી હોય તો ભય ઉત્પન્ન થાય.

વૈશાખ માસમાં વરખ સંક્રાંતિ એટલે વરખના સૂર્ય જે દિવસે થાય તે દિવસે રવીવાર હોય તો પ્રજાને અતિસારનો રોગ થાય, સોમવાર હોય તો પ્રજા સુખી રહે, મંગળવાર હોય તો પ્રજાને પીડા થાય, બુધવારી હોય તો પ્રજાને સુખ થાય, ગુરુવારી હોય તો સુખા-કારી થાય, શુક્રવારી હોય તો અન્ન પુષ્કળ પાકે અને શનીવારી હોય તો પ્રજાને સંતાપ ઉપજવે.

જેઠ માસમાં મિથુન સંક્રાંતિ ને રવીવાર હોય તો પ્રજાને ભય ઉત્પન્ન થાય. બુધવારી હોય તો પ્રજામાં હરખ ઉત્સાહ થાય અને શનીવારી હોય તો પ્રજામાં કલેશ થાય.

અશાઠ માસમાં કર્ક સંક્રાંતિ રવીવારી હોય તો અનાજ મહુ મોંઘું થાય, અને સોના તથા રૂપા દોઢા લાભ કરે, મંગળવારી હોય તો ભય ઉત્પન્ન કરે, મેંધવારી થાય, દેશમાં વિગ્રહ થાય. બુધવારી હોય તો સોનું રૂપ સોંઘુ થાય, અને બીજી વસ્તુના ભાવ સ્થિર રહે, ગુરુવારી હોય તો ગોળ મેંધો થાય, શુક્રવારી હોય તો પ્રજાને કોપ ઉપજવે અને શનીવારી હોય તો સોના રૂપાથી ખમણો લાભ થાય. અનાજની મેંધવારી થાય.

આવશ્ય માસની મિંહ સંક્રાંતિ રવીવારી જેસે તો ખેતી ધણી થાય, સોમવારી હોય તો સુઠાળ થાય, ગાય અને ભેંસ દુધ ઘણું દે, મંગળવારી હોય તો વરસાદ ઘણો થાય, અને પ્રજાને પીડા થાય, ગુરુવારી હોય તો વરસાદ ઘણો વરસે, પ્રજા સુખી થાય, શુક્રવારી હોય તો ધાન્ય તથા ખેતીનો બીજાડ કરે અને શનીવારી હોય તો મન્યંડ વાયુ વાય, તથા સમસ્ત વસ્તુ મેંધી થાય.

ભાદરવા માસની કન્યા સંક્રાંતિ રવી, ગુરુ કે શુક્રવારી હોય તો વરસાદ ઘણો વરસે, બુવાર, અડદ, ધર્ડે અને ચણા ધણા પાકે અને સોંધા વેચાય, સોમ, મંગળ અને શનીવારી હોય તો પ્રજાને બહુ સુખી કરે, અન્ન મોંઘુ કરે. બુધવારી હોય તો પ્રજાને બંધન ઉપજવે પરંતુ સુઠાળ થાય.

આસો માસની તુલા સંક્રાંતિ રવી કે મંગળવારી હોય તો ભય ઉપજવે, દેશ ભંગ કરે, પારકા રાજ્યનું લસ્કર ચઢી આવે, તીડ આવે, સોમવારી હોય તો પ્રજાને ધનનો લાભ થાય, રાજાઓમાં કલહ

ઉપજે, બુધવારી હોય તો વ્યાધિ, પીત્તપીડા કરે, શુક્રવારી હોય તો બુધવાર ધણી થાય, શુક્રવારી હોય તો અનાજ સોધું કરે. મુગંધી વસ્તુનો લાભ થાય, કપાસ સોધો થાય અને શનીવારી હોય તો અન્ન મોઢું થાય, લાભ બમણો થાય.

કારનક માસમાં વૃશ્ચિક સંક્રાંતિ રવીવારી હોય તો ઇન્દ્ર લંગ કરે, પ્રભાતે પીડા થાય, મંગળવારી હોય તો અન્ન ઘણું પાકે, સોમ અને બુધવારી હોય તો સળવ (સળે તેવી) વસ્તુ મોઢી કરી બાકી સર્વ મોઢું કરે, શુક્રવારી હોય તો ઘી, મગ, ચોખા સોધા થાય બાકી સર્વ લાવ સ્થિર રહે, અને શાનવારે બેસે તો વસ્ત્રાદિ પડી ખેતીનો બીગાડ કરે.

માગશર માસમાં ધન સંક્રાંતિ રવીવારી બેસે તો પ્રજા સુખી થાય, મંગળવારી બેસે તો ધરતીકંપ થાય, બુધવારી હોય તો પ્રજામાં અતિસારનો રોગ થાય, શુક્રવારી હોય તો પ્રજાને આનંદ થાય, શુક્રવારી હોય તો ઓઝોને આનંદ થાય અને શનીવારી હોય તો પ્રજામાં મરણી પેદા થાય.

પોષ માસમાં મકરસંક્રાંતિ (ઉત્તરાયણ એટલે ઉત્તરના સૂર્ય) રવીવારી હોય તો ધાન્ય મોઢું થાય, લાવ બમણો થાય. અને શનીવારી હોય તો ત્રણ ધણો લાવ વધે અને મંગળવારી હોય તો ધાન્યમાં ત્રાર ધણો લાભ થાય. બુધ તથા શુક્રવારી હોય તો સર્વ લાવ સમાન રહે, શુર તથા સોમવારી હોય તો સધળા લાવ સામાન્ય રહે લાવ અર્ધા થાય પ્રજા સુખી.

પોષ માસમાં મકરના સૂર્ય શની, રવી કે મંગળવારે થાય એટલે તે વારે મકરસંક્રાંતી બેસે તો લાંબો વખત અતિ ભયંકર મોઢવારી રહે. રાજ્યમાં લડાઈ થાય.

રવીવારે મકરસંક્રાંતી હોય તો યુદ્ધ થાય. ધાન્ય મોઢું થાય. રોગ ને પવનનો ભય, પ્રજા દુઃખી થાય.

સોમવારે સંક્રાંતિ બેસે તો—ઉત્સવ થાય. વ્યાધિ ભય શાંત થાય, મંગળ કાર્ય થાય.

મંગળવારે હોય તો મોત્રવારી થાય, મીઠું, તેલ, તલ રસ મોઢાં થાય. કપુર, રત્ન મોઢાં થાય.

બુધવારે હોય તો વસ્ત્ર ધાન્ય થોડાં થાય. મં દષ્ટિ થ.

ગુરુવારે થાય તો મહા ઉત્સવ થાય. સિદ્ધિની વૃદ્ધિ થાય.

શુક્રવારે થાય તો સર્વ ધાન્ય પાકે, વરસો પેદા થાય, રસ, તેલ તથા મોંઘાં થાય. પ્રજા લાયથી વ્યાકુળ થાય.

શનીવારે હોય તો ઘણી જગ્યાએ કાળ પડે. તલ, તેલ, રસ, રત્નના ભાવ વધે.

મીન, મેષ, કન્યા, કર્ક સંક્રાંતિમાં વરસાદ થાય તો વિજય થાય, ખીજે દીવસે વરસાદ થાય તો રાજ્ય થાય, ઉત્તમ ખેતી થાય. ત્રીજે દિવસે થાય તો સુકાળ થાય, ચોથે દીવસે થાય તો સુકાળ, દુકાળ બને પડે. પાંચમે દિવસે થાય તો ચોર, અગ્નિ ને વીજળીનો ભય રહે, છઠે દિવસે થાય તો વિજય થાય. સાતમે દીવસે થાય તો વર્ષાદ થાય તો પ્રજામાં વ્યાધિ, રોગ ચાલે. ખેડુતોને સુકાળ થાય.

મહા માસમાં કુંભ સંક્રાંતિ રવીવારે હોય તો ક્ષત્રીઓને થીકા થાય. મોટા વિગ્રહ થાય. સોમ, જુધ, અને ગુરુવારે ખેસે તો અનાજનો વફરો થાય અને તે મેધું વેચાય. જુવાર, બાજરી, મગ મોંઘાં થાય અને મધ, સાકર વિગેરે રસકસનો ખીજે માસે ખમણા લાભ થાય; શુક્રવારે હોય તો સરખા ભાવ રહે; શનીવારે હોય તો માહોમાંહે સૈન્ય લઢે. વિગ્રહ થાય અને સાધુ પીડા પામે.

ફાગણ માસમાં મિન સંક્રાંતિ. રવી, શની કે મંગળવારે હોય તો સમુદ્રમાં પાકેલી ચીજો(મોતીવિગેરે) ઘી તથા રૂ અને રસકસ મોંઘાં થાય.

સોમ, જુધ અને શુક્રવારે હોય તો સુકાળ પડે અને સુખ ઉપજે ગુરુવારે હોય તો પીડા પામે.

એકંદર વર્ષમાં દુકાળ કે સુકાળ જોવાની રીત.

વિક્રમ સંવત જે ચાલતો હોય તેના ખે અક્ષરો લેવા તેને ત્રણથી ગુણવા જે આવે તેમાં વીસનો અંક ઉમેરવો અને જે આવે તેને સાતે ભાગવા. ભાગતા જે શેષ રહે તે ઉપરથી વર્ષમાં સુકાળ કે દુકાળ પણે તે નિયેની રીતે જોવું.

જે શેષ ૨ વધે તો ઉત્તમ વરસાદ થાય. વરસ આપાદ રહે અને સુકાળ કહેવાય.

(૩) ત્રણ શેષ રહે તો ચોમાસામાં મધ્યમ વરસાદ પડે,

(૫) પાંચ વધે તો ઘણોજ વરસાદ પડે અને લીલો

દુકાળ પડે.

(૬) છ વધે તો ધણોજ થોડો વરસાદ વરસે.

(૦) શુન વધે તો નક્કી દુકાળ પડે.

(૧-૪) એક અથવા ચાર વધે તો અરવો દુકાળ પડે.

સુકાળ કે દુકાળ પડશે તે જોવાની ધીજી રીત.

મૂપતો વિક્રમસ્થાદો કાલશ્ચન્નિગુણા ભવેત્ ।

પદ્માર્થેષ્વચ્ચિર્યુક્તં સત્તમિર્ભાગમાહરેત ॥

સુમિશ્રંભુજ (૨) વેદૈશ્ચ (૪) રક્તૈ (૬) રેકેન મધ્યમઃ ॥

દુર્ધિક્ષમશ્નિશાળેષુશુન્યેરૌરવમાદિશેત્ ॥

વિક્રમ વર્ષને ત્રણ ગણું કરવું, પછી તેમાં પાંચ ઊમેરવા. જે આવે તેને સાતે ભાગવા. જે શેષ ૨-૪ કે ૬ રહે તો સુકાળ જાણવો. ૧ રહે તો ફળ મધ્યમ જાણવું. ૩ અને ૫ રહે તો દુકાળ પડે અને જે શુન્ય શેષ આવે તો ભયંકર દુકાળ પડે, સમય ધણે ભયંકર આવે.

વર્ષા રૂતુનાં મહા નક્ષત્રમાં વાદન.

સૂર્યનું મહા નક્ષત્ર જે દિવસે અદક્ષાતું હોય તે દિવસથી જે દિવસે નક્ષત્ર હોય ત્યાં સુધી સૂર્યના મહા નક્ષત્રથી ગણવું, જેટલાં નક્ષત્ર આવે તેને નક્ષત્રનો ભાગ દેનાં જે ૧ શેષ રહે તો સૂર્યનું મહા નક્ષત્રનું વાદન થોડાનું સમજવું, બે શેષ રહે તો શિયાળાનું, ૩ શેષ રહે તો દેડકાનું, ૪ શેષ રહે તો ઘેટાનું, ૫ શેષ રહે તો મોરનું, ૬ રહે તો બેસનું, સાત શેષ રહે તો ઉંદરનું, આઠ શેષ રહે તો ગધેડાનું અને શુન્ય શેષ રહે તો હાથીનું વાદન સમજવું.

વર્ષારૂતુમાં આદ્રાનક્ષત્રથી મેળ લાવીને તે ઉપરથી ઓછા વરસાદ આવવાનું કહેવાય છે.

દરેક માસમાં આવતા પાંચ વાર ઉપરથી શુભાશુભ ફળ.

જે દાષ માસનાં પાંચ રવિવાર અથવા શનીવાર હોય તો તે માસમાં લોકસુખાકારી સારી ન રહે. અનાજના ભાવ તેજ થાય. રાજાઓનાં મન ઉદ્વિગ્ન રહે, પૂર્વ અને ઉત્તર તરફના દેશોમાં અગ્નિ ભય થાય તથા રાજભય અને ચોરનો ભય રહે, શત્રુનું, ગોળ, કઠોર કસુંબો એનો ભાવ તેજ થાય, ચોખા, ચાંદી અને રૂનો ભાવ મિથર ન રહે અને વેપારીઓનાં મન ઉંચાં રહે.

જે માસમાં પાંચ શોમવાર હોય તે માસમાં લોક સુખાકારી સારી રહે, અનાજના ભાવ યડના ઉતરતી રહે, ચોખા, રૂ કપાસ

ચાંદી એવી ધોળી વસ્તુઓના ભાવ મંદ થાય, રોગનો ઉપદ્રવ શાં થાય, રાજાઓનાં મન શાંત થાય, વેપારીમાં ઉત્સાહ રહે,

જે કાંઈ માસમાં પાંચ મંગળવાર હોય તે લોક સુખાકારી સારી રહે નહિ, રાજાઓનાં મન પરિતાપ પામે. અનાજના ભાવ ઓછા થાય; ધઉ, ગોળ, સોનું મોંઘુ થાય, ક્ષત્રિય વર્ણમાં એક બીજાઓ સાથે અદેખાઈ થાય, અગિતો, ચોરનો તથા રાખનો ભય થાય; પશ્ચિમના લોક સુખ પામે, વેપાર સારો ચાલે.

જે કાંઈ માસમાં પાંચ બુધવાર અથવા પાંચ ગુરુવાર હોય તે માસમાં લોક સુખાકારી સારી રહે, અનાજના ભાવ સસ્તા થાય, બ્રાહ્મણ અને વૈષ્ણ વર્ગના લોક વધારે સુખી થાય, રાજાઓનાં મન પ્રસન્ન રહે, કઠોર, ચાંદી, સોનું, ગોળ તથા રૂ વિગેરેના ભાવ ઉતરે, ધર્મ કાર્યો થાય, વૈશ્ય વેપારીઓ સુખી થાય.

જે માસમાં પાંચ શુક્રવાર હોય તે માસમાં લોક સુખાકારી સારી રહે, અનાજના ભાવ ઉતરે, ચાંદી, રૂ, કપાસ તથા ચોખાના ભાવ ઉતરે, રાજાઓનાં મન પ્રસન્ન થાય. પ્રજાની રાજ પ્રત્યે પ્રિતિ રહે, ધર્મ ગુરુઓના માનમાં વધારો થાય.

જે કાંઈ માસમાં માંડે ફળ આપનાર તથા નકાંડે ફળ આપનાર અને વાર પાંચ પાંચ હોય તે તેનું ફળ મધ્યમ જાણવું.

કાંઈ એક માસમાં પાંચ રવો, પાંચ મંગળ, કે પાંચ શની હોય તે ભયંકર સમય દેખવામાં આવે.

ગુરુ અને સોમ સિવાયના બીજા પાંચ વારો જે એક મહિનામાં આવે તેો દુકાળ પડે.

જે કાંઈ માસમાં નકાંડે ફળ આપનાર અને વાર પાંચ પાંચ હોય તેો વધારે નકાંડે ફળ આવે.

અને સાંડે ફળ આપનાર જે વાર પાંચ પાંચ વાર હોય તે 'સાંડે ફળ તે માસમાં સમજવું'.

શુભશુભ ફળ પક્ષીનાં લક્ષણ ઉપરથી જોવું.

ઝાડની પૂર્વ ડાળીમાં કાગડો મેળો કરે તે સુકાળ રહે આરોગ્ય, વરસાદ થાય જેતી સારી પડે;

ઝાડની અગ્નિજૂથાની શાખામ - તે દુકાળ પડે વરસાદ થાય નહિ.

દક્ષિણ ડાળીમાં કાગડો મેળો કરે તે ભયંકર હાહાકાર થાય લગાઈ થાય.

નૈરત્યની ડાળીમાં માળો કરે તો બે માસ વરસાદ પડે પછી ટાઢ પડે.

પશ્ચિમ ડાળીમાં માળો કરે તો વરસાદ ન થાય.

વાવ્ય તરફની ડાળીમાં માળો કરે તો પવન સાથે વરસાદ થાય એ ડાળીનાં લક્ષણ જાણવાં.

ઉત્તર તરફની ડાળીમાં માળો કરે તો ધાન્યનો મુક્કળ, આરોગ્ય વધે સુખ સંપત્તિ મળે.

દક્ષિણ તરફની ડાળીમાં માળો કરે તો સ્વાતીમાં વરસાદ થાય. ખેતી સારી અને ઉત્તમ થાય.

જો કાગડો ઝાડની વચમાં માળો કરે તો વરસાદ ન થાય ઝાડની થડમાં પૃથ્વીમાં ઘર કરે તો મહામારી આવે, વરસાદ ન થાય, ચોર ભય રહે.

સુકા ઝાડમાં માળો કરે તો મહામારી અને ચોરનો ભય થાય. લડાઈ આવે.

દીવાળી.

દીવાળી મંગળ કે સ્વીચારી હોય તો તે શુભકર્તા નથી.

ઢરેક મનુષ્ય લાળો રૂપિયા પેના કરે તે માટે

ધુનપ્તાન

પુસ્તક તૈયાર છે. જેમાં ખેતી, હુન્નર કળા, વેપાર, વૈદક, પેટંટ દવાઓ વિગેરેના ત્રણ હજાર ઉપરાંત ઘેર બની શકે તેવા હુન્નર ઉદ્યોગોનો સમાવેશ છે. તેનાથી હજારો માણસો પૈસાદાર થઈ ગયા છે. સહેલાઈથી ઘેર બેઠાં પૈસા પેદા કરવા હોય તો અંગાવો.

ક્રીમત રૂ. ૧૦-૦-૦.

વ્યવસ્થાપક ભાગ્યોદય—અમદાવાદ.

પ્રકરણ ૬૭ સું.

શીવસ્વરોદય શાસ્ત્ર.

નાસીકાના સ્વર ઉપરથી અલુક કામતું શું પરીણામ
આવશે તે જોવાની રીત.

સ્વરોદયમાં નિથી, નક્ષત્ર, વાર, ગ્રહ, દેવતા, ભદ્રા, વ્યતિપાત
કે વૈધૃત વિગેરેના દોષ નંડતા નથી જ્યારે સ્વરતું શુદ્ધ બળ પ્રાપ્ત
થાય ત્યારે સકળ કળ શુભ જ થાય છે.

નાડી ઝોળખવાની રીત.

શરીરના મધ્યમાં અનેક રૂપ અને વિસ્તાર પામેલી ધણી
નાડીઓ સ્થિત છે. તે સર્વ પોતાના દેહના જ્ઞાન માટે જ જાણુવી.
નાળીના મૂળના ઉપરના અંકુર સમાન તે નાડીઓ નીકળેલી છે
અને દેહના મધ્યમાં જોતેર હજાર નાડીઓ છે.

કુંડલીની—નાડીમાં સ્થિત સંપર્ષની માફક સુતેલી કુંડલીની
શક્તિ છે તેનાથી ઉપર દસ અને નીચે દસ નાડીઓ ગયેલી છે.
અને નાડી વાંકી ગયેલી છે એ પ્રમાણે ચોવીસ નાડી છે તેમાં મુખ્ય
દસ છે તે દસ વાયુના પ્રવાહને કરે છે. ઉપર, નીચે, વાંકી સ્થિત,
વાયુ અને દેહને આશ્રિત સર્વ નાડીઓ દેહમાં ચક્ર સમાન સ્થિત
છે. અને સર્વ પ્રાણને આધીન છે,

તે સર્વ નાડીઓમાં દશ નાડી શ્રેષ્ઠ છે. તે દશમાં ત્રણ ઉત્તમ
છે. આ ત્રણ તે ઇંડા, પીંગળા અને સુપુમ્બા છે.

ઇંડા નાડી નસડોરાના ડાબી બાલુના છિદ્રમાં વહે છે, પીંગળા
મણી બાલુએ અને સુપુમ્બા મધ્ય દેશમાં જાણુવી.

તે સિવાય બીજી જાંઘરી ડાબી આંખમાં, હસ્તિહવા જમણી આંખમાં, પૂષા જમણા ધાનમાં, યશસ્વિની ડાબા ધાનમાં, મુખમાં અક્ષબૂષા, લિંગપ્રદેશમાં કુદ્ધ, અને ગુદાસ્થાનમાં શાંખીની રહે છે.

ઈડા, પિંગળા અને સુપુન્જા ત્રણ પ્રાણુ માર્ગમાં આશ્રિત છે એ પ્રમાણે દશ નાડી દેહના મધ્યમાં સ્થિત છે.

નાડીયોને આશ્રયરૂપ વાયુ છે. તે વાયુ-પ્રાણુ, અપાન, સમાન, ઉદાન, અને ધ્યાન, નાગ, કુર્મ, કૃકલ, દેવદત્ત, ધનંજય એ દસવાયુ છે.

તેમાં પ્રાણુવાયુ હૃદયમાં, અપાન ગુદામંડલમાં, સમાન નાભી-દેશમાં, ઉદાન ઈંઠની મધ્યમાં, અને આપા શરીરમાં વ્યાપ વાયુ રહે છે. આ પાંચ પ્રાણુ મુખ્ય છે.

નાગ વાયુ ઉદ્ગારમાં, કુર્મ નેત્રોના ઉન્મીલનમાં, કૃકલ છીંકવામાં, દેવદત્ત બગાસુ ખાવામાં અને આપા શરીરમાં ધનંજય વાયુ રહે છે. ધનંજય મૃત શરીરને પણ છોડતો નથી. છવરૂની એ દસવાયુ સર્વ નાડીયોમાં જમ્યા કરે છે.

નાડીઓમાં જે પ્રગટ પ્રાણુનો સંચાર થાય છે તેને ઈડા, પિંગળા અને સુપુન્જા એ ત્રણ નાડીયોનીજ સમાખ્ય છે.

ઈડા નાડી ડાબા ભાગમાં અને પિંગળા જમણા ભાગમાં રહેલી છે. ઈડામાં ચંદ્રમા સ્થિત છે. પિંગળામાં સૂર્ય અને સુપુન્જા-આ શંભુ હંસરૂપે સ્થિત છે.

સ્વર નાકમાંથી બહાર નીકળતો વખતે નકાર કહેલો છે અને પ્રવેશમાં સકાર છે. હંકાર શિવરૂપે છે અને સકાર શક્તિ રૂપે છે. નામ નાડીનો પ્રવાહક ચન્દ્ર શક્તિરૂપે સ્થિત છે અને જમણી નાડીનો પ્રવાહક શંભુરૂપે સ્થિત છે.

બ્યારે શ્વાસ સકારમાં સ્થિત હોય તે વખતે જો કાંઈ દાન વ્યાપે તો કરોડ ધણું ફળ પ્રાપ્ત થાય છે.

અનુબ્રે જે વખતે છવ સ્થિર હોય તે વખતે તત્ત્વનું ધ્યાન કરવું. તેથી ઇષ્ટની સિદ્ધિ થાય છે તથા લાભ થાય છે. અરિથર મન હોય સારે તત્ત્વનું ધ્યાન કરવું નહિ.

આ પ્રકારે ડાબી નાડીમાં રહેલી ઈડા કે ચંદ્ર નાડીના અને જમણી નાડીમાં રહેલી સૂર્ય કે પિંગળા નાડીના સ્વરનો જે સારી રીતે અભ્યાસ કરે છે તે જૂન, લવિષ્યનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી શકે છે.

ડાખા ભાગતી નાડી ઇડા અમૃતરૂપ છે તે સકળ જગત્ની પોષક છે. જમણા ભાગતી નાડી પિંગળા હંમેશાં જગતને ઉત્પન્ન કરે છે. મધ્યમાં સુશુભ્ણા નાડી કૂર અને સર્વ કર્મમાં દુષ્ટ હોય છે. વામ નાડી ઇડા સકળ શુભ કામમાં સિદ્ધિને આપનારી છે.

ગમન કરવામાં અથવા પ્રયાણ વખતે વામનાડી ચાલતી હોય તો તે સારી, પ્રવેશ કરવામાં દક્ષિણ નાડી શુભ સમજવી.

ચંદ્ર સ્ત્રી અને સૂર્ય પુરુષ છે. ચંદ્ર સમ અને સૂર્ય વિષમ જાણવો, ચંદ્ર ગોર વર્ણુ અને સૂર્ય કૃષ્ણવર્ણુ જાણવો.

ચંદ્રમાની નાડીનો પ્રવાહ ચાલતો હોય તે વખતે સૌમ્ય કાર્યો કરવાં.

સૂર્ય નાડીનો પ્રવાહ ચાલતો હોય તે વખતે રૌદ્ર (,કુર) કામો કરવાં.

સુષુભ્ણાના પ્રવાહમાં ભોગ અને મુક્તિ આપનાર કાર્ય કરવાં. હંમેશાં માસની શરૂઆતમાં શુકલપક્ષમાં પ્રથમ ચંદ્રમાનો સ્વર ચાલે છે. પડવાથી ત્રણ ત્રણ દિવસ ચંદ્રમાં અને સૂર્યનો સ્વર બળવાન હોય છે.

કૃષ્ણપક્ષમાં પ્રથમ સૂર્યનો સ્વર ચાલે છે. અને તે ત્રણ દિવસ સૂર્યનો પછી ત્રણ દિવસ ચંદ્રનો એમ સ્વર બળવાન થાય છે.

શુકલપક્ષમાં અઢી ઘડી ચંદ્રમાં અને કૃષ્ણપક્ષમાં અઢી ઘડી સૂર્ય એક દિવસમાં સાઠ ઘડી પર્યંત રહે છે. અને સ્વરોની ક્રમવાર ચોવીસ આવૃત્તિ થાય છે.

પ્રત્યેક અઢી ઘડીમાં પાંચ તત્ત્વ વહે છે, પ્રતિપદાથી માંડીને જે ચંદ્ર અને સૂર્યના દિવસ કહેલા છે. તેનાથી વિપરીત હોય અર્થાત્ ચંદ્રમાના સ્વર ચાલવાના વખતે સૂર્યનો અને સૂર્યના સ્વર ચાલવાના વખતે ચંદ્રનો સ્વર ચાલે તો તેનો ત્યાગ કરવો કેમકે તે અશુભ છે.

રાત્રે ચંદ્ર સ્વર અને દિવસે સૂર્ય સ્વરને નિવારણ કરનાર યોગી છે. સૂર્યના સ્વરથી સૂર્ય અને ચંદ્રના સ્વરથી ચંદ્ર બધ થાય છે. જે આ ક્રિયા જાણે છે તેને ત્રણ લોક વશ થાય છે. સોમ, બુધ, ગુરુ, શુક્ર એ ચારે વારોમાં વામ (ડાખી) નાડી સર્વ કાર્યોમાં સિદ્ધિને આપનારી છે. જે શુકલપક્ષમાં એમ હોય તો વધુ ફળ થાય છે.

રવી, મંગળ અને શની એ વારોમાં દક્ષિણ નાડીનું સ્મરણ ચાર કાર્યોમાં કરવું તેનું ફળ કૃષ્ણપક્ષમાં વધુ થાય છે.

તત્ત્વો.

અઢી ઘડીમાં એકેક નાડીમાં ક્રમવાર પૃથક પૃથક પાંચે તત્ત્વો ઉદય થાય છે. પ્રથમ વાયુ તત્ત્વ વહે છે, બીજું અગ્નિતત્ત્વ ત્રીજું પૃથ્વીતત્ત્વ, ચોથું જળતત્ત્વ અને પાંચમું આકાશતત્ત્વ ઉદય પામે છે.

રાત્રિ અને દિવસમાં ચંદ્ર અને સૂર્યની આર સંક્રાંતિ જળુવી તેમાં વૃષભ, કર્ક, કન્યા, વૃશ્ચિક, મકર અને મીન એ ચંદ્રમાની સંક્રાંતિ છે. મેષ, સિંહ, કુભ, તુલા. મિથુન અને ધન એ સૂર્યની સંક્રાંતિ છે.

પૂર્વ અને ઉત્તરમાં ચન્દ્રમા રહે છે. અને પશ્ચિમ અને દક્ષિણમાં સૂર્ય રહે છે.

દક્ષિણ નાડી (જમણી) ચાલતી હોય ત્યારે દક્ષિણ અને પશ્ચિમમાં ન જવું. અને ડાબી (ચંદ્ર) નાડી ચાલતી હોય ત્યારે પૂર્વ અને ઉત્તરમાં ન જવું, જે જાય તો શત્રુલય થાય, ગયેલો ફરી પાછો ન આવે વખતે ઝરણુ પણુ થાય.

શુક્રલપક્ષની શ્રીજને દિવસે સૂર્યના પ્રવાહમાં ચન્દ્ર વહે તો લાલદાયક છે. તે વખતે સૌમ્ય કાર્ય કરવાથી સુખ થાય છે.

સૂર્યના ઉદયમાં સૂર્ય નાડી અને ચન્દ્રમાના ઉદયમાં ચન્દ્ર નાડીનો સ્વર ચાલતો હોય તે વખતે દિવસે અને રાત્રિમાં કરેલાં સર્વ કાર્ય સિદ્ધ થાય છે.

ચન્દ્રમાના મમયે સૂર્ય નાડી ચાલે અને સૂર્યના સમયે ચન્દ્ર નાડી ચાલે તો ઉદ્વેગ, કલક, હાનિ અને અશુભ થાય.

સૂર્યના પ્રવાહમાં ભુદિમાન મનુષ્ય અગમ્ય વસ્તુનું જ્ઞાન કદી શકે છે. ચન્દ્રમાના શ્વાસના પ્રવાહમાં અગમ્ય વસ્તુનું જ્ઞાન થતું નથી.

સ્વર વિપરીત ચાલે તેલું ફળ.

જે દિવસે પ્રાતઃકાળથીજ વિપરીત સ્વરોનો ઉદય થાય અર્થાત્ ચન્દ્રના સ્થાનમાં સૂર્ય અને સૂર્યના સ્થાનમાં ચંદ્ર વહે તે વખતે નીચે પ્રમાણે ફળ મળે.

પ્રથમ ભાગમાં ઉદ્વેગ, ખીજમાં ધન હાનિ, ત્રીજામાં ગમન, ચોથામાં ઈષ્ટ નાશ, પાંચમામાં રાજ્ય વિધ્વંસ, છઠ્ઠામાં સર્વ અર્થ નાશ, સાતમામાં વ્યાધિ, દુઃખ, અને આઠમા ભાગમાં મૃત્યુ થાય છે.

સવારે, અગોરે અને મધ્યહ્ને એમ ત્રણે કાળમાં જે ઉપર પ્રમાણે વિપરીત સ્વરોનો ઉદય બરાબર આઠ દિવસ સુધી ચાલે તો

હુષ્ટ ફળ મળે. જે જરા ન્યુનતાથી વિપરીત ચાલે તો શુભ ફળ મળે.

જે દિવસે સવારે અને બપોરે ચન્દ્રનો સ્વર અને સાયંકાળે સૂર્યનો સ્વર ચાલે તો તે દિવસે જય અને લાભ થાય જે વિપરીત ચાલે તો તેનો ત્યાગ કરવો.

પ્રયાણુ વખતે ડાબો કે જમણો જે સ્વર ચાલતો હોય તે તરફના પગને પ્રથમ આગળ કરીને ચાલે તો સિદ્ધિ થાય. જે અંગનો સ્વર ચાલતો હોય તે અંગના હાથની હથેલીથી ઉંઘમાંથી ઉઠીને જે મનુષ્ય મોનો સ્પર્શ કરે અર્થાત્ મોંઉપર હાથ ફેરવે તો વાંધે ફળ મળે.

જે અંગની નાડી ચાલતી હોય તે હાથ કે પગ આગળ મૂકીને ૧૦ દેવામાં કે લેવામાં કે ધરતી બહાર જવામાં તે વસ્તુનું ગ્રહણ કરે તે હાનિ થતી નથી. કસહ થાય નહિ, શત્રુનો ભય રહે નહિ, ઉપદ્રવ રહિત સુખી થાય.

ગુરુ, રાજા, પ્રધાન કે અંધુ વિગેરે પાસે શુભ કાર્યની સિદ્ધિ કરવી હોય તો પૂર્ણ હાથથી અર્થાત્ હાથમાં કાંઈ પણ ફળ લાઇને કરવી. એ સિદ્ધિ મનોનાચ્છિત ફળ આપનારી છે.

અગિલાહ, ચોરી, અધર્મ કાર્ય કે વ્યાધિનો નાશ કરવો હોય તો ખાલી હાથે કાર્ય સિદ્ધ કરવું.

કેટલાક કહે છે કે દૂર દેશમાં જવું હોય તો અંદ્રમાના સ્વરમાં જાતે સમીપ જવું હોય તો સૂર્યના સ્વરમાં ગમન કરવું.

બ્યવહાર, ઉચ્ચાટન, વૈરીવિદ્વા, ઠગાઈ કરવી, સ્વામીનો કાળ, ચોરી વિગેરેમાં કુર કામોમાં પૂર્ણ રીતે ભય કર્તા છે, તેના સ્વરમાં સ્વર સારો નથી.

જે મનુષ્ય દૂર દેશાવર જવા ઇચ્છા રાખતો હોય તેને અંદ્રે સ્વર શુભ છે. તે સ્વરમાં જવાથી નિર્વિપણે વાંછિતની સિદ્ધિ કરે છે. પ્રવેશના કાર્યમાં સૂર્યની નાડી ઉત્તમ મનાય છે.

ચન્દ્રનો સ્વર ચાલતો હોય તો કાંઈનો કરેલો અપરાધ પણ તે માણસ સહન કરી લે છે. અને સૂર્યનો સ્વર ચાલતો હોય તો એ વાન પણ વશ થઈ જાય છે. સુપુત્રનો સ્વર ચાલતો હોય તો તે સુખી થાય છે.

નાડી આગળખવાની રીત.

નાકના બે છિદ્ર વાટે શ્વાસ ચાલે છે તેમાં ડાબી આજુના થી શ્વાસ ચાલે તે ઇન્દ્ર નાડી કહેવાય જમણી આજુના નાકથી

શ્વાસ ચાલે તે પાંગળા નાડી કહેવાય અને જાંતે નાડી સાથે ચાલે તેને સુપુમ્બ્યા નાડી કહેવામાં આવે છે.

ડાખી નાસિકા ચંદ્રમાની, જમણી નાસિકા સૂર્યની અને સુપુમ્બ્યાની નાડી સંલૂપ છે.

નાડીમાં કંઈ વખતે કેટલું કામ કરવું તે જાણત.

ગામ જવું હોય અને તેનું પરીણામ જોવું હોય તો તથા શુભ કામમાં ડાખી નાસીકા લેવી. અને આવવું હોય એટલે પ્રવેશ કરવો હોય તો તથા દૂર કામમાં જમણી નાસીકા લેવી.

ડાખી અને જમણી જાંતે નાસિકા વહે તેનું નામ સુપુમ્બ્યા કહેવાય. એ નાડી સર્વ કામને ગગાડે છે માટે તે નાડી ચાલતી હોય એટલે જાંતે ઊદ્ગારા શ્વામેશ્વાસ ચાલતો હોય ત્યારે તે નાડી ચાલતી હોય તે વખતે ઇશ્વર ભજન કરવું ઉત્તમ છે. પશુ યાત્રા કરવા પ્રયાણ કરે તો હાનિ તથા કલેશ ઉત્પન્ન થાય.

સર્વ શુભ કામમાં ડાખી નાડી પુષ્ટિદાયક છે.

સરજ ઉગે તે વખતે પૂર્વની (જમણી) એને આધમી વખતે (રાત્રીને મુખે) ચંદ્રમાની (ડાખી નાડી) નાડી વહે તો શુચી, હેતુ, સુખસંજોગ અને આનંદ થાય.

ગુરુ, શુક્ર, બુધ અને સોમવારે ડાખીનાસીકા (ચંદ્રની) વહેતો સર્વ શુભકામ સિદ્ધ કરે અને અજવાળાયું હોય તો વધારે ફળ આપે.

રવી. મંગળ અને શનિ એ ત્રણવારે જમણી નાસિકા એટલે સૂર્ય નાડી વહેતો દૂરકાર્ય હોય તે સિદ્ધ કરે અને અધારીયામાં વિશેષ ફળ આપે.

નકાર કામ કરવામાં ત્રણ નાડી સારી છે.

ખહાર ગામ જવાને માટે ચંદ્રની નાડી ચાલતી હોય તે વેળાએ જવું તેમાં જવાથી વિઘ્ન થાય નહિ અને કોઈ ઇષ્ટ મિત્ર મળે અને કાર્ય સિદ્ધ થાય.

પ્રવેશ એટલે ઘેર આવવાને માટે જમણી (સૂર્યની) નાડી વહેતી હોય તો, પ્રવેશ કરવાથી કાર્ય સિદ્ધ થાય.

ઇંડા-ડાખી નાડી ચાલતી હોય તેનું ફળ.

ચંદ્રની નાડી ચાલતી હોય એટલે ડાખી નાસિકામાંથી સ્વર ચાલતો હોય તે વખતે નિચેના કામો કરવાથી સિદ્ધ થાય; જ્યનું કામ કરવા માટે, કોઈ વસ્તુનો સંગ્રહ કરવા માટે, દેવોની પ્રતિષ્ઠા કરવામાં દાનમાં, ઓમને માટે, ધરેણું માટે, ધર માટે, વિવાહ માટે

શાંતિકર્મમાં, રસાયણમાં, વાવ, કુત્રા વિષે, સ્તંભ વિષે, ધર્મ દૂર જવું હોય તો, ગ્રાશાદમાં, તળાવ માટે, યાત્રા માટે, વસ્ત્ર માટે, મુષ્ટીકર્મ માટે, સ્વામિનાં દર્શન માટે, મંત્રને માટે, ધર પ્રવેશને માટે, બીજા વાવવામાં, વિવાહના આરંભમાં, ધર્મકર્મની દિક્ષા માટે, આપણ કરવામાં અશ્વ, હાથી લેવામાં, ગામમાં પ્રવેશ કરવાને, સ્ત્રીને પ્રવેશ કરવા માટે, વ્યવહારમાં ખેતીમાં, સેવામાં, આણુસમુદ્ધ કરવામાં શુભ કાસમાં, ઘેરથી આવવામાં, વિવાહમાં, લાગતે મળવામાં કળા તથા રોગપરીક્ષામાં, ગુરુ ઉપદેશમાં, હાથી ઘોડે ખેલવામાં, પરોપકાર કરવામાં, શાસ્ત્રનો વિચાર કરવામાં, અંથ ખરીદવાને, નાટકમાં તીવ્રક તથા છત્ર ધારણ કરવામાં અને વરસાદના આવવામાં કામી નાડી શુભ છે.

છંડા અર્થાતિ નાકનાં બે ઝિદ્દોમાંનાં ડાબા ઝિદ્દમાંથી શ્વાસો-શ્વાસ વધુ ચાલતો હોય તે વખતે સ્થિર કાર્ય કરવું, આશુપણ પહેરવું, દૂર માર્ગે જવું આ તેમ, ધર્મ, મંદિર, અને ધરની વરતુઓનો સંગ્રહ કરવો; વાવ, કુત્રા, તળાવ, દેવ, સ્તંભપ્રતિષ્ઠા, યાત્રા, દાન, વિવાહ, વસ્ત્રાલંકારો પહેરવાં, શાંતિ પુષ્ટિદાયક કાર્ય કરવાં, દિગ્વ્ય અપૌષધી, રમાયન, પોતાના સ્વામીનાં દર્શન, મિત્ર, ગ્રાપાર કરવો અનાજ સંગ્રહ કરવું, ગ્રહ પ્રવેશ કરવો, સેવા, ખેતી, બી વાવવું, શુભ કર્મ કરવાં, સજ્જાહ કરવી, ગમન કરવું, વિદ્યારંભ કરવો, અંધુને મળવું, ધર્મ, યજ્ઞ નિગેરેની દીક્ષા લેવી, જન્મ, મોક્ષમાં, મંત્રની મિદ્ધિ કરવી, ડાળવું જ્ઞાન થવું, સૂત્ર તથા પાત્ર લાવવાં, આવવું, વ્યાધિ ચિકિત્સા કરવો, સ્વામીને ગોનાવવા, હાથી ઘોડા પર સ્વારી કરવી, ધનુષ ધારણ કરવું, ઉપકાર કરવો, ખાતો રમાપન કરવો, ગાવું વાજાંત, વૃત્ય કરવું, શાસ્ત્રનો વિચાર, ગામ પ્રવેશ, તિવ્રક કરવું, ખેતર રાખવું તેમાં અન્દની નાડી છંડા શુભ દેખે આપનારી છે. રોગ, શોક, હિંદાસી, જ્વર પીડામૂર્ચા, અનાજ કાકડાં સંગ્રહ કરવાં, સ્ત્રીઓનાં આભૂષણ લાવવાં, વરસાદ પડવો, ગુરુપૂજા, એ સર્વમાં અંદ્ર નાડી શ્રેષ્ઠ છે.

છંડા નાડીમાં યોગાભ્યાસ આદિ કરવાં સિદ્ધિને આપનાર છે. પણ છંડા નાડીમાં વાયુ અને આકાશતત્વ વહેતા હોય ત્યારે છંડાનો પણ ત્યાગ કરવો.

દિવસ અને રાત્રિનાં સર્વ કાર્ય છંડા નાડીમાં સિદ્ધ થાય છે.

અર્ધા શુભ કાર્યોમાં ચન્દ્રમાની નાડી ઉત્તમ માનવી. યાત્રાના આરંભમાં, વિવાહ ગૃહ કે નગરમાં પ્રવેશમાં સકળ શુભ કામમાં ચન્દ્ર સ્વરમાં કરવાથી સર્વદા સિદ્ધ થાય છે.

નીચેનાં કામ કરવામાં પિંગળા નાડી એટલે સૂર્યની જમણી નાડીનો સ્વર જોવો.

પિંગળા અર્થાત સૂર્યની નાડી એટલે નાકનાં બે છિદ્રોમાંથી જમણા છિદ્રમાંથી વધુ શ્વાસપ્રશ્વાસ ચાલતો હોય તે વખતે નીચે પ્રમાણે કાર્ય કરવા શુભદાયક છે,

કંકણ અને કુર કાર્ય કરવા, મારણ વિ. વિદ્યા લક્ષ્મી કે લક્ષ્મીવતી, સ્ત્રી સંગ કરવો, વેશ્યાગમન કરવું, વહાણમાં ચઢવું, બ્રહ્મ કાર્ય કરવા, મદિરા પાનમાં, વીર મત્ર વિ. ની ઉપાસના, વિહવળ થવું, વિષ દેવું. દેશ વિધ્વંસ થવો, શાસ્ત્રનો અભ્યાસ, મૃગયા ગમન કરવું, પશુ વેચવાં, ઈંટ, લાકડાં, પથ્થરને રત્ન ધસર્ગ, તે સર્વમાં પિંગળા નાડી શ્રેષ્ઠ છે.

ગમનનો અભ્યાસ, યંત્ર, તંત્ર કળા, પર્વત ઉપર ચઢવું, જુગાર, ચોરી કરવી, હાથી ઘોડાને સમારવા કે ચલાવવા, યક્ષિણી, યક્ષ, વૈતાળ. જૂતને રોકવા, ગધેડા, ઉંટ, ભેંસ, હાથી ઘોડા ઉપર ચઢવું, નદી તરવો, ઔષધ કરવું, લખવું, મારવું, મોહ કરવો, રોકવું વૈર કરવું, ઉચ્ચાટન, વશ કરવું, ખેતી કરવી, દાન કરવું લેણદેણ કરવું, પ્રેત ખોલાવવું, શત્રુ નિગ્રહ કરવો, યુદ્ધ કરવું, ભોગ ને રાજ દર્શન કરવું, ભોજન, રનાન, વ્યવહાર, ભોજનદારા મંદાગિન કરવો; સ્ત્રીઓને વશ કરવી, શયન કરવું, એ સર્વ સૂર્ય સ્વર ચાલતો હોય ત્યારે કરવા. સધળાં કુર કર્મ. અનેક પ્રકારનાં ચર કર્મમાં સૂર્યની પિંગળા નાડી મિદ્ધ જાણવી.

ખાતકી કામ કરવામાં, સ્ત્રીની સેવા કરવામાં, રણસંગ્રામમાં, કઢીણુ વિદ્યામાં ઝેર દેવામાં, વેશ્યા સંબોગમાં, પોતાની સ્ત્રી મનાવવામાં ઝેર ખાવામાં વહાણમાં ખેસવામાં, ખોટું કામ કરવામાં ઝોળખાણુ કરવામાં, મેલા મંત્રનો જપ કરવામાં, લણવા લણાવવામાં ઝોસડમાં, શયન કરવામાં, ઉચ્ચાટનમાં, કાષ્ઠને દુઃખ દેવામાં, ઉપાસના કરવામાં, શત્રુતા કરવામાં, કાષ્ઠને મારવાને, દુશ્મનને છેતરવાને, દીલ્લો ચણાવવાને, પથ્થર તથા લાકડાંના કામમાં, હાથીઆર

આધવામાં, ચોરી કરવામાં, છેતરવામાં, વેચવામાં, ધન પેદા કરવામાં, ભૂતપ્રેતાદિકના કામમાં. વશીકરણમાં, કામણકુમળમાં, ભોજનમાં, છળભેદમાં, રત્ન વિગેરે વસ્તુમાં, મારણ મોહનમાં, નાટક એટકમાં, જ્વરકર્મમાં દારૂ પીવામાં, પૈસા જડતા ન હોય તો, ચાકર રાખવામાં, દુશ્મનનો દેશ ઉજડ કરવામાં, નવો ધાર કરવામાં, મહેનતતું કામ કરવામાં, સદો કરવામાં વિગેરે તમામ દુષ્ટ કામ સૂર્ય નાડીમાં કરવું.

સુષુમ્ણા નાડી એટલે ખંતે નાસિકાની નાડીમાં સ્વર ચાલતો હોય તે વખતે નિચેનાં કામ કરવાં.

વેપાર. ધુતવાતું કામ, વાધનો ભય, સાપનો ભય, સ્વામિનો ક્રોધ, છળથી વિવાદ કરવો, દુશ્મનના ભય માટે, ચોરના ભય માટે, અને માર્ગને વિષે એવી રીતે ગેરકાર્યને વિષે સુષુમ્ણા નાડી ભેગી.

સુષુમ્ણા નાડી ચાલતી હોય તેનું ફળ.

નાકનાં છિદ્રો બે છે તેનાં બે ક્ષણવાર પવન ડામી બાજુ ચાલે, વળી ક્ષણવાર દક્ષિણ બાજુ ચાલે કે ખંતે છિદ્રો દ્વારા સરખો પવન ચાલે તો સુષુમ્ણા નાડી જાણવી.

સુષુમ્ણા નાડી સર્વ કાર્ય—હરવાવાળી છે. તે નાડીમાં રહેલ અગ્નિ કાળ રૂપે ખંતે છે. તે અગ્નિ વિષયુક્ત નો સર્વ કાર્યનો નાશ કરનાર જાણવો.

જ્યારે જે પુરુષની ખંતે નાડી ચાલે ત્યારે તેનું નિઃસંદેહ અશુભ જાણવું. ક્ષણવારમાં ડામી બાજુ અને ક્ષણવારમાં દક્ષિણ બાજુ પવન ચાલે તો વિષમ મહેવાય. તેનું ફળ વિપરીત જાણવું. તેમાં કૂર અને સામ્ય કર્મ ન કરવું બે કરે તો નિષ્ફળ જાય.

જીવન, મરણ, પ્રજા, લાભ, અલાભ, જય, પરાજય તે વખતે બે વિષમ અને વિપરીત સ્વર ચાલે તો જગદીશ્વરનું સ્મરણ કરવું. શ્વરનું ચિંતન કરીને તે સમયે યોગાભ્યાસાદિ કર્મ કરવાં. અને જય લાભ કે સુખની આર્કાલાવાળાએ તે સમયે કાંઈ પણ કામ કરવું નહિ.

સૂર્ય નાડી સુષુમ્ણા બે વારંવાર વહે તો તે સમયે બે શાપ કે વર આપે તો તે નિષ્ફળ જાય.

નાડી સંચલન કાળમાં અને તત્વોના સંચલનમાં ટાઈ પણ ભ કાર્ય ન કરવું. દાન પુણ્ય પણ ન કરવાં.

જે સમયે વિષમ સ્વરનો ઉદય હોય ત્યારે મનથી કાંઈ કાર્યનો વિચાર કરવો નહિ. જો તે વખતે યાત્રા કરવામાં આવે તો તે હાનિકર્તા થાય, વખતે મરણ કે કલેશ પણ થાય.

તત્ત્વોનાં આઠ પ્રકારનાં વિજ્ઞાન.

વામ ભાગમાં અને દક્ષિણ ભાગમાં પાંચ પાંચ ઉદય કહેલ છે. એ તત્ત્વોનાં આઠ પ્રકારનાં વિજ્ઞાન આ પ્રમાણે છે.

પ્રથમ તત્ત્વોની સંખ્યા, મીઝે બેદશ્વામની સંધી, ત્રીજે બેદ સ્વરોનાં ચિહ્ન, ચોથો બેદ સ્વરોનાં સ્થાન, પાંચમો બેદ તત્ત્વોના રંગ, છઠ્ઠા બેદમાં પ્રાણ, સાતમામાં સ્વાદનો સંયોગ, આઠમામાં ગતિનાં લક્ષણ આ પ્રકારે આઠ પ્રકારના પ્રાણ છે.

સવારથી મદ્ય સ્વરને જોવા તેથી સ્વર અને તત્ત્વની ઓળખાણ રહે છે.

દાનમાં જે અંશુદા રાખી પછી નાકનાં જે છિદ્ર, મુખ, અને નેત્રો યાદોની આગળોઆથી ડાખી બધ કરવાથી એના વચમાં પૃથ્વી આદિ તત્ત્વોનું જ્ઞાન ક્રમવાર પીન, શ્વેત, લાલ, અને શ્યામ બિંદુમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે. પૃથ્વીને પીતલણું, જળનો શ્વેત, તેજને લાલ, વાયુનો શ્યામ અને આકાશનો ચિત્ર વર્ણ હોય છે.

જેમ દર્પણમાં મુખ જોઈ શ્વાસને મૂકે છે તેમ આકાશને જોઈ તત્ત્વનાં બેદને પહિત લોકો જાણે છે.

ચતુરશ્ચ, અર્ધઅંદ્રાકાર, ત્રિકાણ, વર્તુલ, અને બિંદુઓના આકાર નેત્રો આગળ જુલે તો આકાશતત્ત્વનું જ્ઞાણ જાણવું.

મધ્યમાં પૃથ્વી, ત્રીજે જળ, ઉપર અગ્નિ અને વાયુનો પ્રવાહ વક્ર હોય અને જે સ્વરોનું સક્રમ ચાલતું હોય તો આકાશતત્ત્વનું જ્ઞાણ જાણવું.

બંને બલા ઉપર અગ્નિ, નાભિના મૂળમાં પવન, જનુ દેશમાં પૃથ્વી, ચરણના અંતમાં જળ, મસ્તકમાં આકાશ તત્ત્વ રહે છે.

વાયુનો સ્વર આઠ આગળ, પવનનો ચાર આગળનો, પૃથ્વીને સ્વર ચાર આગળ, જળનો સ્વર સોળ આગળ ચાલે છે.

જો ઉર્ધ્વ સ્વર ચાલે તો મૃત્યુ, ત્રીજો સ્વર ચાલે તો શાન્તિ, વક્ર ચાલે તો ઉચ્ચાટન, મધ્યનો સ્વર ચાલે તો સ્તંભ અને આકાશતત્ત્વનો સર્વ કામોમાં મધ્યમ જાણવું.

પૃથ્વી તત્ત્વમાં સ્થિર કાર્ય કરવા, જળતત્ત્વમાં ચર કાર્ય કરવા,

તેજ તત્ત્વમાં કુર કાર્ય કરવા, પવનમાં સારણુ અને ઉચ્ચાટન કર્મ કરવા, આકાશમાં કાષ્ઠ કાર્ય ન કરવું. પૃથુ યોગાભ્યાસ કરવો. પૃથ્વી અને જળતત્ત્વથી સિદ્ધિ, અગ્નિતત્ત્વથી મૃત્યુ, વાયુતત્ત્વથી ક્ષય, આકાશતત્ત્વમાં સર્વ કાર્ય નિષ્ફળ થાય. પૃથ્વી તત્ત્વથી અધિક લાભ થાય, જળ તત્ત્વથી તત્ક્ષણ લાભ થાય, વાયુ અને અગ્નિથી હાની અને આકાશતત્ત્વથી નિષ્ફળતા જાણવી.

પૃથ્વીતત્ત્વનો સ્વર—જેનો વર્ણુ પીત્ત હોય, ધીમે ધીમે કે મધ્યમ આવવાવાળો હોય, જેનો શબ્દ ભારે હોય, જરા ઉજ્જુ હોય, જેનો પ્રવાહ ભાર આગળનો છે. તે પૃથ્વીતત્ત્વનો સ્વર છે તેમાં કાર્યો સધાય છે. તે ભોગનો દાતા છે.

જળતત્ત્વનો સ્વર—જે નીચે વહે જેનો ધ્વની શુરુ હોય, ઉતાવળો ચાલે, સ્થિતિ શીતળ હોય, જે સોળ આંગળનો હોય, તો તે જળનો સ્વર છે. જેનો વર્ણુ શ્વેત હોય, અર્ધચંદ્રાકાર હોય, સ્વાદુ હોય, કસેલો લીસો હોય તે જળતત્ત્વ હોય છે તેમાં શુભ કામ કરવાં અને તે લાભ દાતા છે.

તેજતત્ત્વનો સ્વર ચાર આંગળનો હોય છે. ઉપર ચાલે, અત્યંત ઉજ્જુ હોય અને લાલ હોય છે. તેમાં કુર કાર્યો કરવાં.

વાયુતત્ત્વનો સ્વર—આઠ આંગળનો છે, શીતોજ્જુ છે, કાળો છે, વક્ર ચાલે તે વાયુતત્ત્વનો સ્વર છે. તેમાં ચર કાર્યની સિદ્ધિ થાય છે.

આકાશતત્ત્વ—એક રસ સર્વતરવોના શુણોમાં વહે છે. તે યોગી કે યોગનો દાતા છે.

પૃથ્વી અને જળ તત્ત્વ શુભ છે. તેજના તત્ત્વમાં મધ્યમ ફળ થાય છે. આકાશને વાયુ તત્ત્વમાં હાનિને મૃત્યુ અશુભ ફળ મળે.

પૃથ્વી વશિષ્ઠ પર્વત પૃથ્વી તત્ત્વ, દક્ષિણમાં તેજ તત્ત્વ, ઉત્તરમાં વાયુતત્ત્વ અને અધ્યમાં આકાશતત્ત્વ છે.

ચન્દ્રના સ્વરમાં પૃથ્વી અને જળતત્ત્વ અને સૂર્યના સ્વરમાં અગ્નિ તત્ત્વ જે સમયે હોય તે સમયમાં સારા કે નહતાં કાર્યોની સિદ્ધિ થાય છે. દિવસે પૃથ્વીતત્ત્વથી અને રાત્રે જળતત્ત્વથી લાભ થાય છે. અગ્નિતત્ત્વથી મૃત્યુ અને વાયુતત્ત્વથી નાશ તથા આકાશ તત્ત્વથી દાહ થાય છે.

પૃથ્વીતત્ત્વમાં જીવન, જય, લાભ, ખેતી, ધનતું કાર્ય, મંત્ર-

કાર્ય, યુદ્ધ પ્રશ્ન, ગમન અને આગમન ઘેટ છે. જળનું તત્ત્વ હોય તો શત્રુનું આગમન સમજવું. પૃથ્વીતત્ત્વમાં શુભ થાય છે, વાયુતત્ત્વમાં શત્રુ અન્ય સ્થાને ચાલ્યો છે, આકાશ કે અગ્નિતત્ત્વમાં શત્રુની હાનીને મૃત્યુ થાય છે.

કાષ્ઠના પ્રશ્ન વખતે જો પૃથ્વીતત્ત્વ હોય તો મૃગ, વૃક્ષ વિગેરેની ચિંતા, જળતત્ત્વમાં જીવની ચિંતા, અને તેજના તત્ત્વમાં શુન્ય અર્થાત્ ચિંતા ન સમજવી.

દક્ષિણ આબુનો સ્વર ચાલતો હોય તો અગ્નિતત્ત્વમાં સૂર્ય, જળતત્ત્વમાં શની, વાયુ તત્ત્વમાં રાહુ જણવો.

ડાબી આબુ સ્વર ચાલતો હોય તો જળતત્ત્વમાં ચંદ્રમા, પૃથ્વી તત્ત્વમાં બુધ, વાયુતત્ત્વમાં બૃહસ્પતિ, અને અગ્નિતત્ત્વમાં શુક્ર જણવો. આ સર્વ ગ્રહો સર્વ દર્શોમાં પૂર્વોક્ત તત્ત્વોમાં સ્થિત રહે.

પૃથ્વીતત્ત્વમાં બુધ, જળતત્ત્વમાં ચંદ્રમા, અગ્નિતત્ત્વમાં સૂર્ય, અને મંગળ, વાયુતત્ત્વમાં રાહુ અને શની, તથા આકાશતત્ત્વમાં બૃહસ્પતિ કહેલ છે.

પરદેશ ગયેલા સંબંધી પ્રશ્ન.

જો કોઇ પરદેશ ગયેલા સંબંધમાં પ્રશ્ન કરે અને તે સમય સૂર્યના સ્વરમાં રાહુ સ્થિત હોય તો કહેવું કે જીજ્ઞે સ્થળે જવા માટે તે સ્થાનેથી નીકળી ચુક્યો છે.

જો એ વખતે જળતત્ત્વ વહેતું હોય તો પરદેશથી આવવાનું કહેવું, પૃથ્વીતત્ત્વ હોય તો પરદેશી જ્યાં ગયો છે ત્યાં સુખી કહેવો, વાયુતત્ત્વ ચાલતું હોય તો અન્ય સ્થાને ગયો છે એમ કહેવું અને અગ્નિતત્ત્વ ચાલતું હોય તો પરદેશમાં મરણ પામેલો છે એમ કહેવું.

જો પરદેશી સંબંધી પ્રશ્નના સમયે પૃથ્વીતત્ત્વ કે જળતત્ત્વ હોય તો સંતોષ, પુટના, પ્રીતિ, રતિક્રિડા, જય અને હર્ષમાં છે કહેવું. તેજ કે વાયુ તત્ત્વ ચાલતું હોય તો શયન અને જરૂરી પરદેશમાં ટાઢે રહે છે કહેવું. જો આકાશતત્ત્વ હોય તો અવસ્થાથી રહીત પરદેશીનું મરણ કહેવું. પૂર્વ, પશ્ચિમ, દક્ષિણ, અને ઉત્તર એ ચારે દિશાઓમાં ક્રમથી પૃથ્વી, જળ, તેજ, અને વાયુ એ ચાર તત્ત્વ જળવાન છે.

તત્ત્વોનાં નક્ષત્રો.

પૃથ્વી તત્ત્વનાં—ધનિષ્ઠા, રોહિણી, જેષ્ઠા, અનુરાધા

અભિજીત, અને ઉત્તરાષાઢા, એ સાત નક્ષત્ર પૃથ્વી તત્ત્વનાં છે.

જળતત્ત્વનાં—પૂર્વાષાઢા, આશ્લેષા, મૂળ, આર્દ્રા. રેવતી, ઉત્તરાષાઢપદ. અને શતભિષા એ સાત નક્ષત્ર જળતત્ત્વનાં છે.

તેજ તત્ત્વનાં—હરણી, કૃતિકા, પુષ્ય, મધ્યા, પૂર્વાશ્વિની, પૂર્વાષાઢપદ, અને સ્વાતી એ સાત નક્ષત્ર છે.

વાયુ તત્ત્વનાં—વિશાખા, ઉત્તરાશ્વિની, હસ્તા, ચિત્રા, પુનર્વસુ, અશ્વિની, અને મૃગશર એ સાત નક્ષત્ર છે.

હં એ ખીજ પૃથ્વી તત્ત્વનું છે. લં ખીજ જળ તત્ત્વનું છે. રં ખીજ અગ્નિ તત્ત્વનું છે. ચં ખીજ વાયુ તત્ત્વનું છે. અને હં ખીજ આકાશ તત્ત્વનું છે, જે તત્ત્વનું ધ્યાન કરવું હોય તેના ખીજ તું તે તે તત્ત્વમાં ધ્યાન કરવું.

પ્રાણુજ સર્વના પરમ મિત્ર રૂપ છે. તેનો પ્રાણુ સમાન ખીજો કોઈ બંધુ નથી. શરીર રૂપી નગરમાં રહેલો પ્રાણુવાયુ રખવાળ છે. પ્રાણુ પ્રવેશ સમયે દશ આંગળ અને નીકળતી વખતે આર આંગળ હોય છે. ગમન સમયે ૨૪ આંગળનો દોડતી વખતે ૪૨ આંગળનો મૈથુન વખતે ૬૫ આંગળનો, અને શયન સમયે ૧૦૦ આંગળનો કહેલો છે.

પ્રાણુની સ્વાભાવિક અગ્નિ ૧૨ આંગળની છે. તે ભોજન તથા વચન વખતે ૧૮ આંગળની થાય છે.

જો યોગી પ્રાણુની ગતિ એક આંગળ ઝોઢી કરે તો નિષ્કામ તાની પ્રાપ્તિ થાય છે. બે આંગળ ઝોઢી કરે તો આનંદની પ્રાપ્તિ અને ૩ આંગળ ઝોઢી કરે તો કવિતાની પ્રાપ્તિ થાય છે. ૪ આંગળ ઝોઢી કરે તો વાણીની સિદ્ધિ, ૫ આંગળ ઝોઢી કરે તો દૂર દષ્ટિ, ૬ આંગળ ઝોઢી કરે તો આકાશગમનમાં શક્તિ, ૭ આંગળ ઝોઢી કરે તો અચંડ વેગ ધણ જાય છે. ૮ આંગળ ઝોઢી કરે તો અભિમાદી સિદ્ધિઓની પ્રાપ્તિ, ૯ આંગળ ઝોઢી કરે તો નવનીતિ-યોની પ્રાપ્તિ, ૧૦ આંગળ ઝોઢી કરે તો દસે મૂર્તિયો અર્થાત અनेક રૂપની પ્રાપ્તિ, ૧૧ આંગળ ઝોઢી કરે તો દેહની છાયાનો અભાવ અને ૧૨ આંગળ જો પ્રાણુની ગતિ ઝોઢી થઈ જાય તો હંસગતિ ગંગાજળના સમાન અમૃત રસનું પાન પ્રાપ્ત થાય. જો શિખાથી નખ સુધી પ્રાણુને પૂર્ણ યોગી વશ કરી લેતો લક્ષ્ય ભોજ નિવૃત્તિ થાય.

યુદ્ધમાં જય વિજય જોવું.

જો દૂર દેશાવર યુદ્ધ કરવા જવું હોય તો ચંદ્રમાનો સ્વર જય અપાવે, સમીપમાં યુદ્ધમાં જવું હોય તો સૂર્યનો સ્વર જય અપાવે. ચંદ્ર સ્વર અથવા સૂર્ય સ્વર ચાલતો હોય તે વખતે જંગતસ્વ વહેતું હોય તો યુદ્ધ કરવાને યોદ્ધા આવશે. જો દિશામાં પવનનત્વ ચાલતું હોય તે દિશામાં યુદ્ધ ચાટે સેના મોકલે તો સામે ઇન્દ્ર દેવ હોય તો પણ જય જશે.

ચંદ્ર સૂર્યના પ્રવાહમાં જો વાયુતત્વ વહે તો તે સમય ગમન કરવાવાળો દિગ્ગત મુખી સંરક્ષણ કરી શકે છે. સદા જય મેળવે છે. પ્રાણવાયુ સુપુષ્પાયા ચાલતો હોય તો મંત્રામમાં દુશ્મનને મંકટ થાય. પુરુષોની જમણી નાડી, સ્ત્રીઓની ડાબી નાડી અને યુદ્ધ સમયે કુંભક નાડી શ્રેષ્ઠ હોય છે.

જો પ્રશ્ન કરનાર ડાબા કે જમણી તરફ બેસી યુદ્ધતો પ્રશ્ન કરે અને તે સમય પૂર્ણ સ્વર હોય તો નાશ નહિ થાય, શૂન્ય હોય તો ક્ષત થાય.

પ્રશ્ન વખતે સ્વરતુ જ્ઞાન ન થાય તો નિશ્ચય કરીને પોતાના હાથે પૃથ્વી ઉપર પુષ્પ નાખવું. જો તે પુષ્પ પોતાના પગ આગળ પડે તો પૂર્ણ ફળ મળે અને જો દૂર પડે તો શુન્ય ફળ મળે જાણવું. જો કલ્પા રહી કે બેસીને પ્રાણવાયુને નિશ્ચય મનથી શરીરની અંદર આકર્ષણ કરે છે તેના સર્વ કાર્ય સિદ્ધ થાય છે.

વશીકરણ પ્રયોગો.

સ્ત્રીના ચન્દ્રસ્વરને પોતાના સૂર્યસ્વરથી આકર્ષણ કરીને પોતાના જીવસ્વરને મંડામાં રાખે તો જન્મપર્યંત સ્ત્રી પોતાને વશ થઈ જાય, આ ક્રિયા પોતાની પરણેલી સ્ત્રીઓમાં જ થઈ શકે છે.

પુરુષ પોતાના જીવસ્વરથી સ્ત્રીના જીવસ્વરને ગ્રહણ કરે. સ્ત્રીના જીવસ્વરમાં પોતાના જીવ સ્વરને આપે આ પ્રકારે જીવના સ્થાનમાં જોતો જીવ ગયેલો હોય તે પુરુષ જન્મપર્યંત સ્ત્રીને વશ રહે.

રાત્રીના પાછલા પહોર વખતે જો મનુષ્ય સુપુષ્પા સ્વરતું પાન કરે છે તે સ્ત્રીઓના પ્રાણોને વશ કરે છે. તે દાળ વ્યતીત થયા પછી અષ્ટાક્ષર મંત્રનો જપ કરી જો પુરુષ પોતાનો ચન્દ્ર સ્વર સ્ત્રીને આપે છે તો તે સ્ત્રી તેજ ક્ષણમાં મોહને પ્રાપ્ત થાય.

શયન વખતે સ્ત્રીસંગમાં કે સ્પર્શ વખતે જે મનુષ્ય પોતાના સૂર્ય સ્વરથી સ્ત્રીના ચન્દ્ર સ્વરનું પાન કરે છે તે મનુષ્ય કામદેવ સમાન મોહ કરવાવાળો થાય છે.

જો શિવ સ્વર એટલે સૂર્ય સ્વર, શક્તિ સ્વર એટલે ચન્દ્ર સ્વર સ્ત્રી સંગ વખતે મળી જાય અથવા પુરુષ પોતાનો ચન્દ્ર સ્વર સ્ત્રીને આપે તે પુરુષ સો સ્ત્રીઓને મોહ પમાડી શકે છે.

સ્ત્રીના ચન્દ્ર સ્વરને પોતાના સૂર્ય સ્વરમાં આપ્યા પછી સાત, નવ, ત્રણ કે પાંચવાર સંગ કરે અથવા સ્ત્રીના ચન્દ્ર સ્વરમાં પોતાનો સૂર્ય સ્વર આપીને જો, ચાર, અને છવાર સંગ કરે તો તે કામીની વશ થઈ જાય છે.

પોતાના સૂર્ય અને ચન્દ્ર સ્વરને સર્પની ગતિથી જેમીને સ્ત્રીના મુખના અધરોઢો પર પોતાના મુખ સ્પર્શ કરીને વારંવાર પ્રથમ કલા પ્રસાણે ચન્દ્ર અને સૂર્યને મેળવે જેટલો સમય સ્ત્રી નિદ્રામાં રહે ત્યાં સુધી ઉપર પ્રસાણે સ્ત્રીના મુખ કમળનું પાન કરે અને પછી જગતી વખતે કંઠ તથા નેત્રનું ચુમ્બન કરે આમ કરવાથી કામી પુરુષ સ્ત્રીઓને વશ કરી શકે છે. આ વશીકરણ કાંઈ લપટને ન કહેવું.

ગર્હ રહેવામાં સ્વરનો ઉપયોગ.

ઋતુ સ્નાન પછી જ્યારે સ્ત્રીને પાંચમો દિવસ હોય તે દિવસે પુરુષનો સૂર્ય સ્વર અને સ્ત્રીનો ચન્દ્ર સ્વર આલેતો હોય તો તે વખતે સ્ત્રીસંગ કરવાથી પુત્રનો જન્મ થાય.

જે વખતે પૃથ્વી અને જળતત્ત્વ વહેતાં હોય તે વખતે સ્ત્રીને ગાયના દૂધમાં શંખાવલી ધુંટીને પીવરાવવી પછી પોતાના પતિ પાસે ત્રણવાર ભોગની પ્રાર્થના કરવી, આ ઔષધ ઋતુસ્નાન કર્યા પછી પીવું, તો સ્વપાન પરાક્રમી પુત્ર પેદા થાય છે.

જે મનુષ્ય સૂર્ય સ્વરના પ્રવાહની સાથે સુષમ્ણા સ્વરના આલવા વખતે ઋતુદાન આપે છે તો તેને કુરુષ અને અંગહીન પુત્ર થાય છે.

ઋતુ પછી વિષમ દિવસોમાં પુરુષનો સૂર્યસ્વર દિવસ તથા રાત્રીમાં આલે, સ્ત્રીનો ચન્દ્ર આલે તથા પૃથ્વી, જળ અને અગ્નિ એ તત્ત્વોમાં ગર્ભાધાન થાય તો વધ્યા પુત્રપણાને પામે.

જો ઋતુના આરંભમાં પુરુષનો સૂર્ય સ્વર અને સ્ત્રીનો ચન્દ્ર

સ્વર ચાલે એ જોતા સંગમ થતો જાય નો વંધ્યા પુત્રપશુને પામે.
જો ભોગના પ્રારંભમાં પુરુષનો સૂર્ય સ્વર ચાલે અને વીર્ય-
પાત થયા પછી ચન્દ્ર સ્વર ચાલવા લાગે તો આ કમળી સ્ત્રી ગર્ભને
ધારણ કરતી નથી.

કાર્ય સિદ્ધ થશે કે કેમ તે બાબત.

પ્રથમ કુરનાર જે તરફની નાડી ચાલતી હોય તે તરફ ઉભો રહો
પ્રથમ પૂછે તો તેનું કામ સિદ્ધ થાય. અને બીજી તરફ રહીને પ્રશ્ન
પૂછ્યો હોય તો કામ મિદ્ધ ન થાય.

સ્વરનો પ્રવેશ થતી વખતે (એટલે શ્વાસ ઉઠ્યો ચઢતો વખતે)
પ્રથમ પૂછનાર આવે તો તેનું કામ સિદ્ધ થાય અને સ્વર બહાર
નીકળતી વખતે પ્રથમ કહે તો પ્રજનનું કામ સિદ્ધ થાય નહિ.

અમુક નકરારનું પરિણામ કેવું આવશે તે બાબત.

કાષ્ઠ તકરાર થઈ હોય તેનું શું પરિણામ આવશે તેમ પૂછે તો
તે વખતે ચંદ્ર (ડાબી) નાડીએ સ્વર વહેતો હોય તો તેના નિકાલ
થાય, સૂર્ય (જમણી) નાડી વહેતી હોય તો તકરાર વધે અને શુષ્ક-
મ્બ્યા વહેતી હોય તો સમાધાન થાય નહિ.

અમુક માંદો માણસ શાન્તે થશે કે કેમ તે બાબત.

રોગી માંદો હોય અને તેના સંબંધમાં કાષ્ઠ પ્રથમ પૂછે તે
વખતે તે પ્રથમ પૂછનાર જમણી તરફ રહી પૂછે અને સૂર્ય (જમણી)
નાસિકાદ્વારા સ્વર ચાલતો હોય તો તે રોગી જરૂર મરી જાય પણ
તેજ વળાએ જમણી સ્વર બહારાઈને ડાબી નાસિકાદ્વારા સ્વર ચાલે
તો રોગી દુઃખી થાય ખરો પણ જીવતો ઉઠે.

મૃત્યુ જોવા વિષે.

જે પુરુષની એકની એક નાડી ડાબી અગર જમણી ગમે તે એક
ચાલે તો તે ત્રણ વર્સ જીવે, રાત્રિ દિવસ સૂર્યની (જમણી) નાડી
વહે તો બે વર્ષ જીવે, એકનો એક સ્વર ત્રણ ત્રણ રાત્રી ચાલે તો
એક વર્સ જીવે, સોળ દિવસ સૂર્ય એકજ સ્વરે સૂર્ય (જમણી)
નાડી ચાલે તો તે એક માસ જીવે, ચંદ્ર નાડી (ડાબી) એકસીજ
સોળ દિવસ સૂર્ય વહે તો મુખ થાય, લાલ થાય અને ઉત્તમ ભૂત
મળે અને તેવીજ રીતે શુષ્કમ્બ્યા એકસીજ ૧૬ દિવસ ચાલે તો
મરણ થાય.

જેને રાત્રે જન્મણી અને દિવસે ડાખી (ચંદ્ર) નાડી વહે એ પ્રમાણે એક માસ ચાલે તો છ માસે મૃત્યુ થાય.

કાષ્ઠ સ્ત્રીને પુત્ર કે પુત્રી થશે તે સંબંધમાં કાષ્ઠ પ્રશ્ન પૂછે તે વખતે ચંદ્રનાડી વહેતી હોય તો પુત્રી થાય અને સૂર્ય નાડી વહેતી હોય તો પુત્ર થાય અને શુક્રમણી વહેતી હોય તો ગર્ભપાત થાય.

ડાખી નાશીકા ચાલતી હોય અને જન્મણી તરફ રહી ગર્ભના સંબંધમાં પ્રશ્ન પૂછે તો પુત્રનો જન્મ થાય.

ગર્ભવતીને શું જન્મશે ગર્ભ રહેવાનો યોગ.

જો ગર્ભવતીના પ્રશ્ન વખતે ચંદ્રની નાડી ચાલે તો ગર્ભમાં કન્યા હોય છે. સૂર્ય સ્વર ચાલે તો પુત્ર હોય છે અને જો બન્ને સ્વર ચાલતા હોય તો ગર્ભ નષ્ટ થઈ જાય છે.

પ્રશ્ન વખતે પૃથ્વીતત્વ હોય તો કન્યા, જળતત્વ હોય તો પુત્ર, વાયુ તત્વ હોય તો કન્યા, તેજ તત્વ હોય તો ગર્ભપાત અને આકાશતત્વ હોય તો નપુમ્મક થાય છે.

મર્જના પ્રશ્ન વખતે જો ચંદ્ર સ્વર ચાલતો હોય તો કન્યા જન્મે, સૂર્ય સ્વર ચાલતો હોય તો પુત્ર અને સુક્રમણનો સ્વર ચાલતો હોય તો ગર્ભમાં નપુમ્મક હોય છે, જો પ્રશ્ન કરનાર પૂર્ણ અંગરાજો હોય તો પુત્ર થાય છે. જો પુછનારો અંગશુન્ય હોય અને શુન્ય બંને સ્વર ચાલે તો ભેડેલું હોય. જો સ્વરોનો સંક્રમણ કે સુક્રમણ હોય તો ગર્ભપાત જણાવો.

વાયુતત્વમાં ગર્ભધાન હોય તો દુઃખદાયક, જળતત્વમાં હોય તો દિશાઓમાં વિખ્યાત, સુખી, અગ્નિ તત્વમાં હોય તો ગર્ભપાત, શીડા આયુષ્યરાજો થાય અને પૃથ્વીતત્વમાં ગર્ભધાન હોય તો સુંદર અને ધનવાન ઉત્પન્ન થાય છે.

જળતત્વમાં ગર્ભધાન હોય તો ધનવાન ને સુખી, ભોગરાજો, અને સદા દ્રવ્યવાન એવો પુત્ર થાય છે. આકાશતત્વમાં ગર્ભધાન રહે તો ગર્ભ નાશ પામે,

પૃથ્વી તત્વમાં ગર્ભધાન હોય તો પુત્રની, જળતત્વમાં હોય તો કન્યા થાય, શેષતત્વમાં રહે તો ગર્ભની હાની તથા જન્મ થતાંજ મરણ પામે.

સંવત્સરનું ફળ.

ચૈત્ર માસના શુક્ર પ્રતિપદને દિવસે સવારમાં તત્વોના ભેદથી

દક્ષિણાયન અને ઉત્તરાયણને જુએ, એ દિવસના વહેવાથી આખા વર્ષના ફળને જુએ.

તે વખતે જો ચંદ્ર સ્વરના ઉદય વખતે પૃથ્વી, જગ કે વાયુ તત્ત્વ ચાલે તો ખેતીમાં સારી પેદાશ થાય, જો ચંદ્ર સ્વરમાં તેજ અને આકાશતત્ત્વ ચાલતાં હોય તો ઘેર ભય અને દુકાળ પડે. આ પ્રમાણે વર્ષદ, માસ ને દિવસોમાં પણ બધાં તત્ત્વોના ફળ જાણવાં, મધ્યમાં-સુપુરુષા નાડી દુર અને સર્વ કામોમાં દુષ્ટ છે. દેશ ભાંગ થાય, મહા રોગ થાય, કલેશ થાય, કષ્ટ અને દુઃખ થાય.

જો મેષતી સંક્રાંતિ સમયે એટલે મેષના સૂર્ય થાય તે સમયે સ્વરના બેદને જાણે, તો સંવત્સરનું ફળ કહી શકાય. મેષ સંક્રાંતિ સમયે પૃથ્વી તત્ત્વોથી દિવસ, ચારા અને વર્ષનું ફળ શુભ જાણવું. આકાશ, વાયુ અને અગ્નિતત્ત્વથી- દુષ્ટ ફળ જાણવું. મેષ સંક્રાંતિના દિવસે પૃથ્વી તત્ત્વ ચાલે તો કાળ પડે નથી, દેશની વૃદ્ધિ, પૃથ્વીમાં ધણું અનાજ પાકે, અતિવૃષ્ટિ ને બહુ સુખ થાય. જો તે દિવસે જગતત્ત્વ વડે તો અત્યંત વરસાદ થાય, સુકાળ, આરોગ્ય, સુખ તથા પૃથ્વીમાં ધણી ખેતી થાય, અગ્નિતત્ત્વ ચાલતું હોય તો દુકાળ, દેશભાંગ, ઉત્પત્તિનાશ, થોડા વરસાદ થાય. મેષ સંક્રાંતિ સમયે વાયુતત્ત્વ ચાલતું હોય તો ઉત્પત્તિ, ઉપદ્રવ, ભીતિ, અદ્યવૃષ્ટિ, ઉદર પડે. આકાશતત્ત્વ ચાલતું હોય તો ધાન્યને સુખની શુન્યતા જાણવી.

જો શ્વાસનો પૂર્ણ પ્રવેશ થાય તો તત્ત્વથી ધાન્યની સિદ્ધિ, તત્ત્વોના ઉદય સમયે સૂર્ય તથા ચંદ્ર સ્વર વિપરીત થાય તો કે ચંદ્ર ના યોગમાં સૂર્ય, સૂર્યના યોગમાં ચંદ્ર હોય તો કરેલો સંગ્રહ કાસ-દાયક થઈ પડે.

દક્ષિણ સ્વરમાં અગ્નિતત્ત્વ હોય તથા કેવળ આકાશતત્ત્વ હોય તો તે વખતે ધાન્યાદિનો સંગ્રહ કરવો. એ માસ પછી મોત્તવારી થાય.

જો રાત્રે સૂર્યની નાડી ચાલતી હોય અને સવારે ચંદ્રની વડેના લાગે તો તે સમય આકાશ, પવન અને અગ્નિતત્ત્વનો યોગ હોય તો પૃથ્વી તળ ઉપર મહા અનર્થો થાય છે.

રોગી સંબંધી પ્રશ્નનો જવાબ.

જો રોગી સંબંધી પ્રશ્ન કરવા કાંઈ આવે અને તે પ્રશ્ન વખતે પૃથ્વીતત્ત્વ વહેતું હોય તો પ્રારબ્ધનો રોગ, જગતત્ત્વ હોય તો જગતી

માતૃકાઓનો, તેજતત્ત્વ ચાલતું હોય તો, ખેતરમાં રહેનારી શાકી-
નીનો કે પિતૃરોષથી રોગ થયો છે.

પૂછનાર ને પ્રથમ શુન્ય અંગના તરફ આવ્યો હોય અને
પછી પૂર્ણ અંગના તરફ પેઠો હોય તો જે માટે તે પૂછવા આવેલો
છે તે મૂર્છા પામેલો છે, પણ જરૂર જીવે છે. પ્રશ્ન પૂછતી વખતે
જે અંગમાં જીવ (પ્રાણ) રહેલો હોય તે અંગ તરફ ખેતી પ્રશ્ન
કરે તો રોગોથી પીડાવા છતાં રોગી જીવે.

જે દક્ષિણ નાડીનો વાયુ ચાલતો હોય અને દૂતના મુખથી
લાયાનક વચન નીકળે તો તે જીવ જીવશે. ચંદ્ર સ્વર હોય તો સમાન
ફળ થાય છે.

ડાબી ઘડા નાડી અને જમણી પિંગળા નાડી એ બેના ચાલવા
તથા પ્રવેશ કરવા સમયે જો દુત પ્રશ્ન કરે તો તેની સિદ્ધિ થાય
તેમાં સંશય નથી.

જો પ્રશ્ન વખતે દૂત નીચેના સાગમાં ખેડો હોય તો તે રોગી
જરૂર જીવે છે. જો ઉચા ભાગમાં ખેડો હોય તો જીવ્યમાત્ર્યમાં ગયા
વગર રહે નહિ. જો તે વખતે મુખપ્રાણ નાડીમાં પ્રશ્ન કરે અને પ્રશ્ન
કર્તા રિક્તા નાડીમાં એવો પ્રશ્ન કરે કે જેના અક્ષર વિષમ, ૧-૩-
૫ વિગેરે એકી હોય તો તેનું વિપરીત ફળ જાણવું.

જો પ્રાણવાયુ ચંદ્રાના સ્થાનમાં સ્થિત હોય અને પ્રશ્ન કર્તા
સૂર્યના સ્થાનમાં સ્થિત હોય તો તે રોગીની ચિકિત્સા ગમે તે વૈદ્ય
બલે કરે પણ અવશ્ય મરણ પામે.

જો જીવ (પ્રાણ) પિંગળામાં સ્થિત હોય અને દુત વામ
ભાગમાં ખેતી પુછે તો તે સમય ગમે તેવો રક્ષીત રોગી પણ મરણ પામે.

એક તત્ત્વ વિપરીત થવાથી પુરુષોને તરસ્કાર થાય છે, એ
તત્ત્વ વિપરીત થવાથી બાધુ અને મિત્રોથી વિપરીત થાય છે અને
એક ગાસ પર્યંત વિપરીત ચાલ્યો જાય તો તરત મરણ થાય.

હાળનું જ્ઞાન.

આ પંચ જુતાત્મક દેહને શિવરૂપ સ્નેહ-તેજથી સિંચીને સૂર્ય-
રૂપ પદ્મથી જો પ્રાણી રક્ષણ કરે તો તેનો જીવ સ્થિર થાય છે.

જો મનુષ્ય પ્રાણવાયુને બાંધીને આખો દિવસ સ્વરનું બંધન
મરે છે, આ પ્રકારે અભ્યાસના બળ વડે સૂર્ય કાળને છતરીને તે
તે જીવી શકે છે.

જે મનુષ્યનેા પ્રાણવાયુ રાત દિવસ એકજ રથને વહે છે તે મનુષ્યનું મૃત્યુ ત્રણ વર્ષમાં થાય છે.

જે મનુષ્યની શ્વાસની ગતિ અદ્વર્નિશ પિંગળામાં રહે તો તે મનુષ્યનું જીવન બે વર્ષનું જાણવું.

જેનો પ્રાણ વાયુ ત્રણ ગત્રી પર્યંત એક નાસીકના પુટ (છિદ્ર) માં રહીને ચાલે તેનું જીવન એક વર્ષ સુધીનું છે એમ જાણવું.

જેનો રાત્રે ચન્દ્રસ્વર અને દિવસે સૂર્યસ્વર નિરંતર ચાલે તે મનુષ્યનું છ માસમાં મૃત્યુ થાય.

જે મનુષ્યને જળમાં સૂર્યનું પ્રતિબિંબ ક્ષીણ, કૃમથી દક્ષિણ, પશ્ચિમ, ઉત્તર અને પૂર્વમાં જોવામાં આવે તે કૃમથી છ, ત્રણ, બે અને એક માસ જીવશે. દક્ષિણમાં જે ક્ષીણ, તેમજ તે છ, પાશ્ચિમમાં ત્રણ, ઉત્તરમાં બે અને પૂર્વમાં એક માસનું તેનું જીવન સમજવું. જે પ્રાત્નિંબના મધ્યમાં તેને છીદ્ર જોવામાં આવે તો દસ દિવસનું જીવન જાણવું. જે આખા પ્રતિબિંબમાં દુઝના જેવું જણાય તો તેજ દિવસે મરણ સમજવું.

જે રોગી સંખંધી પ્રશ્ન કરવા આવનાર માણસે કાળા કે લગ્નવાળા વસ્ત્ર પહેર્યા હોય, દાંત પડી ગયા હોય, માથું મુંઝવેલું હોય, તેલ ચોપડેલું હોય, હાથમાં દોરકુ હોય, ગરીબ હોય, પૂર્વોત્તર કે ઉત્તર દેવામાં સમર્થ, લખમ, અંગારા, જોપરી, પાંચ કે મુંદળ આદિ જેના હાથમાં હોય, જે સૂર્યાગત સમયે આવે, જેના પગ ઉધાડા હોય, ગમરખાં પહેરેલાં ન હોય, આવેલો દૂત પ્રશ્ન કરનાર હોય તો રોગી રાગનેજ પામશે એમ જાણવું.

જે રોગીના ચિત્તમાં અકસ્માત વિચાર થાય, અકસ્માત ઉત્તમ થઈ જાય, અકસ્માત ઇંદ્રિયોમાં ઉત્પાત થઈ જાય તો સન્નિપાતનાં લક્ષણ જાણવાં.

જે રોગીનું શરીર શીતળ હોય, પ્રકૃતિમાં વિચાર હોય તો અગ્નિ જાણવું.

જે રોગી ખરાબ શબ્દો બોલે, સારા શબ્દો કહી પછી પાશ્વરતાય કરે તો તેનું મરણ થાય.

જેનો હંકાર શીતળ હોય, પુલકાર અગ્નિસમાન હોય, તે મરણ પામે, જે મનુષ્ય જીભ, આકાશ, ધ્રુવ, દેવ સાર્ગ, શુક્ર, ચંદ્રમાને કહેવા છતાં જોઈ ન શકે તે વર્ષ દિવસ પછી કાળના મુંખમાં જાય.

જેને સૂર્ય તથા ચંદ્રના પ્રતિબિંબ અને અગ્નિ એનાં કિરણો પ્રતીત થાય નહિ. તેમનું જીવન અગીયાર માસનું જાણવું.

જેને સ્વપ્નમાં કે જાગૃતવસ્થામાં, સળ, મૂત્ર, સુવર્ણ અને ચાંદી જેવામાં આવે તો તે દસમાસથી વધુ જીવતો નથી.

જે કોઈવાર દીવાને, સુવર્ણને કે લૂતોને વિપરીત જીવે તે નવમાસથી વધુ જીવતો નથી.

જેનો સ્વભાવ અજ્ઞાયતાન કષ્ટ જાય કે સ્થૂળ હોય તો એકદમ કૃશ થઈ જાય, કૃશ હોય તો એકદમ સ્થૂળ થઈ જાય, કુર તથા કૃણુવર્ણ હોય તે સુવર્ણ સમાન ક્રતિવાળો થાય, શુરવીર થઈ ભીરૂ થાય, ધાર્મિક હોય તે અધર્મી થાય, શાંત હોય તે ચંચળ થઈ જાય તો તે મનુષ્ય આઠ માસ જીવે.

જેના હાથનાં તળીયાં ઉપર કે જીભના મૂળમાં રક્ષીર કાળ થઈ જાય. જેના ગાત્રમાં દાખવાથી કે કશાથી દુઃખ ન થાય તો તે મનુષ્ય સાત માસ જીવે.

જેના હાથની વચ્ચે ત્રણ આંગળીઓ મરણાય નહિ, રોગવચ્ચર કંઈ સુદાઈ જાય, જેને વારંવાર પૂછવાથી જડતા થઈ જાય, પૂર્વાપરતું અનુસંધાન ન રહે તો તે મનુષ્ય છ માસમાં મરણ પામે.

જેના સ્તનોની આમડી બહેરી થઈ જાય, તે પાંચ માસમાં મરણ પામે.

જેના નેત્રાનું તેજ પ્રકાશ કરે નહિ, જે આંખોમાં પીડા થાય તો તેનું ચોથે માસે મરણ થાય.

જેના દાંત અને અંડકોશો દબાવવા છતાં કંઈ પીડા ન થાય તો તે ત્રીજે માહને મરણ પામે છે.

શીવનાં દર્શન કરવા.

એકાંત સ્થાનમાં વનમાં જઈ સૂર્યને પાછળ રાખી પોતાની છાયા કંઈ દેશમાં જેવી પછી આકાશ તરફ જોઈ હ્રીં પરબ્રહ્મણે નમઃ એ મંત્રનો ૧૦૮ વાર જપ કરવો તો તે મનુષ્ય શીવનાં દર્શન કરે છે. તેને શીવનું સ્વરૂપ શુદ્ધ સ્ફટિક જેવું ગણાય છે. છ માસ અભ્યાસ કરવાથી પ્રાણી રાજ થાય છે. બે વર્ષ અભ્યાસ કરવાથી કર્તા, હરતા સ્વંભુતુલ્ય થઈ જાય છે. નિરંતર અભ્યાસ કરવાથી ભૂત, ભવિષ્ય અને વર્તમાન ત્રણ કાળનું જ્ઞાન થઈ પરમાર્તનંદ તે પ્રાપ્ત થાય છે. તેને કોઈ વસ્તુ દુર્લભ નથી.

જેને નિર્મળ આદ્યશર્મા શિવનું સ્વરૂપ કાળુ જોવામાં આવે તે છ માસમાં મરણ પામે, પીળુ જુવે તો વ્યાધિ થાય, લાલ જુવે તો ભય, લીલું જુવે તો હાતી અને અનેક રંગનું જુવે તો સિદ્ધિ પામે છે. જો છાયામાં પગ, પેટ, ગુદ્દ જોવામાં ન આવે, હાથ જોવામાં ન આવે તો જરૂર રોગી મરણ પામે. જો ડામી ભુજ જોવામાં ન આવે તો સ્ત્રી નાશ પામે. જમણો હાથ જોવામાં ન આવે તો બંધુ નાશ થાય પોતાનું મરણ એક માસમાં થાય. માથુ ન જુવે તો ૧ માસમાં, સાથળ ન જુવે તો આઠ દિવસમાં, છાયા, સમુંગમી ન જુવે તો તેજ ક્ષણે મરણ જાણવું.

જો સવારમાં સૂર્યને પીઠ તરફ રાખી છાયા જુવે તેમાં આંગળીને હોઠ ન જણાય તો નિમિષ માત્રમાં છાયાને ન જુવે તો ચોતાને પણ ન જુવે, ડાન, સ્કંધ, હાથ નખ, પડખા, હૃદય જણાય તો અર્ધ ક્ષણમાં મરણ થાય, છાયામાં પુરપતું મસ્તક જોવામાં ન આવે તો તે દિશાઓનું જ્ઞાન ન રહે તો છ માસ તે જીવે.

જો મનુષ્ય તો સૌગ દિવસ સુગ્રી નિયમિત સૂર્ય સ્વરજ ચાલ્યા કરે તે મનુષ્યનું પંદર દિવસમાં મરણ થાય.

જેતો નિરતર સૂર્ય સ્વરજ ચાલતો હોય અને ચંદ્ર સ્વર કાષ્ઠ દ્વાદશ વાર પણ જોવામાં ન આવે તો તેનું મરણ પંદર દિવસમાં જ થાય.

જેના મગ, મુત્ર અને વાયુ એકજ વાર નીકળે તો તે સ્ત્રી ની તૈયારી કરનારો જાણવો-તેનું મરણ દસ દિવસમાં થાય.

જેતો મરોળર ચંદ્ર સ્વર ચાલતો હોય અને સૂર્ય સ્વર જોવા વાર પણ ન આવે તો તે મનુષ્ય એક માસમાં મરણ પામે.

ઢાળને જીતવો શી રીતે.

યોગીઓ પઞ્ચાસન વાળી અપાન વાયુની ગતિને ઉપર કરી નાભિરંધ્ર સમીપ લાવી, દેહને શુદ્ધ કરવા માટે પૂરક, કુંભક અને રેચક કરી પ્રાણાયામ કરે છે. તેમાં પૂરક પ્રાણાયામ, વૃષ્ટિથી દેહને સિંચે છે, સર્વ ધાતુને સમાન કરે છે, કુંભક પ્રાણાયામ દેહની ધાતુઓનું સીંચન કરે છે. અને જીવની રક્ષાને વધારે છે. રેચક પ્રાણાયામ પાપને હરે છે. આ પ્રમાણે પ્રાણાયામ કરનાર યોગપદ્ધતે પામે છે. તેમાં જે યોગી સમાન રૂપથી ટકે છે તે લય બંધને કરી શકે છે અર્થાત મરણને અટકાવી શકે છે.

સ્વાભાવિક વાયુને શક્તિ અનુસાર કુંભક પ્રાણાયામથી રોકી ચંદ્ર સ્વરથી રેચક કર અને સૂર્ય સ્વરથી પૂરક પ્રાણાયામ કરે. પૂરક એટલે શ્વામને નરહારાના જમણા છિદ્રદ્વારા અંદર પૂરવો તે, કુંભક એટલે શ્વાપને અંદર રોકવો તે અને રેચક એટલે ડાબા છિદ્રથી બહાર કાઢવો તે.

જેના ચન્દ્રસ્વરને સૂર્યસ્વરઅને સૂર્યસ્વરને ચંદ્રસ્વર પરસ્પર વખતે વખત પીવે તે ચંદ્ર અને તારાની સ્થિતિ પર્યન જીવે.

જે પોતાના અંગમાં જે નાડી વહેતી હોય તેને રોકીને પોતાના મુખને બાંધીને મુખથી પાન ન નીકળવા દે તે વૃક્ષાવસ્થાથી સુતાવસ્થાને પામે.

યોગી આશા રહિત રહે કામપણુ વસ્તુની ચિંતા ન કરે, વાસનાઓને ત્યાગી અનાયાસે ઢાળને જીતે છે.

સકળ વિશ્વને જાણવાની શક્તિ નેત્રાથી દેખાય છે. તે શક્તિને વિષે જેનું મન એક પહોર સુધી ટકા રહે તે યોગીની અવસ્થા પ્રતિ દિવસ ત્રણ ત્રણ ઘડીના પ્રમાણથી વધે છે.

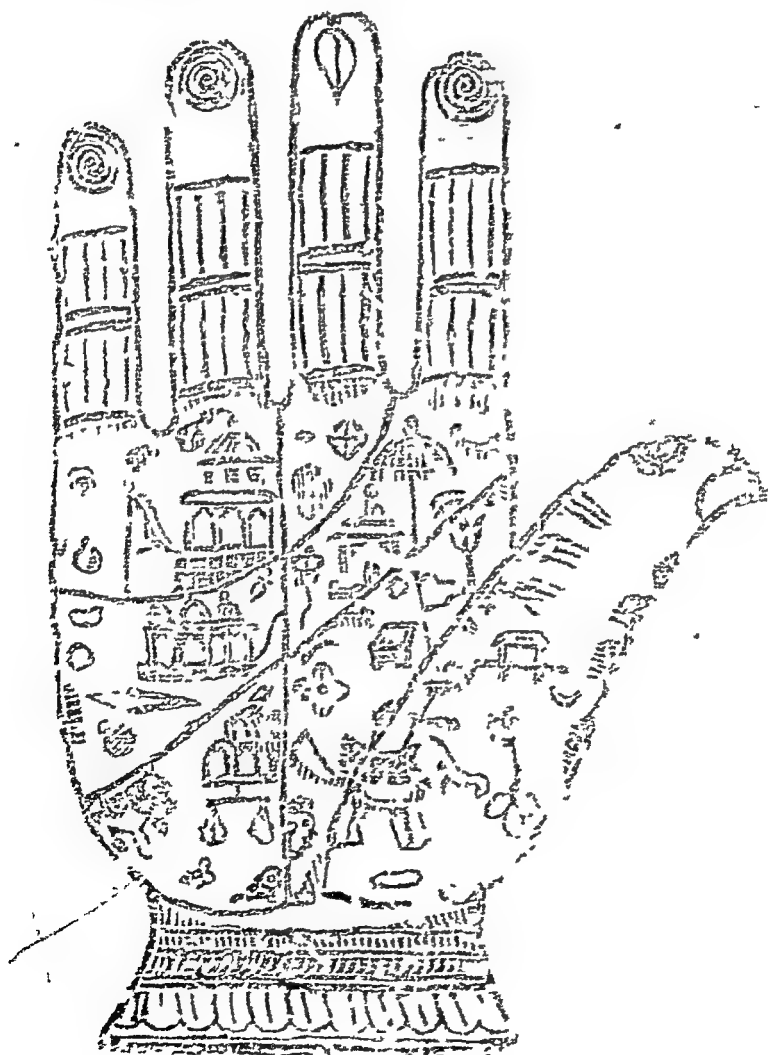
યોગી પઞ્ચાસન વાળી શુદ્ધામાં સ્થિત પાને—અપાનને રોકી તેને ઉંચે લઈ જાય અને અપાનરંધ્રમાં જીરો—સ્થિર કરે તે સ્થિર કરેલાં પ્રાણશક્તિની સાથે રોકી નેત્રી એકતા કરે ત્યારે તે બે એક થઈ જાય અને સુપુરુષા નાડીને રંધ્રમાં પહોંચાડે અને પછી રંધ્રમાં લઈ જઈ આકાશમાર્ગમાં છેડો આપે તેને પાન્ય છે. તે સકળ દુઃખોથી રહિત થઈ વાંછિત ધન મેળવે છે.

જેને સ્વરતું જ્ઞાન છે તેના ચરણની નીચે લક્ષ્મી રહે છે. તેને ત્યાં જાય ત્યાં સુખ મળે છે.

પ્રકરણ ૬૮ મું

સામુદ્રિકશાસ્ત્ર

આ ઉપરથી દરેક માણસના હાથ પગ વિગેરે અવયવોમાં આવેલી રેખાઓ જોઈ તેનું સુખ દુઃખ કહેવામાં આવે છે. વધુ ખુલાસા માટે આ નીચે હાથના પંજાનું ચિત્ર આપેલું છે તેમાં રેખાઓ વિગેરે જોઈ તે પ્રમાણે જો પોતાના હાથમાં હોય તો તેનું જ્ઞાન આ પ્રકરણમાં જોઈ નક્કી કરવું.

પુરૂષના જમણા હાથમાં અને સ્ત્રીના ડાબા હાથમાંની રેખાઓ જોવાથી તે તે માણસનાં સુખ, દુઃખ, આવરણ, મરણ વિગેરે જોઈ શકાય છે.

આ પંજામાં બતાવ્યા પ્રમાણે જેના હાથમાં પહોંચાતી વચ્ચે હાથના મૂળ પાસે મણીખંધથી આગળ હથેલીના છેલા ભાગ પાસે માંછલીના આકાર જેવી રેખા હોય તે ધનવાન, પુત્રવાન, આખરફાર, સર્વ કામોની સિદ્ધિ કરનાર અને નાના પ્રકારનાં ધણાં સુખો ભોગવનાર થાય.

જેના હાથની મધ્યમાં કાંડી સહિત ત્રાજવા જેવું, ગામના જેવું, ચાર ખુણાવાળું અને વજ્ર જેવું (એક જાતનું હથીઆર) આ પ્રમાણે ત્રણ ચિન્હો હોય તેને વેપારમાં ધનની પ્રાપ્તિ થયા સિવાય કંઈ જ નહિ. અને છંદગીપર્યંત સુખ ભોગવી આનંદમાં દિવસ કાઢે.

જેના હાથમાં કમળ, ધનુષ, તરવાર અને અષ્ટકોણ જેવું ચિન્હ હોય તે ધનવાન તથા આખરફાર ધાય અને ધણાં માણસોનું ધોપણ કરે, અને સ્ત્રીના હાથમાં કમળના જેવું ચિન્હ હોય તો તે રાજની રાણી થાય, અને જો પુરૂષના હાથમાં કામડાના જેવું ચિન્હ હોય તો તે મોઠા થોદો થાય, અને કદાપી આંક ખુણાનું ચિન્હ હોય તો તે ધણકરીને રાજ થાય અને પોતાની પ્રજાનું સારી રીતે પાલન ધોપણ કરે.

જેના હાથમાં શંખ, ચક્ર, ધ્વજ અને માંછડું વિગેરે ચિન્હો હોય તે માણસ વેપાર રાજગારમાં હેશીયાર થઈ ધણાં પ્રવ્યવસ્થા પ્રાપ્તિ કરે અને પોતાની છંદગી ધણાં માન સાથે સુખીપણે ગુજરે.

જેના હાથમાં આપ-ત્રિશુળના જેવું ચિન્હ હોય તે રાજ થવાની નીશાની છે. કદાપી તે ચિન્હ સંદેહ પડતું હોય તો તે માણસ રાજાનો કારભારી થઈ ધણાં સારાં કામ કરે અને માતા, પિતા, ગુરુ વિગેરેની સારી ખરદાસ કરે અને ધર્મ, પૂન્ય, દાનમાં આસ્તિક હોય, ધનવાન થઈ યજ્ઞ અને ધર્મ દાન કરે તથા દેવ પ્રાહ્લણની પુજા કરે.

જેના હાથમાં શક્તિ, તોમર, લાલોડું (તીર), રથચક્ર અને ધ્વજ જેવું ચિન્હ હોય તે રાજવૈભવનું સુખ-ભોગવે, કદાપી તેમાંનું એક ધણુ ચિન્હ જેના હાથમાં હોય તે રાજાનો કારભારી થઈ જીવે ત્યાં સુધી ધણાં સુખમાં પોતાના દિવસો નિર્ગમન કરે.

જેના હાથમાં અંકુશ, કુંડળ અથવા ચક્ર એવાં ત્રણ ચિન્હો

હોય તે ચક્રવર્તિ રાજા થાય પણ તેમાંથી એક ચિન્હ હોય તો કિંચિત રાજસુખ ભોગવે અને એ હોય નો વધારે સુખ ભોગવી ધનની પ્રાપ્તિ કરે એમાં સંદેહ નહિ.

જેના હાથમાં મૂર્ધા, ચંદ્ર, વેલ, આંખ, અષ્ટકાણુ, ત્રિકોણુ, ઘર દાથી અથવા ઘોડાના જેવા ચિન્હો હોય તે કૃષ્ણ દાંતી, ઘોડાવાળો અને દ્રવ્યવાન થાય.

જેના હાથમાં અંગુઠાની વચમાં જન્મ જેવું ચિન્હ હોય તે વિદ્વાન, ધનવાન, શુશ્રુવાન અને જ્ઞાનવાન થઈ જીવે ત્યાં મુઘી નાન પ્રકારનાં સુખ ભોગવે.

જેના હાથની વચલી આંગળીના મૂળમાં, અંગુઠાની જોડેની આંગળીના મૂળ તળે રેખાની વચમાં જન્મના જેવું ચિન્હ હોય તે ધનવાન, સ્ત્રી, પુત્ર તથા ઘરના સુખવાળો થાય અને ઘણું સુખ ભોગવે.

અયુષ્યરેખા પંજામાં પડાવ્યા પ્રમાણે ટયક્ષી આંગળીના ચડમાં પોંચ્યા તરફથી નીકળી અંગુઠાની જોડેની આંગળીને મળે છે. તે રેખા વચમાંથી ટુટી ગઈ હોય તો જગજ્ઞાન થાય, કદી વચમાંથી ઉચે ચઢી નીચે ઝાલો ખાધો હોય તો ઝાડ ઉપરથી પડવાથી ધાત થાય અને તે રેખા આખી અધ્ધીશુદ્ધ ટયક્ષી આંગળીના ચડમાંથી ચાલી અંગુઠાની જોડેની આંગળીને મળી હોય તો તે માણસને આવરણ ૧૨૦ વરસનો જન્મજીવે. કદાપી લાંબી હુંફી થાય તો તે પ્રમાણે આવરણ લાંબો હુંફો થાય.

જેના હાથમાં અંગુઠા ઉપર આકાશના જેવું ચિન્હ હોય તે રાજેશ્વરીનું ચિન્હ છે, એ ચિન્હવાળો મનુષ્ય જીવંતિ રાજા થાય અથવા મોટી દોશજનો થોડો થઈ રાજસભામાં માન લાભી થઈ ૬૦ વર્ષ જીવી દુનિયામાં મંપુજી સુખ ભોગવે.

જેના હાથમાં અંગુઠાની જોડેની આંગળીના મૂળમાં ઉર્ધ્વ (ઉભી) રેખા હોય તે રાજાનો સિપાઈ (ફત્ત) થાય અને જીવે ત્યાં મુઘી નાના પ્રકારનાં સુખ ભોગવી આખરમાં દિવસ વ્યતીત કરે.

જેના હાથમાં વચલી આંગળીના મૂળપાસે ઉર્ધ્વ રેખા જણાતી હોય તો તે માણસ ધનવાન, અને પુત્રપૌત્રાદિના સુખવાળો થાય.

જેના હાથની અંદર પોંચાના ચડમાંથી એક રેખા નીકળી ટયક્ષી આંગળીના મૂળને મળે તો તે મનુષ્ય વેપાર કરી થોડું ધન મેળવી તેથી જીવતાં મુઘી પોતાનો વ્યવહાર ચલાવે.

જેના હાથની ટચથી આંગળીના થડમાં એક કાપા જેવી રેખા હોય તો યજ્ઞકર્તા, બે હોય તો દાતાર, ત્રણ હોય તો શાની, ચાર હોય તો રાજકુળ ભોગવનાર, પાંચ હોય તો વિદ્વાન, છ હોય તો સ્ત્રીમાં માન પામનાર અને સાત હોય તો દારદ્રી થાય.

જેની ટચથી આંગળીના મૂળ તળે ત્રણ રેખાઓ હોય તે ધર્મ અર્થ અને કામ એ ત્રણ મેળવે, પચ્ચ તેમાંની એક હોય તો ધનવાન, બે હોય તો ધર્માત્મા, ત્રણ હોય તો દુરાચારી, ચાર હોય તો ધણી સ્ત્રીઓ પરણે, પાંચ હોય તો શાની થાય અને સ્ત્રીના કાપા હાથની ટચથી આંગળીના થડમાં રેખા હોય તો તે સ્ત્રી ધણી દુરાચારી થાય.

ઉષ્વરેખા—જેના હાથની ઉંથેળીમાં અનામિકા આંગળીના મૂળમાંથી જે રેખા નીકળીને મણિખંધ સુધી એટલે હાથના પોંચાના મુળ સુધી ગયેલી હોય તે રેખા પુણ્યવિધાના કે ઉષ્વરેખા કહેવાય છે. તે રાજ્યપ્રાપ્તિ કરાવનારી રેખા સમજવી.

જવ—જેના હાથના અંગુઠાની વચ્ચે જવ ○ તું ચિન્હ હોય તો તે યશસ્વી, કુળના ભૂષણરૂપ, દાગીનાવાળો અને નમ્ર થાય છે.

જેના હાથ પગમાં હાથી, છત્ર, મચ્છ, કમળ, વા કુંભ (કળશ) ના જેવી દોષ એક કે વધુ રેખા હોય તે શ્રેષ્ઠ રાજ થાય છે.

જેના હાથમાં કે પગમાં શીસાની, સાગાની, કાગડા જેવી, પવત જેવી કે હજ જેવી રેખા હોય તે પોતાના કુળ પ્રમાણે ખંડણી આપનાર રાજ થાય.

જેના હાથ કે પગમાં ચક્ર, ધનુષ, કમળ, પંખા, આસનનાં ચિન્હ હોય તે ધરતો સુખી, વાહનવાળો અને લક્ષ્મીવાળો થાય.

જેના હાથ કે પગમાં થાંભલા જેવી, કળશ, ઝાંક, ઘોડો, ગદા મૃદંગ કે હંડના જેવી રેખાનાં ચિન્હો હોય તે પંડિત, અને રાજ્ય લક્ષ્મી ભોગવે.

આયુષ્યરેખા—જેની કનિષ્ઠા (ટચથી) આંગળીના મૂળથી આરંભીને મધ્યમાં કે તર્જની આંગળી (અંગુઠાની પાસેની) સુધી સંપૂર્ણ રેખા હોય તો ૧૨૦ વર્ષનો આયુષ્ય જાણવો. એ ટુંકી હોય તો તેટલું આયુષ્ય ઓછું જાણવું. તે રેખા સ્ત્રીવાની કે આયુષ્ય રેખા ગણાય છે. આ રેખા પુરુષના જમણા હાથમાં અને સ્ત્રીના યામા હાથમાં જેવી. આયુષ્યરેખા છિન્ન હોય તો ઝાંક ઉપરથી પડે તે ખીણ ધણી રેખાઓ સાથે મળતી હોય તો નિર્ધન થાય.

આયુષ્યરેખા—ટયલી આંગળી પાસેથી આ રેખા નીચે છે તે ટયલી, અનામિકા, વચલી અને તર્જની આંગળી તથા ચંદ્ર-ચંદ્રા તરફ જાય છે. તે રેખા ઉપર પ્રમાણે જોટલી આંગળીની નીચે ચંદ્ર જાય તે દરેક આંગળીનાં પચીસ વર્ષ સમગ્ર આયુષ્ય જણવું, જે તર્જની સુધી તે રેખા સીધેસીધી જાય તો સો વર્ષનું આયુષ્ય જણવું, તેથી હુંડી રેખા હોય તો તે પ્રમાણે ઓછું આયુષ્ય સમજવું.

જેના હાથ હાથીની મુંઠ જેવા અને પુષ્ટ તથા સાચળ સુધી લાંબા હોય અને અંતે હાથ સરખા-લાંબા હોય તે રાજા જેવું સુખ ભોગવે. લાંબા હાથવાળો રાજા થાય, ગુણવાન અને ઐશ્વર્ય મેળવે.

જેના હાથ ઉપર વાળ ઉગેલા હોય અને હાથ હુંડા હોય તે નિર્ધન થાય. અધિકી જીભવાળો અંધન થાય છે. દાસપણું કરે પારકા કામ કરનાર થાય.

જેના હાથની આંગળીઓ લાંબી હોય તે ધણા આયુષ્ય-વાળો થાય.

જેની આંગળીઓમાં ઘણી રેખાઓ કે સળ (કાપા) ન હોય તો તે બાગ્યશાળી ગણાય.

જેની આંગળીઓ સૂક્ષ્મ હોય તે કુદ્ધિશાળી થાય જેની આંગળીઓ ઠીંગણી ને ચપટી ખેંકેલી હોય તે પારકી નોકરી કરે.

જેના અંગુઠાના મૂળમાં જવ હોય તે અત્યંત સુખ સંપત્તિ મેળવે.

જેની વચલી અને ટયલી આંગળીમાં ભમરા હોય તે હિતમ થાય.

જેની તર્જનીમાં ચક્ર હોય તો પશુ હિતમ. જેના હાથની આંગળીઓમાં નવે ચક્ર હોય તે મોટો રાજા થાય. દશ ચક્ર હોય તો તે સિદ્ધ થાય. દસ ભમરા હોય તો ભોગી અને ધનવાન અને દાતેશ્વરી થાય.

જેના નખ વાંછા, ફાટેલા તથા ખડા હોય તે ગણુજ દરિદ્રી હોય. અને તેનું દરિદ્રીપણું કદી પશુ મટે નહિ. જેના નખ લીલા રંગના હોય તે દુષ્ટ પાપકર્મોમાંજ આસક્ત હોય. જેના નખનો રંગ અત્યંત સુંદર ગુલાબી હોય તે માયુસ રાજ્યને ભોગવે. જેના નખ તાંબા જેવા રંગના હોય તે અત્યંત ધનવાન થાય અને ધણા ગુણવાળો થાય.

જેવી દયલી આંમળીના ઘડમાથી રેખા નીકળી અંગુઠાની જોડેની તર્જની આંગળીને જઈ મળે તો તે માણસનો આવરદા ૧૦૦ વરસનો, વચલી આંગળીને મળે તો ૭૫ વરસનો, વચલી આંગળીથી આંગળીને છેડે હથેળી તરફ તે રેખા હોય તો ૩૮ વરસનો. દયલી આંગળીની જોડેની આંગળીના મૂળ નીચે એક જવના જેટલી રેખા હોય તો ૬૩ વરસનો આવરદા તે માણસનો જાણવો.

જેના હાથમા આયુષ્યની અદ્ય રેખા હોય તો જાણવું કે તેનો આવરદા હુંકા છે, અને તેજ લંબાણુ હુંકાણુ પ્રમાણે મનુષ્યનો આવરદા સમજવો.

તે રેખા કાળી હોય તો સમ આગે સુખ તથા દુઃખ મળે.

અંગુઠો તથા જોડેની આંગળી એ બંનેની વચમાથી જે મોટી રેખાઓ નીકળી પોંચા તરફ આવે છે તેમાંની એક હથેળીની વચમા થઈને આવે છે અને બીજી અંગુઠા તરફ આવે છે. તેમાં જે હથેળીની વચમા થઈને આવે છે તે રેખા જે ઠેકાણેથી નીકળી પોંચાને મળે છે ત્યાં સુધી આખી હોય તો જાણવું કે તે માણસના માળાપર્મા સંપ રહેલો છે અને દુટક પડી હોય તો જાણવું કે માળાપર્મા સંપ નથી.

અને હાથની મોટી ત્રણ રેખાઓમાંથી વચલી રેખા નાની હોય તો જાણવું કે પિતાનો આવરદા હુંકા છે ને મોટી લાક્ષરંગની તથા લાંબી હોય તો જાણવું કે પિતાનો આવરદા લાંબો છે.

અને છેલ્લી રેખા નાની હોય તો જાણવું કે માતા આવરદા થોડો છે અને લાંબી હોય તો વધારે જાણવો.

એ માત પિતાની બંને રેખા વચ્ચે ત્રિશૂળ જેવું ચિન્હ હોય તો જાણવું કે માતા પિતા સ્વગવાસી થઈ દેવલોકમાં જશે.

દરેકના હાથમાં માતા પિતાની બંને રેખાઓ જુદી જુદી હોય છે માતાની રેખા અંગુઠો અને તેની જોડેની આંગળીની વચ્ચેથી નીકળી અંગુઠા તરફ પોંચાને મળે છે.

પિતાની રેખા તેજ ઠેકાણેથી નીકળી આયુષ્ય રેખાની નીચે પોંચાને મળે છે.

માતા પિતાની રેખાઓ વચ્ચે બીજી નાની નાની ઘણી રેખાઓ હોય તો તે નિર્ધન થવાનું લક્ષણ છે.

તે રેખાઓની વચ્ચે ઝીણું મીઠું જેવું ચિન્હ હોય તો દરિદ્રી નું લક્ષણ છે.

તે રેખાઓ વચ્ચે ત્રિકોણ, અષ્ટકોણ, ચક્ર કે ત્રિયુગ વિગેરે જેવાં ચિન્હ હોય તો તે મનુષ્ય ધણો આમરદાર, બુદ્ધિવાન અને સુખી થાય.

જેના હાથમાં શંખ, છત્ર, પાદ્મી, હાથી, ઘોડા અને કમળના જેવી રેખાઓ હોય તે રાજા જેવું સુખ ભોગવે.

જેના હાથમાં કમળ, ધ્વજ, અંકુશ, કમળની દાંડી જેવી રેખા હોય તે મોટા શ્રીમંત અને આર્થિક ધનપતિ થાય.

જેના હાથમાં માળા જેવી રેખા હોય તે વનવાસ થાય.

જેના હાથમાં સાયીયા જેવી કે અષ્ટકોણ રૂપક જેવી રેખા હોય તો તે અશ્વર્ય ભોગવનાર થાય છે.

જેના હાથમાં ચક્ર, ખડ્ગ, ફરશી, તોચર, ઢટારી, ખરછી, ધનુષ, અને લાલા જેવી રેખાવાળા સેનાધિપતિ કે પોલીસ અમલદાર થાય.

જેની હથેળીમાં સાંમેલુ કે ખાંચીઆ જેવી રેખા હોય તે યત્ન કરનાર યાત્રિક થાય.

જેની હથેળીમાં માછલી, ધન, ઘર કે કાઠાર જેવી રેખા હોય તે ધનવાન થાય છે.

જેના અંગુઠાના મૂળમાં વેદી જેવી રેખા હોય તે અગ્નિ હોતી થાય,

જેના હાથમાં વાવ, દેવતા, કે ત્રિકોણ જેવી રેખા હોય તે જ્ઞાન ધર્મ કરનારો થાય.

જેના અંગુઠાના મૂળ તળે જે રેખા હોય તે દીર્ઘ (લાંબી) હોય તો પુત્રવાળો થાય અને જો તે સૂક્ષ્મ (નાની) હોય તો પુત્રી જન્મે.

સંતાન રેખા અંગુઠાના મૂળમાં પ્રસવ રેખાઓ હોય છે અંગુઠાના મૂળ નીચે જેટલી મોટી રેખાઓ હોય તેટલા પુત્રો થાય. અને જેટલી નાની રેખાઓ હોય તેટલી કન્યાઓ થાય. તેમાં જે રેખાઓ તુટેલી હોય તેટલા સંતાનનું આયુષ્ય ઓછું અને જે તુટ્યા વગરની લાંબી હોય તેટલાનું આયુષ્ય વધુ સમજવું.

જો ઘણી ઝીણી (સૂક્ષ્મ) રેખાઓ હોય અને ઊંચ મિનન કે તુટેલી હોય તો તેટલા સંતાન થોડા આયુષ્યવાળાં સમજવાં.

જેના હાથમાં મણિખંધરી સામે પત્રોની ગાફક પક્ષ રેખા હોય તે દુઃખી થાય જો તે રેખા છિન્ન હોય તો આયુષ્ય ટુંકા સમજવો.

જેની આંગળીઓ બહાર નમેલી હોય તેનું સત્ત્વરે મરણ થાય.

જેના હાથનો પોચો (મણિખંધ) દઢ હોય, સંસથી ભરેલો, ગુઢ હોય સારી રીતે સંધાધી મળેલો હોય તે રાજ્ય જેવું સુખ ભોગવે.

જેની હથેલી નમેલી હોય, તેને આપતું ધન ન મળે ખારીક નમેલી હથેલી હોય તો ધનવાન થાય.

જેની હથેળી ઉંચી હોય તે દાતાર છે.

જેના નખ કુમકા જેવા હોય તે નપુપક થાય, જેના નખ ચપટા હોય તે, તેમજ પુટેલા નખવાળા નિર્ધન થાય.

જેના નખ પાવડાવાળા હોય અથવા ઢાળા નખ હોય, અથવા મેલા નખ હોય તે પારકા ધનની આશા રાખનાર થાય. અને ચાડી કરનાર થાય.

જેના નખ ચાતા હોય તે રાજ્ય જેવો થાય.

જેના હાથના અંગુઠામાં જવનો આકાર હોય તે પૈસા-દાર થાય.

જેના અંગુઠાના મૂળમાં જવનું ચિન્હ હોય તે પુત્રોવાળો થાય.

જેની આંગળીઓના સંધા લાગ્યા હોય તે ધણા આયુષ્યવાળો ને લાભશાળી થાય.

જેના હાથમાં સીધી ને નમેલી રેખાઓ હોય તે ધનવાન થાય છે. અને એથી ઉલટી રેખાઓ જેના હાથમાં હોય તે નિર્ધન થાય.

જેની આંગળીઓ છુટી છુટી હોય તે નિર્ધન થાય.

જેની આંગળીઓ પાસે પાસે હોય અને મટ હોય તે પૈસા-વાળો થાય છે.

જેના હાથેલીના પોંચાથી મણિખંધ આગળથી નીકળીને ત્રણ રેખાઓ નીકળીને સીધી હથેળીમાં ત્રણ તે રાજ્ય જેવું સુખ ભોગવે.

જેના હાથમાં બે મચ્છની રેખાઓ હોય તેને દરરોજ લાભ થયાં કરે.

જેના હાથમાં વળ, રેખા હોય તે ધનવાન થાય છે.

જેના હાથમાં મચ્છની પુંછડી જેવી રેખા હોય તે વિદ્વાન થાય.

જેના હાથમાં વચ્ચી રેખા હોય તે મૂર્ખ, નિર્ધન. અને નિ-
લેજ થાય. હાથના મહિર્મધથી આલેલી રેખા જે અંગુઠા અને
તર્જનીની વચ્ચે જાય તો સારી અને જે આંગળીની સન્મુખ જાય
તો દુઃખ આપે.

ટચલી આંગળીની નીચેથી એક રેખા નીકળી આંગળીઓની
નીચે થઈ તર્જની આંગળી પાસે જાય છે. જેટલી આંગળી તો તે
રેખા અખંડ હોય તેટલા પચીસ પચીસ વર્ષ ગણી તેનો આયુષ્ય
ગણવો.

બીજી રેખા તેની નીચે હથેળીમાં થઈ તર્જની અને અંગુઠા
વચ્ચે જાય છે. તે જે સંપૂર્ણ રીતે પસાર થયેલી હોય તો તેને
ધણું ધન મળે છે મહિર્મધથી નીકળેલી રેખા જે આ રેખાને તર્જ-
ની અને અંગુઠા વચ્ચે વચ્ચે મળેલી હોય તો તે બહુ ધનવાન થાય
છે. પણ તે લેખી થાય. વળી મહિર્મધથી નીકળેલી બીજી રેખા
નીકળીને પછી જો વચલી રેખા ને મળેલી હોય તો તે ધનવાન થાય
છે. પણ જો ઉપરની રેખા સાથે મળી ન હોય તો ધન મળે અને
પાછું આપ્યું જાય છે. તે રેખાવાળો સાધુસ પોતે કમાયલું ધન
પોતેજ ભોગવે છે.

આ બે રેખાઓ વચ્ચે જે આમર, શ્રીવત્સ, ધ્વજ, છત્ર,
અંકુશ, સિંહ, કમળ, ધનુષ્ય, દંડ, ચક્ર અને ગદાના આકારો હોય
તે માધુસ મકવતી રાજ થાય.

જે માધુસની ટચલી આંગળીના ટેરવાપર ચક્રનું ચિન્હ હોય
તો તે ધનવાન અને સુખી થાય.

અંગુઠાના મુગમાં જે જવની આળા હોય તો તે માધુસ
અત્યંત સુખી થાય.

જેની આંગળીઓમાં જવ હોય તે મહા વિદ્વાન જાણુવો. જેના
જમણા અંગુઠામાં જવ હોય તેને ઘણા પુત્રો થાય, જે હે તર્જની
અને વચલી આંગળીના વચ્ચે છિદ્ર રહે તેને ઘેર લક્ષ્મી સ્થિર
રહે નહિ. તથા જેને તેમાં છિદ્ર ન રહેતું હોય તે બહુ ધનવાળો
પણ લેખી થાય.

જે રમર રેખા, અચ્છ હોય તેનો નિવહાર ઘણો સારો
થાશે તેને સુખ સંપાદન મળે.

જેની આંગળીઓમાં ત્રણ ત્રણ ઉર્ધ્વરેખાઓ હોય તેમને ઉત્તમ કૃણ મળે.

જેના નખ લાલ હોય અને તેની અંદર સફેદ ત્રિંદુ હોય તેને રાજ્યલક્ષ્મી મળે છે.

જેના હાથમાં ખાંડણીયો, અને સામેલાની રેખા હોય તેને કૃપણુ જાણવો.

અંગુઠાની સામે વૃદ્ધિ રેખા હોય છે તે આપણ કરનારી સમજવી. અણિખંધ સામે રેખા વૃદ્ધિ કરનારી જાણવી.

જેની ટથેગીમાં મચ્છ કે માછલીના જેવી રેખા હોય તે પૈસાવાળો થાય.

જેના હાથમાં છત્રરેખા-છત્રાકાર રેખા તીક્ષ્ણ અગ્રભાગવાળી હોય તે ભાગ્યરેખા છે.

જેની હાથની આંગળીઓના મધ્ય ભાગ એકબીજાને મળી ગયેલો હોય તો તે ધણું ધન મેળવે અને સંગ્રહ કરે.

જેની આંગળીઓની વચમાં છિદ્ર હોય તે ધણું ધન અર્થનારો અર્થાત સંગ્રહ ન કરી શકે.

જેની દશે આંગળીઓની વચ્ચેના કાષા ગણી ત્રણે ભાગતાં ભાગાકાર અગીઆર કે બાર આવે તો તે ધણું ધનવાન થાય.

ભાગાકાર ૧૪ આવે તો ધનહિન. દુષ્ટી અને રોગી થાય, ભાગાકાર ૧૫ આવે તો તે માણસ ચોર થાય, ૧૬ આવે તો નાકારા કામ કરે. ૧૭ આવે તો મહા પાપી થાય, ૧૮ આવે તો નાના પ્રકારનાં સુખ ભોગવે ને ભાગ્યશાળી થાય, ૧૯ આવે તો આયર્ષદાર ગુણવાન અને પ્રિતિપાત્ર થાય, ૨૦ આવે તો તપસ્વી થાય, ૨૧ આવે તો મહાજ્ઞાની, મહાત્મા થાય અને ધણો પ્રખ્યાત થાય.

જેના હાથ ઉપર માંસ થોડું અને લેખાછ વધારે હોય તો તેનું કૃણ સાદું છે.

હાથ ઘુટણુ સુધી લાંબા હોય તો રાજા જેટલું સુખ ભોગવે. જે માણસના હાથ ટુંકા અને તે પર બહુ વાળ હોય તો તે દરિદ્રિ થાય જેના હાથ હાથીની સુંઠ જેવા લાંબા હોય અને તે ઉપર વાળ આછા હોય તો તે માણસ સુખી થાય.

જેના હાથમાં, પરંત, કંકણ, ચોની, માણસનું માથું અને કાનાં ચિન્હ હોય તે રાજાનો મંત્રા થાય.

જે પુરૂષની પાંચે આંગળીઓના મથાળે ચક્રનાં (પાંચામાંની આંગળીઓમાં પહેલી ને છેલ્લી આંગળીઓમાં જેવાં ગોળ કુંડાળાં બતાવ્યાં છે તેવાં) ચિન્હ હોય તે પુરૂષ પરમ ધૃતરતુલ્ય હોય છે. અહીં નાના પ્રકારના ભોગ ભેગની પરસોટમાં પશુ-સુખ ભોગવે છે.

જે માણસના અંગુલમાં ચક્ર હોય અથવા પૂર્ણ જવના જેવું ચિન્હ હોય તે માણસ દાદા વિગેરેનું તથા વાણીઆ વિગેરેનું ધન ભોગવે.

જેની તર્જની (અંગુલની જોડેની આંગળીમાં ચક્રનું ચિન્હ હોય તે તે માણસ મિત્રની યાજ્ઞનાથી ધન મેળવે પણ તે ચક્ર વિપરીત (ઉઘટું) હોય તે મિત્ર તરફથી નુકસાન વેઠે. ✓

જે માણસની વચલી આંગળીએ ચક્રનું ચિન્હ હોય તે માણસ કોષ્ઠપણુ દેવ તરફથી ધન મેળવે.

જેના હાથની અનામિકા (વચલી અને છેલ્લી આંગળીની વચ્ચેની) આંગળીના અગ્રભાગમાં સવળું ગોળ ચક્ર હોય તે તેને વિના પરિશ્રમે દિવા પ્રાપ્ત થાય, દીર્ઘાયુષ, ધનવાન, શુશ્રુવાન, પુત્ર-વાળો, ચતુર. સાદસ શમ કરનાર અને સ્ત્રી જનનો વડાલો થાય.

જેની ટચલી આંગળીએ ચક્ર હોય તે વેપારથી ધન મેળવે ઉપરના ચક્ર ઉઘટાં હોય તે ઉઘટું-કળ જોડે દુઃખ આવે.

જેના હાથમાં એક ચક્ર હોય તે સુખ ભોગવે, એ ચક્ર હોય તે કાનુઓની વૃદ્ધિ થાય, ત્રણ ચક્ર હોય તે રાજ્ય તરફથી માન મળે, ચાર ચક્ર હોય તે ઉત્તમ ભોગ ભોગવનાર થાય, પાંચ ચક્ર હોય તે રાજતુલ્ય થાય, દસ ચક્રાળો રાજાજ થાય. અને જેના હાથમાં ચક્ર હોનાં નથી તે દુઃખી થાય છે, છ ચક્ર હોય તે સારાં. સાત ચક્ર હોય તે સુખ મળે, આઠ ચક્ર હોય તે રોગ થાય અને નવ ચક્ર હોય તે રાજ્ય અને.

જેના હાથમાં એક ધાંપ હોય તે સુખી, બે હોય તે દરિદ્રી થાય, ત્રણ હોય તે શુણુ વગરનો, ચાર હોય તે શુશ્રુવાન, પાંચ હોય તે ધાતુ વગરનો થાય, અને છ હોય તે સુખી થાય.

જેના હાથમાં મૂશળ અથવા સંખિતાનું ચિન્હ હોય તે ખેતી કરનાર અને દુઃખી થાય.

જેના હાથમાં સ્વસ્તિક (સ.થીઆ.) ના જેવું ચિન્હ હોય તેનું સૌખ્યાગ્ય વધે.

જેના હાથમાં માંઝાનું ચિન્હ હોય તેને સર્વ ઠેકાણે માન મળે.
શ્રીવત્સનું ચિન્હ હોય તો લક્ષ્મી મળે, પણ જેના હાથમાં
દ્વારકાનું ચિન્હ હોય તે ગર્વિષ્ઠ બને.

જેના હાથની મુઠની અંદર તથા જેનું કાનું ચિન્હ હોય તેને
પુત્રો ધન થાય, સર્પનું ચિન્હ હોય તો ક્રોધી, કુર પણ મહા ધન
વાન થાય. અને સાંઝાના પુંઝાનું ચિન્હ હોય તો સુખી થાય.

જેના હાથમાં મુકુટ જેા રેખા હોય તે રાજ્યમાં માનવાળે
થાય કમળની રેખા હોય તે ધણા ભોગવાળો થાય.

કમંડળની રેખા હોય તો સુખી થાય, ચાંકુશનું ચિન્હ હોય
તો હાનિરવાળો થાય, તળાવનું ચિન્હ હોય તો સોવાળો થાય, નદીનું
ચિન્હ હોય તો પાંચહાનિરવાળો, અને સમુદ્રનું ચિન્હ હોય તો
દ્વાદશાધિપતિ થાય.

જેના હાથ કે પગમાં માળા, પુસ્તક, કમળ, ગંગા, હાથી,
શંખ, કલ્પવૃક્ષ, કમળનાળ, કાદંબિની, દોસ્તુલમણી, માથાની વેણી,
અંદકલા, નાગ, ધવ, કમળ કે દારૂનું ચિન્હ હોય તેને હંમેશા
લક્ષ્મી મળે છે.

જેના હાથમાં કમળ, પીંપળાનું ઝાડ, ધ્વજ, હાથી, સૂર્ય,
સ્તંભ, કળશ, માળા, ચારસો, છત્ર, ચાંકુશ, વજ્ર, પાણીની ઝાડી,
પર્વત, રથ, ઘોડા, શ્રીવત્સ, વીંઝણો, યદ્ય અને ત્રિવેદનું આદિ
ચિન્હો શોભતા હોય તે પુરુષ વ્યયવા સ્ત્રી રાજ્યને ભોગવે છે.

જેના હાથ હાંપા તે સુખી અને દુઝા તે દુઃખી થાય.

જે માણસને હાથ જેતા ફેણના જેવા આધારને હોય તે
ધન સંગ્રહ કરે, અને ભોમ ભોગવે જેના હાથ મંડળ આકૃતિને
હોય તે નિત્ય શુભામગીરી કરે અને દુઃખી થાય, જેનો હાથ પત્ર
જેવા આધારને હોય તે રાજભોગ ભોગવે.

પગની રેખાઓનું ફળ.

જે રાજસના પગ દુંઢા, જંગ માંસથી ભરેલી તથા પગની
તળાયાં કમળ જેવાં હોય અને નળીયામાં મચ્છરેખા હોય તો તે
રાજ સાલ્યમી ભોગવે અને મકરનું ચિન્હ હોય તો તે મનુષ્ય મહા
પ્રતાપી ગણાય તથા તેને હાથી તથા ઘોડાનું વાહન મળે.

જેના પગે વજ્ર કમળ વ્યયવા હળ, એ ચિન્હો હોય તે રાજ
થાય અને ઉપરનાં ચિન્હ કાષ્ઠ સ્ત્રીના ડાખા પગમાં હોય તો તે
રાજની રાણી થાય.

જેના પગનાં તળીયાં દ્રામળ, પરસેવા વગરનાં, સુંદર આંગળીઓ વાળાં, સુંદર નખ અને પાંતી વાળાં, નાડીઓ ઉપર દેખાય નહિ તેવાં, કાચખાતી જેઠે પંઝો ઉપરના આગમાં ઉત્પ્રેક્ષો હોય તેના માથુસો રાગ જેવું સુખ ભોગવે.

જેના પગ, ત્રાસથી ઘટ્ટ, ગરમ, ઉપસેલા, પરસેવા વગરના અને સ્વચ્છ હોય તે રાગ ધાય છે.

જેના પગના પંઝા, લાલ કમળની કાંતિ જેવા, ચોડીની માફક લાલ હોય તે સુખ ભોગવનાર અને રાગ જેવો થાય.

જેના પગના પંઝા સુપર્કા જેવા, લુખા ધુળવાળા નખવાળા આડી નાડીઓ ઉપર ઉપસેલી જણાતી હોય, શુષ્ક, એક બીજાથી વેગ ૩ આંગળીઓવાળા હોય તે તે દુઃખી અને દરિદ્રી થાય છે.

જેના પગ કીડી જેવા રંગ વાળા હોય તે કાસીદુઃખે તેના વંશનો ઉચ્છેદ થાય.

જેના પગનાં તળીયાં લાલ માટી જેવા રંગનાં હોય તે બ્રહ્મહત્યા કરે.

જેના પગનાં તળીયાં પીળાં રંગનાં હોય તે બાળીયાદી થાય.

જેના પગનાં તળીયાં કઠોર હોય તે મુસાફરી કરે.

જેના પગનાં તળીયાં ગેદ જેવા રંગનાં હોય તે દુઃખનો નાશ કરે.

જેના પગનાં તળીયાં બગા ગયેલી માટીના જેવા રંગવાળાં હોય તે બ્રહ્મહત્યા કરે.

જેના લાલ પગની આંગળીઓ પાતળી હોય તે ધનવાન થાય.

જેના જમણા પગમાં ચક્ર હોય તે ધનવાન થાય છે.

જેના પગમાં અંગુઠા અને તર્જની વચ્ચેથી હિર્વ રેખા નીકળી તળીયાની વચ્ચે ઘસ મેડી સુધી જતી હોય તે માથુસ ધણી કિર્તિ મેળવે અને ધનવાન થાય. તે હિર્વ રેખા પગના અંગુઠા અને તર્જની વચ્ચેથી નીકળી પગની વચ્ચે કાળી કે જમણી તરફ જતી હોય તે પશુ સ્ત્રી પુત્ર, ધન અને કીર્તિ મેળવે.

જેના પગમાં શંખ હોય તે વેરાળી કે સાધુ થાય.

જેના પગમાં ચાર ધરના જેવા ચોખ્ખા હોય તે પાંડાની ગતે ધર જતીન સંપાદન કરે.

જેના પગમાં અષ્ટાંગવાળું પદ્મ હોય તે દેશાવર દરનારો, વિદ્યા અને દયાળુ થાય.

જેના પગમાં ફરસી હોય તે શત્રુને હરાવનાર શુરવીર થાય.

જેના પગની વચ્ચે અંગુઠાની નીચે આઠા એક બે કે ત્રણ કાપા હોય તે વાહન રેખા છે તેને વાહનનું સુખ મળે. એક રેખા હોય તો આઠા વાહનવાળો, બે હોય તો મધ્યમવાળો અને ત્રણ કાપા હોય તો સંપૂર્ણ વાહનનું સુખ મળે.

જેના પગમાં છત્રનું ચિન્હ હોય તે રાજ વૈભવ ભોગવે.

જેના પગમાં માછલીનું ચિન્હ હોય તે દેશાવરથી પૈસા પેદા કરી લાવે.

જેના પગમાં કાચખાતું ચિન્હ હોય તે તરવાની વિદ્યા શીખે.

જેના પગમાં ચંદ્રની રેખા હોય તે દૈવી શક્તિવાળો થાય.

જેના પગમાં ચતુષ્કોણ હોય તે પરદેશથી પૈસા કમાઈ લાવે.

જેના પગમાં સાથીયો હોય તે ધર્મપ્રિય અને આચાર્ય જેવો થાય.

જેના પગમાં ઉલટી ઉર્ધ્વરેખા એટલે વચલી અને અનામીકા આંગળી વચ્ચેથી રેખાનીકળી પગના તળાચે જાય તે જો સુખી હોય તો કંગાલ થાય અને ગરીબ હોય તો સુખી થાય.

જેના પગમાં ધન હોય તે ક્ષતિ મેળવે.

જેના પગમાં પદ્મ (કમળના જેવું) ચિન્હ હોય તે રાજમાં માન મેળવે અને પ્રતાપી થાય.

જેના પગમાં પંચકોણ હોય તે દીર્ઘજીવી ને સુખી તથા ધનવાન થાય.

છ ખૂણાવાળું ચિન્હ હોય તો રાજમાં માનીતો થાય.

જેના પગમાં યવ હોય તે માનવાળો અને જાતે પશકમી થાય.

જેના પગની મધ્યમાં વાહન રેખા નીચે આડી રેખા હોય તે ધન રેખા છે. તેવી રેખાવાળો ધનવાન થાય, પણ તે રેખાને ખીજી ઉભી રેખા કાપતી હોય તો ધનનું સુખ થોડું જાય.

જેના પગમાં ઉલટી અને સુલટી બે ઉર્ધ્વ રેખા હોય તે ગરીબગાંધી પરસાદાર થાય.

જેની પીઠ નાની હોયને ગુણવાન અને ધનવાન થાય જેની જાંતે જાંગો નાની હોય તે ધનવાન થાય. જેના હાથ પગનાં તળાયાં લાલ થાય તે સુખ અને ભોગ ભોગવે, અચાનક ધન દોલત મળે.

પગની આંગળીઓનું ક્રમ.

જેના પગની આંગળીઓ અનુક્રમે ચઢતી રહે તે સધળા પ્રકારનું સુખ મેળવે તેને રાજ્ય પ્રાપ્ત માન આપે.

જેના પગની પદ્મી, દયસી અને અનામિકા ત્રણે આંગળી સરખી હોય તેને વધવાથી સુખ મળે.

જેના પગની વચસી આંગળીથી અનામિકા (દયસીની જોડેની) આંગળી જો મોટી હોય તો તે માણસ વિદ્વાન અને લક્ષ્મી થાય.

જે પગની દયસી આંગળી કરતાં અનામિકા આંગળી નાની હોય તો તે માણસ લ'પટ અને લોભી થાય તેનું માન રહે નહિ.

જે પદ્મી અને દયસી આંગળીથી પાણુ અંગુઠો ચઢી જાય તો તે અત્યંત જય પામે.

જે તર્જની (અંગુઠાની જોડેની) આંગળી બહુ લાંબી હોય તો તે મોટા રાજ્ય થાય તેને ધણી સ્ત્રીઓ થાય, કોચી થાય તેમ રાગી રહે.

પગની મધ્યમા (વચસી) આંગળી અંગુઠાથી પચુ મોટી હોય તો તેને સ્ત્રી મળે નહિ.

જેના પગના અંગુઠા ગોળ હોય તેના હુકમનો કાષ્ઠ અનાદર કરે નહિ.

જેના પગના અંગુઠા ઉપર ફાટા ઝુટા કે વાંકા નખ હોય તે ધણું દુષ્ટ કામો કરે.

જેના પગની પાની પાતળી તથા વળી ગયેલી હોય તેમ તેની સધળી આંગળીઓ સીધી હોય તે બહુ દાનેશ્વરી થાય.

જેના પગની આંગળીઓ લાંબી તથા ઉત્તમ ધાટવાળી હોય તે વિદ્વાન તથા સંપત્તિ વાળો થાય.

જેના પગની આંગળીઓના નખ ઢાળા હોય તે ચોર તથા ચાડી ખાનાર થાય તેને માન મળે નહિ.

જેના પગ પહોળા હોય તથા આંગળીઓ જાડી હોય તથા સુંદર કાચખાના આદર જેવી હોય તે ઉપર નખો સુંદર લાલ રંગના હોય તો તે ઉત્તમ લક્ષ્મીવાળો જાણવો.

જેની બંને પગની તર્જની આંગળીઓ અંગુઠાથી વધી ગયેલી હોય તો તેને ધણી સ્ત્રીઓનું સુખ મળે. અંગુઠાથી અનામિકા મોટી હોય તો તેને વિદ્યા ધણી મળે અને સુખ ભોગ ભોગવે. વચસી આંગળી અંગુઠાથી વધી ગયેલી હોય તો તેને સ્ત્રી ન હોય. જેની

અનામીકા નાની હોય તે માથુસ લપટ થાય છે અને જાડી હોય તો તે પુરુષના સંગને ધ્રુષ્ટે.

જેના પગની સઘળી આંગળીઓ નાની હોય તો તે રાજાને ત્યાં જન્મ્યો હોય છતાં દાસપણું કરે.

જેના પગની આંગળી સરળ, ધાટીલી, લાંબી તથા મનોહર હોય તે ઉત્તમ દક્ષણવાળો જાણુવો તેને ધેર સર્વ સંપત્તિ હોય.

જે પગની નીચે એકેકે બે તલ હોયતો ઉત્તમ. તેને બેસવા માટે વાહન મળે.

જેના પગના નખ છેડેથી વાંકા હોય તે કમલાગ્ય છે. તેને સુખ ન મળે દુષ્ટ આચરણ વાળો થાય.

જેના પગમાં ઉર્ધ્વરેખા હોય તે અત્યંત ધનવાન અને ભાગ્યશાળી થાય, પણ જો તે તુટેલી હોય તો તે નિર્ભાગી થાય.

જેના પગમાં રથ, છત્ર, યાજુ અને ચક્ર હોય તે રાજાની પદવી મેળવે. જેના પગમાં અંકુશ અને કુંડલનો આકાર હોય તે દિવાન થાય.

મસ્તકનાં ચિન્હોનું રૂપ.

જેનું મસ્તક વિરાળ હોય તે ભાગ્યશાળી અને શુદ્ધિમાન થાય. જેનું માથુ ખુણાવાળું અને વિષમ હોય તે દરિદ્રી અને દુરાચારી થાય.

જેનું માથુ પર્વતની ટોચ માફક ઉપર ટોચવાળું હોય તે એકાવતારી હોય. જેના માથામાં ટાલ પડી હોય તે ધનવાન અને પુત્રોથી સુખી જાણુવો. જેના માથામાં વાળ ઉગતા ન હોય તેને દરિદ્રી જાણુવો.

જેના વાળ કાળા લમરુ જેવા કાળા રંગના હોય તે ભોગી, જેના વાળ ભૂરા રંગના હોય તે લપટ, જેના વાળ જાડા હોય તે હુંકા આયુષ્યવાળો, જેના વાળ હુંકા હોય અને છુટા છુટા હોય તે મોટો લોભી હોય, જેના વાળ બરછટ હોય તેને સુખ ન મળે. જેના વાળ લાલાશ પડતા હોય તે લોકપ્રિય થાય. જેના વાળ અત્યંત લાંબા વધે તે સ્ત્રીઓને ગમે અને જેના વાળ નરમ રેશમ જેવા હોય તેને રાજા તરફથી માન મળે.

જેનાં નેત્રો વિશાળ હોય તે મોટો ભાગ્યશાળી રાજા જેવો થાય. જેની આંખોના ખુણા લાલ રંગના હોય તે કુંદુપમાં પ્રીતિ વાળો થાય, જેની આંખો લાંબી હોય તે મંત્રી થાય, જેની આંખો ગોળ હોય તે શૂરો થાય. જેની આંખો કુટિલ હોય તે દુરાચારી, પીળી આંખોવાળો રોગી, કમળ જેવી આંખોવાળો ધનવાન, ધ્યાન ધરનારો,

જેની આંખો બિલાડી જેવી હોય તે લ'પટ જાણુવો, જેની આંખો સુવર્ણ સરખી હોય તે ધનવાન તથા રાજ તરફથી માન મેળવનાર, જેની આંખો પારા જેવી હોય તે ઉત્તમ જાણુવો, જેની આંખો મત્સ્ય સરખી હોય તે રાજ થાય જેની આંખો માંજરી હોય તેને ઉત્તમ જાણુવો નહિ. જેની આંખો ત્રાંસી હોય તે દરિદ્રી થાય, જેની એક આંખ ગયત્રી હોય તે કપટી અને નિર્જીદિ હોય.

[કપાળની રેખાઓ અને ચિન્હોનું રૂપ.

જેનું કપાળવિશાળ હોય તે મોટી પદ્મો જેવે જેનું કપાળ નાનું હોય તેનું આયુષ્ય તથા બળ હીન થાય છે જેનું લલાટ વિપન્ન હોય તે ધનહીન થાય, જેનું લલાટ વાંકુ હોય તે અપમાન પામે તથા ધનનો નાશ કરે. જેના લલાટકેપર વાળ હોય તે કુલનો નાશ કરનાર થાય, જેના કપાળ ઉપર હાથ ફેરવવાથી ખરમચકુ લાગે તો તેને ભાગ્યશાળી જાણુવો તથા જો લીસુ લાગે તો દરિદ્રી જાણુવો. જો કપાળ અર્ધચંદ્ર સરખું હોય તો તે ધનુષ્ય સુખ ભોગવે જેમનું કપાળ તેજસ્વી હોય તે ધનવાન થાય, જેનું કપાળ શીતલ હોય તેમ દુઃખ્યા કરતું હોય તે દુઃખી જાણુવો.

જેની ભમરો વાળ વાળી તથા તલ્લાર જેવી વાંકી હોય તે ગુણવાન, જેની ભમર સીધી અને છુટા છુટા વાળ વાળી હોય તેને દરિદ્રી જાણુવો, જેની ભમર નીચી હોય તે ધન ગુમાવનાર તેમ નિર્જીદિ જાણુવો. જેની ભમરના વાળ ભુરા રંગના હોય તે લ'પટ, જેની ભમરો બહુ જડી હોય તેનું આયુષ્ય ટુંકું જાણુવું.

જેનું કપાળ ઉંચું હોય અને તેના કપાળના ઉંચા ભાગમાં શંખના આકાર જેવાં ઝીણાં ઝીણાં ચિન્હ હોય અથવા આંખ ઉપર કે ભમરની થડમાં અથવા કપાળ ઉપર અર્ધચંદ્રાકાર જેવી રેખા હોય તો જાણુવું કે તેનો જન્મ નિર્ધનતા કુટુંબમાં હશે તો પણ ધણું ધનવાન થશે.

જેના કપાળમાં છીંના આકાર જેવી રેખા હોય તે આચાર્ય સાધુ, અતિત, વેરાગી વિગેરેના વેશ ધરી લોકોમાં બગઅગત થાય અને પાપકર્મ કરશે.

જેના કપાળ ઉપર કમળ પુષ્પના જેવો આકાર હોય તો તે સર્વ મનુષ્યથી શ્રેષ્ઠ ચર્ચ લોકમાં પ્રખ્યાત થશે.

જેના કપાળમાં વચમાં ખાડો હોય અને આમપાસ હોય તો તે માણસ વધ કરવા લાયક છે.

જેનું કપાળ નીચું હોય તે જીવતા સૂધી દુષ્ટ કર્મ કરે અને લોકમાં અપજ્ઞ થાય.

। જેનું કપાળ નાનું હોય તે કંજુસ થાય, અને જેનું કપાળ ઉચું હોય તે રાજ થવાની નિશાની છે.

। જેના કપાળમાં ત્રણ રેખાઓ જણાય તે માણસ સો વરસ જીવે, ચાર રેખાઓ હોય તો તે રાજદાનમાં હિંસીઆર થાય અને પાંચ રેખાઓ હોય તો તે માણસનો આવરદા દૃષ્ટ વરસનો થાય.

જેના કપાળમાં એક રેખા ન હોય તેનો આવરદા ૮૦ વરસનો થાય તેમજ જેના કપાળમાં એકાદી રેખા કપાળના ઉપર છેક વાળના થડમાં હોય તો તે માણસ ૮૦ વર્ષ જીવે અને પોતાનો જન્મોરો સુખથી કાઢે.

જેના કપાળમાં પાંચ પાંચ છ છ રેખાઓ સેત્રભેગ થઈ ગઈ હોય અથવા અગીઆર રેખાઓ હોય અથવા તેથી પણ ઘણી રેખાઓ હોય અને ગણતરી કાઢે તેમ નહોય તો તે માણસનો આવરદા ૪૦ વર્ષનો થાય.

કપાળ ઉંચું નીચું હોય અને ફક્ત એક રેખા આંખ ઉપર ભસરના પડમાં હોય તો જાણવું કે તે માણસનો આવરદા ૩૦ વર્ષનો છે.

જેના કપાળની ડાબી જાણીએ નાની નાની બહુ રેખાઓ હોય તો તેનો આયુષ્ય ૨૦ વરસનો જાણવો.

આંખની ભસર ઉપરની રેખાનો આકાર ચંદ્રમા જેવો ન હોય છતાં તે રેખા મોટી પણ ન હોય તો તેનો અદ્ય આયુષ્ય જાણવો.

જેના કપાળમાં ભસર ઉપર એક રેખા અર્ધચંદ્રાકાર જેવી હોય અથવા કપાળ ઉચું હોય અથવા એક રેખા રેખામરકિત હોય અને તેજ રેખા ઉપર કપાળમાં ઝીણા ઝીણા વાળ ઉગેલા ન હોય ને ચોખ્ખી દેખાતી હોય અથવા કપાળના વાળ તેમાં મળી ગયેલા ન હોય તો તે રાજ ઘણું ઘણું સુખ ભોગવે.

જેના કપાળ ઉપર ઘણી રેખાઓ શેત્રભેગ થઈ ગઈ હોય તે પરસ્પરીલંપટ તથા પરસ્પર ચોરવાની પ્રવૃત્તિ રાખનાર થાય.

સુખ ઉપરની રેખાઓનું તથા ચિન્હોનું ફળ.

જેના મોઢાનો નિચેનો હોઠ લાલ રંગનો હોય અને હોઠ ઉપર

માસ વધારે હોય, મોટું ગોળ, દાંન ઘોળા અને સ્વર સારો હોય તો તે સુખી થાય.

જેનું મોટું દક્ષિણાવર્તન જેવું અને અવાજ મધુર હોય તો સુખી થાય.

જેની આંખોના ડોળા કમળના પ્રમાણે અને નાક લાંબુ મોઢા ને મળેલું હોય તો ઉત્તમ, જેના ડોળા લાલ રંગના ને ખીજના ચંદ્રની માફક દેખાતા હોય તો તે પણ ઉત્તમ સુખ ભોગવે.

જેના અને કાન ખીજના ચંદ્ર પ્રમાણે કમાનદાર અને તેના ઉપર તથા તેના મૂળના ઘડમાં વાળ હોય તો તે પણ ઉત્તમ સુખ ભોગવે.

જેના માથાના વાળ કાળા સ્વચ્છ અને જરા વાંકા અને પગની પાની બરોબર લાંબા અને ગરદન સ્ત્રી પ્રમાણે હોય તો તે પણ ઉત્તમ સુખ ભોગવે.

જેનું નાક વાંસના પાંદડા જેવું હોય અને હાથીનાં રવાટાં જેવા તેના નાક ઉપર વાળ હોય અથવા ગરદન ઉંચી હોય તો તે અશુભ જાણવું.

જેને પીંપળાના પાંદડાના આકાર જેવી બગલ હોય તે ટ્રેટ છે, કદાપી બગલમાં મુગંધી વાસ હોય અને ઉચે જોનાં વાળ પ્રત્યક્ષ હોય તો તે સુખદાયક છે, કદાપી ઉપર પ્રમાણે ન હોય તો દરિદ્રતાનું લક્ષણ જાણવું.

જેનું નાક લાલ રંગનું અને હોઠ વચ્ચેવચ્ચ હોય તો તે પણ ઉત્તમ સુખ ભોગવે.

જેની હથેળી વચમાં અથવા પગના તળીયાની વચમાં ઘોડાનું હાથીનું, કપ્પવક્ત્રનું, સ્તંભ, જવ, હથીયાર, શ્વળ, માળા, પર્વત અને કુંડળનું વિગેરે ચિન્હો હોય તે સાચુસ ચક્રવર્તિ રાજા જેટલું સુખ ભોગવે.

જેના હાથમાં કે પગમાં શંખ, ચક્ર, કમળ, હાથી, રથ અને અંકુશ ગેટલાં ચિન્હ હોય તે રાજા જેવું સુખ ભોગવે અને જો તે ચિન્હ સ્ત્રીના હાથમાં હોય તો રાણી જેવું સુખ ભોગવે.

જેના હાથપગ મોટા, માંસથી ભરપૂર, પાંચા મોટા માંસથી ભરપૂર હોય તો તે સાધારણ સુખ ભોગવે. જેના હાથ કમળના પુષ્પ જેવા હોય તે રાજા જેટલું સુખ ભોગવે.

જેના નખો તાંબા જેવા રંગના અને પગની રેખાઓ સારી હોય અને પગ માંસથી ભરપુર હોય તે રાજસુખ ભોગવે.

જેના પગ શુષ્કાર અને આંગળીઓ તમામ જુદી જુદી હોય અને પગનો રંગ માટીના રંગ જેવો હોય તે મનુષ્ય દરિદ્રી થાય. અને દુઃખ પામે.

જેના પેસાળની સેર સાફ અને પેસાળ કરતાં મેરનો અવાજ સંભળાય તે રાજસુખ ભોગવે.

હસ્તરેખા પરથી લવિષ્ય.

જે સ્ત્રીના હાથ નાના, સીકડા, સુંવાળા, નાજુક અને ઓછા વાળવાળા અને આંગળાં ગોળમઘોળ હોય તે નાજુક અને બોળી સ્ત્રી હોય છે તેથી ઉલટા લક્ષણવાળી સ્ત્રી મક્કમ મનની હોય છે.

જેનાં આંગળાં અણીવાળાં હોય તે મહા ધાર્મિક તથા કવી થાય છે. અને ચઢતા પ્રકારના હૃન્નર ઠળામાં પ્રવીણ થાય છે. અને ધાર્મિક અપળતાવાળો, અંતરજ્ઞાની, કલ્પનાશક્તિવાળો, બહાદુર અને લાગણીવાળો થાય છે. તે કારીગર થઇ શકતો નથી પણ જે તે વિદ્વાન હોય તો કવી થાય છે.

ચોરસ આંગળાંવાળો માણસ શુદ્ધિમાન, વ્યવહારીક માનવાળો કાંઈપણ કાર્યમાં હિંમત રાખનાર અને કૃતેહમંદ નિવડે છે.

ચાપડા જેવી આકૃતિનાં આંગળાંવાળા મનુષ્યને બહુ કષ્ટ પડે છે. નખની ખતે બાજુએ રહેજે માંસ વળગેલું હોય અને આંગળાં જુદી નાખ્યા જેવો હોય છે તે કારીગર થઇ શકતો નથી.

આંગળાં કરતાં હથેળી જે લાંબી હોય તો તે માણસ મન ઉપર કાણુ ધરાવનાર અને આંગળાં હથેળી કરતાં ઘણાં લાંબા હોય તો તે માણસ મનનું સમનોલપણ રાખી શકતો નથી અને શુદ્ધિ-હિન હોય છે, આંગળાં અને હથેળી સરખાં હોય તો ધાર્મિક અને દેહાત્મવાદી થાય છે.

હાથનો અંગુઠો ખેડોળ, હેરફેર ઘાટનો અને નળજો હોય તો તે માણસ દયુષ્ઠ્ય મનનોાય છે. નાનો હોય તો તે પોતાના વિચાર પ્રમાણે ચાલનાર, મોટો હોય તો તે માણસ શ્રદ્ધાળુ તથા આકીર્ણવાળો હોય છે, અંગુઠાનો પહેલો સપિા લાંબો હોય અને નખ નાના હોય તો તે માણસ હડીતો હોય, પણ પહેલાંની સાથે બીજો સાથે લાંબો હોય તો તે માણસ હડીલાઇ સાથે વિચારપૂર્વક કામ કરનારો અને શાણો હોય છે.

જેના હાથના પોંચાના મૂળમાંથી એક રેખા નીકળી તે ઉપર વચલી આંગળીના મૂળને મળેલી હોય તે ઉર્ધ્વરેખા કહેવાય.

આવી ઉર્ધ્વ રેખા જે માણસના હાથમાં અગર પગમાં હોય તે માણસ નાના પ્રકારના સુખ ભોગવે.

જે માણસની ટચલી આંગળીના થડમાં એક નાની રેખા હોય તેનો આવરદા સો વરસનો જાણવો.

એવી રેખા ટચલી આંગળીની જોડેની આંગળીએ અથવા વચલી આંગળીના જડ મૂળમાં હોય અથવા નીચેની તરફ વળેલી હોય તો તે રેખાવાળા પુરુષની સ્ત્રી પાતવૃત્તા હોય અને સ્ત્રીના હાથમાં હોય તો તેનો પતિ ધર્મશીલ, સતવાદી, ધનવાન અને લોકમાં પ્રસિદ્ધ થાય.

જેના અંગુઠાની નીચે નાની નાની રેખાઓ શેઠ ભેગ હોય તેનો આવરદા થોડો જાણવો. કદાપી અંગુઠાના મૂળ તળે પુરી રેખા હોય તો તેનો આવરદા સંપૂર્ણ જાણવો.

અંગુઠાના મૂળ તળે જેટલી મોટી રેખાઓ હોય તેટલા પુત્ર ઉત્તન્ન થાય અને નાની રેખાઓ હોય તેટલી પુત્રીઓ થશે.

જેના હાથમાં ઉર્ધ્વરેખા હોય તે ઉત્તમ ક્ષણદાયક છે. અને તેજ પ્રમાણેની રેખા પગમાં હોય તો તે રાજસુખ, અને પુત્ર સુખ સંપૂર્ણ ભોગવે અને લોકમાં પ્રસિદ્ધ થાય.

જેના અંગુઠાની પાસે ત્રણ રેખા ટુંકી હોય તેનો આયુષ્ય થોડો જાણવો, તેજ રેખા મોટી હોય અને કાર્ધ ઠેકાણેથી તુટેલી ન હોય તો તે મનુષ્ય ધણી વર્ષ જીવે એવું શુભ લક્ષણ સ્ત્રીઓને ક્ષણદાયક છે.

જે મનુષ્યની ટચલી આંગળીના થડમાં આયુષ્યરેખા નીકળી વચલી આંગળી સુધી ગઈ હોય તો તેનો આવરદા ૬૦ વરસનો જાણવો.

જેના હાથમાં નાની મોટી પુષ્કળ રેખાઓ હોય તે દુઃખી થાય અને મોટી મોટી પુષ્કળ રેખાઓ હોય તો તે ધનહિન તથા દરિદ્રી થાય.

હાથની રેખાઓ લાલરંગની હોય તો તે સુખી થાય અને કાળા રંગની હોય તો તે દુઃખી થાય.

જેની આંખોના ડોળા પાણીદાર હોય તે ભાગ્યશાળી થાય, જેના દાંત દાડમની કમી જેવા સુંદર હોય તેને મિત્રાન ઉપર પ્રીતિ રહે, જેના શરીરની આમડી કામગ હોય તે સુખમન્યા ભોગવે અને તેના પગ સુંદર હોય તે સર્વ વાહનનું સુખ ભોગવે.

જેના નખો તાંબા જેવા રંગના અને પગની રેખાઓ સારી હોય અને પગ માંસથી ભરપુર હોય તે રાજસુખ ભોગવે.

જેના પગ શુભાંકર અને આંગળીઓ તમામ જુદી જુદી હોય અને પગનો રંગ માટીના રંગ જેવો હોય તે મનુષ્ય દરિદ્રી થાય. અને દુઃખ પામે.

જેના પેસાળની સેર સાફ અને પેસાળ કરતાં સેરનો અવાજ સંભળાય તે રાજસુખ ભોગવે.

હસ્તરેખા પરથી ભવિષ્ય.

જે સ્ત્રીના હાથ નાના, સંકટા, સુંવાળા, નાળુક અને ઓછા વાળવાળા અને આંગળાં ગોળમટોળ હોય તે નાળુક અને બોળી સ્ત્રી હોય છે તેથી ઉલટા લક્ષણવાળી સ્ત્રી મક્કમ મનની હોય છે.

જેનાં આંગળાં અણીવાળાં હોય તે મહા ધાર્મિક તથા ક્ષત્રી થાય છે. અને ચઢતા પ્રકારના હુન્નર કળામાં પ્રવીણ થાય છે. અને ધાર્મિક અપળતાવાળો, અંતરજ્ઞાની, કલ્પનાશક્તિવાળો, બહાદુર અને લાગણીવાળો થાય છે. તે કારીગર થઈ શકતો નથી પણ જે તે વિદ્વાન હોય તો ક્ષત્રી થાય છે.

ચોરસ આંગળાંવાળો માણસ સુદ્ધિમાન, વ્યવહારીક જ્ઞાનવાળો કાંઈપણ કાર્યમાં હિંમત રાખનાર અને કૃતેહમંદ નિવડે છે.

ચાપડા જેવી આકૃતિનાં આંગળાંવાળા મનુષ્યને બહુ કષ્ટ પડે છે. નખની ખંતે બાળુએ સ્પર્શે માંસ વળગેલું હોય અને આંગળાં છુંદી નાખ્યા જેવાં હોય છે તે કારીગર થઈ શકતો નથી.

આંગળાં કરતાં હથેળી ને લાંબી હોય તો તે માણસ મન ઉપર કાણુ ધરાવનાર અને આંગળાં હથેળી કરતાં ઘણાં લાંબા હોય તો તે માણસ મનનું સમતોલપણ રાખી શકતો નથી અને શુદ્ધિ-હિન હોય છે, આંગળાં અને હથેળી સરખાં હોય તો ધાર્મિક અને દેહાત્મવાદી થાય છે.

હાથનો અંગુઠો ખેડોળ, હેરફેર ઘાટનો અને નખજો હોય તો તે માણસ દયુષ્ઠ્ય મનનોાય છે. નાનો હોય તો તે પોતાના વિચાર પ્રમાણે ચાલનાર, મોટો હોય તો તે માણસ શ્રદ્ધાળુ તથા આક્રીનવાળો હોય છે, અંગુઠોનો પહેલો સપો લાંબો હોય અને નખ નાના હોય તો તે માણસ હડીનો હોય, પણ પહેલાંની સાથે બીજો સાધો લાંબો હોય તો તે માણસ હડીલાઈ સાથે વિચારપૂર્વક કામ કરનારો અને શાણો હોય છે.

નખ ઉપરથી ભવિષ્ય,

અનુબ્યના નખ માંસની અંદરથી અથવા સાંધામાંથી હોય તે તે માણસ મોજમજની ધ્રુજા ધરાવનાર છે.

નખ ઉપર સફેદ ચિન્હ હોય તે તે દુઃકૃતિની નિશાની છે. શીઘ્ર નખવાળું માણસ નખના સ્વભાવનું બને પાડોશી તથા મિત્રો તરફથી હલકાઈથી કંટાળો ખાનાર થશે,

સાંકડા નખવાળો માણસ લોભી થાય છે.

ગોળ નખવાળો માણસ જ્ઞાનનો શોખીન અને તેના મિત્રો ઉદાર ચિત્તના હોય છે.

નાના નખવાળો માણસ સાંકડા મનનો, હઠીનો અને અભિ-
માની હોય છે. માંસવાળા નખવાળો માણસ સુસ્ત અને લાલાશ
અને કાષ્ટાળા નખવાળો માણસ તપી જનાર અને તોફાન કરવામાં
પ્રસન્નતા માણનાર હોય છે.

જે મોટા માથાવાળો કાન સુધી લાંબી સ્થામ કમળ જેવી
અખિવાળો, ટીંચણ સુધી લાંબા હાથ હોય તે રાજા થાય.

જેની છાતી શીલા જેવી, પગનાં તળીયાં રક્તવર્ણનાં કામળ
હોય, અને સરસ સીધું નાક હોય તે રાજા થાય.

જે ઉદાર, હસમુખો, સત્ય મીઠી વાણીવાળો, અન્યાયથી ડર-
નારો હોય તે રાજવશ્વર્ગી ભોગવે.

જેના હાથની હથેળીમાં તંત્રનું ચિન્હ હોય તે ધણો પૈસા-
વાળો થાય.

જેના પગના તળીયામાં તલ હોય કે વાહનનું ચિન્હ હોય તે
રાજા જેવું સુખ ભોગવે.

પુરુષોના જમણા હાથ અને જમણા પગમાં ઉપરનાં ચિન્હો
જેવાં. ઓઝોને કાયા હાથ અને કાયા પગમાં ઉપરનાં ચિન્હો
જેવાં. ઉપરનાં ચિન્હો સ્પષ્ટ દેખાતાં હોય તો પુરુષ કામળ મળે, અને
જો તે માણસ રાજ્યકુળમાં જન્મ્યો હોય તો રાજા થાય અને
તેમાં ન જન્મ્યો હોય તો રાજા જેવું સુખ મેળવે. જેના હાથ
પગનાં ચિન્હો જેવાં તે જે જાતિમાં જન્મ્યો હોય તેને અનુકુળ
ફળ કહેવું.

જેના હોઠ અને ગાલ, આંખો, હાથ, નાક, સ્તનનો વચ્ચો
ભાગ એ પાંચ અંગો લાંબા હોય તે રાજા જેવું સુખ ભોગવે.

જેની નાંભ (દૂંટી), સ્વર, કૌવન, એ ત્રણ ગંધીર અને અગાધ ઉડાં હોય તો તે શ્રેષ્ઠ ફળને પામે.

જેની છાતી, માથુ અને મુખ એ ત્રણ વિશાળ હોય તો તેને સારું ફળ મળે.

જેની બે બમણ, નાક, મુખ અને બે ખમાની પાંસળીઓ એ છ અંગ ઊંચાં હોય તો સારું ફળ મળે.

જેનો કંઠ, પુક, સાથળ અને લોંગ નાનાં હોય તો તેનું શુભ ફળ સમગ્રહું.

જેની આંખના ખૂણા, હાથ, પગ, તાલતું, હોઠ અને જીભ એ સાત રાતી હોય તો શુભ ફળ મળે.

જેના દાંત, વાળ, આમડી, હાથની આંગળીઓ, અને હાથની આંગળીઓના પર્વ એ પાંચ સૂક્ષ્મ હોય તો શુભ ફળ મળે.

જેના હાથમાં અનામિકાના મૂળમાં રેખા હોય તે સાચું પુણ્યવાન હોય.

જેની છાતી મોટી હોય તે ધનવાન થાય છે.

જેના ગાંઠ અને માથું મોટું હોય તે જય મેળવે.

જેની કમ્મર મોટી હોય તે ધણા પુત્રવાળો થાય છે,

જેના પગ મોટા હોય તે પૈસાવાળો થાય.

જેની આંખો સ્નિગ્ધ, બીનાશવાળી હોય તે સૌભાગ્યવાન થાય છે.

જેનું શરીર સ્નિગ્ધ હોય તે સુખી, પગ સ્નિગ્ધ હોય તેને વાહનનું સુખ મળે છે.

જેની આંખો ધ્રુવડ જેવી કે કાગડા જેવી, કે દેડકા જેવી હોય, જેના કપાળ ઉપર થોડા વાળ હોય તે પાપી થાય છે.

જેની નજર ત્રાંસી હોય, જેનું નાક નોળીયા જેવું હોય, સ્વર કાગડા જેવો હોય, ઘણી નસો તરતો હોય, જેના શરીર ઉપર ઘણા વાળ હોય, ઉપરનો હોઠ જેનો ડુંકો હોય, તે પાપી થાય છે.

જે પુત્રીનો સ્વભાવ પીતાને મળતો હોય અને જે પુત્રનો સ્વભાવ તેની માતાને મળતો હોય તો શ્રેષ્ઠ કહેવાય.

શંખ, કમળ, જવ, છત્ર, માળા, મચ્છ, ધ્વજ, અને અંકુશ એ ચિન્હો જેના હાથ કે પગમાં હોય તે રાજા કે માગી સુખ ભોગવે.

જે માણસ પોતાના હાથના ૧૦૮ આંગળા ઉંચો હોય તે શ્રેષ્ઠ સમજવો. જે પોતાના ૯૬ આંગળા ઉંચો હોય તે મધ્યમ, અને જે ૮૪ આંગળા ઉંચો હોય તે ક્ષીણ સમજવો.

જેનો અવાજ સિંહ, હાથી, બળદ, નોખત કે મૃદંગ જેવો કે મેઘની માફક ગંભીર વાણી હોય તે રાજા જેવું સુખ ભોગવે.

જેનો અવાજ ખોખરો, કઠોર, ને ગધેશ જેવો હોય તે દુઃખી અને નિર્ધન થાય.

જેના મુખમાં ખત્રીસે દાંત હોય તે રાજા થાય. જેને ૪૧ દાંત હોય તે સંતો થાય ને ૩૦ દાંત હોય તે સુખી થાય. તેવી જોછા દાંત વાળા દુઃખી સમજવા, જેના દાંત છુટા છુટા હોય તે માણસ નિદાન થાય છે. જેના દાંત અત્યંત રણેલા હોય તે મૂર્ખ, જેના દાંત સફેદ હોય તે ધણું જ્ઞાન મેળવે, જેના દાંત લાલ હોય તે લાપટ, જેના આંગળાના દાંત બહાર નીકળેલા હોય તે માણસને લાગ્યશાળી જાણવો, જેના દાંતની નાચકી દાર ઉપરના દાંતની હાથની દર જતી હોય તે ધન રહિત. જેના દાંત ઉપર હંમેશાં દુર્ગંધી રહે તે દરિદ્રી અને જેના દાંતનો રંગ પીળો હોય તે કપટી જાણવો.

જેનું નાક વાંકુ અને વિષમ હોય તે લાગ્યહીન, ધનહીન અને દુઃખી જાણવો. જેનું નાક પીળું હોય તે ધીરો, જેનું નાક હાથી જેવું હોય તે શક્તિમાન, જેનું નાક પોપટની આંચ સરખું હોય તે મોટો લાગ્યશાળી રાજા થાય, જેનું નાક દિપકની શિખા સરખું હોય તે ઉત્તમ. જેનું નાક સિંહ જેવું હોય તે ધનવાન અને શૂરો થાય.

જેનાં બે નેત્ર, બે હાથ, અને નાસિકા એ પાંચ લાંબા હોય તથા હ્રુક, કિંગ અને પીઠ એ ચાર વસ્તુ બે ટુંકી હોય તો તે ઉત્તમ તેને ઘેર ધણું દ્રવ્ય હોય.

જેના હાથ, પગ, આંખોના ખુણા, નખોના આંગળાના લાગ, શરીર, તાળવુ, જીભ, અને હોઠ એ સાત લાલ હોય તે અત્યંત સુખ ભોગવે.

જેની આંખો તેજવાળી હોય તેને સૌમાગપણું મળે, જેના દાંત તેજસ્વી હોય તેને ઉત્તમ ભોજન મળે, તથા તેજસ્વી હોય તે લાગ્યશાળી થાય, પગ તેજસ્વી હોય તે વાહન ઉપર બેસનાર થાય.

કાગકાજ વગર જેના હાથ કઠિન હોય, આલવા છતાં પણ જેના પગ કાગળ હોય તે અત્યંત સુખ ભોગવે.

જેનું હૃદય, મસ્તક અને લલાટ ત્રણે વિસ્તારવાળાં હોય, જેનાં નાદ, હાસ્ય અને નાજી ગંભીર હોય તે ઉત્તમ હોય.

જેની આંખો લાલ હોય તેને તરુચ્છ્ર સ્ત્રી મળે, તેને ઘેર લક્ષ્મી આવીને કીડા કરે.

જેના હાથ ઘુંટચુ સુધી લાંબા હોય તે શુરવીર થાય, જેની નાસિકા લાંબી હોય તે મોટો માણસ થાય, અને જાને કપાઈ કુટુંબનું પોષણ કરનાર થાય.

જેનો રવર ગંભીર હોય તે કુટુંબનો અધિપતિ થાય, તેમ જાની, દાતાર અને મુખી થાય.

જેની છાતી વિશાળ હોય, તે ધનુષ્યનો માલિક થાય, જેનું મસ્તક વિશાળ હોય તે રાજા થાય, જેની કંઠ વિશાળ હોય તેને ધનુષ્ય પુત્રો થાય. પગ વિશાળ હોય તેને ધણું મુખ મળે. હૃદય વિશાળ હોય તેને ધણું મુખ મળે. જેનું હૃદય વિશાળ હોય તે રાજા જેવાં મુખ ભેગવે, કાનેશ્વરી થાય, જેનું લલાટ વિશાળ હોય તેની પ્રેમામાં ધણા માણસો રહે.

જેના હોઠ દાઢાં હોય તે અનેક પ્રદારના ભોગ ભોગવે.

જેના નખ દાઢાં રંગના હોય તે મુખી થાય.

જેના નખ પાતળા હોય તે ગુણવાન થાય, આશ્ચર્યમાન અને બળવાન થાય.

જેના ખભા ઉંચા હોય તેને રાજા તરફથી આન મળે જેની નાસિકા ઉંચી હોય તે લક્ષ્મીમાન થાય અને તેને સવળાં મળે.

જેનું માથું ઉંચું હોય તે શુરો અને ભાગ્યશાળી થાય.

જેનું લલાટ ઉંચું હોય તે ઉંચી પદવી ભેગવે.

જેની ગામડી દાઢાળ હોય તે મુખી થાય અને નશ ધણો મળે.

જેની ગતિ હાથી, હંસ અને વૃષભના જેવી હોય તે માણસ અતિ ઉત્તમ ગણાય. અને જેની ગતિ પાણી, વરુચ્છ, અથ, ઉંટ, કે સસલા, કુતંગ, કે ભેંસ, જેવી હોય તે વાગ્યહિન ગણવે. જેનો રંગ દુધ સરખો સફેદ હોય તે મહાન રાજા થાય, જેનો રંગ સ્વામ હોય તે મુખી અને જેનો રંગ પીળો હોય તે રાગી થાય.

જેની કંઠ વિશાળ હોય, તેને પુત્રોથી મુખ મળે, જેની કંઠ માંસથી રહિત હોય તેને મુખ ધણું મળે જેની કંઠ વાંદરા જેવી હોય તે કુખી થાય.

જેની નાસિ પાણીના ધરા જેવી ગંભીર હોય તે ઉત્તમ પણ જેને બહુ ઉંચી હોય તે ખરાબ.

જેના હૃદય ઉપર વાળની પકિત હોય તે વિદ્વાન થાય અને આયુષ્ય, બળની વૃદ્ધિ પામે. વિશાળ હૃદય વાળાને ધણું ધન મળે, તે રાજા થાય અને ધણા પુત્રો થાય.

જેની પીઠ સિંહના સરખી હોય તે દરિદ્રી થાય. જેની પીઠ કાચબા સરખી હોય તેને ધણા આકરો હોય તથા તે અત્યંત ગુણુવાન રહેવાય.

જેના હાથ ઘુંટણ સુધી લાંબા અને દરવાજાની ભુંગળ જેવા સીધા હોય તે અત્યંત ગુણુવાન બન્યુવો. જેના હાથ ટુંકા હોય તે ધન રહિત બન્યુવો.

જેનું ગળુ શંખના આકારનું હોય તેને ઉત્તમ બન્યુવો, જેનું ગળુ મોર, ઉંટ કે બગલાના ગળા સરખું હોય તે અનિષ્ટ છે, તે સર્વદા પરાધિન રહે. જેનું ગળું ટુંકું, ભરેલા ધડા જેવું, હોય તે ઉત્તમ, જેનો કંઠ જાડો હોય તે દરિદ્રી અને કુળનું નાશ કરનારો, જેના ગળામાં ત્રણ રેખા હોય તેને ઉત્તમ બન્યુવો.

જેના હોઠ લાલ હોય તે ઉત્તમ બન્યુવો, જેના હોઠ કાળા અને સુકાયલા, તરડાયલા અને વિષમ હોય તેના રહેવાથી કુળમાં વિરોધ થાય છે. તેથી તે દુઃખી થાય. જેના હોઠ ખીળા હોય તે બહુ વિષયી અને લાંપટ હોય છે, જેના હોઠ બહુ જાડા હોય તે અલ્પકાળ સુધી જ જીવી શકે. જેના હોઠ બહુ ખુલ્લા રહેતા હોય તે દરિદ્રી બન્યુવો, જેના હોઠમાં ફાટ હોય તે પહેલાં સુખી હોય તો પાછળથી દુઃખી થાય. અને પહેલાં દુઃખી હોય તો પછીથી સુખી થાય છે.

જેનું પેટ ઉદર સમાન—એક સરખું હોય તે ભોગી થાય.

જેનું પેટ વિષમ, આડા પડવાળું હોય તે નિર્ધન થાય.

જેના બંને બાજુનાં પડખાં સરખાં હોય તે ધનવાન થાય.

જેના પડખાં નમેલાં કે આડાં હોય તે ભોગ રહિત થાય.

જેનું પેટ સાપ જેવું હોય તે દરિદ્રી અને ધણું ખાનાર થાય.

જેના પેટ ઉપર એક વલી (પેટ ઉપર કરચલી પડે છે તે) પડેલી હોય તો તેનું શસ્ત્રવડે મરણ થાય, બે કરચલી પડતી હોય તો તે સ્ત્રીનું સુખ ભોગવે અને ત્રણ કરચલી પડતી હોય તો તે

આત્યાર્થ કે ઉપદેશક થાય. ચાર કરચલી પડતી હોય તો ઘણાં સં-
તાનવાળો થાય. અને એક પણ કરચલી પડતી ન હોય તો રાજ
થાય છે.

જેના પેટ ઉપર આડી અરખી કરચલીયો પડતી હોય તે
અભિચારી થાય.

જેના પેટ ઉપર એક સરખી કરચલી પડતી હોય તે મુખી
થાય. જેનાં પડખાં માંસવાળાં, ક્રોમળ, જમણી બાજુ રામ (વાળ)
વાળાં હોય તે રાજ કે પૈમાવાળો થાય.

નાભી-કુંડી. જેની કુંડી મંડળાદાર વિરતારવાળી હોય તે મુખી થાય.

જેની નાભી નાની, અરપટ દેખાય નહિ તેવી, નમેલો હોય
તે કલેશ પામે.

જેની નાભીમાં વિષમ વલ્લિ-રેખા હોય તે શુભની પીડાથી
મરણ પામે, નિર્ધન થાય.

જેની નાભીની ડાબી તરફ ધુમરીવાળી નાભી-વાનાવર્ત હોય
તે મૂર્ખ અને શક થાય.

જેની નાભી જમણી તરફ ધુમરીવાળી હોય તે શુદ્ધિવાન થાય.
તેમ પ્રયત્નશિલ થાય.

જેની નાભી પડખા તરફથી લાંબી હોય તે ઘણા આયુષ્યવાળો
થાય. જેની નાભી ઉપરના ભાગમાં પહોળી હોય તે પૈસાદાર થાય.
નીચેના ભાગમાં પહોળી હોય તો ગાયોને પાળનાર થાય.

જેની નાભી ક્રમળની પાંખડીયો જેવી હોય તે રાજ થાય.

જેની નાભી નાની, નીચી, સૂક્ષ્મ હોય તે કલેશ પામે.

જાંઘ-સાથળ.—જેની સાથળ સૂક્ષ્મ અને શીણા વાળવાળી
હોય તેમ ગોળ હોય અને સૂદની આકૃતિ જેવી હોય અને સરખી
હોય તે રાજ થાય.

જેની સાથળ-જાંઘ કુતરા કે ગીલાડા જેવી હોય તે નિર્ધન
થાય. સાથળમાં છિદ્રોમાં—જે એક છિદ્રમાં એક વાળ હોય તે રાજ
થાય, એક છિદ્રમાં બે વાળ હોય તે પડિત અને વિદ્વાન થાય,
ત્રણ કે ચાર વાળ સાથે એક છિદ્ર (સામકૂપ) માં હોય તો નિર્ધન
થાય. આ જ પ્રમાણે માથાના વાળનું પણ કળ છે.

જેની સાથળ ઉપર વાળ ન હોય તે પરદેશમાં મર,

જેની સાથળો નાની હોય તે સૌભાગ્યશાળી થાય.

જેની સાથળો કઠોર અને અણુધડ ગઠાવાળી હોય તે નિર્ધન થાય.

જેની સાથળો નમેલી હોય તે સ્ત્રીને વશ થાય.

જેની સાથળો સાંસધી લરેલી હોય તે રાજ્ય ધાય.

જેની સાથળો ધણી જાડી કે મોટી હોય તે પૈસાવાળો થાય તેમ ધણી દાળ ઐશ્વર્ય ભોગવે.

કેઠ—કમર.

જેની કેઠ સિંહ જેવી હોય તે રાજ્ય ધાય. જેની કમર વાદરા કે ઉંટ જેવી હોય તે નિર્ધન થાય.

જેની કમર ધડા કે ચરખી જેવા ઘાટ વાળી હોય તે નિર્ધન થાય.

જેની કમર કુતરા, શિયાળ કે ગધેડા જેવી હોય તે નિર્ધન થાય.

પ્રકરણ ૬૯ મું.

સ્ત્રીઓનું હસ્તરેખા ઉપરથી ભવિષ્યકળ.

સ્ત્રીઓની રેખાઓ તેમના ડાયા હાથમાં જોવી.

જે સ્ત્રીના ડાયા હાથની હથેળીમાં સચ્ચરેખા હોય તે સૌભાગ્યવતી સમજવી.

જેના હાથમાં લાલ રંગની ખુમ્મી, સ્તિગ્ધ ને તુટેલી ન હોય તેવી પૂર્ણ અને ગોળ એવી રેખાઓ હોય તો તે શુભ જાણવું.

જેના હાથમાં સ્વસ્તિક (સાથીયો) કે ત્રિંગુલી રેખા હોય તે ધનવાન થાય.

જેના હાથમાં કમળના જેવી રેખા હોય તે રાણી થાય. તેમ રાજ્ય કરે તેવા પુત્રોને જન્મ આપે.

જેના હાથમાં સ્વસ્તિક—સાથીયાની રેખા જન્મશુ બાહુ નમેલી હોય તે સ્ત્રી દ્રાઢ ચક્રવર્તી રાજાની રાણી થાય.

જેના હાથમાં શંખ, છત્ર ને કાચળા જેવી રેખા હોય તે રાજમાતા થાય અર્થાત તેનો પુત્ર રાજ્ય ધાય.

જેના હાથમાં તાલવાની રેખા હોય તે વેપારીની સ્ત્રી થાય.

જેના હાથમાં હાથી, ઘેડા, બળદ, ચહેલ કે વજ્ર જેવી રેખા હોય તે તીર્થવાસી, શાસ્ત્રી પુત્રને જન્મ આપે.

જેના હાથમાં હાથમાં ગાડા જેવી રેખા હોય તે એકુતની સ્ત્રી બને.

જેના હાથમાં ચમ્પર, અંકુશ, ધનુષની રેખા હોય તે રાજની રાણી થાય.

જે સ્ત્રીના હાથમાં અંગુડાના મૂળથી નીચીને ટચકી આંગળી સુધી રેખા હોય તે સ્ત્રી પતિહત્યા કરે.

જેના હાથમાં ત્રિશુળ, તરવાર. દંડ, ગદા, શક્તિ તે નોખત જેવી રેખા હોય તે ઉદાર, પૃથ્વીને દાનમાં આપનારી, પુણ્ય કરી કીર્તિ મેળવનાર થાય.

જેના હાથમાં ગીવ, ડાગડા, દેકડા, નર, વાંછી, સાપ, ગધેકુ, કે બીજાડીના જેવી રેખા હોય તે દુઃખી સમજવી.

જેનો અંગુઠો સરખો ને ગોળ હોય તો શુભ લક્ષણ છે જેનો નખ ગોળ અને કામળ હોય તો તે શુભ સમજવું.

જેની આંગળીઓ ઉત્તમ સંધિવાળી ને ગોળ હોય, આંગળીના ભાગ અનુક્રમથી પાતળો હોય તે શ્રેષ્ઠ છે.

જેની આંગળીઓ નાડી, ચપડી, રૂદ્ધ અને પાછલા ભાગમાં વાળવાળી હોય તે અશુભ લક્ષણવાળી સમજવી.

જેના નખ રાતા ને શિખા-ટોચવાળા હોય તે ઉત્તમ. નીચા, ખેદમાં ને છાંપ જેવા કે પીળા રંગના નખ હોય તો દરિદ્ર સમજવી.

જે સ્ત્રીઓના નખમાં ઘોળા ટપકા જેવો કાંઈ હોય તે મુશ્કેલ પ્રમાણે વર્તનારી, જે પ્રકૃતિના નખમાં ઘોળો કાંઈ હોય તો તે દુઃખી થાય.

જે સ્ત્રીનાં પગનાં તળીયાં સ્નિગ્ધ, માંસથી પુષ્ટ, કામળ અને પરસેવાથી રહિત હોય, ઉષ્ણ ને મરમ હોય તે ધનુષ સુખ ભોગ ભોગવે.

જે પગનાં તળીયાં હુંખાં. રંગ વચરતાં, કઠોર, ખંડીત (પગકુંડુ સુકતાં ખંડીત જણાય) સુપડાની માફક આવકલા ભાગમાં વિસ્તાર વાળું ને શુષ્ક હોય તો તે દુર્લભી સમજવી.

જેના પગમાં, ચક્ર, સ્વસ્તિક (સાથીયો) જેવી રેખા, શંખ, કમળ, ધન. મુશ્કેલ, છત્રાકારે રેખા હોય તો તે સ્ત્રી રાજની રાણી થાય.

જે સ્ત્રીના પગમાં મધ્યમાં આંગળી સુધી રેખા હોય તે અખંડિત ભોગ અને સુખ ભોગવે.

જેના પગમાં ઉંદર, સર્પ કે કાગડાં જોતી રેખા હોય તે દુઃખી ને દરિદ્ર સમજાવી.

જેના પગનો અંગુઠો ઉંચો અને માંમયુક્ત હોય, ગોળાકાર હોય તો તે સુખ સૌઆમનો નાશ કરનારી થાય.

જે સ્ત્રીનો અંગુઠો એકદમ મોટો હોય તે વિધવા થાય. લાંબા અંગુઠાવાળી સ્ત્રી દુર્ભાગી સમજાવી.

જે સ્ત્રીની આંગળીઓ કામળ, ધટ્ટ, ગોળાકાર, શ્રેષ્ઠ ને ઉંચી હોય તે સુખ હજી ભોગવે.

જે સ્ત્રીની આંગળીઓ ઘણી લાંબી હોય તે ઇચ્છાચારીને કુદડા થાય.

જે સ્ત્રીની આંગળીઓ પાતળી હોય તે નિર્ધન થાય.

જે સ્ત્રીની આંગળીઓ ઘણીજ નાની ને ટુંકી હોય તે શોકા આયુષ્યવાળી હોય.

જેના પગની આંગળીઓ ભુગ્ન એટલે એક ઉપર એક બીજી આંગળીઓ ચડેલી હોય કે વાંઝી હોય તે સ્ત્રી કપટી થાય.

જે સ્ત્રીની આંગળીઓ ખેડેલી હોય તે દારીપત્રું કરે.

જે સ્ત્રીની આંગળીઓ એક બીજાથી છેટે છેટે, ભુદી ભુદી હોય તે દરિદ્ર થાય.

જે સ્ત્રીની એકે ઉપર એક આંગળી ચડી ગયેલી હોય તે ઘણા પતિને ચારીને દાઢ બીજીની કુટણી-દુત્તી ઘડને રહે છે.

જે સ્ત્રી ચાલનાં પગવડે ઘણી ઘુળ ઉડાડતી હોય તે ત્રણ કુળનો નાશ કરે.

જે સ્ત્રીને ચાલતી વખતે ટચતી આંગળી જમીનને અડે નહિ તો તે સ્ત્રી પોતાના એક ધણીને મારી બીજે ધણી કરે. જે ટચતી ની જોડેની અનામિકા આંગળી પૃથ્વીને અડકે નહિ તો તે સ્ત્રી બે ધણીને મારી ત્રીજે ધણી કરે. જે ચાલનાં તેની જોડેની મધ્યમા આંગળી જમીનને અડે નહિ તો તે સ્ત્રી ત્રણ ધણી ચારીને ચોથો ધણી કરે.

જે સ્ત્રીની કનિષ્ઠકા (ટચતી) અને અનામિકા (ટચતીની જોડેની) અને આંગળીઓ હીન હોય. અર્થાત્ હોય જ નહિ તો તે સ્ત્રી પતિવગરની જાણવી.

જે સ્ત્રીના પગના અંગુઠાની જોડેની આંગળી જે અંગુઠાથી વધુ મોટી હોય તો તેવી સ્ત્રી કુવારીપણથી જ બચિયારણી થાય.

જેના પગના નખ સ્તિગ્ધ, હંચા ને રાતા હોય તે ગોળ હોય તે શુભ છે.

પગના ઉપરનો ભાગ ઉપસેલો હોય તો રાણી થાય.

જેના પગ, નસો ને પરમેવા વગરના, સ્તિગ્ધ, કામળ અને માંસથી પુષ્ટ હોય તો શુભ છે.

જેના પગ યુગ્મ-મરડાયેલા હોય તે સ્ત્રી દરિદ્રી સ્ત્રી થાય.

જેના પગના પંજા ઉપર નાડીયો-નસો ઉપસેલી દેખાતી હોય તે હંમેશાં દુરનારી થાય.

જેના પગની પાની પાસે બે પીંડી. (શુદ્ધ) ઉપર વાળ હોય તો તે સ્ત્રી દાસીપણું કરે. ને આંખ વગરના હોય તો દુર્ભાગી અને માંસથી ઢંકાયેલા, નાડી વગરના, ગોળ હોય તો તે શુભ છે.

જેના પગની પાની વાળ વગરની બંને સરખી, સ્તિગ્ધ, ગોળ હોય તો શુભ લક્ષણ સમજવાં.

જે સ્ત્રીના પગનાં તળીયાં લાલ હોય તે ઉત્તમ વ્યક્તિ. તે પતિવ્રતા થાય તથા રાજ્ય સ્થાપી ભોગવે.

જે સ્ત્રીના પગની આંગળીઓ એક બીજી સાથે મળી બેસેલી હોય તે સ્ત્રી રાગદ્વારને શોભાવે તથા પુત્રવતી થાય.

જે સ્ત્રીની પગની તર્જની આંગળી બીજી આંગળીઓ કરતાં મોટી હોય તે સામુ સમુદ્ર અને પતિને પ્રિય થઈ પડે. જેની તર્જની આંગળી કરતાં તેના પગની મધ્યમા આંગળી વધેલી હોય તો તે બહુ અહંકારી થાય.

જેની પગની અનામિકા આંગળી સર્વથી મોટી હોય તેને ઉત્તમ ફળ મળે. જેની પગનો ટચલી આંગળી સર્વથી મોટી હોય તે સ્વ-જન સંબંધીમાં માન મેળવે.

જેના પગની સરાળી આંગળીઓ નાની હોય તે સ્ત્રી ગર્યાદા માં રહી શકે નહિ.

જેના પગની ટચલી આંગળીથી અનામિકા આંગળી નાની હોય તેવી સ્ત્રી રૂપાળી હોય તો પણ તેને તજ્જી. કેયદે તે પતિને દગો દઈને પતિને તજી શકી જાય છે.

જે સ્ત્રીની પગની વચલી આંગળી સર્વથી નાની હોય તે સ્ત્રી કોઈપણ પરપુરુષનો સંગ કરે નહિ.

જે સ્ત્રીના પગની તર્જની આંગળી સર્વથી નાની હોય તેને

૧૨૯૫ પછી પણ તજવી કેમકે તે સ્ત્રી હંમેશાં પરપુરુષ સાથે
! વાસ કરનારી થાય છે.

જે સ્ત્રીના હાથ લાંબા હોય તે દરિદ્રી થાય, જેના હાથ ટુંકા
હોય તે ગુણોથી હીન થાય, જેના હોઠ કાળા હોય તે સ્ત્રી પતિ
રહિત થાય.

જે સ્ત્રીના ગાલ કુચા જેવા ઉંડા હોય તે બહુ ગુસ્સાવાળી
અને પરપુરુષ સાથે પ્રેમમાં પડનારી થાય. જેના ગાલ ઉંચા અને
ખડા હોય તે પતિને દગાથી મારે અને પરપુરુષ સાથે પ્રેમમાં પડે.

જે સ્ત્રીના દાંત હોઠની બહાર નીકળેલા હોય તે વિધવા થાય.

જે સ્ત્રીનું નાક નાનું વાંકુ અને ચપટું હોય તે તુરત વિધવા
થાય અને પરપુરુષ સાથે ચાલે.

જે સ્ત્રીની નાભી ગંભીર હોય નહિ અને જેનું પેટ ધડા જેવું
હોય તેની સાથે બ્યવહાર કરવો નહિ.

જે સ્ત્રીની ટચક્કી આંગળો મુંદર અને લાલ નખવાળી હોય
તેને ઉત્તમ જાણવી.

જેના કાળા પગના તળીયે ઉર્ધ્વરેખા હોય અને પગની પીંડી
પાસેથી નીકળી વચમાં ફાટ પડ્યા વિના અંગુઠા અને તર્જની
આંગળીની વચ્ચે આવેલી હોય તો તે પવિત્રી જાણવી.

જેના પગનું તળીયું ખડમચડું અને કઠોર હોય તે સ્ત્રીને વ્યભિ-
ચારિણી જાણવી. જેના પગનાં તળીયાં પર લમરોનો આકાર હોય
તેને પુત્ર તથા પતિનો નાશ કરનારી સમજવી. જેનાં પગનાં તળીયાં
મુકુમાર હોય તે હંમેશાં સૌભાગ્યવંતી તથા પતિ તરફથી માન
મેળવનારી થાય, જેના પગના નખો ફાટવાળા હોય તે દુર્ભાગીણી
અને અને કુળનો નાશ કરનારી જાણવી, જેના અંગુઠાના નખ પીળા
રંગના હોય તેને તરત તજવી કેમકે તે સ્ત્રી ધનનો નાશ કરે છે.

જે સ્ત્રીની પગની ટચક્કી આંગળી ગોળ અને જરા ચપટી હોય
તે સ્ત્રીને રાજ્ય સુખ મળે, તે ધણું દાન કરે. જે સ્ત્રીના જમણા
પગની આંગળીઓના અંતરમાં છિદ્રો દેખાતાં હોય તે નીચ અને
વ્યભિચારિણી જાણવી. જેના પગના તળીયે વચ્ચેવચ રથના આકાર
તુ ચિન્હ હોય તે શરવીર તથા રાજાની માનીતી જાણવી.

જેના પગનાં તળીયાંમાં ડાઢના જેવાં સફેદ ચાકાં હોય તેને
તરત વિધવા તથા દુઃખી થનારી જાણવી.

જે સ્ત્રીના પગની નત્રો સૂક્ષ્મ રીતે દેખાતી હોય તેને ઉત્તમ જાણવી. જેના પગનો ઉપરનો ભાગ સપાટ હોય તે મૂર્ખ, કળા વિનાની અને દુર્ભાગી જાણવી. જેના પગનો ઉપરનો ભાગ કાચખાની ઢાલ સરખો હોય તે અતિ ઉત્તમ જાણવી.

જે સ્ત્રીના પગની આંગળીઓની વચ્ચે છિદ્રો દેખાતાં હોય અને એક બીજાથી ઘણાં જ છેદાં છેદાં હોય તેને પતિ તેમ સસરાના સંઘર્ષા કુટુંબનો નાશ કરનારી જાણવી.

જે સ્ત્રીની ધુંટીઓ ગૂઢ અને વાળ વિનાની હોય તે ઉત્તમ. જેના ધુંટણ ઉપર વાળ હોય, તેનો આકાર ભમગ જેવો હોય તે તેને પિશાચયુક્તિ જાણી તજવી.

જે સ્ત્રીના પગના અંગુઠા ઉપર ઘણા વાળ ઉગેલા હોય તે પિયેર અને પતિ ખતેના કુળનો નાશ કરનારી થાય.

જે સ્ત્રીની પીઠનો ભાગ સરખો હોય તે સ્ત્રી ખેતાના પતિ ઉપર અસંત ખ્યાર રહે છે.

જે સ્ત્રીની જાંઘ ગોળ, માંસવાળી હોય તે ઉત્તમ, જેની જાંઘ ઉપર ઘણા વાળ હોય તે પતિ અને ધનનો ક્ષય કરનારી થાય.

જે સ્ત્રીની નાભી ગંજીર હોય નહિ તેમ જોવું ઉદર ઘડના આકારનું હોય તેની સાથે વ્યવહાર કરવો નહિ.

જેનાં સ્તનો છાતીમાં ખેરી ગયેલાં (નીચાં) હોય તે ઉપરથી બરાબર દેખાતાં ન હોય તેને અનિષ્ટ જાણવી, તે વંધ્યા ગણે.

જેનો કંઠ લાંબો હોય અને જેની ગતિ ઉતાવળી હોય તે નિર્ભાગીણી રહે અને હંમેશાં પારકે ઘેર ભ્રમ્યાં કરે. નાચ પુરુષ સાથે પણ કામકોમ કરે.

જે સ્ત્રીના વાળ સીધા ને ચીકાસવાળા હોય તે સ્ત્રી પતિવ્રતા તથા મહાસતી, પતિ ઉપર પ્રેમ રાખનારી થાય.

જેના ધન નાના હોય તે સ્ત્રી દુર્ભાગિણી તે ધનનો નાશ કરનારી છે.

જેનું કપાળ બહુ નાનું હોય તે અપશુદ્ધનવાળી જાણવી જેનું લલાટ બહુ જ પોહોળું હોય તે વ્યભિચાર કરે. જેનું માથું બહુ નાનું હોય તે દુર્ભાગી સમજવી. જેનું માથું બહુ મોટું હોય તે મૂર્ખ રહે.

જે સ્ત્રીના વાળ શુભ રંગના, જડા, કઠોર અને ટુકા હોય તે દુરાચારી અને પરીવારનો નાશ કરનારી જાણવી.

જે સ્ત્રીનાવાળ જૂરા રંગના, જાડા, કઠોર અને ટુંકા હોય તે દુરાચારી અને પરીવારનો નાશ કરનારી જાણવી.

જે સ્ત્રીના માથામાં વાળ છુટા છુટા હોય તે ધનવાન્ય વિગેરેનો નાશ કરે છે. જેના વાળ કાળરચિતરા હોય તે અત્યંત વ્યભિચારી થાય, જેના વાળ જરા રતાશ પર તેમ જાડા હોય તે વિધવા થાય.

જે સ્ત્રીની જીભ કાળી હોય તે શંખણી, જેની જીભ ધોળી હોય તે દાસી થાય, જેનું તાળવું સ્વામ રંગનું હોય તે પતિને દુઃખ દે, જેની આંખો પીળી હોય તે મહાપાપી થાય.

જે સ્ત્રી શરીરે તમામ પાતળી હોય તે પતિને દુઃખ દેનારી થાય. તેને પતિ સાથે બંને નહિ.

જે સ્ત્રીનો હાથ સીધો હોય તે સ્ત્રી પતિ ઉપર પ્રેમ કરે નહિ.

જે સ્ત્રીને પુરુષની માફક મુછની જગાએ વાળ ઉગેલા હોય તે સ્ત્રી વાંઝણી રહે. તેની સાથે સંગ કરવાથી પુરુષ નપુષક થાય.

જે સ્ત્રીની આંખો લાંબી હોય તે હિતમ, તેના ઉપર તેના પતિનો પ્રેમ રહે અને તેને સર્વ સ્વયે માન મળે, જેની આંખો નાની હોય તે સ્ત્રી પતિને તરત વશ કરી શકે છે.

જે સ્ત્રીનું કપાળ વિશાળ અને અર્ધ ચંદ્રાકાર હોય તે અત્યંત સુખ પામે તેને પતિસાથે પ્રેમ રહે, જે સ્ત્રીના કપાળ ઉપર તેજસ્વી પ્રકાશ ઝળકતો હોય તે રાણી થાય.

જેનું કપાળ સીધું અને સરળ હોય તે અત્યંત સુખી થાય.

જેની હાથર કાળા રંગની હોય તે અત્યંત સુખ પામે, જેની હાથર ધનુષ્ય જેવા આકારની હોય અને વાળથી હાથપુર હોય તે સ્ત્રીને સૌભાગ્યવાળી જાણવી. જેની બ્રહ્મી અત્યંત નમી ગયેલી ન હોય તે ધન, ધાન્ય અને પુત્રોની વૃદ્ધિ કરનારી સમજવી.

જે સ્ત્રીને ત્રીસ દાંત હોય તે ભાગ્યશાળી અને પતિને પ્યારી હોય જેના દાંત છુટા છુટા હોય તેના ઉપર તેના પતિનો અત્યંત પ્રેમ હોય. જેના દાંત દાઢમની કળી સરખા હોય તે પતિવ્રતા પાળનારી થાય, જેના દાંતોની ઉપરની હાર નીચેની હારની ઉપર આવતી હોય તે સૌભાગ્યવાળી જાણવી. જેના દાંત ઉંચા તથા એક બીજા સાથે મળીને રહેલા હોય તેને બીજણ અને શુદ્ધ વિનાની જાણવી. જેના દાંત એક સરખા લાંબા હોય તે રાણી થઈ પતિનો પ્રેમ સં-

પાદન કરે જેના દાંત સ્વસ્થાવથી શુદ્ધાળી રંગતી છાંયવાળા હોય તે તે અત્યંત શુભવાન અને ધનને વધારનાર સમજવી.

જે સ્ત્રીની આંખો ખિસાડીના જેવી હોય તે દુષ્ટ અને વિષ-કન્યા સમજવી.

જે સ્ત્રી સોના જેવી પીંગળ વર્ણની હોય તે અતિ દુષ્ટ નથી.

જે સ્ત્રી લાંબા હોઠવાળી, કાળી હલ વાળી, પીળા આંખવાળી, ઘોઘરા અવાજ વાળી, પગ, સ્તન અને હોઠ ઉપર વાળ વાળી હોય તેને ત્યાગ કરવી.

જે સ્ત્રીનાં આંગળાં, ને દાંતો થોડા હોય, સ્તન ઉપર કે ગાંઠ ઉપર વાળ ઉગેલા હોય તેને પણ તજવી.

કાળા તાળવા વાળી, માથાપ વગરની, વધુ અંગોવાળી જેમકે એક હાથમાં છ કે સાત આંગળાવાળી હોય તે તે તજવા યોગ્ય છે.

જે સ્ત્રીની પગની આંગળીઓ ટચ્છી, અનારીકા અને મધ્યમા ત્રણે આંગળીઓ જમીન ઉપર ચાલતાં જમીનને ચાટતી ન હોય તે સ્ત્રી જરૂર વ્યભિચારીણી થાય.

જેના પગના અંગુઠા પાસેની આંગળી અંગુઠાથી વધુ લાંબી હોય તે તે સ્ત્રી પોતાના ધણીને ત્યાં રહે નહિ અને સ્વછંદી કામ ચારિણી થાય.

જે સ્ત્રીનું પેટ લાંબુ હોય તે સસરાને મારનારી થાય, જેનું માથું લાંબુ હોય તે દીવેરને મારે, જેના ગર્ભાશયના સ્થાનનો માંસ પિંડ જે લાંબો હોય તે પોતાના પતિને મારે.

જેનું પેટ કાચખ જેવું હોય, તે ધનને હરનારી સમજવી. જેના વાંસામાં ચક્રનો માફક વાળની લમરી હોય તે પતિને મારે.

જેની નાભીમાં વાળની લમરી હોય તે પતિવ્રતા થાય.

જે સ્ત્રીની કમ્મર ઉપર વાળનું ચક્રાકારે ચિન્હ હોય તે ધૃષ્ટિ ચારી થાય. ખભા ઉપર એવું વાળનું ચક્રાકારે ચિન્હ હોય તે તે ધનવાળી થાય.

જેનો અવાજ સુંદર, કામળ અંગવાળી, જેને જોતાં આંખ ને મન પ્રસન્ન થાય તે શ્રેષ્ઠ સમજવી.

જેનું પેટ દેડકા જેવું હોય અને વડના ઝાડ માફક ઉપર લાગમાં વિસ્તાર પામેલી હોય તેનો જન્મેલો બાળક રામ થાય.

સ્ત્રીના હાથમાં હથેળીના મણિખંધથી (હાથના ચોંચા પાસેથી) આલેલી રેખા, હથેળીમાં થઈને મધ્યમાં આંગળો સુધી ગયેલી હોય તો તે ઉર્ધ્વરેખા છે. જે સ્ત્રીના કાયા હાથમાં આવો ઉર્ધ્વરેખા હોય તે રાજ્ય સુખ ભોગવે. પુરુષને જરાશુ હાથમાં ઉર્ધ્વરેખા હોય તો રાજ્ય થાય.

જે સ્ત્રીઓની આંખનો ખત્રે ભમરો એક બીજામાં મળી ગયેલી હોય, લાંબા હોઠ હોય, કાણી આંખ હોય, સુપકા જેવા કાન હોય, વાંકુ મુખ હોય, ઘણું બેલનારી, વાકા નાજાણી, એ સ્ત્રીઓ ત્યાગ કરેલી.

જે સ્ત્રીના કેશ અને શરીરનાં કપડાંના સ્પર્શથી પુષ્પની માળા મેથી થઈ નય, જેના સ્નાનના પાણીમાં જીવજંતુ પડે, જેના પહેરવાનાં લુગડાંમાં જી કે માંકણુ ધણું હોય, તે ધરમાંથી અન્ન જાતું ખાનારી, અપવિત્ર ને મેલી સમજવી તેનો પણ ત્યાગ કરવો.

સ્ત્રીના કાયા-હાથના અંગુઠાના મૂળમાં પ્રસવરેખાઓ હોય છે. તે રેખાઓ ને મોટી હોય તો તેટલા પુત્રો થાય અને નાની કે ઝીણી રેખાઓ હોય તો કન્યાઓ થાય. તે રેખાઓ તુટેલી ન હોય ને લાંબી હોય તો તેવું આયુષ્ય વધુ દહેવું. જો સુદૃઢ ઝીણી રેખા હોય ને તુટેલી હોય તો તે થોડા અયુગ્મવાળી સમજવી.

જે સ્ત્રીના હાથ રોગ વગરના, જીર્ણ હાટકાવાળા (હાટકા ન દેખાય તેવા પુટ્ટ) કાચળ નસો દેખાતી ન હોય તેવા, વાળ વગરના હોય તે સ્ત્રી શ્રેષ્ઠ સમજવી.

જે સ્ત્રીના હાથ ઉપર મોટા વાળ હોય તે વિધવા થાય. જે તેના ખત્રે ભુવન-હાથ હુંકા હોય તો તે દુર્ગાગિણી ખલુથી. જેના હાથ ઉપર નસો ઉપસેલી દેખાતી હોય તે કલેશ અને દુઃખને પામે.

જેના હાથની આંગળોઓ અને અંગુઠો કચળાની ડાંડી જેવાં હોય તે જીર્ણ સમજવી.

જેના હાથની હથેળી કાચળ અને વચમાંથી ઉચી, છિદ્ર વગરની હોય, સારી રેખાઓવાળી, થોડી રેખાઓવાળી હોય તે સુખ યુક્ત છે. જે સ્ત્રીના કાથમાં ઘણી રેખાઓ હોય તે વિધવા થાય. જેના હાથમાં રેખાઓ ન હોય તે રિશ્ત્રી થાય.

જેના હાથ ઉપર નસો ઉપસી આવેલી હોય તે ભીખ માગનારી થાય.

જેના હથેળાની પાછળનો ભાગ નાડીઓ અને વાળ વગરનો હોય અને ઉંચો હોય તો શુભ સમજવું. જે તે નાડીઓ વાળો અને વાળવાળો તેમ નીચો હોય તો તેનો ત્યાગ કરવો.

જે સ્ત્રીની જાંઘ સાથળ નાડી વગરની, મુંદર હોય તે રાણી થાય, જેની સાથળ ઉપર વાળ હોવાના છિદ્રમાં, એક છિદ્રમાં એક જ રામ-વાળ ઉમે તો રાણી થાય, જે ઉમેલા હોય તો સુખી, ત્રણ વાળ સાથે ઉમેલા હોય તો વિધવા થાય.

જેની ખંતે જાંઘો ગોળ, માંસથી પુટ્ટ હોય તે વ્રેષ્ટ સમજવી, જેની જાંઘો માંસ વગરની હોય તે વેશ્યા થાય.

જેની જાંઘો ઢીલી હોય તે દરિદ્ર થાય.

જે સ્ત્રીની સાથળ નાડી વગરની, હાથીના ગમ્મ્યાની મુઠા જેવી એક ખીન્નને સ્પર્શ કરે તેની (મહેલી) ગોળ, વાળ વગરની, હોય તે રાગને પ્રિય રાણી થાય.

જેની સાથળો ઉપર વાળ હોય તે વિધવા થાય.

જેની સાથળો ચપટી, ખેંઢેલી હોય તે દુર્લાભી સમજવી.

જેની સાથળમાં વચ્ચેમાં છિદ્ર હોય, આનડી નાડી હોય તે દરિદ્ર થાય.

કમર—જેની કમર ગારે બાજુની પોતાના ચોવીસ અંગુળ જેટલી વિસ્તારવાળી હોય અને ઉંચી હોય તે શુભ સમજવી.

જેની કમર ખેંઢેલી, નમેલી, લાંબી, કઠોર, માંસ વગરની, નાની અને વાળથી ભરેલી હોય તો વિધવા તેમ દુઃખી થાય.

જે સ્ત્રીના નિતાંય જેટલી નીચેનો ભાગ ઉંચો, માંસથી ભરેલો હોય તે શુભ અને એકા ધારના, માંસ વગરનો અશુભ ગણાય.

જે સ્ત્રીનો પેટનો ખન્ને બાજુનો માંસપીંડ માંસપુષ્પ, પુટ્ટ પ્રચલી વગરનો અને પુટ્ટ હોય તે ઉત્તમ સતિસુખને વધારનારી બાજુવી.

જેની નાભીની નીચેનો ભાગ ખરતી વિસ્તારવાળી, કામળ, ચોડી ઉંચી હોય તો તે શુભ છે. તેના પેટા ઉપર વાળ કે નાડીઓ હોય તેમ રેખાઓ હોય તે અશુભ છે.

જે સ્ત્રીની નાભી ગંબીર-ઉડી ને જમણી બાજુ નમેલી હોય તે સુખી અને સમૃદ્ધિ ભોગવે.

જેની નાભી ઉંચી, ડાબી બાજુ નમેલી, કુટો દેખાતો હોય એવી અશુભ સમજવી.

જે સ્ત્રીનાં પડખાં ભરેલાં હાથે હોય તે પુત્રનો જન્મ આપનારી સમજવી.

જેનાં પડખાં દેડકાનાં જેવાં હોય તેનો પુત્ર રાજા થાય.

જે સ્ત્રીનાં પડખાં ઉચાં, કરચલીવાળાં, ખાડાવાળાં હોય તે વંધ્યા, વેરાગણુ કે દારી થાય.

માંસથી ભરેલાં, સરખાં, કામળ અને હારકાં ન જણાય તેવાં પડખાંવાળી સ્ત્રી શુભ, સૌભાગ્ય ને સમૃદ્ધિને આપનારી સમજવી.

જે સ્ત્રીનાં સ્તન બે નસોમાંથી ભરેલાં હોય, વાળ વાળાં હોય ઉચાં પાસાંવાળાં હોય તે દુઃખી ને નકારા સ્વભાવની, સંતાન વગરની સમજવી.

જેનાં સ્તન ઘટ્ટ, ગોળાકાર, પુષ્ટ અને બે બે બરાબર હોય તે સ્ત્રી શ્રેષ્ઠ ગણાય છે.

જેનાં સ્તન ગ્રામ્યાગમ્માં મોટાં અને છેટે છેટે હોય, સુડાંને ઢીલાં હોય તે શુભ નથી.

જે સ્ત્રીનું જમણું સ્તન ઉચું હોય તો પુત્ર જન્મ આપનારી ને શ્રેષ્ઠ ગણવી.

જે સ્ત્રીનું ડાણું સ્તન ઉંચું હોય તે કન્યાને જન્મ આપે.

જેનાં સ્તન ધડીયાળ જેવાં ચપટાં બેઠેલાં હોય તે મંદ ભાગ્યની ને નકારા સ્વભાવવાળી થાય.

જેનાં સ્તન મોટાં સુખવાળાં ભુદાં પડેલાં અને ચડ્યાં હોય તે તેમ ધણાં મોટાં સ્તન શુભ નથી.

જેનાં સ્તન મૂળમાં મોટાં અને કમચી આગલી તરફ ઝીણાં ને કઠોર હોય તે પ્રથમ અવસ્થારાં સુખ આપે અને છેવટે ઘણું દુઃખ આપનારી થાય.

જેના સ્તનની દીંદડી ગોળ અને કાળી હોય તે શુભ છે. જે દીંદડી બાંહર બેસી ગયેલી હોય અને લાંબી અને ઝીણી હોય તો તેની સ્ત્રી કલેશને આપે છે.

જે સ્ત્રીનું પેટ નાનું, નસો વગરનું, કામળ આમડીવાળું હોય તે સ્ત્રી હિંમેશાં મિષ્ટાન જગે, અને સુખ ભોગ પૂર્ણ ભોગવે.

જેનું પેટ ઘડા જેવું હોય તે દરિદ્રી થાય.

જેનું પેટ જવના આકાર જેવું, મૂદંગના જેવું, કે કાળા જેવું હોય તે સ્ત્રીનું પેટ ગમે તેમ કરવા છતાં ભરાતું નથી. ઘણું મોટું પેટ હોય તેની સ્ત્રીને સંતાન થતાં નથી. તેમ ભાગ્યહીન થાય છે.

જે સ્ત્રીનું પેટ ઘણું લાંબુ હોય તે સસરાને કે દીધેરનો નાશ કરે.
જે સ્ત્રીનું પેટ વચ્ચેથી સૂક્ષ્મ હોય તે સ્ત્રી સારા લાગ્યવાળી થાય
જેના પેટ ઉપર ત્રીવલ્લી તથા રેખા- (કરચલી) પડતી હોય
તે સ્ત્રી ભોગ ભોગવનારી થાય.

જે સ્ત્રીના પેટ ઉપર સીધી એટલે સરખી ઉઘી વાળોની
પંક્તિ પડતી હોય તો તે સ્ત્રી કલ્યાણની ભૂમિ જેવી સમજવી.

જેના પેટ ઉપર પીળા રંગની, વાંકી બડી, છિદ્રવાળી રામ
પંક્તિ હોય તે સ્ત્રી ચોરી કરે, વિધવા થાય, મંદ લાગ્યવાળી બન્યુવી.

જે સ્ત્રીની છાતી વાળ વગરની હોય અને ખરાખર નીચી ન
હોય તે સ્ત્રી ઐશ્વર્યવાળી, ધણીથી સુખભોગવનારી, પતિને વહાલી થાય

જે સ્ત્રીની છાતી પહોળી હોય તે બાલ્યારીણી, દયા,
વંદના થાય.

જે સ્ત્રીની છાતી ઉપર ઘણા વાળ હોય તે સ્ત્રી ધણીનો નાશ
કરનારી થાય.

જે સ્ત્રીના પોતાના ૧૮ આંગળ જેટલી તેની છાતી હોય તે
તે પુષ્ટ અને ઉચી હોય તો તે સુખ આપનારી બન્યુવી.

જે સ્ત્રીની છાતી વાળોથી ભરેલી ને વિષમ હોય તે દુઃખ
આપનારી બન્યુવી.

જે પત્નીની હાંસડી [કંઠના મૂળનો ભાગ] પુષ્ટ માંસમાં
છુપાયેલી હોય તે ધન ધાન્ય આપનારી સમજવી.

જેની હાંસડી ઢીલી, હાડકાં દેખાય તેવી, નરેલા, ખાડાવાળી.
ન્યુનાધિક હોય તે પત્ની દરિદ્ર થાય.

જેના ખજા નીચા ને લાંબા ન હોય અને ઉચા મોટા ખજા
— શુભ છે. વાંકા ખજા બહુ મોટા ને વાળથી ભરેલા ખજાવાળી દારી
કે વિધવા થાય. માંસથી પુષ્ટ ખજા શુભ છે હિંદા અગ્રભાગવાળા
ખજાવાળી વિધવા થાય.

માંસ વગરના ખજાવાળી દુઃખી થાય.

જેની શખ-નગલ સૂક્ષ્મવાળવાળી, માંસથી ભરેલી, સ્નિગ્ધ
અને ઉંચી હોય તે શુભ લક્ષણ છે. ઉંડી નગલ હોય, નાડીઓ
દેખાતી હોય અને પરમેશ્વર વાળી હોય તે અશુભ બન્યુવી.

શુભ-જેની જીમ લાલ, કેમળ હોય તેને મિષ્ટાન રાજે, જેની
જીમ આગળથી પહોળી હોય અને મદદ વર્ણવાળી હોય તે

થાય. જેની જીભ કાળી હોય તે કંકાશ કરનારી હોય છે. મોટી જીભ-વાળી દરિદ્ર થાય.

તાળવું-જે પત્નીનું તાળવું લાલ, સિંગા અને મેલ વગરનું હોય તે શ્રેષ્ઠ છે. જેનું તાળવું ખેડેલું હોય તે વિધવા થાય.

નાક-જે સ્ત્રીનું નાક ગોળ ને નાનાં પુટ (છિદ્ર) વાળું હોય તે ઉત્તમ છે. જેનું નાક આગળથી ઉચું મોટું હોય તે વયમાંથી નમેલું હોય તે દુલ નથી. જેનું નાક આગળથી સંકોચાયેલું ને રાતું હોય તે સ્ત્રી વિધવા થાય, ખેડેલા નાકવાળી સ્ત્રી દુષ્ટી થાય.

આંખ-જે સ્ત્રીની આંખના ખૂણા લાલ અને કીકરી કાળા તારા વાળી હોય તે શુભ છે. ગાયના દૂધ જેવાં સફેદ વર્ણનાં ને કાળી પાંપણવાળાં નેત્ર શુભ છે.

જેની આંખો ગોળ હોય તે કુટ્ટા (વ્યભિચારીણી) થાય. જે સ્ત્રીની કાળી આંખ કાણી હોય તે વેશ્યા થાય. જમણી આંખો કાણી સ્ત્રી વેશ્યા થાય. જેની મરના જેવી મદ ભરી આંખો હોય તે ધનધાન્ય વાળી થાય.

જેની પાંપણો ઉપર થોડા વાળ હોય તે નિંદા પાત્ર છે. જેની ભમરો કાળી હોય અને એક બીજાને મળી ન ગઈ હોય તે શ્રેષ્ઠ છે.

કાન-જેના કાન લાંબા ને મરોડદાર હોય તે સુખી થાય છે.

કપાળ-જે સ્ત્રીનું કપાળ નસો ન જણાતી હોય તેવું, વાળ વગરનું અને અર્ધઅર્ધમા જેવું ને ઉચું હોય, પમાણુમાં ત્રણ આંગળ વાળું હોય તે સ્ત્રી સૌભાગ્ય, આરોગ્ય ને સુખ મેળવે. જેના કપાળમાં સ્વરિત્ત (સાથીયા) નું ચિન્હ હોય તે રાજ્ય સમૃદ્ધિ મેળવે.

માથુ-જેનું માથુ કાંથીના મસ્તક જેવું ઉચું હોય તે સૌભાગ્ય અને ઐશ્વર્યને મેળવે છે.

બાળ-જેનો ચોટલો મોટો અને બડો હોય તે વિધવા થાય. લાંબા કેશવાળી વાંઝણી રહે. વિશાળ કેશવાળી દુર્ભાગી થાય. જે સ્ત્રીના વાળ ભમરો જેવા કાળા, નરમ, કીચા અને આગલા ભાગમાં થોડા વાંકડીયા હોય તે પત્ની સુખ પામે.

જેના વાળ ભૂગ રંગના, કઠોર, છુટા છુટા ને વાંકા, લુખા હોય તે દુઃખી દરિદ્ર, અને દુર્ભાગી સમજવી.

ગાદ-જે સ્ત્રીના ગાલ પુષ્ટ, ગોળ, અને ઉચા હોય તે શુભ લક્ષણ છે. જેના ગાલ નીચા, રેવાંડીવાળા, માંસ વગરના, કઠોર હોય તે અશુભ છે.

ગણુ—જે પત્નીનું ગણુ-ગોળ માંસથી ભરેલું અને પ્રમાણમાં ૪ આંગળનું હોય તે શ્રેષ્ઠ છે. જેના ગળામાં ત્રણ રેખા પડતી હોય હાડકાં જણાતાં ન હોય તે શ્રેષ્ઠ છે. જેનું ગણુ ખેડેલું, ચપટું, લાંબુ માંસ વગરનું નમેલું હોય તે શુભ ન માનવું.

જેની મોટી ગરદન હોય તે સ્ત્રી વિધવા થાય છે. આડી ગરદન હોય તે દાસી થાય. અને ચપટી ખેડેલી ગરદનવાળી સ્ત્રી વધ્યા થાય. ટુંટી ગરદનવાળી પુત્ર વગરની થાય છે.

પુંઠ—જે સ્ત્રીનો વસો (પીઠ) નમેલો હોય અને માંસની માફક આડાં હાડકાં હોય તે માંસથી મજબુત ભરેલી હોય તે સ્ત્રી શ્રેષ્ઠ સમજવી. જે સ્ત્રીની પીઠે વાળ હોય તે વિધવા થાય, જેની પુંઠ વળેલી-નાંદી ને મેલી નાડીઓ જણાતી હોય તે સ્ત્રી દુઃખી જાણવી.

ખરડો—જેનો ખરડો મરખો, માંસથી ભરેલો ને ઉંચો હોય તે સ્ત્રી શ્રેષ્ઠ જાણવી. જેનો ખરડો સુંકો, વાંકો, વાળવાળો, નાડી-ઓથી ભરેલો, નીચો નમેલો હોય તે દુઃખી જાણવો.

હડપચી—જે સ્ત્રીની હડપચી-દાદી ખે આંગળના બરાબરમાં ગોળ, અને પુષ્ટ અને દોમળ હોય તે શ્રેષ્ઠ જાણવી, અને જેની હડપચી મોટી, ખે ભાંગવાળી, લાંબી હોય તે નશુક જાણવી.

જેની હડપચી ઉપર વાળ ન હોય, અને ઘટ હોય તે શ્રેષ્ઠ છે.

હોઠ—જેના હોઠ કાલ ગોળ, સિન્ધ અને સખ્યભાગ રેખાથી શોભતો હોય તે સ્ત્રી રાગની રાણી થાય. જેનો હોઠ તુટેલો, ઝીણો લાંબો અને લુખો હોય તે દુર્ભાગી જાણવી. જેનો હોઠ કપીલ વર્ણનો હોય અને મોટો હોય તે વિધવા થઈ કલેશ પામે.

મુખ—જે સ્ત્રીનું મુખ માંસથી ભરેલું સિનાશવાળું ગોળ અને શોભતું હોય તે શુભ જ.

દાંત—જેના દાંત સફેદ હોય, નીચેના અને ઉપરના સર્વે સરખા હોય અને પુરા ઠર હોય તે શ્રેષ્ઠ ગણાય, જેના દાંત મોટા અને લાંબા હોય, ધુન્નવર્ણના અને છુટા છુટા હોય તે દુર્ભાગી સમજવી.

જે સ્ત્રી કપિલ વર્ણની (ધુન્ન જેવા રંગની) માંસરી આંખો વાળી, રોગી, દુષ્ટ રોગથી (વાળથી) ભરેલા અંગવાળી સુદૃઢ વાળ વગરની વધુ અંગવાળી પિંગળ વર્ણવાળી, ઘસ્ટી ફસ, દુખળી, બાડી લાંબી આડાં નાકવાળી સ્ત્રીનો ત્યાગ કરવો યોગ્ય છે.

જે સ્ત્રીની જે ભયરની વચમાં અથવા કપાળમાં મસો કે તલતું ચિન્હ હોય તે રાજ્ય પામે. જેના ડાબા ગાલ ઉપર રાતો મસો હોય તેને હંમેશા ઉત્તમ ભોજન મળે. જેની છાતી ઉપર તલ કે લાંછન હોય તે સૌભાગ્યવાળી સમજવી. જેના જમણા સ્તન ઉપર રાતુ ચિન્હ હોય તે ચાર કન્યા અને ૪ પુત્રને જન્મ આપે, જેના ડાબા સ્તન ઉપર તલતું કે લાલ ચિન્હ હોય તે પ્રથમ એક પુત્રને જન્મ આપે.

જેના નાકના અગ્રભાગમાં લાલ મસો હોય તે રાજરાણી જેવું સુખ ભોગવે. નાકના આગલા ભાગમાં કાળો મસો હોય તે સ્વામીનો ધાત કરી વ્યભિચાર કરે.

જે સ્ત્રીની નાભીની વચ્ચે તલ મસો કે લાંછન હોય તે શુભ છે, જે સ્ત્રીના હાથ, કાન ગાલ ગળુ કે ડાબા અંગમાં કોઈ પણ જગ્યાએ તલ કે મસો કે ચિન્હ હોય તે પત્ની પ્રથમ ગર્ભમાં પુત્ર જન્મ આપે.

જેના લલાટમાં ત્રિશુળતું ચિન્હ હોય તે સ્ત્રી એક હજાર પત્નીઓની ઉપરી થાય.

જે સ્ત્રી ઉમ્મમાં દાંત કડકાવે, સ્વપ્નમાં બળડે તે સ્ત્રી શ્રેષ્ઠ માનવી નહિ.

જેના હાથમાં વાળતું ચક્ર જમણી ખાતુ નમેલું હોય તે શુભ છે. ડાબી ખાતુ નમેલું અશુભ છે.

જે સ્ત્રીની નાભી કાન અને છાતી ઉપર વાળતું ચક્ર જમણી ખાતુ નમેલું હોય તે શુભ છે. પુંકની જમણી ખાતુ વાળતું ચક્ર હોય તે તે જમણી તરફ નમેલું હોય તો તે શુભ છે.

પુંકના વચલા ભાગમાં નાભિ માફક ગોળ ચક્ર હોય તો તે ધાણુ આયુષ્ય ભોગવે, ને ધણુ પુત્રોને જન્મ આપે.

સ્ત્રીની કમર ઉપર વાળતું ચક્ર હોય તો સાફ નહિ. પેટ કે પુંક ઉપર ચક્ર હોય તો તે અશુભ છે. ગળામાં જમણી ખાતુ વાળતું ચક્ર હોય તો તે દુઃખીને વિધવા થાય, જેના કપાળમાં સેંથાવાળા ભાગમાં ભયરી હોય તેનો ત્યાગ કરવો. કારણ તે પરણ્યા પછી ૧ વર્ષે પતિને મારે. જેને કપાળના મધ્ય ભાગે ભયરી હોય તેનો ત્યાગ કરવો. જેની કમર કે પુંકમાં વાળની ભયરી હોય તે વ્યભિચારી થાય. નાભીમાં હોય તો પતિવ્રતા થાય.

જે સ્ત્રીનું તાળપટું લાલ રંગનું હોય તે પતિને વશ કરે છે અને તેને સર્વ સ્થળે માન મળે છે. તેમ તે દાન કરનારી થાય.

છ. જેતું તાળવું હંમેશાં લુપ્ત રહે છે. તે નિર્જળ સંતાપેને જન્મ આપે છે જેતું તાળવું ખરખચકું હોય તે અત્યંત વિષયી થાય ધણી પુરુષોનું સેવન કરે.

જે ઝીની દાઢીએ પુરુષની પેઠે વાળ ઉમે છે તે ઝી ધરમાં રહેલી લક્ષ્મીને દૂર કરે છે. અને દુઃસ્મનનો પરાલવ ઉપજાવે લોકોમાં અપમાન પામે.

જે ઝીના હોઠ લાલ રંગના ધનુષ્ય સરખા અર્ધગોળ હોય તે પત્ની સુખ સંપત્તિને વધારે. પતિને અત્યંત સુખ આપે.

જેના હોઠ મઠા તથા થોડા ખુલ્લા રહેતા હોય તે ઝી કુટુંબને દુઃખી કરનારી થાય.

જે ઝીના ગાલ ગુલાબના ગોટાની પેઠે રતાશની છાંય સારતા હોય અને જરા ઉપસેલા હોય તે પતિનો અત્યંત પ્યાર મેળવે. તેના ઉપર ધણી પુરુષો મોહ પામે છે.

જેના ગાલ કાચા અને વિષમતા વિનાના હોય તે ઝી પતિ-વ્રતા ધર્મવાળી થાય, જેના ગાલ કુચા જેવા હોય તે પચ્પુરુષ સાથે વિલાસ કરવાની ધણી અભિલાષા રાખે અને પતિને અત્યંત કષ્ટ આપે. જે ઝીના ગાદની ચામડી કઠ્ઠશ અને બહુ જાડી હોય તે ધન અને કુટુંબનો પશુ નાશ કરાવે, જેના ગાલ અરિયા જેવા તેજવાળા તે ઠાતિવાળા હોય તે ઝી ધરની સંપત્તિ વધારે છે અને પુત્રાદિકને પણ સુખદાયક થાય.

જેની જીભ લાલ રંગની હોય તે પુત્રો ઉત્પન્ન કરનારી તે સૌભાગ્યવાળા જાણી. જેની જીભ સરળ અણીદાર હોય તે ઝી વેરીનો નાશ કરનારી તે કીર્તિ મેળવનારી થાય જેની જીભ હંમેશાં ઝીની અને અમૃતમય રહેતી હોય તે ભોગવિલાસમાં બહુ કુશળ હોય તથા ધર સંબધી અત્યંત સુખ મેળવે.

જેતું નાક સીંછી દીપકની શીખા જેવું હોય તે ઝી ધનની વૃદ્ધિ કરનારી થાય, જેતું નાક ખરખચકું અને વારંવાર મલિન રહેતું હોય તે પોતાના પતિને વશ કરી શકતી નથી. તથા તે વિષવાપણું ભોગવે છે.

જે ઝીના ખભા ઉપર શંખ અથવા ચક્રની નિશાની હોય તે ઝીને પશ્વિની જાણવી. જેના ખભાની નીચેના ભાગના બહુ ઉપર સ્થિત (સાથીયા)નું ચિન્હ હોય તે ઝી હંમેશાં સક્ષ્મ લાવનારી તથા સુપુત્રોને ઉત્પન્ન કરનારી જાણવી.

જે સ્ત્રીના કંકમાં ત્રણ રેખાઓ હોય તેને ઉત્તમ ભાગ્યશાળી જાણવી. પણ જો તે રેખાઓ વચ્ચેથી તુટેલી હોય તો તેને નુકશાન કરનારી જાણવી.

જે સ્ત્રીના મણિપંથ ઉપર જવની માળા હોય તે સ્ત્રીને સૌ-ભાગ્યશાળી તથા લક્ષ્મીને લાવનારી જાણવી.

જે સ્ત્રીનાં સ્તનો અત્યંત કઠોર અને ઉંચાં હોય તે સ્ત્રી ઉપર પતિનો અત્યંત પ્રેમ રહે, જેનાં સ્તનો સુવર્ણકદશ જેવાં અને વચ્ચે સ્વામ રંગની દીંટડીવાળાં હોય તે સ્ત્રીને અતિ ઉત્તમ જાણવી. જેનાં સ્તનો હંમેશાં શીતલ રહેતાં હોય તેને દુર્ભાગીણી જાણવી. જેનાં સ્તનો હંમેશાં ઉષ્ણ રહેતાં હોય તેને કામવિલાસમાં અતુર તથા મુલુવાળી જાણવી, જેનાં સ્તનોની વચ્ચે બિલકુલ માર્ગ રહેતો ન હોય તેને દુર્ભાગીણી તથા કુટુંબનો નાશ કરનારી જાણવી. જે સ્ત્રીના સ્તનો ઉપર વાળ હોય તેને ડાકણ સરખી જાણવી. જેનાં સ્તનો માંસ વિતાનાં તથા નરમ હોય તેને શંખિની જાણવી, જેનાં ડાયા સ્તન ઉપર તલ કે મસ હોય તેને ઉત્તમ જાણવી, પણ જો જમણા સ્તન ઉપર મસ કે તલ હોય તો તેને હંમેશાં કંકાસવાળી તથા દુર્ભાગીણી જાણવી. જેના જમણા સ્તન ઉપર શ્રીવત્સનું કે સાથીયાનું ચિન્હ હોય તે સ્ત્રીને તેના પતિ તરફથી અતિશય સુખ મળે છે. જેના ડાયા સ્તન ઉપર મૂશળનું ચિન્હ હોય તે દુરાચારિણી બાલિગારિણી અને કુલનો નાશ કરનારી થાય. જેના સ્તનોની ડીંટ-ડીંટો તમામ કાળા રંગની હોય તે ધનનો નાશ કરે પણ જે સ્ત્રીની ડીંટડીઓ જરા કાળો અને રતાશની છાંય મારતી હોય તે સ્ત્રીને ઉત્તમ જાણવી. જે સ્ત્રીનાં સ્તનોની ડીંટડીઓમાંથી પ્રમદ વખતે પણ દૂધ બહાર નહિ તે પુત્રાદિનો ક્ષય કરનારી થાય. જે સ્ત્રીનાં અને સ્તનોની વચ્ચેના ભાગમાં દેવમદિરતું ચિન્હ હોય તેને ચક્રવર્તિની પટરાણી જાણવી. જે સ્ત્રીનાં સ્તનો અપટાં હોય તે વાંકણી જાણવી.

જે સ્ત્રીના ઉદર ઉપર ત્રણવલીઓ હોય તેને ઉત્તમ જાણવી. પણ જો તેમાંથી એક પણ ખંડિત હોય તેને તુરત વિધવાપણું મળે છે. જે સ્ત્રીનું પેટ ઘડા સરખું હોય તથા સ્તનોની અને પેટની ઉચાઇ સરખી હોય તેણીને શંખિની તેમ દુર્ભાગિની જાણવી. જે સ્ત્રીનો ઉદરનો ભાગ ગંભીર અને ઉપરથી જણાય તેવો ન હોય તે સ્ત્રીને ઉત્તમ જાણવી. જેના પેટની જમણી બાજુએ ધનુષ્યનું ચિન્હ

હોય તેને રાક્ષી સરખું સુખ મળે, જેના પેટ ઉપર ધણી જ વાળ ઉગેલા હોય તેને રાક્ષસી સરખી જાણવી. તે સ્ત્રી કુટુંબનો નાશ કરી એકલી રહી પરપુરુષ સાથે વ્યભિચાર કરે. જે ઝીના ઉદર ઉપર સૂક્ષ્મ અને ન જણાય તેવી રૂંવાટી હોય તેને ઉત્તમ જાણવો.

જે ઝીનો ઉદરનો ભાગ કુવાની પેઠે અંદર હિતરી ગયેલો હોય તેને દુર્ભાગિણી તથા પતિનો દ્વેષ કરનારી જાણવી જેના પેટના ભાગ ઉપર ખાડાખેંચા હોય તે ધનમાલ્યનો નાશ કરનારી જાણવી જેના પેટમાં હંમેશાં વ્યાધિ રહેતો હોય તે ઝીને વાંઝણી જાણવી.

જે ઝીની કેડ પાતળી અને મનોહર હોય તે ઝીને ઉત્તમ જાણવી. જેની કેડ ધણી વિસ્તારવાળી હોય તે વંધ્યા રહે. જેની કેડ ૩૨ થી ૪૦ આંગળના પરીધના વિસ્તારવાળી હોય તેને ઉત્તમ જાણવી. જેની કેડ તેથી પાતળી હોય તે વ્યભિચારિણી જાણવી. જેની કેડ ધણી જ મોટી હોય તે ધનનો નાશ કરનારી થાય. જેની કેડ પાતળના નિતંબ ભાગને જુદા કરી શકતી ન હોય તેને મૂર્ખા અને કંકાશ કરનારી જાણવી. જેની કેડ ઉપર અત્યંત માંસ જામેલું રહેતું હોય તેને પુત્રોનો નાશ કરનારી જાણવી. જેની કેડ ઉપર હાડકાના ટેકરા નીકળેલા હોય તે ઝીને પતિ તથા કુળનો નાશ કરનારી સમજવી.

જે ઝીની નાભિ ગંભીર હોય તેને ઉત્તમ જાણવી. જેની નાભિ અંદરથી કમળ પ્રુખ્ય જેવી મનોહર સુગંધ નીકળતો હોય અથવા કરસુરીના જવી અત્યંત ખુશખોદાર સુગંધી નીકળતી હોય તે ઝીને પદ્મિની જાણવી. જેની કુટી ઝાળ અને લીલા રંગની છાંય મારતી હોય તેને નીચ કુળમાં ઉત્પન્ન થયેલી જાણવી. જેની કુંડીમાંથી વાળ નીકળેલા હોય તેને રાક્ષસી જેવી. કુળ અને ધનનો નાશ કરનારી જાણવી.

જે સ્ત્રીના પેટના ભાગપર બિલકુલ વાળ ઉગતા ન હોય તે પત્નીને વાંઝણી જાણવી. જે પત્નીનું પેટું ઉંચું નીચું ટેકરાવાળું હોય તે પત્નીને દરિદ્રા જાણવી. જે પત્નીનું પેટું સપાટ તથા ઘસળ હોય તેને ગણી જેવું સુખ મળે. જેના પેટું ઉપરના વાળોમાં ચક્રનો આધાર હોય તેને દેવી જાણવી. જે પત્નીના પેટના વાળમાં જમરાનો આધાર હોય તેને કુલનું બાલ્ય કરનારી રાક્ષસી જેવી જાણવી. પેટના વાળમાં શંખ જેવી નિશાની હોય તેને ચક્રવર્તિની

જેવું સુખ હોય, જેવું પેદુ અત્યંત કઠણ અને માંસ વિનાનું હોય તેને દુર્ભાગિણી જાણવી.

જેનાં નિતંબ સ્થળો (કડની પાછળનો નીચેનો ભાગ) તેને ઢગરા કહે છે તે અત્યંત વિસ્તારવાળાં અને માંસથી બહુજ ભરેલાં હોય તે સ્ત્રી ધણે ભાગે વાઝણી રહે. જે સ્ત્રીના નિતંબ સ્થળો ઉદર તથા પીઠની સાથે જ મળી ગયેલાં હોય અને પીઠ તથા તેમાં તક્ષવત દેખાતો ન હોય તેને ધનધાન્યનો નાશ કરનારી જાણવી. જેના નિતંબો ઉપર વાળ ઉગેલો હોય તેને રાક્ષસી જાણી ધરમાં રાખવી નહિ, જે સ્ત્રીના નિતંબો ઉપર કરચલી પડતી હોય તે સ્ત્રી ધરમાં હોય તો ધનનો નાશ થાય છે. જેના નિતંબો ગોળ અને માંસથી ઘુબટ તથા ખાડા બૈથા વિનાના હોય તે ઉત્તમ છે. જેના નિતંબો હંમેશા ઠંડા રહેતા હોય તે શૈભાગ્યવાળી હોય છે. જેના નિતંબો ઉષ્ણ રહેતા હોય તેને કામ વિકારવાળી જાણવી. જેના જમણા નિતંબ ઉપર વિમાનનો આકાર હોય તે પદ્મિની જાણવી. જેના જમણા નિતંબ ઉપર ભયરાનું ચિન્હ હોય તેને શંખિની જાણવી. જેનો ડાબો નિતંબ ભાગ જરા ઉંચો અને જમણો જરા નીચો હોય તેને કુટુંબમાં કન્દેશ કરાવનારી જાણવી. જેના ડાબા નિતંબ સ્થળ ઉપર મૃશળનું ચિન્હ હોય તે ધનનો ક્ષય કરનારી તેમ જ નેનાં નિતંબો કર્કશ હોય તે કન્દેશ કરાવનારી થાય.

જે સ્ત્રીના ઘુંટણો ડાબડા સરખા તથા ગોળ આકારના હોય તેને હિતમ જાણવી. જેના ઘુંટણમાં ઉર્ધ્વરેખા હોય તેને કુળનો નાશ કરનારી જાણવી, જેના જમણા ઘુંટણની જમણી બાજુ રણ સ્તંભનું ચિન્હ હોય તે પતિનો રણસંગ્રામમાં જય કરાવે. ડાબી ઘુંટણમાં હોય તો રણસંગ્રામમાં પરાજય કરાવે, જેના ઘુંટણમાં વચ્ચે ખાડો હોય તેને તરત વિધવાપણું મળે જેના ઘુંટણની જમણી બાજુ હાડકાનો ભાગ ધણો બહાર નીકળેલો હોય તે સ્વામીથી દૂર રહી પર પુરૂષને સેવે. જેના ઘુંટણની ડાબી બાજુ ભયરાનું ચિન્હ હોય તે દુર્ભાગિણી જાણવી. જેના ઘુંટણ ઉપર વાળ ઉગેલા હોય તેને ડાકણ જેવી માનવી તેનાથી કુટુંબનો નાશ થાય છે. જેના ઘુંટણ જણાતા ન હોય અને સાચળ સાથે મળી ગયેલા હોય તે પતિનો નાશ કરે, જેના ઘુંટણ વચ્ચે મત્સ્યનું ચિન્હ હોય તેને પદ્મિની જાણવી. જેના ઘુંટણ પર નોળાવાનું ચિન્હ હોય તેને

શંખિણી જાણવી, જેના ધુટણો ઉપરથી અણીવાળા હોય તેને ચપળ જાણવી.

જેના સાથજો ગોળ અને માંસથી ભરેલા હોય તેમ કેળના સ્તંભ જેવા કામળ હોય તે ઉત્તમ છે. જેના સાથજના મૂળમાં શ્રી વલ્લભુ' ચિન્હ હોય તે રાણી જેવું સુખ ભોગવે. જેના સાથજમાં જમણી ખાલુ ચક્રતું ચિન્હ હોય તે પટરાણી જેવું સુખ ભોગવે, જેના સાથજમાં ચામરતું ચિન્હ હોય તેને ધર્માત્મા પુત્ર થાય. જેના ડાબા સાથજમાં ધ્વજતું ચિન્હ હોય તેને ધર્માત્મા સરખો પુત્ર થાય જેના ડાબા સાથજમાં ધનુષ્ય જેવું ચિન્હ હોય તેને ઈશ્વરાવતારી પુત્ર થાય, જે શ્રીના સાથજો ઘણા ઉજ્જ્વલ રહેતા હોય તેને ઘણી પુત્રીઓ થાય, જેના સાથજો જરા ઠંડા રહેતા હોય તેને મૂર્ખ પુત્રો થાય. જેના સાથજો જરા ઠંડા અને જરા ઉજ્જ્વલ રહેતા હોય, તેને ઉત્તમ પુત્ર અને પુત્રીઓ થાય. જેના સાથજો હમેશા પરસ્પરાથી ભીના રહેતા હોય તેને ઉત્તમ જાણવી, જેના સાથજો ઉપર વાળ ઉગેલા હોય તે પુત્ર તથા પતિનો ક્ષય કરનારી થાય. જેના સાથજો માં હાડકાંના ટેકરાઓ નીકળેલા હોય તેને કુલ તથા ધનનો નાશ કરનારી જાણવી. જેના સાથજો ટુંકા અને કર્કશ હોય તે તરત વિધવા થાય, જેના જમણા સાથજોમાં દંડતું ચિન્હ હોય તેને જગનો નાશ કરનાર પુત્ર જન્મે. જેના સાથજો ચપટા હોય તેને શંખિણી જાણવી, જેના સાથજો બહુ કઠણ હોય તેને કુળનો નાશ કરનારી રાક્ષસીણી જાણવી, જેના સાથજો ઉપર ખીલકુલ રામ ન હોય તેને ધન તથા વિદ્યાનો નાશ કરનારી જાણવી.

જેના પગની જાંઘ આંખાની મોટલીના આઠાર જેવી ચળકતા આરસા જેવી હોય તે ઉત્તમ છે. જેની જાંઘમાં ખાડા હોય તે તુરત વિધવા થાય, જેની જાંઘ ટુંકી હોય તે વ્યભિચારીણી થાય. જેની જમણી જાંઘમાં સ્વસ્તિકતું ચિન્હ હોય તેને પદ્મિની જાણવી તેનાથી ધન ધાન્ય, પુત્ર પરિવારની વૃદ્ધિ થાય. જેની ડાબી જાંઘામાં કમળતું ચિન્હ હોય તે પટરાણી થાય, જેની જમણી જાંઘમાં સર્પતું ચિન્હ હોય તેને શંખિણી જાણવી તજવી. જેની જાંઘમાં વીંછીતું ચિન્હ હોય તે પુત્રને નાશ કરનારી થાય.

જે શ્રીની જાંઘ અથવા લલાટ કાચાની પીઠ સમાન ઉંચી હોય તેનું સાઈ ફળ મળે, કંઠ નીચો અને બે તરફ માંસનો ભાગ હોય તો શ્રેષ્ઠ અને શ્રીઓનાં સ્તન મોટાં અને ઉંચાં હોય તો પુ

સુખ ધાય અને નીચા અને નાના હોય અને વાળ હોય તો પુત્રના સુખનો નાશ કરે.

જે સ્ત્રીની બાજુ જાંઘો ખરાબર હોય તેને પુત્રાદિકનું પુરું સુખ મળે.

જે સ્ત્રીની જાંઘ હાથીની સુંઠના જેવી હોય તે સર્વ સુખ ભોગવે અને તેવીજ જાંઘ લોડીથી ભરેલી હોય અને તેના ઉપર વાળ ન હોય તો તે ઉત્તમ ફળદાયક પુત્રવાન અને ધનવાન થાય.

જેવી જાંઘમાં વાળ ઘણા હોય તે સ્ત્રી દુઃખી દરિદ્રી તથા કષ્ટેશ્વવાળી થાય.

જે સ્ત્રીના અંગુઠાની પાસે તર્જની આંગળીના થડમાં બે મોટી ઝાડના જેવી રેખા હોય અથવા તો હાથના મૂળમાં એક ઠેકાણે હોય તો તે પત્ની મહા લાગ્યજાળી અને પતિવ્રતા થાય.

જે સ્ત્રીના વાળ લાંબા, સુખાવિંદ અંદરમાં જેવું તથા નાલી (કુંડી) દક્ષિણવર્તી હોય તો તે કુળ વધારનાર થાય.

જે સ્ત્રીનો રંગ સોના જેવો, પગ લાલ રંગના અને પ્રકાશીત હોય તો તે ધનશીલ, પુત્રપૌત્રસંપન્ન કરનાર તથા પતિવ્રતા થાય.

જે સ્ત્રીના માથાના વાળ લાલ રંગના તથા તેની આંખો મંડ-ળાકાર અને માંજરી હોય તે સ્ત્રી વિધવા થઈ નાના પ્રકારનું દુઃખ ભોગવે.

જે સ્ત્રીનું મોઢું ગોળ પુનમના ચંદ્ર જેવું તેજદાર, શરીર સુંદર, આંખો મોટી, અને હોઠ લાલ હોય તો તે સ્ત્રી રાજની રાણી જેવું સુખ ભોગવે.

જે સ્ત્રીના હાથમાં અંગુઠા, કુંડળ તથા ચક્ર વિગેરે ચિન્હો હોય તો તે ભાગ્યજાળી પુત્રસુખ ભોગવનારી, ગુણવાન, અને પ્રતિ-
વ્રતા તથા ઘણા વખત સુધી સુખ ભોગવનારી થાય.

જે સ્ત્રીના જગલમાં, છાતીપર તથા પાસાપર ઘણા વાળ હોય અને આગલો હોઠ મોટો હોય તો તે પત્ની વિધવા થાય.

જે સ્ત્રીના હાથમાં ધરના જેવું ચિન્હ હોય અને જો તેણે ગરીબને ત્યાં જન્મ લીધો હોય તો પણ રાજની રાણી જેવું સુખ ભોગવે.

જે સ્ત્રીના માથાના તમામ વાળ અથવા તેનાં અગ્ર ભાગ કપીલવર્ણના હોય અને તેણે રાજકુળમાં જન્મ લીધો હોય તો પણ દાસી થાય.

જે સ્ત્રીની પગની અનામિકા આગળી તથા અંશુકા જમીનપર ચાલતાં હોય તેા તે વિધવા થાય અને બલિયાર કરે.

જે સ્ત્રીને ચાલતાં પૃથ્વી દેખે તેવી રીતે ધમ ધમ અવાજ થતો હોય તો જાણવું કે તે વિધવા ચત્ર પરપુરુષ સાથે ભોગ ભોગવે.

જે સ્ત્રીના પગ કામળ અને લાલ રંગના અને મોટા હોય તો તે નાના પ્રકારનું સુખ ભોગવે તે જેના પગમાં મધ્યે અંકુશ ચક્ર અથવા દળ વિગેરે ચિન્હો હોય તો તે ભાગ્યશાળી થાય તથા રાણી જેટલું સુખ ભોગ ભોગવી ર્શિર્તિવંત થાય.

જે સ્ત્રીના પગ કામળ અને જાંજા હાથીની મુંઠ પ્રમાણે વાળવાળા હોય તેવું કળ ઉત્તમ છે અને એક પ્રમાણે ઘરૂંને હોયતો તે સુખ વેલ્લવ ભોગવે.

જે સ્ત્રીની નાલિ (કુંડી) ખાલી અને વર્ણલાક્ષર રામ રહીત (વાળ વગરની) હોય તો તે ઉત્તમ લક્ષણ જાણવું.

જે પુરુષ અગર પત્નીના નખ અરણા હોય તે સુખ ભોગવે, પુત્રવાન, ધનવાન અને ધર વિરેદેનો સુખી થાય.

જેના નખ લાલ રંગના હશે તે રૂપાળી અને મુખી થાય તે લક્ષણ સાદું કહેવાય.

જેના કાળા નખ દશે તે માન વગરનો, દુઃખી અને સર્વથી વિરોધ કરનાર થશે.

જેના નખ સફેદ દશે તે ધણો દુઃખી તથા રોગી થાય.

જેના પીળા નખ હોય તે પરદેશ રહે અને ચિંતાથી ઉદાસરહે.

જેના હાથમાં એક શીપનું ચિન્હ હોય તે ગુણુવાન થાય.

જેના હાથમાં બે શીપનું ચિન્હ હોય તે વક્તા, અને દરેકનું સતરંગન કરે તેવી ભાષા બોલે, ત્રણ શીપ હોય તો ધનનો સંચય કરે અને ચાર હોય તો યજ્ઞ મળે, અને સત્કર્મ થાય.

જેના હાથના પોંગરમાં એક રેખા હોય તો રાજ્યભોગ ભોગવે, બે રેખા હોય તો ધનવાન, ગુણુવાન અને વક્તા થાય, ત્રણ રેખા હોય તો બહુ સુખ ભોગવે અને ચાર રેખા હોય તો બહુ દુઃખપડે.

હાથ તળે જે રેખા હોય અને તે મુઠીની અંદર પડે તે મહા ભોગી થાય, અને મુઠીની વચ્ચે હોય તો રાજ્યભોગ થાય, સિદ્ધિ અને હાતાર તથા સુખી બને.

કાળી ખાલુ તથા હાથ તો દુઃખી થાય,

ચિન્હો ઉપરથી આળ પરીક્ષા.

જે બાળકના જન્મ વખતે કપાળ ઉપર કરચલી હોય તે બહુ લાગ્યશાળી થાય છે, જન્મ લીધા પછી જે બાળક છીંકે નહિ તે ભયમાં રહે છે પણ છીંકે તો તેવો ભય રહેતો નથી.

બાળક પ્રથમ ચાલવા લાગે ત્યારે તેને મેડેથી નિચે ઉતરવા ન દેતાં નિચેથી મેડે ચઢાવવાથી તે મ્હોટું થયે નામાંકિન નિવડે છે.

ઉંઘમાં કાષ્ટ બાળક હશે તો માનવું કે તે પિતૃઓ સાથે વાંત કરે છે.

જે બાળક પોતાનું માથું એક બાજુએ હંમેશ નમાવેલું રાખે તો તે મોટપણે જરૂર ધનવાન થાય છે.

બાળકને કુદરતી રીતે હેલા દાંત આવે તો માનવું કે તે કુટુંબમાં બીજા બાળક પેદા થશે.

બાળકનો પહેલો દાંત ઉપલાં જડામાં પુટે તો તે અશુભ કર્તા છે કારણ કે તેથી તે બાળતપમાજ મરણ પામે છે.

બાળકને બાર માસ પહેલાં તપ દાપવા નહિ કારણ તે અપશુકન છે.

બાલી ઘોડીયું અથવા પારણું ગુલાવવું એ અપશુકન છે જે અજાણતાં તેમ થાય તો બાળક જલ્દી મરણ પામે છે.

પ્રકરણ ૭૦ સું

મનુષ્યના શરીરપરની નીશાનીઓ જોઈ
ભવિષ્ય ચારખવાની રીત.

શરીર ઉપર કાળા ડાઘ જેને તલ કહે છે તે જોઈ તે
ઉપરથી પરીક્ષા.

આંખના બહારના ખુણા ઉપર જાંખા રંગનો તલ હોય તો તે શાણો, ગંભીર અને હઠ વિચારનો હોય તેમજ તેનું મૃત્યુ અચાનક થશે.

ગાલ ઉપર તલ હોય તો તે નિર્ધન રહે નહિ, તેમ સાધારણ સ્થિતિમાંથી ધનવાન થઈ શકે નહિ.

કપાળની જમણી બાજુએ લમણા ઉપર તલ હોય તો તે

સીતેર] શરીર ઉપરના તલ જોઈ લવિષ્ય પારખવાની રીત. ૫૬૭

ધનવાન અને પ્રતિષ્ઠાવાળો થાય. જો તલ લાલ હોય તો ૪૦ વર્ષ પછી આખાદી મેળવી સુખી થાય. જો તે કાળો હોય તો ૪૦ વર્ષની ઉંમરે ધનવાન થાય. વળી પ્રાંતજા મળે અને હુકમ ચલાવનાર થાય. તે મસા માફક ઉપસેલો હોય તો સારા નસીબવાળો જાણવો. તે તલ લાલ હોય તો ગુરૂ તરીકે પૂજાય.

જેના નાક પર તલ હોય તે પોતાના કાર્યમાં નિજ્ય મેળવે અને સુસાક્ષી કરનાર થાય.

હાડપચી ઉપર તલ હોય તો માન પ્રતિષ્ઠાવાળો અને સુખી થાય તથા તે બહુ ધનવાન થવાની નિશાની છે. મળતાપડો અને મિત્રવાળો થાય, ગુણ ઉપર તલ હોય તો પત્ની તરફનો વારસો મળે અને વખત જતાં ધનવાન થાય અને તેના લાગ્યમાં ધન લાંબાર છે એમ જાણવું. ડાબી છાતીપર તલ હોય તો ધાર્યું કાં સિદ્ધ થાય.

છાતીની વચ્ચે તલ હોય તો લાગ્યવાન અને ધનવાન થાય વળી કવિ પણ થાય.

જમણી છાતીપર તલ હોય તો સુખ જઈ દુઃખી થાય. એ ગરીબાઈની નિશાની છે.

ડાબી છાતીપર હાથ ઉપર તલ હોય તો તે કોથી, નાજા મનનો ઉપલબ્ધ કામ કરનાર હોય. જમણાં લવાંપર ગોળાકાર લીલાશવાળો તલ હોય તો યુવાનીમાં લગ્ન થાય. અને સ્ત્રી શુશ્રુષાળી અને ધનવાન મેળવે.

ડાબા કપાળની કે ડાબા લવાંપર તલ હોય તો તે ધારેલા કામમાં નિષ્ફળતા મેળવે.

હોઠ ઉપર તલ હોય તો મોલમજ સોગવનાર થાય ગરદન પર તલ હોય તો મરવાજેવી આકૃત આવે પણ તેમાંથી બચતાં મોટા વારસો મળે અને ધનવાન થાય અને સદગુણી સ્ત્રી મળે.

કાણીપર તલ હોય તો તે મદ્યુક્ષિનો થાય.

હાથની કાણી અને પોંચા વચ્ચે અનેક તલ હોય તો તેની જાંઘનીના વચલા લાગમાં બધા કઠીણ પ્રસંગો આવે પણ તે વટાવી સુખી અને આખાંદ થાય.

જેના કપાળની વચ્ચે વાળની કિનારી આગળ તલ હોય તો તે અવિવેકી અને કદાચ હૃદયનો થાય અને મિત્રતા કરવા જોવા નથી એમ માનવું પણ તે તલ મસાની માફક ઉભો થયેલો હોય તો લાગ્યશાળી થાય.

કુપાળની જમણી બાજુ તરફ ગરદન તરફ ઢગતો તલ હોય તો તે અક્કલમંદ ધનવાન અને લાંબુ આયુષ્ય ભોગવનાર થાય. જો તે લાલાશપર હોય તો સારા નસીમનો અને કાળો હોય તો જીંદગી દુઃખમાં પસાર કરનાર થાય પણ તે મસા માફક ઉપસેલો હોય તો સારી ચીજો મેળવનાર થાય.

આંખના ઉપલા ભાગપર ડાબી બાજુએ તલ હોય તો સદા માંદગી ભોગવે. જો તે કાળા રંગનો હોય તો થોડા આયુષ્યવાળો પણ મસા માફક ઉપસેલો હોય તો તે લાલકારી છે.

હોઠની ડાબી બાજુએ તલ હોય તો તે ઉડાઉ થાય. બે આંખો ગમે તે એક કાનપર તલ હોય તો તે આજુસ ધનવાન અને પ્રતિષ્ઠિત થાય.

જમણા કાનની હેઠલી અણીપર તલ હોય તો તે કુખી જવાથી મરી જાય છે.

નસકોરના તળીઆમાં તલ હોય તો તે લગ્નથી સુખી થાય.

જમણા ખભાપર તલ હોય તો અલ્હો થાય અને ડાબા ખભા પર હોય તો ટંટાજોર થાય.

ડાબા ખભાપર ખગલ નજીક તલ હોય તો તેનો જન્મારો કલેશ કંકાસમાં જ જાય.

જોની જમણી ખગલમાં તલ હોય તે અહાહુર અને હીંમતવાળો થાય અને સુખી જીંદગી ગુજારે, પણ ડાબી ખગલમાં હોય તો દુઃખ વિચારનો અને લડાઈમાં જીત મેળવનાર થાય પણ તેનું કમોતે મરણ થાય.

જોના હાથના ગુંટણ નજીક તલ હોય તે હંમેશાં બેચેન અને અસતોષી તથા રોગમગ્નતા વિચારનો થાય.

હાથના ગુંટણ અને પ્હોઆના વચલા ભાગમાં તલ હોય તો તે જેમ જેમ મોટો થાય તેમ તેમ ધન અને માન મેળવતો જાય અને વિદ્વેતામાંથી પસાર થવું પડે.

ટોબરીપર તલ હોય તો જૂખમરાવાળો થાય.

ખભા અને કમર સુધીના ભાગમાં તલ હોય તો તેની પડતી દશા આવે.

જોના હાથના પેંચા અને આંગળાંને છેડે તલ હોય તો તે ઉછોગી અને પ્રેમાળ થાય.

હાયપર તલ હોય તે વ્યાખ્યાદીની નિદાની છે અને આગળ જતાં તેને સુખી અને તંદુરસ્ત પુત્રો થાય.

શુદ્ધપર તલ હોય તો તેને પૈસાદાર સ્ત્રી મળે, જમણા પગપર તલ હોય તો ડાબો અને ડાબા પગપર તલ હોય તો ઉછાંછળો થાય.

જેના જમણા શુદ્ધપર તલ હોય તેનો સંસાર સુખરૂપ નિવડે અને મરણ પર્વેન દર્શન પ્રથમ કામમાં નાઉમેદ ન થાય, ડાબા શુદ્ધપર તલ હોય તો ઉછાંછળો અને અવિચારવાળો થાય.

જમણી, જાંઘપર તલ હોય તો લશ્કરી, ધન ભેરું કરનાર અને સ્વયંવરમાં જીત મેળવનાર થાય. અને ડાબી જાંઘપર તલ હોય તો દરિદ્ર અને બીજાઓથી અભ્યાયનો જોશ યથા પડનાર થાય.

પેદુ ઉપર તલ હોય તો ધીર અને આપ મતલબીયો થાય.

પ્રકરણ ૭૧ મું.

સુખલક્ષણ શાસ્ત્ર.

મનુષ્યના સુખના ચહેરા ઉપરથી લવિષ્ય કહેવું
ચહેરાની પરીક્ષા

મનુષ્યના સુખના ચહેરા ઉપરથી, આંખ, નાક, કાન, ગાલ, દાઢી ઉપરથી તેનામાં જેવો ગુણ છે તે કહી શકાય છે.

લાંબગોળ ચહેરાવાળા મનુષ્યો ઘણું કામ કરી શકે છે. તે સહનશીલ ખંતીલા, ઉત્સાહી. મહાન કાર્યો કરનાર, હોય છે.

જેવું માથું ઉંચું હોય, નાક લાંબુ, અને આગળ પડતું જણાય. ગાલનાં હાડકાં આગળ પડતાં જણાતાં હોય તે ધણા દ્રઢ, જે કામ માથે લે તે ખંતીથી કરવા મન્યા રહેનાર, મ્વાશ્રયી અને સ્નેહાળ હોય છે. બાપણ કર્તા કે ભાયાળ પડે હોય છે.

જેનો ચહેરા જોળ હોય, ગર્દન સ્થેજ ટુંકી, છાતી અને પેટ ભરાવદાર, ખભા, પહોળા અને જોળ હોય, હાયપગ કાંધક નાજુક ને જડાં હોય છે. તેઓ ઉત્સાહી, અનેક કામો કરનારા જીવસાચાના મન ચંચળ, વારંવાર ઉશ્કેરાઈ જનાર, ગમતી મોજશોખી, અને આરામ લેતારા હોય છે.

જેના ચહેરા નીચેથી કાંધક સાંકડો અને ઉપરથી નીચેના કરતાં પહોળો હોય, માથું પ્રમાણ કરતાં ઘણું મોટું, ચહેરા નાજુક, આંખો

ચળકતી. શરીર નાળુક અને સુંદર, વાગ સુવાળા ને થોડા હોય, મહેરો પ્રતિભાશાળી હોય તેવા મનુષ્યો કવિ કે સાક્ષરો થાય છે. તેઓનાં શરીર તવાઈ ગયેલા જેવાં હોય છે. તેઓ રસીક, તક શક્તિવાળા અને નૈતિક સંજ્ઞિતઓવાળા હોય છે.

આથાની પરોક્ષા.

જેનું માથું ઉંચું અને વિસ્તારવાળું હોય તે ધનવાન થાય છે.

જેનું માથું નીચું હોય તે પુત્ર રહિત અને ધન રહિત હોય છે.

જેનું માથું આડું હોય તે નિર્ધન થાય છે.

જેનું માથું અર્ધ ચંદ્રાકારે હોય તે પૈસાવાળો થાય તે રાજા થાય

જેનું માથું છીપ જેવા વિશાળ અત્રચાગત્રાળું હોય તે આચાર્ય

પદવી ભોગવે, ઉપદેશક થાય.

જેનું માથું નસોથી બરેલું એટલે નસો માથામાં બહાર ઉપસી આવેલી દેખાતી હોય તે પાપી થાય.

જેનું માથું નાડીઓવાળું હોય છતાં ઉચું હોય તો પૈસાવાળો થાય

જેનું માથું સાથીયા (સ્વસ્તિક) ની પેઠે નાડીની આકૃતિવાળું હોય તે ધનવાન થાય,

જેનું માથું સર્વતોભર મંડળાકૃતિવાળું હોય તે પૈસાદાર થાય.

જેનું માથું નીચા લલાટવાળું હોય તે વધ થાય કે કેદમાં પડે.

જેનું માથું ઉચું હોય તે રાજા થાય, કે સેનાધિપતિ થાય.

જેનું માથું ગોળાકાર હોય તે કંબુસ થાય.

જેનું માથું મોટું હોય તે ધણો પૈસાવાળો થાય.

જેનું માથું વિષમ હોય તે નીચ થાય.

જેનું માથું નીચું હોય તે કુર કર્મ કરનાર થાય.

જેનું માથું મંડળાકારે ગોળ હોય તે ધણી ગાયો રાખે.

જેનું માથું છત્રની માફક હોય તે રાજા થાય.

જેનું માથું બેઠેલા ઘાટનું હોય તે આજ્ઞાપતે આદનારો થાય.

જેના માથામાં હાડકાં ગળ્યાતાં હોય તે ઘણા કાળ પછી મરણ પામે.

જેનું માથું બડા જેવું હોય તે મુસાફરી કરી ઘણા દેશોમાં ફરે.

જેનું માથું બે માથા જેવું દેખાતું હોય તે પાપી અને નિર્ધન થાય

જેનું માથું નમેલા ઘાટનું હોય તે મહાત્મા પુરૂષ થાય.

જેનું માથું ઘણું નમેલું હોય તે અનર્થકારક છે, તે અલ્પ માયુષ્ય ભોગવે.

જેનું માથુ આડુ હોય તે હરિદ્રી થાય છે.

જેનું માથુ લાંબુ હોય તે મોટા આયુષ્યવાળો થાય.

જેનું માથુ હાથીના કુંભસ્થળ જેવું હોય તે રાજા થાય.

આંખની પરિક્ષા

મનુષ્યની આંખો અને કપાળ એમ તેનામાં કપા કપા ગુણો છે, તેની પરીક્ષા થઈ શકે છે.

જે મનુષ્યની આંખો ઉંડી હોય તે ને વધુ ચોક્કસાઈ કરનાર સાબયેતી રાખનાર તેમ હોંશીયાર હોય છે.

આંખો એ આત્માનાં દ્વાર ગણાય છે, ત્યારે કપાળ શુદ્ધિનું સ્થાન ગણાય છે. આંખો તેજસ્વી હોય છે તે ને શુદ્ધિશાળી હોય છે, જો ખરાબર જોનાર હોય તે ચોક્કસી આંખોની પરીક્ષાથી જ મનુષ્યનામાં શું ગુણો છે તે કહી શકે છે.

આંખની ટાટી વધુ મોટી હોય તે તેની શુદ્ધિ નિર્મળ, અને સમજવાની શક્તિ તિક્ષ્ણી હોય છે.

જેની આંખો ઝીણી હોય તે વાચાળ હોતો નથી. સ્વભાવે ઠંડો હોય છે.

જેની આંખો મોટી હોય તે જાપણુ કરી શકે છે. વિચાર કરી શકે છે. તેનામાં લાગણી વધુ હોય છે.

જેની આંખની ટાટી નીચે અટ્ટ-ઉપર થોળો જાપ જણાતો હોય તે અધો મૂખ, વલોપાતીઓ હોય છે.

જેની આંખનાં ભ્રૂઆં આંખ ઉપર આવેલાં હોય તે ડાહ્યા અને હોંશીયાર હોય છે.

કપાળની સાથે ખરાબર સીધી લીટીમાં જો આંખો હોય તે તે મંદ શુદ્ધિના અને નિરિક્ષણુ કરવાની ખામીવાળા હોય છે.

આંખની નીચેનાં ગોપચાં ઉપસેલાં, ભરાવાદાર હોય તે તેનામાં વક્રવૃત્ત શક્તિ વધુ હોય છે. તે સાઈ ગાઈ શકે છે, જાપણો સારાં આપી શકે છે.

જેની આંખો ગોળ હોય છે તે થોડો વિચાર કરનારો, ઉપર ઉપરનું જોનારા અને પોતાની લાગણીઓનો મણો વિચાર કરે છે.

જેની આંખો લાંબી હોય તે તિવ્ર મમજ શક્તિવાળા, ઉંડો વિચાર કરનારા અને થોડું જોનારા હોય છે.

જેની આંખની ઉપરનું પોપચું નીચે ઉતરેલું હોય તે તે

તાપ કરનારો સમજવો. તેઓ પહેલી અવસ્થામાં પાપમાર્ગે જીવન ગુજારે છે. પછી પરતાવો થતાં સુધરે છે.

જેની આખની કીકી ઉપરની બાજુ ખેંચાયેલી રહે છે. તેનામાં ધન્યરમતિ શક્તિભાવ હોય છે, તે સંયમશીલ શ્રદ્ધાળુ અને પ્રાર્થના કરનાર હોય છે, તે આનંદી હોય છે.

જેની આખની કીકી નીચેની બાજુ ખેંચાયેલી હોય છે તેનામાં નમ્રતા અને દીનતા, આખની મધુરતા, અભયશ્રી હોય છે.

જેના આખના ડાળા ફરતા રહે છે. તેઓનું ચારિત્ર્ય અસ્થિર હોય છે. તેમના મન ઉપર તેમનો કાબુ હોતો નથી.

જેનાં નેત્રો સ્થિર હોય છે તેઓ સ્થિર વિચારના, મન ઉપર કાબુ ધરાવનાર હોય છે.

જેની આંખો મળખટવાળી, બીનાસવાળી અને તેજસ્વી હોય છે, તેઓ લાભદાયક કામ કરનારા, આનંદી, પ્રમાણિક શુદ્ધિશાળી, અને શમજની ઉત્તમ શક્તિવાળા હોય છે.

જેની આંખો નરમ સુકી ઝાંખી અને તેજ વીનાની હોય છે, તેઓ ચિંતા કરનારા, અકળામણથી અમુકાનારા, મન ઉપર કાંઈ બોલો હોય તેવા, નિરાશાવાદી હોય છે.

જે આંખો એક બીજથી ઘણું દૂર હોય તો તે સત્યશીલ, બોળા સ્વભાવના હોય છે. પંચુ વચ્ચે એક આંખ કરતાં વધુ છેદુ હોય તો તે ઝોછા કહાપણુવાળા હોય છે.

જ્યારે જે આંખો એક બીજથી ઘણી નજીક હોય તો તે હોંથી-ચાર અને અન્યને છોડવાના સ્વભાવવાળા હોય છે.

જેની આંખો કમળના પત્ર જેવી હોય તે ધાવાન થાય.

જેની આંખના ખૂણા રાતા હોય તે રૂપાળો હોય છે.

જેની આંખો મઘ જેવી મદભરી હોય તે પૈસાવાળો થાય.

જેની આંખો મિસાડા જેવી હોય તે પાપી થાય છે.

જેની આંખો હરણ જેવી તે બીકણ જેવી હોય તે ચોર થાય,

જેની આંખો ચકડોળ માદક ધુમતી હોય તે કપટી અને દૂર થાય,

જેની આંખો હાથી જેવી હોય તે રાખ થાય.

જેની આંખો ચંબીર હોય તે ઐશ્વર્યવાન થાય.

જેની આંખો સ્પાસ કમળ જેવી હોય તે વિદ્વાન થાય.

જેની આંખો એકદમ કાળી કાઢીવાળા હોય તેને નેત્ર વ્યાધિ થાય.
જેની આંખો મોટી હોય તે મંત્રી થાય.
જેની આંખો સ્થામ હોય તે શૌભાગ્યશાળી થાય.
જેની આંખો દીન દ્રષ્ટિવાળી હોય તે નિધન થાય.
જેની આંખો સ્નિગ્ધ (લીનાશવાળા) ને વિશાળ હોય તે
તે ભોગી અને પૈસાદાર થાય

જેની આંખો અળસીના પુલ જેવી હોય તે રાજા થાય.
જેની આંખો ચિત્રાના જેવી હોય તે પૈસાદાર થાય છે.
જેની નજર ત્રાંસી કે આડી નજર રહે તેઓ લડાઈના પ્રેમી
હોય છે.

જેની આંખો ખીલાડી કે હંસ જેવી હોય તે નીચ થાય છે.
જેની આંખો મોર અને નોળીયા જેવી હોય તે અધ્યમ
સ્થિતિના થાય.

મલ્લ જેવી આંખો વાળા હંમેશાં લક્ષ્મીવાળા હોય છે.
જેની આંખો લીના જેવી લીલાશવાળી હોય તે ધનપતિ થાય.
જેની આંખો તપાવેલા સોનાજેવી હોય તે બળવાન, શુશ્રુવાન
ને ચક્રવર્તી ગણ થાય.

જેની આંખો બે પલક સારીને કરે તે ધનવાન, ત્રણ પલક
સારી ને રહી જાય તે સુખી. ચાર પલક સારીને રહી જાય તેવી
આંખોવાળો કરોડાધિપતિ થાય છે. પાંચ પલક સારી રહી જાય તે
દીર્ઘાયુધી બાબુવો.

ગોળ આંખોવાળો નવું નવું જોવાની ટેવવાળો અને વિચાર ન
કરી શકે તેવો હોય છે. લાખી અને સાંકડી આંખોવાળો પૂર્ણ વિ-
ચાર કરનાર, શુદ્ધિશાળી હોય છે.

આંખનાં પોપચાં જ્યાં મળે છે તે ખૂલે. જેની આંખોમાં
કાટખૂણાથી ઓછો હોય તે તીવ્રતા અને ઉંઠી નજરવાળા હોય
છે. તે ઉતરાય નહિ.

જેઓ આંખના ખૂણા તરફથી છાનામાના જોવાના સ્વભાવ
વાળા હોય છે તેઓ ઘણે ભાગે લુચ્છા - સ્વભાવના, ભરોસે રાખ-
વાને અચોખ્ખ હોય છે.

જેની આંખો ઢળતી રહેતી હોય તેઓ અસત્ય બોલનારા
હોય છે.

જેની પોપચા આંખ ઉપર દબેલાં રોય છે તેઓ ધણી તિક્કણ લાગણીવાળા હોય છે.

નાટક કે યોગવિદ્યાના અભ્યાસથી આંખની શક્તિમાં વધારો થઈ રાકે છે. જે આંખો સ્થિર તેજસ્વી અને ચળકતી, પ્રભાવશાળી હોય છે તો તે વડે સામા મનુષ્યના દીક્ષને છતી શકાય છે. જેની પ્રતાપમય આંખો હોય છે તે અન્ય મનુષ્ય ઉપર વધુ અસર કરે છે.

ભ્રમરનાં લક્ષણ.

જેની આંખની ભ્રમરની કમાન આંખની ઉપર ધણું ઉંચેથી વળી હોય તેમનામાં ઉંડો વિચાર કરવાની શક્તિ હોતી નથી.

જેની આંખની ભ્રમર સીધી અને દઢ હોય છે તેનું મન દઢતાવાળું હોય છે.

જેની આંખ ઉંડી હોય, ચહેરા સખત હોય, ભ્રમર જડી અને સીધી હોય તેઓ કરડા સ્વભાવના, સખત અને કઠોર હોય છે.

જેની ખંતે આંખો ઉપરની ખંતે ભ્રમરની ભેગી એકજ કમાન જેવી જણાતી હોય તેઓ સૌંદર્યપ્રિય, મધુર ભાષા બોલનારા ઉત્તમ ચારિત્ર્યવાળા અને સરળ સ્વભાવના હોય છે.

જેની આંખની ભ્રમર ધૂળી આછી હોય તેનું મગજ નખળું હોય છે.

સીધી ભ્રમર ધણું ભાગે પુરુષોમાં હોય છે અને કમાન જેવી ભ્રમર સ્ત્રીઓમાં હોય છે.

જેની ભ્રમર ઉપરના વાળ એક સરખા એક બાજુએ વળેલા હોય તેઓ સરળ સ્વભાવના અને શાંત હોય છે.

જે ભ્રમરના વાળ બધી બાજુએ ગમે તેમ વળેલા હોય અને વાળ ભરાવાદાર હોય તો તેઓ ઉશ્કેરાઈ જાય તેવા સ્વભાવના અને ઉતાવળીયા હોય છે.

જેની ભ્રમર વચ્ચા ભાગમાં મોટી હોય તે થોડા આયુષ્યવાળા હોય.

જેની ભ્રમર વિસ્તારવાળી તે ઉંચી હોય તે ધણો સુખી થાય.

જેની ભ્રમરો લાંબી ટુંકી હોય તે દરિદ્રી થાય છે.

જેની ભ્રમરો બીજના ચંદ્ર જેવી હોય તે ધનવાન થાય છે.

જેની ભ્રમર વચ્ચેથી નમેલી હોય તે પરબ્રોમાં આમંત્રિ થાય છે.

જેની ભમર ખડિત થયેલી હોય તે કનકીન થાય છે.

જેની ભમરો ખડૂ લાંબી હોય છતાં એક પીગને મળતી ન હોય તે પેસાવળો થાય છે.

જેની ભમર ઉપર તરફ મોટી ઉંચી ડાલ તે અલ્પાયુષી થાય છે.

જેની ભમર વિશાળ હોય છે તે મુખી હાય છે.

જેની ભમર મધ્યભાગમાં ઉંચી હોય તે પાપી થાય.

જે મનુષ્યની આંખની ઉપર આવેલી ભમર નાકની આબુએ નીચે નમતી જતી હોય તેઓ પોતાના મનની વાત બીજાને ન કહેતાં પોતાના મનમાં જ રાખે છે. તેઓ ખરી વાત કોઈને કહી દેતા નથી. જે તેવી ભમરો એક પીગને મળેલી હોય તો તે અદેખા અને બહેમી સ્વભાવના હોય છે.

જેની આંખની ભમર વાળથી ભરાવદાર હોય અને તે ઉચ્ચી કે સહેજ અદરથી આંખની ઉપર ઉતરેલી હોય તો તેઓ દેખી સ્વભાવના હોય છે.

નીચે આંખ ઉપર જેની ભમર ઉતરેલી હોય તેઓ ઉંડા વિચાર કરનારા હોય છે.

જેની ભમરના પાછલા છેડા કાનની આબુ તરફ હોય તેઓ મણિતશાસ્ત્રી થાય છે.

જેની આંખની ભમરનો ખદારનો ખૂણો ઘણો નીચે ઉતરેલો હોય છે ત્યારે તે વાદવિવાદ કરનારો, સ્પર્ધા કરનારો હોય છે.

નાકની પરીક્ષા કરી મનુષ્યના ગુણ કહેવા

જેનું નાક બેઠેલું હોય તે નિર્જાળ હોય છે તેમ તેમનામાં વિદ્યાસતી ખામી હોય છે તેઓ પરતંત્ર અને આર્નાસિક શક્તિઓમાં નિર્જાળ હોય છે.

જેનું નાક સીધું અને સાધારણ કદનું હોય તે રસીક સમજાતું અને સરળ સ્વભાવના હોય છે. હલોગી, ખંતવાળા, કવી, સૌંદર્ય અને સ્વચ્છતા રાખનારા હોય છે.

જેનું નાક ચીથું હોય તે અન્ય ઉપર કાણુ રાખી શક્તા નથી

જેનું નાક મોટું હોય છે અને નાકનાં પડખાં ઉંચાં હિમતવાળા અને ખડાકુર હોય છે.

જેનું નાક કદમાં નાનું અને ચહેરા સાથે મળેલું હોય છે એટલે બ્રીલાડી કે મરાઠા જેવું નાનું હોય છે તેઓ બ્રીહણ અને રહેજ્યા ગણરાઈ જનારા હોય છે તેઓ ધણીજ સાવચેતી રાખે છે. જેના નાકની લંબાઈ આપા ચહેરાની લંબાઈના ત્રીજા ભાગ જેટલી હોય અને નાક સુંદર હોય તે દીર્ઘ સુત્રી, તરત સમગ્ર જવાની શુદ્ધિવાળા, સાવધ, દીર્ઘદષ્ટિવાળા. અવિધ્યના બતાવતું અનુમાન કરનારા હોય છે. આ નાક વધુ ખીનેતું હોય તો આ અવિસ્વાસુ થાય છે. તેમજ આ નાક મધું નીચે ઉતરેલું હોય છે ત્યારે તેઓ નિરાશાવાદી, અને સંપત્તીલુ લખવાળા હોય છે.

જેનું નાક પોપટના જેવું હોય તે સુખી થાય.

જેનું નાક શુક્ર (પોપટ) જેવું હોય તે ધણું જીવનારો થાય.

જેનું નાક કપાઈ ગયેલા જેવું હોય તે પરસ્ત્રીગમન કરનારો થાય.

જેનું નાક લાંબુ હોય તે સંભાગ્યવાન થાય અને ભોગી થાય.

જેનું નાક ખેડેલું કે ખેંચાયેલા જેવું હોય તે ચોર થાય.

જેનું નાક ચીથુ ખેસી ગયેલું હોય તે સ્ત્રીહત્યા કરે.

જેના નાકનો આગળનો ભાગ આડો હોય તે ધનવાન થાય.

જેનું નાક જમણી બાજુ વાંકું હોય તે ધણું ભોજન કરે ને કપટી થાય.

જેના નાકની પે છિલે (નરકારા) ન્હાની હોય, સુંદર ઘાટ વાળું નાક હોય તે ભાગ્યશાળી સમજવો.

જેનું નાક સ્પષ્ટ અને સરખા ઘાટનું હોય તે તાબ થાય.

જેના નાકનો છેડો ખડો હોય તેઓનામાં જીતારા વધુ હોય છે અને દીર્ઘસુત્રી હોય છે.

જેનું નાક આગળ પહોળું હોય તેમનામાં બળ, ઉદ્વેગ અને મરદાઈ હોય છે.

જેનું નાક ચોટું હોય છે તેઓ અન્ય ઉપર અસહ કરી શકે છે. તેઓ ધણું કાચ કરી શકે છે. તેમજ બહાદુર અને પ્રખ્યાત થાય છે જેના નાકના ટેરવાની ઉપરથી નાકના ઠાડકાની કળવણી થઈ હોય તે આત્મરક્ષા કરનાર થાય છે. તે પોતાની ચઢતી કરવા મગે છે તેમ અગ્રણી થવાની ઇચ્છા રાખે છે.

જેના નાકની ઢાંડીની વચ્ચેનું ઠાડકું વધેલું હોય એટલે ઉપ-
લ જણાય. તે સ્વજનોની રક્ષા કરી શકે છે. ગરીબ, નબળા,

નિરાધાર, અને મિત્રોની રક્ષા કરવાની ઇચ્છાવાળા તેમ સ્વદેશાભિ-
માની હોય છે.

જેના નાકની દાંડીની વચ્ચેથી ઉપરના ભાગમાં દાંડું વધેલું
હોય એટલે તે સ્થળે નાક ઉપસેલું હોય તેઓ ખજવાન લાડાઈ કરનારા
અન્યતે પગવનારા અને કઠ્યા સોધનારા, સ્તેજસેજમાં લઈ
પડનારા, વટીજાત કરનારા થાય છે.

જેના નાકની દાંડીનું મૂળ ઘેઠેલું હોય તે શિષ્યકળામાં પ્રવીણ
અને યાદશક્તિવાળા હોય છે.

જ્યારે નાકનું ટેરવું સ્થેરા કરતાં સીધું આગળ નીકળેલું હોય
(આંધ્ર જેવું) ત્યારે તે બગી પડપૂછ કરનારા, ચોકસી રાખનાર
નિર્દોષ તપાસ રાખનારા અને અન્વના કામમાં માથું મારનારા હોય છે.
તે અન્વ પાસે મહેનત કર્યા વગર જોઈ કે સાંજીળીને સીખવાની
ઇચ્છા રાખનાર હોય છે. જે તેવું નાકનું ટેરવું નીચું નમેલું હોય
તો તે બહેમી, પ્રપંગી, પડપૂછ કરનારો, કાવતરાખોર હોય છે,

જે નાકનો આગલો ભાગ પહોળો હોય તો તે તુલનાશક્તિ
ખતાવે છે.

નાકની બે છિત્રોને જુદાં પાડનાર વચ્ચે એક પડો છે તેને સેપ્ટમ
કે મધ્યસ્થ પડો કહે છે. તેનો આગલો ભાગ નીચે ઉતરેલો હોય
તો તેનામાં નવું નવું શોધી કાઢવાની શક્તિ હોય છે. તે જાતે
મહેનત કરી અનેક યુક્તિઓ શોધી કાઢે છે.

જેના આ ભાગનો વચ્ચે ભાગ નીચે ઉતરેલો હોય છે તે
વિચાર તેમ ખીછ અનેક વસ્તુઓને યોગ્ય જગ્યાએ નિયમસર
ગોઠવવાની શક્તિ ખતાવે છે. જ્યારે તેનો પાછલો ભાગ નીચે ઉત-
રેલો હોય છે ત્યારે તેનામાં પૃથક્કરણ કરવાની શક્તિ હોય છે.

જેના નાકનાં બે ખાલુની બે પાંખ નીચે ઉતરેલી હોય ત્યારે
તેનામાં દૃઢતા શક્તિ હોય છે,

જેના નાકની પાંખ ગાલ તરફ નીચે ઉતરેલી હોય તેનામાં
અનુકરણ શક્તિ છે એમ અનુભવેલું, તેમનામાં નાટકો લખવાની
શક્તિ હોય છે.

જેવું નાક લાંબુ હોય અને નાકનું ટેરવું સ્થેજ જેવું હોય તો
કાસ્થરસનાં નાટકો લખી શકે છે, પણ નાકનું ટેરવું નીચે વળેલું
હોય તો એણે ભોલનાર સમજવો, તે કાસ્થરસનાં નાટકો લખી શકે છે.

જેના નાકના ટેરવા પાસે નસ્કારાં પહોળાં હોય તો તે વિશ્વાસુ હોય છે.

જેના નાકની વચ્ચેનો ભાગ ધણો પહોળો હોય તો તે ધણું પૈસા કમાય છે.

નાકની વચ્ચેનો ઉપરનો ભાગ પહોળો હોય તો તે કરકસર કરે જેના નાકનો દાંડી પાતળો હોય તો તે ઉદાર સ્વભાવનો હોય જેના નાકની દાંડી પહોળી હોય અને ચહેરા ઉપર પથરાઈ ગયેલા જેની જણાય તો તે દ્રવ્ય મેળવવામાં લોભી હોય છે. તેની સાથે નીચેના હોડના ખૂણા ભરાવાદાર હોય તો તે પરાપકારી અને દયાળુ હોય છે, સાથે પહોળું નાક હોય તો તે ખીજને સુખી કરવા માટે દ્રવ્ય કમાય.

જેનું નાક પાતળું હોય અને હોઠ પણ પાતળા હોય તે પોતાના મોજશોખ માટે પૈસા કમાય છે.

જેના નાકની બે આંખની પાંખો ઉપરની આંખોએ ઉપરનો ઉંચો વાંક લે ત્યારે તેનામાં કાર્યકારણ શક્તિ જાણવી.

જેનું નાક જેમ વધુ પડાળું તેમ તે વાત છુપાવી રાખે છે. કપાળ જોઈ મનુષ્યના ગુણ કહેવા.

જેનું કપાળ પાછળ ઢળતું અને નાતું હોય તેમ તેના માથાનો પાછળનો ભાગ ધણો મોટો હોય તો તે વિચાર વગરના દુષ્ટ કામ કરનાર હોય છે.

જેનું કપાળ આગળ પડતું સીધું અને ઊંચરના ભાગમાં ખાસ આગળ વધેલું હોય છે તે તરવેત્તા થાય છે.

જેનું કપાળ ઉપરથી પાછળ રહેજ ઢળતું હોય અને માથાનો પાછળનો ભાગ વધુ વધેલો હોય છે તે ભક્તિવાન, અને હિતસાહી હોય છે.

જેનું કપાળ તદ્દન ઢળતું અને માથાનો પાછળનો ભાગ વધુ ઉંચો હોય તે ત્રાસ આપનાર અને જીલ્લમ કરનાર થાય છે.

જેના કપાળનો વચ્ચેનો ભાગ ભરાવાદાર હોય તો તેનામાં સારી યાદ શક્તિ હોય છે.

જેના કપાળનો ઉપરનો ભાગ વધુ ખીલેલો અને ભરાવાદાર હોય તેનામાં પ્રગળ વિચારશક્તિ હોય છે.

જેના કપાળના ઉપરના ભાગની બહારની આંખ વધુ ખીલેલી હોય છે ત્યારે તેનામાં હાસ્યવૃત્તિ હોય છે, તેની પાછળ રહેજ ઉંચેથી જેનું માથું પહેળું હોય તેનામાં સૌંદર્યપ્રતિ પ્રેમ હોય છે.

આખની બહારના બાજુના ભાગ ભરાવાદાર હોય અને ખી-લેલા હોય છે તો તેનામાં ઉત્તમ સંગીત શક્તિ હોય છે.

કપાળની ઉપરનો માથાનો ભાગ ખીલેલો હોય તો તેનામાં દયા, પરોપકાર અને મહાનુભૂત વધુ હોય છે.

જેના કપાળની નીચેનો ભાગ અને વચ્ચેનો ભાગ ખીલેલો ભરાવાદાર હોય છે તેનામાં એકી સાથે દસબાર વિષયો સમજી શકવાની શક્તિ હોય છે.

જેના કપાળમાં આડી રેખાઓ હોય છે તેમનામાં આંતર પ્રેરણા શક્તિ હોય છે, તેના મગજના ઉડાણમાંથી અનેક વિચારો સ્પુર્ધા કરે છે આ રેખાઓ વચ્ચેથી નીચી અને ઉપરના બે છેડાથી ઉચી હોય છે.

કપાળમાં ત્રણ ચાર છુટી છુટી રેખાઓ હોય અને તે વચ્ચે થી નીચે નમેલી અને છેડા નીચે ઢળતા હોય તો તે હંત્યાહી અને આશાવાહી હોય છે.

જેના કપાળમાં ત્રણ ચાર સીધી રેખાઓ હોય તે દયાળુ, ન્યાયી, ડાહ્યા અને પ્રમાણીક હોય છે.

જેના આખા કપાળ ઉપર ત્રણ રેખા હોય તે ૧૦૦ વર્ષ જીવે, ચાર, રેખા હોય તે રાખ થાય, અને ૯૦ વર્ષ જીવે.

કપાળની રેખાઓ તુટેલી હોય તો બ્યભિચાર કરે.

જેના કપાળ ઉપર એક પણ રેખા ન હોય તે ૯૦ વર્ષ જીવે, અને પૈસાદાર થાય.

જેના કપાળમાં વાળ સુધી લાંબી રેખાઓ હોય તો તે ૮૦ વર્ષ જીવે.

જેના કપાળમાં પાંચ રેખા હોય તે ૭૦ વર્ષ જીવે. અને આગળના ભાગમાં બીજી રેખા જરા લાંબી હોય તો ૬૦ વર્ષ જીવે.

જેના કપાળમાં ધણી રેખાઓ હોય તે ૫૦ વર્ષ જીવે, આડી અવળી રેખાઓ હોય તો ૪૦ વર્ષ જીવે.

જેના કપાળમાં નાની રેખાઓ હોય તેનું આયુષ્ય થોડું જાયતું.

જેના કપાળમાં નાની મોટી અને રેખાઓ મળેલી હોય તો તેનું ઓછુતરફતું અનુમાનથી આયુષ્ય કહેવું.

જેના કપાળમાં ૫ રેખાઓ હોય તે ધનવાન થાય અને તે ૧૦૦ વર્ષ જીવે, જીવતાં સુધી ઐશ્વર્ય ભોગવે.

જેના કપાળમાં બે રેખા હોય તે ૬૦ વર્ષ અને ૧ રેખા હોય તે ૪૦ વર્ષ જીવે.

જેના કપાળમાં છિન્નચિન્ન રેખા હોય તે પાપી થાય, ટુંકી ને નાની રેખા હોય તે થોડું જીવે ને રાગી રહે.

જેના કપાળમાં ત્રિશુળ કે પટાની રેખા હોય તે પૈસાદાર કે સેનાધિપતિ થાય.

જેની બે આંખની વચ્ચે બ્રહ્મટીમાં બે સીધી લીટીઓ ઉભી જણાય છે તે ન્યાયી હોય છે.

આ પ્રમાણે ત્રણથી પાંચ ઉભી લીટીઓ હોય તો તે ન્યાયી, અતઃકરણની પ્રેક્ષા પ્રમાણે સ્વલથી ચાલનાર હોય છે.

જેની બે આંખો વચ્ચે બ્રહ્મટીમાં એક ઉભી રેખા હોય તે ઘણી ચોકસાઈ કરનાર ઝીણી બાબતમાં પણ કાળજી રાખનાર, હોય છે.

હોઠ જોઈ મનુષ્યના ગુણ કહેવા.

મોટા અને અનિયમિત હોઠ હોય તો તે જિરાવર અને ગળવાન હોય છે પણ જંગલી કામ કરનાર હોય છે.

જેના હોઠ જાડા હોય અને મોં પહોળું રહેતું હોય તો તેનામાં પશુ સ્વભાવ હોય છે.

જેના હોઠ મોટા કઠવા અને ભરાવદાર હોય છે તેમનો સ્વભાવ પ્રેમાળ હોય છે.

જેના હોઠ ઘણા જાડા, યુલતા કે લખડતા હોય તેઓની વર્તણૂક સારી હોતી નથી. તે વિષયી અને પશુ જેવા પ્રેમી હોય છે.

જેના હોઠની નીચે ભરાવો હોય તે અદેખા, બહેમી અને સંકાશીલ હોય છે.

જેનો ઉપસો હોઠ ટુંકા હોય તે સહનશક્તિ અને ધીરજ વગરના, પોતાનું દુઃખ જ્યાં ત્યાં કહેનારા હોય છે.

જેનો નીચેનો હોઠ ખૂણા આગળથી પહોળો અને ભરાવદાર હોય તો તે પરોપકારી હોય છે.

નીચેના કરતાં ઉપરનો હોઠ બહાર ધસી આવતો હોય તો તે સૂર્ય હોય છે. જે નીચેનો હોઠ વધુ બહાર પડતો હોય તો તે દુષ્ટ હોય છે. જે તેનું નાક સીધું હોતું નથી તો તે ભયંકર કામો કરે છે.

જેનો નીચેનો હોઠ ઉપરના હોઠની વચ્ચે દખાયેલો રહે છે, તેનું ચરિત્ર પવિત્ર હોય છે.

જેના નીચેના હોઠ કરતાં ઉપરના હોઠની લંબાઈ જેટલી વધુ હોય તેટલા પ્રયાણમાં તે મહાન સહન શક્તિવાળા અને વિચારશીલ હોય છે.

જેનો નીચેનો હોઠ લટકતો હોય તેનામાં દૃઢતા હોતી નથી કે એક નિશ્ચય હોતો નથી.

જેના હોઠ રહેજ છુટા પડેલા દેખાતા હોય તે નિષ્વાસવાળો અને નિષ્કપટી હોય છે.

નીચેના હોઠ નીચે વચ્ચે મધ્યમથી ભરાવદાર કે લાંબી જગ્યા હોય તો તે મુશ્કારી કરનાર થાય છે.

નીચેનો હોઠ વધુ નીચે ખેંચાયેલો હોય અને મોંના ખૂણા આગળ નીચેના દાંત ખુદ્દા દેખાય તો તે અન્યને ધિક્કારનાર હોય છે.

ઉપરના હોઠનો મધ્યભાગ સીધો અને સજ્જડ જણાય તો તેનામાં દૃઢતા ધણી છે.

જેના હોઠ લાલ હોય છે તે પ્રેમાળ હોય છે જે તે લાલાશમાં ઉભી કરચલીયો કે ઉભી રેખાઓ હોય તો તે વિશ્વાસુ મિત્ર થઈ શકે છે. જેના હોઠમાં આવી રેખા ન હોય તો તે મિત્રતા માટે વિશ્વાસ લાયક નથી.

જેનો નીચેનો હોઠ આગળ વધેલો હોય છે. તે અન્યને ધિક્કારનાર હોય છે.

જેનો ઉપરનો હોઠ નીચે ઉતરતાં મધ્યમાં એક બિંદુ માફક વળે છે ત્યારે તે એકગ્રતા અને ખંત દર્શાવે છે.

જેનો ઉપલા હોઠ ઉપર ચઢે અને તેના વચ્ચેના ખે દાંત દેખાય તો તે રહેલાઈથી ખુશી થઈ શકે છે. તે એક કામ પુરુ કર્યા વગર બીજા કામ લાઈમાં લે છે એક વખતે ધણા કામનો આરંભ કરે છે.

જેનો ઉપરનો હોઠ રહેજ વાકા વળેલો હોય છે. તે નામાંકિત થવાની ઇચ્છા રાખે છે,

જેનો ઉપરનો હોઠ ભરાવદાર ને ગોળાકાર હોય છે તે સ્વમાની હોય છે.

જેના હોઠના ખૂણા રહેજ નીચા ખેંચાયેલા હોય છે તે ગંભીરતાવાળા, કવચિત જ હસનારા હોય છે.

તેથી જો તે ખૂણા વધુ નીચા હોય છે તો તે ઉદાસ

હોઠના ખૂણાનો વાંક ઉપર ચઢેલો હોય તો તે આનંદી હોય છે.

જેનો નીચેનો હોઠ પાછળ અને રહેજ નીચે એવાયલો હોય અને મોંના ખૂણા આગળ ઉઘી કરચલીયો પડેલી હોય તો તે અસંતોષી અને અપ્રસન્ન રહે છે.

જેનું નીચેનું જડણ ઉપરના જડણાથી ધણું આગળ ધસી આવે હું હોય તેનામાં ગુન્હો કરવાની વૃત્તિઓ હોય છે.

જેનાં નીચેનાં જડણાં આગળથી ઉઘાડાં રહેતાં હોય તે ધણે ભાગે કુછંદી હોય છે.

દાઢી જોઈ મનુષ્યના ગુણ કહેવા.

દાઢી ઉપરથી પ્યારના ગુણો જાણી શકાય છે.

જેની દાઢી તદ્દન નાની અને પાછળ ઢળતી હોય છે તે મૂર્ખ હોય છે.

જેની દાઢી અણીદાર અને આગળ પડતી હોય છે તે પોતાને કાયક સ્ત્રી અથવા પુરૂષ મળે તો જ સુખી થઈ શકે છે.

જેની દાઢી પહોળી અને ચોરસ હોય તેનામાં ધણે આતુર અને દૃઢ પ્રેમ હોય છે.

જેની દાઢી બે બાજુથી રહેજ પહોળી અને વચ્ચે રહેજ ખાંચાવાળી હોય તેઓ બીજાના પ્રેમને મેળવવાની ઇચ્છા રાખે છે.

જેનો દાઢી ગોળ અને પહોળી હોય છે તે એક નિષ્કાથી પવિત્ર પ્રેમને જાળવી શકે છે તે ભાગ્યેજ વ્યભિચારી હોય.

જેની દાઢી ચોરસ અને સાંકડી હોય છે. તે અન્યના ઉપર પ્રેમ રાખવાની ઈચ્છાવાળો હોય છે. આવી દાઢી ધણે ભાગે સ્ત્રીઓમાં હોય છે.

જેની દાઢી આગળ વધેલી હોય તે એકાગ્રતા કરી શકે તેવા અને સ્વાર્થ વૃત્તિવાળો હોય છે. જે તેના હોઠ પાતળા હોય તો ચાકસાઈ કરનારા અને ઠંડા દીલના હોય છે.

જે મનુષ્યનો રહેરો નીચેથી સાંકડો હોય અને માથું ઉપરથી સાંકડું હોય અને વચ્ચે અને તરફ મોટું હોય તે ધણે ભાગે લુચ્ચા હોય છે.

નીચેના જડણાનો વચ્ચેનો ભાગ જો પહોળો હોય તો સુંદરતા પર પ્યાર રાખનારા હોય છે. ધણે ભાગે વ્યભિચારી થાય છે.

જેના ગાથનાં હાડકાંની નીચે આવેલો ભાગ આગળથી નીચેનો જડખાતો ભાગ પહેળો વધેલો હોય તો તે અતિશય કામધિ હોય છે.

જેની દાદી ગોળ અને જાડી હોય તે ઉદાર અને સહૃદયતાવાળા હોય છે.

જેની દાદી નીચે જણી લાંબી વધેલી હોય તો તે દંઢ ધૃચ્છવાળા અને આત્મચંચમાં હોય છે. તેનામાં નૈતિક અને ધાર્મિક લાગણી વિશેષ હોય છે. તે ધારેલું કામ કરવાના દંઢ નિશ્ચયવાળા હોય છે.

જેની દાદીની નીચે અરાવો હોય તે કરકસર કરનારા હોય છે.

જેની દાદી ઉપરની ખાલુ જેંઆયલી હોય તે મિથ્યાભિમાની, તોરી અને તિરસ્કાર કરનારા હોય છે.

જેની દાદી અને હોઠ વચ્ચે દાદી ઉપર જેંઆયાને લીધે આડી લીટી જણાય તે કુળવાન, પૈસાદાર, મીનસી, અને નમન્યને હલકાં ગણનાર હોય છે.

જેના નીચેના જડખાતું હાડકું વચ્ચેથી નીચેની ખાલુ વધેલું જણાય તે ખંતવાળા અને દાયમાં લીધેલું કામ પુર કરવાના નિશ્ચયવાળા હોય છે.

જેનું નીચેનું જડખું પાછળના ભાગમાંથી નીચેની તરફ વધુ વાંકું વળેલું હોય તે દંઢ આગ્રહવાળા હોય છે તે ધારેલું કાર્ય સિદ્ધ કરવાના આગ્રહવાળા હોય છે.

જેના જડખાતો નીચેનો ભાગ નીચે વળેલો હોતો નથી. તે ધણુજ થોડું કામ કરનારા હોય છે.

હૃદયની તંદુરસ્તી તે દાદીની પહેળાઈ, મજબૂતાઈ, લંબાઈ અને અરાવો ઉપરથી જણી શકાય છે.

ગાલ જોષ મનુષ્યના ગુણ કહેવા.

જેના ગાલ અરાવદાર હોય તેની પાચનક્રિયા સારી હોય છે.

જેના ગાલ નીચા હોય તે ભોગી ધાય. જેના ગાલ ચોસથી ભરેલા હોય તે પ્રધાન ધાય છે.

જેના ગાલ નાક આગળથી બહારની ખાલુથી અરાવદાર જણાય અને શીકા ન હોય તો તેનાં દેહસાની સ્થિતિ સારી સમજવી,

જેના ગાલ ગોળ હોય પણ બહુ અરાવદાર ન હોય તેનામાં સત્તજનતા હોય છે.

જેના ગાલ ગોળ અને ગુલાબી રંગના હોય તેનામાં ભરપુર-
જીવન શક્તિ છે એમ સમજવું તે મીઠાશવાળા અને મળતાવડા હોય છે.

જેના ગાલ ભરાવાદાર હોય પણ શીકા હોય અને સ્હેજ ઢીલા
હોય તો પિત્તપ્રકૃતિ ધણી સમજવી, તેમને મોજશોખ વધુ પસંદ
હોય છે. અને કામદાજમાં પ્રીતિ ન હોતાં આરામમાં પડી રહી છે.

જેના ગાત્રનું હાડકું આંખના બહારના ખૂણાની નીચેથી આગળ
પડતું હોય તે પોતાનો બચાવ કરવાની શક્તિ ધરાવે છે.

જેના ગાત્ર શીકા અને તવાયલા જેવા હોય તેની તંદુરસ્તી
સારી હોતી નથી.

જેના માંસનાં હાડકાંની કમાન ઉંચી હોય તો તે ઘણું ભાગે
વૈદનો ધંધો કરે છે.

જેના ગાત્રનું હાડકું આંખની નીચેના ભાગથી વધેલું હોય તે
સાવધાન રહેનારા હોય છે, તેમને ઉધ ઝોળી હોય છે.

જેના ગાલ અણીદાર અને આગળ પડતા હોય તેના અંદરે
મજબુત હોય છે, તે ઉત્સાહી અને હડપથી કામ કરનારા હોય છે.

‘કાન જોઈ મનુષ્યના ગુણ કહેવા

જેના કાન બાહ્ય અને બેડોળ હોય છે. તે ગામડીયા સ્વભાવ-
નો હોય છે.

જેના કાન પાનળા કામળ અને નાના હોય છે. તેનામાં માન
સિક લાગણી વધુ હોય છે.

જેના કાન સાથા કરતાં વધુ બહાર પડતા હોય તે ઘણું ભાગે
તકરારી હોય છે.

જેના કાનની ધુટી લાંબી અને પહોળી હોય તો તેની જીંદગી
લાંબી સમજવી.

કાન

જેના કાન માંસ વગરના હોય તેનું આકાળ મૃત્યુ થાય.

જેના કાન માંસવાળા હોય તે સુખી થાય.

જેના કાન ચપટ બેઠેલા હોય તે ભોગી થાય.

જેના કાન લાંબા અને માંસ યુક્ત હોય તે સુખી થાય છે.

અને તપસ્વી થાય છે.

જેના કાન નાના હોય તે કૃપણ થાય છે.

જેના કાન મોટા હોય તે ધનવાન અને ભોગી થાય છે.

જેના દાન કંકુના જેવા હોય તે સેનાધિપતિ થાય છે, અને વધુ આયુષ્ય ભોગવે.

જેના દાન વાળ યુક્ત હોય તે લાંબુ આયુષ્ય ભોગવે.

જેના દાન નસો (નાડીઓ) વાળા હોય તે કુર અને કપટી થાય.

જેના દાન વાળની લમરીવાળા હોય તે ધનવાન થાય.

જેના દાન સ્નિગ્ધ હોય તે ધનવાન થાય.

જેના દાન માથાને અડઢેલા અને નાના હોય તે સૌન્દર્ય પ્રિય

અને કુળ કુશળ હોય છે.

જેના દાનનો વચ્ચે લાગ લાગે હોય તેનામાં સંગીતની ક્ષિતિ વધુ હોય છે.

જેના દાન મોટા હોય તેનો મહેરો, હાથ, પગ, હૃદય મોટું હોય છે. મોટા દાનવાળા પરાપકારી અને સાર્વજનિક કામો કરનાર હોય છે.

દાનની અંદર જાંચી નીચી જગા વધુ પ્રમાણમાં હોય તો કામળ જાણવા.

જેના દાન મોટા અને પાતળા હોય છે તેનામાં સાંભળવાની શક્તિ વધુ હોય છે,

જેના દાનનો ઉપરનો ભાગ આંખની સીધી કીટીથી જોઈએ હોય માથા ઉપર હોય તો તે કિનાવળા સ્વભાવનો હોય છે.

જેના દાન નીચેથી ઢળતા હોય તેનામાં કિંમત હોતી નથી.

માં જોઈ મનુષ્યના ગુણ કહેવા.

જેના મોંના ખૂણાઓ ગાલ તરફ ખેંચાયેલા, લાંબા અને ગાલ ઉપર ખેંચી ઉભી રેખા હોય તો તેનામાં આગતા સ્વાગતા કરવાનો ગુણ હોય છે.

આંખોની નીચે માંસનો ઝરાવો હોય, અને ગાલની ઉપરનો સ્નાયુ ઉંચો ચઢેલો હોય, અને ગાલનાં હાડકાં ઉંચાં હોય તો તેનામાં બારે મહત્ત્વશક્તિ હોય છે.

જેના મોંના ખૂણા નીચે ઉતરેલો હોય, ગાલના સ્નાયુ નીચે ઉતરેલા જણાય. આંખ આંખી કે મંદ હોય તેનામાં શોક કરવાની ટેવ, ખેદ કરવાની ટેવ વધુ હોય છે.

જેના મોંના ખૂણા હંમેશાં ઉપરની ખાલુનો વાંક લી હોય તે આનંદી અને હસમુખા હોય છે.

જેના મોના ખૂણા નીચે વળેલા હોય તે દીવગીરી અને દુઃખ-વાળો સમજવો.

જેનો દેખાવ મખત ને કરડો જણાય ભમરો નીચે વળેલી હોય, તે ખીજ ઉપર સત્તા ચઢાવનાર જણવા. આવા માણસોમાં બે આંખની વચ્ચે બ્રહ્મીમાં બે ત્રણ સીધી ઉભી રેખાઓ પડેલી હોય છે.

જેનું મુખ સૌમ્ય, ગોળ, નિર્મળ, સુંદર અને સરખું હોય તે રાજા થાય. જેનું એથી ઉલટું મુખ હોય તે દુઃખી થાય.

મોઢું ખેડોળ મુખ હોય તો દુર્ભાગી થાય છે.

જેનું મુખ સુંદર, ગોળ-અને સ્વચ્છ હોય તે મહારાજા થાય. તેથી ઉલટું મુખ હોય તો નિર્ધન થાય.

જેનું મુખ જોના જેવું હોય તે સંતાન વગરનો થાય.

જેનું મુખ વતુળાકારનું ગોળ હોય તે ઘટ થાય.

જેનું મુખ લાંબુ હોય તે ધન વગરનો થાય.

જેનું મુખ ઉતરી ગયેલું ને ખીકળું જેવું હોય તે પાપી અને દુષ્ટ બુદ્ધિનો થાય છે.

જેનું મુખ ચોખ્ખું-ચાર ખૂણાવાળું હોય તે ધુતારો થાય છે.

જેનું મુખ નીચું હોય તે પુત્ર વગરનો થાય છે.

જેનું મુખ ઘણું નાનું હોય તે કંજુસ અને કૃપણ થાય છે.

જેનું મુખ પૂર્ણ અને સુંદર હોય તે ભોગી પુરુષ થાય છે.

જેનું મુખ માંસથી ઘટ્ટ, સિન્ધ, અશક્ત, સુંદર હોય તે હંમેશાં સુખી રહે છે.

જેનું મુખ ઠીંગણું કે ચપટું હોય તે- પરોપણી અર્થાત ખીજના આશ્રયથી આજીવિકા ચલાવે.

વાળ ઉપરથી પરીક્ષા.

જેના માથાના ચૈમ કુપમાં (વાળ ઉગે છે તે છિદ્ર) એક કે છિદ્રમાં એકજ વાળ ઉગેલો હોય, તો વાળ સિન્ધ-નરમ હોય, કાળા હોય આગલા આગમાં ઘુંચળું વળેલા હોય, તેમ સમગ્ર વાળ સરખા અને કામળ હોય, ઘણા વાળ ન હોય પણ માદકસર હોય તે રાજા થાય કે સુખી થાય.

જેના માથામાં એક છિદ્રમાં બે ચાર વાળ સાથે ઉગેલા હોય તે વાળ વિષમ, કપીત વર્ણના, કઠોર, નાના, ઘણી ઘુંચવાળા, અને નાશ હોય તે નિર્ધન થાય.

એક જ છિદ્રમાં એક એમ વાળ ઉગેલા હોય તો તે ધન-વાન થાય.

વાંસો—પીઠ. જેની પીઠ—વાંસો ચિદ્રો—સ્તંભ, માંસમાં હુબેલો, વાળ વગરનો હોય તે ધનવાન થાય.

જેની પીઠ લુખી, માંસ વગરની, અને વાળ ઉગેલા હોય તો નિર્ધન થાય.

બગસ.—જેની બગસ પુષ્ટ, પરસેવો ન થાય, ઉંચી, સુગંધી યુક્ત, સામાન્ય વાળવાળી હોય તે ધનવાન થાય. તેથી ઉચ્ચ લક્ષણ હોય તે નિર્ધન થાય.

દાંત જેના દાંત ચિદ્રાશ્રવાળા, ઘટ્ટ, નજીક હોય, દાદો તિલ્લુ હોય, ને ચરખા દાંત હોય તે શુભ લક્ષણ છે.

જેના દાંત ઉલ્લગ્ન હોય તે રાગ થાય. રીંછ અને વાંદરાના જેવા દાંતવાળો હંમેશ જીખથી પીડાનાર થાય.

જેના દાંત દાર્ય કે ગધેડા જેવા હોય તે ગુણવાન થાય.

જેના દાંત લાંબા અને ત્રિકાળ હોય તે દુઃખી થાય.

જેને ૩૨ દાંત હોય તે ગાન, ૩૧ હોય તે બોળી. ૩૦ વાળો સુખ અને દુઃખ ભોગવનાર, ૨૬ વાળો દુઃખી, અને ૨૮ દાંતવાળો ધણો દુઃખી થાય.

હલ.—જેની હલ લાલ ને લાંબી હોય તે શ્રેષ્ઠ ભોગ ભોગવનાર થાય, જેની હલ દાળી, મેલી, કઠોર, ખેડેલી હોય તે નિર્ધન તેમ ખાપી બજીવો.

જેની હલ કમળ જેવી સ્પષ્ટ ને લાંબી હોય તે ભાઈ-ફળ મેળવે.

જેની હલ આગળથી નમેલી ને લાલ, સ્પષ્ટ ને લાંબી હોય તે ત્રિકાળ થાય.

તાળવું.—જેનું તાળવું ઢાળુ હોય તે મુશ્કેલી થાય. સિંહ ને લાંબીના જેવા તાળવા વાળો રાગ થાય. કમળ જેવા તાળવાવાળો રાગ થાય.

વાળ ઉપરથી પરીક્ષા.

જેના વાળ વાંકડીયા હોય છે તેનામાં ધણી જીવનશક્તિ હોય છે.

જેના વાળ સીધા હોય તે સરળ સ્વભાવના હોય છે. જેના વાળ ખરછટ હોય છે ત્યારે તેનું શરીર મજબૂત હાડકાં અને સ્નાયુ વાળું બન્યું.

વાળ ઘુંવાળા, ચળકાટવાળા, વધુ હોય તો તેની તંદુરસ્તી સારી સમજવી.

જેના વાળ ખરડ અને ઝાંખા હોય તેની તંદુરસ્તી સારી નહિ પાનવી.

જેને નરમ અને કુસાસવાળા વાળ હોય તે કામળ સ્વભાવના અને લાગણીવાળા હોય છે.

ગળા ઉપરથી મનુષ્યપરીક્ષા.

જેના ગળાનો ઘેરાવો વધારે હોય તેનું શરીર બળવાન અને જુસ્સાવાળું હોય છે.

જેના ગરદન ધણી તીચી નમેલી હોય તે ગળા આગળની ચામડી ઢીલી પડી ગઈ હોય તો તે પરતંત્ર રહે છે.

જેનું ગળું અક્કડ અને પાછલી બાબુ નમેલું રહે છે તે સ્વભાવ બળવાનનારા અને મગરૂરીવાળા હોય છે. જે માથું પાછળ નમેલું હોય પણ અક્કડ ન હોય તો તે બેઠરઠારીવાળા બન્યું.

જેનું ગળું સ્થૂલ અને ચરમી વધી ગયેલું હોય તો તે આરામમાં પડ્યા રહેવાના સ્વભાવના હોય છે.

જેનું ગળું લાંબુ હોય અને જે પોતાનું માથું સીધું ટટાર રાખતા હોય તેઓ સ્વતંત્રતા સહન કરી શકતા નથી.

જેનું ગળું આગળ નમેલું હોય તે ધૈર્યશીલ અને પોતાનું માથું સીધું ટટાર રાખતા હોય તેઓ સ્વતંત્ર સ્વભાવના હોય છે. તે પરતંત્રતા સહન કરી શકતા નથી.

જેનું ગળું આગળ નમેલું હોય તે ધૈર્યશીલ અને પોતાનું કામ કર્યા કરવાના સ્વભાવવાળા હોય છે.

જેઓનું ગળું પછવાડે નમેલું હોય છે તેઓ પરાધિકારી હોય છે. તેમ કેટલાક સિંધ્યાભિમાની મનુષ્યો પણ ગળું પાછળ નમાવી અક્કડ રાખે છે.

જેની ગરદન અપડી હોય તે સુખી હોય, નસોવાળી હોય તે નિર્ધન થાય.

જેની ગરદન પાડા જેવી હોય તે શુરવીર, અગદ જેવી હોય તે શસ્ત્રથી અરનાર થાય.

જેની ગરદન શંખ જેવી હોય તે રાજા થાય.

જેની ગરદન લાંબી હોય તે ધણું ભોજન કરે ને દુઃખી થાય.

જેના કંઠ (ગરદન) ઉપર વાળ ન હોય તે પદસાદાર થાય.

જેની ગરદન ગોળાદાર હોય તે પદસાદાર થાય.

જેની ગરદન અગસા જેવી હોય તે, ફંચી થાય અને ચાંડી ખાનાર થાય.

જેની ગરદન ટુંટી હોય તે નિર્ધન થાય.

જેની ગરદન કેમતા રેત અ જેવી કે બદમાશી અથવા જેવી હોય તે રાજા થાય. ને ધણા પદસાવાળા થાય, બળવાન થાય.

જેની ગરદન માંસ વગરની હોય, ધણા વાળવાળા હોય તે નિર્ધન થાય.

ચહેરાની સામાન્ય પરીક્ષા.

જેની બમર અંદરના ખૂણા તરફ નાક પાસે સીધી હોય તે પ્રમાણિક અને સત્યશીલ હોય છે.

જેના નીચેના જડાની વચ્ચે આવવાના ખીજા દાંતની નીચેથી હાથથીની પટોળાઈ હોય તે આગ્રહી અને ખંતીનો હોય છે.

જેની આંખો બુગરા પડતી હોય અને કાઠી નાની અને અણીદાર હોય છે તે અસ્થિર મનનો અને કાંઈ પણ કામનો ચેતુષ્ક નિર્ણય ન કરનારો હોય છે.

જેનું માથું ઢગલ હોય અને ગળાની આસડી ઢીંગ જેવું પરતંત્ર, નમ્ર અને હુકમ પાળનાર હોય છે.

જેનો ઉપરનો દાંત દાંતને અડીને રહેલો હોય અને નીચેનો ન હોય તે પતિત્ર, યુદ્ધ હલ્યનો સાધુ-પુરુષ થાય.

જેનાં નાકનાં ટેરવાં પટોળાં હોય તે પોતાની બાજુ ખીજાને કહેનારો અને વાતોડીયા સ્વભાવનો હોય.

જેનું મુંઝું લાંબુ અને માથું રહેલું થાય તે સતત્ર થઈ શકે છે.

જેનું જડા ચોરસ હોય, સમર થાય તે સત્ર થાય.

અને બે આંખો વચ્ચે ત્રણ ચાર ઉભી રેખાઓ હોય તે સત્તા સ્ત્રાવનારો, પોતાનું ગારવ સાચવી રહેનાર અને અમતદારી કરનાર થાય.

જેના નાક પહોળાં અને છુટાં હોય, અને ચહેરાની તબક્કામાં રહેજ હાંચાં હોય, મથાળેથી જરા ઉપસેલું, જડખાનો ખુણો કાટખુણાથી કાંઈક નાનો, અને ગળુ ઢાંચુ હોય તો તે હિંમતવાન, સાક્ષી અને હૃદયમળ વાળો, પરાક્રમી માન્યુમ થાય છે.

જેની આંખો ભરાવાદાર હોય, ચોરસ અને સાંદી દાઢી હોય તે ગ્રેમાળ હોય છે.

જેના નાકની ઉપરની દાંડી જાડી, આંખના ખુણા સુધી બમર લાંબી હોય, દોઢ પાતળા હોય અને આંખની આબુખાણુ રેખાઓ હોય તો ધનનો લોભી થાય છે.

જેની આંખોમાં વચ્ચેનો કાળો ભાગ મોટો હોય અને કપાળ ઉપર તેમ મોટું હોય તે ખુદ્દિશાળી થાય છે.

જેનું કપાળ પહોળુ અને ચોરસ હોય તે તરવરાની થાય છે.

સ્તન—જેના સ્તનનો અગ્રભાગ ઉંચો અને બન્ને સ્તરખાં હોય તે ભાગ્યશાળી થાય.

જેના સ્તનનો આગલો ભાગ (દીટડી) વિષમ હોય, લાંબો હોય તો નિર્ધન થાય.

જેના સ્તનની દીટડી ઉંચી, પુષ્ટ, માંસમાં હુમેલી હોય તો રાજા થાય.

જેનું હૃદય સમ, ઉંચું, મોટું, વિશાળ અચળ અને માંસયુક્ત હોય તે રાજા થાય.

જેનું હૃદય માંસ રહિત, લુણુ, લાળથી ભરેલું, શુષ્ક ને નાડીઓવાળું હોય તે નિર્ધન થાય.

જેનું વક્ષસ્થળ—છાતી ખરાખર હોય, તે ધનવાન, પુષ્ટ હોય તે શ્રેષ્ઠ હોય.

નાની છાતી-વાળો નિર્ધન તેમ ઉંચી, નીચી છાતી વાળો પણ નિર્ધન થાય.

જેનો ખભા ઉંચાં હોય તે ભોગી, નીચાં હોય તો નિર્ધન થાય.

જેના ખભા પુષ્ટ હોય તે પૈસાવાળો થાય, કઠોર હોય તો દરિદ્રી થાય.

જેના ખભા માંસ વગરના, ઘણાં વાળવાળાં, નાનાં હોય તે નિર્ધન હોય.

જેના ખભા વિસ્તારવાળા, હાથ સાથે મળેલા, યુષ્ઠ, સુંદર હોય તે સુખી ને ધનવાન થાય.

જેની દાઢી માંમ વગરની અને લાંબી હોય તે નિર્ધન થાય.

જેની દાઢી માંસમાં ચુદ ચયેલી હોય તે ધનવાન તેમ પુત્રવાન થાય.

જેની દાઢીના વાળ આગલા ભાગમાં વુટેલા ન હોય, ચીકણા હોય તે કામગને હિંચા હોય તે શુભ સમજવું.

જેની દાઢી-હડપચી ધણી ઝીણી અને લાંબી હોય તો તે ધન-હીન થાય છે.

જેની દાઢી રાતી, કઠોર ને થોડા વાળ વાળી હોય તે ચોર થાય.

જેની હડપચી માંસથી ભરેલી હોય તે પૈસાદાર થાય.

જેની દાઢી નરમ વાળવાળી, સંપૂર્ણ, વુટેલી ન હોય ને વધુ હોય તે શ્રેષ્ઠ ગણાય.

હોઠ.

જેના હોઠ ગિહવર્ણ જેવા રાતા હોય તે રાજા જેવા થાય.

જેનો ઉપરનો હોઠ લાલ હોય તે ધનવાનને સુખી થાય, ખંડોત્ત હોઠવાળો નિર્ધન થાય.

જેના હોઠ પાતળા સૂક્ષ્મ હોય તે ધન વગરનો થાય. લુખા હોઠ વાળો દુઃખી થાય.

જેના હોઠ ફટેલા, કે કુરુપ હોય તે ધન વગરનો થાય.

જેના હોઠ રાતા હોય તે રાજા થાય, જેના હોઠ કમળ જેવા હોય તે ધનવાન થાય, જેના હોઠ મોટા, ધણા વાળવાળા, અને મુક્કા તેમ પાતળા હોય તે દુઃખી થાય.

જેની આંખો ઉંડો હોય, નાક અગ્રીદાર હોય, અને સર્વ અવયવો તેજસ્વી હોય તે ચતુર, ડાહ્યો, અને ઝીણી નજરનો હોય છે.

જેની દાઢી ઝાડી અને ભગવાદાર હોય અને વચ્ચેથી સ્કેજ આગળ પડતી જણાય, તીચેનો હોઠ અરાવાદાર હોય, કપાળની ઉપરનો ભાગ વચ્ચેથી હિંચો હોય, આંખની ઉપર કપાળમાં સીની રેખાઓ હોય અને નાકની ઢાંડી પાતળી હોય તે ઉદાર સ્વભાવનો હોય છે.

જેનું કપાળ નાવું, સાંકડું અને ચોરસ હોય, દાઢી અણી વાળી હોય, આંખો ઉંડી અને એક બીજાની ધણીજ પાસે આવેલી હોય અને નાકની ઢાંડી અગ્રીદાર હોય તે કપડી, કાવત્રા કરનાર થાય છે.

જેના મોંના ખૂણાઓને વાંક નીચે ઢળતો હોય, કપાળ નાતું હોય, નાક છુટા અને ઉપરની બાજુ વાંકા વળેલાં હોય, માથુ પાછળની બાજુથી ઉંચું હોય, સીધુ માથુ હોય તો તે અહંકારી, જુદા કાંઠ રાખનારો અને મીઠાસી હોય છે.

જેની બે આંખો વચ્ચે કપાળમાં નાકના મૂળ આગળ બે ઉભી સીધી રેખાઓ હોય તે ન્યાયી અને પ્રમાણિક હોય છે.

જેની આંખ ઉપરની ભમરો બહુ ઉંચી હોય અને કાનની આસપાસ મગજનો ભાગ વધેલો હોય તે આવચારી હોય છે.

જેનું મુઠું ટુંકું હોય અને કાન માથાને અડેલા હોય તો તે એશ્વર્યારામમાં પડી રહેનાર હોય છે.

જેના મ્હેરાનાં હાડકાં ઉંચાં હોય, આંખો ઉંડી અને તેજસ્વી હોય, હોઠ લાલ હોય તે ઉત્સાહી અને આવેશવાળો હોય છે,

જેના હોઠ જાડા, લટકતા હોય, આંખો ગોળ અને બહાર તરતી હોય, કપાળ સમીકુ અને નીચું હોય, નાક ટુંકું અને ઉંચું ચઢેલું, જાડું અને મ્હેરા આગળથી પહોળું હોય, મરદન ટુંકી હોય, જડખાં ભારે હોય, ભમરો એક બીજા સાથે મળી જતી બહુ વાળથી ભરપૂર હોય, કાળાશ પડતી હોય તો તે અસવ્ય, હલકો, જંગલી અને કાંઈ પણ આવડે નહિ તેનો હોય છે.

જેના હોઠ ખટીલા અને નાજુક હોય તે કામળ હોય છે.

જેના નાકને મથાળે હાડકાનો ભાગ ઉંચો ઉપસેલો જણાય, જડખાં ભારે દેખાય અને ભમર બહારથી નીચે ઉતરતી જણાય તે કળ્યા કરનાર હોય છે.

જેનો નીચેનો હોઠ નીચે ખેંચાયેલો અને જેથી નીચેના દાંત જણાતા હોય તો તે દેવી, સ્ત્રીડીર્ઘ કરનાર, ધિક્કારનાર અને સામર્થ્ય ઉપર વેર રાખનાર હોય છે.

જેની આંખો ઉંડી હોય, નાક અને દાઢી અણીવાળું હોય અને ઉંચું હોય તે મુરસદી હોય છે.

જેની દાઢી પહોળા હોય અને ઉપરનો હોઠ નીચેના હોઠ સાથે વચમાં દખાયેલો હોય તે પોતાની સ્ત્રી ઉપર પ્રેમ રાખે, અને સ્ત્રી હોય તો પતિવ્રત પાળે.

જેની નાકની એક આંખ ઉપર કપાળનો વચસો ભાગ આગળ પડેલો હોય તેની માદશક્તિ વધુ હોય છે.

જેનું મોં કાંઈક ઉઘાડું રહેતું હોય, નાક ઉંચી રહેતી હોય અને હમરો ઉંચે ચઢેથી રોય છે તે ખીકચું હોય છે.

જેની દાદી નાની અને સાંકડી હોય, જડણુ ઢોળાવવાળું હોય અને મોં દીકું કે ખુદ્દું રહેતું હોય તેનામાં હૃદયમળ કુદ્ર હોય, ચારિત્ર્યમળની ખામી હોય છે.

જેનો નીચેનો હોઠ ભરાવદાર હોય અને મોની ખાણુએ વાંકી વળેલી રખાઓ હોય તે અતિથીનો સત્કાર કરનાર થાય.

જેની દાદી ગોળ અને ભરાવાદાર હોય, આંખો તેજસ્વી અને હસતી, રહેરો ગોળ અને ભરાવાદાર હોય, મોના ખૂણા રહેજ ઉપર ચઢેલા હોય, તે અન્યત્રે અનુકુળ થનારો, વિતરક અને સમાનશીલ સ્વભાવવાળો થાય.

જેનું કપાળ ચોરસ હોય, કાન મચાળેથી બહાર પડતા હોય અને જડણુ પહોળું હોય તે ઉલ્લોગી અને ઉદ્વેગમાં મંડ્યો રહેનાર થાય છે.

જેનું કપાળ પહોળું અને ઉંચું હોય, હોઠ સંકાચાયેલા અને જડણુ કાનની નીચેથી લાંબુ હોય તે દંઠ નિશ્ચયવાળો હોય છે.

જેના કપાળની ઉપરથી માથું ઉંચું હોય, અને નીચેના હોઠ ના ખૂણાઓ આગળથી ભરાવે હોય તેો દયાળુ થાય.

જે સાળમના જે પગ, જે પાની-ઉપરની જે માઠો, જે ખાણુનાં પેટુનાં માંસપીંડો, જે પડખાં, જે અંડકોશ, જે આંખો, જે સ્તન, જે કંઠ, જે હોઠ, જે સાથળના સાંધા, જે જાંઘો, જે હાથ, જે ભુજ, જે પેટના પડખાતો ભાગ, એ ૧૪ અવયવો બરાબર સરખાં હોય તો તેનાં લક્ષણ શ્રેષ્ઠ ગણવાં.

આંખના તારા, હમર, દાદી, માથાના વાળ એ ચાર કાંઈ હોય તો શ્રેષ્ઠ,

આંગળીઓ, હૃદય, નેત્ર અને દાંત એ ૪ સરખા હોય તો મહા, એકમ ને મુખ મજે.

કુલ, હોઠ, તાળવું ને મુખ, આંખ, સ્તન, નખ, હાથ ને પગ એ ૧૦ કમળ જેવી કાંતિ વાળી હોય તો શ્રેષ્ઠ.

હાથ, પગ, છાતી, કંઠ, અંડકોશ (રૂપચું) હૃદય, માથું, કપાળ, અને પીઠ એ ૧૦ વિસ્તાર વાળો હોય તો શ્રેષ્ઠ છે.

આંખની જે કીડી વગરનો ભાગ, અને જન ધોળા હોય શ્રેષ્ઠ ગણાય.

પ્રકરણ ૭૨ મું.

મસ્તકવિજ્ઞાનશાસ્ત્ર.

મનુષ્યના મસ્તક ઉપરના ચિન્હો જોઇ તેનું ભવિષ્ય
કહેવાની રીત.

મનુષ્યના શરીર ઉપર આવેલી રેખાઓથી જેમ તેનું ભવિષ્ય
કહી શકાય છે તેમ મનુષ્યના મગજમાં રહેલી શક્તિયો—માથા ઉપરના
ચિન્હો જોઇ કહી શકાય છે.

મનુષ્યનું મસ્તક તપાસી તેની અંદર રહેલી શક્તિયો અને
વૃત્તિઓની સ્થિતિ અને તેનું મન કેવા પ્રકારનું છે તે મસ્તકના
બાહ્ય વિજ્ઞાનને જોઇ તપાસી સ્પષ્ટ રીતે મસ્તકવિજ્ઞાન શાસ્ત્રથી જાણી
શકાય છે.

મનને કાર્ય કરવાનું સ્થળ મસ્તક છે તેની અંદર જીવાત્માની
સંપૂર્ણ દિવ્યશક્તિયોનો જળનો છે.

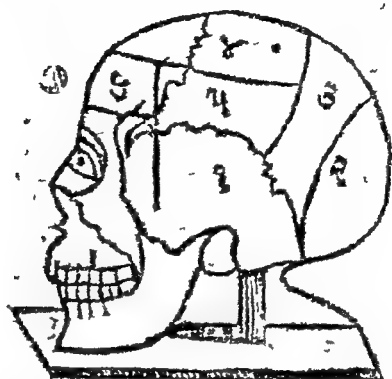
માનસિક અને શારીરિક ક્રિયાના સાધનરૂપ મુખ્ય અવયવ મનુ-
ષ્યનું મસ્તક છે. માનવતંતુઓના અસંખ્ય પરમાણુઓના ધનસમુદાય-
થી આપણું મસ્તક બનેલું છે, દરેક અંગ, પ્રત્યંગોની ગતિ, સ્થિતિ
અને હલનચલન ક્રિયાઓનો અને પ્રવૃત્તિયોનો મૂળ આધાર મસ્તક
છે. પ્રાણી માત્રમાં સર્વથી શ્રેષ્ઠ ને કોઇ અવયવ હોય તો તે મસ્તક
છે, આ મસ્તકની મધ્યમાં જ બ્રહ્મરંધ્ર છે કે જે જ્ઞાન અને જોપરીની
વચમાં આંખ અને માથાના પાછલા ભાગની વચમાં મસ્તકની મધ્યમાં
આવેલું છે. જ્યાં આત્માનો નિવાસ છે, એમ માનવામાં આવે છે.

જેમ આંખ, જ્ઞાન, ત્વચા, શ્રવણ, અને નાકની વૃદ્ધિયો યથા-
સમય પોતપોતાનું કાર્ય કરે છે તેજ રીતે મગજની અંદર રહેલી
શક્તિયો જે પ્રમાણે ખીલેલી હોય છે તે પ્રમાણે તેનું કાર્ય કરે છે.
મગજની અંદર આવેલી આ શક્તિયો જોપરીની અંદર ઢંકાયેલી છે.

પણ જે શક્તિયોનો અધિક વિકાસ થયેલો હોય છે તે ભાગ મોટો
હોય છે જેથી તેના ઉપરની જોપરીનો ભાગ ઉપસેલો હોય છે અને
શક્તિની ન્યુનતા હોય છે ત્યાં તે ભાગ સંક્રાયાયેલો હોવાથી જો-
નો ભાગ પણ ખેંચેલો કે ખામવાળો હોય છે.

મસ્તકની અંદર મુખ્યત્વે કરીને સાત પ્રકારની મુખ્ય શક્તિયો રહેલી છે જે નીચેના ચિત્રમાં જોવાથી ખાતરી થશે.

મસ્તક યાને ખોપરી. (ચિત્ર નં. ૧)

૧ સ્વાત્મરક્ષક વૃત્તિઓ—જે ઉપરના ચિત્રમાં ૧ નો આંક મૂક્યો છે ત્યાં કાનની આસપાસ ચારે તરફ રહેલી છે. આ શક્તિઓમાં ૧ પ્રાણીજ્ઞા—યાને દીર્ઘાયુસ્વની ધૃત્તિ, (૨) ક્રુધાવૃત્તિ, (૩) પિગ્રાન્ધા-ખીવાની વૃત્તિ, ૪ દ્રવ્યેચ્છા, ૫ નિમગ્નવૃત્તિ, ૬ ઉદ્યોગ કે વિનાશકવૃત્તિ. અને ૭ જોયાર્ય અથવા અળની વૃત્તિ એ પ્રકારે સાત શક્તિયો રહેલી છે.

૨ ગૃહસંસારિક વૃત્તિઓ—જે મસ્તકના પાછલા ભાગમાં ઉપરના ચિત્રમાં ૨ નો આંક છે ત્યાં નીચેના પ્રદેશમાં આવેલી છે.

આ શક્તિઓમાં (૮) પ્રેમ કે કામવૃત્તિ, (૯) એકાન્તિક સ્નેહ-ઐત્સ્ય એક પતિવ્રત કે એક પતિવ્રત (૧૦) વાત્સલ્ય પ્રભાવ, (૧૧) મૈત્રી ભાવ, (૧૨) જન્મભૂમિ વાત્સલ્ય, અને (૧૩) સ્થાયીવૃત્તિ આ પ્રકારે ૬ શક્તિયો રહેલી છે.

૩ ઉત્કર્ષ વૃત્તિઓ—જે ગૃહસંસારિક વૃત્તિઓની ઉપર ૪ ત્યાં ઉપરના ચિત્રમાં ૩ નો આંક છે ત્યાં આવેલી છે, જેમાં ૪ શક્તિયો રહેલી છે. (૧૪) સાર્વધતા, (૧૫) યજ્ઞાભિષાપ, (૧૬) આત્મમગ્ન અને (૧૭) દ્વંદ્વા આ ચાર શક્તિયો રહેલી છે.

૪ નૈતિક અને ધાર્મિક વૃત્તિઓ—જે માયાની છેક ઉપરના મધ્ય પ્રદેશમાં ઉપરના ચિત્રમાં ૪ નો આંક છે ત્યાં આવેલી છે. આ શક્તિઓમાં (૧૮) ભક્તિભાવ (૧૯) અધ્યાત્મચક્રિત, (૨૦) આશા, (૨૧) આત્મનિષ્ઠા અને (૨૨) પરોપકારવૃત્તિ આ પાંચ શક્તિયો રહેલી છે.

૫ કલાકૌશલ્ય યાને પ્રાવિણ્યદાયક શક્તિઓ—જે ધાર્મિક વૃત્તિઓ, ઉત્કર્ષક વૃત્તિઓ, સ્વાત્મરક્ષક વૃત્તિઓ અને અવલોકન

શક્તિની વચમાં ઉપરના ચિત્રમાં ૫ નો આંક છે ત્યાં આવેલી છે. જેની અંદર (૨૩) કળા કૌશલ્ય, ૨૪ સૌન્દર્યપ્રેમ, ૨૫ આશ્ચર્ય ભાવ, ૨૬ અનુકરણ વૃત્તિ અને ૨૭ હાસ્યવૃત્તિઓ આ પાંચ શક્તિઓ આવેલી છે.

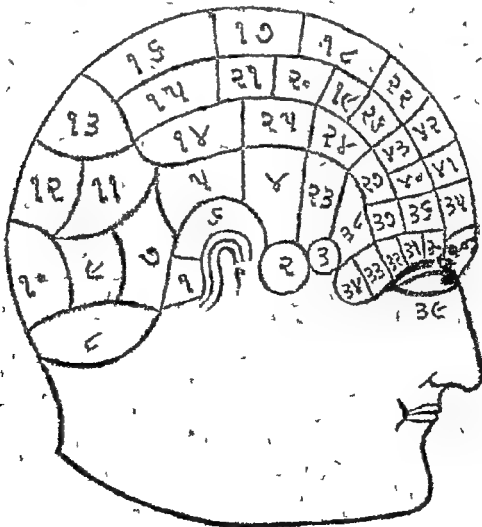
૬ અવલોકન અને, મનન શક્તિઓ-૬ ને આખી ઉપરના કપાળના ભાગમાં ઉપરના ચિત્રમાં ૬ નો આંક છે ત્યાં આવેલી છે જેમાં (૨૮) અવલોકન શક્તિ અને ભમરના પ્રદેશમાં તેમજ અને ભમરની વચમાંના કપાળની તળેના પ્રદેશમાં આવેલી છે (૨૯) આકૃતિજ્ઞાન, (૩૦) પ્રમાણ શક્તિ, ૩૧ ગુરુત્વશક્તિ, ૩૨ રંગજ્ઞાન ૩૩ વ્યવસ્થા શક્તિ, ૩૪ ગણિતજ્ઞાન, ૩૫ ચૈતિહાસીક જ્ઞાન, ૩૬ ભૂગોળજ્ઞાન, ૩૭ સમયજ્ઞાન, ૩૮ સંગીત જ્ઞાન, ૩૯ વક્તૃત્વ શક્તિ, ૪૦ તર્કશક્તિ, ૪૧ તુલનાશક્તિ, ૪૨ પ્રેરણા શક્તિ, ૪૩ શૌર્ય, અને ૪૪ આરામ કે શાંતિની શક્તિ આ પ્રમાણે ૧૭ શક્તિઓ રહેલી છે.

આમાં બુદ્ધિ, સ્મરણશક્તિ કે સંગીતની શક્તિઓ કપાળના મધ્ય પ્રદેશમાં રહેલી છે જ્યારે તર્કશક્તિ કે તુલના શક્તિ કપાળના ઉપરના ભાગમાં રહેલી છે.

૭ શ્રોત્ર, ત્વક, ચક્ષુ, શ્રવણ અને નાસિકા આદિ જ્ઞાનેન્દ્રિયો મસ્તકના તળીયાનાજ ભાગમાં છે. આ ઇન્દ્રિયો શારીરિક ક્રિયામાંજ પ્રવૃત્ત થયેલી હોવાથી તેની માનવ અવયવોમાં ગણના કરેલી નથી.

મસ્તકની અંદર કષ્ટ કષ્ટ જગ્યાએ કષ્ટ કષ્ટ શક્તિઓ ૧થી૪૪ સુધીની રહેલી છે તે નીચેના ચિત્ર ઉપરથી સમજી શકાશે.

(ચિત્ર નં. ૨)

ખોપરીની અંદર રહેલા મગજના આકાર પ્રમાણે - ખોપરીનો આકાર બંધાય છે. જેથી માણસની ખોપરી ઉપરથી તેનો હિપરનો ભાગ ઉઠે છે. જેનીયો છે તે જોઈ તેનામાં કંઈ શક્તિ વધુ ખીલેલી છે તે જાણી શકાય છે. મસ્તકની અંદર મન આવેલું છે અને મનની જુદી જુદી શક્તિયો છે તે શક્તિયોના પ્રમાણમાં મસ્તકના જુદા જુદા ભાગમાં અવયવો છે અને તેને ખાસ ચોક્કસ કાર્યો કરવાને માટે નિર્ણય કરેલાં હોય છે. તેવા ૪૪ માનસ અવયવો છે. તેમનું શક્તિ-સામર્થ્ય તેમના કદના પ્રમાણમાં જ હોય છે. જેનું કદ ઓછું તેની શક્તિ ઓછી અને જેનું કદ વધુ એટલું તેનું સામર્થ્ય પણ વધુ હોય છે તેના કદ કે આકારનું સામાન્ય નિર્ણય ખોપરીનું વારંવાર અવલોકન કરવાથી નક્કી થઈ શકે છે.

૧ સ્વાત્મરક્ષક વૃત્તિયો

મસ્તકની અંદર મુખ્ય સાત પ્રકારની શક્તિયો રહેલી છે તે માંની પ્રથમ સ્વાત્મરક્ષક વૃત્તિયો કાનની આલુઆલુની ચારે દિશામાં હિપરના ચિત્ર નં. ૨ માં બતાવ્યા પ્રમાણે ૧ થી ૭ નંબર સુધીમાં આવેલી છે તે વૃત્તિઓમાં પ્રથમ—

૧. પ્રાણીષણ—નામની વૃત્તિ છે. જે શક્તિથી જીવન ધારણ કરી રાખવાની ઇચ્છા થાય છે. શરીરને ટકાવી રાખવું. કાંઈ વખત જીવવું, આવી પડતા સંદર્ભને દુર કરવા આ કાર્ય પ્રાણીષણના છે.

આ શક્તિ કાનની પાછળના ભાગમાં અરધોક ઇંચ દુર ઉપર મસ્તકના તળાપામાં બહારથી પાસે આવૃત્તિ નં. ૨ માં ૧ નો આંક છે ત્યાં આ પ્રાણીષથી આવેલી છે આ શક્તિ ખીલેલી હોય છે તો તે ભાગ કાંઈક ઉપસેલો હોય છે. આ શક્તિ દરેક પ્રાણીમાં હોય છે. કારણ કે જીવવાની દરેક પ્રાણીને—મનુષ્ય, પશુ, પક્ષી વિગેરેને તમામને ઇચ્છા હોય છે. જેઓમાં આ શક્તિ બરાબર ખીલેલી હોય છે તે આશાવાદી અને શ્રદ્ધાવાળા હોય છે. જેમાં આ શક્તિ ન્યૂન હોય છે તે મૂવા માફક જ જીવે છે અને ગમે તેમ કરીને માન પોતાનું જીવન નિભાવે છે.

૨ કુધાવૃત્તિ—ખીજી શક્તિનું નામ કુધાવૃત્તિ છે, આ શક્તિ જેનામાં ખીલેલી હોય છે તે સ્વાદુ ભોજન કરવાની ખાવાની ધણી રચીવાળા અને સ્વાદુ ભોજન જોઈ મોંમાં આવનારા હોય છે.

આ શક્તિ કાનની બરાબર આગળ ચિત્ર નં ૨ માં ૨ નો આંક છે ત્યાં આવેલી છે તે મસ્તકના તળીયા પાસે બહારથી પાસે અંદરના ભાગમાં આવેલી છે ઘણું ખાવાની ઇચ્છાવાળા મનુષ્યોના મસ્તકમાં જોવાથી કાનનો આગળનો ભાગ ઉપસેલો જણાશે.

આ શક્તિવાળાને હંમેશાં સારું સારું ખાવાની ઇચ્છા થાય છે, નેટલું ખાય તેટલું પચાવી શકે છે પણ અકર્તાત્યા પણ ખાવાથી શરીર અને મનને દુઃખી કરે છે.

૩ પિપાસા વૃત્તિ—આ વૃત્તિ જેનામાં ખીલેલી હોય છે તે માણસોને પીવાના પદાર્થોની ઘણી માલસા રહે છે. જળને જોઈ ગાંઠો ઘેલો થઈ જાય છે. પાણી પીવું, પાણીમાં ન્હાવું, ઘોવું, તરવું, વહાણમાં બેસવું, છાસ પીવી અને કાંઈપણ પ્રકારના પ્રવાહી પદાર્થો પીવાની તેને ઘણી ઇચ્છા રહે છે.

આ વૃત્તિનું સ્થાન—કાનની આગળ જ્યાં કુશલવૃત્તિનું સ્થાન છે તેની આગળ ચિત્ર નં. ૨ માં ૩ નો આંક છે ત્યાં સાથે જ આવેલું છે.

જેનામાં આ સ્થાન ખીલેલું હોય છે તેઓને જળપાન કરવાની અને જળમાં ન્હાવા ઘોવાની ઘણી ઇચ્છા થાય છે, મુસાફરી કરવાનું તેમ તરવાનું ઘણું ગમે છે અને જેનામાં તે શક્તિ ન્યૂન હોય છે તે પ્રવાહી પદાર્થોનો ઉપયોગ થોડો કરે છે. અને જળમાં ન્હાવા ઘોવાનાં પણ તેમને ઇચ્છા થતી નથી.

૪ દ્રવ્યેચ્છા યાને વિતૃષ્ણા—આ આત્મસંરક્ષક વૃત્તિઓમાં ની ચોથી ઇચ્છા છે તે વૃત્તિનું કાર્ય હિલોગ કરવો, દ્રવ્યની ઇચ્છા, વેપાર કરવો એ છે.

આ વૃત્તિનું સ્થાન કુશલ વૃત્તિનો ઉપર કાર્ય કૌશલ્યવૃત્તિની પાછળ બરાબર લાઇનમાં કાનની ઉપરના ભાગમાં ઉપરના ચિત્ર નં ૨ માં ૪ નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે.

આ વૃત્તિનું કાર્ય વેપાર રોજગાર કરી પૈસા કમાવાનું છે, જેઓનામાં આ વૃત્તિ ખીલેલી હોય છે તે થોડા વેપારમાં ઘણું ધન મેળવે છે અને આપાર રોજગારમાં કુશળ હોય છે જેઓનામાં આ વૃત્તિ બરાબર ખીલેલાં હોતી નથી તેઓ ઘણા ખર્ચાળ હોય છે. લવિષ્ણને માટે કાંઈ બચાવી શક્તા નથી અને કમાણી કરતાં ખર્ચ વધારે કરે છે. આ વૃત્તિના આગળના ભાગનું કાર્ય

પૈસા પેદા કરવાનું છે. જે તે ભાગ વધુ ખીલેલો હોય છે તો તે માણસ ધંધો રાજમાર કરી પૈસા સારા પેદા કરે છે અને તેની પાછળના ભાગનું કાર્ય દ્રવ્યને સંગ્રહ કરવાનું છે.

૫ નિગ્રહ-કે સંયમવૃત્તિ—આ આત્મરક્ષક વૃત્તિવાળો માણસ નિગ્રહી, સંયમી, વાત મનમાં રાખવાની ટેવવાળો, યુક્તિપ્રયુક્તિ અને ચાતુર્યવાળો થાય છે.

આ વૃત્તિનું સ્થાન કાનની ટોચના ખુણાની એકાદ ઇંચ ઉપર દબ્બેચ્છા વૃત્તિની પાછળના ભાગમાં અને શૌર્યશક્તિના સ્થાનની ઉપર, ઉપરના ચિત્ર નં. ૨ માં ૫ નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે.

આ વૃત્તિ ખીલેલી હોય છે તો આ ભાગ મોટો ઉપસેલો જણાય છે અને તેથી કાનની આસપાસનો ભાગ હારાવાદાર જણાય છે.

જેનામાં આ વૃત્તિ ખીલેલી હોય છે તેઓ ઉંડા મનના, મત્ત વાત કણ્ઠ ન કરનાર, ખરો ઉદ્દેશ છુપાવનારા, ગંભીર અને ઘણું ભાગે ધુર્યા હોય છે, દેખાડે છે કંઈ અને મનમાં કંઈ હોય છે. ધનની ઇચ્છા માટે અપ્રમાણિકપણે વર્તી શકે છે, ધંધા મટેની યુક્તિ પ્રયુક્તિઓ જાની રાખે છે. જેમનામાં આ વૃત્તિની ન્યુનતા હોય છે, તે ડોળા હોતા નથી અને ઇળબેદ કરતા નથી.

૬. ઉદ્યોગશક્તિ—યાને વિનાશક વૃત્તિ—આ વૃત્તિવાળા માણસોમાં સંહાર કરવાની ઇચ્છા, સખનાઈ, કાર્ય ગમે તે રીતે સિદ્ધ કરવાની ઇચ્છા હોય છે, તેઓ ખીળને દુઃખ આપવાની વૃત્તિવાળા હોય છે, વળી સહનશીલતાવાળા અને કઠોર હૃદયના છે.

આ વૃત્તિનું સ્થાન-કાનની ઉપરના ખાણભાગની ઉપર, ઉપરના ચિત્ર નં. ૨ માં ૬ નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે. આ વૃત્તિ ખીલેલી હોય છે તો કાનની ઉપરનો ખોપરીનો ભાગ ઉપસેલો હોય છે.

આ શક્તિ જેમનામાં ખીલેલી હોય છે તે એકદમ ગુરસે થનારા કુમલો કરનાર, લડાઈ કરનાર, કઠોર અને દૃષ્ટી હોય છે, જેમનામાં સાધારણ ખીલેલી હોય છે તે કઠોર હોતા નથી અને જેનામાં ન્યૂન ખીલેલી હોય છે. તે નમ્ર સ્વભાવના અને દુઃખ સહન કરવામાં અશક્ત જણાય છે.

આ શક્તિના આગળના ભાગમાં ઉદ્યોગશક્તિ આવેલી છે અને પાછળના ભાગમાં ક્રોધ કે વિનાશકવૃત્તિ આવેલી છે. ઉદ્યોગશક્તિ ખીલેલી હોય છે તો કાર્ય સિદ્ધ કરવું અને વિદ્વેષને દુર કરવા એ

કાર્ય છે અને વિનાશકૃતિમાં ગળો ભાંડી; ગુસ્સે ચડું, કામ વાસ-
નાની લાગણી, ધિક્કાર અને દ્રેષ કરવો એ છે.

૭ શૌર્યશક્તિ—આ સાતમી શક્તિ છે તેનું કાર્ય બહાદુરી,
પરાક્રમ, આત્મરક્ષા, સાહસ, મક્કમપણે કાર્ય કરવાની શક્તિ નિર્ભ-
યતા એ છે.

આ શક્તિનું સ્થાન કાનના ઉપરના ગોળ ભાગની પાછળ
પ્રાણેષુશુદ્ધિની ઉપર, ઉપરના ચિત્ર નં. ૨ માં ૭ નો આંકડો છે ત્યાં
આવેલું છે, આ શક્તિવાળા માણસો આત્મરક્ષા, સંવૃદ્ધિ, વિચાર-
બળ, અને સ્પર્ધાવાળા હોય છે. તેમનામાં ચીડાવવાનો ગુણ હોય
છે, આ વૃત્તિ ખીંચેલા માણસની વાણી ઉપર ધગી અસર થાય છે
સસને બળવે છે ધૈર્યવાળા હોય છે નિશ્ચય આત્મશક્તિ વર્તનારા
હોય છે ભયથી ગભરાતા નથી, બહાદુર અને શૌર્યવાળા હોય છે,
મેલતો પણ ડર નાખતા નથી, અને કાર્ય કરવામાં ધણી યુક્તિ
અધુક્તિ વાપરનારા હોય છે.

૨ સાંસારિક સોસીયલ અથવા ગૃહ લાગણીઓ.

આ શક્તિઓ મસ્તકના પાછલા ભાગમાં પશ્ચિમાંસ્થિ નીચે આ-
વેલી હોય છે તેમાં ૮ પ્રેમ, ૯ દાંમ્પત્ય પ્રેમ, ૧૦ વાતસલ્યપ્રેમ, ૧૧
મૈત્રીભાવ ૧૨ ગૃહનિવાસેચ્છા અને ૧૩ તત્પરાયણતા આ શક્તિઓ
આવેલી છે.

૮ પ્રેમ—આ શક્તિમાં કામવાસના, સ્નેહ, સ્નેહાકર્ષણ, અને
પ્રેમભાવોનો સમાવેશ થાય છે.

અને કાન વચ્ચેના મસ્તક પાછળના ભાગમાં ચિત્ર નં. ૨ માં
આંક ૮ જે ત્યાં આ સ્થાન હોય છે. જે આ શક્તિ ખીંચેલી હોય છે
તો મસ્તક પાછળનો તે ભાગ ભરાવાદાર હોય છે જેનામાં આ શક્તિ
ખીંચેલી હોય છે તેઓ સ્ત્રી અને પુરુષ વચ્ચે માન અને પ્રેમની
દૃષ્ટિથી જોનાર હોય છે. માતા-પિતા ઉપર માયાળુ લાગણી વાળાં
હોય છે. આવી સ્ત્રી પુરુષો સાંઘ્યપ્રેમની અધિકતાવાળાં તે પ્રેમભાવના
વાળાં હોય છે, જેમનામાં આ વૃત્તિ ખીંચેલી નથી તેઓ પ્રેમાળ હોતાં
નથી, સ્ત્રી, પ્રત્યે પુરુષ તે પુરુષ પ્રત્યે સ્ત્રી ખેંદરકાર રહે છે, પરણ્યા
છતાં પણ એક બીજા સાથે સ્નેહથી જોડાઈ શકતાં નથી.

૯ એકાન્તિક સ્નેહ કે દાંમ્પત્ય ધર્મ—આ બીજી શક્તિ
છે આ શક્તિનું કાર્ય દાંમ્પત્યધર્મ, પતિવ્રત કે એકાન્તિક સ્નેહને
ધારવાનું છે.

આ વૃત્તિનું સ્થાન પ્રેમવૃત્તિની ઉપર અને મૈત્રીના સ્થાનની નીચે અને વાત્સલ્ય વૃત્તિની બાજુએ ચિત્ર નં. ૨ માં ૬ નો આકૃષ્ટ છે ત્યાં આવેલું છે.

આ વૃત્તિ જેનામાં ખીલેલી હોય છે તે માણસો પરસ્પર ગાઢ પ્રીતિવાળા હોય છે એક પતિવ્રત કે એક પતિવ્રતને પાળનારાં હોય છે લગ્ન સંબંધને સત્પરાયણના અને વિશ્વાસપાત્ર રીતે જાણી શકે છે, અને જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી નથી હોતી તેઓનામાં લગ્ન સંબંધી સ્નેહ યોગ પ્રમાણમાં હોય છે.

૧૦ વાત્સલ્ય સ્નેહ—આ વૃત્તિના મનુષ્યોમાં સંતાન તરફ પ્રીતિ, પિતૃ સ્નેહ, પશુ પાળવાની વૃત્તિ, આ ગુણો હોય છે. આ વૃત્તિનું સ્થાન મસ્તકની મધ્ય ભાગન ઉપર પ્રેમવૃત્તિની ઉપર ચિત્ર નં. ૨ માં આકૃષ્ટ ૧૦ છે ત્યાં આવેલું છે.

આ વૃત્તિ ખીલેલી હોય છે તો તે સ્નેહથી પોતાની મજાને ચાલે છે. પુત્રને અમુલ્ય રત્ન કે દેવતુલ્ય માને છે તેમને આનંદથી રમીડે છે અને તેમના ઉપર ઘણો બહાલ રાખે છે.

૧૧ મૈત્રીલાભ—આ શક્તિમાં જોગબાજુ પીછાન રાખવાની ધૃત્તિ, સંપત્તી એકત્ર વધુ કાર્ય કરવાની ધૃત્તિ અને ઐક્યવૃત્તિનો સમાવેશ થાય છે.

આ વૃત્તિનું સ્થાન વાત્સલ્ય લાવથી જરા બહારની તરફ ઉપરના ભાગમાં ચિત્ર નં. ૨ માં આકૃષ્ટ ૧૧ છે ત્યાં આવેલું છે.

જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોય છે તે મિત્રોની માથે વધુ સ્નેહ રાખે છે તેમના સચાગમમાં જ સુખ માને છે. અને મિત્રોને માટે ગમે તે ભોગ આપવાનું પસંદ કરે છે, તેમને તેમના મિત્રો પશુ ઘણા ઇચ્છે છે જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોતી નથી તેમને મિત્રોની દરકાર હોતી નથી તે એકલપેટા હોય છે અને મિત્રો વગર એકલા રહેવાનું વધુ પસંદ કરે છે.

૧૨ ગૃહનિવાસેષ્ઠ—પાને સ્વદેશાનુરાગ આ વૃત્તિવાળા માણસો પોતાની જન્મસ્થળી ઉપર પ્રેમવાળા અને ગૃહપ્રેમવાળા હોય છે.

આ વૃત્તિનું સ્થાન વાત્સલ્યભાવની ઉપર અને મૈત્રીલાભના બંને અવયવોની જરા વચમાં ઉપરના ભાગમાં એકાદ ઈંચ ઉપર ચિત્ર નં. ૨ માં ૧૨ નો આકૃષ્ટ છે ત્યાં આવેલું છે. જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોય છે તે કલેશ પામે છે અને

ધેર કે દેશમાં પડ્યા રહેવાનું પસંદ કરે છે, તેઓની પ્રીતિ પોતાના ઘરખારમાં હોય છે. ઘર છોડી કંઈ પણ જવાનો વિચાર થતો નથી. પોતાના દેશ-અને દેશના રીવાજોને વધુ માન આપે છે.

૧૩ તત્પરાયણતા અથવા રથૈય—આ વૃત્તિનું કાર્ય કાષ્ઠ કાર્યમાં ઔદ્યોગતાથી વળગી રહેવાનું, શીતપણે વિચાર કરવો અને કાર્ય પરંપરતા રહેવું એ છે.

આ શક્તિનું સ્થાન મત્રીભાવ અને સ્વદેશાનુરાગની ઉપર અવનતશૃંગવાજી અર્થે ચંદ્રાકારાકૃતિમાં ચિત્ર નં. ૨ માં ૧૩ નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે.

જમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોય છે તેઓ કાષ્ઠ પણ પદાર્થ તરફ વૃત્તિને બધાડે છે અને એક વખત જે કામ હાથમાં લીધું તેને પછી પુરૂ કર્યા વગર છોડતા નથી. જે કામ કરે છે તે પૂર્ણ ધ્યાન રાખીને પુરૂ કરે છે. જમનામાં આ શક્તિની ખામી હોય છે તે ચાલાક ને ચંચળ ચિત્તવાળા હોય છે.

૩ ઉત્કર્ષક વૃત્તિઓ.

આ શક્તિમાં સાવધતા, યશાભિલાષ, સ્વમાન, અહંભાવ અને દૃઢતા અથવા ધૈર્ય એ વૃત્તિઓ રહેલી છે.

આ શક્તિયો શુદ્ધસંસારિક વૃત્તિઓની જોડે આગળના ભાગમાં ચિત્ર નં. ૧ માં ૩ નો આંક છે ત્યાં આવેલી છે.

૧૪ સાવચેતી યાને સાવધપણું—આ શક્તિ પાશ્વિકપાળ યાને પાશ્વિકાસ્થિનામધ્ય ભાગમાં, આ સાવધતાની વૃત્તિનું અવયવ આવેલું છે. કાનની પાછળના મધ્ય ભાગમાંથી ઉપરની તરફ ન્યાં મસ્તકનો ઉપર તરફ વળતો ભાગ જુગે પડે છે ત્યાં ચિત્ર નં. ૨ માં ૧૪નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે. નિગ્રહ શક્તિની ઉપર જ આ સ્થાન છે. સાવધાનપણું રાખતું, સાવચેતી રાખતી, એ આ શક્તિનું કાર્ય છે જમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોય છે તેઓ ચતુર અને સાવચેતી રાખનાર હોય છે. વલોપાત કરનારા ને નાના બાળકોમાં પણ ઉત્પાત કરનાર હોય છે નાનું દુઃખ આવતાં મોટા દુઃખની કલ્પના કરે છે, થોડે જોખમે નફા મેળવવાની ઇચ્છા રાખે છે, જમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોતી નથી તે વગર વિચાર્યું કામ કરે છે, અને ઉદ્ધત વિચારથી વારંવાર ખત્તા ખાય છે.

૧૫ યશાભિલાષ—આ શક્તિવાળા માણસોને યશ મેળવવાની અને પ્રખ્યાત થવાની ઇચ્છા હોય છે.

આ વૃત્તિનું સ્થાન સાવચેતીનાં સ્થાનની પાછળ સ્વમાનના સ્થાનની સાધનમાં આત્મનિષ્ઠાની નીચે અને સ્વૈર્ષ વૃત્તિની ઉપર જરાં બાલુમાં ચિત્ર નં. ૨ માં ૧૫ નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે.

આ શક્તિ જેમનામાં ખીલેલી હોય છે તેઓને આત્મસ્તુતિ કે પ્રશંસા ધણી ગમે છે. જાહેર નીંદા ચાલે તેવું કાર્ય કરતા નથી. પ્રશંસાના કે કિર્તિના ભૂખ્યા હોય છે, અને જેમનામાં તે શક્તિ ખીલેલી હોતી નથી તેઓ કાર્ષની પ્રશંસાને ગણ્યકરતા નથી અને બાલ્યજીવનને ઇચ્છતા નથી.

૧૬ સ્વમાન કે આત્મપ્રશંસા—આ શક્તિનું કાર્ય અહંભાવ આત્મબળ, મનોબળ, અધિકારની ઇચ્છા, આત્મપ્રશંસા એ છે.

તે વૃત્તિનું સ્થાન દંડનાના સ્થાનની પાછળ અને નૃષ્યા કે યશાનિલાસ શક્તિના જાને સ્થાનની વચમાં છેક માયાની ઉપરના ટોચવાળા ભાગની પાછળ આવેલું છે. મસ્તકની મધ્યમાં છેક પાછળના ટોચવાળા ભાગની પાછળ ચિત્ર નં. ૨ માં ૧૬ નો આંક છે ત્યાં આ સ્થાન છે.

આ વૃત્તિ જેમનામાં ખીલેલી હોય છે તેઓમાં અપૂર્વ આત્મશ્રદ્ધા હોય છે. તેઓ માથું હંચુ રાખી ફરે છે. મહાન કાર્ય કરવાની ઇચ્છાવાળા હોય છે, પોતાની શક્તિ ઉપર તેમને વિશ્વાસ હોય છે, તે અંતરાત્માની ઇચ્છાનુસાર ચાલનારા હોય છે. તેમના વિચારો કલ્પિત હોય છે. સંકટ વખતે આત્મબળ ઉપર ઝાંખે છે, જેમનામાં આ વૃત્તિ ખીલેલી હોતી નથી-તેઓ પોતાને હલકા માનનારા હોય છે ને બીજાના તાબેદાર રહી ખુશામત કરનારા હોય છે.

૧૭ દંડતા અને ધૈર્યવૃત્તિ—આ શક્તિનું કાર્ય ધૈર્યથી કામ પાછળ લાગ્યા રહેવું, દંડતાથી ટકી રહેવું. મક્કમ વિચાર અને અડગ વૃત્તિ એ છે, તેનું સ્થાન માયાની ઉપરના ભાગના મધ્ય પ્રદેશમાં શિખાના અમ્ભાગમાં ચિત્ર નં. ૨ માં ૧૭ નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે, કાન પાસેથી મામાનો આ ભાગ જેમ ઉંચો તેમ ધૈર્યવૃત્તિની વિશેષતા સમજવી.

જેમનામાં આ વૃત્તિ ખીલેલી હોય છે તેઓ પોતાનો ઉપલો હોઠ નીચલા દાંતો સાથે વારંવાર દબાવે છે અને જો ઉપરનો હોઠ ટુંકો હોય તો દંડનાની ખામીવાળા હોય છે. જેમનામાં આ શક્તિ અપૂર્વ ખીલેલી હોય છે તેઓ મક્કમ વિચારના ને દંડ પ્રતિજ્ઞાવાળા

હોય છે, અને આરંભેલા કાર્યને પુરૂ કરવાવાળા હોય છે, ને જેમનામાં તે ખીલેલી હોતી નથી તે ચંચળ વૃત્તિના હોય છે અને સ્થિરતાથી કાંઈ પણ કાર્ય કરી શકતા નથી.

૪ નૈતિક અને ધાર્મિક વૃત્તિઓ.

આ શક્તિનું સ્થાન—મનુષ્યના બંને કાનની વચ્ચે મસ્તકના છેક ઉપરના ભાગમાં શિરોસ્થાનમાં આવેલું છે, આ વૃત્તિઓ ખીલેલી હોય છે તો આ સ્થાન હિન્નત થયેલું અને માથાનો પૂર્વ અને પશ્ચિમ ભાગ લંબજોળ જણાય છે. તે ઉત્કર્ષકવૃત્તિ અને અવલોકનવૃત્તિની વચ્ચેમાં અને કળાકૌશલ્યવૃત્તિની ઉપર ચિત્ર નં. ૧માં ૪ નો આંક છે ત્યાં તેનું સ્થાન છે, તેમાં ૧૮ ભક્તિભાવ, ૧૯ અધ્યાત્મરતિ, ૨૦ આશા, ૨૧ આત્મનિષ્ઠા અને ૨૨ ક્યાવૃત્તિ એ રીતે પાંચ વૃત્તિઓ રહેલી છે.

૧૮ ભક્તિભાવ—આ વૃત્તિથી ઈશ્વરસ્તુતિ, પૂજા, ભક્તિભાવ શ્રદ્ધા, ઉપાસના વિગેરે સત્ક્રિયાઓ તરફ મન વળે છે,

આ વૃત્તિનું સ્થાન માથાના ઉપરના ભાગમાં અધ્યપ્રદેશમાં ચિત્ર નં. ૨માં ૧૮નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે, આ વૃત્તિ ખીલેલી હોય છે તો મસ્તકના અધ્ય પ્રદેશનો તે સ્થાનવાળો ભાગ પૂર્ણપણે ઉપર ઉપસી આવે છે; અને ન્યૂનતા હોય છે, તો તે પ્રદેશ બેઠેલા જણાય છે.

આ શક્તિ ખીલેલી હોય છે. તો મનુષ્ય અનેક ધર્મ ક્રિયાઓ કરે છે. ઉપાસના, પ્રાણાયામ, યોગાભ્યાસ, આભારની લાગણી, પરા-પકાર, ઈશ્વર ઉપર શ્રદ્ધા, આત્મનિષ્ઠા વિગેરે અનેક ધાર્મિક અને નૈતિક લાવવાળા હોય છે, અને ન્યૂન હોય છે તો તેમનામાં ભક્તિભાવની કે ધર્મની લાગણી હોતી નથી તેમનામાં આત્મમજાની ન્યૂનતા હોય છે.

૧૯ અધ્યાત્મરતિ કે અધ્યાત્મ યોગ—આ વૃત્તિવાળા માણસો આત્મા અને પરમાત્મામાં શ્રદ્ધાવાળા હોય છે, અધ્યાત્મશક્તિનો અનુભવ કરવાની વૃત્તિવાળા અને દૈવી વિષયો તરફ પ્રીતિવાળા હોય છે.

આ વૃત્તિનું સ્થાન મસ્તકની બંને તરફ આજ્ઞાના સ્થાનની આગલી બાજુએ અનુકરણ શક્તિની પાછળ અને સૌંદર્ય પ્રેમના અવ-યવની ઉપર ભક્તિભાવની બાજુમાં આગલા ભાગમાં ચિત્ર નં. ૨ માં ૧૯ નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે,

જેમનામાં આ શક્તિ વધુ ખીલેલી હોય છે તેમનાં મસ્તક ઉન્નત, વિશાળ તે બરાબર હોમ છે તે વૃત્તિની ખામીવાળા મનુષ્યનામાં તે સ્થાન ખેડેલું હોય છે.

જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોય છે તેઓ અધ્યાત્મવૃત્તિ દ્વારા અધ્યાત્મિક વિષયનું સત્યાસત્ય તરત સમજી શકે છે, તેઓ આત્મનિષ્ઠ, ઍક્ષનિષ્ઠ કે તત્ત્વનિષ્ઠ થાય છે તેઓ ઉચ્ચ પ્રકારનું અધ્યાત્મિક છવન ગાળી શકે છે. જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોતી નથી તેઓ અધ્યાત્મિક વિષયોના સત્યને સ્વીકારતા નથી, શ્રદ્ધા ઉપર ભરેસો રાખતા નથી અને આત્મા પરમાત્માની દિવ્યવિભૂતિયોને માનતા નથી.

૨૦ આશાવૃત્તિ—આ વૃત્તિવાળામાં ભાવી સુખની અભિલાષા હોય છે. ઉત્સાહવાળા હોય છે. મટા કરવો એ તેનું કાર્ય છે.

આ વૃત્તિનું સ્થાન આત્મનિષ્ઠાના અવયવની આગળના ભાગમાં અને અધ્યાત્મરતિના સ્થાનની પાછળ અને મૌંદર્ધ દૃઢતા અને પુત્ય વૃત્તિના સ્થાનની વચમાં ચિત્ર નં. ૨ માં ૨૦નો આંક છે, ત્યાં આવેલું છે, આ વૃત્તિનો આગળનો ભાગ ઉપસેલો હોય છે તો તે પારલૌકિક સુખની કે અધ્યાત્મિક સુખની આશા રાખે છે અને પાછળનો ભાગ ખીલેલો હોય છે તો તે સામાજિક સુખની અભિલાષા રાખે છે.

જેમનામાં આ વૃત્તિ ખીલેલી હોય છે તેઓ અનેક પ્રકારની આશાઓથી પૂર્ણ હોય છે. કદી નિરાશ થતા નથી અને જેમનામાં આશક્તિ ખીલેલી હોતી નથી તે નિરત્સાહી હોય છે, અને કંઈ પણ સાધસ કરી શક્તા નથી.

૨૧ આત્મનિષ્ઠા કે આત્મમગ્ન—આ વૃત્તિનું કાર્ય સત્ય, ન્યાય, ધર્મ અને નીતિ પરાયણતા રહેલું. આત્મમગ્ન ઉપર ત્રિશ્વમ, હૃદયનું પવિત્ર હોવું અને અસત્યથી બંદીવું એ છે.

આ વૃત્તિનું સ્થાન યશાભિલાષની આગળ, આશા વૃત્તિની પાછળ અને સાવધતા અને દૃઢતાની વચમાં આવેલું છે તેના ઉપરનો ભાગ સત્ય-નિષ્ઠાનું કાર્ય કરે છે, આ વૃત્તિ ઓપરીનો પાછળનો ભાગ અર્ધ વળે છે ત્યાં સુધી ચિત્ર નં. ૨ માં ૨૧નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે,

આ વૃત્તિનો જેમનામાં વિકાસ થયેલો હોય છે તેઓ કનંવ-પરાયણ હોય છે અને આત્મમગ્નવાળા, ધર્મના સિદ્ધિતોને માનનારા અને સત્યનું પાલન કરનારા હોય છે અને ન્યાય તમા પ્રમાણિક

આલે છે, જેમનામાં આ વૃત્તિનો વિકાસ થયેલો હોતો નથી તેઓ સત્ય કે ન્યાયની ખામીવાળા, આત્મગળ વગરના અને નૈતિકવૃત્તિની ખામીવાળા હોય છે.

૨૨ દયા કે પરોપકાર વૃત્તિ—આ વૃત્તિનું કાર્ય ભલમનસાઇ પરગણુ, અન્યનું કલ્યાણ કરવાની ઇચ્છા, દયા, પરોપકાર કરવાની ઇચ્છા એ છે.

આ વૃત્તિનું સ્થાન કપાળની ઉપર જ્યાંથી સાધાના વાળ શરૂ થાય છે. ત્યાં મસ્તકના ઉપરના અધ્યભાગની વચ્ચેની રેખા ઉપર પૂજ્યભાવની વૃત્તિના સ્થાનની આગળના ભાગમાં ચિત્ર નં. ૨ માં ૨૨ નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે.

આ વૃત્તિનો જેમનામાં વિકાસ થયેલો હોય છે, તેઓનામાં દયાની લાગણી ધણી હોય છે, અન્યનું બહુ કરવાની વૃત્તિવાળા હોય છે અને પરોપકાર કરવાની ઇચ્છાવાળા હોય છે, મૈત્રીભાવ રાખનારા, ખીમની સેવા ચાકરી કરનારા અને મિત્રવગને મદદ કરનારા હોય છે અને જેમનામાં તે વૃત્તિ ખીલેલી હોતી નથી તેઓનામાં દયા કે પરોપકાર વૃત્તિ હોતી નથી.

પ પ્રાવિણ્યપ્રદાયક શક્તિયો.

મસ્તકની આ શક્તિયોમાં ૨૩ કળાકૌશલ્ય, ૨૪ સૌંદર્યપ્રેમ, ૨૫ ઔદાર્યભાવ, ૨૬ અતુલ્યશક્તિ, અને ૨૭ હાસ્યવિનોદ વૃત્તિ એ પાંચ શક્તિયોનો સમાવેશ થાય છે, ઉપર જણાવેલી આકૃતિ નંબર ૧ માં આ પાંચ શક્તિયો મસ્તકની અંદર ક્યાં આવી છે તે પ નો આંક ખતાવી ખતાવવામાં આવ્યું છે અને પાંચ શક્તિયો ક્યાં ક્યાં ભાગમાં આવી છે તે આકૃતિ નં ૨ માં ૨૩-૨૪-૨૫-૨૬ અને ૨૭ ના આંક લખી ખતાવવામાં આવ્યું છે. તે ઉપરથી મસ્તકની અંદર તે શક્તિયો ક્યાં આવી છે તે ફરેક માણસ સહેલથી સમજી શકશે.

૨૩ કળાકૌશલ્ય વૃત્તિ—આ શક્તિનું સ્થાન આકૃતિ નં. ૨ માં ખતાવ્યા પ્રમાણે મસ્તકના લમણાની નીચેના આગળના અર્ધો ભાગમાં આવેલું છે.

ગણનાશક્તિની ઉપર અને સંગિતશક્તિની પાછળ અને દ્રવ્યેચ્છાના આગળના ભાગમાં ચિત્ર નં. ૨ માં ૨૩ નો આંક છે ત્યાં આ વૃત્તિનું સ્થાન આવેલું છે. આ વૃત્તિ ખીલેલી હોય છે તો આ ભાગ આગળ ઉપસેલો જણાય છે.

આ શક્તિ જોનામાં ખીલી હોય છે તે કળાકૌશલ્યમાં હાંશી-
યાર, નવી નવી શ્રેણી કરનાર, યાત્રિક કાર્યમાં નિપૂણ, આર્ટિસ્ટ,
અને હુન્નરઉદ્યોગ કે કળાકૌશલ્યમાં ન્યુન શક્તિવાળા હોય છે અને
ઉત્તમ કારીગરી કે હુન્નર ધધો તેઓ કરી શકતા નથી.

૨૪—ખીણ શક્તિ—સૌંદર્ય—પ્રેમની છે. આ શક્તિ કપાળની
ઉપરના ભાગમાં જ્યાંથી વાળની શરૂઆત થાય છે ત્યાં લમણાના
ઉપરના અથ ભાગમાં ચિત્ર નં. ૨ માં ૨૪ નો આંક છે ત્યાં જતાં
પ્રમાણેનો જગ્યાએ આવેલી છે. જો આ વૃત્તિ ખીલેલી હોય છે તો
લમણાની યાલુ જરા ઉપસેલી હોય છે અને તેના ઉપર ઝીણા
ઝીણા વાગ ઉગેલા હોય છે.

આ વૃત્તિ જોમનામાં ખીલેલી હોય છે તેઓનો સૌન્દર્ય ઉપર
પ્રેમ હોય છે, તે ઉચ્ચ સ્વભાવના, સૌંદર્યને મ્હાનારા, કદમનાશક્તિ-
વાળા, સ્વચ્છતા રાખનારા, વિનયપણું, ઉચ્ચ વસ્તુની પસંદગી કરવાના
સ્વભાવના, સૃષ્ટિ સૌંદર્યને મ્હાનારા અને ઉન્નત વિચારવાળા હોય છે.

જોમનામાં આ વૃત્તિ ખીલેલી હોતી નથી તેઓ સૌન્દર્યને
નહિ મ્હાનારા, ઉત્તમ મહેણી કરણીની આમીવાળા અને મુંદરતાની
મંદજ નહિ કરનારા હોય છે.

૨૫—ત્રીજી શક્તિ—ઔદાર્ય વૃત્તિ—આ વૃત્તિનું સ્થાન આકૃતિ
નં. ૨ માં જતાં પ્રમાણે ૨૫ નો આંક છે ત્યાં સૌંદર્ય—પ્રેમના
સ્થાનની પાછળ જ્યાં મસ્તકની યાલુનો ભાગ ઉપર તરફ ગોળ વળે
છે ત્યાં, સાવચેતીના સ્થાનની આગળના ભાગમાં અને આશાવૃત્તિ
તથા ગોપનવૃત્તિની વચમાં આવેલું છે.

આ વૃત્તિ ખીલેલી હોય છે તો આ સ્થાન ઉપસેલું હોય છે.
તે ગંભીર સ્વભાવના, ઉચ્ચ વિચારના, કુદરતની અનંત શક્તિનું
અવલોકન કરી હૃદયને ઉચ્ચભાવપૂર્ણ રાખનારા, પરમાત્માની અનંત
શક્તિયોને તીરખી તેમના પ્રતિ શક્તિભાવ રાખનારા, અનંત જ્ઞાન-
નો અભ્યાસ કરનારા અને અન્યને સમજાવનારા હોય છે. જોમનામાં
આ વૃત્તિ ખીલેલી હોતી નથી તેઓ કુદરતના અનંત સામર્થ્યોનું
જ્ઞાન ન મેળવનારા હોય છે.

૨૬—અલુકરણ શક્તિ—આ ચોથી શક્તિ છે. આકૃતિ નં. ૨
માં જતાં પ્રમાણે ૨૬ નો આંક છે ત્યાં સૌંદર્ય પ્રેમ તથા કળા
કૌશલ્ય વૃત્તિની નજીકમાં, અને દયા કે પરોપકાર વૃત્તિની યાલુમાં,

અધ્યાત્મશક્તિના આગળના ભાગમાં અને સૌજન્ય શક્તિની પાછળ આ પ્રતિનું સ્થાન આવેલું છે.

આ શક્તિ જેમનામાં ખીલેલી હોય છે તેમના મસ્તકની અંદર આ સ્થાન ઉપસેલું હોય છે. સ્વભાવીક રીતે યાજ્ઞકાને નાનપણથી જ અનુકરણ કરવાની ટેવ હોય છે તેઓના મસ્તકમાં આ સ્થાન ઉપસેલું જણાયે. આ શક્તિ જેમનામાં ખીલેલી હોય છે તેઓ અન્યનું અનુકરણ કરનારા, ખીજા જેવું કરે તેવું કરવાની વૃત્તિવાળા, ખીજાના હુન્નર ઉદ્યોગ કે કળાનું અનુકરણ કરી તેની નકલ કરનારા, નાટકમાં અન્ય મતુષ્યના જેવા જ પાર્ટ ભજવી ખતાવનારા, અને જોયેલું કે સાંભળેલા પ્રમાણે પોતે તેની નકલ કરી ખતાવનારા હોય છે. આ શક્તિ જેમનામાં ખીલેલી હોય છે તેઓ હુન્નર ઉદ્યોગના અનુકરણ કરી શકે છે.

યાજ્ઞક-ખોલતા લખનાં અને વાંચતાં આ શક્તિના પ્રભાવે જ શીખે છે જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોતી નથી તેઓ અન્યનું અનુકરણ કરી શક્તા નથી અને તેમનામાં કાર્ય કરવાની ગતાગમ થણ હોતી નથી.

૨૭-હાસ્યવિનોદ પ્રતિ-આ પ્રતિનું સ્થાન આકૃતિ નં. ૨ માં રજતો આંક છે ત્યાં ખતાવ્યા પ્રમાણે-કપાળના ઉપરના ખુણા પરના છેત્તના ભાગમાં, તર્કશક્તિના સ્થાનની બાજુમાં સૈદ્ધર્થના સ્થાનની આગળના ભાગમાં અને સંગિતશક્તિની ઉપર આવેલું છે. આ શક્તિ ખીલેલી હોય છે તો કપાળની ઉપરના ખુણા ઉપમવા હોવાથી કપાળ ચોરસ આકારનું જણાય છે.

આ વૃત્તિ જેમનામાં ખીલેલી હોય છે તેઓ આનંદી, મસ્કરી-ખોર, હાસ્યવિનોદ કરનારા, હાસ્યવિનોદની વાર્તાઓ લખનારા, દસ-સુખા, સુંદર સ્વભાવના, સંકલ્પશીલતાવાળા, અને ખુશ મીઝણ હોય છે. જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોતી નથી તેઓ આનંદી હોતા નથી ગંભીર તથા ચઢેલું મો રાખી આખો દિવસ ખેસી રહેનારા છે.

૬ અવલોકન શક્તિઓ, બુદ્ધિશક્તિઓ અને મનનાત્મક શક્તિઓ.

આ બુદ્ધિશક્તિઓનું સ્થાન-આખની ઉપરના ભાગથી તે કપાળના ભાગ સુધી ન્યાંથી વાળની શરૂઆત થાય છે ત્યાં સુધીના

ભાગમાં આવેલું છે તે આકૃતિ નં. ૧ માં ૬ નો આંક છે ત્યાં બતાવેલું છે.

આ શક્તિઓના ત્રણ વિભાગ પડી શકે છે. ૧ અવલોકન શક્તિઓ જે નં. ૨૮ થી ૩૫ સુધીમાં આવેલી છે, તેનું સ્થાન આંખના ઉપર ભમરની નીચેના ભાગમાં આવેલું છે.

૨ શુદ્ધિ અને ધારણાત્મક શક્તિઓ—નં. ૩૬ થી ૪૬ સુધીની શક્તિઓ—જે કપાળના મધ્ય ભાગમાં આવેલી છે, અને ૩ મનનાત્મકશક્તિઓ નં. ૪૦ થી ૪૩ સુધીની શુદ્ધિશક્તિઓના સ્થાનથી ઉપરના ભાગમાં એટલે કપાળના ઉપરના ભાગમાં આવેલું છે. આ સ્થાન આકૃતિ નં. ૨ માં બતાવેલાં છે.

૭ અવલોકનશક્તિ

આ શક્તિઓમાં ૨૮—અવલોકનશક્તિ, ૨૯ આકૃતિજ્ઞાન, ૩૦ કદ કે પ્રમાણજ્ઞાન, ૩૧ ગુરુત્વજ્ઞાન, ૩૨ રંગજ્ઞાન, ૩૩ વ્યવસ્થાજ્ઞાન, ૩૪ ગણિતજ્ઞાન, અને ૩૫ સ્થળજ્ઞાનનો સમાવેશ થાય છે.

૨૮ અવલોકન શક્તિનું સ્થાન—કપાળની વચ્ચેના ભાગની નીચે બંને ભમરની આંદરના છેડાની વચ્ચે, નાકના મૂળની ઉપર—આકૃતિ નં. ૨ માં બતાવ્યા પ્રમાણે ૨૮ નો આંક જે સ્થળે છે તે સ્થળે આવેલું છે. જ્યારે આ શક્તિ ખીલેલી હોય છે ત્યારે આંખની ભમરો નાકની તરફ નમેલી હોય છે. અને બંને ભમરો વચ્ચેનો આ સ્થાનવાળો ભાગ ઉપસેલો જણાય છે.

આ વૃત્તિ ખીલેલી હોય છે તો અવલોકન કરી જોઈ તપાસી પરીક્ષા કરવાની શક્તિ આવે છે. તેમનામાં કેાઈ વસ્તુ બંધુવાની, જોવાની અને તેનું નિરીક્ષણ કરવાની જગ્યા રહે છે. અને જેમનામાં ખીલેલી હોતી નથી તેઓ અવલોકન કરવાની, કે જે તે વસ્તુ જોવાની કે તેનું નિરીક્ષણ કરવાની વાતવાણા હોતા નથી.

૨૯ આકૃતિજ્ઞાન—આ પ્રતિનું સ્થાન બંને આંખોની મધ્યમાં કંઈક આંખની ઉપરના ભાગમાં ચિત્ર નં. ૨ માં ૨૯ નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે. જેમનામાં આ વૃત્તિ ખીલેલી હોય છે તેઓની બંને આંખો વચ્ચે થઈ અંતર ન હોતાં નજદીક આવેલી હોય છે.

આ વૃત્તિ ખીલેલી હોય છે તો તે વિશ્વ સિન્ન વસ્તુઓને સ્પર્શપ્રત્યી ઝોળખી શકે છે. અને જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી નથી તેઓ એકવાર જોયેલી હોય છે તો એકવાર જોયેલી વસ્તુ કે પ્રાણીને તે ફરી મળતાં ઝોળખી શકે છે.

૩૦ કંઠ કે પ્રમાણુજ્ઞાન—આ શક્તિનું સ્થાન અરવોઠન શક્તિના સ્થાનથી બન્ને બાજુમાં જરા નીચે, જ્યાં નાકનું મૂળ અને ભમરનો અંદરનો ભાગ મળે છે અને જેથી ખુણા પડે છે ત્યાં, ચીત્ર નં. ૨ માં ૩૦ નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે. જેમનામાં આ વૃત્તિ ખીલેલી હોય છે તેઓનો ભમરના અંદરના ખૂણાનો ભાગ—આંખની ઉપર લટકતા જેવો ઉચો ઘયેલો હોય છે.

આ વૃત્તિ ખીલેલી હોય છે તેઓ -જરે જોઈને અમુક વસ્તુ કેટલી મોટી, લાંબી કે પહોળી છે તે કહી શકે છે. તથા ટાઇ વસ્તુનું માપ, કદ કે તે કેટલા પ્રમાણનો છે તે અડસટે પણ ખરાખર કહી શકે છે. અને તેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોતી નથી તેઓ નજરે જોઈ ટાઈ વસ્તુનું પ્રમાણ કે કદ કહી શકતા નથી કે તે કેટલું મોટું કે લાંબુ પહોળું છે તે કહી શકતા નથી.

૩૧ ગુરુત્વજ્ઞાન—નાકના ઉપરના ભાગથી અધોઃક ઇંચ દૂર પ્રમાણુજ્ઞાનના અવયવની જોડે, રંગજ્ઞાનના અવયવની આગળ અને ભમરના નીચેના પ્રદેશમાં ચીત્ર નં. ૨ માં ૩૧ નો આંક છે ત્યાં આ ગુરુત્વજ્ઞાન શક્તિનું સ્થાન આવેલું છે. જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોય છે તેઓની આંખની વચ્ચેથી ભમરની નીચેનો ભાગ ઉપસેલો જણાય છે. તેઓ વચ્ચનને સમનોલ્લ રાખી શકે છે. ઘોડા ઉપર કે સામ્રાજ્ય ઉપર ખેડી ગુરુત્વાકર્ષણશક્તિના નિયમે વર્તી શકે છે. પોતાના સ્નાયુઓ ઉપર ખરાખર કાબુ રાખી શકે છે. દોરડાં પર પણ તે ચાલી શકે છે. હંચી ટેકરીની ધાર ઉપર પણ ચાલી શકે છે અને કરકસરના ખેતોમાં તેઓ હિતમ અંગ કસરતના ખેલ કરી શકે છે.

જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોતી નથી તેઓને ગાડી ત્રાડપાઈ કે વહાણમાં ખેસવાથી મગજ ફરે છે, ઉલ્ટી થાય છે અને ગાભરા બની જાય છે, અને પોતાનું સમતોલપણું બાળવી શકતા નથી.

૩૨ રંગજ્ઞાન—આ વૃત્તિનું સ્થાન ગુરુત્વજ્ઞાનની શક્તિની ઉપર ભમરના ભાગમાં આવેલું છે. આંખના મધ્યમિંદુની ઉપર ભમરની અંદરના ભાગમાં ગુરુત્વશક્તિનું અને રંગ જ્ઞાનની શક્તિનું સ્થાન, બહારના ભાગમાં ભમરની કમાનના મધ્ય ભાગમાં, ચીત્ર નં. ૨ માં ૩૨ નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે.

આ શક્તિ ખીલેલી હોય છે તો તેમની ભમર કમાન જેવી વળેલી અને મધ્ય ભાગ ઉપસેલો હોય છે તેઓ રંગના ધણા શોખી હોય છે, રંગને પારખી શકે છે તથા લુદા લુદા રંગની મેળવણી કરી શકે છે. ચિતારા કે પેન્ટરનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોય છે તો તેઓ ઉત્તમ રંગ કામ કરી શકે છે. જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોતી નથી તેઓમાં લુદા લુદા રંગ પારખવાની કે તેની મેળવણી કરવાની ખામી હોય છે.

૩૪ વ્યવસ્થા શક્તિ—આ શક્તિનું સ્થાન આખની ભમરની નીચે વળતી કમાનની નીચે, રંગગાનની શક્તિના સ્થાનની પછી ખાણ ભાગ તરફ, ભમરના છેડાના ભાગની નીચે આખના બહારના ખુણાની ઉપરના પ્રદેશમાં ચીત્ર નં. ૨ માં ૩૩ નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે.

આ વૃત્તિ જેનામાં ખીલેલી હોય છે તેઓની ભમરની કમાનનો છેડો ઉપસેલો હોય છે. આ વૃત્તિ જેમનામાં ખીલેલી હોય છે તેઓ વ્યવસ્થાસર કાર્ય કરનારા. બરમાં કે બહાર વસ્તુ નિયમસર અને વ્યવસ્થાસર બ્યારે જોખએ ત્યારે જડી શકે તેવી રીતે ગોઠવનાર અને ઉત્તમ પ્રકારની વ્યવસ્થા કરનાર હોય છે. તેઓ પદ્ધતિસર કાર્ય કરનારા, નિયમસર કાર્ય કરનારા અને દરેક કામમાં વ્યવસ્થિત રહે છે.

જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોતી નથી તેઓ પદ્ધતિ અને નિયમસર કાર્ય ન કરનારા, અને વ્યવસ્થા વગરના હોય છે.

૩૪ ગણુતિજ્ઞાન—આ શક્તિનું સ્થાન વ્યવસ્થાના સ્થાનની બહાર ભમરના બહારના ખુણાની નીચે આકૃતિ નં. ૨ માં ૩૪ નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે.

૩૫ સ્થળજ્ઞાન—આ શક્તિનું સ્થાન પ્રમાણ જ્ઞાન અને ગુરુત્વ જ્ઞાનના સ્થાનની ઉપર, ભગવતની અંદરના પ્રદેશથી પોણા ઈંચ જેટલા ભાગ ઉપર ઉંચે જરા બહાર પડતું ચિત્ર નં. ૨ માં ૩૫ નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે.

આ શક્તિ જેમનામાં ખીલેલી હોય છે તેઓ દરેક જગ્યા અને તેની આસપાસના પ્રદેશને સહેલાઈથી યાદ રાખી શકે છે, અને એક જગ્યા એકવાર જોયા પછી તેને ભૂલી જતા નથી, મુસાફરી કરવાની પ્રીતિવાળા, ભૂગોળનું જ્ઞાન અને કાષ્ઠ પણ જગ્યા કે સ્થાન શોધી કાઢવાની શક્તિવાળા હોય છે અને ભૂગોળ કે ખગોળનું સાફ જ્ઞાન મેળવી શકે છે. જે બુદ્ધિ છે તેને યાદ રાખી શકે છે, અને જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોતી નથી તેઓ એકવાર જોયેલા સ્થાનને ભૂલી જાય છે, અને ભૂગોળના જ્ઞાનથી રહીત રહે છે.

૨ બુદ્ધિ કે ધારણાત્મક શક્તિઓ.

આ શક્તિઓની અંદર ૩૬ ઐતિહાસિક જ્ઞાન. ૩૭ સમયજ્ઞાન, ૩૮ સંગીત શક્તિ, અને ૩૯ વક્તૃત્વ શક્તિનો સમાવેશ થાય છે.

૩૬ ઐતિહાસિક શક્તિ—આ શક્તિનું સ્થાન કપાળની વચમાં આવેલોકન શક્તિના સ્થાન ઉપર અને સ્થાનજ્ઞાનના અને અવ્યયો વચ્ચે ચિત્ર નં. ૨ માં ૩૬ નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે. આ શક્તિ ખીલેલી હોય તો કપાળનો મધ્ય ભાગ ઉપસેલો અને કપાળ ભરાવહાર જણાય છે.

આ વૃત્તિ ખીલેલી હોય છે તો બુદ્ધિશાળી, યાદદારતી, જોવા ને સંલિખવામાં આવેલા પ્રસંગો કે વૃત્તાંતોની સ્મૃતિ રહેલી, ઇતિહાસના શોખી, કુશળ અને સંલિખેલી વાત નહિ ભુલાનારા હોય છે.

જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોતી નથી તેઓ ભુલકથા, જોયેલી વાત વારંવાર ભૂલી જનારા અને ઇતિહાસના બનાવો યાદ ન રાખી શકનાર હોય છે.

૩૭ સમય અને તાલજ્ઞાન—આ શક્તિનું સ્થાન વ્યવસ્થા શક્તિના અવ્યયથી અર્ધેક ઈંચ ઉપર, સ્વરજ્ઞાનના સ્થાનની આગળના ભાગમાં બુદ્ધિ અને સ્થાનજ્ઞાનની બાજુમાં અને તર્કશક્તિના સ્થાનની નીચે ચિત્ર નં. ૨ માં ૩૭ નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે.

જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોય છે તેઓ અમુક વખતે કેટલો ટાઈમ થયો હશે તેથી અમુક બનાવ ક્યારે બન્યો હશે, પારી

બોલેરમું]

રીતે માદ શાખી શકે છે તથા ક્ષી શકે છે, તાલ અને ઢગથી આપ શકે છે અને નેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોતી નથી તેઓ નિમ-મિત સમયે કામ ન કરનારા અને અમુક બનાવ ક્યારે બન્યા છે તે સમયના જ્ઞાન વગરના હોય છે.

૩૮ સ્વર કે સંગિતજ્ઞાન—આ વૃત્તિનું સ્થાન કૃપાળની આબુના છેવટની નીચેના ભાગમાં—ગણિતશક્તિની ઉપર અને તાલ કે સમયના સ્થાનની પછી વ્યવસ્થાના સ્થાનથી થોડા ઊંચ ઉપર બહારના ભાગમાં આકૃતિ નં. ૨ માં ૩૮ નો આંક છે ત્યાં ખતાવેલી જગ્યાએ આવેલું છે.

જ્યારે આ સ્માન ખીલેલું હોય છે ત્યારે ભમજીની નીચેના આગળનો ભાગ ભરાવાકારે હોય છે, અને આખના બાહ્યખુણાનો કૃપાળનો ભાગ ઘણી વખતે ઉપમેલો જણાય છે.

નેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોય છે તેઓ માનના શાખી, ગાવાખખવાના શાખી અને સંગીત શક્તિવાળા હોય છે, અને ગાયન ગાવાની સમજવાની અને સાંભળવાની પ્રીતિવાળા હોય છે, અને કવિઓ અને છે. નેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોતી નથી તેઓ સંગી-તના શાખી હોતા નથી તેમ ગાવા ખખખવાનું પણ જાણતા હોતા નથી.

૩૯ વસ્તુત્વ શક્તિ—આ વૃત્તિનું સ્થાન આખની નીચેના થોડામાં આગળ છે. જો આ વૃત્તિ ખીલેલી હોય છે તો આખની નીચેના થોડાવાળા ભાગ ઉપમેલો ને ભરાવાકારે હોય છે. આકૃતિ નં. ૨ માં ૩૯ નંબર જ્યાં મુક્યો છે ત્યાં જોવાથી તેના સ્થાનનું

તોતરમું] રમણશાસ્ત્રથી સોળ પ્રશ્નોની કાર્પસિદ્ધિ જોવાની રીત. ૬૧૫

શાસ્ત્ર તરફ પ્રીતિવાળા હોય છે. જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોતી નથી તેઓ માણસને જોઈ તેના સ્વભાવની પરીક્ષા કરી શકતા નથી.

૪૩ સભ્યતા કે સૌજન્યતા—આ શક્તિનું સ્થાન કપાળની ઉપરના ભાગમાં અનુકરણશક્તિ અને તર્કશક્તિની વચ્ચેમાં બુદ્ધિશક્તિના સ્થાનની નજીક અને દયાશક્તિના સ્થાનની ખાલુમાં ચિત્ર નં. ૨ માં ૪૩ નો આંક છે ત્યાં આવેલું છે.

આ શક્તિ ખીલેલી હોય છે તો કપાળની ઉપરનો ભાગ ભરાવાદાર બજાય છે, જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોય છે તેઓ વિવેક અને મીઠી વાણી તથા નમ્રતાથી અન્યના મનને હરણ કરી શકે છે તેમનો સ્વભાવ મીઠો હોય છે અને જોડવા આજ્ઞાની રીત-ભાત પણ સંવૃત્તે મિત્ર બનાવી દે તેવી હોય છે.

જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોતી નથી તેઓનો સ્વભાવ શુષ્ક હોય છે. આનંદની વાતોમાં પણ તેઓ રસ લેતા નથી અને અન્યને પોતાના સ્વભાવને વશ વર્તી શકતા નથી.

૪૪ આરામપ્રિયતા—આ શક્તિ હાલમાં નવી શોધી કાઢી છે. આ શક્તિનું સ્થાન સાવધતા અને મૈત્રીની તથા નિઃપ્રહશક્તિ અને શૌર્યશક્તિની વચ્ચેમાં આવેલું છે. જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોય છે તેમને આરામ લેવો, અને ઉંઘવું ધણું ગમે છે અને જેમનામાં આ શક્તિ ખીલેલી હોતી નથી તે વિચારિત ન લેનારા અને હિમ્મતરો કરનારા હોય છે.

પ્રકરણ ૭૩ મું.

રમણશાસ્ત્ર

રમણશાસ્ત્ર ઉપરથી સોળ પ્રશ્નોની કાર્યસિદ્ધિ જ્ઞેવાની રીત.

આ પ્રકરણમાં પોતે ધોરણ કામના સંલ્પમાં શું બનશે તે જ્ઞેવાથી અવશ્ય કરીને જવાબ ખરો જ મળશે એમ જાણવું.

આ પ્રકરણમાં ૧૬ પ્રશ્નો મુકવામાં આવ્યા છે જેમાં તમામ હકીકત આવી જાય છે. પોતે કોઈ પણ કામનો આરંભ કરતા પહેલાં અથવા તે પોતાની ઇચ્છાવતાર ૧૬ પ્રશ્નો વાંચી જોઈ તેમાંથી જે પ્રશ્ન જ્ઞેવાની ઇચ્છા હોય તે પ્રશ્નો નીચેના દિવસો સિનાયના દિવસોમાં જ્ઞેવા.

જાનેવારી માસમાં તા. ૧-૨-૪-૬-૧૦-૨૦ અને ૨૨ મી તારીખે પ્રશ્નો જ્ઞેવા તકિ. ફેબ્રુઆરી માસમાં તા. ૬-૧૭-૨૮ મી તારીખે પ્રશ્નો જ્ઞેવા તકિ. માર્ચ માસમાં તા. ૨૪-૨૬. અપ્રેલ માસમાં તારીખ ૧૦-૨૭-૨૮, મે માસમાં તારીખ ૭-૮, જુન માસમાં તા. ૨૭; જુલાઈ માસમાં તા. ૧૩-૧૧, અગષ્ટ માસમાં તા. ૨૦-૨૨, સપ્ટેમ્બર માસમાં તા. ૬ ફી; ઓક્ટોબર માસમાં તા. ૩-૨૨ તથા નોવેમ્બર માસમાં તા. ૬-૧૦ અને ૧૫ મી તારીખ, એ તારીખોએ કોઈ પણ કામમાં લાવિષ્યમાં શું બનશે તે પ્રશ્નો જ્ઞેવા તકિ. આ પ્રશ્નો એવી રીતે ગોઠવવામાં આવ્યા છે કે જેમાં આજુસંતી તમામ ઇચ્છાઓનો સમાવેશ થાય છે. એથી પોતાને માટે લાવિષ્યમાં શું બનશે તે સહજ રીતે જાણી શકાય.

૧૬ પ્રશ્નો અને તે જ્ઞેવાનો રીત.

૧ મારી વારેલી ઇચ્છા પુરી થશે કે કેમ ?

૨ મુક કામમાં જશ મળશે કે કેમ ?

૩ વારેલાં ધંધામાં લાભ થશે કે કેમ ?

અને આ ૧૬ પ્રશ્નોમાં ન આવી જતો હોય તો તેનો નં. ૧ માં સમાવેશ કરવો.

પ્રશ્ન જોવાની રીત.

જે માણસને પ્રશ્ન પુછવો હોય તેણે ચાર માણસનાં અગર વસ્તુઓનાં નામ બોલવાં અગર લખવાં. જેમકે એક માણસને પ્રશ્ન પુછવો છે, તેને થું પ્રશ્ન પુછવો છે તે પ્રથમ નક્કી કરવું, ધારો કે તેણે “ પોતે ધારણા ધંધામાં લાજ થશે કે કેમ ” એવો નં. ૩ નો પ્રશ્ન પુછ્યો, હવે તેની પાસે ચાર નામ ગમે તો માણસનાં અથવા ગમે તો વસ્તુઓનાં બોલાવવાં. જેમકે:—તેણે રતીલાલ, નવનીતરાય, જામફળ, ખરશી, એવાં ચાર નામ દીધાં, પછી તે નામના નામવાર જુદા જુદા અક્ષરો ગણવા, જેમકે, પેહેલા નામના ૫, બીજાના ૬, ત્રીજાના ૪, અને ચોથાના ૩ અક્ષરો થયા. હવે જે અક્ષરો થાય તેને બેએ લાગવા અને જો શેષ. (૦) વધે તો બે મીડાં (૦૦) કરવાં અને શુન્ય ૧ વધે તો એક મીડું (૦) કરવું. એવી રીતે પહેલાનાં ઉપર, બીજાનાં નીચે, એવી રીતે અક્ષરોનાં મીડાં મુકવાં, જેમકે, પેહેલા નામના ચાર અક્ષરને બેએ લાગવાથી શેષ મીડું રહ્યું તેનાં (૦૦) બે મીડાં થયાં, હવે તેની નીચે બીજા નામના ૬ અક્ષરને બેએ લાગવાથી શેષ મીડું રહ્યું તેનાં (૦૦) બે મીડાં મુકવાં. ત્રીજા નામના ચાર અક્ષર થાય તેને બેએ લાગવાથી શેષ મીડું રહે તેનાં બે મીડાં (૦૦) તેની નીચે મુકવાં. અને ચોથા નામના ત્રણ અક્ષરને બેએ લાગવાથી શેષ ૧ રહ્યું તેનું એક મીડું (૦) સર્વથી નીચે મુકવું. આ રીતે જે નામ પ્રથમ લખ્યું હોય અગર બોલવામાં આવ્યું હોય તેના અક્ષરને બેએ લાગતાં જે શેષ રહે તેનાં મીડાં થાય તે ઉપર ત્યારપછી લખવામાં કે બોલવામાં આવેલા નામનાં મીડાં નીચે, એમ અનુક્રમે એકની નીચે બીજું એ પ્રમાણે ગોઠવવાં જેમકે:—

૧ હું નામ રતીલાલ તેનાં મીડાં	૦૦	} આ રીતે મીડાં અનુક્રમે ગોઠવવાં.
૨ જુ નામ નવનીતરાય તેનાં મીડાં	૦૦	
૩ જુ નામ જામફળ તેનાં મીડાં	૦૦	
૪ થું નામ ખરશી તેનું મીડું	૦	

હવે જવાબમાં જોવા માટે ૩ ના પ્રકરણમાં ૧૬ પ્રશ્નો જોવાનું
 ૮૬ આપવામાં આવ્યું છે તેમાં આપણા ૧૬ પ્રશ્નોના ૧-૨-૩-૪

૧૭૩ મું] રમણશાસ્ત્રી સોળ પ્રશ્નોનો ત્રી કાર્યસિદ્ધિ જોવાની રીત. ૬૧૬

એવી રીતે ૧૬ આંકડા પહેલા ખાનામાં આપ્યા છે અને મથાળે ઉપર આપણે જેવાં મીડાં ગોઠવ્યાં. એવી ૧૬ મીડાંની માળાઓ ગોઠવી છે તેમાં જોઈ આપણે મીડાં ગોઠવ્યા પ્રમાણે જે માળા થઈ તે માળા પ્રશ્ન જોવાના કોષ્ટકના મથાળે શોધી કહાડી અને આપણો પ્રશ્ન કયા નંબરનો છે તે આંકડો શોધી કહાડી પ્રશ્નના આંકડાની લીટી ઉપર પોતે શોધેલી માળાના સામે કયો અક્ષર આવે છે તે કાઢવું, પછી તે અક્ષરવાળું પાતું કહાડી પોતે બતાવેલી મીડાંની માળા શોધી કાઢવી અને તેની સામે પોતાના પ્રશ્નનો જવાબ મળશે, જેમકે-પેલા માણસે નં. ૩ નો પ્રશ્ન પુછ્યો છે, હવે પ્રશ્ન જોવાના કોષ્ટકમાં નં. ૩ ની લીટી ઉપર આપણે બતાવેલી માળા-કોષ્ટકને મથાળે શોધી કાઢી તો છ અક્ષર ઉપર આપણી બતાવેલી માળા આવી. હવે છ અક્ષરનાં મથાળાવાળું પાત કાઢી તેમાં આપણી ગંગા સોનેતો જવાબ " તારા ધંધામાં લાસ થતાર નથી" એવો મળ્યો એમ મંમજનુ આ પ્રમાણે પોતે તેમજ જેને પ્રશ્ન પુછ્યો હોય તેની પાસે ચાર નામ બોલાવી ગણવી કરી મીડાંની માળા બતાવી જવાબ જોવો.

બીજી રીત.

વળી જેને પ્રશ્ન પુછ્યો હોય તેની પાસે અમુક સંખ્યા (રકમ) ચારવાર બોલાવવી. જેમકે તેણે (૧) ૫૦, (૨) ૯૬૫, (૩) ૨૯, (૪) ૧૦૫૮, આ પ્રમાણે અક્ષરો કહ્યા, તેને જેણે લાગવા ને શેષ (૦) મીડું વધે તો (૦૦) જે મીડાં લખવી, અને લાગતાં એક શેષ વધે તો એક મીડું (૦) લખવું. જેમકે $૫૦ \div ૨ =$ શેષ ૦, $૯૬૫ \div ૨ =$ શેષ ૧, $૨૯ \div ૨ =$ શેષ ૧, $૧૦૫૮ \div ૨ =$ શેષ ૦ રહ્યું તો તેની કુલ શેષનાં જે, અને ૧ શેષનું એક ૦ મીડું, એવી રીતે ૦૦ આ પ્રમાણે માળા બની, હવે ધારો

નખાવતી જેમાં પ્રથમ વાર જે અક્ષરો નીકળે, બીજીવાર જે નીકળે, ત્રીજી વાર અને ચોથીવાર જે અક્ષરો નીકળે તેને એક પંખી એક અનુક્રમે બેએ લાગી લાગતાં જો ૧ વધે તો ૧ મીકું (૦) ને શુન વધે તો (૦૦) બે મીકાં એની રીતે માળા ખનાવી ઉપર પ્રમાણે તેણે પુછેલા પ્રશ્નનો જવાબ જોવો, જેમકે જોક વખત ૧૫ પડ્યા, ફરી ૨૦ પડ્યા, ફરી ૪ પડ્યા, ફરી ૧૦ પડ્યા. હવે તેને અનુક્રમે બેએ લાગતાં જે વધે તેને ઉપર પ્રમાણે માળા ખનાવતો ૐ આ પ્રમાણે મીકાંની માળા ખતી. હવે તેણે જો નં. ૧ તો, પ્રશ્ન પુછ્યો હોય તો પ્રશ્ન જોવાના કાષ્ટકમાં જોઈ અક્ષર શોધી કાઢી તે અક્ષરવાળા પાનામાં માળા સામેનો જવાબ વાંચવો. જેમકે કાષ્ટકમાં માળા નીચે નં. ૧ માં પ્રશ્નની લીટી ઉપર ઠ અક્ષર આવ્યો. હવે ઠ અક્ષરવાળા પાનામાં આપણી ૐ આ માળા સામે જવાબ મળ્યો કે “ જે કાંઈ તારી ઇચ્છાઓ છે તે વહેલી પૂરી થશે ” આ પ્રમાણે પ્રશ્નનો જવાબ.

ઉપર પ્રમાણે ત્રણ રીતે પ્રશ્નો જોવાય છે. જે જવાબ આવે છે તે ખરાબ આવે છે એ નક્કિ સમજવું. એકજ દિવસે એકજ પ્રશ્ન બે વખત જોવો નહિ.

હવે આપણે કાંઈ પણ પ્રશ્નનો પ્રશ્ન જોઈએ અને તેના જવાબમાં જો આપણને લાભ થાય તેવો અથવા તો પુછેલા પ્રશ્ન પ્રમાણે વર્તવાથી ભવિષ્યમાં આપણને લાભ થશે એવો જવાબ મળે તો ધૈર્ય અને શ્રદ્ધાથી તે કામ કરવું તો તેમાં ભવિષ્યમાં અવશ્ય ફાયદો જ થશે. જો જવાબમાં તે પ્રશ્ન વર્તવાથી આપણને નુકશાન થશે એમ આવે તો આપણે તે કામ ફેરવવું અને બીજું કામ ધૈર્ય અને પરમાત્મા ઉપર શ્રદ્ધા રાખી કરવું. તો તે કામમાં આપણને લાભ થશે. અને આપણે ધારણ કામ કરવાથી આપણને જે હાની માત તેથી આપણે બચીને ફાયદો મેળવી શકીશું.

કાંઈ પણ પ્રશ્ન પુછતાં જો તેનો જવાબ આપણા ઝેરલાભમાં આવે તો આપણે નિરાશ પામવાનું નથી પણ આપણને તે કામ કરવાથી ભવિષ્યમાં અવનક આવી પડતા સંકટોથી બચવાનો જે ઉપાય આપણને મેળવ્યો હોય તે કરી તે દુખથી બચવું ઉપાય કરવાની આપ-
 ૧ આવી પડતું કામ અટકે છે, કારણ કે આપણે આગળથી સાવ-
 રહી દુખથી બચવાના ઉપાયો યોગ્ય તે પ્રમાણે વર્તીએ છીએ.

આથી રીત—પ્રશ્ન જોવા માટે પ્રશ્ન પૂછનાર પાસે માત્ર મીઠાનીજ ચાર લાકડાં કરાવવી અને પછી તે પરથી મીઠાની ગણતરી કરી એકી મીઠા હોય તે તેનું એક અને બેકી મીઠા હોય તે તેના બે મીઠા મૂકી ઉપર પ્રમાણે માળા બનાવે તેનું ફળ ઉપર પ્રમાણે જોવું.

પ્રશ્ન જોવાની પાંચમી રીત.

પોતાનો પ્રશ્ન નંબર—૧૬ પ્રશ્નો વાંચી અને તેમાંથી કાઢવો. તે નંબર પ્રશ્ન જોવાના કાટકમાં પહેલા ખાનામાં કહાડવો અને તે નંબરવાળી લીટી ઉપરના ગમે તે અક્ષર ઉપર આંગળી મૂકવી અને જે અક્ષર ઉપર આંગળી મૂકી હોય તે અક્ષરની લીટીમાં ઉપરના મથાળે જે મીઠાની માળાઓ છે તે કાઢવી અને પછી જે અક્ષર ઉપર આંગળી મૂકી હોય તે અક્ષરના નામવાળું પાનું કાઢવું અને પછી તેમાં પોતે આંગળી મુકેલા અક્ષર ઉપર જે માળા આવી હોય તે માળા શોધી કાઢી તેની સામેનો જવાબ વાંચવો? જેમકે;—આપણે પ્રશ્ન ચોરીએ ગયેલી મીઠકન પાછી મળશે કે કેમ તે સંબંધી છે, તે પ્રશ્ન ૬ હો છે હવે પ્રશ્ન જોવાના કાટકમાં પહેલા ખાનામાં ૬ મા નંબરની લીટી ઉપર જે અક્ષર આંગળી મૂકી તે તેના મથાળે માળાના મીઠા આવેલાં છે જેથી જે અક્ષરના નામના આપણી માળાના મીઠા આવે “ તારી ચોરીએ ગયેલી મીઠક મળશે ” એવો જવાબ આવે.

આ પ્રમાણે આ રીતે પણ પ્રશ્નો જિજ્ઞાસુ કરી શકે.

ઉપર પ્રમાણે પાંચ રીતે પ્રશ્નો જોવાના છે. જેમાં જે અનુકૂળતા હોય તે રીતે પ્રશ્નો જોવા—જેમકે પ્રશ્ન જોવાની રીત ન જ જવાબ મળશે. પણ એક દિવસે એક પ્રશ્ન જોવાનો નહિ એ વાત ધ્યાનમાં રાખવી તથા કોઈ પ્રશ્ન જોવાનો સોચે પ્રશ્નો જોવા નહિ.

૧૬ પ્રશ્નોમાંથી પોતાના પ્રશ્નનો આંક ને અક્ષર શોધવાનું કોષ્ટક.

૧૬ પ્રશ્નો	ના અનુ-ક્રમવારે નંબર.	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦
૧	ક	ખ	ગ	ઙ	ડ	ચ	છ	જ	ઝ	ઞ	ટ	ઠ	ડ	ઢ	ણ	ત		
૨	ખ	ગ	ઙ	ડ	ચ	છ	જ	ઝ	ઞ	ટ	ઠ	ડ	ઢ	ણ	ત	ક		
૩	ગ	ઙ	ડ	ચ	છ	જ	ઝ	ઞ	ટ	ઠ	ડ	ઢ	ણ	ત	ક	ખ		
૪	ઙ	ડ	ચ	છ	જ	ઝ	ઞ	ટ	ઠ	ડ	ઢ	ણ	ત	ક	ખ	ગ		
૫	ડ	ચ	છ	જ	ઝ	ઞ	ટ	ઠ	ડ	ઢ	ણ	ત	ક	ખ	ગ	ઙ		
૬	ચ	છ	જ	ઝ	ઞ	ટ	ઠ	ડ	ઢ	ણ	ત	ક	ખ	ગ	ઙ	ડ		
૭	છ	જ	ઝ	ઞ	ટ	ઠ	ડ	ઢ	ણ	ત	ક	ખ	ગ	ઙ	ડ	ચ		
૮	જ	ઝ	ઞ	ટ	ઠ	ડ	ઢ	ણ	ત	ક	ખ	ગ	ઙ	ડ	ચ	છ		
૯	ઝ	ઞ	ટ	ઠ	ડ	ઢ	ણ	ત	ક	ખ	ગ	ઙ	ડ	ચ	છ	જ		
૧૦	ઞ	ટ	ઠ	ડ	ઢ	ણ	ત	ક	ખ	ગ	ઙ	ડ	ચ	છ	જ	ઝ		
૧૧	ટ	ઠ	ડ	ઢ	ણ	ત	ક	ખ	ગ	ઙ	ડ	ચ	છ	જ	ઝ	ઞ		
૧૨	ઠ	ડ	ઢ	ણ	ત	ક	ખ	ગ	ઙ	ડ	ચ	છ	જ	ઝ	ઞ	ટ		
૧૩	ઢ	ણ	ત	ક	ખ	ગ	ઙ	ડ	ચ	છ	જ	ઝ	ઞ	ટ	ઠ	ડ		
૧૪	ણ	ત	ક	ખ	ગ	ઙ	ડ	ચ	છ	જ	ઝ	ઞ	ટ	ઠ	ડ	ઢ		
૧૫	ત	ક	ખ	ગ	ઙ	ડ	ચ	છ	જ	ઝ	ઞ	ટ	ઠ	ડ	ઢ	ણ		અ

જ્યારે કોઈક પ્રશ્નો જોવાનું હોય તેમાંથી ખીબ પ્રકરણમાં કલા મુજબ મારી મારીને માળા બનાવી અક્ષર શોધી કાઢી આ પાનની પાછળ, કલાવાર અક્ષરોનાં પાનાં આપ્યાં છે તેમાંથી પોતાના અક્ષરનું પાનું કાઢવું. અને તેમાં ગણતરી કરતાં આવેલી માળા શોધી કાઢી તેની સાથેના જવાબ વાંચવો.

તોતેરમું.] રમણસાંખ્યપરથી જોવાનું બવિષ્ય ફળ.

પ્રશ્ન જોવાના કોષ્ટકમાંથી નીકળેલા અક્ષરોના

મીઠાની
માળા

ક

રસાત

જે તું મન છે તે તને જઘ્નીય મળશે.

ખરેખરે

દુઃખ તથા સંકટ છે એમ જણાવે છે.

તારી ધુર

જે તું આજ કરે છે તે વિષે તું સાવધ રહે નહિ તો દુઃ

તારા મિત્રો

તે કદી મરશે, ન તે આગત તેના મિત્રને થયી ધાર

આજ સારી

તે હાલ તો જીવશે, પણ તેને ઘાત છે.

તે કદીતે માશી

એક સારી રૂપવાળી અને કલેશ કરનારી છો

તે રાગી સારો થઈ

તને ધર્માત્મા અને સદ્ગુણી જો અર

તે જોને છોકરી થશે અને

જો તું અજાણ તું તે પુણ્ય સાથે લગ્ન કરી

તેની પાસે ધન કે ધણી દોષત નથી પણ મધ્યમ છે.

તું આ લગ્ન કરીશ નહિ, કરીશ તો દુઃખી થઈશ.

લગ્ન માટે જોના ખુશામત કરવી જોડી. દે તેથી તને દુઃખ મળે.

તાર મુસાફરીમાં જવું શક્ય છે, માટે ધેર રહીશ તો સાફ છે.

ખરી તથા નિષ્કપટ મિત્રાઇ ઉપર તું વિશ્વાસ રાખ.

જે તે જોયું છે તે કરીયો અગત્યનું ધારીશ નહિ.

પરદેશ ગયેલું માણસ દુઃખી છે તેથી તને મળવા આવવાનું નથી.

જ્યાં તું હાલ છે ત્યાંજ રહેવું ફાયદાકારક છે.

મીઝાની
માળા.

ઘ

બીજા દેશમાં તને પુષ્કળ ધન દોલત મળશે.

પ્રમાણિકપણે જો તું રહીશ તો તને ખમણું મળશે.

પરમાત્મા તારા નહારા ભાગ્યને અદતી તને જશ તથા સુખ આપશે.

તું પોતાની કલ્પના ફેરવ નહિ તો દરિદ્ર થશે.

તારા ઉદ્યોગમાં ધણું વિવેન આડા આવશે એમ જણાય છે.

આજ તારા મનમાં જે ધ્રુવજાઓ છે તેનો નાશ કર.

આ વખત તે કેદી છુટશે.

રોગીનું દુઃખ ઘણું દહારાનું તથા સંદેહવાળું થશે.

તે સ્ત્રીને એક રૂપવાન તથા આગ્રાહરી છોકરી થશે.

તે પુરુષ હલકી પદ્ધતિ છે પણ પ્રમાણિક મનનો છે.

એ લગ્ન તારે કલ્યાણ કરશે, તથા સંપત્તિની વૃદ્ધિ કરશે.

તું એવા એક પુરુષ સાથે પ્રિતી કરે છે કે જે તારા વિરુદ્ધ છે.

આગળ પાછળ વિચાર કરીને ચાલશે તો તારી સુસાદરી સફળ થશે

તે જે ખોલે છે તેવું તેના મનમાં નથી કારણ કે તે ખોટા મનનો છે

કાંઈ જેસા ખર્ચ કર્યાથી તથા શરમથી તારી વસ્તુ ફરીથી મળશે.

પરદેશ ગયેલાને ફરીથી જોવાની આશા રાખીશ નહિ.

શીર્સની
માળા.

હ.

પરદેશ ગયેલો જન્મીથી પાછો આવશે પણ તારા ધાર્યા પ્રમાણે નહિ આવે.

તું તારા મિત્રોમાં રહે તેથી તારૂં સારૂં થશે.

જે તું ખોલે છે તે તને આત્રણ મળશે.

તું સાવ્યદિનછે માટે પરમેશ્વર પાસે શબ્દાવાલા કર તેમ પ્રમાણિક થા.

એક મિત્રથી તારી ઇચ્છાઓ પુરી થશે.

તારૂં સ્વપ્ન એમ જણાવે છે કે તારો ચતરૂં તને દુઃખદેશનો ઉદ્યોગ કરે છે.

એક શત્રુ તારી સાથે ક્લેશ કરીને તને દુઃખમાં નાખવા ઉદ્યોગ કરે છે.

કદીને દુઃખ મોડું છે, તેનો છુટકો થવાનો નથી.

રોગી જન્મીથી સારો થશે, હવે તેને દરકત નથી.

તે જીને છોડી થશે તે આપણે તમા માન પામશે.

તને બચતી સ્ત્રી અથવા વર મળશે તે હલકી પદ્ધતિ થશે.

આ જગતથી અડચણ આવી પડશે તેથી તું ચિંતાર કરજે.

તેની પ્રિત તારા ઉપર ખોટી છે અને જીજ્ઞાસુ ઉપર ખરી છે.

હવે તું મુસાફરી કરીશ નહિ તેથી તને સંકટ પેદા થશે.

આ માણસ વગર કપડનો સાઈ માન આપવા ચોગ્ય છે.

તારી જોવાયલી સીજ મળવાની નથી.

માડાનો
મોળા.

ચ

ઉતાવળ નહિ કરીશ તો તારી જાણુમ તને પાછી મળશે.

પરદેશ ગંગેલા માણસનું પાછું આવવું તેના હાથમાં નથી.

પરદેશમાં તને લાભ મળશે. તેમ જશ મળશે.

ધીરજ ધરીને રહે, નક્ષીયમાં મોટો લાભ થવાનો છે.

હમણાં તારૂં કામ થવાને મોટી અડચણ છે.

હમણાં તોરી ઇચ્છાઓ સફળ થશે.

તારા ઉપર સંકટ તથા દુઃખ પડે છે એમ દેખાય છે.

આ દિવસો નડારા છે માટે તારા વિચાર ફેરવ.

તે કેદી છુટો થશે.

રાગી સારો થશે એ વિષે મદદ છે.

એ સ્ત્રીને સારો રૂપવાન છોકરો થશે.

તને એક સારા સ્વભાવનો તથા ભાગ્યવાન વર અગર સ્ત્રી મળશે.

તારી ધારણાઓ તારી શાંતિ તથા સમાધાનીનો નાશ કરશે.

આ પ્રિતી કમ્બેશની તથા ખરી છે માટે છોડીશ નહિ.

તું મસાફરી કરવાનો આરંભ કર તેથી તને દુઃખ થવાનું નથી.

જો તું આ મિત્ર ઉપર વિશ્વાસ રાખીશ તો તને દુઃખ પેદા થશે.

મીડાતી
માળા.

છ

આ મિત્ર બીજા સથળા કરતાં સર્વ વાતે સારો છે.

તારે આ ટોટા ધીરજથી ખમવો જોઈએ.

ગામ ગયેલું માણુમ એકાએક પાણું આવશે.

તું પોતાનાં સગાં વડાકાંમાં રહે તેથી તારી આફત મટશે.

તારા ધારેલા ધંધામાં તને લાભ થનાર નથી.

તામ હિપર પરમેશ્વર કૃપા કરશે.

નહિ.

તું પોતાના-શત્રુના હાથમાંથી વહેશે છુટીશ.

તારા હિપર આફત આવે છે તેમાંથી જાતચાતું તને મુશ્કેલ પડશે.

કેટી છુટનાર નથી.

પરમાત્માની કૃપાથી રોગી સારો થશે.

તે ખાયડીને એક છોટરી થશે, પશુ તેનું શરીર રોગી થશે.

તને એક પ્રમાણિક ભુવાન તથા શોભીતી સ્ત્રી અથવા વ્રત સજશે.

આ લગ્ન કરીશ નહિ, કારણ આવી તને મુખ થવાનું નથી.

આ પ્રિત છોડી દે.

કાઈ દિવસ તારે મુસાફરી કરવી પડશે.

મીડાની
મળા.

જ

તું પરદેશ જવા નીકળ તેથી તારા મનનું ધારણું સફળ થશે.

તારો ઢોળી મિત્ર તારા ઉપર વેર રાખે છે.

તારી ગયેલી મિલકત પાછી મળવાની નથી.

કંઈ એકાદ કામ હોવાથી તેનાથી પાછું આવતું નથી.

પરદેશમાં તારું બાળ્ય મોટું છે.

આ ધંધો મુઠ્ઠી દે એટલે તારું સારું થશે.

તારું કામ થવાનું નથી પણ તું ફોગટ આશા કરે છે.

જે તું ઈચ્છે છે તે તેને મળશે.

તું તારા જીવને ધીરજ આપ તારું જલ્દીથી બાળ્ય ખુલશે.

વણા દિવસ તે કેદમાં રહીને છુટશે.

રોગી સારો થશે.

તે જીને એક નિરોગી છાકરો થશે.

થોડા દિવસમાંજ તું પોતાની બરોબરીનો સાથે લગ્ન કરશે.

જે તું સુખી થવા ચાલે તો આ પુરુષ અગર જી સાથે
લગ્ન કરીશ નહિ.

તે માણસની તારા ઉપરની પ્રીતિ છે તે છેવટ સુધી રહેશે.

મીઠાંની
માળા.

દ્વ

મિત્ર વણી છે પણ લોક તેની અદેખાઈ કરશે.

મુસાફરી કર્યાંથી કાંઈ તને મળવાનું નથી.

તારો મિત્ર તારા જેવોજ પ્રમાણિક છે.

એક છુતારા માણસથી તારી ચોરાયલી ચીજ મળશે.

મામ ગયેલું માણસ ખુશીથી પાછું વળશે.

પરદેશમાં તારૂં સાઈં ચનાર નથી.

સર્વનું સાઈં કરનાર જે પરમેશ્વર તે ઉપર તું બેસી રાખ.

તારું નસીબ નડારૂં થવા માટે વહેલુંજ ફરશે.

તારા પાયાં પ્રગણે કામ સિદ્ધ થશે,

તારા ઉપર સંકટ આવશે એવી જે તને બીજું છે તે દુર થશે

જે તારા ચતરૂંઓ તારૂં નડાઈ ધરૂં છે તે વિષે તું હોશિયાર રહે.

બોઝ દિવસ પછી તારી ચિંતા મટશે.

પરમાત્મા તે રોગીને ફરીથી તન્દુરસ્તી તથા શક્તિ આપશે.

તે સ્ત્રીને એક સારી શાબીલી છાકરી થશે.

જે કદા તને મુંઝ થવાનું નથી એવી સ્ત્રી અથવા પુરુષ
સાથે બંધ કરશે.

હવે તારી મનઃ પ્રમાણે ચનાર નથી.

મીઠાની
સાળા.

જ

ધણી વિપતિ ભોગ્યા પછી તું સુખી થઈશ,

એક અમાણિક માણસ સાથે આ સાચી પ્રિતિ છે.

મુસાફરીમાં તારું સારૂ થશે.

આ માણસની દોસ્તી કરી તું વિશ્વાસ કરીશ નહિ.

તારી જાણસ તો ગઈ પણ ચોરનારને સજ થશે,

મુસાફર કેટલાએક દિવસ સુધી આવવાનો નથી.

પરદેશમાં તને દ્રવ્ય તથા સુખ મળશે.

હાલ તારું કામ-સિદ્ધ થવાનું નથી.

શિદ્ધ થશે.

તું તારી ધારણા ફેરવ એટલે સારું થશે.

તારી પાસે ધણા ડગા છે એમ જાણાય છે,

તે કેદી છુટશે.

તે રોગીને ધાત છે.

તે સ્ત્રીને પુત્ર થશે.

તું સંપત્તી રહે એટલે તારું કામ સત્તર થશે.

તારું લગ્ન થવું ઠંઠણ છે.

મીડાની
માળા.

ટ

તને એક સારી સ્ત્રી અથવા વર મળશે.

આ લગ્નમાં ધણી વિદ્ય પડશે.

આ પ્રિતી ખોટી તથા ચંચળ છે.

મુસાફરીમાં તને પરમાત્મા સામેા થશે.

તારા ઉપર તે માણસની પ્રિતી ખરી છે તું વિશ્વાસ રાખ.

તારી વસ્તુ તને મળવાની નથી પણ ચોરને મળ થશે.

પરગામ ગયેલું માણસ વહેલું ધનવાન થઇને આવશે.

જો તું ઘેર રહેશે તો તારૂં સાઈ થશે.

તને ધણી લાભ થનાર નથી.

તને સંકટ તથા દુઃખ પેદા થશે.

તારી મરજી પ્રમાણે તારૂં કામ થશે.

તને પૈસા મળશે.

જુની અદેખાઇને લીધે તું સાઈ કરશે.

કદાને કદાખાનામાં ધણી દલાડા રહેલું પડશે.

તે રોગી સારો થશે.

તે સ્ત્રીને એક છોકરી થશે.